Programmabegroting 2021 – 2024

INHOUDSOPGAVE

Programmabegroting 2021 - 2024....1
Inhoudsopgave....3
Samenvatting....4
Hoofdstuk 1: Algemeen....5
1.1 Aanbieding....6
1.2 Leeswijzer....7
1.3 Ontwikkelingen begrotingssaldo....12
1.4 Formeel en structureel meerjarig begrotingsevenwicht....19
1.5 Weerstandscapaciteit, -behoefte en -ratio's....21
1.6 Tarieven....22
1.7 Voorstel te dekken ruimtevragen voor nieuw beleid....23
Hoofdstuk 2.1: Programma's....24
2.1.0 Programma 0 - Bestuur en ondersteuning....25
2.1.1 Programma 1 - Veiligheid....40
2.1.2 Programma 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat....49
2.1.3 Programma 3 - Economie....60
2.1.4 Programma 4 - Onderwijs....72
2.1.5 Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie....83
2.1.6 Programma 6 - Sociaal Domein....96
2.1.7 Programma 7 - Volksgezondheid en milieu....126
2.1.8 Programma 8 - Volkhuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)....145
Hoofdstuk 2.2 Paragrafen....158
2.2.1 Lokale heffingen....159
2.2.2 Bedrijfsvoering....167
Organisatie & Personeel....167
Communicatie....172
Juridische zaken (inclusief privacy)....174
Ontwikkeling van de informatievoorziening....176
Planning & Control....180
Huisvesting & services....184
2.2.3 Financiering....187
2.2.4 Verbonden partijen....199
2.2.5 Onderhoud kapitaalgoederen....206
2.2.6 Grondbeleid....213
2.2.7 Weerstandvermogen en risicobeheersing....216
Hoofdstuk 3: Financieel....223
3.1 Overzicht van baten en lasten....224
3.2 Uitgangspunten van de ramingen....227
3.3 Financiële positie....230
Vaststellingsbesluit....231
Bijlagen....232
1. Conversietabel programma's / Taakvelden / Producten....233
2. Lasten en baten per taakveld....249
3. Investeringsplannen 2021....304
4. Reserves en voorzieningen 2021-2024....307
5. Algemene uitkering 2021-2024....333
6. Toelichting verbonden partijen....338
7. Onderzoeken 213A....391
8. Lijst van afkortingen....392

SAMENVATTING

HOOFDSTUK 1: ALGEMEEN

1.1 Aanbieding

Landgraaf, 23 september 2020

Aan de gemeenteraad van Landgraaf

Conform artikel 190 Gemeentewet bieden wij u hierbij de programmabegroting 2021 aan.
De begroting omvat tevens de meerjarenramingen 2022 tot en met 2024.

Wij stellen u voor deze begroting vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Landgraaf,
de secretaris, de burgemeester,

1.2 Leeswijzer

Leeswijzer

De inhoudelijke eisen waaraan de begroting dient te voldoen zijn vastgelegd in het Besluit begroting en Verantwoording (BBV). Artikel 7 van het BBV schrijft voor dat de begroting ten minste bestaat uit de beleidsbegroting en de financiële begroting. De beleidsbegroting die bestaat uit het programmaplan en de paragrafen hebben we ondergebracht in hoofdstuk 2. Hoofstuk 1 en hoofdstuk 3 vormen, aangevuld met enkele bijlagen, de zogenaamde financiële begroting.
Omwille van de leesbaarheid hebben we voor de eerste keer zowel de lasten als de baten zonder + of – teken opgenomen in de tabellen. Een last is immers per definitie negatief en een baat positief. Saldi zijn voorzien van een – teken als het een negatief saldo is en een + teken indien het een positief saldo is. Deze methode van notulering hebben we ingevoerd naar aanleiding van de signalen die zijn opgepikt bij de training financiën aan de raadsleden die in 2019 is gehouden.

Hoofdstuk 1 geeft de lezer inzicht in de financiële meerjarige exploitatieraming. De raad wordt hierbij meegenomen vanaf de cijfers van de laatste ontwerpbegroting, de kaderbrief en de meest recente ontwikkelingen. Hoofdstuk 1 geeft de raad direct inzicht in het nieuwe beleid dat is geborgd in deze begroting de autonome ontwikkelingen maar bovenal het formele en structurele meerjarige evenwicht van baten en lasten.
Alleen indien sprake is van een structureel en reëel evenwicht van baten en lasten in 2021 behoudt de gemeente de status van repressief toezicht vanuit de provincie.

In Hoofdstuk 2 komen het **programmaplan** van deze begroting en de **verplichte paragrafen** aan de orde. Het programmaplan (2.1) vormt beleidsinhoudelijk het hart van de begroting. We volgen in deze begroting net als in de begroting 2020, de thema- en verplichte taakveldindeling van het BBV. Welke producten van baten en lasten onder welk taakveld vallen is gedetailleerd omschreven in het Besluit Begroten en Verantwoording (BBV). Afwijken binnen de taakvelden is niet toegestaan. Op taakveldniveau kunnen dus de directe baten en directe (kapitaal) lasten van gemeenten met elkaar worden vergeleken. Wij volgen net als in de begroting 2020 ook de groepering van de verschillende taakvelden per thema zoals ook aangedragen door het BBV. De BBV-thema's zijn dus onze programma's. Dat doen we om de vergelijkbaarheid en aansluiting tussen de achtereenvolgende begrotingen in deze raadsperiode te borgen. We hebben destijds voor die indeling gekozen in de verwachting dat veel gemeenten dat zouden doen. Bij start van de nieuwe raadsperiode zullen wij u een meer logische groepering van taakvelden voorstellen en die groepering opnieuw gedurende de volgende raadsperiode vasthouden.

Programmasamenvatting

De programmasamenvatting start telkens met een korte toelichting over de reikwijdte en samenstelling van het programma. Waar gaat het programma over? Welke taakvelden vallen onder dit programma? Daarna volgt een beschrijvende toelichting op de beleidsmatige accenten die in het komende begrotingsjaar per taakveld worden gelegd.

Omgevingsanalyse

De omgevingsanalyse geeft zoals de naam al zegt een analyse van de omgeving aan de hand van (historische) kengetallen. De meeste kengetallen zijn of effecten die we niet of nauwelijks zelf kunnen beïnvloeden of het betreft slechts data die zonder analyse op zich geen tot weinig directe

informatiewaarde hebben. Wat al deze gegevens samen wel doen is een beeld schetsen over de historische ontwikkelingen in die omgeving. Het is vooral van belang dat die data worden geanalyseerd. Waarom is de trend zo? Wat mogen we hieruit wel of juist niet afleiden? Zijn onze doelen reëel? Doen we de juiste dingen? Moeten we meer doen of juist minder? Lang niet alle beschikbare kengetallen en indicatoren zijn opgenomen in de begroting. Veel kengetallen kunt u ook zelf terugvinden op bijvoorbeeld www.parkstad-limburg.buurtmonitor.nl. Ook uit digitale bronnen als www.waarstaatjegemeente.nl, www.cbs.nl, www.LISA.nl en www.openspending.nl zijn veel gegevens te halen die inzicht kunnen geven in de omgeving. We constateren wel een steeds grotere wildgroei van al die databanken waarbij dezelfde gegevens in de ene databank soms afwijken van de gegevens in een andere databank. Veelal zijn dit kleine definitie-verschillen.

Beleidskader

Het beleidskader is een vast onderdeel van de beleidsteksten. We beperken het kader tot het Landgraafse beleidskader of het beleidskader van de Stadsregio Parkstad. Landelijke wet- of regelgeving nemen we dus in principe niet op. Door de actualiteit aan te geven per kader geven wij u direct een indicatie over de actualiteit van het vastgestelde beleidskader. De beleidsinhoudelijke doelen, beoogde maatschappelijke effecten en concreet te ontplooien acties en prestaties in de beleidsnota's vormen idealiter het fundament voor de 4xW teksten in de begroting.

Wat willen we bereiken (1e W)

De doelen zoals geformuleerd in deze begroting 2021 zijn nagenoeg identiek aan de doelen van de voorgaande begrotingen van dit college. Wel zijn de ambities opnieuw beoordeeld op realiteitszin en daar waar nodig bijgesteld. Het zijn de ambities die we uiterlijk in 2022 aan maatschappelijke effecten willen bereiken.

Effectindicatoren

De effectindicatoren maken de doelen meetbaar. We presenteren wederom de historische scores van de effectindicatoren in dezelfde tabel als de ambitie. De ambitie wordt uitgedrukt in een norm en een termijn. De norm is wat we nastreven. De termijn geeft de tijdshorizon aan waarin we deze norm willen halen. De raad dient zich bewust te zijn van het feit dat het halen van de norm in de meeste gevallen niet alleen afhankelijk is van de inspanningen van het college en de organisatie. Het behalen van die ambitie is vaak mede afhankelijk van omgevingsfactoren en andere actoren die het bestuur niet of hooguit indirect kan beïnvloeden. De score van de effectindicatoren nemen we mits beschikbaar op in het jaarverslag.

Wat gaan we daarvoor doen (2e W)

De activiteiten die we gaan doen vormen feitelijk de echte prestaties die wij, het college, u toezeggen te gaan realiseren in het komende begrotingsjaar. Over de voortgang van deze activiteiten leggen we tussentijds in de tussenrapportage, slotrapportage en het jaarverslag aan de raad verantwoording af. Bij de formulering van de activiteiten is het telkens de balans zoeken tussen hoofdlijn versus detailniveau. In een aantal gevallen nemen we de concreet te realiseren output op in de prestatie-indicatoren. Daar vindt u in dat geval de concreetheid terug die u als raad zoekt. In andere gevallen verbijzonderen we de activiteit door de belangrijkste "mijlpalen" binnen de uit te voeren activiteit op te nemen in de omschrijving van de activiteit zelf. De concreetheid waarmee dit lukt varieert per activiteit en per programma. Dit is onvermijdelijk. Een programma maatschappelijke voorzieningen is nu eenmaal minder eenvoudig te concretiseren dan een programma ruimtelijke structuur. We nemen in onze activiteiten ook de ''politiek''

minder aandacht vragende werkzaamheden op. Die werkzaamheden zijn daarom niet minder belangrijk. Het grootste deel van de organisatie is immers dagelijks aan de slag met die dienstverlenende activiteiten aan de burgers. U kunt hierbij denken aan het verlenen van vergunningen, verstrekken van persoonsdocumenten etc.

Prestatie-indicatoren

De prestatie-indicatoren vormen de meetbare prestaties die het college gaat leveren. De prestatie is gekoppeld aan de activiteit. In de tussenrapportage, slotrapportage en het jaarverslag zal aan de hand van de stoplichtmethodiek inzicht worden geboden in de voortgang van de prestatie-indicatoren. Staat een stoplicht in de tussen- of slotrapportage op groen dan verwachten we dat de prestatie aan het einde van het jaar geleverd zal zijn. Een nadere toelichting is dan niet nodig. Staat het stoplicht op geel dan zijn er onzekerheden of we de prestatie voor elkaar gaan krijgen. Staat het stoplicht op rood dan is op dat moment al duidelijk dat de prestatie niet gehaald zal worden. Bij een geel of rood stoplicht hoort altijd een toelichting.

Soms heeft de indicator slechts het karakter van een output-indicator. Het meer of minder realiseren van de norm is niet goed of fout. Wel geeft het meten van die indicator inzicht in de kwantitatieve omvang van de 'workload' van die activiteit. Omdat we de begrotingsactiviteiten ook gebruiken voor het ramen van de manuren in de afdelingswerkplannen is het meten van die output van belang. In die gevallen staat er geen < of > teken voor de norm en heeft het ook geen zin om in een tussen- of slotrapportage te werken met de stoplichtmethodiek.

Daar waar wij in de begroting het benoemen van een concrete prestatie-indicator per activiteit achterwege laten is dat bewust gedaan. Een goede (meetbare) prestatie-indicator hebben we in dat geval (nog) niet gevonden. In die gevallen leggen wij in de rapportages en het jaarverslag kwalitatief in algemene tekstuele bewoordingen verantwoording af over de voortgang (tussen- en slotrapportage) en de eindrealisatie (jaarverslag) van de activiteit. Discussiepunt is of we in de begroting ook activiteiten en prestaties van verbonden partijen en door ons gesubsidieerde grote instellingen moeten opnemen. Wij vinden als college dat we de hoofdlijnen van de activiteiten en/of prestaties van die partijen steeds concreter moeten opnemen simpelweg omdat meer dan € 60 mln. van het budget door die partijen wordt uitgegeven. Het opnemen van die acties zorgt ervoor dat de raad ons aanspreekt op die prestaties en wij op onze beurt als college of als individueel DB lid van een gemeenschappelijke regeling nog meer bewust zijn van het monitoren van de prestaties van die partijen.

Wat mag het kosten (3e W) en toelichting verbonden partijen

In de 3e W geven wij de raad inzicht in de baten en lasten per programma. Baten en Lasten worden zonder teken weergegeven. Saldi met een + teken indien de baten hoger zijn dan de lasten en een – teken indien de lasten hoger zijn dan de baten. Vanwege BBV technische regels staat het overgrote deel van de baat in de vorm van o.a. de algemene uitkering en de algemene belasting op programma 0.

We geven bij de 3e W van de programma's m.u.v. programma 0 geen inzicht meer in de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma. In programma 0 geven we het totaal van stortingen en onttrekkingen weer. Daarnaast geven we in het taakveld 010 in de bijlage 2 een gedetailleerd overzicht van alle mutaties in de reserves. Een taakveld dat onderdeel is van het programma bestuur en ondersteuning vandaar dat het totaal van stortingen en onttrekkingen in dit programma wel zichtbaar is. Ook de indirecte

lasten per programma die tot en met de begroting 2016 zichtbaar werden gemaakt in ieder programma zijn nu samengevoegd en toegerekend aan het taakveld 040 overhead dat onderdeel uit maakt van het programma 0 Bestuur en ondersteuning. Dit is een direct gevolg van de vernieuwing van het BBV zoals dat in 2017 is doorgevoerd. Vanuit dat nieuwe BBV is expliciet voorgeschreven wat wel en wat niet mag vallen onder overhead. In de bijlage aan de begroting treft u de verdeling van de baten en lasten per taakveld waaronder het taakveld 010 Mutaties reserves en het taakveld 040 Overhead.

De kolom van het jaar 2019 betreft de resultaten van de rekening 2019. De kolom van het jaar 2020 betreft de actuele begroting 2020 tot en met de 2e financiële bijstellingsrapportage die de raad juni 2020 heeft vastgesteld. Omdat een gedetailleerde toelichting per taakveld is terug te vinden in de bijlage lichten we in de 3eW alleen de hele opvallende financiële ontwikkelingen toe. Een meer gedetailleerde toelichting van de opvallende stijgingen of dalingen in de baten of lasten lichten we toe per taakveld in de bijlage.

Verbonden partijen en (professionele) gesubsidieerde organisaties

We geven per programma inzicht in de financiële bijdrage aan onze verbonden partijen inbegrepen (professionele) diverse welzijnsinstellingen. Die bijdrage maakt deel uit van de directe lasten zoals opgenomen in de tabel met de 3eW. De raad krijgt daarmee een goed beeld welk deel van het budget we feitelijk overdragen aan deze partners. We hebben de bijdrage opgenomen zoals wij die nu feitelijk in onze meerjarenbegroting hebben geraamd. Die raming sluit aan op de meest recente vastgestelde begroting van de verbonden partij. Nieuw is dat we waar mogelijk ook aangeven wat de bijdrage is van de verbonden partij aan de doelen, activiteiten en prestaties van het programma. Dit is een eis van het vernieuwde BBV. Als de verbonden partij transparant in haar begroting aan geeft wat ze wil bereiken, wat ze gaat doen en wat dat kost dan is het leggen van die relatie eenvoudig. In de praktijk is dat nog niet altijd het geval. Voor privaatrechtelijke partijen gelden nog steeds de verslaggevingsvoorschriften volgens het Burgerlijk Wetboek (BW2 Titel 9 voor vennootschappen).

Wat zijn de risico's (4e W)

De in het programmaplan opgenomen risico's zijn mogelijke gebeurtenissen die een nadelig effect kunnen hebben op het behalen van de beoogde maatschappelijke effecten, het realiseren van de prestaties en/of de omvang van de daarvoor benodigde financiële middelen. Risico's beheersen we door het nemen van maatregelen. Het financiële restrisico na het effectueren van die maatregel vangen we op met de weerstandscapaciteit. In de paragraaf weerstandsvermogen zetten we alle financiële restrisico's tezamen (de weerstandsbehoefte) af tegen de weerstandscapaciteit. Aan de hand van de aldus te berekenen weerstandsratio beoordelen wij of ons weerstandsvermogen groot genoeg is. We presenteren wederom de meerjarige risico-inschatting in de begroting waardoor we ook meerjarig een redelijke inschatting kunnen maken van de weerstandsratio. De maximale impact en kans inschatting die we hebben gebruikt zijn niet opgenomen in de tabel. Wel nemen we die op in de toelichting per risico.

Beleidsindicatoren nieuwe BBV per programma

Met de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van 5 maart 2016 zijn we gehouden om in de programma's in de begroting (artikel 8, tweede lid, van het BBV), en in de programmaverantwoording (artikel 25, tweede lid, van het BBV) in het jaarverslag, de maatschappelijke effecten die met de verschillende programma's worden beoogd of zijn gerealiseerd, toe te lichten aan de hand van beleidsindicatoren. Deze indicatoren dragen bij om de begroting en jaarverslagen beleidsmatiger en vergelijkbaarder te maken, zodat u als raadslid op de belangrijke momenten in een beleidscyclus zich

een beeld kunnen vormen over behaalde beleidsresultaten en te behalen beleidsresultaten. Enkele van die opgedragen beleidsindicatoren zijn inmiddels weer vervallen. Wij blijven daarnaast ook gebruik maken van onze eigen indicatoren.

Paragrafen

In 2.2 treft u de voorgeschreven **paragrafen** aan. In de paragrafen nemen we de informatie op die niet past binnen het programmaplan omdat de activiteiten binnen deze paragraaf dwars door de programma's heen lopen, ondersteunend zijn aan de programma-activiteiten dan wel betrekking hebben op een specifiek onderwerp waarover we de raad separaat moeten of willen informeren. Het betreft de verplichte paragrafen lokale heffingen, bedrijfsvoering, financiering, verbonden partijen, het onderhoud op de kapitaalgoederen, grondbeleid en weerstandvermogen. We hebben geen aparte paragraaf COVID 19/Corona toegevoegd. De gevolgen van de Covid19 crisis, de daaruit voortvloeiende economische gevolgen en de te verwachten impact op de komende jaren zowel beleidsinhoudelijk alsook financieel is verwerkt in de programma's.

In Hoofdstuk 3 Financieel nemen we vooral al de verplicht gestelde informatie op die de toezichthouder nodig heeft om onze begroting te kunnen toetsen op o.a. realiteit en structureel evenwicht. Dit is dus een financieel technisch hoofdstuk. Daartoe worden allereerst in paragraaf 3.1 Overzicht baten en lasten de historische, actuele en geplande baten en lasten per programma gepresenteerd. Vervolgens worden in paragraaf 3.2 Uitgangspunten van de ramingen de uitgangspunten gepresenteerd die zijn gehanteerd bij de samenstelling van de begroting. In de paragraaf 3.3 financiële positie wordt o.a. inzicht gegeven in de effecten van de gemaakte keuzes en verwachte ontwikkelingen op de baten en/of lasten van de programma's, het evenwicht in de begroting, de investeringen op hoofdlijn en de ontwikkeling van de reserves en voorzieningen. We sluiten dit hoofdstuk af met een beoordeling van de financiële robuustheid van de begroting waarbij de door het BBV verplicht op te nemen financiële indicatoren in samenhang worden beoordeeld. Omdat we de kengetallen en weerstandsratio toelichten in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheer en de ontwikkeling van de exploitatie in Hoofdstuk 1, nemen we de integrale beoordeling van de financiële positie van onze begroting ook op in hoofdstuk 1.

1.3 Ontwikkelingen begrotingssaldo

1.3.1 Meerjarenraming primitieve begroting

In deze paragraaf van hoofdstuk 1 leggen we uit hoe we van de meerjarige raming 2021 t/m 2023 zoals opgenomen in de primitieve begroting 2020 komen tot het actuele geprognosticeerde saldo in de ontwerpbegroting 2021 en het meerjarige geraamde saldo 2022 t/m 2024. Dat doen we door de door de raad gemaakte keuzes met financiële gevolgen voor die saldi, de autonome tussentijdse ontwikkelingen en de door het college in deze begroting aan de raad voorgestelde ruimtevragen voor nieuw beleid achtereenvolgens te presenteren.

1.3.1 Meerjarenraming primitieve begroting 2020

Bij de begrotingsbehandeling 2020 heeft de raad een sluitende formele begroting 2020 vastgesteld op basis van reële ramingen met de kanttekening dat we opnieuw net als in 2019 pas vanaf het jaar 2021 een structureel en reëel evenwicht hadden. Dat was beide jaren het gevolg van het feit dat we voor de jaren 2019, 2020 stevige incidentele onttrekkingen uit de algemene reserve hebben moeten ramen om tot een formeel sluitende begroting te kunnen komen.

In de primitieve begroting 2020 was tevens een stelpost van € 250 duizend opgenomen als financiële ruimte voor nieuw beleid. In de 1e begrotingswijzing 2020, die in samenhang met de ontwerpbegroting 2020 en meerjarenraming 2021-2024 is behandeld, is dat nieuwe beleid op voordracht van het college door de raad vastgesteld. Tevens zijn in die 1e begrotingswijziging 2020 een aantal incidentele nieuwe beleidsalternatieven gedekt.

Onderstaand het formele meerjarige exploitatiesaldo zoals gepresenteerd in de primitieve begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023.

(x € 1000)

Formeel meerjarensaldo begroting 2020-2023	2020	2021	2022	2023
Saldo voor inzet reserves	-3.449	-1.950	500	500
Onttrekking aan algemene reserve	3.449	1.950		
Storting in algemene reserve			-500	-500
Formeel meerjaren begrotingsaldo	0	0	0	0

Tabel 1 Formeel meerjarensaldo begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023.

Door het positieve saldo vanaf 2022 te storten in de algemene reserve hebben we de structurele storting in die algemene reserve eind 2020 tot en met 2023 weer teruggebracht op het oude hogere niveau van € 1.75 miljoen. Een structurele storting die ervoor zorgt dat onze algemene reserve ondanks de stevige geraamde onttrekkingen in 2020 en 2021op redelijk niveau blijft en zelfs meerjarig weer stijgt.

1.3.2 Kaderbrief 2021

Vanwege de COVID-19 crisis hebben we in het voorjaar geen kadernota opgesteld maar de raad wel geïnformeerd middels een kaderbrief. In die brief hebben we getracht de raad een zo actueel als mogelijke nieuwe prognose te geven van de meerjarensaldi 2021 t/m 2024. Hierbij is wel een zeer grote kanttekening geplaatst bij de hardheid van deze ramingen. Veel autonome ontwikkelingen die we hebben verwerkt in het nieuwe geraamde saldo hielden nog geen rekening met de gevolgen van de COVID-19

crisis. Met name de raming van de algemene uitkering die op basis van de meicirculaire in de toekomst verdergaand zou groeien lijkt op de langere termijn niet houdbaar.

(x € 1000)

Actuele meerjarenraming kaderbrief 2021	2021	2022	2023	2024
Formeel saldo begroting 2020	0	0	0	500
Prognose ontwikkeling algemene uitkering	2.300	2.300	2.300	2.300
Budgettair effect salarisontwikkeling	-106	-139	-170	-494
Budgettair effect gemeenschappelijke regelingen	346	251	183	638
Budgettair effect onderzoek kwaliteit groenbeheer	-78	-78	-78	-78
Budgettair effect onderzoek Wmo	pm	pm	pm	pm
Budgettair effect Wmo	-1.210	-1.297	-1.375	-1.450
Budgettair effect jeugdhulp	pm	pm	pm	pm
Budgettair effect overige autonome ontwikkelingen	-577	-580	-599	-559
Budgettair effect mutatie storting in algemene reserve	pm	pm	pm	pm
Totaal te verwachten budgettair effect	674	458	260	856

Tabel 2 Saldi Kaderbrief 2021.

Onder aan de streep een positief formeel saldo met wel een aantal stevige kanttekeningen zoals ook benoemd in de kaderbrief:
- Het kostenbeheersingspotentieel van het onderzoek Wmo in het bijzonder de besparing op de uitvoeringskosten is nog niet gekwantificeerd;
- We nemen aan dat het perspectiefplan JENS binnen de huidige budgettaire kaders gerealiseerd kan worden;
- We nemen aan dat de, uit de verdergaande groei van de algemene uitkering afgezonderde, geraamde stelpost jeugdhulp voldoende zal zijn om de nog bij te stellen raming jeugdhulp af te dekken in de begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024.
- De meerjarig geraamde kapitaallasten en de kleinere richtbudgetten zijn nog niet geactualiseerd;
- We kunnen pas na de voltooiing van de risico-inventarisatie en daaropvolgend de actualisering van de meerjarige weerstandsratio in de begroting 2021 beoordelen of structurele vrijval ten gunste van de exploitatie van een deel van de € 1.75 miljoen structurele storting in de algemene reserve mogelijk is of dat juist extra gestort dient te worden in de algemene reserve .

Achtereenvolgens actualiseren we alle in de kaderbrief genoemde posten naar de stand van dit moment en lichten die toe waar nodig om zo te komen tot het meerjarige formele saldo van de ontwerpbegroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024.

1.3.3 Formeel saldo 2021-2023 in begroting 2020

Het formele saldo van het jaar 2021 in de meerjarenraming 2021-2023 van de begroting 2020 hebben we destijds sluitend gemaakt via een onttrekking van € 1.95 miljoen aan de algemene reserve. Omdat we u nu bij het presenteren van het nieuwe formele saldo van de begroting 2021 en meerjarenraming 2021-2024 het totale effect willen laten zien op de algemene reserve corrigeren we het startsaldo 2021 met de eerder geraamde onttrekking. Omdat we de storting in de algemene reserve ter hoogte van € 1.75 miljoen structureel ook na 2023 handhaven corrigeren we eveneens het in de kaderbrief gepresenteerde plussaldo

van €500 duizend in het jaar 2024 naar nul. Daarmee wijkt het startpunt van de actualisering van de ramingen dus af van het startpunt zoals gepresenteerd in de kaderbrief 2021.

(x € 1000)

Formeel meerjarensaldo begroting 2020 excl. Inzet algemene reserve	2021	2022	2023	2024
formeel saldo	-1.950	0	0	0

Tabel 3 Formeel meerjarensaldo begroting 2020 excl. Inzet algemene reserve.

1.3.4 Prognose algemene uitkering

Zoals al aangegeven in de kaderbrief toont de meicirculaire 2020 meerjarig een verdergaande stijging van het accres t.o.v. de geraamde bedragen zoals opgenomen in de meerjarenraming 2021-2023 van de begroting 2020. Met de daarbij gemaakte kanttekening dat de meerjarige hardheid van die raming geen rekening houdt met het effect van de Covid-19 crisis op de staatsschuld en daarmee met de te verwachten afname van de uitgaven van het Rijk in de verdere toekomst. Een afname die vanuit het ''Trap op Trap af systeem'' door zal werken op de omvang van het gemeentefonds.
Zeker is wel dat de huidige financiële verhoudingen tussen Rijk en lagere overheden waaronder gemeenten onder druk staan. Dat geeft de Minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelatie ook aan in een brief aan de Tweede Kamer. Voor de langere termijn zijn aanpassingen nodig. Op termijn moet de financiële verhouding worden aangepast, zo stelt het Rijk. Maar eerst doet het Rijk "aanvullend en verdiepend onderzoek naar de financiële positie en het voorzieningenniveau van de gemeenten. Ook is er aandacht voor de effectiviteit en de efficiency van de uitvoering van het beleid door de gemeenten."

Zoals aangegeven in de kaderbrief hadden we ten laste van de geraamde groei van de algemene uitkering al een stelpost apart gezet voor de ophoging van de te ramen lasten voor de jeugdhulp. Niet zeker was echter dit voorjaar of die structurele stelpost die opliep van tot € 1 miljoen structureel vanaf 2024 voldoende groot zou zijn om de verwachte stijging van de lasten jeugdhulp meerjarig af te dekken. Omdat tussentijds duidelijk is geworden dat de volledige kosten van de ATV (ambulant tijdens verblijf) combitrajecten Jeugdhulp ter hoogte van ca. € 700 duizend structureel voor rekening van de gemeente blijven komen hebben we de stelpost jeugdhulp die we al in raming van de algemene uitkering hadden opgenomen verhoogd met € 400 duizend in de periode 2021 t/m 2023 oplopend naar 700 duizend in 2024.

(x € 1000)

Raming accres algemene uitkering o.b.v. meicirculaire 2020	2021	2022	2023	2024
Raming accres kaderbrief 2021	2.300	2.300	2.300	2.300
Verhoging stelpost jeugd ten laste van accres	-400	-400	-400	-700
Budgettair effect per saldo	1.900	1.900	1.900	1.600

Tabel 4 Raming accres algemene uitkering o.b.v. meicirculaire 2020.

Onder aan de streep resteert daarmee een groei van het accres van € 1.9 miljoen in 2021 tot en met 2023 waarna in het laatste jaar het accres daalt naar € 1.6 miljoen. Lager dan gedacht bij de kaderbrief maar nog altijd substantieel.

1.3.5. Raming overige autonome ontwikkelingen

In de kaderbrief hebben wij u geïnformeerd over meerdere autonome ontwikkelingen waaronder de raming salarissen, het effect van alle nieuwe begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen, de extra lasten voor de instandhouding van de kwaliteit van het groenbeheer en een aantal separate in de kaderbrief toegelichte autonome ontwikkelingen. Bij elkaar opgeteld een per saldo nadeel van € 415 duizend in 2021 oplopend naar € 664 duizend in 2023 en aflopend naar € 493 duizend in 2024.

(x € 1000)

Diverse autonome ontwikkelingen kaderbrief	2021	2022	2023	2024
Budgettair effect salarisontwikkeling	-106	-139	-170	-494
Budgettair effect gemeenschappelijke regelingen	346	251	183	638
Budgettair effect onderzoek kwaliteit groenbeheer	-78	-78	-78	-78
Budgettair effect overige autonome ontwikkelingen	-577	-580	-599	-559
budgettair effect per saldo	-415	-546	-664	-493

Tabel 5 Diverse autonome ontwikkelingen kaderbrief.

Deze ramingen zijn onverkort overgenomen in de nu voorliggende ontwerpbegroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024.

1.3.6 Budgettair effect onderzoek WMO

In de kadernota 2020 die voorjaar 2019 door u is vastgesteld hebben wij de raad inzicht gegeven in de taakstellingen in de Wmo en het risico dat de lasten in de toekomst hoger gaan uitvallen indien we onze Hbh cliënten verplicht moeten gaan indiceren volgens een maatwerkprotocol. We hebben toen al aangegeven dat indien alle huidige cliënten onverkort zouden overgaan tot een protocollair maatwerksysteem dit t.o.v. de actuele ramingen in de begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 een stevige extra meerjarige last tot gevolg zou kunnen hebben. Tel daar nu bij op het inmiddels ingevoerde abonnementstarief door het Rijk, de verdergaande inperking van de beleidsruimte door jurisprudentie en de vergrijzing van de populatie en het is u duidelijk waarom we in de begroting 2020 een onderzoek naar mogelijke draaiknoppen ter beheersing van de kostenontwikkeling Wmo hebben aangekondigd en voor de zekerheid al een stelpost ter dekking van de te verwachten lastenstijging hebben opgenomen . Het onderzoek is inmiddels afgerond. Resultaat van dit onderzoek is dat er naast de budgettaire draaiknop zoals al aangegeven in de kaderbrief 2021 ook aan de andere draaiknoppen gedraaid moet worden om de lastenontwikkeling van de Wmo af te vlakken. De bekostiging van zowel de Wmo begeleiding alsook (deels) de Wmo Hbh gaat anders verlopen in 2021, het beleid wordt bijgesteld en, mogelijk gemaakt door de aanpassing van dat beleid, gaan we het proces vereenvoudigen. Dit laatste zal vanaf 2023 een structureel capacitair voordeel opleveren van € 240 duizend. Al deze acties zijn momenteel in vergaande uitvoering.

(x € 1000)

Budgettair effect Wmo	2021	2022	2023	2024
Budgettair effect raming meerlasten Wmo bovenop inzet restant stelpost	-.1.210	-1.297	-1.375	-1.450
Budgettair effect vermindering formatieve last Wmo	80	160	240	240
Budgettair effect per saldo	-1.130	-1.137	-1.135	-1.210

Tabel 6 Budgettair effect Wmo.

Rekening houdende met bovengenoemde ontwikkelingen hebben we de geraamde lasten 2021-2024 op de Wmo bijgeraamd met het eerder al in de kaderbrief 2021 genoemde bedrag, de restant stelpost van het onderzoek Wmo en Groenbeheer en verminderd met het inverdieneffect op de formatie.

1.3.7 Budgettair effect jeugdhulp

In de kaderbrief 2021 hebben wij u nog niet geïnformeerd over de mogelijke bijstelling van de raming van de lasten van de jeugdhulp. Dat de kosten van de jeugdhulp toenemen is een landelijke trend die ook in Landgraaf aanwezig is. Had Landgraaf in 2015 nog 835 jongeren in een jeugdzorg traject, in 2019 is dat uitgaande van de voorlopige CBS-cijfers opgelopen tot 1070. Een stijging van maar liefst 28 %. Indien we kijken naar de jeugdzorg trajecten is zelfs sprake van een stijging van 34 % over diezelfde periode 2015-2019. In 2019 heeft daardoor 14 % van de jongeren in Landgraaf tot 23 jaar een door de gemeente gefinancierde vorm van jeugdzorg. Het Rijk heeft deze stijgende trend onderkend en daarom ook al extra budget ter beschikking gesteld .

In 2019 hebben de gemeenten al € 400 miljoen extra ontvangen voor de jeugdzorg, en in 2020 en 2021 € 300 miljoen. Voor Landgraaf komt dit neer op een extra bedrag van ca. € 862 duizend in 2021. Voor 2022 en 2023 heeft het Rijk formeel nog géén extra geld toegezegd. Dat komt er pas als uit onderzoek blijkt dat de hogere uitgaven van de gemeenten structureel en onvermijdelijk zijn. De uitkomsten daarvan zijn pas bekend najaar 2020. De via de algemene uitkering extra beschikbaar gestelde middelen jeugdzorg, alhoewel slechts toegekend voor 2019 tot en met 2021 mogen echter ook net als in 2021 voor 2022 en verder als structureel aangemerkt worden. Voor de jaren 2022, 2023 en 2024 hebben we daarom de structurele stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' in stand gelaten. We rekenen er dus op dat die baat structureel wordt.

Daar waar we deze extra middelen in 2020 nog niet hadden vertaald in een extra te ramen last voor de jeugdhulp hebben we dat in deze begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 wel gedaan. Naast de benodigde € 700 duizend ter dekking van de kosten van het ambulante deel van de ATV-trajecten die we zoals reeds aangegeven gedekt hebben uit een verlaging van het geraamde accres hadden we al een stelpost 'verhoging lasten jeugdhulp' binnen de in de kaderbrief gepresenteerde raming van de algemene uitkering opgenomen. De geraamde lasten op de jeugdhulp hebben we mede daarmee in 2021 ruim € 1,7 miljoen hoger geraamd dan in de meerjarenraming van de begroting 2020. In 2024 zelfs oplopend tot € 2,1 miljoen. Dat is inclusief de inverdieneffecten op de ambulante jeugdhulp die we hebben afgesproken met JENS en met het uitgangspunt dat het Perspectiefplan JENS binnen de gestelde budgettaire kaders gerealiseerd wordt. Het budgettair effect van de benodigde meerlasten Jeugdhulp is al volledig verwerkt in de t.o.v. de kaderbrief 2021 bijgestelde raming van het accres.

1.3.8 Ruimtevragende investeringen 2021

In de kaderbrief hebben wij u het overzicht van de ruimtevragende investeringen op de programma's gepresenteerd die we integraal zouden opnemen in deze ontwerpbegroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024. De totale kapitaallasten van deze investeringen zijn hoger dan de vaste schijf die we jaarlijks daarvoor structureel en bij voorbaat ramen. Daarvoor is een vaste ruimte beschikbaar ter grootte van € 142 duizend Het betreft veelal investeringen met een vervangingsdoel maar ook een aantal ieder jaar

terugkerende investeringen zoals het vaste investeringsbedrag voor transformatie, verkeersveiligheidsprojecten en investeringen in de reconstructie van de ruggengraat.

(x € 1000)

Nr	Wat	Ruimtevragende investering	Investerings-krediet	2021	2022	2023	2024
1	RVC-inv 02	Aanleggen asfaltverhardingen Park Strijthagen	88	4,4	4,4	4,4	4,4
2	RVC-inv 04	Vervangen toplaag kunstgrasveld park Heigank	250	25	25	25	25
3	RVC-inv 05	Aanbrengen nieuwe discuskooi park Ter Waerden	24	2,4	2,4	2,4	2,4
4	RVC-inv 06	Vervangen OV-masten	10	0,3	0,3	0,3	0,3
5	RVC-inv 07	Vervangen OV-armaturen naar Led	230	11,5	11,5	11,5	11,5
6	RVC-inv 08	Vervangingsinvesteringen wegen	590	16,9	16,9	16,9	16,9
7	RVC-inv 09	Reconstructieprojecten GVVP - ruggengraat	500	14,3	14,3	14,3	14,3
8	RVC-inv 10	Transformatie investeringsbudget	3.500	100	100	100	100
9	RVC-inv 11	Verkeersveiligheidsprojecten	150	6	6	6	6
10	RVC-inv 15	Klimaatbestendige bossen	275	5,5	5,5	5,5	5,5
11	RVC-inv 16	Huisvesting Kakersthöfke	1.850	11	11	11	11
12	RVR-inv 01	Herinrichting parkeerplaats sportpark Strijthagen	280	8,0	8,0	8,0	8,0
		Totaal uitgaven krediet	7.747				
		Totaal kapitaallasten		205	205	205	205

Tabel 7 Ruimtevragende investeringen.

In de bijlage van de kaderbrief is een toelichting per investering opgenomen. De benodigde kapitaallastruimte is ca. € 63 duizend hoger dan de vaste beschikbare ruimte. Dit bedrag drukt dus extra op de exploitatieraming
2021-2024.

(x € 1000)

Extra ruimte ter dekking kapitaallasten ruimtevragende investeringen 2021	2021	2022	2023	2024
Budgettair effect per saldo	-63	-63	-63	-63

Tabel 8 Extra ruimte ter dekking kapitaallasten investeringen 2021

1.3.9 Eijkhagencollege

Een overgrote meerderheid van de raad steunt de realisatie van nieuwbouw voor het Eijkhagencollege. In deze begroting zijn de volledige lasten ten behoeve van die realisatie verwerkt. De eerste tranche van € 350 duizend structureel was al opgenomen in de begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023. De resterende dekkingsmiddelen van € 350 duizend vanaf 2023 zouden initieel volgens de eerste concept doorrekening mogelijk gedekt worden uit een verhoging van de OZB-opbrengst door de tarieven te verhogen met ca. 6,5%. Gegeven de geprognosticeerde positieve ontwikkeling van het accres stellen wij u voor de dekking van deze tweede tranche van € 350 duizend volledig mee te nemen in de exploitatieraming vanaf 2023. De verhoging van het tarief OZB behoudens de vaste stijging t.b.v. de inflatie kunnen we daarmee achterwege laten.

(x € 1000)

Dekking 2e tranche Eijkhagencollege	2021	2022	2023	2024
Budgettair effect per saldo	0	0	-350	-350

Tabel 9 Dekking 2 tranche Eijkhagencollege.

1.3.10 Verlaging toerekening uren naar projecten

In de begroting 2020 hebben we een meerjarige ruimtecreatie opgenomen ter hoogte van in totaal ca. € 450 duizend vanwege het BBV technische verplicht activeren van uren naar projecten. Dit bedrag is berekend op basis van het capaciteitsmodel. Om meerjarig echter geen risico te lopen hadden we in die begroting al vanaf 2023 een stelpost opgenomen van € 200 duizend. Zou in de realisatie het aantal te activeren uren naar projecten tegenvallen dan zouden we in ieder geval geen structureel nadeel hebben. Nu halverwege 2020 monitoren we de voortgang en constateren dat de realisatie toch achter blijft bij de capaciteitsraming. Reden om vanuit voorzichtigheid incidenteel voor 2021 en 2022 deze ruimtecreatie uit 2020 neerwaarts bij te stellen met € 200 duizend.

(x € 1000)

Neerwaartse bijstelling RCC-07 2020 Activeren uren naar projecten	2021	2022	2023	2024
Budgettair effect per saldo	-200	-200	0	0

Tabel 10 Bijstelling RCC-07 B2020 uren naar projecten.

1.3.11 Diverse overige bijstellingen en concernposten

Zoals te doen gebruikelijk zijn er bij de totstandkoming van de nieuwe begroting diverse andere budgetten en posten die bijgesteld worden voor zover deze posten niet al zijn meegenomen in het voorlopige geraamde saldo van de kadernota of in het geval van dit jaar de kaderbrief.

(x € 1000)

Bijstelling richtbudgetten en diverse overige concernmutaties	2021	2022	2023	2024
Tranche 2024 2 fte formatie-afboeking (voordelig)	0	0	0	182
Opbrengst indexering (1,5%) belastingopbrengst 2024 (voordelig)	0	0	0	117
Aframen restant niet ingevulde ruimte voor ruimtevragen begroting 2020 (voordelig)	74	69	69	64
Bijstelling geraamde kapitaallasten al vastgestelde investeringen (voordelig)	363	434	193	136
Mutaties reserves raming 2021-2024 B2021 t.o.v. raming 2021-2023 B2020 (excl. Sluitend maken formeel saldo)	361	246	-98	-186
Overige concernposten en kleinere bijstelling richtbudgetten	10	121	153	204
Budgettair effect per saldo	808	870	317	517

Tabel 11 Bijstelling richtbudgetten en diverse overige concernmutaties.

Dit varieert van de minderlasten als gevolg van de voortgaande jaarlijkse neerwaartse bijstelling van de formatie, de actualisering van de meerjarig geraamde kapitaallasten en de mutaties t.o.v. de geraamde stortingen en onttrekkingen in de reserves uitgezonderd de onttrekking aan de algemene reserve t.b.v. het sluitend maken van het formele saldo en de extra storting in de egalisatiereserve. Onderaan de streep een behoorlijk positief budgettair effect.

1.4 Formeel en structureel meerjarig begrotingsevenwicht

1.4.1 Formeel begrotingssaldo 2021-2024

Daar waar we in de begroting 2020 het nieuwe formele meerjarensaldo nog opbouwden vanaf het saldo van de kadernota en de mutaties op de daarin opgenomen posten doen we dat nu door de raming opnieuw op te bouwen vanaf het voorgaande formele meerjarensaldo uit de begroting 2020 met een actualisering van de in de kaderbrief benoemde posten en de nieuwe ontwikkelingen zoals in 1.3 benoemd.

(x € 1000)

Formeel saldo begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 voor inzet algemene reserve	2021	2022	2023	2024
Formeel saldo Begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023	-1.950	0	0	0
Budgettair effect saldo ontwikkeling accres 2021-2024 o.b.v. meicirculaire 2020	1.900	1.900	1.900	1.600
Budgettair effect saldo diverse autonome ontwikkelingen	-415	-546	-664	-493
Budgettair effect saldo Wmo	-1.130	-1.137	-1.135	-1.210
Budgettair effect saldo extra dekking kapitaallasten Investeringen	-63	-63	-63	-63
Budgettair effect saldo dekking 2e tranche lasten Eijkhagencollege	0	0	-350	-350
Budgettair effect saldo Bijstelling RCC-07 Activering Uren naar projecten	-200	-200	0	0
Budgettair effect saldo diverse overige bijstellingen	808	870	312	516
Meerjarig formeel saldo voor inzet algemene reserve	-1.050	824	0	0

*Tabel 12 Formeel saldo begroting 2021 en meerjarenraming 2022 -2024 **voor** inzet algemene reserve.*

In dit formele saldo maken we nog geen onderscheid tussen de incidentele baten en lasten en de structurele baten en lasten. Om tot een sluitend formeel saldo te komen zullen we dus net als in de begroting 2020 voor 2021 een onttrekking moeten ramen aan de algemene reserve van € 1.05 miljoen. Het batige saldo in 2022 ter grootte van € 824 duizend stellen we de raad voor te storten in de egalisatiereserve algemene uitkering. Dit om in de toekomst iets meer armslag te hebben bij een eventuele toekomstige neerwaartse bijstelling van het accres.

(x € 1000)

Formeel saldo begroting 2021en meerjarenraming 2022-2024 na inzet algemene reserve	2021	2022	2023	2024
Meerjarig formeel saldo voor inzet algemene reserve	-1.050	824	0	0
Onttrekking algemene reserve	1.050			
Storting egalisatiereserve algemene uitkering		-824		
Meerjarig formeel saldo na inzet algemene reserve en egalisatiereserve	0	0	0	0

*Tabel 13 Formeel saldo begroting 2021 en meerjarenraming 2022 -2024 **na** inzet algemene reserve.*

1.4.2 Structureel en reëel begrotingssaldo 2021-2024

De Provincie stelt als toezichthouder o.a. de eis dat de begroting van de gemeente meerjarig structureel en reëel in evenwicht is. Met dat laatste wordt bedoeld dat de structurele lasten niet groter mogen zijn dan de structurele baten. Om te komen tot het structurele evenwicht dient het formele begrotingsaldo 2021-2024, het saldo van alle baten en lasten inclusief mutaties in de reserves gecorrigeerd te worden voor de

incidentele baten en de incidentele lasten. Het alsdan resterende saldo dient in ieder geval voor het jaar 2021 groter te zijn dan nul.

(x € 1000)

Structureel en reëel meerjarensaldo begroting 2021	2021	2022	2023	2024
Meerjarige raming van baten	116.182	117.451	116.140	116.187
waarvan incidenteel	2.501	2.967	879	164
waarvan structureel	113.681	114.484	115.261	116.023
Meerjarige raming van lasten	116.182	117.451	116.140	116.187
waarvan incidenteel	2.770	4.158	2.621	2.502
waarvan structureel	113.412	113.293	113.519	113.685
Structureel en reel meerjarensaldo begroting2021	269	1.191	1.742	2.338

Tabel 14 Structureel en reëel saldo begroting 2021 en meerjarenraming 2022 -2024.

Het overzicht van incidentele baten en incidentele lasten maakt deel uit van hoofdstuk 3 van de begroting. Voor het maken van het juiste onderscheid tussen incidentele en structurele baten en lasten is de notitie Incidentele baten en lasten van de Commissie BBV gebruikt. Uit de tabel blijkt dat in Landgraaf in 2021 de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Meerjarig neemt dit overschot zelf toe. Hierbij dienen we wel de kanttekening te maken dat de structurele storting in de algemene reserve van € 1,75 miljoen door de Provincie niet als structurele last wordt aangemerkt. Feit is echter wel dat we die structurele storting wel nodig hebben om onze weerstandsratio op peil te houden. Zonder die storting zou de positie van onze algemene reserve meerjarig sterk dalen. Zodanig sterk dat we meerjarig geen voldoende stevige weerstandsratio kunnen handhaven. Anders gezegd betekent dit dat inzet van een deel van die ''structurele'' storting voor nieuw beleid direct ten koste gaat van de weerstandsratio. In de volgende paragraaf van dit hoofdstuk lichten we dit verder toe.

1.5 Weerstandscapaciteit, -behoefte en -ratio's

Weerstandscapaciteit - behoefte en -ratio's

Bij het beoordelen van de financiële positie van de gemeente Landgraaf en het structureel en reëel evenwicht in het bijzonder neemt de provinciale toezichthouder naast de verplichte financiële indicatoren vooral ook de weerstandsratio mee. Die indicator geeft immers direct inzicht in de mate waarin de gemeente in staat wordt geacht grote financiële tegenvallers op te vangen met haar reserves en eventuele ruimte in de exploitatie zonder dat dit direct ten koste gaat van het vastgestelde beleid.
Voor wat betreft de onderbouwing en berekening van de weerstandsbehoefte, de benodigde weerstandscapaciteit en de ratio's verwijzen we naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. In het programmaplan treft u per programma in de 4e W een nadere onderbouwing aan van de risico's per programma in meerjarenperspectief met een toelichting op het risico.

We presenteren de kleine weerstandsratio die inzicht biedt in de mate waarin de omvang van onze algemene reserve in 2021 en de periode 2021-2023 groot genoeg is om de ge-identificeerde risico's op te vangen. Opvangen zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande beleid. We gebruiken hiervoor de kleine ratio (r) omdat we bij die ratio alleen de algemene reserve gebruiken als basis voor de weerstandscapaciteit. Noodgedwongen inzet van die capaciteit gaat niet ten koste van staand beleid.

Weerstandsratio meerjarig	2021	2022	2023	2024
Weerstandscapaciteit klein (algemene reserve)[10]	8.609	9.076	10.824	12.592
Weerstandsbehoefte (som restimpact risico's)	5.580	6.301	8.261	10.470
Kleine ratio r	1,5	1,4	1,3	1,2

Tabel 15 Weerstandsratio meerjarig.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de kleine ratio zich alle jaren bevindt binnen de bandbreedte maar meerjarig wel daalt. Die daling is ondanks de langzaam meerjarig stijgende algemene reserve het gevolg van de eveneens sterk oplopende weerstandsbehoefte. De stijging van de weerstandscapaciteit is het gevolg van de structurele storting van € 1,75 miljoen. De toename van de risico's meerjarig is met name toe te rekenen aan de toenemende onzekerheden over de nu geraamde baten van de algemene uitkering en de herverdeling van die middelen aan de hand van een nieuw verdeelmodel.

1.6 Tarieven

Tarieven

Binnen de kaders van de wet heeft de gemeente enige beleidsvrijheid over de hoogte van de heffingen. Het coalitieconvenant vult deze beleidsvrijheid deels in. In dit convenant is afgesproken dat de opbrengsten gemeentelijke belastingen en heffingen met niet meer dan de inflatie zullen stijgen. Voor 2021 betekent dit een stijging met 1,8% ten opzichte van het jaar 2020. Voor de jaren 2022-2024 zijn deze percentages 1,7%, 1,6% en 1,5%. Deze percentages zijn gebaseerd op de prijsindexering Bruto Binnenlands Product (BBP) zoals die in de meicirculaire 2020 is opgenomen en komen overeen met de percentages zoals die in de kaderbrief 2021 zijn genoemd. Bij de rioolheffing en afvalstoffenheffing, waar het uitgangspunt 100% kostendekkendheid is, kan de tariefontwikkeling uiteraard afwijken van de genoemde indexering. Omdat we nog geen volledige zekerheid hebben over de geraamde lasten zijn de in de paragraaf Lokale lasten genoemde tarieven Afvalstoffenheffing en Rioolheffing vooralsnog voorlopig. Bij de definitieve vaststelling van de verordeningen in december van dit jaar zijn de tarieven definitief.

Te hanteren index lasten

Voor wat betreft de raming van de lasten volgen we bij meerjarige contracten de afgesproken index in die contracten. Bij onze bijdrages aan de verbonden partijen volgen we de ramingen in die begrotingen inbegrepen de daarin gehanteerde index. De overige lasten (excl. salaris) zijn zoveel als mogelijk geïndexeerd tegen de prijs bbp-percentages (prijs bruto binnenlands product) zoals opgenomen in de meicirculaire 2020. Voor de enkele posten die we meerjarig niet geïndexeerd hebben houden we de stelpost loon- en prijscompensatie achter de hand die we afzonderen van de ontvangst uit de algemene uitkering .

Voor de salarislasten hebben we in 2021 een index gehanteerd van 3%. Over de jaren 2022-2024 hebben we geraamd met een index van 3%, 2,5% en 2,5%. Een index die nagenoeg boven de in de meicirculaire 2020 opgenomen loonvoet sector overheid ligt.

Uit het jaarlijkse onderzoek naar de ontwikkeling van de gemeentelijke woonlasten (COELO) blijkt dat de gemeentelijke woonlasten in Landgraaf in 2020 ten opzichte van 2019 voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden met een eigen woning zijn gestegen met 4,5%. Dat is ruim hoger dan het inflatiepercentage van 1,4% % waar we in de begroting 2020 de opbrengsten OZB hebben geïndexeerd . Alhoewel er in de COELO-berekening voor de woonlasten gemeenten wat afwijkingen zitten t.o.v. het door ons gehanteerde ophaalsysteem afval is de verklaring voor die stijging terug te vinden in de stijging van de lasten van de RD4 in 2020 t.o.v. 2019 met € 570 duizend hetgeen een procentuele stijging is van 19%. Voor een vergelijking met de andere Parkstadgemeenten verwijzen we naar de paragraaf Lokale Lasten.

1.7 Voorstel te dekken ruimtevragen voor nieuw beleid

Voorstel te dekken ruimtevragen voor nieuw beleid

Gedwongen door de toenemende vraag naar Wmo- en Jeugddienstverlening hebben we de ramingen van de lasten Wmo en Jeugd in deze begroting meerjarig omhoog moeten bijstellen. Dit legt een claim op de ruimte in de meerjarige exploitatie. Ruimte die er dankzij de geraamde groei van het Accres op basis van de meicirculaire 2020 gelukkig ook is. Daar waar we in het verleden de verwachte incidentele tekorten op de Wmo en Jeugd nog deels afdekten uit onze reserves doen we dat nu volledig vanuit onze exploitatie. Enerzijds omdat onze reservepositie de afgelopen jaren in omvang is afgenomen maar vooral ook omdat we zien dat de toenemende vraag naar Wmo-dienstverlening en Jeugdhulp een meer structureel karakter heeft.
Desondanks is het mogelijk gebleken om de volledige lasten van de nieuwbouw Eijkhagencollege af te dekken in deze begroting zonder verlaging van het investeringsbedrag in de transformatie ter hoogte van € 3,5 miljoen en zonder ophoging van de OZB. We moeten echter wel rekening houden met enkele grote risico's met structurele financiële impact zoals de herverdeling van de algemene uitkering vanaf 2022 en de mogelijke daling van de Rijksuitgaven in de verdere toekomst a.g.v. de opgelopen staatsschuld door de Covid-19 crisis. Op termijn afnemende Rijksuitgaven werken via het ''Trap op Trap af systeem'' door in de omvang van het gemeentefonds en dus in het door ons te ontvangen deel van de algemene uitkering. Onze reservepositie is nog steeds groot genoeg om de onderkende risico's af te dekken mochten die (deels) opkomen en herstelt zich ook meerjarig dankzij de instandhouding van de structurele storting van € 1,75 miljoen.

Inzet van een deel van die storting voor dekking van overige ruimtevragen voor nieuw beleid zoals opgenomen in de kaderbrief achten wij op dit moment niet verstandig vanwege de grote onzekerheid m.b.t. de geschetste risico's en de meerjarige ontwikkeling van de algemene reserve. Reden waarom we in deze ontwerpbegroting nog geen enkel ruimtevragend nieuw beleidsalternatief dat volledig drukt op de exploitatie hebben opgenomen.

HOOFDSTUK 2.1: PROGRAMMA'S

2.1.0 Programma 0 - Bestuur en ondersteuning

Structuurgegevens

Portefeuillehouder(s):
F. Janssen, R. Vlecken en C. Wilbach

Verantwoordelijke afdelingshoofden:
H. Aussems (Griffie), J. Drummen (KCC), K. Keersmaekers (BCZ) en J. Smolenaars (P&C)

Programma Bestuur en ondersteuning omvat de volgende taakvelden:

- 001 Bestuur
- 010 Mutaties reserves
- 020 Burgerzaken
- 040 Overhead
- 050 Treasury
- 061 OZB-woningen
- 062 OZB niet-woningen
- 063 Parkeerbelasting
- 064 Belastingen overig
- 070 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
- 080 Overige baten en lasten

Programma-samenvatting

De beleidsinhoudelijke kern in het programma Bestuur en Ondersteuning wordt gevormd door de taakvelden Bestuur en Burgerzaken. Door middel van de activiteiten en middelen in het taakveld Bestuur versterken wij de functie van het lokaal bestuur en de lokale en regionale bestuursorganen en brengen wij de verantwoordingsfunctie op een hoger peil. Met de activiteiten en middelen in het taakveld Burgerzaken verzorgen we de dienstverlening aan de burger vanuit het klantcontactcentrum waaronder het verstrekken van persoonsbewijzen, de algemene verbeteracties ten behoeve van de dienstverlening en de registratie van gegevens. Op het taakveld overhead worden al die middelen geboekt die we niet direct kunnen en mogen toerekenen aan de primaire producten en diensten.

Daarnaast bevat dit programma een aantal financieel technische taakvelden waar we de opbrengsten uit de OZB-belasting en het gemeentefonds verantwoorden. Achtereenvolgens lichten we per taakveld de beleidsmatige speerpunten voor het komende begrotingsjaar toe.

Bestuur

We blijven investeren in de vergroting van de bestuurskracht op regionaal (en internationaal) niveau. Vanuit een zelfstandig Landgraaf een bijdrage aan deze opdracht leveren en daar waar nodig kartrekker zijn en

blijven, zoals bij de herijking van de gemeentelijke samenwerking binnen Parkstad Limburg is afgesproken. Belangrijk is dat alle gemeenten vanuit een besef van gelijkwaardigheid hun krachten willen bundelen om regionale problemen daadkrachtig aan te pakken. De burger staat hierbij centraal. De huidige regionale structuren hebben onomstotelijk aangetoond succesvol te zijn, zoals op het fysieke domein: regionaal woonbeleid, energietransitie, retail, mobiliteit en toerisme. Binnen de regio Parkstad signaleren we vraagstukken die om een structurering van de samenwerking vragen. Dit zijn in elk geval het sociaal domein en de economische structuur. Wij willen op deze basis verder bouwen waarbij we de bereidheid hebben om, wanneer dat vereist is, tijdelijk bevoegdheden en/of personeel over te dragen aan een regionaal orgaan. Van aantasting van de zelfstandigheid van onze gemeente kan, zeker gelet op het draagvlak onder onze bevolking, geen sprake zijn.
We investeren stevig in de intergemeentelijke samenwerking en zien de Regiodeal als een opmaat naar de herijking en versterking van deze samenwerking. De gezamenlijke investering hierin, die sinds 2018 is aan gegaan, continueren we. In januari 2020 heeft burgemeester Vlecken namens de burgemeesters in Parkstad een brief gestuurd naar het ministerie van BZK. Hierin staat opgenomen op welke wijze geïnvesteerd gaat worden op de drie beleidsterreinen Duurzaamheid & Energie, Grensoverschrijdende samenwerking en Sociaal-economische structuurversterking. In het najaar van 2020 is naar verwachting de takendiscussie binnen de Stadsregio afgerond en vindt besluitvorming plaats. Dit kan dan nog leiden tot een aanpassing van de begroting van de Stadsregio en dus ook die van Landgraaf.
Hiermee is rekening gehouden bij het benoemen van de financiële risico's.
Om krachtig te kunnen staan in de samenwerking zullen we ook blijven investeren in een sterke eigen organisatie, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Het maken van duidelijke afspraken en elkaar op deze afspraken bevragen en indien nodig, aanspreken krijgen hierbij nadrukkelijk aandacht. Maar zeker ook het samen vieren en uitdragen van onze successen.

<u>Internationalisering: stedenbanden en euregionale samenwerking</u>
De stedenbanden met Übach-Palenberg en Andrychow hebben in 2019 nieuwe impulsen gekregen zoals afgesproken is in het coalitieconvenant. In 2020 is er vanwege de coronacrisis onvoldoende mogelijkheid geweest om gezamenlijke activiteiten te organiseren. Dit paste niet binnen de genomen maatregelen in de verschillende landen. Het aan Stichting Landrychow beschikbaar gestelde budget ten behoeve van gezamenlijke activiteiten zal daarom beschikbaar blijven in 2021.
Samenwerken binnen Europa op een zichtbare en herkenbare manier voor inwoners waardoor economische en maatschappelijke voordelen ontstaan voor de twee buitenlandse gemeenten en onze eigen gemeente Landgraaf, is hierbij onze leidraad.

Hierbij denken we niet enkel en alleen aan activiteiten en middelen van en voor de gemeentelijke organisatie. Een actieve betrokkenheid van het Landgraafse bedrijfsleven, het bedrijfsleven in de Duitse buurgemeenten en de maatschappelijke organisaties is in deze context eveneens relevant.

De intensievere vormen van samenwerking blijven we opzoeken met onze Duitse buren in de aangrenzende Kreisen die we in 2019 gevormd hebben. We gaan deze ook in de komende jaren verder verstevigen en waar mogelijk uitbouwen. De samenwerking met de Kreis Heinsberg en de daarbij behorende gemeenten, maar ook de Städteregion Aachen zijn belangrijk op het terrein van economie, landschapsverbetering en toeristische infrastructuur. Hierbij hebben we specifiek aandacht voor samenwerking van scholen en culturele uitwisseling. Om deze samenwerking te bevorderen, zal Landgraaf zich ook in 2021 actief blijven inzetten. Dit zal mede vanuit regionaal oogpunt gebeuren. Het uitvoeren

van grensoverschrijdende initiatieven om de kansen en mogelijkheden van onze grensregio optimaal te benutten, is onderdeel van de Regiodeal Parkstad. Vanuit de stadsregio Parkstad wordt hier bestuurlijk invulling aan gegeven. Plannen en acties vanuit Landgraaf zullen worden afgestemd hierop met als doel elkaar verder te versterken en aan te vullen om te komen tot een complete, integrale aanpak.

Burgerzaken

De verbetering van onze dienstverlening is een doorlopend proces. (verbetering doorlopend proces, voortdurend bijsturing = logisch, anders verbeer je niet!) . Uitgangspunt is dat we onze dienstverlening inrichten op basis van bewezen concepten. Onze visie is vooral gebaseerd op het uitgangspunt dat we door 'vereenvoudiging' burgers willen verleiden hun vragen bij voorkeur via de telefoon, chat of website aan te reiken; kanaalsturing. Samen met het team Communicatie willen we de social mediakanalen optimaler gaan inzetten. Een belangrijke basisvoorwaarde hiervoor is een goed ingericht Klant Contact Systeem. Waar nodig of gewenst, is en blijft persoonlijk contact altijd mogelijk. In 2020 hebben we een Klant Contact Systeem aangeschaft. De inrichting hiervan zal in 2021 plaatsvinden.
In 2020 is ingezet op een doorontwikkeling van onze telefonische dienstverlening. Onder andere door verbetering van het inhoudelijke antwoord op vragen en de klantbejegening. Hiervoor worden onder andere telefoongesprekken opgenomen. In 2021 zal een onderzoek worden uitgevoerd naar de kwaliteit van de telefonische dienstverlening.

Ons Documentair Management Systeem (Corsa) is in 2020 verder zaakgericht ingericht (het zogenaamde zaakgericht archiveren). Tevens zijn de functionaliteiten 'Portaal Burgerzaken' en 'E-diensten voor Publiekszaken' aangeschaft. Hiermee wordt onze digitale dienstverlening verder geoptimaliseerd. Deze functionaliteiten worden in 2021 opgeleverd.

Voor wat betreft het gezamenlijk dienstverleningsconcept van het Burgerhoes wordt voortdurend gewerkt aan optimalisering van de receptiefunctie, het cateringconcept en de website www.burgerhoes.nl.

<u>Verkiezingen</u>

In 2019 hebben wij voor het eerst meegedaan aan het experiment 'centraal tellen'. Deze deelname is bekrachtigd door de gemeenteraad. De ervaringen van deze wijze van het vaststellen van de uitslag waren overwegend positief. Het ligt daarom voor de hand om ook bij de komende Tweede Kamerverkiezingen deze wijze van tellen te hanteren. De wettelijke basis was de Tijdelijke Experimenten Wet. De verwachting is, dat dit vóór de gemeenteraadverkiezingen van 2022 voor alle gemeenten verplicht is en dus wordt opgenomen in de Kieswet. Deze wijze van tellen brengt hogere kosten met zich mee: denk aan huur tellocatie, materialen en tellers. In de begroting is met deze meerkosten nog geen rekening gehouden. Wij verwachten deze kosten te gaan maken bij de telling van de Tweede Kamerverkiezingen, die in het voorjaar van 2021 gehouden worden. Derhalve is voor deze meerkosten een ruimtevraag ingediend (RVC-exp 33). Deze ruimtevraag is nog niet financieel afgedekt in deze begroting. Mocht het Rijk besluiten 'centraal tellen' te verplichten dan zullen we, voor zover het Rijk de meerkosten niet afdekt via een gerichte decentralisatie-uitkering, hiervoor extra middelen moeten vrijmaken.

Financiële taakvelden

Omdat we (deels) verplicht in andere hoofdstukken van de begroting meer inhoudelijke informatie over de financiële taakvelden hebben opgenomen, lichten we deze taakvelden hier niet toe. Dat zou alleen maar leiden tot het dubbel vermelden van informatie.

Omgevingsanalyse

Kengetallen	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal verzonden raadsinformatiebrieven.	Griffie	32	61	67	42	57
Aantal ingediende art.41 brieven.	Ingekomen stukken raad	45	62	28	29	21
Aantal gehouden Raadsinformatieavonden (RIA's).	Griffie	9	11	10	7	9
Aantal gehouden raadsconferenties.	Griffie	3	1	1	1	1
Aantal meldingen openbare ruimte		6.588	----	----	8.126	8.186
% meldingen telefoon t.o.v. totaal		56%			45%	48%
% meldingen digitaal t.o.v. totaal		30%			45%	46%
% Inhoudelijk afgehandelde klantvragen		48%	53%	55%	53%	59%
Aantal klantcontacten KCC aan de loketten. (incl. loket ISD-BOL).	Qmatic	31.441	29.505	28.643	29.784	20.537
Aantal telefonische klantcontacten centrale KCC.	Telefooncentrale	37.716	40.768	38.411	37.726	37.384
Aantal klantcontacten KCC via e-formulieren.	Gem.website	6.213	8.484	11.899	6.400	13.990
Totaal aantal klantcontacten ca.		75.370	78.757	78.953	73.910	71.911

Analyse historische ontwikkeling kengetallen

Het percentage meldingen dat in 2019 per telefoon is gedaan, is bijna gelijk aan dat van 2018. Het aantal digitale meldingen neemt in verhouding tot voorgaande jaren toe. Naast de meldingen openbare ruimte scoren ook de producten 'aangifte verhuizing' en 'afspraak maken' hoog als het gaat om het digitale kanaal. Het totaal aantal digitale klantcontacten bedroeg in 2019 13.990.

Het totaal aantal klantcontacten is in 2019 lager dan de voorgaande jaren. Dit komt door de vermindering van het aantal aan te vragen reisdocumenten. Deze trend zet door tot en met 2023. Dit heeft niet alleen gevolgen voor het totaal aantal fysieke klantcontacten, maar ook voor het aantal telefonische klantcontacten. Het totaal aantal klanten bedroeg in 2019 71.911. Het aantal contacten via balie en telefoon bedroeg samen 57.921. De totale verhouding digitale klanten versus fysieke klanten bedraagt daardoor afgerond 20-80.

Beleidsindicatoren (BBV)

Beleidsindicatoren (BBV) - info: eigen gegevens	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
Formatie in Fte per 1.000 inwoners (per 31-12)	Jaarrekening:	6,85	7,34	7,85	7,98	8,01
Bezetting in Fte per 1.000 inwoners (per 31-12)	Jaarrekening:	7,11	7,46	7,96	7,91	8,19
Apparaatskosten per inwoner (per 31-12)	Jaarrekening:	515	530	606	643	678
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + inhuur)	Jaarrekening:	10,00%	9,28%	8,52%	10,12%	9,69%
Overhead (in % van de totale lasten)	Jaarrekening:	9,58%	10,26%	10,31%	10,94%	10,20%

Analyse historische ontwikkeling beleidsindicatoren

We zien dat de bezetting in fte eind 2019 is toegenomen ten opzichte van 2018, terwijl het percentage inhuur is afgenomen. Deze bezetting was op het ijkmoment hoger dan de op dat moment geldende formatie. Er heeft een verschuiving plaatsgevonden van tijdelijke inhuur naar tijdelijke aanstelling. Hierbij wordt steeds de afweging gemaakt tussen de extra kosten die bij inhuur opkomen ten opzichte van de kosten bij een mogelijk ww-risico na afloop van een tijdelijke aanstelling. De apparaatskosten per inwoner nemen met name toe door de stijging van de salarislasten, waarvan de cao-verhoging een groot deel uitmaakt. De indicator overhead laat een trendbreuk zien. Dit is het gevolg van het nauwelijks stijgen van de overheadlasten, terwijl de totale gemeentelijke lasten wel zijn gestegen.

Beleidskader programma

Omschrijving Kader *	Actualiteit
KCC Landgraaf: in één keer raak en in één keer goed (keuzes en aandachtspunten KCC 2014).	2013
Visie dienstverlening KCC.	2013
Dienstverleningsconcept Burgerhoes (incl. visie en missie).	2016
Reglement van Orde van de raad van de gemeente Landgraaf.	2017
Een betere balans door klantcontact op afspraak (openingstijden en aanpak klantcontacten 2018).	2017

** Een deel van dit kader is niet door de raad maar door het college vastgesteld.*

Wat willen we bereiken?

1. Een daadkrachtig en slagvaardig bestuur op de juiste schaalgrootte

Indicatoren

1.1.1. % Beantwoorden artikel 41 brieven binnen de (verdaagde) termijn t.o.v. totaal

Norm: 100%

Prestatie-indicator in %	Norm
1.1.1 % Beantwoorde art.41 brieven binnen de (verdaagde) termijn t.o.v. totaal	100 %

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

1.1 Uitvoeren reguliere activiteiten op het gebied van een transparant besluitvormingsproces

Wat willen we bereiken?

2. Samenwerken vanuit een zelfstandig Landgraaf

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

2.1 Adviseren en ondersteunen op algemeen niveau van bestuurders ter bevordering van de regionale samenwerking in de Gemeenschappelijke Regelingen.

2.2 Inventariseren en uitwerken van de mogelijkheden om de samenwerking in de regio te intensiveren op basis van zakelijk onderbouwde keuzes die uitgaan van een gelijkwaardigheid tussen gemeenten.

2.3 Zelfbewust communiceren over de veelzijdigheid en successen van onze gemeente.

Wat willen we bereiken?

3. Efficiënte dienstverlening binnen de beleidskaders, waarbij de klant centraal staat

Indicatoren

3.1.1 % Inhoudelijk afgehandelde telefonische vragen bij telefoonteam KCC

Norm: 57% of meer afgehandelde telefonische vragen

Prestatie-indicator in %	Norm
3.1.1 % Inhoudelijk afgehandelde telefonische vragen bij telefoonteam KCC	57 %

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

3.1a verbetering van het inhoudelijke antwoord op vragen en de klantbejegening;

3.1b verdergaande invoering van het beleid Agressie en Geweld 2018

3.1c organiseren workshops ‘Herkennen en Doorverwijzen’ laaggeletterdheid

3.1d organiseren cursus ‘Communiceren op B1-niveau’

3.1e doorontwikkeling zaakgericht archiveren dienstverleningsprocessen

3.1f door ontwikkelen portal burgerzaken en E-diensten voor publiekszaken

3.1g onderzoeken mogelijkheden aanschaf Klant Contact Systeem

3.1h verbeteren receptie en cateringconcept

3.2 Verstrekken van producten en diensten aan burgers en het in behandeling nemen van diverse verzoeken en meldingen

Wat willen we bereiken?

4. Effectief en efficiënt gebruik van onze kanalen

Score effectindicatoren

Score effectindicatoren	2015	2017	2019	Ambitie	Termijn
Indicator (bron: Parkstadmonitor)	L	L	L	L	L
1.1 Waardering over gemeentebestuur.	6,1	---	5,5	6,4	2022
1.2 % Besluitvorming voldoende transparant.	18%	28%	26%	30%	2022
3.1 Waardering gemeentelijke dienstverlening (rapportcijfer).	6,8	7	7,1	7,1	2022

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Primitieve begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Primitieve begroting 2021	Meerjarenbegroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	Meerjarenbegroting 2024
Lasten								
001 Bestuur	**1.927.584**	**99.915**	**2.027.499**	**2.050.419**	**2.062.506**	**2.091.670**	**2.119.662**	**2.148.839**
020 Burgerzaken	**1.690.548**	**159.187**	**1.849.735**	**1.764.755**	**1.748.890**	**1.790.205**	**1.823.102**	**1.890.796**
040 Overhead	**14.074.827**	**-284.484**	**13.790.343**	**14.349.404**	**14.645.576**	**14.618.579**	**14.889.583**	**15.050.672**
050 Treasury	**472.247**	**-231.655**	**240.592**	**241.898**	**303.177**	**347.035**	**312.533**	**289.108**
061 OZB woningen	**104.784**	**57.500**	**162.284**	**243.273**	**110.769**	**113.120**	**115.685**	**118.250**
062 OZB niet-woningen	**74.128**	**0**	**74.128**	**74.149**	**78.621**	**80.386**	**82.311**	**84.237**
064 Belastingen overig	**17.606**	**0**	**17.606**	**-21.726**	**33.673**	**34.092**	**34.549**	**35.007**
070 Alg.uitk.+ov.uitk.gem.fonds	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
080 Overige baten en lasten	**1.701.558**	**822.923**	**2.524.481**	**5.380.486**	**364.862**	**402.405**	**515.259**	**611.360**
090 Vennootschapsbelasting (VpB)	**0**	**0**	**0**	**10.858**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**
Totaal Lasten	**20.063.282**	**623.386**	**20.686.668**	**24.093.516**	**19.358.074**	**19.487.492**	**19.902.684**	**20.238.269**
Baten								
020 Burgerzaken	**-356.600**	**0**	**-356.600**	**-394.339**	**-435.200**	**-435.400**	**-435.620**	**-495.844**
040 Overhead	**-953.072**	**-1.415.571**	**-2.368.643**	**-2.488.762**	**-1.008.863**	**-1.028.460**	**-1.040.636**	**-1.049.380**
050 Treasury	**-1.095.528**	**-108.647**	**-1.204.175**	**-850.799**	**-720.320**	**-703.678**	**-686.103**	**-667.301**
061 OZB woningen	**-5.395.111**	**-217.138**	**-5.612.249**	**-5.619.455**	**-5.492.223**	**-5.765.320**	**-5.857.565**	**-5.945.427**
062 OZB niet-woningen	**-2.115.883**	**170.963**	**-1.944.920**	**-1.916.706**	**-2.153.969**	**-2.010.857**	**-2.043.030**	**-2.073.675**
064 Belastingen overig	**-420.497**	**19.906**	**-400.591**	**-392.947**	**-428.066**	**-435.343**	**-442.309**	**-448.943**

Exploitatie	Primitieve begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Primitieve begroting 2021	Meerjarenbegroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	Meerjarenbegroting 2024
070 Alg.uitk.+ov.uitk.gem.fonds	**-72.507.352**	**-3.204.469**	**-75.711.821**	**-76.239.053**	**-76.131.035**	**-77.202.915**	**-77.662.180**	**-78.008.836**
080 Overige baten en lasten	**0**	**-2.457.879**	**-2.457.879**	**-5.794.887**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**-82.844.043**	**-7.212.835**	**-90.056.878**	**-93.696.948**	**-86.369.676**	**-87.581.973**	**-88.167.443**	**-88.689.406**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**62.780.761**	**6.589.449**	**69.370.210**	**69.603.432**	**67.011.602**	**68.094.481**	**68.264.759**	**68.451.137**
Onttrekkingen								
010 Mutaties reserves	**-9.205.164**	**-12.976.396**	**-22.181.560**	**-20.092.863**	**-4.086.059**	**-4.346.460**	**-1.627.537**	**-1.076.373**
Stortingen								
010 Mutaties reserves	**5.329.296**	**10.808.607**	**16.137.903**	**15.642.017**	**2.347.604**	**3.671.919**	**2.831.792**	**3.012.272**
Mutaties reserves	**3.875.868**	**2.167.789**	**6.043.657**	**4.450.845**	**1.738.455**	**674.541**	**-1.204.255**	**-1.935.899**
Gerealiseerd resultaat	**66.656.629**	**8.757.238**	**75.413.867**	**74.054.277**	**68.750.057**	**68.769.022**	**67.060.504**	**66.515.238**

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Toelichting saldo 2021 versus 2020

Het resultaat op dit programma is in 2021 voor bestemming € 4.459.000 gunstiger dan de bijgestelde begroting 2020. Dit is mede het gevolg van:

Een toename van de baten door:

- De hogere baten algemene uitkering uit het gemeentefonds ad € 3.624.000;
- Een hogere bijdrage van GR ISD BOL inzake de doorberekening van de ICT-faciliteiten GR Parkstad IT, die worden doorbelast aan de overige deelnemende gemeenten ad € 113.000;
- Een toename van de baten op de leges reisdocumenten ad € 78.000. Hier staan tevens hogere afdrachten aan het Rijk tegenover. Daarnaast is de uitgifte van reisdocumenten aan een niet evenredige cyclus gebonden;
- Een hogere raming van de belastingbaten ad € 143.000;
- Hoger geraamde rentebaten ad € 34.000.

Een afname van de baten door:

- Een afname van de baten op subsidies en ontvangsten voor uitgeleend personeel ad € 54.000;
- Het niet in de primitieve begroting ramen van te ontvangen baten van het BTW Compensatiefonds (BCF). Bij begrotingswijzigingen worden gedurende het jaar zowel de lasten als de baten betreffende het BCF geraamd. In de bijgestelde begroting 2020 is een totaalbedrag van € 488.000 aan baten BCF geraamd.
- Lagere rente- en dividendopbrengsten waaronder vrijval van beleggingen Essent, Nutsbedrijven, Woonwijzerwinkel ad € 410.000;
- Lager geraamd dividend BNG ad € 31.000;
- Lager geraamd dividend Nutsbedrijven ad € 103.000;
- Lager geraamde renteopbrengsten WoonWijzerWinkel ad € 4.000;
- Lager geraamde renteopbrengsten Duurzaam Klimaatfonds ad € 4.000;
- Per saldo overige nadelige verschillen ad € 3.000.

Een toename van de overige directe lasten door:

- Een hoger bijdrage aan de GR Stadsregio Parkstad ad € 51.000;
- Aanvullende kosten voor de tellingen Tweede Kamerverkiezingen ad € 34.000. (RVC-exp 33). Dit is een wettelijk opgedragen taak, waarvoor nog geen compensatie in het gemeentefonds is voorzien.
- Hogere afdrachten aan het Rijk met betrekking tot de afgifte van reisdocumenten ad € 45.000. Zie hiervoor ook de opmerking bij de stijging van de baten;
- Stijging van de lasten voor onderhoud ad € 115.000;
- Een hogere bijdrage aan de GR Parkstad IT voor ICT-faciliteiten ad € 113.000. Zie hiervoor tevens de opmerking bij de toename baten (per saldo is dit budgetneutraal);
- Toename verzekeringen ad € 8.000;
- De toename van het personele knelpuntenbudget met € 136.000: dit wordt veroorzaakt door een bijstelling van de raming voor het opvangen van personele knelpunten naar het peil van voorgaande jaren zijnde € 182.000;
- De toename van de ten laste van de algemene uitkering geraamde lastenstelposten met € 136.000. Dit ontstaat door nieuwe reserveringen ten laste van de algemene uitkering, zijnde met name de Integratie-uitkering inburgering, Donorwet en Ambulantisering GGZ;
- Een toename van de lasten op de BTW, omdat de BTW van de GR BsGW niet geheel kan worden verrekend in het BTW Compensatiefonds (BCF) ad € 15.000;
- Een toename van de bijdrage aan GR BsGW ad € 1.000 inzake de kosten heffing hondenbelasting;

- Een hogere bijdrage aan GR BsGW voor het innen van de hondenbelasting ad € 1.000;
- Een stelpost voor de aangifte Vennootschapsbelasting (Vpb) ad € 10.000;
- Overige nadelige verschillen ad € 3.000.

Een afname van de overige directe lasten door:

- Per saldo overige positieve verschillen ad € 12.000;
- Een lagere bijdrage aan GR Gegevenshuis ad € 12.000;
- Een lagere bijdrage aan GR BsGW ad € 51.000;
- De daling van de stelpost Wmo/groen met € 104.000,
  Van de structurele stelpost WMO/Groen voor 2020 (primitief geraamd € 900.000) resteert per medio 2020 nog € 104.000. In de begroting 2021 is deze stelpost op het onderhavige taakveld geheel af geraamd en op de taakvelden Wmo en Groen zijn voor in totaal € 900.000 lasten bij geraamd;
- Een lagere stelpost in verband met het incidentele krediet voor maatregelen Covid-19 ad € 1.000.000;
- Een lagere verrekening van de BTW op de investeringen en diensten ad € 422.000;
- Per saldo daling van de overige producten binnen taakveld 080 met € 25.000.

Een toename van de overige directe lasten als gevolg van de in de kadernota benoemde (autonome) ontwikkelingen:

- De toename van de kosten van de raad ad € 26.000 inzake budget raadsleden voorzieningen rechtspositie (AO-31);
- Aanvullend budget ophogen capaciteit programmacontroller 3D?? ad € 82.000 (AO-15);
- Aanvullend budget ICT-plan (archiefwet en Key2Control) ad € 61.000 (AO-21);
- Aanvullend budget Archiefwet Archivaris ad 10.000 (AO-20);
- Een hogere raming budget kleding buitendienst ad € 15.000 (AO-19).

De volgende nieuwe investeringen maken deel uit van dit programma:
De *investeringsuitgave* in 2021 van € 439.886 in totaal betreft de volgende investeringen:

- Vastgoedinformatiesysteem € 76.328
- Airco's € 25.443
- Datacommunicatie € 20.354
- Bouwkundige aanpassingen € 25.443
- Werkplekken € 45.797

- Digitaal werken en licenties € 91.593
- Gedeelte wagenpark BOR € 104.043
- Rioolspuit € 50.885

Voor een specificatie van de mutaties in reserves in 2021 wordt verwezen naar de toelichting in bijlage 2 onder taakveld 010. Voor een gedetailleerdere toelichting van alle mutaties in baten en lasten per taakveld verwijzen wij naar bijlage 2 (lasten en baten per taakveld).

Bijdrage aan verbonden partijen

Verbonden partijen *(x € 1000)*

Naam organisatie	2020	2021	2022	2023	2024
GR BsGW	248	202	207	212	216
GR Het Gegevenshuis	245	233	236	239	242
GR Parkstad IT-centrumgemeente Heerlen	1.194	1.307	1.328	1.352	1.376
GR Stadsregio Parkstad Limburg	360	411	411	411	411
Totaal	**2.047**	**2.153**	**2.182**	**2.213**	**2.245**

Toelichting bijdrage aan verbonden partijen

De bijdrage aan de GR BsGW betreft de perceptiekosten voor de uitvoering van de gemeentelijke belastingen. De bijdrage aan de GR BsGW voor uitvoering van de afvalstoffen- en rioolheffingen is verantwoord op programma 7 (volksgezondheid en milieu). In 2021 wordt dit geraamd op € 202.037.
Het Gegevenshuis ontzorgt de gemeente op het gebied van het opzetten en beheren van object- en ruimtegerelateerde (basis)registraties en geometrie, alsmede het daarmee samenhangende beeldmateriaal. In 2021 wordt de bijdrage hieraan geraamd op € 232.929.

GR Parkstad IT (PIT) is het initiatief van de gemeenten in de stadsregio Parkstad Limburg om een gemeenschappelijke ICT-dienst voor het technisch beheer van ICT-middelen te ontwikkelen. Vanaf 1 januari 2015 is Parkstad IT operationeel als zogenaamde lichte gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeente. De gemeente Heerlen heeft de rol van centrumgemeente. De bijdrage van de gemeente Landgraaf is inclusief de ict-lasten van de GR ISDBOL. Deze lasten worden door de GR ISDBOL aan Landgraaf vergoed. De bijdrage bedraagt in 2021 € 1.306.673.

De bijdrage aan de GR Stadsregio Parkstad Limburg betreft de bijdrage voor het apparaat. De programmatische bijdrage aan de GR Stadsregio Parkstad Limburg ten behoeve van de IBA is verantwoord onder programma 8. De bijdrage ten behoeve van Regionale Initiatieven is verantwoord onder programma 3. In 2021 wordt dit geraamd op € 411.000.

Wat zijn de risico's?

(x € 1000)

Risico	Majeure risico's	Beheersmaatregel	Risicobedrag (kans * impact)			
			2021	2022	2023	2024
R06	Gevolgen Covid-19	Zorgdragen voor een meer dan stevige egalisatiereserve algemene uitkering waarmee we de grootste daling van de algemene uitkering kunnen opvangen tot het moment waarop door groei van de uitgaven van het Rijk de uitkering weer stijgt. De egalisatiereserve AU maakt geen deel uit van de weerstandsbehoefte bij de berekening van de kleine ratio aangezien we daarvoor alleen de algemene reserve hanteren.	500	1.225	1.225	2.450
R13	Salarisraming max-1	Monitoren salarisuitputting in bedrijfsvoeringsrapportage. Gedurende jaar tijdig bijstellen. Jaarlijks beoordelen handhaafbaarheid raming max-1 en zo nodig raming opwaarts bijstellen bij nieuwe begroting 2022.	515	515	515	515
R14	Bestuurlijke boete AVG	Sturen op afspraken inzake werken conform regelgeving AVG	60	60	60	60
R17	Herijking verdeelmodel algemene uitkering	Monitoren uitkomsten herijking en gezamenlijk met andere nadeel gemeenten bij Ministerie en VNG pleiten voor of heronderzoek en/of zeer langzame doorvoering van herijking zodat we voldoende tijd hebben voor geruisloze ombuigingen	0	925	1.850	1.850
R24	Extra bijdrage PIT	Goede analyse maken van oorzaak stijging bijdrage. Waar die stijging niet reëel is discussie aangaan met PIT. Mogelijkheden bezien om in dienstverlening te versoberen.	203	203	203	203
		Totaal risicobedrag	**1.278**	**2.928**	**3.853**	**5.078**

Toelichting risico's

Toelichting risico's

R06

Het risico als gevolg van de Covid-19 pandemie valt uiteen in een incidenteel risico dat in 2020 en mogelijk ook nog in 2021 op komt door wegvallende baten en toegenomen lasten. Niet alleen bij ons zelf als gemeente, maar ook bij diverse gemeenschappelijke regelingen waar wij een bijdrage aan leveren. Te denken valt aan extra facilitaire kosten, minder opbrengsten toeristenbelasting, minder inzet/omzet, meer capaciteit ten behoeve van/vanwege toenemend aantal UGers; extra bijdrage GGD, WOZL etc. Voor een groot deel zijn en worden we als gemeente gecompenseerd voor deze extra lasten en de verminderde baten. De kans dat die extra lasten en minder baten ook in 2021 opkomen is aanwezig, maar niet meer zo groot als in 2020. We rekenen met een impactbedrag in 2021 van 0,5 mln. (arbitraire inschatting), waarbij we de kans inschatten als gemiddeld (50%). Het betreft dus het impactbedrag dat niet gecompenseerd wordt door extra budget vanuit het Rijk in 2021.

Het structurele risico van Covid-19 komt voort uit de te verwachten daling van het gemeentefonds op het moment dat het Rijk de staatsschuld gaat aflossen, waardoor er minder uitgaven zijn en dus ook minder gemeentefonds. Dit is als gevolg van het vastzetten van de normering AU in 2020 en 2021 pas vanaf 2022 aan de orde (laatste deel van zin loopt niet, is niet duidelijk). Het Ministerie van BZK heeft per brief kenbaar gemaakt dat het aan een nieuw kabinet is om in overleg met de VNG en het IPO te besluiten hoe in de toekomst met het accres om te gaan. Hierover zal het kabinet te zijner tijd aan de Raad voor het Openbaar

Bestuur om advies vragen. Het rapport van de evaluatie van de normeringsystematiek, waar ook de VNG en het IPO bij betrokken zijn, verwacht men in het najaar 2020 aan de Tweede Kamer te doen toekomen. De fondsbeheerders zijn bereid om, op basis van de evaluatie van de normeringssystematiek, samen met gemeenten en provincies in het voorjaar van 2021 verschillende varianten voor de ontwikkeling van het accres in beeld te brengen ten opzichte van de stand bij de Voorjaarsnota 2020. De vraag is hoe groot en welk risico we nu moeten opnemen voor het risico dat het accres door de gevolgen van de Covid-19 crisis substantieel zal gaan afnemen?
Omdat we, ondanks de bovenstaande ontwikkeling wel rekening moeten houden met een afname van het accres, hebben wij het volgende risico opgenomen. Het CPB voorspelt voor 2020 een daling van het BBP van -6,4 %. Als we dat % van het BBP toepassen op de "bruto" algemene uitkering van Landgraaf in 2020 dan is sprake van een bedrag: 6,4% * ca. 76 mln. = ca. € 4,9 miljoen daling. We gaan ervan uit dat het Rijk een korting stapsgewijs zal doorvoeren: 25% in '22, 25% in 23 en 50% in 24. Vandaar dat we die % inzetten bij de kans-bepaling dat het volledige bedrag opkomt als risico, opdat we in 2024 de afname van 4,9 mln. hebben opgevangen.

R13

Door het ramen van de salarislast op basis van max-1 (sinds begroting 2020) is er minder salaris/inhuurbudget beschikbaar van bijna € 515.000. Om de ramingen van de salarislasten consistent te laten verlopen dient max-1 op alle functies toegepast te worden.
Gedurende de periode 2015-2019 is er een overschot geweest op de personele lasten van de diverse afdelingen van respectievelijk € 341.000, € 183.000, € 519.000 en € 401.000. Deze jaren had het overschot slechts 1x de omvang van de nu in te zetten ruimtecreatie. Hierdoor lopen we een zeer hoog risico (100%) dat we te maken krijgen met een tekort op de salarisraming, maar dit kan nog worden bijgesteld in de loop van 2021. Wij kiezen daarom voor een kans-inschatting van hoog (100%). Dat is een verhoging ten opzichte van/in vergelijking met 2020, omdat wij zien dat er stevig bijgestuurd moet worden om dit risico te beperken/matigen.

R14

De AVG kent twee boetecategorieën. De eerste boetecategorie ziet op overtredingen die in strijd zijn met bepaalde AVG-verplichtingen. De maximale bestuurlijke boete die hiervoor opgelegd kan worden, bedraagt 10 mln. euro per overtreding. De tweede boetecategorie ziet op overtredingen die in strijd zijn met de grondbeginselen en/of grondslagen van de AVG. Deze overtredingen kunnen een stuk zwaarder worden bestraft, namelijk tot maximaal 20 mln. euro per overtreding. Als nadere precisiering heeft de Autoriteit Persoonsgegevens in de "boetebeleidsregels Autoriteit Persoonsgegevens 2019" vastgesteld hoe zij omgaat met het bepalen van de hoogte van de bestuurlijke boete. De Autoriteit Persoonsgegevens hanteert verschillende boetecategorieën met elk een eigen boetebandbreedte en een eigen basisboete. Vervolgens kan iedere basisboete worden verhoogd of verlaagd op basis van de concrete omstandigheden van het geval. Als we kijken naar de praktijk zien we dat er vrij weinig boetes zijn opgelegd, waarbij het hoogste boetebedrag € 600 duizend bedroeg. Dit had betrekking op een te laat gemeld datalek van 50.000 gegevens. Zo'n grote hoeveelheid gegevens zal bij onze gemeente niet voor komen, maar voor elke vorm van datalek kan een aparte boete worden opgelegd. De inschatting is dat voor Landgraaf het maximale risico € 600 duizend is. In het kader van deze risico-inventarisatie laten we het oude bedrag van 10 mln. bewust los. Feitelijk is € 600 duizend het maximale risico waarbij de kans dat zich dit voor doet, zeer klein wordt geacht.

R17

De herijking van het verdeelstelsel algemene uitkering uit het gemeentefonds betreft zowel het klassieke deel als het deel ten behoeve van het sociaal domein. De invoering van het nieuwe verdeelstelsel is uitgesteld tot 1-1-2022. De verwachting is dat het nieuwe verdeelstelsel voordelig uitpakt voor de (grote) steden en nadelig voor de plattelandsgemeenten. Er wordt rekening gehouden met een overgangsregeling van 4 jaar met een cumulerend nadeel van maximaal € 25 per inwoner per jaar. Uit een eerste generieke terugkoppeling blijkt dat gemeenten in de klasse waartoe Landgraaf behoort voor wat betreft het deel sociaal domein er gemiddeld per inwoner 33 euro op achteruitgaan. Voor Landgraaf is dat ca. €1,22 miljoen structureel. De effecten van het klassieke deel zijn nu nog niet bekend. Evenzo is het nog maar de vraag of we op het deel sociaal domein daadwerkelijk 33 p/i op achteruit gaan. Als gemeente met een relatief zwakke sociale structuur zou dat ook minder kunnen zijn. Vanuit voorzichtigheid rekenen we met een maximaal nadeel van totaal 50 euro per inwoner = 50 X 37.000 = €1,85 miljoen. Wij stellen de maximale financiële impact op 37.000 inwoners x € 25 cumulerend per jaar tot een maximum van € 50 per inwoner (nadelig effect herijking sociaal domein en klassiek deel). Vanwege de signalen dat middelgrote gemeenten er fors op achteruit gaan, schatten we de kans dat we flink gekort gaan worden in op zeer hoog = 100%.

R24

Begin juli is vanuit Heerlen de bijgestelde meerjarige bijdrage aan PIT op basis van de nieuwe begroting PIT bekend. Uit die concept cijfers blijkt dat Landgraaf ca. € 315 duizend extra bij moet dragen voor de PIT dienstverlening. Op een totaalbedrag van € 1.393 miljoen in 2020 betreft dit een stijging van maar liefst 23%. Op het moment van deze risicoanalyse heeft nog geen analyse plaatsgevonden op het hoe en waarom van deze stijging. Het is echter evident dat we als Landgraaf ons niet zomaar neer leggen bij deze stijging. Voor wat betreft kans, houden we er rekening mee dat wellicht niet het totale bedrag zal opkomen. Dit vormt de reden waarom we het risico inschatten op hoog (75%). Van de € 315 duizend extra bijdrage wordt uiteindelijk € 91 duizend doorbelast aan de ISD BOL, maar daar betalen we tevens de helft aan mee. We houden dus rekening met een maximaal risico van € 315 -/- € 91 + € 45,5 = € 270 duizend.

2.1.1 Programma 1 - Veiligheid

Structuurgegevens

Portefeuillehouder(s):
R. Vlecken

Verantwoordelijke afdelingshoofden:
K. Keersmaekers (BCZ), W. Jongen (T&H) en T. Hanssen (BOR)

Het programma Veiligheid omvat de volgende taakvelden:

- 110 Crisisbeheersing en brandweer
- 120 Openbare orde en veiligheid

Programma-samenvatting

Binnen het programma Veiligheid voeren we alle activiteiten uit waarmee we de openbare orde en veiligheid in Landgraaf (laten) verzorgen, handhaven en waar mogelijk verbeteren. Dit zijn zowel de lokale autonome taken, als ook taken die we in regionaal, provinciaal of landelijk verband (waaronder de gemeenschappelijke regelingen) uitvoeren. Achtereenvolgens lichten we per taakveld de beleidsmatige speerpunten voor het komende begrotingsjaar toe.

In 2020 heeft de coronacrisis een flink beslag gelegd op de gemeentelijke capaciteit op het vlak van veiligheid. Daardoor blijven een aantal zaken die in begroting 2020 reeds benoemd stonden nog altijd van kracht.

Crisisbeheersing en brandweer

Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Een deel van de openbare veiligheid betreft de crisisbeheersing (preventie, preparatie en repressie) bij incidenten en calamiteiten vanuit de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. De Veiligheidsregio Zuid-Limburg is een samenwerkingsverband van de brandweer, de GHOR, de gemeenten en de politie.
De gemeentelijke taak is de Bevolkingszorg (communicatie, publiekszorg en herstelzorg).

Het beleidsplan, vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio en gebaseerd op het vastgestelde risicoprofiel, heeft betrekking op alle taken van de Veiligheidsregio en geeft in een cyclus van vier jaar de kaders die door de operationele partners worden uitgewerkt of uitgevoerd:
- Het beheer en beleid van brandweer en GHOR;
- Het beheer van de gemeenschappelijke meldkamer;
- De advisering aan het bevoegd gezag over risicobeleid;
- De voorbereiding van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Het beleidsplan beschrijft:
- De wijze waarop de multidisciplinaire voorbereiding en uitvoering van de rampenbestrijding en crisisbeheersing wordt vormgegeven;
- De beoogde operationele prestaties van de diensten en organisaties van de Veiligheidsregio, van de politie en van de gemeenten;
- De uitwerking van de landelijke doelstellingen;

- Een multidisciplinair oefenbeleidsplan;
- Het monodisciplinaire beleid van de kolom Bevolkingszorg (gemeenten in de Veiligheidsregio Zuid-Limburg).

In 2021 is het risicoprofiel van kracht dat in 2019 is vastgesteld. Dit profiel is opgemaakt in nauwe samenwerking met de Veiligheidsregio Noord-Limburg. Voor wat betreft risico's, impact en waarschijnlijkheid is in de basis niets veranderd ten opzichte van het vorige profiel. Enkele incidenttypes zijn nader uit gesplitst en er zijn drie nieuwe types aan toegevoegd, te weten: extreem geweld/terrorisme, extreme neerslag en grootschalige cyberaanval.

In 2020 is gewerkt aan een gezamenlijke leidraad voor evenementenveiligheid voor zowel de Veiligheidsregio Zuid-Limburg als Noord Limburg. Deze vindt doorvertaling in het evenementen uitvoeringsbeleid dat in Landgraaf in 2020 herzien is. In 2021 wordt hier uitvoering aan gegeven.

Openbare orde en veiligheid

Openbare orde

Bij de uitvoering op het gebied van openbare orde en veiligheid zijn behalve de medewerkers van het cluster OOV van de afdeling BCZ, ook de Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's), de toezichthouders van de afdeling Toezicht en Handhaving van de gemeente als ook de politie betrokken. De taken van de gemeentelijke functionarissen van Toezicht en Handhaving op terreinen als bouw- en milieutoezicht zijn in de desbetreffende andere programma's van deze begroting ondergebracht.

Er is door het college een ruimtevraag ingediend om de uitvoerende formatie van OOV met 1 fte te verhogen. We zien een flinke toename van taken in de afgelopen jaren, in combinatie met een hoog ambitieniveau op het vlak van veiligheid in de gemeente. Om aan dat gewenste ambitieniveau te kunnen voldoen, is aanvullende formatie nodig. Zonder die formatie zullen de gewenste doelstellingen niet volledig bereikt kunnen worden.

Alhoewel de verplichting van het beschikken over een Integraal Veiligheidsplan niet in de Gemeentewet is opgenomen, vinden we het belangrijk een dergelijk plan te hebben samen met de partners in het veiligheidsdomein. Eind 2019 is door de raad de kadernota Integrale Veiligheid van de gemeenten Landgraaf, Voerendaal, Simpelveld, Beekdaelen en Brunssum vastgesteld. De keuze voor een gezamenlijke kadernota was met name gebaseerd op de visie dat de problematiek binnen deze gemeenten voor het overgrote deel gelijk is en dat de aanwezige politiecapaciteit verdeeld over die problematiek slechts eenmaal inzetbaar is: meer bij de een is automatisch minder bij de anderen. Juist de afstemming die hierop noodzakelijk is, wordt binnen de Lokale Driehoek vorm gegeven en besproken. In 2020 is de kadernota vertaald in een uitvoeringsplan waar in 2021 uitvoering aan wordt gegeven.

Veiligheid

Op het gebied van integrale veiligheid heeft de gemeente de regierol en neemt een deel van de uitvoering (beheer en onderhoud in het openbaar domein) voor haar rekening. Ook incidenteel, zoals bij aanpak overlast gevende jeugdgroepen, overlast, verloedering en radicalisering, wordt met de partners integraal aan oplossingen gewerkt.

Op het gebied van "ondermijning" wordt de coördinatie verzorgd door de gemeente. Ondermijning maakt steeds nadrukkelijker onderdeel uit van de bestuurlijke en ambtelijke bemoeienis en aanpak van

ongewenste zaken. Het vergaren en verrijken van informatie speelt daarbij nadrukkelijk een belangrijke rol. Er wordt in 2021 vervolg gegeven aan het plan van aanpak op het gebied van bestuurlijke aanpak. In 2020 is geïnvesteerd in een flinke inhaalslag op het gebied van bestuurlijke aanpak. We maken de verschuiving van een reactieve aanpak naar een pro-actieve aanpak. Op basis van casuïstiek die besproken wordt naar aanleiding van signalen van ondermijnende activiteiten zullen er flexcontroles uitgevoerd worden door de afdelingen T&H of TenH (Zie kader bij Programma 1) en BCZ in samenwerking met partners zoals politie en sociale recherche.

In het Veiligheidshuis Parkstad hebben we meerdere (proces)coördinerende taken ondergebracht: Integrale aanpak multi-problematiek, Top X-aanpak, huisverboden, nazorg ex-gedetineerden, Bestuurlijke Informatie Justitiabelen (BIJ), radicalisering en problematische jongeren en jeugdgroepen. De rol, positie en taakstelling van het Veiligheidshuis Parkstad is in 2020 uitvoerig bezien, ook in mogelijke samenwerking met de andere Limburgse Veiligheidshuizen. De verbinding met het zorgveld heeft daarbij bijzondere aandacht.

Toezicht en handhaving in het publieke domein krijgt alle aandacht door de inzet van BOA's en toezichthouders waarbij dumpafval, hondenoverlast en verkeersoverlast (bij scholen) tot de speerpunten behoort.
De veiligheid van onze Boa's krijgt de hoogste aandacht. De aanschaf van bodycams voor onze boa's is daarom als ruimtevraag voor de begroting 2021 ingediend. Bodycams kunnen in veel gevallen een de-escalerende werking hebben en dragen daardoor bij aan het veiligheidsgevoel van de gebruiker. Naast de de-escalerende werking kunnen de opgenomen beelden ook worden gebruikt als ondersteunend bewijs bij een proces-verbaal.
In dit kader wordt ook de samenwerking met de politie verder gecontinueerd zoals in het project Donkere Dagen Offensief, overlast door (hang)jongeren en de ketengerichte aanpak woninginbraken.
De extra controles bij woningen waarvan de bewoner met vakantie is, wordt ook in 2021 uitgevoerd. Daarnaast vindt er samen met de brandweer toezicht plaats op de brandveiligheid en constructieve veiligheid bij met name evenementen.
In het kader van de in 2019 getekende Bevoegdheidsconvenant Handhaving in de natuur in de provincie Limburg zullen tenminste 2 handhavingsacties in het buitengebied plaatsvinden. Dit zal samen gebeuren met de boswachters van natuurmonumenten, Boa's uit de omliggende gemeenten en de provincie en met politie. Daarnaast zullen onze Boa's ook nog een aantal gerichte controles in het buitengebied uitvoeren.

Omgevingsanalyse

Kengetal historische ontwikkeling	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal uitrukken brandweer (incl.Scherpenseel).	Jaarstukken Veiligheidsregio Z-L	280	299	287	324	358
Aantal diefstallen/inbraken.	Gebiedsscan politie	175	185	129	115	151
Aantal meldingen huiselijk geweld via Veiligheidshuis.	Veiligheidshuis Kerkrade/Veilig Thuis*	420	448	278	311	323
- waarvan aantal huisverboden		6	6	5	9	3
Aantal gevallen nazorg ex-gedetineerden via Veiligheidshuis.	Veiligheidshuis Parkstad	41	40	40	25	23
Aantal meldingen/klachten melddesk T&H.	Melddesk	835	970	1.115	1.664	1.927

Vanaf 1-7-2017 geschiedt de registratie via Veilig Thuis.

Beleidsindicatoren BBV

Beleidsindicatoren (BBV)-info: waarstaatjegemeente.nl	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal verwijzingen naar Halt (per 10.000 jongeren) van 12-17 jaar.	Bureau Halt	93	195	104	127	169
Aantal winkeldiefstallen (per 1.000 inwoners)	CBS	0.8	1,1	0,9	0,8	0,8
Aantal geweldsmisdrijven (per 1.000 inwoners).	CBS	4,8	4,4	4,4	4,7	4,6
Aantal diefstallen uit woningen (per 1.000 inwoners).	CBS	3,3	3,2	2,4	2,4	4,0
Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte (per 1.000 inwoners)	CBS	7,6	6	4,8	6,7	5,2

Analyse historische ontwikkeling kengetallen en beleidsindicatoren

Waar we in de begroting 2020 nog voorzichtig positief vermeldden dat er sprake leek te zijn van een geleidelijke afname of stabilisatie van een aantal indicatoren, moeten we nu constateren dat er op meerdere vlakken een opwaartse lijn te zien is. Dit kan “gewoon” fluctuatie betreffen, aangezien de meeste cijfers niet enorm uitschieten. Dit laatste geldt niet voor het aantal verwijzingen naar Halt en woningdiefstallen, deze cijfers zijn in 2019 toegenomen.

We hebben in de Kadernota Integrale Veiligheid, die in 2020 is vastgesteld door de raad, reeds opgenomen dat we een veilige woon- en leefomgeving als één van de geprioriteerde thema’s zullen oppakken samen met de politie. Daarnaast blijft de problematiek onder jeugdigen een belangrijke factor, die nog versterkt lijkt te worden gedurende 2020 door de (weerstand tegen) coronamaatregelen. Daarom is er in 2020 extra geïnvesteerd door inzet van straatcoaches. Door intensieve samenwerking met BOA’s, OOV, jeugdteam, politie, jongerenwerk en Veiligheidshuis proberen we een afname te realiseren die de komende jaren zichtbaar zou moeten worden in een afname van de indicatoren.

Beleidskader programma

Omschrijving Kader	Actualiteit
Meerjarenbeleidsplan 2012-2018 Veiligheidsregio Zuid-Limburg	2012
Regionaal Crisisplan 2012 Veiligheidsregio Zuid-Limburg	2012
Samenwerkingsovereenkomst Dierenbescherming 2012-2027	2012
Beleidslijn voor de toepassing van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) gemeente Landgraaf 2015	2015
Damoclesbeleid 2017	2017
Regionaal Risicoprofiel 2019 Veiligheidsregio Zuid-Limburg	2019
Integraal Handhavingsbeleidsplan 2020-2024	2020
Integraal Veiligheidsplan met Uitvoeringsprogramma 2017-2021	2019

Wat willen we bereiken?

1. Een veilig Landgraaf

Indicatoren

1.2.1 Aantal behandelde casussen in het lokaal bestuurlijk overleg

Norm: Aantal 40

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
1.2.1 Aantal behandelde casussen in het lokaal bestuurlijk overleg	40

1.2.2 Aantal behandelde casussen op ondermijningstafel

Norm: Aantal 4

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
1.2.2 Aantal behandelde casussen op ondermijningstafel	4

1.3.1 Bestuurlijke maatregelen ex artikel 13b van de Opiumwet (Damoclesbeleid)

Norm: 40 of minder

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
1.3.1 Bestuurlijke maatregelen ex artikel 13b van de Opiumwet (Damoclesbeleid)	40

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

1.1 Op peil houden van de taakstelling in de Veiligheidsregio

1.2 Coördinatie op bestuurlijke aanpak/ondermijning vanuit een pro-actieve houding

1.3 Regierol bij directe aanpak van overlast gevende jeugd; directe aanpak woonoverlast en verloedering; directe aanpak drugspanden (Damoclesbeleid)

1.4 Uitvoeren van de eigen rol in de veiligheidsketen (o.a. Coördinatie openbare orde en veiligheid bij (grote) evenementen).

Wat willen we bereiken?

2. Betere naleving van wet- en regelgeving en minder overlast, vandalisme en verhuftering

Indicatoren

2.1.1 Uitgevoerde projectmatige controles overlast hondenpoep en verkeersoverlast bij scholen

Norm: Aantal 4

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
2.1.1 Uitgevoerde projectmatige controles overlast hondenpoep en verkeersoverlast bij scholen	4

2.2.1 Uitgevoerde controles bij woningen waarvan de bewoner met vakantie is

Norm: Aantal 150

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
2.2.1 Uitgevoerde controles bij woningen waarvan de bewoner met vakantie is	150

2.2.2 Uitgevoerde integrale controles tijdens evenementen

Norm: Aantal 40

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
2.2.2 Uitgevoerde integrale controles tijdens evenementen	40

2.3.1 Uitgevoerde controles op drank en horeca

Norm: Aantal 10

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
2.3.1 Uitgevoerde controles op drank en horeca	10

2.4.1 Uitgevoerde integrale controles Basis Registratie Personen

Norm: Aantal 25

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
2.4.1 Uitgevoerde integrale controles Basis Registratie Personen	25

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

2.1 Terugdringen van overlast in de openbare ruimte, mede door gebiedsgerichte controles op hondenpoep, verkeersoverlast bij scholen en dumpafval.

2.2 Uitvoeren van integraal toezicht in de openbare ruimte.

2.3 Handhaving alcoholverbod.

2.4 Uitvoeren van bevolkingscontroles

2.5 Uitvoeren van toezicht tijdens evenementen

Score effectindicatoren

Score effectindicatoren	2015	2017	2019 Ambitie		Termijn
(bron: Parkstadmonitor)	L	L	L	L	L
1.1 % Onveiligheidsgevoelens in eigen buurt	33%	30%	39%	30%	2022
2.1 Ervaren overlast in de buurt (schaalscore)	2,20	2,40	2,80	2,5	2022

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Primitieve begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Primitieve begroting 2021	Meerjarenbegroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	Meerjarenbegroting 2024
Lasten								
110 Crisisbeheersing en brandweer	**2.340.500**	**112.566**	**2.453.066**	**2.440.331**	**2.447.107**	**2.412.366**	**2.377.750**	**2.378.423**
120 Openbare orde en veiligheid	**1.291.669**	**37.355**	**1.329.024**	**1.116.152**	**1.329.628**	**1.373.839**	**1.396.380**	**1.419.473**
Totaal Lasten	**3.632.169**	**149.921**	**3.782.090**	**3.556.484**	**3.776.735**	**3.786.205**	**3.774.130**	**3.797.896**
Baten								
110 Crisisbeheersing en brandweer	**-1.250**	**0**	**-1.250**	**-136.306**	**-1.250**	**-1.250**	**-1.250**	**-1.250**
120 Openbare orde en veiligheid	**-276.664**	**0**	**-276.664**	**-113.503**	**-284.664**	**-267.664**	**-250.664**	**-250.664**
Totaal Baten	**-277.914**	**0**	**-277.914**	**-249.808**	**-285.914**	**-268.914**	**-251.914**	**-251.914**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-3.354.255**	**-149.921**	**-3.504.176**	**-3.306.675**	**-3.490.821**	**-3.517.291**	**-3.522.216**	**-3.545.982**
Gerealiseerd resultaat	**-3.354.255**	**-149.921**	**-3.504.176**	**-3.306.675**	**-3.490.821**	**-3.517.291**	**-3.522.216**	**-3.545.982**

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Toelichting saldo 2021 versus 2020

Het resultaat op dit programma is in 2021 € 2.000 ongunstiger dan de bijgestelde begroting 2020
Dit is mede het gevolg van:

Een afname van de overige directe lasten door:
- Een lagere bijdrage aan de GR Veiligheidsregio ad € 6.000.
- Een lagere bijdrage aan het Veiligheidshuis ad € 16.000.
- Per saldo overige voordelige verschillen op taakveld 120 ad € 4.000

Een toename van de baten door:
- Een hogere raming van de opbrengsten voor de leges ad € 1.000.

Een afname van de overige directe lasten als gevolg van de in de kadernota benoemde (autonome) ontwikkelingen:
- Een eenmalige hogere bijdrage van Pinkpop (AO-25) ad € 8.000.??? hogere bijdrage zorgt voor afname directe lasten??

Voor een gedetailleerdere toelichting van alle mutaties in baten en lasten per taakveld verwijzen wij naar bijlage 2 (lasten en baten per taakveld).

Bijdrage aan verbonden partijen

Verbonden partijen *(x € 1000)*

Naam organisatie	2020	2021	2022	2023	2024
GR Antidiscriminatievoorziening - centrumgemeente Maastricht	16	16	16	16	16
GR Veiligheidsregio ZL	2.377	2.371	2.335	2.300	2.300
Totaal	**2.393**	**2.387**	**2.351**	**2.316**	**2.316**

Toelichting bijdrage aan verbonden partijen

De jaarlijkse gemeentelijke bijdrage voor de GR Antidiscriminatievoorziening wordt betaald aan de centrumgemeente Maastricht naar rato van het aantal inwoners. In 2021 wordt dit geraamd op € 16.174.

Voor de GR Veiligheidsregio Zuid-Limburg is de begroting in de raadsvergaderingen van 28 mei 2020 behandeld. In vorenstaand overzicht zijn deze begrotingen geconsolideerd. Bedragen zijn inclusief geraamde FLO-kosten en dragen bij aan activiteiten genoemd onder 1.3. Ten behoeve van een evenwichtig begrotingsbeeld hebben we in onze eigen gemeentelijke begroting met ingang van 2019 een egalisatiereserve FLO-kosten ingesteld om de jaarlijks fluctuerende kosten op te vangen. De storting in die reserve bedraagt vanaf 2020 jaarlijks € 160.000.

Bijdrage aan professionele gesubsidieerde organisaties

Professionele gesubsidieerde organisaties *(x € 1000)*

Naam organisatie	2020	2021	2022	2023	2024
Stichting Dierenbescherming Limburg	26	26	26	26	26
Stichting Slachtofferhulp Nederland, regio Zuid-Limburg	15	15	15	15	15
Veiligheidshuis	122	106	106	106	106
Totaal	**163**	**146**	**146**	**146**	**146**

Toelichting bijdrage aan professionele gesubsidieerde organisaties

De stichting Dierenbescherming voert voor de gemeente de zorgplicht uit voor gevonden dieren met een vermeende eigenaar binnen de gemeentegrens. Daarnaast adviseert de stichting de gemeente Landgraaf gevraagd en ongevraagd over het dierenwelzijn. De vergoeding voor de opvang van zwerfdieren aan stichting Dierenbescherming Limburg is conform de afspraken van art. 5 in de samenwerkingsovereenkomst 2012-2027. In 2021 wordt dit geraamd op € 25.590.

Aan de Stichting Slachtofferhulp Nederland, regio Zuid-Limburg, wordt een subsidie beschikbaar gesteld, op basis van het aantal inwoners per 1 januari van het jaar. In 2021 wordt dit geraamd op € 15.000.

Voor de begroting 2020 van het Veiligheidshuis is een bijdrage geraamd van € 105.570. Deze bedragen worden vastgesteld op basis van de goedgekeurde begroting van het Veiligheidshuis.

Wat zijn de risico's?

We onderkennen geen majeure risico’s in dit programma.

2.1.2 Programma 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat

Structuurgegevens

Portefeuillehouder(s):
F. Janssen en B. Smeets

Verantwoordelijke afdelingshoofden:
F. Geurts (ROG) en T. Hanssen (BOR)

Het programma Verkeer, vervoer en waterstaat omvat de volgende taakvelden:

- 210 Verkeer en vervoer
- 220 Parkeren

Programma-samenvatting

Binnen dit programma wordt gewerkt aan de kwaliteit van de openbare ruimte en het op peil houden en waar mogelijk verbeteren van de leefbaarheid, bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Dit doen wij door te zorgen voor een goed en veilig functionerend verkeerssysteem en door adequaat beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Daarbij betrekken wij burgers, belangenorganisaties en andere partners zodat de kwaliteit optimaal aansluit op de behoeften en burgers zich medeverantwoordelijk voelen voor de kwaliteit van de openbare ruimte en het beheer daarvan. Achtereenvolgens lichten we per taakveld de beleidsmatige speerpunten voor het komende begrotingsjaar toe.

Verkeer en vervoer

Verkeers-, vervoers- en parkeerbeleid

Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan Landgraaf (GVVP, 2017) bevat het gemeentelijk verkeers- en vervoersbeleid. Het GVVP gaat in op vijf thema's: (Hoofd)wegenstructuur en bereikbaarheid, verkeersveiligheid en weginrichting, fietsverkeer, openbaar vervoer en parkeren. Naast diverse beleidsuitgangspunten bevat het GVVP een uitvoeringsprogramma dat gebaseerd is op een knelpuntenanalyse.

De doelstellingen van het GVVP zijn:
- Het bewaken en verbeteren van de kwaliteit van de verkeersafwikkeling;
- Het verbeteren van de algehele verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid;
- Het stimuleren van het gebruik van de fiets;
- Het stimuleren van het gebruik van het openbaar vervoer;
- Het voorkomen van parkeeroverlast.

Vanuit het uitvoeringsprogramma van het GVVP worden reconstructieprojecten, verkeersmaatregelen en gedragsbeïnvloedingprojecten geïnitieerd. De projecten reconstructie Rimburgerweg en reconstructie kruispunt Kleikoeleweg-Brunssummerweg worden in 2021 opgeleverd.

Daarnaast heeft de reconstructie van de Hoogstraat de hoogste prioriteit. De uitvoering hiervan is echter afhankelijk van de snelheid waarmee we incourant vastgoed langs de Hoogstraat kunnen verwerven en deze locaties kunnen herontwikkelen (o.a. ten behoeve van parkeren). We zetten in op het binnenhalen van subsidiegelden voor deze reconstructie, naast de reeds verworven bijdrage uit de Regiodeal Parkstad voor de aankopen. Omdat de reconstructie van de Hoogstraat van onzekere factoren afhangt starten we

eveneens met de voorbereiding van de reconstructie van de Hoofdstraat tussen de markt en de Einsteinstraat. Op een later moment bepalen we dan welk project het eerste gereed is om uit te voeren.

Verder liften we mee met diverse projecten die geïnitieerd worden vanuit andere beleidsvelden. Bestaande wegen worden daarbij zodanig aangepast dat ze beter voldoen aan het beleid uit het GVVP. Er kan tegemoet gekomen worden aan de wensen van bewoners en bestaande knelpunten op het gebied van verkeer en parkeren kunnen worden opgelost.

Zo wordt binnen het waterproject Het Eikske de Wendelstraat gereconstrueerd hetgeen onderdeel uitmaakt van het uitvoeringsprogramma van het GVVP. En binnen het waterproject De Dormig wordt Op de Heugden gereconstrueerd ,waardoor we het wegprofiel aan kunnen passen, zodat er meer ruimte ontstaat voor de fiets. Tevens richten we de Brunssummerweg opnieuw in door mee te liften met het geplande groot onderhoud.

Tot slot verlenen we ook in 2021 weer medewerking aan de uitvoerende c.q. voorbereidende werkzaamheden van de Provincie voor de verdubbeling van het spoor tussen Heerlen en Landgraaf en werken we met de Provincie Limburg, Stadt Übach Palenberg en Strassen NRW aan de planvoorbereiding voor de aanleg van de Randweg Abdissenbosch/B221n. De belangrijkste uitdaging daarbij is het vinden van een oplossing voor de toename van de stikstofdepositie op de Brunssummerheide door de aanleg en het gebruik van de nieuwe weg.

Dekking van de hierboven genoemde activiteiten vinden voor een belangrijk deel plaats uit een tweetal vaste investeringsbedragen opgenomen in de begroting van € 500 duizend (Reconstructie wegen /ruggengraat) en € 150 duizend (Verkeersveiligheidsprojecten). Voor de aanleg van de Randweg Abdissenbosch is een bestemmingsreserve gecreëerd van € 3.356.901.

Integraal beheer

Het beheer van de openbare ruimte ligt verspreid over de programma's 2 (wegbeheer), 5 (groenbeheer) en 7 (waterbeheer en ongediertebestrijding). Ook het beheer van de accommodaties is verdeeld over meerdere programma's. Reden om de wijze waarop wij invulling geven aan het integrale beheer van de openbare ruimte en de accommodaties op te nemen in de paragraaf kapitaalgoederen. In deze paragraaf zijn ook de door uw raad eerder vastgestelde onderhoudsniveaus voor alle kapitaalgoederen opgenomen.

Wegonderhoud

Budgettair hebben we voldoende middelen om al het wegonderhoud uit te voeren met inbegrip van het resterende achterstallig onderhoud. Vanaf 2021 hebben we € 300 duizend minder budget opgenomen omdat we verwachten dat we door beter aan te besteden en slimmer samen te werken dit budgettair voordeel kunnen behalen. Het onderhoud wordt zoveel als mogelijk clustergewijs uitgevoerd. Voor de uitvoering werken we samen met o.a. water, groen, verkeer en stedenbouw. Door een integrale aanpak wordt overlast voor omwonenden zoveel als mogelijk voorkomen. Burgers, belangengroeperingen e.a. binnen een projectgebied worden geïnformeerd over plannen, ontwikkelingen, voortgang en waar mogelijk betrokken bij voorbereiding en onderhoud.

Straatmeubilair

Gezien het beschikbare budget worden inrichtingselementen (straatmeubilair) in de openbare ruimte alleen

dan vervangen als het strikt noodzakelijk is. De vervanging betreft voornamelijk verkeersborden en meubilair om de veiligheid voor de weggebruiker te waarborgen.

Fietspaden
Fietspaden, deels in het buitengebied, zijn in het kader van recreatie, toerisme en het gezonde imago van de gemeente opgenomen in het onderhoud. Bestaande fietspaden worden verbeterd zodat er een aaneengesloten fietsverbinding ontstaat die kan worden opgenomen in het knooppuntennetwerk.

Gladheidsbestrijding
Gladheidbestrijding wordt uitgevoerd op basis van het vastgestelde beleidsplan “Gladheidbestrijding Parkstad Limburg” en het jaarlijks vastgestelde routeplan van de gemeente Landgraaf.

Openbare verlichting
Het beleidsplan openbare verlichting en het jaarlijkse uitvoeringsprogramma zijn erop gericht om zo efficiënt mogelijk het volledige arsenaal van armaturen om te vormen naar duurzame en energiezuinige LED-verlichting. Masten worden alleen dan vervangen als uit het stabiliteitsonderzoek blijkt dat deze mogelijk gevaar op kunnen leveren. Voor vervanging van onveilige masten is ruim € 8 duizend opgenomen in deze begroting. Het nieuwe beleids- en beheerplan gaan we dit jaar opstellen samen met onze contractpartner.

Reiniging
De gemeentelijke wegen worden in het voorjaar tweemaal en in het najaar driemaal ten tijde van bladval geveegd. Door het verbod op chemische onkruidbestrijding, ontwikkelen kruidachtigen en grassen in de goten zich veel sneller dan voorheen. Op basis van uitgevoerde metingen (momentopname) is geconcludeerd dat een hogere beeldkwaliteit wordt geleverd dan het door de gemeenteraad vastgestelde niveau. Door het verhouten van ondergrondse delen van onkruiden en de toename van klinkerverhardingen zal op termijn de onkruiddruk toenemen. Minder vegen resulteert daarnaast in snellere en grotere vervuiling van kolken en riolen.

De gemeentelijke veegwagen wordt ingezet voor de drie centra en op accentpunten in de gemeente. De eigen dienst reinigt de HUP’s en zwerfafval wordt dagelijks geprikt, waarbij de kernen de prioriteit hebben. Vanaf begin 2019 ruimt RD4 dumpingen in de Parkstadgemeenten op en registreert gedetailleerd zodat inzicht wordt verkregen in het ontwijkgedrag per gemeente. Daarnaast wordt gemonitord welk effect beleidskeuzes t.a.v. afval van de verschillende gemeentes hebben op illegaal dumpen. Voor het opruimen van illegale stortingen van asbest en chemisch drugsafval worden gespecialiseerde bedrijven ingezet, evenals voor het bestrijden van ongedierte. Om op jonge leeftijd al bewust te worden om zwerfvuil te voorkomen wordt op scholen voorlichting gegeven en worden burgers die op eigen initiatief zwerfvuil ruimen beloond.

Voor riool en water als onderdeel van het integraal beheer van de openbare ruimte verwijzen wij naar programma 7 (volksgezondheid en milieu).

Parkeren
Als algemene doelstelling geldt dat parkeeroverlast zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Nieuwe ontwikkelingen die een toename veroorzaken in de parkeerbehoefte moeten deze toename op eigen terrein opvangen. Bij het nieuwe zwembad In de Bende gaan we in 2021 een parkeerterrein aanleggen dat

ook gebruikt gaat worden voor het naastgelegen Park Heigank. Op het gebied van duurzame mobiliteit verlenen we medewerking aan het plaatsen van voldoende laadpalen in de openbare ruimte voor het opladen van elektrische auto's.

Parkeren in centra

In de winkelcentra accepteren we een maximale bezettingsgraad van 90%. Voor winkelcentrum Op de Kamp zetten wij in op het verlagen van de parkeerdruk. Enerzijds door het aanleggen van extra parkeerplaatsen, anderzijds door werknemers van onze gemeente te stimuleren minder met de auto naar het werk te komen. De in 2020 aangegane samenwerking met het programmabureau Zuid-Limburg Bereikbaar, welke ons hierin ondersteund, wordt in 2021 voortgezet. In de beide andere centra is vooralsnog geen sprake van een te hoge parkeerdruk en zijn verdere regulerende maatregelen niet nodig. De parkeerdruk in het centrum van Waubach wordt wel gemonitord nu de reconstructiewerkzaamheden aan de Oude Markt e.o. zijn afgerond.

Parkeren in woonbuurten

Een bezettingsgraad tot 100% is toegestaan in woonbuurten mits hierdoor geen problemen ontstaan op het gebied van bereikbaarheid, verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid. Parkeerproblemen worden bij voorkeur opgelost met de traditionele maatregelen zoals parkeerverboden, stilstaan verboden, uitbreiden parkeercapaciteit en fysieke maatregelen. Betaald parkeren en parkeervergunningen passen we niet toe. Bij ongewenste menging van lang- en kortparkeerders kiezen wij voor een parkeerschijfzone. Door toepassing van wijkacupunctuur en door slim aan te haken op 'groot onderhoudsprojecten' proberen wij op efficiënte wijze de parkeercapaciteit te vergroten.

Voortuin- en trottoir-parkeren zijn in beginsel niet toegestaan. Het komt echter veelvuldig voor en een strikte naleving van dit beginsel is niet altijd realistisch/wenselijk. Via herstructurering, wijkacupunctuur en wegreconstructies werken wij aan het toevoegen van meer openbare parkeerplaatsen. Tot die tijd staan we deze vormen van parkeren in woonbuurten met een hoge parkeerdruk oogluikend toe, uiteraard voor zover dat niet leidt tot negatieve gevolgen voor bereikbaarheid, afwikkeling en veiligheid voor andere weggebruikers.

Omgevingsanalyse

Kengetal historische ontwikkeling	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal verkeersongevallen.	Webapplic. statistiek ongevallen #	155	197	163	144	142
Aantal slachtoffers.	Webapplic. statistiek ongevallen #	17	18	22	28	16
Gemiddelde etmaalintensiteit van 10 geselecteerde wegen in de bebouwde kom.	verkeerstellingen	10.823	---	---	---	10.296
Aantal burgers in buurtoverleggen.	overlegverslagen	70	70	75	113	90
Asfaltverhardingen in m2.	Beheersysteem Kikker	969.460	969.780	1.051.490	1.029.629	1.024.126
Elementverharding in m2.	Beheersysteem Kikker	985.123	985.701	1.048.965	1.097.596	1.103.069
Aantal meldingen met de top 5 uit de melddesk van BOR, waarvan:		3.261	4.483	5.115	6.029	5.832
- groen	BOR	685	1.416	1.324	1.571	1.760
- wegen en trottoirs	BOR	712	1.024	886	892	883
- reiniging en hondenpoep	BOR	689	913	1.232	1.605	1.275
- straatmeubilair en borden	BOR	426	566	658	642	672
- riolering en water	BOR	226	564	468	477	387
- dieren en ongedierte	BOR	---	---	---	---	400

Beleidsindicatoren BBV

Beleidsindicatoren (BBV)-info: waarstaatjegemeente.nl	Bron	2015	2016	2017	2018	2019

Voor het programma 2 zijn geen verplichte beleidsindicatoren opgenomen in de vigerende regeling beleidsindicatoren gemeenten

Analyse historische ontwikkeling kengetallen en beleidsindicatoren

Verkeersongevallen

Omdat in het verleden de belangrijkste black-spots (plaatsen waar veel verkeersongevallen plaatsvinden) in Landgraaf zijn opgelost vinden ongevallen heel verspreid over Landgraaf plaats. Dat maakt het lastig om verkeersveiligheidsmaatregelen goed te prioriteren.

Ondanks al onze inspanningen om de verkeersveiligheid te verbeteren (door maatregelen te treffen en door verkeerseducatie: Vebo, Vevo, Senioren), vallen er jaarlijks toch nog altijd een aantal slachtoffers te betreuren. Het verbeteren van de veiligheid blijft daarom een prioriteit. Het streven blijft nul dodelijke verkeersslachtoffers.

Gemiddelde etmaalintensiteit

In 2016, 2017 en 2018 hebben er geen tellingen plaatsgevonden vanwege de aanleg van de Buitenring (en daarmee gepaard gaande wegafsluitingen en -omleidingen) omdat de verkeersintensiteiten niet representatief waren. In 2019 is er wel weer geteld en is een lichte daling merkbaar. Hierbij zij opgemerkt

dat enkele wegen nog beïnvloed zijn geweest door het wel/niet in gebruik zijn van de volledige aansluiting bij de Hoogstraat en door de langdurige afsluiting van de Heerlenerstrasse in Scherpenseel.

Asfalt en elementverhardingen
Het nieuwe beheersysteem levert nauwkeurige cijfers over oppervlaktes aan asfalt en elementverhardingen. De verandering van het aantal m2 is het resultaat van omvorming van asfalt- naar klinkerverharding.

Melddesk BOR
Er is een stabilisatie opgetreden in het aantal meldingen. Er is echter een verschuiving waar te nemen in de hoeveelheid meldingen per categorie. Met name bij groen en ongedierte. Om deze reden wordt ongedierte ook opgenomen als kengetal in de tabel omgevingsanalyse. Het totaalverbod op chemische bestrijdingsmiddelen en de langdurige droogte zijn de oorzaak voor de toename van het aantal meldingen op groen. Het verbod op biociden en de klimaateffecten worden ook zichtbaar in de toename van meldingen over ongedierte. Het aantal meldingen m.b.t. reiniging is enigszins afgenomen. De verklaring hiervoor is dat er een extra eenheid is ingezet voor reiniging van de openbare ruimte. De activiteiten m.b.t. openbaar groen en bomen worden verantwoord bij programma 5 en ongedierte en riool en water bij programma 7.

Beleidskader programma

Omschrijving Kader	Actualiteit
Regionaal Verkeers- en Vervoersplan 2011-2020 (RVVP)	2011
Kwaliteitsgids BOR*	2012
Integraal beheerplan openbare ruimte*	2012
Gladheidbestrijdingsplan	2012
Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan	2014
Beheerplan openbare verlichting 2016-2020	2015
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan Landgraaf	2017

**Beiden worden in 2021 geactualiseerd rekening houdend met uitkomst bestuursopdracht onderzoek groenbeheer.*

Wat willen we bereiken?

1. Een goed en veilig functionerend verkeers- en vervoerssysteem

Indicatoren

1.1.1 Reconstructie Rimburgerweg

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.1.1 Reconstructie Rimburgerweg	%

1.1.2 Reconstructie Kleikoeleweg-Brunssummerweg

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %		Norm
1.1.2	Reconstructie Kleikoeleweg-Brunssummerweg	%

1.1.3 Aanpassen weginrichting op beleid GVVP door mee te liften met projecten / werkzaamheden die geïnitieerd worden vanuit andere beleidsterreinen

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.1.3 Aanpassen weginrichting op beleid GVVP door mee te liften met projecten	%

1.1.4 Treffen van (kleine) infrastructurele verkeersveiligheidsmaatregelen

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %		Norm
1.1.4	Treffen van (kleine) infrastructurele verkeersveiligheidsmaatregelen	%

1.1.5 Uitvoeren gedragsbeïnvloedende verkeersveiligheidsmaatregelen

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %		Norm
1.1.5	Uitvoeren gedragsbeïnvloedende verkeersveiligheidsmaatregelen	%

1.2.1 Planvoorbereiding realisatie Randweg Abdissenbosch en afstemming realisatie B221

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %		Norm
1.2.1	Planvoorbereiding realisatie Randweg Abdissenbosch en afstemming realisatie B221	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

1.1 Uitvoeren uitvoeringsprogramma Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan

1.2 Voorbereiden aanleg Randweg Abdissenbosch.

1.3 Medewerking verlenen aan de voorbereidende/uitvoerende werkzaamheden voor de verdubbeling van het spoor en het behartigen van de Landgraafse belangen.

Wat willen we bereiken?

2. Burgers participeren actief in hun woon- en leefomgeving

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

2.1 Betrekken van burgers en belangenorganisaties bij de beleidsvoorbereiding, -realisatie en -evaluatie.

2.2 Door middel van frequent overleg burgers mede-verantwoording laten nemen voor het beheer en onderhoud.

2.3 Continuering van de ondersteuning/facilitering van maatschappelijke/burger initiatieven.

2.4 Stimuleren van zelforganisatie en initiatieven door bewoners.

2.5 Faciliteren van de buurtorganisaties

Wat willen we bereiken?

3. Behoud en versterking van de leefbaarheid (een schone, hele, veilige, prettige en vitale woon- en leefomgeving) in alle buurten

Indicatoren

3.1.1 Achterstallig onderhoud asfalt

Norm: 10% of minder achterstallig onderhoud

Prestatie-indicator in %		Norm
3.1.1	Achterstallig onderhoud asfalt	10 %

3.1.2 Achterstallig onderhoud overige verharding

Norm: 10% of minder achterstallig onderhoud

Prestatie-indicator in %		Norm
3.1.2	Achterstallig onderhoud overige verharding	10 %

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

3.1 Onderhouden en beheren van de openbare ruimte

3.2 Realiseren van reconstructies en groot onderhoud

3.3 Het verder omvormen van het arsenaal aan armaturen naar duurzame energiezuinige LED-verlichting.

3.4 Onderhouden van recreatieve en toeristische fietsroutes.

Score effectindicatoren

Score effectindicatoren	2015	2017	2019	Ambitie	Termijn
(bron: Parkstadmonitor)	L	L	L	L	L
1.1 Waardering verkeersvoorzieningen in de Buurt (schaalscore).	6,5	7,2	7,1	7,5	2022
2.1 Mate van tevredenheid van de burger over het beheer en onderhoud in de buurt (schaalscore)	6,2	6,8	6,7	6,8	2022
2.2 Percentage inwoners dat tevreden is met buurtvoorzieningen	64%	68%	67%	70%	2022
3.1 Percentage inwoners dat zich voor de medeverantwoordelijk voelt leefbaarheid in de buurt	87%	81%	78%	85%	2022

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Primitieve begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Primitieve begroting 2021	Meerjarenbegroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	Meerjarenbegroting 2024
Lasten								
210 Verkeer en vervoer	**3.596.854**	**2.487.340**	**6.084.194**	**6.138.503**	**3.779.457**	**4.187.477**	**4.225.047**	**4.261.907**
220 Parkeren	**204.129**	**0**	**204.129**	**230.766**	**225.205**	**225.205**	**225.205**	**225.205**
Totaal Lasten	**3.800.983**	**2.487.340**	**6.288.323**	**6.369.270**	**4.004.662**	**4.412.682**	**4.450.252**	**4.487.112**
Baten								
210 Verkeer en vervoer	**-235.565**	**-149.000**	**-384.565**	**-745.589**	**-236.465**	**-595.551**	**-599.741**	**-604.036**
220 Parkeren	**-33.532**	**0**	**-33.532**	**-40.194**	**-35.532**	**-35.532**	**-35.532**	**-35.532**
Totaal Baten	**-269.097**	**-149.000**	**-418.097**	**-785.784**	**-271.997**	**-631.083**	**-635.273**	**-639.568**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-3.531.886**	**-2.338.340**	**-5.870.226**	**-5.583.486**	**-3.732.665**	**-3.781.599**	**-3.814.979**	**-3.847.544**
Gerealiseerd resultaat	**-3.531.886**	**-2.338.340**	**-5.870.226**	**-5.583.486**	**-3.732.665**	**-3.781.599**	**-3.814.979**	**-3.847.544**

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Toelichting saldo 2021 versus 2020

Het resultaat op dit programma is in 2021 € 47.000 gunstiger dan de bijgestelde begroting 2020.
Dit is mede het gevolg van:

Een afname van de overige directe lasten door:
- Lagere raming budget onderhoudsreserve op wegen en trottoirs ad € 116.000;
- Lagere raming budget onderhoudsreserve op fietspaden ad € 116.000;
- Lagere uitgaven t.o.v. 2020 sfeerverlichting 3 winkelcentra ad € 90.000;
- Lagere uitgaven t.o.v. 2020 inzake actieplan zwerfaval in 2020 ad € 88.000;
- Lagere uitgaven t.o.v. 2020 inzake aanleg glasvezelkabel VRI Streeperkruis in 2020 ad € 18.000;
- Lagere uitgaven t.o.v. 2020 inzake bankjesproject ad € 18.000;
- Lagere uitgaven t.o.v. 2020 inzake verplaatsen KPN-kast Moltweg ad € 15.000.

Een toename van de overige directe lasten door:
- Een hogere bijdrage aan de GR Rd4 ad € 19.000 ter voorkoming van illegale dumpingen.
- Overige nadelige verschillen op taakveld 210 ad € 26.000;

Een toename van de baten o.a. door:
- Een hogere raming van de huren exploitatie parkeergarages ad € 2.000.

Een afname van de baten o.a. door:
- In 2020 heeft een begrotingswijziging plaatsgevonden inzake uitvoer actieplan zwerfafval ad € 88.000.
Dit waren incidenteel geraamde baten uit het afvalfonds, deze incidentele baten zijn in 2021 niet meer van toepassing.

Een toename van de overige directe lasten als gevolg van de in de kadernota benoemde (autonome) ontwikkelingen:
- Hogere stortkosten asfalt en grond ad € 22.000 (AO-16 + AO-17);
- Hogere lasten parkeergarage door stijging bijdrage aan vereniging van eigenaren parkeergarages ad € 21.000 (AO-24).

De volgende nieuwe investeringen maken deel uit van dit programma:
Het investeringsbedrag in 2021 van € 1.759.877 betreft de investeringsbudgetten:
- Reconstructie wegen/ruggengraat (RVCinv-09) € 500.000
- Verkeersveiligheidsprojecten (RVCinv-11) € 150.000
- Herinrichting/upgrading parkeerplaats bij sportpark Strijthagen (RVRinv-01) € 280.000
- Openbare verlichting – vervanging armaturen (RVCinv-07) € 230.000
- Openbare verlichting – vervanging lichtmasten (RVCinv-06) € 10.000
- Activeren vervangingsinvesteringen wegen (RVCinv-08) € 589.877

Voor een gedetailleerdere toelichting van alle mutaties in baten en lasten per taakveld verwijzen wij naar bijlage 2 (lasten en baten per taakveld).

Bijdrage aan verbonden partijen

Verbonden partijen *(x € 1000)*

Naam organisatie	2020	2021	2022	2023	2024
GR RD4	0	19	19	19	19
Totaal	**0**	**19**	**19**	**19**	**19**

Dit betreft bijdrage aan de GR RD4 in 2021 geraamd op € 19.000 aan beleid om illegale dumpingen te voorkomen.

Wat zijn de risico's?

(x € 1000)

Risico	Majeure risico's	Beheersmaatregel	Risicobedrag (kans * impact)			
			2021	2022	2023	2024
R21	invullen van de inspanningsverplichting BPL	-	2.079			
		Totaal risicobedrag	**2.079**	**0**	**0**	**0**

Toelichting risico's

R21

De financiering van de Buitenring Parkstad Limburg is samengesteld uit verschillende soorten van bijdragen. De bijdragen annex resultaatverplichtingen zijn door de regio en de regiogemeenten afgerekend met de Provincie Limburg. Er is echter nog een component waarover nog finaal dient te worden afgerekend, en dat is de inspanningsverplichting van in totaliteit 22,7 miljoen euro. Met betrekking tot deze inspanningsverplichting is door de provincie aangegeven dat de regio nu snel 'over de brug moet komen'. Mede omdat deze inspanningsverplichting moeilijk invulbaar blijkt te zijn en de provincie graag wil afrekenen, wil zij de inspanningsverplichting van 22,7 miljoen omzetten in een resultaatsverplichting van 12,7 miljoen euro. Dit zou gegeven de verdeling van de kosten in het verleden op een bedrag van ca. 2,1 miljoen voor Landgraaf uitkomen. Er zijn vergevorderde afspraken dat de regio en regiogemeenten hiermee instemmen. De verwachting is dan ook dat bij de behandeling van de Begroting 21 deze bijdrage definitief is. Het risico verdwijnt dan echter de positie van de algemene reserve is in dat geval ook lager dan nu opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement.

2.1.3 Programma 3 - Economie

Structuurgegevens

Portefeuillehouder(s):
F. Janssen en R. Lucassen

Verantwoordelijke afdelingshoofd:
F. Geurts (ROG)

Het programma Economie omvat de volgende taakvelden:

- 310 Economische ontwikkeling
- 320 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 330 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- 340 Economische promotie

Programma-samenvatting

Binnen dit programma stimuleren en faciliteren wij de economische dynamiek en ontwikkeling, de werkgelegenheid, de aanhaking met het onderwijs en de arbeidsparticipatie. Door het op peil houden en mogelijk versterken van de randvoorwaarden voor een gezonde economische structuur en een goed ondernemersklimaat trachten we, in dialoog met de partijen die onze lokale economie vormgeven, de welvaart en het welzijn in Landgraaf te bevorderen. Dit met open oog en oor voor de behoeften van onze ondernemers, waarbij nadrukkelijk aandacht is en blijft voor het waar mogelijk verlagen van de regeldruk en de stroomlijning van procedures. Nieuwe, kansrijke initiatieven ondersteunen we vanuit een positieve grondhouding. We werken op regionale en Zuid-Limburgse schaal constructief samen en we benutten zoveel mogelijk de kansen van de (eu)regionale ligging en samenwerking.

Onder dit programma valt ook het gemeentelijk beleid op het gebied van Vrijetijdseconomie dat is gebaseerd op de doelstellingen en ambities die vastgelegd zijn in de nota Vrijetijdseconomie Landgraaf 2016-2020. Het moet Landgraaf nog aantrekkelijker maken voor zowel toeristen die de regio bezoeken als de inwoners van Landgraaf zelf. Daarbij spelen stadspromotie, het beleefbaar maken van cultuurhistorisch erfgoed en een evenementencyclus een belangrijke rol. Ook op regionale en Zuid-Limburgse schaal wordt een optimale positionering van de Landgraafse vrijetijdseconomie nagestreefd.

Economische ontwikkeling

Het bestendigen en waar mogelijk uitbreiden van het aantal bedrijven en het aantal arbeidsplaatsen is een primair doel van het programma economie. Daar waar er zich in dat kader mogelijkheden aandienen trachten we snel en adequaat te reageren. Bijvoorbeeld op verzoeken van het bedrijfsleven voor uitbreiding of nieuwe initiatieven.

Het is evident dat deze taken in 2021 nog relevanter zijn dan ze al waren. De gevolgen van de coronacrisis zullen zich echter in 2021 naar verwachting verder gaan aftekenen. Bedrijven zijn in 2020 op diverse fronten door de Rijksoverheid ondersteund en ook als gemeente hebben wij waar mogelijk geholpen om bedrijven met raad en daad bij te staan. Dat zullen wij ook in 2021 blijven doen.

In de cijfers van de effectindicatoren zien we dat het aantal arbeidsplaatsen en vestigingen de afgelopen vier jaren is toegenomen. Dat is nog allemaal van voor de crisis. Onze ambitie was en blijft het aantal arbeidsplaatsen boven de 10.000 te houden.

Dit ondanks het feit dat we die ambitie in 2019 hebben gehaald. Een lichte daling als gevolg van de gevolgen van de Corona-crisis achten wij realistisch. De nog niet gehaalde ambitie van 2.500 vestigingen handhaven we eveneens omdat we verwachten dat er meer kleine zelfstandigen (zzp) zullen starten.

Een goede samenwerking tussen private - en publieke partijen blijft één van de basisvoorwaarden om nieuwe, economische dynamiek te genereren. Hierbij dient de gemeente niet alleen faciliterend op te treden, maar ook initiërend, waarbij innovatie en duurzaamheid prominente thema's zijn. Pilots zullen, in nauwe samenspraak met het bedrijfsleven, een voorbeeldfunctie kunnen vervullen, waarbij op termijn een verdere uitrol tot de mogelijkheden behoort (bijvoorbeeld: zonnepanelenproject MKB)

Door gebruik te maken van de bestaande netwerken, beleidsafstemming, promotie en acquisitie en ook middels regionale afstemming, proberen we het kwaliteit- en serviceniveau blijvend te verbeteren.

Landgraaf wil nadrukkelijk ook jong ondernemerschap stimuleren. De Stichting Starters Centrum en de Stichting Streetwise vervullen in dit kader een voorname, bemiddelende rol. Door jonge ondernemers daarnaast in ons Economische Platform te laten participeren genereren we nieuwe dynamiek en voeren we vernieuwingen in het bestaande netwerk door. Zo borgen we tevens dat ook hun stem gehoord wordt.

De samenwerking op regionale en Zuid-Limburgse schaal is een belangrijke pijler. Binnen Parkstad werken we nauw samen om beleid dat grensoverschrijdend is en/of waar overlap zit met elkaar te bespreken en waar mogelijk en gewenst op elkaar af te stemmen/aan te haken. Zodoende trachten we oneigenlijke concurrentie, miscommunicatie en onduidelijkheid voor ondernemers te voorkomen.

De samenwerking op Zuid-Limburgse schaal, in de vorm van Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL), zal naar verwachting in 2021, in aangepaste vorm, definitief doorgang vinden. Dit wordt een samenwerking die een inhoud-gedreven strategische netwerkbenadering heeft en waarbij het vormen van allianties op basis van 'coalitions of the willing' rond de strategische opgaven in Zuid -Limburg het uitgangspunt is.

Ook de Euregionale samenwerking krijgt in 2021 een vervolg. Concrete acties ter intensivering van de samenwerking met de oosterburen (Kreis Heinsberg, Städteregion Aachen) zullen georganiseerd worden, maar ook zal aanhaking en afstemming op Parkstadniveau plaatsvinden, waar dit onderwerp is belegd in het kader van de Regiodeal Parkstad.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Landgraaf wil een aantrekkelijke vestigingsplaats blijven voor nieuwe bedrijvigheid. Dat vraagt om goed bereikbare en toekomstbestendige bedrijventerreinen en winkelcentra. Door de aanleg van de Binnen- en Buitenring zijn onze bedrijventerreinen prima ontsloten. De aanleg van de randweg Abdissenbosch zal die bereikbaarheid nog verder verbeteren. Zoals uw raad weet hebben we daarvoor ca. € 3,5 mln. gereserveerd.

De voorbije jaren is fors geïnvesteerd in de kwaliteit van onze centra. Desondanks kampt ook Landgraaf nog met leegstand in de winkelcentra en de aanloopgebieden. Het aanpakken van leegstand van

commercieel vastgoed in de centra en aanloopgebieden is dan ook een speerpunt van ons beleid. In lijn de met SVREZL (Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg) streven we ernaar de drie winkelcentra compact te houden en retail buiten deze gebieden zoveel mogelijk te voorkomen.

Nadat de centra van Schaesberg en Waubach de laatste jaren flink zijn opgewaardeerd en toekomstbestendig zijn gemaakt, is nu winkelcentrum Op de Kamp aan de beurt. Dit winkelcentrum is in 2019 van eigenaar gewisseld. Er is een toekomstvisie opgesteld voor dit centrum waarin omschreven staat dat, naast het tegengaan van leegstand, de levendigheid en aantrekkelijkheid van het winkelcentrum vergroot wordt door o.a. het aantrekken van een (nieuwe) derde supermarkt in de vorm van een discounter. Het streven is om de horeca zoveel als mogelijk te concentreren aan het Raadshuisplein om winkelcentrum Op de Kamp als verblijfsgebied verder te versterken. Met deze opwaardering van het hoofdwinkelcentrum van Landgraaf, die naar verwachting in 2021 haar uitwerking zal hebben, wordt getracht de positie van dit centrum te versterken en toekomstbestendig te maken.

De toevoeging van een derde supermarkt aan winkelcentrum Op de Kamp zal hoogstwaarschijnlijk verschuivingen/verplaatsingen betekenen in het winkel/supermarktlandschap binnen Landgraaf. Deze ontwikkelingen en de consequenties worden op de voet gevolgd en waar nodig/mogelijk wordt er actie ondernomen indien deze ontwikkelingen mogelijkerwijs negatieve effecten tot gevolg hebben.

Een versterkend effect heeft het feit dat Landgraaf onderdeel uitmaakt van de Regiodeal Parkstad Limburg met haar 'Buurtontwikkelingsplan Oud-Nieuwenhagen en Winkelcentrum Op de Kamp'. Het doel van dit plan ten aanzien van voorzieningen (retail) in deze buurt is om vanuit een samenwerking tussen publieke en private partijen ook te investeren in de kwaliteit, het voorzieningenniveau, het ondernemerschap en de leefbaarheid van de omgeving. Dit wordt bereikt door het zoveel mogelijk concentreren van winkels in het centrum en het verbeteren van de ruimtelijke randvoorwaarden zoals bereikbaarheid, parkeren en de openbare ruimte (ontmoeting). Door een actieve begeleiding wordt kwalitatief nieuw ondernemerschap aan de winkelclusters toegevoegd, vindt transformatie plaats (in beperkte mate sloop) van vierkante meters overtollige winkelruimten naar andere functies, en wordt ingezet op een reductie van de verborgen plancapaciteit. Landgraaf levert met de beoogde transformatie van 5.000 m2 commercieel vastgoed een wezenlijke bijdrage aan de taakstelling vanuit de Regiodeal parkstad (16.000 m2).

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Wij trachten te allen tijden ondernemers zo goed mogelijk te helpen en te ondersteunen. Via diverse kanalen (website, social media, etc.) zorgen we ervoor dat ondernemers op de hoogte worden gehouden van nieuws, ontwikkelingen en andere relevante en interessante informatie.

De samenwerking met de Stadsregio Parkstad Limburg, het Ondernemershuis, het Mensontwikkelbedrijf en ISD BOL vergroot de informatie-uitwisseling en versterkt de samenwerking, hetgeen leidt tot een efficiënte(re) en op maat gesneden aanpak.

Door te sparren met en met enige regelmatig bevragen van ondernemers weten we wat er speelt en leeft en kunnen we daar snel en adequaat op inspelen. Contacten en periodieke overleggen met de ondernemers/winkeliersverenigingen in Landgraaf, maar ook het Economisch Platform dragen hier positief aan bij. Ook de bedrijfsbezoeken die de wethouder samen met de bedrijvencontactfunctionaris meermaals per jaar aflegt zijn hier een goed voorbeeld van.

In lijn met ons beleid werken we daarnaast aan het duurzaam invullen van leegstaande panden in alle drie de kernwinkelgebieden door het stimuleren van nieuw en innovatief ondernemerschap, in de succesvolle samenwerking met Stichting Streetwise. De samenwerking met Streetwise vindt op regionale schaal plaats en sinds halverwege 2020 op basis van een subsidierelatie, gecoördineerd door de Stadsregio Parkstad.

In 2020 is de vernieuwde subsidieregeling 'Stimuleren innovatief ondernemerschap in winkelkernen' geïmplementeerd. Middels deze subsidie wordt invulling/herbestemming van leegstaand commercieel vastgoed gestimuleerd. Een ondernemer die start in een leegstaand winkelpand in een van de drie winkelcentra, onder begeleiding van Streetwise, kan rekenen op een eenmalige impulssubsidie van € 6 duizend.

In de gebieden buiten de kernwinkelgebieden, waaronder de aanloopstraten, is herbestemming c.q. herontwikkeling van panden met een retailbestemming gewenst. De hiervoor beschreven subsidie-regeling, in de vorm van een transformatiesubsidie sluit ook hierop aan. Deze subsidie is erop gericht om functieverandering van winkelpanden buiten de kernwinkelgebieden te stimuleren. Hiervoor geldt dat een pandeigenaar die zijn pand transformeert naar een beter passende en toekomstbestendige functie, waarbij de retailbestemming verdwijnt, kan rekenen op een tegemoetkoming in de kosten van maximaal € 15 duizend.

Economische promotie

De Ondernemersdag is één van de vele momenten dat de gemeentelijke overheid en het Landgraafse bedrijfsleven elkaar treffen en in gezamenlijkheid Landgraaf en het Landgraafse bedrijfsleven promoten. Daarnaast dragen initiatieven zoals het Economisch Platform, waarbij actuele, economische en maatschappelijke initiatieven worden besproken, het Grensevent, waarbij de (eu)regionale contacten en samenwerking met de grensregio centraal staan, en evenementen zoals Pinkpop en de Cavemanrun bij aan de promotie van Landgraaf als vestigingsplaats voor nieuwe bedrijvigheid.

<u>Regionale samenwerking</u>

Op regionale schaal zijn we actief met het vormgeven van de retail in de regio. Daarvoor is een uitvoeringsprogramma Retail opgesteld met speerpunten zoals de aanpak van overtollige en ongewenste plancapaciteit, het stimuleren van ondernemerschap en investeren in 14 winkelclusters, en aanpak van de aanloopstraten (historische linten), zoals de Hoogstraat in Landgraaf.

In regionaal verband werken wij daarnaast ook aan de promotie en acquisitie van onze bedrijventerreinen met als doel bedrijven te werven en te begeleiden naar de meest geschikte locatie. Ook hier ligt een uitvoeringsprogramma aan ten grondslag. Samen werken wij aan de implementatie hiervan en de vertaling van actiepunten naar de Landgraafse situatie. Concreet te verwachten resultaat is een ondersteunende website met een daaraan gekoppelde marketingcampagne: "Business in Parkstad".

<u>Toekomstbestendige vrijetijdseconomie en evenementen</u>

Onderzoek alles, maar behoud het goede. Dat is het motto waarmee Landgraaf haar vrijetijdseconomie versterkt. Nieuwe ontwikkelingen moeten kwalitatief hoogwaardig en inpasbaar zijn in het reeds aanwezige toeristisch-recreatieve profiel van Landgraaf. Jaarlijks beoordelen we nieuwe initiatieven op de toegevoegde waarde voor Landgraaf in aanvulling voor het Landgraafse aanbod. Kansrijke en complementaire initiatieven faciliteren en ondersteunen we van harte.

Uiteraard worden ook zelf ontwikkelingen onderzocht en geïnitieerd. Bijvoorbeeld op het gebied van recreatieve routes, door de uitrol van het geheel nieuwe wandelroutenetwerk 'Knopenlopen' en door de verbinding met het erfgoed van Landgraaf te leggen via het digitale cultuurhistorisch platform. Een ander voorbeeld is het onderzoek naar een mogelijke recreatieve herbestemming van de Strijthagermolen. Verder worden de belangen en positionering van Landgraaf zoveel mogelijk ingebracht en door vertaald op regionaal niveau, bijvoorbeeld in het Ontwikkelprogramma Vrijetijdseconomie Parkstad Limburg 2020-2024 Parkstad en de Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg 2030, en binnen de nieuwe filosofie en marketingstrategie van Visit Zuid-Limburg (voorheen VVV Zuid-Limburg). Parallel aan deze kaders zullen de eigen gemeentelijke ambities en accenten in 2021 worden herijkt, aangevuld en bestendigd in een actualisatie van de nota Vrijetijdseconomie Landgraaf 2016-2020.

In de nota vrijetijdseconomie Landgraaf 2016-2020 is het versterken van de samenhang evenementen en vrijetijdseconomie als ambitie opgenomen. Evenementen versterken de naamsbekendheid van Landgraaf en vormen een belangrijk instrument voor toeristische stadspromotie. Vanuit het oogpunt van de vrijetijdseconomie is het van toegevoegde waarde om nieuwe evenementen, die een aanvulling vormen op de aanwezige evenementen, binnen te halen. Het doel is het creëren van een kwalitatief hoogwaardige evenementencyclus.

We spannen ons daarom ook in 2021 opnieuw in om aansprekende evenementen aan te trekken die Landgraaf als evenementengemeente op de kaart zetten en/of op recreatief vlak van meerwaarde zijn voor onze eigen inwoners. Bij voorkeur trekken deze evenementen nieuwe bezoekersstromen naar Landgraaf. Tegelijkertijd zetten wij ons in om de bestaande kwalitatief hoogwaardige evenementen voort te zetten, te verrijken en uit te bouwen. Hopelijk biedt 2021 kansen om de draad weer op te pakken waar we die in 2020 noodgedwongen hebben moeten loslaten. In een evenementengemeente als Landgraaf geven evenementen een belangrijke impuls voor de lokale economie. In 2021 zal het onderzoek naar de economische spin-off van Pinkpop worden opgeleverd.

Voor wat betreft het benodigde (relatief beperkte) jaarlijkse werkbudget om invulling te geven aan dit door de raad vastgestelde beleid doen we een beroep op de reserve transformatie. In de financiële bijstellingsrapportage zullen we uw raad verantwoording afleggen over het daartoe te onttrekken bedrag.

<u>Cultuurhistorie</u>
Landgraaf is trots op haar verleden. Een rijk verleden, want het lijkt wel alsof de hele Westerse geschiedenis de gemeente heeft aan gedaan. De Romeinen vestigden zich hier in hun villa's en kleine nederzettingen, omgeven door glooiende graanvelden. Later bouwden ridders en graven er kastelen die generaties lang het symbool van hun macht waren. Vreemde legers trokken door de Landgraafse gehuchten, onderweg naar veldslagen die de Europese landkaart gevormd hebben. En ook in Landgraaf veroverden koel- en schachttorens van de Zuid-Limburgse mijnindustrie een plek aan de horizon. Dit alles heeft geresulteerd in een prachtige erfenis van monumenten en verhalen die de toeristische aantrekkelijkheid kan vergroten.

Daarom is het voor de vrijetijdseconomie van belang om het cultuurhistorisch erfgoed van Landgraaf voor inwoners en bezoekers zichtbaar en beleefbaar te maken. Dat doen we door jaarlijks te investeren in cultuurhistorische landmarks. In 2020 is hard gewerkt aan het opbouwen van een digitaal cultuurhistorisch platform. Dit is een webapplicatie ofwel een telefoonvriendelijke website waarmee we het cultuurhistorisch

erfgoed van Landgraaf op een aantrekkelijke manier ontsluiten voor zowel inwoners als bezoekers. Met wetenschappelijk verantwoorde maar toegankelijk geschreven beschrijvingen, anekdotes en beeldmateriaal brengen we het verleden tot leven en vertellen we de verhalen waar we trots op zijn. In 2021 zullen nieuwe verhalen en mogelijkheden aan de applicatie worden toegevoegd. Ten slotte wordt ernaar gestreefd om Landgraaf in 2021 optimaal te positioneren in de cultuurhistorische verhaallijnen die ook Visit Zuid-Limburg (voorheen VVV Zuid-Limburg) in haar storytelling gaat opvoeren.

Stadspromotie

Om de naamsbekendheid van Landgraaf te vergroten, is stadspromotie van essentieel belang. Wij vertellen het verhaal van een bloeiende gemeente in een regio die zichzelf opnieuw aan het uitvinden is, waar een contrast bestaat tussen natuurgebieden vol schoonheid en cultuur en een stedelijk gebied met attracties en diverse andere (recreatieve) voorzieningen. We laten geen mogelijkheid onbenut om dit verhaal kernachtig uit te dragen.

Omgevingsanalyse

Kengetal historische ontwikkeling	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
Oppervlakte bedrijfsterreinen in ha.	Etil	100	100	100	100	100
% Werkzame beroepsbevolking	Parkstadmonitor	72%	-	69%	-	72%
Aantal recreatieve overnachtingen.	BsGW	82.985	90.527	87.767	92.960	93.805
Aantal lokale evenementen o.g.v. APV (excl.Megaland).	KCC	150	186	163	117	150

Beleidsindicatoren BBV

Beleidsindicatoren (BBV)-info: waarstaatjegemeente.nl	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
% Functiemenging	LISA	35,1	34,7	34,8	35,4	35,9
Aantal vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners in leeftijd van 15 t/m 64 jaar.	LISA	91,6	93	96,7	100,2	103,2

Analyse historische ontwikkeling kengetallen en beleidsindicatoren

Het aantal recreatieve overnachtingen neemt gedurende de laatste vijf jaar toe. In verband met Covid-19 zal dit in 2020 wellicht een neerwaartse beweging maken. De voorspelling voor 2021 hangt nog in wijde zakken, omdat bij het opmaken van de begroting nog niet te voorspellen is, of de crisis omtrent covid-19 ook in 2021 de recreatieve overnachtingen parten zal spelen. De verplicht op te nemen functiemengindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. Landgraaf scoort op deze index lager t.o.v. het landelijk gemiddelde dat in 2019 op 53,2 ligt.
Daarentegen groeit het aantal vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners in Landgraaf de laatste jaren gestaag.

Beleidskader programma

Omschrijving Kader	Actualiteit
Uitvoeringsprogramma economie stadsregio Parkstad Limburg	2010
Nota uitvoeringsbeleid evenementen 2012.	2012
Nota Vrijetijdseconomie Landgraaf 2016-2020.	2016
Beleidsvisie Leegstand Commercieel Vastgoed Landgraaf.	2016
Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL).	2018
Ontwikkelprogramma Vrijetijdseconomie Parkstad Limburg	2020
Grondnota	2020
Uitvoeringsprogramma Retail Parkstad Limburg 2019-2025.	2020
Uitvoeringsprogramma Bedrijventerreinen 2020-2024	2020
Regiodeal - Buurtontwikkelingsplan Oud Nieuwenhagen en winkelcentrum Op de Kamp.	2020
Subsidieverordening 'Stimuleren innovatief ondernemerschap in winkelkernen'.	2020
Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg	2020

Wat willen we bereiken?

1. Versterking van de lokale economie en arbeidsmarkt, met aanhaking bij het onderwijs

Indicatoren

1.1.1 Organiseren Ondernemersdag

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %		Norm
1.1.1	Organiseren Ondernemersdag	%

1.1.2 Aantal bedrijfsbezoeken

Norm: Aantal 20

Prestatie-indicator in aantallen		Norm
1.1.2	Aantal bedrijfsbezoeken	20

1.2.1 Aanpak pilot Hoogstraat (aanpak aanloopstraten vanuit uitvoeringsprogramma Retail)

Norm: Gestart in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.2.1 Aanpak pilot Hoogstraat (aanpak aanloopstraten vanuit uitvoeringsprogramma Retail)	%

1.2.2 Ondersteuning en mede uitvoering geven aan de implementatie toekomstvisie Op de Kamp

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator voortgang in %		Norm
1.2.2	Ondersteuning en mede uitvoering geven aan de implementatie toekomstvisie Op de Kamp	%

1.2.3 Aantal verkochte bedrijfskavels

Norm: Aantal 1

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
1.2.3 Aantal verkochte bedrijfskavels	1

1.2.4 Gerealiseerde website en campagne “Business in Parkstad”

Norm: Gerealiseerd in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.2.4 Gerealiseerde website en campagne “Business in Parkstad”	%

1.3.1 Aantal ingevulde leegstaande (retail)panden binnen de gemeente

Norm: Aantal 5

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
1.3.1 Aantal ingevulde leegstaande (retail)panden binnen de gemeente	5

1.3.2 Aantal subsidieaanvragen ‘Stimuleren innovatief ondernemerschap in winkelkernen’

Norm: Aantal 4

Prestatie-indicator in %	Norm
1.3.2 Aantal subsidieaanvragen ‘Stimuleren innovatief ondernemerschap in winkelkernen’	4

1.4.1 Vernieuwde samenwerking ESZL

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.4.1 Vernieuwde samenwerking ESZL	%

1.4.2 Acties t.b.v. grensoverschrijdende samenwerking Landgraaf-Kreis Heinsberg

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.4.2 Acties t.b.v. grensoverschrijdende samenwerking Landgraaf-Kreis Heinsberg	%

1.4.3 Samenwerking op regionaal/Parkstad niveau t.a.v. onderwerp GROS

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.4.3 Samenwerking op regionaal/Parkstad niveau t.a.v. onderwerp GROS	%

1.1.3 Bijeenkomsten Economisch Platform

Norm: Aantal 2

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
1.1.3 Bijeenkomsten Economisch Platform	2

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

1.1 Het beheren en uitbreiden van het relatienetwerk, het acquireren en faciliteren van ondernemers, bedrijfsbezoeken, het stimuleren van bedrijvigheid, organisatie Ondernemersdag

1.2 Behouden en stimuleren van een adequaat en toekomstbestendig niveau van de (winkel)centra en de bedrijfsterreinen door centrummanagement en bedrijventerreinmanagement

1.3 Uitvoering geven aan de subsidieregeling 'Stimuleren innovatief ondernemerschap in winkelkernen', door samen met de Stichting Streetwise en andere externe partijen ruimte te bieden en andere externe partijen

1.4 Acties ter bevordering van de (eu)regionale samenwerking, op zowel lokale als regionale schaal

Wat willen we bereiken?

2. Versterking van de vrijetijdseconomie, waaronder het creëren van een evenementencyclus

Indicatoren

2.2.1 Aantal bedrijfsbezoeken aan toeristische ondernemers en organisaties

Norm: Aantal 5

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
2.2.1 Aantal bedrijfsbezoeken aan toeristische ondernemers en organisaties	5

2.2.2 Het faciliteren van bovenregionale evenementen

Norm: Aantal 4

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
2.2.2 Het faciliteren van bovenregionale evenementen	4

2.2.3 Onderzoek naar de economische spin-off van Pinkpop

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.2.3 Onderzoek naar de economische spin-off van Pinkpop	%

2.2.4 Actualisatie nota Vrije tijdseconomie Landgraaf 2016-2020

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.2.4 Actualisatie nota Vrije tijdseconomie Landgraaf 2016-2020	%

2.2.5 Uitbreiden en beheren van het digitaal platform om cultuurhistorisch erfgoed beleefbaar te maken

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.2.5 Uitbreiden en beheren van het digi platform om cultuurhistorisch erfgoed beleefbaar te maken	%

2.2.6 Het realiseren van cultuurhistorische landmarks

Norm: Aantal 2

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
2.2.6 Het realiseren van cultuurhistorische landmarks	2

2.2.7 Verbeteren fiets-, wandelroutes, uitrol Knopenlopen

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.2.7 Verbeteren fiets-, wandelroutes, uitrol Knopenlopen	%

2.2.8 Uitwerking Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.2.8 Uitwerking Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg	%

2.3.1 Aantal georganiseerde kermissen

Norm: Aantal 3

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
2.3.1 Aantal georganiseerde kermissen	3

2.3.2 Aantal gefaciliteerde kleinschalige evenementen

Norm: Gelijk aan of meer dan 25

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
2.3.2 Aantal gefaciliteerde kleinschalige evenementen	25

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

2.1 Het vermarkten en promoten van Landgraaf als aantrekkelijke vestigingsplaats voor het (toeristische) bedrijfsleven.

2.2 Uitvoering geven aan de nota Vrijetijdseconomie Landgraaf 2016-2020 door de versterking en uitbreiding van de vrijetijdseconomie

2.3 Organiseren en faciliteren van de kermissen in Schaesberg, Waubach en Nieuwenhagen Faciliteren van kleinschalige evenementen op wijkniveau.

Score effectindicatoren

Score effectindicatoren	2015	2017	2019	Ambitie	Termijn
(bron: etil)	L	L	L	L	L
1.1 Aantal arbeidsplaatsen	9.301	9.610	10.163	10.000	2022
1.2 Aantal vestigingen	2.164	2.299	2.433	2.500	2022

Wat mag het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Primitieve begroting 2021	Meerjarenbegroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	Meerjarenbegroting 2024
Lasten								
320 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**14.650**	**812.632**	**827.282**	**437.969**	**14.650**	**14.650**	**14.650**	**14.650**
330 Bedrijvenloket+bedrijfsregel.	**62.997**	**0**	**62.997**	**67.855**	**63.040**	**63.683**	**64.234**	**64.799**
340 Economische promotie	**530.361**	**135.199**	**665.560**	**494.838**	**575.209**	**579.711**	**585.548**	**591.531**
Totaal Lasten	**608.008**	**947.831**	**1.555.839**	**1.000.662**	**652.899**	**658.044**	**664.432**	**670.980**
Baten								
320 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**0**	**-732.632**	**-732.632**	**-402.319**	**0**	**0**	**0**	**0**
330 Bedrijvenloket+bedrijfsregel.	**-35.000**	**0**	**-35.000**	**-20.700**	**-21.000**	**-21.000**	**-21.000**	**-21.000**
340 Economische promotie	**-104.038**	**27.000**	**-77.038**	**-111.886**	**-106.000**	**-107.802**	**-109.527**	**-111.170**
Totaal Baten	**-139.038**	**-705.632**	**-844.670**	**-534.905**	**-127.000**	**-128.802**	**-130.527**	**-132.170**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-468.970**	**-242.199**	**-711.169**	**-465.757**	**-525.899**	**-529.242**	**-533.905**	**-538.810**
Gerealiseerd resultaat	**-468.970**	**-242.199**	**-711.169**	**-465.757**	**-525.899**	**-529.242**	**-533.905**	**-538.810**

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Toelichting saldo 2021 versus 2020

Het resultaat op dit programma is in 2021 € 126.000 gunstiger dan de bijgestelde begroting 2020. Dit is mede het gevolg van:

Een afname van de overige directe lasten door:
- In 2020 was voor het project Stimuleren innovatief ondernemerschap in winkelkernen ad € 80.000 geraamd. In 2021 is deze raming nihil;
- In 2020 was voor Fresh Valley 1 een onvoorziene post geraamd ad € 94.000. In 2021 is geen post onvoorzien geraamd. Het project is inmiddels afgerond.

- Een lagere raming aan subsidie voor promotie ad € 28.000.
- Een lagere raming voor advies en ondersteuning ad € 75.000.

Een toename van de baten o.a. door:
- Een hogere raming van de opbrengsten toeristenbelasting ad € 2.000.

Een afname van de baten o.a. door:
- Baten voor het project Fresh Valley 1 ad € 94.000. Dit project is inmiddels afgerond.
- Een lagere raming voor de leges marktgelden ad € 14.000. Deze zijn in overeenstemming gebracht met de realisatie boekjaar 2019.

Voor een gedetailleerdere toelichting van alle mutaties in baten en lasten per taakveld verwijzen wij naar bijlage 2 (lasten en baten per taakveld).

Bijdrage aan verbonden partijen

Verbonden partijen *(x € 1000)*

Naam organisatie	2020	2021	2022	2023	2024
GR Stadsregio Parkstad Limburg (Regionale initiatieven)	327	327	327	327	327
Totaal	**327**	**327**	**327**	**327**	**327**

Toelichting bijdrage aan verbonden partijen

De apparaatsbijdrage aan de GR Stadsregio Parkstad is opgenomen in programma 0. De bijdrage voor de IBA is verantwoord in programma 8. In dit programma verantwoorden we alleen de bijdrage aan een zestal regionale Initiatieven op het gebied van economie en toerisme. Vanaf 2019 maken deze deel uit van de begroting van de regio Parkstad. De Landgraafse bijdrage is vastgesteld op basis van de goedgekeurde begroting van de regio Parkstad. In 2021 wordt deze geraamd op € 326.661.

Wat zijn de risico's?

We onderkennen geen majeure risico's in dit programma.

2.1.4 Programma 4 - Onderwijs

Structuurgegevens

Portefeuillehouder(s):
F. Janssen en A. Schiffelers

Verantwoordelijke afdelingshoofden:
J. Drummen (KCC) en C. Goffin (MO)

Het programma Onderwijs omvat de volgende taakvelden:

- 410 Openbaar basisonderwijs
- 420 Onderwijshuisvesting
- 430 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Programma-samenvatting

De Covid-19 crisis is ook aan het onderwijs niet onopgemerkt voorbijgegaan. Het onderwijs is weer volledig herstart, evenals de kinderopvang. Het blijft evenwel voor ouders spannend, wat we onder andere terugzien in de bezetting op de kinderopvanglocaties. Daar waar de ene leerling meer baat heeft gehad bij het meer zelfsturend deelnemen aan het onderwijs (autonomie), zijn er ongetwijfeld ook veel leerlingen bij wie de achterstand groter is geworden. Dit heeft de volledige aandacht van alle betrokken partijen. Of en zo ja welke aanvullende interventies er ingezet gaan worden om de achterstanden in te lopen kan nu nog niet vermeld worden. Dit zal in de loop van 2020, met een mogelijke uitloop naar 2021, duidelijk worden.

Openbaar basisonderwijs

Alle Landgraafse basisscholen vallen onder het bestuur van onderwijsstichting Movare. Dit geldt eveneens voor de openbare basisscholen in onze gemeente. Met drie openbare basisscholen, te weten OBS Harlekijn, OBS Wereldwijs en OBS De Speurneus, is het openbaar basisonderwijs goed vertegenwoordigd in onze gemeente; een derde van de reguliere Landgraafse basisscholen is een openbare basisschool. Ook in kwalitatief opzicht gaat het goed met het openbaar basisonderwijs in onze gemeente. Al onze openbare basisscholen scoren minimaal een voldoende volgens de Onderwijsinspectie, waardoor zij alleen het basistoezicht genieten. Dit houdt in dat het bestuur of de school volgens de Onderwijsinspectie voldoet aan de basiskwaliteit en daarmee aan de wettelijke eisen die op dat moment geldend zijn.

Minimaal twee keer per jaar vindt er een gesprek met het college van bestuur van onderwijsstichting Movare plaats, waarin ook de ontwikkelingen betreffende het openbaar onderwijs in Landgraaf structureel aan bod komen.

Onderwijshuisvesting

Landgraaf is een gemeente met een uitstekend voorzieningenniveau op het gebied van leven, wonen en recreëren. Niet alleen wat betreft huisvesting maar ook als het gaat om het verenigingsleven en de middenstand. Onze huidige onderwijsmogelijkheden zijn noodzakelijk om dit voorzieningenniveau voor nu en de toekomst in stand te houden. Het belang van kwalitatief goed en toegankelijk onderwijs en bijbehorende huisvesting is niet alleen van betekenis voor onze huidige inwoners, maar draagt ook bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor nieuwe inwoners. Goede onderwijsvoorzieningen zijn een

belangrijke factor voor nieuwkomers in onze gemeente. Dit heeft daarnaast een positief effect op de bevolkingssamenstelling van Landgraaf.

Maatschappij en arbeidsmarkt stellen andere eisen aan onze inwoners en werknemers van de toekomst. Hier ligt een verantwoordelijkheid en opgave voor ons als gemeente, het onderwijsveld en maatschappelijke partners. Goed en toegankelijk onderwijs in onze gemeente maakt van onze kinderen/jongeren zelfbewuste en creatieve volwassenen en legt de basis voor een succesvolle loopbaan. Met een breed en voor alle Landgraafse kinderen toegankelijk onderwijsaanbod in onze gemeente, van uitstekende kwaliteit, in gezonde en goed bereikbare centraal in de wijk/gemeente gelegen scholen, spelen wij in op de ontwikkelingen in de maatschappij en sluiten aan op de vraag vanuit de arbeidsmarkt. Voor ons is het vanzelfsprekend dat wij de onderwijsvoorzieningen in onze gemeente niet alleen behouden maar ook toekomstbestendig maken.

De implementatie van De Gezonde Basisschool van de Toekomst op drie van onze basisscholen heeft, door de verschuiving van het leerlingenaantal, invloed gehad op het huisvestingsaanbod. Nu de projectperiode vanuit de pilot afgelopen is, wordt er op ons initiatief op diverse vlakken gekeken naar een bestendige en verdere uitrol. Zo is een van de doelstellingen binnen de Regiodeal Parkstad dat er negen GBT-scholen in Parkstad zijn aan het eind van het schooljaar 2022-2023. De drie huidige Landgraafse scholen behoren tot die negen. Maar ook lokaal zitten we niet stil. Naar aanleiding van de unaniem aangenomen motie betreffende de verdere uitrol van het concept GBT over alle Landgraafse scholen, is onderzocht hoe een en ander vorm kan worden gegeven. Hier is een voorstel voor uitgewerkt waarbij vooralsnog dezelfde looptijd wordt aangehouden als in de Regiodeal Parkstad. Gedurende deze looptijd is het financieel haalbaar om vier extra GBT-scholen in Landgraaf in te richten, mits ouders en schoolteams hiervoor open staan. Daarmee komt het totaal - aantal GBT-scholen in Landgraaf in het schooljaar 2022-2023 op zeven van de negen. In de periode daarna wordt gekeken welke mogelijkheden er zijn om verder uit te breiden naar alle negen scholen (indien gewenst). Daarbij wordt zoveel als mogelijk gebruik gemaakt van bestaande regelingen en budgetten. Bij de uitrol zal eveneens aandacht zijn voor hetgeen gevraagd wordt van de gebouwelijke capaciteit van de huidige scholen.

In het primair en middelbaar onderwijs zijn er diverse bewegingen, zowel krimp als groei. Dit alles vraagt om een toekomstgericht en -bestendig plan van aanpak met bijbehorend onderwijshuisvestingsplan dat niet alleen kijkt naar de kwaliteit en grootte van de beschikbare onderwijsaccommodaties, maar dat ook oog heeft voor de invloed van onderwijsinhoudelijke zaken en projecten op het leerlingenaantal en de verdeling van leerlingen over de scholen in onze gemeente. Met het primair onderwijs (PO) en voortgezet onderwijs (VO) vindt hierover overleg plaats, hetgeen zal resulteren in een meerjarig integraal huisvestingsplan (IHP), dat aan uw raad ter vaststelling zal worden aangeboden. Daarnaast loopt er een paralleltraject voor het Eijkhagencollege. Op basis van de gedane onderzoeken is geconcludeerd dat nieuwbouw te verkiezen is boven renovatie. Met instemming van uw raad hebben wij vorig jaar een samenwerkingsovereenkomst met SVOPL gesloten, waarin de kaders voor de nieuwbouw zijn vastgelegd. Dit jaar zetten we de vervolgstap naar een definitief ontwerp voor de nieuwbouw van het Eijkhagencollege. De C-vleugel van het Brandenberg-college hebben wij, vooruitlopend op herbestemming, tijdelijk in gebruik gegeven aan partijen die talentontwikkeling in de gemeente mede willen vormgeven.

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Ondanks de vele veranderingen die in 2020 in het onderwijs plaats hebben gevonden door Covid-19, is

ook een aantal nieuwe ontwikkelingen in gang gezet. Over de verdere uitrol van de Gezonde Basisschool van de Toekomst is in de vorige paragraaf al geschreven. Daarnaast is de Lokaal Educatieve Agenda Landgraaf vastgesteld. Dat betekent dat de werkgroepen van start zijn gegaan en dat de eerste activiteiten in 2021 geïmplementeerd worden. De gevormde werkgroepen, waaraan de gemeente ook deelneemt, zijn hiervoor aan zet.

Op het gebied van leerlingenzorg, afstemming en doorgaande lijn is het "Knooppunt" ontwikkeld en geïmplementeerd. Het knooppunt is een voorziening in zowel het PO, het VO (in de vorm van ondersteuningsteams), het Middelbaar beroepsonderwijs (Mbo) als door in de voorscholen (kinder- en peuteropvang) waarbij een vast team van deskundigen op afroep beschikbaar is om, samen met de ouders, te bekijken of en zo ja welke extra hulp een leerling ambulant nodig heeft.

In 2019 is gestart met de implementatie van de aan JENS gegunde opdracht inzake basishulp jeugd. JENS sluit in deze opdracht nauw aan bij de vindplaats van de jeugdigen in het PO, het VO en regionaal bij het Mbo. Als coöperatie maken zij een begin door hun expertise te verbinden aan de scholen in het PO middels een team dat fysiek op school aanwezig is en dat het PO-team genoemd wordt. Het schoolmaatschappelijk werk in het PO en de voorschoolse voorzieningen wordt doorontwikkeld en de ervaringen worden gebruikt om per school en wijk inzichtelijk te krijgen welke ondersteuning in welk volume nodig is. Het adagium is hierbij ook dat er sprake is van inclusief onderwijs: kinderen met beperkingen of met specifieke behoeften gaan nu nog naar speciale voorzieningen zoals dagbehandeling, medisch kinderdagverblijf, kinderbehandelcentrum en kinderbehandelgroep of het speciaal onderwijs, maar in de nabije toekomst waar mogelijk naar regulier onderwijs. Professionals met kennis van onder meer leer- en ontwikkelingsachterstanden, verstandelijke beperking en gedragsproblematiek ondersteunen de peuteropvang, voor- en naschoolse opvang en school. Ondersteuning voor kinderen met bijvoorbeeld dyslexie of hoogbegaafdheid wordt eveneens op school georganiseerd. In samenwerking met de kinderopvang zet JENS tevens in op een naschools aanbod voor kinderen met daarin een breed scala aan activiteiten.

Bureau VSV richt zich onder andere op het terugdringen van voortijdig schoolverlaten (VSV) en het verlaten van school zonder startkwalificatie (RMC). Regelmatig worden wij op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en worden gesprekken op Parkstad- en lokaal niveau gevoerd. Met scholen waar een opvallend hoge schooluitval gesignaleerd wordt, worden specifiek gesprekken gevoerd om de schooluitval terug te dringen.

De regelgeving voor leerlingenvervoer ten behoeve van statushouders is in 2020 aangepast en verlengd voor het schooljaar 2020-2021. In de loop van 2021 zal met het onderwijs deze regelgeving worden geëvalueerd. Met het onderwijs is afgesproken dat er in de toekomst sprake zal zijn van adaptief leerlingenvervoer. Daarmee wordt gedoeld op het op de actuele behoefte afgestemd vervoer. In 2020 is met een groot aantal Zuid-Limburgse gemeenten (waaronder o.a. Maastricht, Sittard-Geleen, Heerlen, Voerendaal en Kerkrade) het leerlingenvervoer hernieuwd aanbesteed. Per sub-regio, dus ook voor Parkstad, is sprake van een coördinator voor maatwerkcasussen in het leerlingenvervoer. In 2021 vindt evaluatie van deze coördinatie plaats.

<u>Volwasseneneducatie en laaggeletterdheid</u>
In het kader van volwasseneneducatie wordt op Zuid-Limburgs niveau samengewerkt. Voor 2020 en

volgende jaren is door de centrumgemeente Heerlen in afstemming met de overige gemeenten een nieuwe regionale aanpak opgesteld. Naar aanleiding van aangescherpte wetgeving is deze aanpak vertaald in een plan van aanpak. Een van de speerpunten is het vergroten van het bereik van autochtone laaggeletterden. Net als in de voorafgaande jaren wordt ingezet op zowel formele educatie als non-formele educatie. Naast het inzetten van trajecten in het kader van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) wordt in onze gemeente zelf laagdrempelig taalonderwijs gegeven. Het Taalhuis, de taalcafés en de cursussen gericht op verbetering van digitale vaardigheden zijn hier voorbeelden van.

In onze notitie "al doende leren" wordt voor de periode tot en met 2021 de aanpak van laaggeletterdheid omschreven. Met behulp van reeds in een eerder kalenderjaar door uw raad voor meerdere jaren beschikbaar gestelde middelen wordt uitvoering gegeven aan het actieplan laaggeletterdheid, dat samen met de kernpartners tot stand is gekomen. Een van de kernpunten van dit actieplan is het zoeken van samenwerking met andere organisaties, omdat we alleen op deze manier de laaggeletterden kunnen bereiken. Voor 2021 is een subsidieaanvraag bij het rijk ingediend voor de vormgeving en uitvoering van een activiteitencarrousel, waarbij we via laagdrempelige activiteiten waarin taal speels verweven is, vooral ook de autochtone laaggeletterden willen bereiken.

Onderwijsachterstandenbeleid en het nieuwe peuterstelsel

Het nieuwe peuterstelsel, dat per 1 augustus 2020 is geïmplementeerd, bestaat uit een aanbod van 16 uur per week waarvan minimaal alle peuters in de leeftijdscategorie tussen 2½ en 4 jaar gebruik kunnen maken. Ook is het basiskwaliteitsniveau op alle opvanglocaties verhoogd naar minimaal VVE-kwaliteit. Aangezien in dit nieuwe peuterstelsel de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) is geïmplementeerd in de kinderopvang, valt dit nu onder programma 4 in plaats van programma 6.

Het jaar 2021 staat dan ook in het teken van regelmatige evaluaties betreffende dit nieuwe peuterstelsel. Daar waar nodig zullen er aanpassingen plaatsvinden.

Het Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) is in 2019 en 2020 samen met de overige Parkstadgemeenten herzien. In 2020 is dit OAB-beleid, dat eveneens aansluit op de Lokaal Educatieve Agenda, door uw raad vastgesteld. Als onderdeel daarvan zullen er ook interventies in het basisonderwijs plaatsvinden die de kwaliteit van VVE bevorderen. Ter voorbereiding daarop zijn in 2020 subsidies verstrekt aan de basisscholen.

Talentontwikkeling

Talentontwikkeling is een term die steeds vaker te horen is, zowel binnen als buiten het onderwijs. Het gaat daarbij om kinderen en jongeren, waarbij al op vroege leeftijd wordt gestart hun interesses en talenten te laten ontdekken, om vervolgens samen te kijken welk arbeidsperspectief/toekomstige werkgelegenheid er voor deze interesses zijn en welke opleiding hierbij past. We willen dus kinderen/jongeren in onze gemeente zo optimaal mogelijk faciliteren om hen te helpen bij het ontdekken van hun eigenheid en hun (toekomstig) potentieel. Het betreft hier niet alleen talentontwikkeling op leervaardigheden (didactiek), maar ook op bijvoorbeeld sportief of cultureel vlak. Dit doen we in samenwerking met alle betrokken partners.

De aanpak talentontwikkeling kent twee sporen; het regionale spoor (Parkstad) en de lokale aanpak die alleen op Landgraaf betrekking heeft. Beide trajecten sluiten op elkaar aan. Op regionaal gebied zullen

samen met ketenpartners een aantal prioritaire thema's worden gekozen, waaraan doelen worden gekoppeld die zijn uitgewerkt in concrete activiteiten. Implementatie zal in 2021 plaatsvinden.

Op regionaal vlak speelt een aantal ontwikkelingen die goed samengaan met ontwikkeling en implementatie van de lokale aanpak talentontwikkeling. Denk daarbij aan de uitrol van de Gezonde Basisschool van de Toekomst en het buurtontwikkelplan Oud Nieuwenhagen in het kader van de Regiodeal Parkstad. Dit maakt dat de lokale aanpak talentontwikkeling, die voor iedere jongere toegankelijk is, het eerst zal landen in Oud Nieuwenhagen. Deze lokale aanpak is in 2020 vormgegeven samen met een grote groep betrokkenen in en rond Oud Nieuwenhagen. Het jaar 2021 staat in het teken van de implementatie van deze lokale aanpak.

Omgevingsanalyse

Kengetal historische ontwikkeling	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal leerlingen basisonderwijs	Jaarverslag VSV	2.486	2.575	2.477	2.512	2.490
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	Jaarverslag VSV	1.800	1.811	1.829	1.846	1.773
% "gewichtenleerlingen" (*) t.o.v. totaal aantal kinderen.	CBS	10,60%	8,90%	8,70%	19%	19%
Aantal voortijdige schoolverlaters.(Bron: jaarverslag VSV)	Jaarverslag VSV	43	57	63	46	52
Aantal toekenningen leerlingenvervoer per schooljaar.	KCC	153	168	167	186	183
Aantal onderwijsaccommodaties (basis en voortgezet onderwijs).	Duo	12	11	11	11	11

** Gewichtenleerlingen zijn risico-leerlingen die op basis van landelijke criteria risico lopen op onderwijsachterstand. Met ingang van het jaar 2018 wordt gebruik gemaakt van het dashboard van CBS; tot en met 2017 werd gebruik gemaakt van de gegevens van DUO.*

Beleidsindicatoren BBV

Beleidsindicatoren (BBV)-info: waarstaatjegemeente.nl	Bron	2015	2016	2017	2018	2019***
Absoluut* verzuim per 1.000 inwoners in lft.5-18 jr.	DUO	0,9	0,2	0,2	---	---
Relatief** verzuim per 1.000 inwoners in lft.5-18 jr.	DUO	25	14	35	23	21
% VSV-ers (12-23JR) zonder startkwalificatie aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	2,20%	2,60%	2,2	1,9	1,9

** aantal leerplichtigen dat niet ingeschreven staat op een school.*

*** aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven staat op een school, maar ongeoorloofd afwezig is.*

**** 2019 staat voor schooljaar 2018-2019.*

Analyse historische ontwikkeling kengetallen en beleidsindicatoren

Het aantal leerlingen in het basisonderwijs is de laatste vijf jaren redelijk stabiel, het voortgezet onderwijs vertoont in 2019 voor het eerst sinds jaren een lichte daling. Dit komt overeen met circa 2 schoolklassen. De cijfers voor wat betreft de voortijdig schoolverlaters laten inmiddels een stabiele trend zien. Dit is mede te danken aan enerzijds de inzet van de controlefunctie van Bureau VSV en anderzijds de inzet van het Wijkleerbedrijf in de gemeente Landgraaf, hoewel iedere leerling er een teveel is. De cijfers voor het jaar

2017 kunnen niet meer vergeleken worden met de cijfers van de jaren daarna. De cijfers betreffende relatief en absoluut verzuim zijn nog niet bekend bij Ingrado, Deze kunnen daarom nog niet worden weergegeven. Wat we vanuit Bureau VSV wel zien is dat het verzuim in Landgraaf stabiel blijft. In vergelijking met de regio is dit in positieve zin opvallend te noemen.

De stijging voor wat betreft het percentage “gewichtenleerlingen” wordt veroorzaakt door de verandering in indicatoren waarop deze bepaald worden (vandaar ook de flinke stijging in onderwijsachterstandenbudget met ingang van 2019 e.v.). Aangezien de cijfers niet meer beschikbaar zijn via DUO maar nu beschikbaar worden gesteld via een dashboard van het CBS, wordt hiervan gebruik gemaakt. Voor de overgang tussen de jaren 2017 en 2018 geeft dit daarom een vertekend beeld. In de praktijk gaat het echter nog steeds om dezelfde kinderen met dezelfde problematiek. Deze worden nu echter meegenomen in de “telling” die door het Rijk wordt gehanteerd.

Het aantal toekenningen met betrekking tot het leerlingenvervoer is in Landgraaf tevens stabiel na een kleine stijging in 2018.

Beleidskader programma

Omschrijving Kader	Actualiteit
Nota Evaluatie & Vooruitblik Accommodatiebeleid Landgraaf	2020
Bestuursovereenkomst Bureau Voortijdig Schoolverlaten Parkstad Limburg	
Verordening leerlingenvervoer gemeente Landgraaf 2014	2016
Preventieplan Jeugd	2017
Plan van aanpak laaggeletterdheid	2018
Beleidsnota: Een gelijke en solide basis voor iedere peuter	2019
Lokaal Educatieve Agenda	2020
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	2021
Samenwerkingsovereenkomst gemeente/SVO|PL nieuwbouw Eijkhagencollege	2020
VVE-/ OAB-beleid	2020

Wat willen we bereiken?

1. Op de behoefte afgestemd toekomstbestendig accommodatiebeleid

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

1.1 Implementeren van het meerjarig integraal onderwijshuisvestingsplan (IHP).

1.2 Voorbereiden nieuwbouw Eijkhagencollege.

Wat willen we bereiken?

2. Met het oog op het verkleinen van een mogelijk risico op een ontwikkelingsachterstand, een goede toeleiding van kinderen met een VVE- indicatie naar de VVE- gespecialiseerde peuteropvang

Indicatoren

2.1.1 % terug- of doorgeleide VSV-ers versus totaal aantal VSV-ers

Norm: Groter of gelijk aan 50 %

Bron: VSV

Prestatie-indicator in %	Norm
2.1.1 % terug- of doorgeleide VSV-ers versus totaal aantal VSV-ers	50 %

2.3.1 % van de kinderen met een VVE-indicatie die in 2020 tussen 2½ en 4 jaar oud zijn, neemt deel aan een VVE- programma of staat in ieder geval ingeschreven bij een kinder- of peuteropvang organisatie

Norm: Groter of gelijk aan 85%

Prestatie-indicator in %	Norm
2.3.1 % met een VVE-indicatie die in 2020 tussen 2½ en 4 jaar, neemt deel aan een VVE progr	85 %

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

2.1 Terugdringen voortijdig schoolverlaten o.a. middels sturing en monitoring van Bureau VSV.

2.2 Implementatie van de LEA.

2.3 Het stimuleren van deelname aan VVE voor kinderen met een VVE-indicatie. Verdere uitwerking en implementatie van de aanpak Talentontwikkeling op regionaal (Parkstad) en lokaal niveau.

2.4 Aanpassing verordening leerlingenvervoer.

Wat willen we bereiken?

3. Vergroten van de geletterdheid van onze inwoners

Indicatoren

3.1.1 Aantal extra bereikte laaggeletterden ten opzichte van het voorgaande jaar

Norm: Gelijk aan of groter dan 50

Bron: Gemeente

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
3.1.1 Aantal extra bereikte laaggeletterden ten opzichte van het voorgaande jaar	50

3.1.2 % gemeentelijke brieven, opgemaakt via Corsa-sjablonen, geschreven op B1-niveau

Norm: Gelijk aan of groter dan 80%

Bron: Gemeente

Prestatie-indicator in %	Norm
3.1.2 % gemeentelijke brieven, opgemaakt via Corsa-sjablonen, geschreven op B1-niveau	80 %

3.2.1 Aantal taalcafés in Landgraaf

Norm: Aantal is gelijk aan of groter dan 4

Bron: Gemeente

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
3.2.1 Aantal taalcafés in Landgraaf	4

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

3.1 Uitvoering geven aan het plan van aanpak laaggeletterdheid

3.2 Uitbreiding locaties taalcafé

Score effectindicatoren

Score effectindicatoren	2015	2017	2019	Ambitie	Termijn
(bron: Parkstadmonitor)	L	L	L	L	L
4.1 % laagopgeleide volwassenen in de potentiële beroepsbevolking.	22%	23%	23%	20%	2022

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Primitieve begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Primitieve begroting 2021	Meerjarenbegroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	Meerjarenbegroting 2024
Lasten								
410 Openbaar basisonderwijs	**101.845**	**0**	**101.845**	**97.004**	**107.247**	**107.571**	**107.848**	**108.133**
420 Onderwijshuisvesting	**1.238.181**	**0**	**1.238.181**	**1.275.069**	**1.190.724**	**2.363.503**	**1.845.691**	**1.671.534**
430 Onderwijsbeleid+leerlingzaken	**1.187.205**	**575.156**	**1.762.361**	**1.643.327**	**1.417.445**	**1.843.389**	**1.483.471**	**1.206.730**
Totaal Lasten	**2.527.231**	**575.156**	**3.102.387**	**3.015.400**	**2.715.416**	**4.314.463**	**3.437.010**	**2.986.397**
Baten								
420 Onderwijshuisvesting	**-18.000**	**0**	**-18.000**	**-20.500**	**-10.500**	**-10.500**	**-50.500**	**-50.500**
430 Onderwijsbeleid+leerlingzaken	**-110.135**	**-626.244**	**-736.379**	**-766.495**	**-291.135**	**-710.135**	**-393.135**	**-110.135**
Totaal Baten	**-128.135**	**-626.244**	**-754.379**	**-786.995**	**-301.635**	**-720.635**	**-443.635**	**-160.635**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-2.399.096**	**51.088**	**-2.348.008**	**-2.228.405**	**-2.413.781**	**-3.593.828**	**-2.993.375**	**-2.825.762**
Gerealiseerd resultaat	**-2.399.096**	**51.088**	**-2.348.008**	**-2.228.405**	**-2.413.781**	**-3.593.828**	**-2.993.375**	**-2.825.762**

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Toelichting saldo 2021 versus 2020

Het resultaat op dit programma is in 2021 € 126.000 gunstiger dan de bijgestelde begroting 2020
Dit is mede het gevolg van:

Een afname van de overige directe lasten door:
- Lager geraamde kosten onderhoud van onderwijshuisvesting ad € 4.000.
- In 2020 was sprake van het eerste project 'Gezonde basisschool van de Toekomst' ad € 523.000. Dit project is in 2020 afgesloten.
In 2021 krijgt dit een vervolg: zie hiervoor het onderdeel nieuw beleid.
- Een lagere raming voor het budget VVE inzake kwaliteitsverhoging Movare ad € 120.000.

Een toename van de overige directe lasten door:
- Een hogere raming op het budget leerlingenvervoer ad € 70.000;

- Een hogere raming voor de GR Vroegtijdig schoolverlaten (Vsv) ad € 5.000;
- Een hogere raming voor de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) ad € 5.000;

Een afname van de baten o.a. door:
- Lager geraamde opbrengsten derden voor de huisvesting ad € 7.000 van de voormalige basisschool PWA.
- Een lagere onttrekking ten laste van Onderwijs achterstandenbeleid (OAB) ten opzichte van 2020. (zie ook lagere raming VVE inzake kwaliteitsverhoging Movare ad € 120.000);
- Het afsluiten van het eerste project 'Gezonde basisschool van de Toekomst' ad € 506.000. Dit project is in 2020 afgesloten. In 2021 krijgt dit een vervolg: zie hiervoor het onderdeel nieuw beleid.

Nieuw beleid
In 2021 zal het project 'Gezonde basisschool van de Toekomst' een vervolg krijgen.
Hiervoor wordt middels het budget van het Onderwijs Achterstanden Beleid een bedrag van € 181.000 beschikbaar gesteld (Kaderbrief Tabel 2.1).

Voor een gedetailleerdere toelichting van alle mutaties in baten en lasten per taakveld verwijzen wij naar bijlage 2 (lasten en baten per taakveld).

De volgende nieuwe investeringen maken deel uit van dit programma:
Het investeringsbedrag in 2021 van € 1.850.000 betreft de investeringsbudgetten:
Huisvesting Kakertshöfke (RVCinv-16) € 1.850.000

Bijdrage aan verbonden partijen

Verbonden partijen *(x € 1000)*

Naam organisatie	2020	2021	2022	2023	2024
GR Bureau VSV - centrumgemeente Heerlen	178	183	183	183	183
Totaal	**178**	**183**	**183**	**183**	**183**

Toelichting bijdrage aan verbonden partijen

De gemeente Heerlen is centrumgemeente voor de uitvoering van de taken voortijdig schoolverlaten (leerplicht). In 2021 wordt dit geraamd op € 183.160

Bijdrage aan professionele gesubsidieerde organisaties

Professionele gesubsidieerde organisaties *(x € 1000)*

Naam organisatie	2020	2021	2022	2023	2024
Stichting Movare (spraakonderwijs).	60	59	60	61	62
Stichting Movare (VVE)					
Kinderdagpaleis Eigenwijs (VVE)	331	216	220	223	227
Humankind Kinderopvang en -ontwikkeling (VVE)					
Stichting Kinderopvang Parkstad (VVE)					
Totaal	**392**	**275**	**280**	**284**	**289**

Toelichting bijdrage aan professionele gesubsidieerde organisaties

De bijdrage aan Movare ten behoeve van het spraakonderwijs (logopedie) draagt bij aan activiteit 2.2. In 2021 wordt dit geraamd op € 59.013.
De subsidie VVE aan Movare, Kinderdagpaleis Eigenwijs, Human kinderopvang en ontwikkeling en stichting kinderopvang Parkstad dragen bij aan de activiteiten 2.3 en 2.4. In 2021 wordt dit geraamd op € 216.079.

Wat zijn de risico's?

We onderkennen geen majeure risico's in dit programma.

2.1.5 Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie

Structuurgegevens

Portefeuillehouder(s):
F. Janssen, R. Lucassen, A. Schiffelers, B. Smeets, R. Vlecken

Verantwoordelijke afdelingshoofden:
F. Geurts (ROG), C. Goffin (MO) en T. Hanssen (BOR)

Het programma Sport, cultuur en recreatie omvat de volgende taakvelden:

- 510 Sportbeleid en activering
- 520 Sportaccommodaties
- 530 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie
- 540 Musea
- 550 Cultureel erfgoed
- 560 Media
- 570 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Programma-samenvatting

Met het programma sport, cultuur en recreatie ontplooien wij activiteiten ter bevordering van de toeristische & recreatieve voorzieningen, het groenbeheer, instandhouding van het cultureel erfgoed, sport en bewegen en educatieve en kunstzinnige vorming.

Sportbeleid en activering

Via de uitvoeringsorganisatie TMF geven we invulling aan het beleidskader sport en bewegen 2020-2023 aan de hand van de ambitie: ''Iedere inwoner van Landgraaf de mogelijkheid te bieden, een leven lang, deel te laten nemen aan en te genieten van sporten en bewegen''. Daarnaast sluit de gemeente daar waar mogelijk aan bij het lokale sportakkoord om de geformuleerde ambitie samen te verwezenlijken.

Sportaccommodaties

Conform de in 2020 vastgestelde nota Evaluatie & Vooruitblik Accommodatiebeleid Landgraaf, blijft de clustering van voorzieningen op en rondom de A-locaties, zijnde de parken Heigank, ter Waerden en Strijthagen uitgangspunt van handelen. De drie parken dragen met name bij aan de realisatie van activiteiten op het gebied van sport. Om die reden zijn door uw raad in 2020 budgetten ter beschikking gesteld voor reeds in uitvoering zijnde dan wel in dat jaar in uitvoering te nemen werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Zo is op Park ter Waerden een natuurgrasveld vervangen door een kunstgrasveld, de bovenlaag van de atletiekbaan vernieuwd en is de veldverlichting op het hoofdveld vervangen door LED-verlichting. Op park Strijthagen is de drainage van een veld vervangen, veldverlichting voor een natuurgrasveld aangelegd, alsmede waterpunten aangelegd plus regenhaspel voor de besproeing van de velden. Op park Heigank is eveneens een natuurgrasveld vervangen door een kunstgrasveld. Ook in 2021 willen we nog een aantal werkzaamheden op de drie parken uitvoeren en hebben hiervoor ruimtevragen

ingediend. Het betreft hier het vernieuwen op park Heigank van de toplaag van het oude kunstgrasveld, één wateraansluitpunt aanleggen voor besproeiing van het hoofdveld en veldverlichting en het vervangen van de hekwerken rondom dat veld. In het kader van de duurzaamheid zijn we bij alle drie de A-locaties gestart met het vervangen van de veldverlichting door duurzame LED-verlichting.
Daarnaast zullen we in 2021 starten met de voorbereidingen voor de nieuwbouw van een clubgebouw op park Heigank. Op park ter Waerden betreft het vervangen van de hekwerken van de sportkooi voor het kogelstoten en hamerslingeren, omdat deze niet meer voldoen aan de daaraan te stellen eisen.
Tot slot investeren we voor € 88 duizend in de asfaltering op park Strijthagen van de paden rondom twee velden.

In programma 2 hebben we de ruimtevragende investering, upgraden van de Parkeerplaats Park Strijthagen ter hoogte van € 280 duizend opgenomen.

Cultuurpresentatie, -productie en -participatie

Wij bevorderen de deelname van inwoners aan het educatieve en culturele aanbod, zodat zij meer participeren in de maatschappij. Dit doen we door zoveel mogelijk activiteiten te ondersteunen die bijdragen aan de verbreding van het culturele en educatieve aanbod in onze gemeente. Hiervoor worden zowel professionele als vrijwilligersorganisaties gesubsidieerd die het culturele- en educatieve aanbod verzorgen. Kunstzinnige vorming en cultuureducatie wordt daarnaast verzorgd door de combinatiefunctionarissen kunst, cultuur en muziek. Zij zorgen samen met de combinatiefunctionarissen sport voor verbinding en samenwerking, in het bijzonder tussen het culturele veld, sport, onderwijs en de buurt. De inzet van de combinatiefunctionarissen wordt voor de periode 2020-2022 gecontinueerd.

<u>Theater Landgraaf en poppodium de Oefenbunker</u>

Het theater Landgraaf en poppodium de Oefenbunker hebben een belangrijke rol als voorziening voor het cultureel aanbod in Landgraaf als het gaat om talentenpodium, productie- en presentatiefunctie. De gemeente zet zich ook in 2021 in om beide voorzieningen te behouden en te optimaliseren. De subsidierelatie met de Oefenbunker zal zoals al opgenomen in de begroting 2020 stapsgewijs worden verhoogd naar een vergelijkbaar bedrag met het theater Landgraaf.

Cultureel erfgoed

Onze Erfgoednota stelt het zichtbaar en beleefbaar maken van ons erfgoed centraal. Landgraaf is immers rijk aan cultuurhistorisch erfgoed: ons archeologisch bodemarchief, bouwkundig erfgoed en historische bebouwingsstructuren, klein religieus erfgoed en cultuurlandschap. En natuurlijk de verhalen achter dat erfgoed. Het cultuurhistorische erfgoed vertegenwoordigt de Landgraafse identiteit en versterkt de ruimtelijke structuur. Gelet op de economische kansen en potenties is dit ook door vertaald in de Nota Vrijetijdseconomie Landgraaf 2016-2020.

Ons cultureel Erfgoed vertelt het rijke en complete verhaal van de regio. Al dat erfgoed is niet alleen aanwezig in het landschap. Het wordt ook op uiteenlopende manieren beter zichtbaar en beleefbaar gemaakt. Bijzondere voorbeelden zijn onze lokale initiatieven in relatie tot de Via Belgica en de resten van de Romeinse vicus in Rimburg, Slot Schaesberg, Kasteel Strijthagen, de Landgraaf, de beschermde dorpsgezichten, de kerken, de mijnwerkerswoningen, de Wilhelminaberg en natuurlijk de kapelletjes en wegkruisen.

Wij geven deze bijzondere erfenis door aan komende generaties, maar zonder goede (gebruiks)functie is behoud verre van eenvoudig. 'Behoud door ontwikkeling' is cruciaal voor het voortbestaan van ons cultuurhistorisch erfgoed. Bijzondere Landgraafse voorbeelden zijn de herbouw van Slot Schaesberg, het toekomstbestendig maken van het beschermd stads- en dorpsgezicht Lauradorp, de doorontwikkeling van de Wilhelminaberg, herbestemming van kerkgebouwen en beeldbepalende panden (bijv. kerk Lauradorp, kerk Abdissenbosch, vml. Basisschool Schaesberg, Bei de Ling, vml. Politiewoning ON II). In programma 3 (economie) staat beschreven op welke wijze wij ons erfgoed digitaal gaan ontsluiten en inzetten voor educatie en vrijetijdseconomie.

Binnen het cultureel erfgoed nemen kerkgebouwen een bijzondere plaats in: door de bevolkingskrimp en door de ontkerkelijking hebben meerdere kerkgebouwen in Landgraaf hun religieuze functie verloren of gaan die verliezen. De komende jaren zullen nog meer kerkgebouwen aan de eredienst worden onttrokken. Het is hoopgevend dat inmiddels voor vrijwel elke vrijkomende kerk concrete initiatieven voor herbestemming worden ontwikkeld. Daarbij wordt gekeken naar zeer uiteenlopende nieuwe functies. Als de initiatieven wenselijk en inpasbaar worden geacht, worden die door de gemeente gefaciliteerd. Daarnaast bekijken we hoe we die initiatieven in verband kunnen brengen met andere ambities en ontwikkelingen in de directe omgeving.

Media

We zetten in op een breed en laagdrempelig aanbod aan media voor diverse doelgroepen. Dit doen we door subsidiëring van de bibliotheek en de lokale omroep.

Stichting Bibliotheek Landgraaf-Onderbanken

De Stichting Bibliotheek Landgraaf-Onderbanken zorgt voor een breed aanbod voor diverse doelgroepen. De bibliotheek fungeert als warenhuis van kennis en informatie, centrum voor ontwikkeling en educatie, encyclopedie van kunst en cultuur en inspiratiebron van lezen, literatuur en taalstimulering en als podium voor ontmoeting en debat. Daarnaast wordt volop ingestoken op samenwerking met lokale partners in het Burgerhoes.

Lokale Omroep

De Stichting Omroep Landgraaf fungeert als lokale omroep voor de inwoners van Landgraaf. De lokale omroep wordt door de gemeente Landgraaf gesubsidieerd conform de landelijke richtlijnen gebaseerd op de Mediawet. Wij informeren Omroep Landgraaf over onze activiteiten en nodigen hen uit bij de persgesprekken met het college. Hierbij merken we op dat de lokale omroep zelfstandig opereert en eigen afwegingen maakt, zowel in de keuze van de onderwerpen als de journalistieke invulling.

De Stichting Omroep Landgraaf verzorgt daarnaast de uitzendingen van de raadsvergaderingen. Deze dragen bij aan de transparantie en toegankelijkheid van de gemeenteraad richting de inwoners van Landgraaf. Op deze wijze wordt invulling gegeven aan de verkleining van de afstand tussen de inwoners en de (lokale) politiek. In de raadsvergadering van 2 juli 2020 is door de raad het positieve advies aan het Commissariaat voor de Media vastgesteld, om Omroep Landgraaf aan te wijzen als lokale media-instelling voor de periode 2020 tot en met 2025.

Openbaar groen

Het onderhoud van openbaar groen, half-verhardingen en begraafplaatsen voeren we uit op basis van de door de gemeenteraad vastgestelde beeldkwaliteit. In 2020 zijn de resultaten van een bestuursopdracht

beheer- en inrichtingskwaliteit openbare ruimte aan de Raad gepresenteerd. Dit onderzoek toont aan dat het beheer- en onderhoudsniveau voor groenonderhoud en reiniging in de openbare ruimte ruimschoots aan de gevraagde beeldkwaliteit voldoet.

Op basis van uitgevoerde metingen is geconstateerd dat in 2020 een hogere beeldkwaliteit is gerealiseerd dan het door de Raad vastgestelde beeldniveau. Dit is een resultante van de opgezette structuur bij de afdeling BOR waarbij gebruik wordt gemaakt van WSW-ers en andere doelgroepen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het effect van deze aanpak vertaalt zich in een al jaren stijgende lijn van burgerwaardering voor de openbare ruimte.
In 2021 zal de monitoring van de beeldkwaliteitsmeting en validatie van de resultaten worden gecontinueerd. Het doel van het nauwgezet volgen van de beeldkwaliteit is om tijdig te kunnen anticiperen zodra de beeldkwaliteit terugloopt als gevolg van de uitstroom van WSW-medewerkers en het veranderende klimaat. De Raad heeft met de oplevering van de bestuursopdracht beheer- en inrichtingskwaliteit openbare ruimte draaiknoppen gekregen waarmee de kwaliteit kan worden bijgestuurd. Het ontbrekende budget van € 78 duizend voor de omvorming naar vaste planten is vanaf dit jaar beschikbaar gesteld.

Bermen en ruw gras worden gemaaid conform de frequenties uit het bestek. Om de biodiversiteit van de bermen te vergroten wordt waar mogelijk extensief beheer toegepast. Om deze reden worden ook graslanden begraasd door schapen. Bij nieuwe aanleg en renovaties worden vaste planten, bloemenmengsels en bloembollen toegepast. Deze maatregelen dragen bij aan het in stand houden van vlinders, honingbijen en wilde bijen.

<u>Onderhoud bomen</u>
Het beheer van de bomen in bosgebieden wordt uitgevoerd door de Stichting Bosbeheer Landgraaf. Door de langdurige droogte en hoge temperaturen in 2018, 2019 en 2020 is er sprake van een niet te voorzien hoge sterfte van bomen in de bossen. Door het wegvallen van bomen in de bossen ontstaan open plekken waardoor bomen, die eerder beschaduwd werden, in de volle zon komen te staan en ook aangetast worden. Er ontstaat een domino-effect.

De klimaatverandering gaat de laatste jaren zo snel dat duurzame instandhouding van de bossen van de gemeente Landgraaf (ongeveer 200ha) ernstig worden bedreigd. De groeiplaats van de bossen wordt zo droog dat oude bomen, bomen die zich soms al tientallen jaren gezond hebben kunnen ontwikkelen, afsterven. Daarnaast zijn verschillende boomsoorten, waaronder de beuk, gevoelig voor grondwaterschommelingen. Binnen de bossen van de gemeente zijn het vooral beuken die op dit moment het loodje leggen, maar ook andere boom- en struiksoorten sterven door de droogte af.
De situatie vraagt om een planmatige aanpak om tot herstel te komen en de publieke openstelling van de bossen te kunnen garanderen. Indien er schade ontstaat doordat de veiligheid in de bossen niet voldoet is de gemeente, als eigenaar van de bossen schuldaansprakelijk hiervoor. Door het uitvoeren van de planmatige aanpak blijft de gemeente Landgraaf tevens aan de verplichting vanuit de Wet Natuurbescherming voldoen. In 2021 en 2022 zijn resp. € 275 duizend en € 250 duizend aan investeringsbedragen opgenomen in de begroting voor het herstel van onze bossen.

Straat,- laan,- en parkbomen hebben ook last van de klimaatontwikkelingen, maar zijn iets beter bestand omdat bomen op een solitaire standplaats m.b.t. de vochthuishouding geen concurrentie ondervinden. Het

onderhoud van straat,- laan,- en parkbomen gebeurt binnen een raamcontract op basis van de uitkomsten van de boomveiligheidscontrole (BVC). Met de door de Raad beschikbaar gestelde extra middelen in 2019 en 2020 is de achterstand weggewerkt en kan vanaf dit jaar cyclisch veiligheidsbeheer worden uitgevoerd.

Flora- en Fauna

Naast de extra aandacht voor het toepassen van bij-vriendelijke beplanting worden bijenoases aangelegd. Bijenoases bestaan uit bijenkasten met daaromheen bij-vriendelijke beplanting.
De afdeling beheer maakt voor de bescherming van flora en fauna gebruik van de gedragscode Bestendig Beheer. Onderdeel hiervan is de Flora- en Faunacheck met een overzicht van mogelijk aanwezige beschermde flora en fauna op basis van actuele waarnemingen.
In 2020 is, als proef, onder eikenbomen een wildbloemenmengsel ingezaaid waardoor de natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups worden aangetrokken. In 2021 zal de proef gecontinueerd worden. De eerste resultaten worden verwacht in 2022.
Samenwerking met burgers en andere partijen
Met gebruikers en burgers van een projectgebied worden de wensen en verwachtingen over aanleg, beheer en onderhoud geïnventariseerd met als doel meer draagvlak en gezamenlijk beheer. Ook wordt intensief samengewerkt met o.a.: het MOB, stichting Bosbeheer Landgraaf (SBL), MTB club Discovery, reclassering Nederland, opleidingsinstituut Cita Verde, Mondriaan zorggroep, buurt- en bewonersverenigingen, ondernemers, LEVANTO groep, Radar, IVN, IKL, visverenigingen e.a.

(Openlucht) recreatie

Beeldende kunst

Onze gemeente heeft op het gebied van natuur, recreatie, toerisme, erfgoed, evenementen en sport heel veel te bieden. Dat biedt kansen voor het nog beter profileren van onze gemeente naar buiten toe. Kunst in de openbare ruimte speelt daarin ook een belangrijke rol. We hebben als gemeente een omvangrijk kunstbezit en ook een aantal werken in de openbare ruimte die kunsthistorisch interessant zijn en in een aantal gevallen een belangrijke waarde vertegenwoordigen voor gemeente en regio. We hebben 37 beelden/sculpturen in de openbare ruimte. En langs de Ruggengraat zijn de kunstwerken wegkruisen aangelicht. Het plaatsen en onderhouden van beeldende kunst in de openbare ruimte heeft dan ook onze nadrukkelijke aandacht en is er ruimte voor nieuwe initiatieven. In 2021 gaan we een kunstwerk nabij de entree van Slot Schaesberg realiseren. Het daarvoor benodigde budget zit reeds in de actuele begroting 2020. Ook bekijken we waar, passend binnen onze gemeente kunstwerken de openbare ruimte kunnen verfraaien. Hiervoor hebben we een kleine ruimtevraag opgesteld van slechts € 10 duizend die overigens nog niet is gedekt in deze begroting.

Ontmoetingsplekken voor jongeren en de buurt

Er zijn twee JOP's (Hoefveld en Hofstraat) en een BOP op park ter Waerden in gebruik. De bezettingsgraad van de JOP's en de BOP is wisselend. Mede door de opkomst van sociale media zijn er de afgelopen jaren steeds minder jongeren op straat te vinden. Jongerenwerk, vanuit coöperatie JENS, wil jongeren zo vroeg mogelijk leren kennen om met deze investering een groter effectief bereik te hebben in de puberjaren. Naast de reguliere aanpak op straat, is jongerenwerk ook actief in het ontwikkelen van activiteiten met en voor jongeren.

Speelgelegenheden

Speeltoestellen in de openbare ruimte en in de speeltuinen keuren we drie keer per jaar op veiligheid met

een eigen keurmeester. Daarnaast vindt een keer per jaar een keuring plaats door een externe keuringsinstantie. Het onderhoud van de speelvoorzieningen wordt in eigen beheer gedaan. De gebruiksfrequentie wordt bepaald door het beoordelen van de slijtage aan en onder de toestellen. Indien het vermoeden bestaat dat speeltoestellen te weinig gebruikt worden voeren we overleg met de buurtvereniging of buurt. Zo nodig woorden speelvoorzieningen verplaatst of verwijderd. Bij gering gebruik kunnen toestellen ook behouden blijven als de buurt participeert bij het onderhoud.
Dit jaar wordt de speeltuin in Lauradorp opgeknapt en zal de kabelbaan van speeltuin Abdissenbosch worden vervangen. In de ontwerpbegroting is € 20 duizend opgenomen voor vervanging van toestellen in de speeltuinen en € 25 duizend voor vervanging van toestellen in de openbare ruimte.

Omgevingsanalyse

Kengetal historische ontwikkeling	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal bovengrondse rijksmonumenten.	RCE	173	173	173	173	173
Aantal archeol. rijksmonumenten	RCE	3	3	3	3	3
Aantal rijksbeschermde dorpsgezichten	RCE	3	3	3	3	3
% Inwoners dat aangeeft aan sport te doen	Parkstadmonitor	54%	---	50%	---	50%
Aantal inwoners dat deelneemt aan cursussen kunstzinnige vorming.	SMK/VAZOM	439/221	444/146	402/186	392/169	409/229
% Inwoners dat lid is van de bibliotheek.	Bibliotheek	16,1%	14,0%	14,0%	14,3%	14,3%
Aantal bomen (straat-, laan en parkbomen)	Beheersysteem Kikker	8.982	---	9.012	9.007	8.919
Openbaar groen-beplanting in m2.	Beheersysteem Kikker	2.171.689	---	2.022.639	1.968.208	1.957.117
Openbaar groen grazige vegetatie (gazon, trapvelden, ruw gras).	Beheersysteem Kikker	1.094.981	---	1.396.257	1.523.068	1.496.191
Aantal openbare speelgelegenheden.	BOR	51	51	53	53	53
Aantal speeltuinen.	BOR	4	3	3	3	3
Aantal sportaccommodaties.	MO	6	6	6	6	6

De gegevens van SMK hebben t/m 2014 alleen betrekking op langlopende cursussen (20 lesweken of meer per jaar). Kortlopende cursussen, leskaarten, projecten en workshops zijn hierbij niet meegeteld. Vanaf 2015 is de wijze van telling gewijzigd.

Beleidsindicatoren BBV

Beleidsindicatoren (BBV)	Bron	2016	2020
% Niet-wekelijkse sporters (van 19 jr en ouder)	4-jaarlijkse gezondheidsenquete CBS/RIVM	57,80%	---

Het cijfer 2020 is bij het opmaken van de begroting nog niet voorhanden

Analyse historische ontwikkeling kengetallen en beleidsindicatoren

Voor de registratie van het openbaar groen wordt vanaf 2017 een nieuw beheerssysteem gebruikt. Dit systeem levert nauwkeurigere in-metingen van de oppervlaktes openbaar groen en grazige vegetatie. De afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren is daarom niet het gevolg van areaaluitbreiding maar het resultaat van een betere registratie.

Beleidskader programma

Omschrijving Kader	Actualiteit
Bosbeheervisie gemeente Landgraaf 2011-2030	2010
Erfgoednota	2012
Visie Integraal beheer openbare ruimte	2012
Welstandsnota	2013
Bomennota	2014
Ontwikkelingskader Buitengebied 2014	2014
Accommodatieplan Landgraaf	2015
Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart	2015
Erfgoedverordening	2015
Nota Vrijetijdseconomie Landgraaf 2016-2020	2015
Beleidskader Sport en Bewegen 2016-2019	2016
Investeringsprogramma Toerisme & Recreatie (Provincie Limburg) 2016-2019	2016
Groenstructuurplan 2017-2025	2017
Beleidsnota archeologie gemeente Landgraaf 2018	2018
Subsidiebeleid gemeente Landgraaf 2019	2019
Duurzaam in stand houden bossen	2020

Wat willen we bereiken?

1. Toename van sport en beweegdeelname door onze inwoners ter bevordering van de gezondheid

Indicatoren

1.1.1 Organiseren van themabijeenkomsten voor Sport en Bewegen samen met maatschappelijke partners

Norm: Aantal 3

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
1.1.1 Organiseren van themabijeenkomsten voor Sport en Bewegen samen met maatschappelijke partners	3

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

1.1 Opstellen nieuw meerjarig sportbeleid

1.2 Uitvoering geven aan het lokale sportakkoord.

1.3 Doorontwikkeling accommodatiebeleid Landgraaf.

1.4 Ondersteunen van initiatieven (passend binnen het gemeentelijk beleid) uit het verenigingsleven.

1.5 Realisatie van het nieuwe doelgroepenbad.

1.6 Continueren brede regeling combinatiefuncties voor sport en cultuur.

Wat willen we bereiken?

2. Toename van deelname aan het educatieve en culturele aanbod door onze inwoners ter bevordering van de participatie in de maatschappij

Indicatoren

2.2.2 Uitvoeren jaarplan onderhoud accommodaties

Norm: 100%

Prestatie-indicator in %	Norm
2.2.2 Uitvoeren jaarplan onderhoud accommodaties	100 %

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

2.1 Faciliteren en stimuleren van initiatieven die bijdragen aan versterking van de pluriformiteit van het culturele aanbod.

2.2 Zorgdragen voor een op de behoefte afgestemd goed onderhouden toekomstbestendig accommodatieaanbod.

Wat willen we bereiken?

3. Het behouden en beleefbaar maken van het cultuurhistorische erfgoed

Indicatoren

3.1.1 Het faciliteren van de Open Monumentendag

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
3.1.1 Het faciliteren van de Open Monumentendag	%

3.1.2 Onderhoud veldkapellen en wegkruisen

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
3.1.2 Onderhoud veldkapellen en wegkruisen	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

3.1 Uitvoering geven aan de erfgoednota.

3.2 Integreren cultuurhistorie in ruimtelijk beleid en plannen.

Wat willen we bereiken?

4. Het creëren en behouden van een aantrekkelijke woon- en leefomgeving op het gebied van groen, beeldende kunst en speelgelegenheden

Indicatoren

4.2.1 Onderhoud bossen conform onderzoeksrapport

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
4.2.1 Onderhoud bossen conform onderzoeksrapport	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

4.1 Uitvoering geven aan onderhoud groen en inrichtingselementen in de openbare ruimte. Het opheffen van achterstallig onderhoud aan bomen.

4.2 Omvormen en renoveren van groenvoorzieningen

4.3 Door middel van frequent overleg burgers medeverantwoording laten nemen voor het beheer en onderhoud van groen en inrichtingselementen in de openbare ruimte. Realisatie lichtkunstwerk Oude markt Waubach.

4.4 Eerste aanzet beeldenroute in Strijthagen

Score effectindicatoren

Score effectindicatoren		2016*	Ambitie	Termijn
(bron: gezondheidsatlas Zuid-Limburg)	L	Zuid-Limburg	L	L
1.1 Voldoet aan beweegnorm (leeftijd tot 19)	54%	57%	57%	2024
1.2 Voldoet aan beweegnorm (leeftijd 19-64)	51%	54%	54%	2024
1.3 Voldoet aan beweegnorm (leeftijd 65+)	63%	65%	65%	2024
1.4 Sport tenminste 1 dag per week (leeftijd 19+)	42%	46%	46%	2024

** In de gezondheidsatlas zijn geen recentere gegevens beschikbaar*

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Primitieve begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Primitieve begroting 2021	Meerjarenbegroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	Meerjarenbegroting 2024
Lasten								
510 Sportbeleid en activering	**455.374**	**51.829**	**507.203**	**484.092**	**456.778**	**462.353**	**469.362**	**475.743**
520 Sportaccommodaties	**1.610.660**	**58.478**	**1.669.138**	**1.872.411**	**1.433.620**	**1.474.391**	**1.467.217**	**1.468.580**
530 Cult.presentatie, prod, partic	**843.663**	**31.457**	**875.120**	**826.008**	**878.253**	**894.078**	**870.278**	**880.960**
540 Musea	**43.521**	**661**	**44.182**	**110.944**	**43.600**	**23.293**	**23.572**	**23.839**
550 Cultureel erfgoed	**123.272**	**29.131**	**152.403**	**153.419**	**122.396**	**124.696**	**126.734**	**128.777**
560 Media	**1.043.754**	**-3.637**	**1.040.117**	**1.037.585**	**1.059.149**	**1.074.169**	**1.088.546**	**1.102.240**
570 Openb.groen+open lucht recreat.	**1.653.341**	**188.836**	**1.842.177**	**1.771.108**	**1.804.979**	**1.826.912**	**1.840.543**	**1.851.768**
Totaal Lasten	**5.773.585**	**356.755**	**6.130.340**	**6.255.566**	**5.798.775**	**5.879.892**	**5.886.252**	**5.931.907**
Baten								
510 Sportbeleid en activering	**-45.000**	**-20.000**	**-65.000**	**-73.477**	**-45.000**	**-45.000**	**-45.000**	**-45.000**
520 Sportaccommodaties	**-170.473**	**32.822**	**-137.651**	**-205.164**	**-170.473**	**-170.473**	**-170.473**	**-170.473**
530 Cult.presentatie, prod, partic	**-6.298**	**933**	**-5.365**	**-5.666**	**-6.298**	**-6.298**	**-6.298**	**-6.298**
540 Musea	**-18.000**	**0**	**-18.000**	**-18.000**	**-18.000**	**0**	**0**	**0**
550 Cultureel erfgoed	**0**	**0**	**0**	**-714**	**0**	**0**	**0**	**0**
570 Openb.groen+open lucht recreat.	**-34.000**	**0**	**-34.000**	**-12.835**	**-13.300**	**-13.300**	**-13.300**	**-13.300**
Totaal Baten	**-273.771**	**13.755**	**-260.016**	**-315.856**	**-253.071**	**-235.071**	**-235.071**	**-235.071**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-5.499.814**	**-370.510**	**-5.870.324**	**-5.939.710**	**-5.545.704**	**-5.644.821**	**-5.651.181**	**-5.696.836**
Gerealiseerd resultaat	**-5.499.814**	**-370.510**	**-5.870.324**	**-5.939.710**	**-5.545.704**	**-5.644.821**	**-5.651.181**	**-5.696.836**

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Toelichting saldo 2021 versus 2020

Het resultaat op dit programma is in 2021 € 41.000 gunstiger dan de bijgestelde begroting 2020. Dit is mede het gevolg van:

Een afname van de overige directe lasten door:
- Een lagere incidentele bijdrage aan de Stichting Beheer Exploitatie Zwemcentrum In de Bende. Nu incidenteel gedekt uit de algemene reserve ad € 198.000.
- Een lagere structurele bijdrage in de exploitatie van het nieuwe zwembad ad € 115.000;
- Per saldo overige voordelige verschillen op taakveld 570 ad € 5.000.

Een toename van de overige directe lasten door:
- Een stelpost voor overige uitgaven op taakveld 520 ad € 39.000.
- De indexering van de subsidies op de vrijwilligersorganisaties ad € 19.000.
- De indexering van de bijdrage aan de bibliotheek Landgraaf als gevolg van indexering ad € 19.000
- Onderzoek beeldkwaliteit groen (Kaderbrief 2021 § 1.5.3.4) ad € 78.000;
- Revitaliseren kermissen lager budget t.o.v. 2020 revitaliseren kermissen ad € 33.000;

Een afname van de baten door:
- Een lagere raming bijdragen van subsidies derden (Unie van Bosgroepen) ad € 10.000;
- Een lagere raming schadevergoedingen ad € 10.000;
- Per saldo overige nadelige verschillen op taakveld 520 ad € 1.000.

Een toename van de overige directe lasten als gevolg van de in de kadernota benoemde (autonome) ontwikkelingen:
- Een hogere raming voor speeltoestellen in de openbare ruimte ad € 20.000 (AO-33);
- Een hogere raming voor speeltoestellen in speeltuinen ad € 25.000 (AO-34);

De volgende nieuwe investeringen maken deel uit van dit programma:
Het investeringsbedrag in 2021 van € 362.167 betreft het investeringsbudget:
- Aanleggen asfaltverhardingen rondom natuurgrasvelden
park Strijthagen (RVCinv-02) € 88.167
- Vervangen toplaag kunstgrasveld park Heigank (RVCinv-04) € 250.000
- Vervangen discuskooi park Ter Waerden (RVCinv-05) € 24.000

Voor een gedetailleerdere toelichting verwijzen wij naar bijlage 2 (lasten en baten per taakveld).

Bijdrage aan professionele gesubsidieerde organisaties

Professionele gesubsidieerde organisaties *(x € 1000)*

Naam organisatie	2020	2021	2022	2023	2024
Stichting Bibliotheek Landgraaf-Onderbanken	865	884	899	913	927
Stichting Muziekschool Kerkrade (SMK)	350	358	364	370	376
Stichting Muziekschool Kerkrade (combinatiefunctionarissen)	50	52	53	54	55
Stichting park Strijthagen	41	41	42	43	43
Stichting park Ter Waerden (exploitatiebijdrage)	77	77	77	77	77
Stichting park Ter Waerden (beheersvergoeding)	5	5	6	6	6
Stichting The Movefactory	258	265	270	274	278
Stichting Vrije Academie VAZOM	70	71	72	74	75
Stichting Vrije Academie VAZOM (combinatiefunctionarissen)	52	54	55	55	56
Gemeente Heerlen (Grenzeloos Actief)	13	13	13	13	13
Stichting Bosbeheer Landgraaf	21	21	21	21	21
Totaal	**1.802**	**1.842**	**1.871**	**1.899**	**1.926**

Toelichting bijdrage aan professionele gesubsidieerde organisaties

De stichtingen Bibliotheek Landgraaf – Onderbanken, Muziekschool Kerkrade en Vrije Academie VAZOM worden gesubsidieerd voor het bevorderen en ondersteunen van deelname aan het educatieve en cultureel-kunstzinnige aanbod voor onze inwoners. Daarnaast ontvangen de SMK en de VAZOM een bijdrage in de personeelslasten voor de combinatiefunctionarissen. De combinatiefunctionarissen worden ingezet ten behoeve van het onderwijs en het verbinden van het culturele aanbod in Landgraaf in brede zin. In 2021 wordt dit samen geraamd op € 1.418.550.
De stichtingen Park Ter Waerden en Park Strijthagen ontvangen een financiële bijdrage voor de exploitatie van deze accommodaties met als doel een duurzaam en eigentijds aanbod van sport, spel, maatschappelijke en culturele activiteiten. De beheersvergoeding is een tegemoetkoming in de administratie en uitvoeringskosten. In 2021 wordt dit samen geraamd op € 124.057

Ten behoeve van het beheer en de exploitatie van MFC An d'r Put wordt jaarlijks een bijdrage verstrekt. Voor de jaren 2021 – 2025 is dat:
- 2021 € 90.930,-
- 2022 € 86.070,-
- 2023 € 83.500,-
- 2024 € 80.000,-
- 2025 € 75.000,-

De stichting The MoveFactory wordt gesubsidieerd voor het werkgeverschap van de combinatiefunctionarissen sport- en bewegen en de uitvoering van het uitvoeringsprogramma sport- en bewegen. De subsidie wordt ingezet vanuit de programma's sport, cultuur en recreatie – sociaal domein en volksgezondheid. In 2021 wordt dit geraamd op € 265.262

De gemeente Heerlen treedt op als de formele subsidieverstrekker voor de inzet van de regioconsulent aangepast sporten vanuit het convenant Grenzeloos Actief 2018-2020. De financiële bijdrage is voor de inzet van de regioconsulent en het uitvoeringsprogramma Iedereen Kan Sporten Parkstad. In 2021 wordt dit samen geraamd op € 13.100

De Stichting Bosbeheer Landgraaf draagt, mede dankzij de inzet van veel vrijwilligers, bij aan het dagelijkse onderhoud van de bossen. In 2021 wordt dit geraamd op € 21.000.

Wat zijn de risico's?

(x € 1000)

Risico	Majeure risico's	Beheersmaatregel	Risicobedrag (kans * impact)			
			2021	2022	2023	2024
R20	Achtergestelde lening Slot Schaesberg	Ontwikkeling financiële positie Slot tussentijds monitoren via halfjaarrapportages en jaarrekening.	63	93	118	136
		Totaal risicobedrag	**63**	**93**	**118**	**136**

Toelichting risico's

Toelichting risico's

R20

De gemeente is in 2020 een achtergestelde geldlening met de Stichting Landgoed Schaesberg aangegaan. Het te lenen bedrag wordt in delen ter beschikking gesteld oplopend van € 630 duizend in 2021, € 933 duizend in 2022, € 1.176 duizend in 2023 en uiteindelijk € 1.359 duizend in 2024. Het risico bestaat dat op enig moment de Stichting failleert en wij geen aflossing op deze lening ontvangen. Het maximale risico bestaat in enig jaar uit het cumulatieve bedrag van de jaartranches welke wij zijn overeengekomen en welke wij hebben overgemaakt tot en met dat jaar. We achtten de kans op het opkomen van het volledige risico slechts op laag.

2.1.6 Programma 6 - Sociaal Domein

Structuurgegevens

Portefeuillehouder(s):
A. Schiffelers en C. Wilbach

Verantwoordelijke afdelingshoofden:
J. Drummen (KCC), C. Goffin (MO) en W. Tillie (MOB)

Het programma Sociaal domein omvat de volgende taakvelden:

- 610 Samenkracht en burgerparticipatie
- 620 Wijkteams
- 630 Inkomensregelingen
- 640 Begeleide participatie
- 650 Arbeidsparticipatie
- 660 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
- 671 Maatwerkdienstverlening 18+
- 672 Maatwerkdienstverlening 18-
- 681 Geëscaleerde zorg 18+
- 682 Geëscaleerde zorg 18-

Programma-samenvatting

We bevinden ons midden in het proces van transformatie op zowel het gebied van de Wmo, de jeugdhulp alsook de participatie. In 2021 gaan we verder aan de slag met de inhoudelijke doorontwikkeling van de transformatie Jeugdhulp en treden de aanbestedingen Wmo hulp bij het huishouden en begeleiding in werking. Samen met de gecontracteerde aanbieders, inwoners en het maatschappelijk middenveld geven we de transformatie verder vorm. De maatregelen voor de kostenbeheersing voor de Wmo uitgaven worden geïmplementeerd door in te zetten op efficiëntere uitvoeringsprocessen en toeleiding naar voor- en achterliggende voorzieningen zoals de wet langdurige zorg. De implementatie van de decentralisatie opvang en beschermd wonen en de ketenveldnorm (passende zorg voor mensen met gevaarlijk, agressief en ontwrichtend gedrag die geen strafrechtelijke titel (meer) hebben) wordt afgerond voor de start op 1 januari 2022.

Vanuit door inwoners gevraagde ondersteuning werken we aan het verder verbeteren van de onderlinge samenhang op de leefgebieden werk, zorg, inkomen, welzijn, wonen en onderwijs. Dat betekent dat samenwerking en verbinding tussen diverse maatschappelijke organisaties verder moet worden ontwikkeld. Doel hiervan is effectiever en efficiënter werken, zodat we het bestaande voorzieningenniveau met de beschikbare middelen in stand kunnen houden.

We blijven inzetten op een intensivering van de samenwerking in het sociaal domein, zowel tussen organisaties als ook op het niveau van Parkstad en Zuid-Limburg. Een tastbaar voorbeeld is het Buurtontwikkelplan Oud Nieuwenhagen dat ook onderdeel uitmaakt van de Regiodeal Parkstad. Daarin wordt tegelijkertijd een impuls gegeven aan zowel de fysieke als de sociale omgeving, waarbij alle mogelijk belanghebbenden betrokken worden. Deze werkwijze zal steeds vaker toegepast gaan worden op diverse onderwerpen.

Samenkracht en participatie

Wij stimuleren mensen zoveel mogelijk te participeren in de samenleving. Het betreft hier het meedoen van burgers in de samenleving. Daaronder verstaan we onder andere ook de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorg, sociaal en cultureel werk, algemeen maatschappelijk werk, wijkopbouw, preventie en bestrijding van eenzaamheid.

Algemene voorzieningen gericht op participeren

In het verleden bleek dat de algemene voorzieningen nog niet in staat waren om vanuit de transformatie de behoefte aan reguliere dagbesteding volledig op te vangen en daarmee een kwalitatief en efficiënt alternatief te vormen voor de traditionele dagbesteding op basis van indicatie. Daarom heeft er in 2019 een evaluatieonderzoek plaatsgevonden. Op basis van dit onderzoek is besloten de voorzieningen meer in lijn te brengen met het voorliggend veld. Een deel van de algemene voorzieningen is opgenomen in de aanbesteding voor Wmo-begeleiding. Verder hebben we extra ingezet op de voorzieningen in de huiskamers en de inloop GGZ bij Welsun als voorliggende voorziening alsook de arbeidsmatige dagbesteding op Slot Schaesberg.

Preventie en samenwerkingsinitiatieven

Preventie blijft voor zowel jeugd als volwassenen speerpunt in 2021. Met de vaststelling van de programmabegroting 2018 is ook het Preventieplan Jeugd voor de jaren 2018, 2019 en 2020 vastgesteld. Hiervoor is 600 duizend euro per jaar ter beschikking gesteld. Daarbij is afgesproken dat er jaarlijks een tussenevaluatie plaats zal vinden waarin de stand van zaken van alle opgenomen activiteiten en hun opbrengsten. In september en december 2019 heeft via een raadsinformatieavond een tussenevaluatie plaatsgevonden. Per ultimo 2020 is er nog € 264.763,- binnen het budget Preventieplan Jeugd beschikbaar, daarbij benadrukkend dat alle gevraagde inzet -en nog meer- is geleverd. Op basis van de eindevaluatie in 2020 zal aan u worden voorgesteld om voor de komende drie jaar het resterende budget te mogen blijven inzetten om het preventieve beleid goed in te bedden en te komen tot een verduurzaming.

Door te blijven inzetten op preventie voorkomen we dat problemen ontstaan, of dat reeds bestaande problemen meer complex worden. De samenwerking tussen het sociale en fysieke domein intensiveren we door in meer trajecten samen op te trekken, zoals het langer zelfstandig thuis wonen en de huisvesting van kwetsbare doelgroepen in de wijk. Daarmee trachten we de integraliteit en de samenhang in de beleidsontwikkeling nog beter te borgen vooruitlopend op de Omgevingsvisie.

Onder de noemer "Landgraaf Verbindt" stimuleren we samenwerkingsinitiatieven tussen diverse organisaties die in Landgraaf actief zijn. Het doel hiervan is om het maatschappelijk middenveld te versterken en het voorzieningenniveau in Landgraaf op peil te houden. In 2021 zetten we in op het bevorderen van samenwerkingsinitiatieven specifiek in buurten en wijken. In 2017 is daartoe door uw raad

een startbudget van 500 duizend euro vrijgemaakt om in de daaropvolgende jaren innovatieve projecten op het gebied van samenwerking te kunnen ondersteunen. Het doel hiervan is om het maatschappelijk middenveld te versterken en het voorzieningenniveau in onze gemeente op de lange termijn in stand te houden. In de afgelopen jaren is het project doorontwikkeld onder de naam "Landgraaf Verbindt". In 2019 hebben wij ervaren dat samenwerkingsverbanden tussen verenigingen en organisaties nog niet vanzelfsprekend tot stand komen. De financiële drempel tot samenwerken is verlaagd door het inrichten van de samenwerkingssubsidie en de behoefte aan een vast aanspreekpunt en duidelijke regie is ingevuld. Een werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van Welsun, SMK, TMF en VAZOM, vervult binnen "Landgraaf Verbindt" deze regisseursrol en is vanaf 2020 beter in stelling gebracht om samenwerkingen te stimuleren en aan te jagen. Na 2020 zal het resterende budget € 237.588 bedragen. Omdat het project juist nu een belangrijke fase van doorontwikkeling ingaat zal voor de jaren 2021 en 2022 jaarlijks € 118.794 van het beschikbare budget worden ingezet.

Een ander voorbeeld van samenwerking tussen diverse domeinen betreft de sociaaleconomische structuurversterking binnen het buurtontwikkelplan (BOP) oud Nieuwenhagen. De fysieke en sociaal-economische veranderingen staan onlosmakelijk met elkaar in verbinding. Daarnaast wordt er ook binnen de sociaal-economische structuurversterking met een breed scala aan partijen samengewerkt. Denk daarbij aan hulpverlening/zorg, welzijn, bedrijven/economie, onderwijs, opvang, verenigingsleven, etc. Het jaar 2021 staat dan ook in het teken van het verder uitwerken en implementeren van nieuwe initiatieven ten behoeve van het BOP Oud Nieuwenhagen en de Regiodeal Parkstad.

Eenzaamheid

Landgraaf scoort hoog op eenzaamheidsproblematiek in alle leeftijdscategorieën. De preventie van eenzaamheid is een verantwoordelijkheid vanuit de Wmo. Bij de begrotingsbehandeling 2020 heeft uw raad steun uitgesproken voor de aanpak voor eenzaamheidsbestrijding.

Het inzetten van sleutelfiguren, goede communicatie, het aansluiten bij ketenpartners zijn een aantal aspecten die zijn opgenomen in het plan van aanpak tegen eenzaamheid. Daarnaast gaan we specifiek in op de aanpak van eenzaamheid onder jongeren omdat Landgraaf hier hoger op scoort dan andere Zuid-Limburgse gemeenten. Samen met de twee Landgraafse VO-scholen en JENS zetten wij in op de ontwikkeling van een eenzaamheidsinterventie voor 13-16-jarigen vanuit een drietal sporen in het onderwijs, gericht op eenzaamheidsgevoelens als gespreksonderwerp:
1. Het versterken van roostervrije periode en projectdagen waarin eenzaamheid een gespreksonderwerp wordt;
2. Het komen tot een leerlijn 'sociaal emotionele ontwikkeling';
3. Het samen met jongeren voor jongeren een communicatielijn/campagne ontwikkelen en uitvoeren gericht op het bespreek- en zichtbaar maken van eenzaamheidsgevoelens.

Tegelijkertijd investeren we in alle vmbo-klassen middels vijf themalessen, waarin medewerkers van JENS in gesprek gaan met de klas en samen met hen tot een plan van aanpak komen. Deze pilot zal een nul- en eindmeting bevatten en uiteindelijk komt er een plan waarvan we weten wat werkt en hoe men dit kan borgen in de toekomst. Omdat de eenzaamheid ook onder volwassenen en ouderen hoger is dan het Nederlands gemiddelde, continueren we de campagne Landgraaf één tegen eenzaamheid, met als doel eenzaamheid bespreekbaar te maken en waar nodig aanvullende acties in te zetten, naast de al bestaande activiteiten.

Omdat er geen financiële ruimte is binnen de beschikbare middelen en vanwege de beperkte en incidentele impact van deze ruimtevraag hebben we in deze begroting incidenteel € 20 duizend opgenomen om in te kunnen zetten op de bestrijding van eenzaamheid.

Maatschappelijk werk en buurtopbouwwerk

Daar waar het maatschappelijk werk zich primair bezighoudt met het beantwoorden van zeer diverse vragen van inwoners op sociaal- en maatschappelijk gebied, gaat het bij het buurtopbouwwerk meer om het zichtbaar zijn in de wijk en het op de langere termijn verbeteren van de kwaliteit van de sociale leefbaarheid binnen de wijk. Dit doen we door zowel het actief signaleren van knelpunten als door het anticiperen op initiatieven van de inwoners. Welsun voert deze taken voor Landgraaf uit. Binnen de sociaaleconomische structuurversterking Oud Nieuwenhagen zal er een extra taakverzwaring voor Welsun komen. Daarnaast wordt een stijgende trend in het aantal en de complexiteit van vragen van inwoners bij Welsun gesignaleerd. Dit is dan ook de reden waarom er een ruimtevraag is ingediend voor een uitbreiding van de formatie met 3 Fte's.

Vrijwilligerswerk en mantelzorg

Veel organisaties kunnen niet goed functioneren zonder de inzet van vrijwilligers. Het gaat hierbij zowel om de traditionele verenigingen als ook om de inzet van vrijwilligers binnen het sociale domein. Naast Welsun, die zelf veel vrijwilligers inzet en verantwoordelijk is voor de vrijwilligerscentrale, zorgt een aantal organisaties voor de ondersteuning van mantelzorgers dan wel de ondersteuning van mensen die vanwege lichamelijke of psychische redenen hier behoefte aan hebben. Het beschikbaar krijgen en houden van voldoende vrijwilligers blijkt met name vanwege de kwalitatieve mismatch en de demografische ontwikkelingen een hardnekkig vraagstuk. Ondanks de inspanningen van de afgelopen jaren komen vraag en aanbod niet goed bij elkaar. De uitvoering van pilots is door personele wisselingen bij de samenwerkingspartners helaas minder voortvarend geweest dan gewenst. We pakken dit vraagstuk nu op gekoppeld aan de structuurversterking Oud Nieuwenhagen, waarbij we vanuit dit gebied ervaring willen opdoen voor de aanpak in de rest van de gemeente.

Binnen de groep mantelzorgers is de groep jonge mantelzorgers kwetsbaar. Vanaf 2020 is de ondersteuning van jonge mantelzorgers belegd bij JENS. Zij werken hierin samen met het Steunpunt Mantelzorg. Jonge mantelzorgers zijn moeilijk te vinden. Zij herkennen zichzelf vaak niet als mantelzorger; vinden het normaal. Samen met andere Parkstadgemeenten gaan we aan de slag hoe we deze groep meer kunnen bereiken.

Inburgering

Per 1 juli 2021 treedt de nieuwe inburgeringswet in werking, welke zal gaan gelden voor statushouders en immigranten met een inburgeringsplicht. Via een raadsinformatiebrief bent u in juni 2020 geïnformeerd over de nieuwe inburgeringswet. De wijze van implementatie wordt in het voorjaar van 2021 nader uitgewerkt. Het streven daarbij is om de samenwerking tussen onderwijs, maatschappelijke begeleiding en participatie te versterken.

Wijkteams

De uitvoering van de Wmo hebben wij zoals in de programmabegroting 2020 al is aangekondigd- geconcentreerd, omdat we daarmee meer slagkracht en een effectieve dienstverlening aan de dag kunnen leggen. Ook het proces en de uitvoeringsorganisatie zijn we naar aanleiding van het uitgevoerde

onderzoek (draaiknoppen Wmo) aan het aanpassen. Vanwege de toenemende complexiteit van zorgvragen en een nog effectievere dienstverlening richting cliënten, werken we vanuit een directere relatie tussen de cliënt en de Wmo-consulent vanuit specialisme in de plaats van generalisme. Daarbij worden zo min mogelijk overdrachtsmomenten gecreëerd wat zorgt voor effectievere en verkorte processen. Hiermee optimaliseren wij de dienstverlening richting onze inwoners die een beroep op de gemeente doen voor ondersteuning vanuit de Wmo. De voorzichtig ingeschatte financiële besparing die dit met zich meebrengt in de uitvoeringskosten ter hoogte van € 80 duizend in 2021 oplopend tot € 240 duizend is reeds verwerkt in de ramingen van deze begroting.

Inkomensregelingen

Onder inkomensregeling wordt verstaan het verstrekken van uitkeringen vanuit de Participatiewet aan mensen die zijn aangewezen op bijstand. Ook de uitvoering van de bijzondere bijstand en de diverse minimaregelingen behoren tot dit taakveld. De uitvoering hiervan ligt bij ISD BOL en onze partners Leergeld, Jeugdfonds Sport en Jeugdfonds Cultuur.

In de afgelopen jaren heeft een groei plaatsgevonden in het aantal unieke dat we hebben kunnen bereiken met deze regeling. Die groei zet zich in 2021 door. Op zich positief, want dit betekent dat we wederom meer kinderen bereiken. Door de Coronacrisis bleek er nog een aantal basisschoolkinderen zonder laptop/tablet te zitten. In samenwerking met de gemeente en Movare heeft Leergeld ervoor gezorgd dat alle basisschoolkinderen in onze gemeente over de benodigde apparatuur kunnen beschikken. Voor wat betreft de middelbare scholen is Leergeld bezig om ervoor te zorgen dat kinderen de benodigde laptops krijgen. Hiervoor hebben zij de samenwerking gezocht met een aantal bedrijven. Mogelijk dat middels sponsoring vanaf schooljaar 2020/2021 onze middelbare scholieren hier al voordeel bij kunnen hebben. Wij verwachten wederom een groei in het aantal kinderen dat Leergeld weet te bereiken. Omdat het een openeindregeling betreft is deze groei als autonome ontwikkeling ter hoogte van € 95 duizend structureel opgenomen in deze ontwerpbegroting.

BUIG

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen Participatiewet, IOAW, IOAZ, Bbz 2004 en voor de inzet van loonkostensubsidie. Deze uitkering is gebaseerd op een objectief verdeelmodel. Idealiter zou de uitkering voldoende hoog moeten zijn om de uitkeringslasten volledig te dekken. Dat is voor onze gemeente echter al jaren niet het geval, waardoor wij structureel tekorten hebben op de uitkeringslasten die wij zelf moeten bijpassen. Zo is de drempel om in aanmerking te komen voor de extra Vangnetuitkering 7,5% van de definitief over dat jaar toegekende BUIG.

Wij hebben op alle fronten veel energie gestoken in pogingen om verbeteringen in het verdeelmodel gerealiseerd te krijgen. Tot nu toe heeft dit echter nog niet tot betere resultaten geleid. De uitspraak van de Centrale Raad van Beroep ten aanzien van het verdeelmodel voor de grotere gemeenten medio 2019 leek ook in ons voordeel uit te pakken. Het ministerie kon zich hierin echter niet vinden, waardoor wij ons blijven inzetten voor adequate compensatie als gevolg van tekorten die te wijten zijn aan het model. Om de eventuele tekorten te kunnen opvangen is een egalisatiereserve Inkomensdeel WWB ingesteld. Mede dankzij de al geplande extra stortingen in 2020 en 2021 achten we die reserve voldoende groot om tekorten op te vangen. We hebben hiervoor wel een risicopost benoemd en de eventuele (rest)impact van dit risico meegenomen in de inventarisatie van onze benodigde weerstandsbehoefte.

Over de periode 2018 – 2022 werd ingezet op een daling van het uitkeringsbestand met 2%. Voor 2021 zou dit betekenen dat we eind 2021 op 961 cliënten zouden moeten uitkomen. Sinds de aanvang van Covid-19 zien we echter al een stijging van het bestand. De stand eind juni 2020 was 997: een stijging van 6,1%. Op basis van hetgeen mogelijk kan doorvallen vanuit de WW, is een stijging van 10% niet ondenkbaar.

Het Centraal Planbureau heeft 4 scenario's doorgerekend. Al deze 4 scenario's eindigen in een recessie. Waarbij in het 4e scenario (2e golf scenario) er landelijk een stijging van 51% wordt voorspeld. Voor onze gemeente hebben we berekend wat deze 4 scenario's mogelijk in cliëntenaantallen betekenen:

	2020	2021	2022
Volgens begroting ISD BOL	930	911 (-2% t.o.v. 2020)	892 (-4% t.o.v. 2020)
Scenario 1	967	1085 (+12%)	1177 (+22%)
Scenario 2	960	1035 (+8%)	1072 (+12%)
Scenario 3	989	1192 (+21%)	1365 (+38%)
Scenario 4	975	1181 (+21%)	1404 (+44%)

Het 2e golf scenario (4e) zou voor Landgraaf een stijging van 44% betekenen.

Gezien de te verwachten economische recessie waarin we mogelijk terecht gaan komen, zal het tekort op de BUIG gaan toenemen.

Een ander aspect dat in dit kader nog van belang is, is het volgende. Medio mei 2020 hebben onderzoekers van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) van de Universiteit Maastricht (UM) in de vorm van een factsheet voor alle Limburgse gemeenten in kaart gebracht hoe kansarm of kansrijk mensen in een uitkeringsafhankelijke situatie zijn. 5 aspecten bepalen of iemand kansarm of kansrijk is; gezondheidsproblematiek, financiële problematiek, opleidingsniveau, migratieachtergrond en gezinssituatie. Bij het maken van de profielschetsen is gekeken naar het soort uitkering dat iemand geniet; werkeloosheidsuitkering, bijstandsuitkering of arbeidsongeschiktheidsuitkering. Bij alle groepen uitkeringsafhankelijken is de financiële problematiek het grootst in Zuid-Limburg. Tussen de 62% en 79% van alle bijstandsontvangers hebben financiële problemen. Dit is veel hoger dan bij mensen met een werkeloosheidsuitkering. Financiële problemen zijn van grote invloed op de kans op re-integratie. Als iemand dan ook nog laagopgeleid is (wat in 36%-64% van de Limburgse gemeenten het geval is), nemen de kansen nog verder af. Gezondheid lijkt een mindere rol te spelen. De onderzoekers geven aan dat in 18 van de 31 Limburgse gemeenten er veelal sprake is van meervoudige problematiek. In 4 van deze 31 gemeenten is deze problematiek ook nog vaak zeer complex. Landgraaf behoort, naast Kerkrade, Weert en Roermond tot 1 van deze 4 gemeenten. De Landgraafse score – in vergelijking met de andere Limburgse gemeenten – op het gebied van gezondheidsproblematiek, financiële problematiek, opleidingsniveau, migratieachtergrond en gezinssituatie is als volgt:

	Gezondheids-problematiek	Financiële problematiek	Lage opleiding	Niet westerse migratie achtergrond	Één-ouder gezin	Complexiteit problematiek
AO-uitkering	Zeer hoog (76%)	Hoog (28%)	Zeer hoog (47%)	Laag (2%)	Zeer hoog (5%)	Zeer complexe problematiek
WW-uitkering	Laag (46%)	Gemiddeld (21%)	Gemiddeld (19%)	Zeer laag (1%)	Laag (2%)	Geringe problematiek
Bijstand	Hoog (62%)	Hoog (74%)	Zeer hoog (60%)	Zeer laag (17%)	Zeer hoog (15%)	Zeer complexe problematiek

Uit dit overzicht blijkt, dat:
- 76% van de inwoners met een arbeidsongeschiktheidsuitkering ervaart gezondheidsproblemen. Deze relatieve score is samen met Nederweert, Peel en Maas en Weert de hoogste in de provincie;
- 47% van de arbeidsongeschikten is laagopgeleid. Samen met Maastricht, Kerkrade en Brunssum is dit de hoogste score in Zuid-Limburg;
- 5% van de arbeidsongeschikten betreft eenoudergezinnen. Samen met Maastricht, Heerlen, Meerssen, Voerendaal en Brunssum behoort Landgraaf tot de gemeenten in Zuid-Limburg met relatief zeer veel eenoudergezinnen onder arbeidsongeschikten;
- Doordat sprake is vaan een zeer hoge score onder de arbeidsongeschikten op het gebied van gezondheid, lage opleiding en gezinssituatie is sprake van een zeer complexe problematiek die re-integratie belemmerend werkt;
- Ten aanzien van de Landgraafse inwoners met een WW-uitkering – ten opzichte van de andere Limburgse gemeenten – sprake is van een laag tot gemiddelde score op het gebied van gezondheid, financiën, opleiding, achtergrond en gezinssituatie;
- De relatieve positie van Landgraaf op het gebied van gezondheidsproblematiek onder inwoners in de bijstand is ten opzichte van de Zuid-Limburgse gemeenten eenzelfde. In vooral de Midden-Limburgse gemeenten is die zeer hoog;
- Financiële problemen onder inwoners met een bijstand uitkering is relatief hoog (74%). In Kerkrade, Heerlen en ook Beekdaelen, is sprake van een zeer hoge relatieve score;
- Landgraaf, samen met Kerkrade, Sittard-Geleen en Beek, heeft de hoogste relatieve score in Zuid-Limburg van bijstandsontvangers met een laag opleidingsniveau;
- Eenoudergezinnen onder mensen in de bijstand komen het meest voor in Parkstad en dan met name in Landgraaf, Voerendaal, Heerlen en Brunssum.
- Samen met Kerkrade scoort Landgraaf het hoogste in Zuid-Limburg ten aanzien re-integratie belemmerende factoren onder bijstandsontvangers.

Uit de factsheet uitkeringsafhankelijke inwoners in Limburg komt een zeer verontrustend beeld naar voren ten aanzien van onze inwoners die op een uitkering zijn aangewezen. Wat betreft inwoners met een bijstandsuitkering is in eerdere P&C-documenten van ISD BOL al gewezen op de schuldenproblematiek en beïnvloeding hiervan op de mogelijke re-integratie. Reden waarom ISD BOL aan de poort direct onderzoeken of er sprake is van schuldenproblematiek en in het bevestigende geval direct doorverwijzen naar Welsun.

In samenspraak met ISD BOL zullen wij de bevindingen het ROA dan ook nader analyseren en een plan van aanpak opstellen voor onze inwoners met een bijstandsuitkering.

Participatie

In samenwerking met de andere Zuid-Limburgse gemeenten en andere partners is een agenda opgesteld, waarbij bestaande projecten en initiatieven zoals Perspectief Op Werk en de Regiodeal, geplaatst zijn in de recente economisch ontwikkelingen. Vanuit het besef dat de verwachte economische teruggang invloed heeft op de plaatsingsmogelijkheden van onze kandidaten én dat het aantal kandidaten waarvoor een werkplek nodig is groeit zoeken we via de centrumgemeente Heerlen meer dan in het verleden samenwerking op Zuid-Limburgse schaal op. Hierbij wordt ook gekeken naar de verbinding met onderwijs en arbeidsmarkt.

Wij participeren bij de uitvoering van de participatiewet in drie gemeenschappelijke regelingen (ISD BOL, WSP en WOZL) en vervullen via ons eigen Mensontwikkelbedrijf (MOB) een belangrijke rol in de ondersteuning van kandidaten bij hun ontwikkeling. Om kansen op de arbeidsmarkt voor onze doelgroep zo goed als mogelijk te benutten is samenwerking in de keten essentieel. De partners in de regio hebben in het afgelopen jaar gewerkt aan optimalisering van deze samenwerking. Voor 2021 gaan we door op de ingeslagen weg om de ketensamenwerking verder te versterken. Hierbij heeft iedere partner een eigen kerntaak binnen het proces van In- uit- en doorstroom (IDU). ISD BOL is hierbij verantwoordelijk voor de poort en het van hieruit zo snel als mogelijk doorleiden naar werk van mensen die arbeidsfit zijn. Het MOB is verantwoordelijk voor de mensontwikkeling, waarbij het uitgangspunt is om het maximaal mogelijk voor de kandidaat te behalen. Het WSP is verantwoordelijk voor de werkgeversbenadering. Om het proces soepel te laten verlopen is het noodzakelijk dat er bij deze taakverdeling sprake is van “stippellijnen”: alhoewel het WSP primair verantwoordelijk is voor de werkgeversbenadering heeft ook het MOB-contacten met de lokale werkgevers, wordt aan de poort samengewerkt met het WSP en bespreekt het MOB-kandidaten die nog niet volledig arbeidsfit zijn met het WSP om toch alvast te kijken naar kansen op de arbeidsmarkt. Ook worden kandidaten en vacatures via een gezamenlijk systeem gematcht.

Om het maximale uit kandidaten te halen is in 2019 gestart met het project bepaling ontwikkelbaarheid van de doelgroep arbeidsfit 0-30%. De resultaten van deze pilot waren dusdanig dat er door uw raad middelen beschikbaar gesteld zijn om het project in de 2e helft van 2020 voort te zeggen. Daarnaast is voor de verdere uitvoering van het project een ruimtevraag ter hoogte van € 167 duizend ingediend. Daarnaast is een vraag ingediend voor extra ontwikkelcoaches teneinde de ontwikkeling van de doorgestroomde kandidaten op te pakken. Alleen met deze additionele middelen kan van de volledige doelgroep de arbeidsfitheid bepaald worden.

Onze bijdrage aan de WOZL neemt op grond van de nieuwe begroting 2021 af.

Begeleide participatie

Wanneer een voorziening gericht is op het niet meer door laten stromen naar regulier betaald werk, valt deze onder begeleide participatie. Meer concreet gaat het om:
- De werkzaamheden op het gebied van ondersteuning bij vrijwilligerswerk (voor zover dat maximaal haalbaar is);
- De uitvoering van beschut en begeleid werk;
- (Arbeidsmatige) dagbesteding.

In 2020 is sprake geweest van een gedeeltelijke taakverschuiving van ISD BOL naar het MOB voor wat betreft de ondersteuning van mensen met een uitkering die tot de doelgroep vrijwilligerswerk hoort. Dit past binnen de in gang gezette ontwikkeling waarbij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt door het MOB ondersteund worden in hun ontwikkeling naar de geschikte participatieplek. Voordeel hiervan is dat, voor zover hier voldoende capaciteit voor beschikbaar komt, op termijn het zien van ontwikkelpotentieel binnen de reguliere werkwijze van het MOB ingebed kan worden. Ook hiervoor is een extra structurele ruimtevraag ter hoogte van ca. € 68 duizend voor een participatiecoach ingediend.

Arbeidsparticipatie

Onder arbeidsparticipatie verstaan we het benutten van kansen om zoveel als mogelijk mensen deel te laten nemen aan reguliere arbeid. Daarbij is het uitgangspunt de beste kandidaat op de beste plaats. Het WSP heeft bij de plaatsing van kandidaten vanuit de participatiewet een belangrijke rol, waarbij niet alleen baanopeningen gezocht worden maar ook gekeken wordt naar hoe werk passend gemaakt kan worden voor de doelgroep. Hierbij gaan we er wel van uit dat dit laatste in 2021 onder druk komt te staan omdat bedrijven minder zullen kiezen voor mensen die meer ondersteuning nodig hebben. De grotere concurrentie op de arbeidsmarkt maar ook de noodzaak voor ondernemers om te overleven liggen hieraan ten grondslag. De opgave is om tegen deze afnemende vraag zoveel als mogelijk arbeidsfitte mensen zo snel als mogelijk naar werk te krijgen en voor zover dat niet lukt in te zetten op behoud en vergroten van arbeidsfitheid. Scholing en omscholing zijn hierbij van belang. Door de stijging van het aantal mensen dat ondersteund moet worden én de verwachting dat deze ondersteuning langdurig is gaat er een capaciteitsprobleem ontstaan. De omvang hiervan is nu nog niet te duiden.

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)/maatwerkdienstverlening 18+

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zet hoog in op eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht. Dit betekent dat iedereen in de eerste plaats zelf verantwoordelijk is voor het organiseren van zijn eigen leven, werken en wonen. Daarbij draait het om kernbegrippen zoals participatie, zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid. Het uitgangspunt is dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en mee kunnen doen in de samenleving. Daarbij worden zij als dat mogelijk is geholpen door familie, vrienden of bekenden. Als dat niet mogelijk is, dan is er ondersteuning vanuit de gemeente.

Als gemeente hebben we daarbij de wettelijke verplichting om maatwerk te bieden; de maatwerkvoorziening. De maatwerkvoorziening is aanvullend op wat iemand zelf kan bijdragen en vormt samen met de inzet van eigen kracht of, indien van toepassing, gebruikelijke hulp of mantelzorg een samenhangend ondersteuningsaanbod. Het gebruik van een algemene voorziening kan, afhankelijk van de omstandigheden van de inwoner ook tot het vereiste maatwerk leiden. Het gaat uiteindelijk om het resultaat dat wordt behaald en niet om de wijze van oplossen. Dit betekent dat eerst gekeken wordt om gebruik te maken van een van de voorzieningen die voor iedereen, zonder indicatie of besluit van de gemeente, vrij toegankelijk zijn. Pas als dat geen oplossing biedt, wordt naar een maatwerkvoorziening gekeken.

In de programmabegroting 2020 is bepaald dat heroriëntatie op de Wmo noodzakelijk is. Zowel wat betreft het beleid als de uitvoering. Dit vanwege:
- Demografische ontwikkelingen (voortschrijdende vergrijzing);
- Jurisprudentie CrvB ten aanzien van hulp bij het huishouden (indicering);
- Beleidsmaatregelen rijksoverheid (abonnementstarief, AmvB uurtarief hulp bij het huishouden);

- Nieuwe taken die beslag leggen op Wmo-budgetten (Wet verplichte GGZ, verwarde personen, opvang & beschermd wonen en geweld in afhankelijkheidsrelaties).
Indien er geen heroriëntatie zou plaatsvinden dan zou dit onvermijdelijk tot extra budget voor de Wmo leiden.

De aanleiding voor dit onderzoek was dus kostenbeheersing. Het onderzoek naar de draaiknoppen is gereed. Het uitgevoerde onderzoek laat zien dat – zonder de kern van Wmo daarbij uit het oog te verliezen – kostenbeheersing tot de mogelijkheden behoort waarbij we aan alle draaiknoppen moeten draaien.

In beleidsmatig opzicht, hebben we een aanbesteding uitgezet voor begeleiding en hulp bij het huishouden, gericht op nieuwe contracten per 1 januari 2021. Voor de begeleiding doen we dit samen met de gemeente Brunssum en voor hulp bij het huishouden samen met de gemeenten Simpelveld, Voerendaal en Brunssum. Richting zorgaanbieders leggen we daarmee meer slagkracht en massa aan de dag, hetgeen qua prijsstelling van invloed zal zijn op de aanbiedingen van de zorgaanbieders. Voor de begeleiding wordt ingezet op een lumpsum financiering met een beperkt aantal zorgaanbieders. Bij hulp bij het huishouden zal nadrukkelijker dan voorheen gestuurd en afgerekend worden op daadwerkelijk geleverde zorg. Voorts zullen wij nader verkennen of de mogelijkheden van een persoonsgebonden budget in de plaats van hulp bij het huishouden in nature, alsook het op een andere wijze van organiseren c.q. aanbieden van taken zoals was- en strijkservice en boodschappenservice de kosten van hulp bij het huishouden kunnen beperken en mogelijk kunnen verlagen.

Qua proces en organisatie van de uitvoering van de Wmo zetten we meer dan tot nu toe in op nazorg. We doen dit vanuit een tweeledige gedachte. Enerzijds vanuit het perspectief van de cliënt: voldoet de geleverde zorg nog aan de actuele situatie, of is er een opschaling of afschaling van de zorg aan de orde. Daarbij zal ook aan de orde zijn of de Wmo nog de juiste route voor ondersteuning is of dat ondersteuning vanuit de Wet langdurige zorg een meer passend perspectief is. Anderzijds geeft nazorg meer inzicht in de zorgverlening door de zorgaanbieders, in de zin van de aan cliënten geleverde zorg. Is deze zoals contractueel afgesproken of is bijsturing daarop noodzakelijk.

Met de in beleidsmatig opzicht voorgenomen maatregelen en daaruit volgend in het proces en organisatie doorgevoerde maatregelen verwachten wij enerzijds de kosten van de uitvoering van de Wmo te beheersen en op de midden en lange termijn te kunnen terugdringen met een bedrag van 240 duizend op jaarbasis vanaf 2023
We gaan onderzoeken of de huidige wijze van uitvoering van de Wmo door de gemeente nog passend is en of een andere wijze van organiseren in groter verband of eigen beheer meer mogelijkheden biedt de kosten in de hand te houden.

In 2021 starten we ook met een continu-meting naar cliënttevredenheid bij de Wmo.

Schulddienstverlening

Welsun (1e lijn) en Kredietbank Limburg (KBL, 2e lijn) geven in samenwerking vorm aan de ondersteuning van mensen die schulden hebben. Hierbij maakt men gebruik van elkaars kennis en kunde. De dienstverlening wordt laagdrempelig vanuit de locatie van Welsun aangeboden, waarbij men steeds kijkt welk instrumentarium passend is. Onderdeel hiervan is stabiliseren van de situatie zodat stress zoveel als mogelijk weggenomen kan worden.

De insteek is om financiële problemen in een zo vroeg mogelijk stadium te herkennen. Enerzijds om te voorkomen dat bij mensen grote financiële problemen ontstaan en anderzijds ook om te voorkomen dat langdurige en dure instrumenten ingezet moeten worden. In dat kader wordt samengewerkt met diverse partners. Meer inzetten op vroegsignalering betekent ook dat er voldoende capaciteit beschikbaar moet zijn om de vragen op te pakken. Vanaf medio 2020 wordt meer capaciteit ingezet binnen het voorportaal van Welsun. We moeten er rekening mee houden dat dit op termijn ook gaat leiden tot meer doormeldingen bij de Kredietbank en dus een lastenstijging. Dit staat nog los van de gevolgen van de huidige crisis.

Medio 2020 tekent zich nog geen toename af van het aantal mensen dat een beroep doet op schulddienstverlening. Schuldeisers zijn in de beginperiode coulant geweest en landelijk was bijvoorbeeld afgesproken dat er geen huisuitzettingen plaatsvinden. Dit betekent echter niet dat er geen schulden zijn ontstaan. Verwacht wordt een substantiële toename van het aantal mensen met problematische schulden en dus ook een evenredige toename van het aantal trajecten.
Momenteel lopen een viertal wetgevingstrajecten, ter ondersteuning van het voorkomen en het daadwerkelijk oplossen van de schuldenproblematiek:
- De wet vereenvoudiging Beslagvrije voet (vBVV);
- De Wet Stroomlijning keten voor derdenbeslag ten behoeve van het verbreden van het beslagregister (VBR);
- Wijziging wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS);
- De wet Adviesrecht gemeenten bij Schuldenbewind (AGS).

Deze wetswijzigingen worden in 2021 ingevoerd. In kaart zal worden gebracht wat de gevolgen van deze wetswijzigingen zijn voor het gemeentelijk beleid en de uitvoering.

Maatwerkdienstverlening 18-

Tot het taakveld maatwerkdienstverlening 18- behoort begeleiding van jongeren tot 18 op het vlak van jeugd- en opvoedhulp, jeugd- GGZ, jeugdzorg aan verstandelijk beperkten, vervoer, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf en jeugdzorg+ (gesloten jeugdhulp).

Jeugd- en opvoedhulp

In 2020 is het inkoopmodel ambulante jeugdhulp, dat in 2019 voor het eerst is geïmplementeerd, voortgezet. Er is sprake van een lumpsum financiering die gegund is aan het consortium JENS.
Dit consortium werkt samen met andere organisaties in een strategisch partnerschap. 2019 heeft in het teken gestaan van de operationele uitvoering van de gegunde jeugdhulp (inrichten organisatie, werkwijze processen ontwikkelen en herijken, borgen zorgcontinuïteit ofwel de transitie). In de 2e helft van 2019 zijn afspraken gemaakt over de transformatieve aanpak van de ambulante jeugdhulp. De transformatie wordt op een projectmatige wijze opgepakt en doorgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn:
Preventief:
- Gezinswerker: 1 ambulant medewerker in het gezin, die de regie voert over alle jeugdhulpverlening;
- Schoolmaatschappelijk werk in VO, PO en voorscholen;
- KIES-trainingen;
- Aanpak jonge mantelzorgers;
- Uitbreiden van buitenschoolse activiteiten;
- Weerbaarheid op maat.

Zorg dichtbij:

- Rootz: ambulante begeleiding groep, die thuis nabij wordt uitgevoerd in plaats van op extern gelegen locatie van jeugdhulpaanbieder, waar jeugdigen met busjes naar toe moeten worden gebracht;
- Diagnostiek team: specialistische hulp wordt zoveel als mogelijk thuis nabij aangeboden, waardoor jeugdigen niet meer naar de locatie van de jeugdhulpaanbieder hoeven te reizen;
- Psychiater in de wijk;
- Startklassen en onderwijs-zorgscholen: in het kader van het mogelijk maken van inclusief onderwijs wordt jeugdhulp toegevoegd aan de basiszorgstructuur van het onderwijs.

Overige jeugdhulp

Via centrumgemeente Maastricht kopen we de overige jeugdhulp in, te weten:
- Crisishulp (zowel ambulant als residentieel);
- Verblijf (alle vormen, ook pleegzorg);
- Jeugdzorg Plus (Gesloten Jeugdzorg, inkoop op schaal van Zuid-Nederland);
- Jeugdbescherming, Jeugdreclassering en de Crisisdienst Jeugd (voorheen SEH genoemd).

In 2020 is via de Centrumgemeente Maastricht de inkoopstrategie vastgesteld en zijn 5 segmenten bepaald, te weten:
- Segment 1: Verblijf. Verblijf moet voor 01/01/2021 ingericht zijn;
- Segment 2: Wonen. De DVO Jeugdhulp loopt af per 01/01/2023 maar kan nog verlengd worden;
- Segment 3: Begeleiding. De DVO Begeleiding Jeugd loopt af per 01/01/2021 maar kan jaarlijks verlengd worden;
- Segment 4: Specialistisch. De DVO Jeugdhulp loopt af per 01/01/2023 maar kan nog verlengd worden;
- Segment 5: Crisis. De DVO Jeugdhulp loopt af per 01/01/2023 maar kan nog tweemaal één jaar verlengd worden.

Wij participeren in de inkoop van segmenten 1, 2 en 5. De aanbesteding van segment 1 is in 2020 opgestart en wordt gecombineerd met een aanbesteding op Jeugdzorg Plus. De Jeugdzorg Plus wordt als gevolg daarvan niet meer ingekocht op schaal van Zuid-Nederland.

Geëscaleerde zorg 18+

Onder geëscaleerde zorg 18+ worden alle opvang en beschermd wonen voorzieningen verstaan met inbegrip van eventuele maatwerk dienstverlening en -voorzieningen voor burgers die in deze opvanglocaties verblijven. De wet verplichte GGZ wordt op een aantal onderdelen hersteld en verbeterd. Daarnaast treedt naar verwachting op 1 januari 2022 de Ketenveldnorm in werking en de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein. Dit wetsvoorstel verankert een duidelijk taak voor gemeenten om te komen tot een integrale en gecoördineerde aanpak voor meervoudige problematiek. Tevens regelt het een duidelijk taak voor gemeenten om zorg te dragen voor een meldpunt voor inwoners met niet-acute zorgen over zichzelf of een ander. De voorbereidingen hiervoor zijn we gestart en lopen door in 2021. Met de ketenveldnorm wordt passende zorg geboden aan mensen met gevaarlijk, agressief en ontwrichtend gedrag die geen strafrechtelijke titel (meer) hebben. Dit vanuit een ‘levensloopbenadering’, zodat professionals zo lang als nodig betrokken kunnen blijven.

Opvang en beschermd wonen

Wij stellen onze inwoners die extra zorg nodig hebben centraal. In de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 is de verantwoordelijkheid voor een groot aantal decentralisatietaken neergelegd bij alle gemeenten.

Voor de decentralisatietaken van de Maatschappelijke Opvang, Verslavingszorg, Beschermd Wonen en Vrouwenopvang is de primaire uitvoeringstaak in 2021 nog aan de centrumgemeente (gemeente Heerlen) opgedragen. In 2021 werken we in Parkstad gezamenlijk aan de doordecentralisatie per 1 januari 2022. Uitgangspunt hierbij is de door de Raad in 2017 vastgestelde Regiovisie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad. In de loop van 2021 wordt door de Rijksoverheid het nieuwe verdeelmodel bekend gemaakt voor de financiering van beschermd wonen. Op basis hiervan zullen ook de afspraken binnen de centrumregeling Opvang en Beschermd wonen worden aangepast. Uitgangspunt is dat ondersteuning, bescherming en behandeling zoveel mogelijk in de thuissituatie wordt ingezet. Daarnaast blijven we regionale voorzieningen ook regionaal inkopen en bekostigen.

Over de decentralisatie van de maatschappelijke opvang wordt in 2024 een besluit genomen door de Rijksoverheid.

Geëscaleerde zorg 18-

Tot het taakveld geëscaleerde zorg 18- behoren maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen tot 18 jaar (met inbegrip van maatwerkdienstverleningsmaatregelen) voor jeugdigen die in de betreffende opvangvoorzieningen verblijven.

Veilig Thuis/Geweld Hoort Nergens Thuis

Veilig Thuis is het meldpunt voor situaties waarin kindermishandeling/ huiselijk geweld een rol speelt. De afgelopen jaren is gewerkt aan een stabiele basis voor Veilig Thuis als organisatie binnen de GGD Zuid-Limburg. In 2020 is de regionale visie “Geweld in Afhankelijkheidsrelaties” en bijbehorende uitvoeringsagenda vastgesteld. In 2021 worden de acties van de uitvoeringsagenda nader uitgewerkt. Doelstelling is om in samenwerking met anderen te komen tot een effectieve aanpak die aantoonbaar leidt tot het stoppen van geweld, duurzaam herstel van de veiligheid en het bevorderen van de ontwikkelkansen van de personen die betrokken zijn bij geweld in afhankelijkheidsrelaties. Dit vraagt ook om een stabiele basis in Landgraaf en borging van de personele inzet bij Welsun. Vandaar dat de inzet Triage Veilig Thuis vanuit Welsun voor 2021 als autonome ontwikkeling is opgenomen.

Omgevingsanalyse

Kengetal historische ontwikkeling	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
% WWB-ers in beroepsbevolking (*).	CBS statline	5,40 %	5,40 %	5,50 %	5,40 %	5,30%
Aantal personen werkzaam in WSW.	WOZL	526	503	458	449	439
Aantal personen met een bijstandsuitkering.	ISDBOL	1.030	1.037	991	1.033	940
Instroom nieuwe cliënten Welsun.	Welsun	1.301	1.227	1.226	---	1.255
Aantal toekenningen bijzondere bijstand.	ISDBOL	2.349	3.972	3.351	3.357	2.500
Aantal personen dat in aanmerking is gekomen voor kwijtschelding gemeentelijke belastingen.	BsGW	2.064	1.790	1.604	1.234	1.462
Aantal personen dat traject schuldhulpdienstverlening heeft (gehad).	Welsun	558	442	536	505	559

(*) Beroepsbevolking betreft personen die betaald werk hebben (werkzame beroepsbevolking), of die geen betaald werk hebben, recent naar

betaald werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn (werkloze beroepsbevolking).

Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).

De gegevens worden meestal gepresenteerd voor de bevolking van 15 tot 75 jaar.

Bij betaald werk gaat het om werkzaamheden ongeacht de arbeidsduur.

Beleidsindicatoren BBV

Beleidsindicatoren (BBV)	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	LISA	396,8	394,9	405,3	418,5	432,1
% Jongeren (12 t/m 21-jarigen) met een delict voor de rechter.	Verwey Jonker	1,46	---	---	---	--- *
% Kinderen (tot 18 jaar) in uitkeringsgezin.	Verwey Jonker	8,63%	---	---	---	--- *
Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking).	CBS	61,40%	61,30%	60,80%	62,70%	64,10%
% Werkloze jongeren (16 t/m 22-jarigen).	Verwey Jonker	2,32%	---	---	---	--- *
Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners.	CBS	424	437	426	413	398
Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15-64 jaar.	CBS	262	239	208	202	202
% Jongeren met jeugdhulp (van alle jongeren tot 18 jaar).	CBS	10,50%	11,90%	13,50%	16,50%	15,50%
% Jongeren met jeugdbescherming (van alle jongeren tot 18 jaar).	CBS	1,80%	1,80%	1,80%	1,90%	1,70%
% Jongeren met jeugdreclassering (van alle jongeren van 12 tot 23 jaar).	CBS	0,80%	0,70%	0,80%	0,60%	0,60%
Aantal cliënten met een maatwerkarrangement WMO (per 10.000 inwoners).	GMSD	375	780	750	775	800

Analyse historische ontwikkeling kengetallen en beleidsindicatoren

Door de economische voorspoed gedurende de laatste jaren, is een daling te zien in het aantal personen met een bijstandsuitkering. Ook het aantal toekenningen bijzondere bijstand is gedaald. Daar staat tegenover dat het aantal personen dat ondersteuning heeft ontvangen voor schuldhulpverlening toeneemt. Vanaf 2020 zal meer capaciteit worden ingezet voor de begeleiding van cliënten.

Beleidskader programma

Omschrijving Kader	Actualiteit
Beleidsplan Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)	2013
Beleidsplan integrale aanpak sociaal domein Landgraaf 2015-2018	2014
Accommodatieplan Landgraaf	2015
Bestuursovereenkomst Bureau Voortijdig Schoolverlaten Parkstad Limburg	2015
Nota Landgraaf maakt werk van participatie	2015
Beleidskaders arbeidsmarkt Parkstad Limburg 2016-2020	2016
Preventieplan Jeugd	2017
Visie opvang en beschermd wonen Parkstad	2018
Bouwstenennotitie sluitende aanpak voor personen met verward gedrag	2018
Regiovisie Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (nog vast te stellen in tweede helft 2019)	2019
Subsidiebeleid gemeente Landgraaf 2019	2019
Ondernemingsplan Werkgevers Service Punt (WSP)	2019

Wat willen we bereiken?

1. Zoveel mogelijk inwoners laten deelnemen aan het maatschappelijk verkeer

Indicatoren

1.2.1 Het aantal verstrekte uitkeringen aan het eind van het jaar

Norm: Afname 2% t.o.v. 2019

Prestatie-indicator in %	Norm
1.2.1 Het aantal verstrekte uitkeringen aan het eind van het jaar	2 %

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

1.1 Via ISD BOL, Mensontwikkelbedrijf en WSP-kandidaten ontwikkelen en plaatsen op de voor hun geschikte participatieplaats, met als uitgangspunt het voor die kandidaat maximaal haalbare.

1.2 Uitvoering geven aan werkgeversdienstverlening via het Werkgeversservicepunt Parkstad.

1.3 Onderzoeken of uitbreiding sociale recherche aan de orde is t.b.v. aanpak bijstandsfraudeurs.

1.4 Onderzoek ontwikkelmogelijkheden t.a.v. een deel van de participatiedoelgroep.

1.5 Voorbereiding en implementatie van de nieuwe Wet inburgering.

1.6 Verruiming collectieve ziektekostenverzekering (onder voorbehoud van beschikbaarheid financiële middelen).

Wat willen we bereiken?

2. Samen met de maatschappelijke partners versterken van de preventieve en algemene voorzieningen gericht op de zelfredzaamheid en participatie van inwoners

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

2.1 Uitvoeren 'Landgraaf Verbindt' door het bevorderen van samenwerkingsinitiatieven in buurten en wijken

2.2 Uitvoering geven aan het preventieplan jeugd, waaronder implementatie van schoolmaatschappelijk werk en vergroten van het naschools activiteitenaanbod voor jongeren in de wijk.

2.3 Sturing en monitoring JENS.

Wat willen we bereiken?

3. Door maatwerk een vangnet bieden voor niet-zelfredzame inwoners

Indicatoren

3.1.1 Afname inzet zware jeugdhulp

Norm: Afname 2% t.o.v. 2018

Prestatie-indicator in %		Norm
3.1.1	Afname inzet zware jeugdhulp	2 %

3.1.2 Periodieke voortgangsrapportage van consortium ambulante jeugdhulp

Norm: Minimaal 2

Prestatie-indicator in aantallen		Norm
3.1.2	Periodieke voortgangsrapportage van consortium ambulante jeugdhulp	2

3.1.3 Gemiddeld aantal openstaande verstrekkingen zware jeugdhulp per maand

Norm: Aantal 142

Tot en met 2018 is gemeten hoeveel van de nieuwe instroom binnen 12 weken is aangemeld op een traject. Aangezien inmiddels iedereen die geschikt is voor een traject aangemeld wordt is het niet langer zinvol om dit als prestatie-indicator te gebruiken. In plaats daarvan wordt nu gekeken naar het percentage van het totale bestand dat deelneemt aan een traject. Hiermee ontstaat ook inzicht in de omvang van de uitkeringsgerechtigden die niet tot participatie in staat zijn.

Prestatie-indicator in aantallen		Norm
3.1.3	Gemiddeld aantal openstaande verstrekkingen zware jeugdhulp per maand	142

3.1.4 % meldingen dat een vervolg (aanvraag maatwerk of voorliggende voorziening) heeft gekregen

Norm: 55%

Tot en met 2018 is gemeten hoeveel van de nieuwe instroom binnen 12 weken is aangemeld op een traject. Aangezien inmiddels iedereen die geschikt is voor een traject aangemeld wordt is het niet langer zinvol om dit als prestatie-indicator te gebruiken. In plaats daarvan wordt nu gekeken naar het percentage van het totale bestand dat deelneemt aan een traject. Hiermee ontstaat ook inzicht in de omvang van de uitkeringsgerechtigden die niet tot participatie in staat zijn.

Prestatie-indicator in %	Norm
3.1.4 % meldingen dat een vervolg (aanvraag maatwerk of voorliggende voorziening) heeft gekregen	55 %

3.1.5 % meldingen dat tot een aanvraag voor maatwerkvoorziening heeft geleid

Norm: 47%

Tot en met 2018 is gemeten hoeveel van de nieuwe instroom binnen 12 weken is aangemeld op een traject. Aangezien inmiddels iedereen die geschikt is voor een traject aangemeld wordt is het niet langer zinvol om dit als prestatie-indicator te gebruiken. In plaats daarvan wordt nu gekeken naar het percentage van het totale bestand dat deelneemt aan een traject. Hiermee ontstaat ook inzicht in de omvang van de uitkeringsgerechtigden die niet tot participatie in staat zijn.

Prestatie-indicator in %	Norm
3.1.5 % meldingen dat tot een aanvraag voor maatwerkvoorziening heeft geleid	47 %

3.1.6 % meldingen dat tot een voorliggende voorziening heeft geleid

Norm: 27%

Deze cijfers betreffen de realisatiecijfers van 2018 en zijn daarmee een momentopname in plaats van een hard gestelde norm. De cijfers geven inzicht in het patroon binnen het sociaal domein, waarbij de realisatie afhankelijk is van de telkens veranderende wetgeving en daarmee samenhangende beleidswijzigingen.

Prestatie-indicator in %	Norm
3.1.6 % meldingen dat tot een voorliggende voorziening heeft geleid	27 %

3.1.7 Verhouding tot voorliggende voorziening en aanvragen maatwerkvoorzieningen

Norm: Tussen de 29-71%

Deze cijfers betreffen de realisatiecijfers van 2018 en zijn daarmee een momentopname in plaats van een hard gestelde norm. De cijfers geven inzicht in het patroon binnen het sociaal domein, waarbij de realisatie afhankelijk is van de telkens veranderende wetgeving en daarmee samenhangende beleidswijzigingen.

Prestatie-indicator in %	Norm
3.1.7 Verhouding tot voorliggende voorziening en aanvragen maatwerkvoorzieningen	29 %

3.1.8 % personen dat aangegeven heeft tevreden te zijn met de oplossing van het probleem

Norm: Gelijk aan of groter dan 80%

Tot en met 2018 is gemeten hoeveel van de nieuwe instroom binnen 12 weken is aangemeld op een traject. Aangezien inmiddels iedereen die geschikt is voor een traject aangemeld wordt is het niet langer

zinvol om dit als prestatie-indicator te gebruiken. In plaats daarvan wordt nu gekeken naar het percentage van het totale bestand dat deelneemt aan een traject. Hiermee ontstaat ook inzicht in de omvang van de uitkeringsgerechtigden die niet tot participatie in staat zijn.

Prestatie-indicator in %	Norm
3.1.8 % personen dat aangegeven heeft tevreden te zijn met de oplossing van het probleem	80 %

3.1.9 % tevredenheid cliënten over het resultaat van het ondersteuningstraject participatie

Norm: Gelijk aan of groter dan 80%

Prestatie-indicator in %	Norm
3.1.9 % tevredenheid cliënten over het resultaat van het ondersteuningstraject participatie	80 %

3.1.10 Aantal aanvragen bijzondere bijstand

Norm: Aantal 3.500

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
3.1.10 Aantal aanvragen bijzondere bijstand	3.500

3.1.11 Aantal toegekende voorzieningen bijzondere bijstand

Norm: gelijk aan of meer dan 2.500

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
3.1.11 Aantal toegekende voorzieningen bijzondere bijstand	2.500

3.1.12 Aantal personen dat gebruik heeft gemaakt van schulddienstverlening

Norm: Gelijk aan of meer dan 10% t.o.v. voorgaande jaar

Bron: Welsun

Prestatie-indicator in %	Norm
3.1.12 Aantal personen dat gebruik heeft gemaakt van schulddienstverlening	10 %

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

3.1 Aanbieden van maatwerkvoorzieningen sociaal domein met als vertrekpunt de zelfredzaamheid en participatie van de burger.

3.2 Uitvoeren bouwstenen voor sluitende aanpak personen met verward gedrag.

3.3 Implementatie uitvoeringsagenda maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

3.4 Samen met maatschappelijke partners op basis van de in 2019 uitgevoerde pilots implementeren van werkwijzen gericht op het beschikbaar krijgen en houden van voldoende vrijwilligers.

3.5 Ondersteuning jonge mantelzorgers.

3.6 Doorontwikkeling wijkteams en Jeugdteam.

3.7 Voorbereiden implementatie nieuwe inkoop Wmo per 1-1-2021.

Score effectindicatoren

Score effectindicatoren	Bron	2016	2017	2018	2019	Ambitie	Termijn
1.1 % tekort op BUIG.	Gemeente		3,94%	5,19%	7,98%	0%	2022
1.2 % jeugdwerkeloosheid.	UWV		3,10%	4,85%	--- ***	2,50%	2022
2.1 % van de bevolking dat actief is als vrijwilliger in het brede sociale domein.			32%	--- **	29%	35%	2022
2.2 % van de bevolking dat mantelzorg geeft.	Gezondheidsatlas GGD *	15,40%					
2.3 % van de jongeren (19-) dat mantelzorg geeft waarbij er thuis een familielid ziek is.	Gezondheidsatlas GGD *	57,20%					

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Primitieve begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Primitieve begroting 2021	Meerjarenbegroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	Meerjarenbegroting 2024
Lasten								
610 Samenkracht+burgerparticipatie	**9.236.535**	**2.672.290**	**11.908.825**	**10.473.195**	**6.190.326**	**6.131.133**	**6.211.050**	**6.236.578**
630 Inkomensregelingen	**20.101.157**	**5.111.707**	**25.212.864**	**25.210.746**	**20.520.199**	**20.257.533**	**20.119.852**	**20.139.861**
640 Begeleide participatie	**10.311.330**	**266.404**	**10.577.734**	**10.423.486**	**9.122.399**	**8.658.722**	**8.099.234**	**7.549.445**
650 Arbeidsparticipatie	**3.587.805**	**-557.357**	**3.030.448**	**3.020.591**	**3.210.380**	**3.144.317**	**3.030.065**	**3.045.554**
660 Maatwerkvoorziening (WMO)	**1.640.444**	**-37.732**	**1.602.712**	**1.194.621**	**1.119.862**	**1.136.530**	**1.152.478**	**1.167.677**
671 Maatwerkdienstverlening 18+	**4.934.994**	**-113.595**	**4.821.399**	**5.620.551**	**9.672.597**	**9.789.819**	**9.914.055**	**10.017.197**
672 Maatwerkdienstverlening 18-	**12.904.832**	**1.959.862**	**14.864.694**	**15.915.102**	**13.893.133**	**14.249.028**	**13.507.874**	**13.613.671**
681 Geëscaleerde zorg 18+	**48.550**	**54.693**	**103.243**	**60.681**	**101.900**	**103.176**	**104.440**	**82.951**
682 Geëscaleerde zorg 18-	**1.075.393**	**76.702**	**1.152.095**	**1.249.952**	**1.198.022**	**1.218.584**	**1.238.682**	**1.258.279**
Totaal Lasten	**63.841.040**	**9.432.974**	**73.274.014**	**73.168.924**	**65.028.818**	**64.688.842**	**63.377.730**	**63.111.213**
Baten								
610 Samenkracht+burgerparticipatie	**-363.880**	**-239.111**	**-602.991**	**-213.517**	**-184.627**	**-184.627**	**-184.627**	**-184.627**
630 Inkomensregelingen	**-13.719.702**	**-5.087.268**	**-18.806.970**	**-19.260.527**	**-14.396.303**	**-14.397.003**	**-14.397.703**	**-14.397.703**
650 Arbeidsparticipatie	**-71.100**	**0**	**-71.100**	**-7.764**	**0**	**0**	**0**	**0**
660 Maatwerkvoorziening (WMO)	**0**	**0**	**0**	**-135**	**0**	**0**	**0**	**0**
671 Maatwerkdienstverlening 18+	**-190.000**	**-86.769**	**-276.769**	**-302.755**	**-369.388**	**-374.289**	**-379.235**	**-384.347**
672 Maatwerkdienstverlening 18-	**0**	**-29.444**	**-29.444**	**-149.218**	**0**	**0**	**0**	**0**

Exploitatie	Primitieve begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Primitieve begroting 2021	Meerjarenbegroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	Meerjarenbegroting 2024
681 Geëscaleerde zorg 18+	**-32.100**	**0**	**-32.100**	**-35.358**	**-32.100**	**-32.100**	**-32.100**	**-32.100**
Totaal Baten	**-14.376.782**	**-5.442.592**	**-19.819.374**	**-19.969.274**	**-14.982.418**	**-14.988.019**	**-14.993.665**	**-14.998.777**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-49.464.258**	**-3.990.382**	**-53.454.640**	**-53.199.650**	**-50.046.400**	**-49.700.823**	**-48.384.065**	**-48.112.436**
Gerealiseerd resultaat	**-49.464.258**	**-3.990.382**	**-53.454.640**	**-53.199.650**	**-50.046.400**	**-49.700.823**	**-48.384.065**	**-48.112.436**

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Toelichting saldo 2021 versus 2020

Het resultaat op dit programma is in 2021 € 1.900.000 gunstiger dan de bijgestelde begroting 2020. Dit is mede het gevolg van:

Een afname van de overige directe lasten door:
- Een lagere raming uitvoeringskosten verbinding maatschappelijk middenveld ad € 250.000;
- Een lagere raming preventieve jeugdhulp i.v.m. overschot middelen 2020 ad € 597.000;
- Een lagere raming aflopend budget innovaties WMO ad € 71.000;
- Een lagere raming pilot algemene voorziening Hulp bij Huishouden (Hbh) ad € 1.628.000;
- Een lagere raming huishoudelijke hulp toelage ad € 1.259.000;
- Een lagere raming doorstroomlocatie Gravenrode ad € 36.000;
- Een lagere raming algemene voorziening Slot Schaesberg subsidie Levanto ad € 85.000;
- Overheveling budget Jeugd GGZ Maatwerk naar budget JGZ ad € 22.000;
- Overheveling budget Digitaal Jeugddossier naar budget JGZ ad € 31.000;
- Een lagere raming WMO algemeen inzake advies en ondersteuning ad € 23.000;
- Een lagere raming budget accommodatie De Wendelstraat 55 ad € 35.000;
- Overige lager geraamde budgetten taakveld 610 ad € 27.000;
- Een lagere bijdrage aan GR WOZL ad € 703.000;
- Een lagere bijdrage aan het project bepaling ontwikkelbaarheid 0-30 arbeidsfit ad € 218.000;
- Een lagere raming op het budget arbeidsmarktprojecten ad € 27.000, in het kader van het bepalen van de ontwikkelbaarheid van arbeidsfitheid.
- Een lagere raming formatie MOB t.o.v. 2020 ad € 100.000;
- Een lagere bijdrage aan GR WSP ad € 100.000;
- Het wegvallen van de uitgaven Wet inburgering ad € 71.000;
- Een lagere bijdrage inzake eenmalige pilot sociaal rechercheurs en eenmalige pilot statushouders in 2020 ad € 104.000;
- Een lagere raming inzake project ontwikkelbaarheid arbeidsfit 0-30 in 2020 ad € 125.000.

- Een lagere raming van het budget voor de overgangsregeling eigen auto ad € 6.000;
- Een lagere raming van het budget voor rolstoelen ad € 234.000;
- Een lagere raming van het budget voor woonaanpassingen ad € 200.000;
- Een lagere raming van het budget voor verhuizingen ad € 60.000;
- Een lagere raming van het budget voor scootmobielen ad € 244.000;
- Een lagere raming van het budget begeleiding individueel ad € 585.000;
- Een lagere raming van het budget begeleiding vervoer ad € 104.000;
- Een lagere raming van het budget dagbesteding ad € 731.000;
- Een lagere raming van het budget kortdurend verblijf ad € 10.000;
- Een lagere raming van het budget individuele begeleiding gedrag ad € 510.000;
- Een lagere raming van het budget dagbesteding gedrag ad € 439.000;
- Een lagere raming van het budget Jeugdhulp basis ad € 600.000;
- Een lagere raming op het budget Wetverplichte GGZ in verband met een lager te ontvangen decentralisatie uitkering ad € 28.000.

Een toename van de overige directe lasten door:
- Een hogere bijdrage aan GR Omnibuzz ad € 185.000;
- Een hogere bijdrage aan GR ISD BOL ad € 189.000;
- Een hogere bijdrage aan GR BsGW ad € 63.000;
- Een hogere raming van het budget voor roerende voorzieningen ad € 3.000;
- Een hogere raming van het budget voor woonvoorzieningen ad € 106.000;
- Een hogere raming van het budget voor overige vervoersvoorzieningen ad € 195.000;
- Een hogere raming van het budget hulp bij Huishouden ad € 2.752.000;
- Een hogere raming van het budget begeleiding lumpsum ad € 2.900.000;
- Een hogere bijdrage aan de GR Kredietbank Limburg ad € 40.000;
- Een hogere raming van het budget Jeugd en opvoedhulp ad € 167.000;
- Een hogere raming van het budget Jens ad € 520.000;
- Een hogere raming van het budget Jeugdzorg plus ad € 71.000;
- Een hogere raming van het budget Jeugdbescherming/reclassering ad € 105.000;
- Een hogere bijdrage aan de GR GGD Zuid-Limburg inzake Veilig Thuis ad € 18.000;

Een afname van de baten door:
- Een lagere raming bijdragen van derden ad € 24.000;
- Een lagere raming huur accommodatie De Wendelstraat 55 ad € 14.000;
- Een lagere raming van het budget eigen bijdrage Wmo ad € 120.000;
- Het wegvallen van de inkomsten wet inburgering ad € 71.000.

Een toename van de baten door:
- Per saldo overige voordelige verschillen op taakveld 610 ad € 5.000;
- Een hogere bijdrage van het Rijk inzake inkomensvoorziening ISD Bol ad € 676.000;

Een toename van de overige directe lasten als gevolg van de in de kadernota benoemde (autonome) ontwikkelingen:
- Een hogere raming Triage Veilig Thuis Welsun ad € 78.000 (AO-04);
- Een hogere bijdrage inzake armoedebeleid ad € 95.000 (AO-35);

- Een hogere raming van de subsidie MEE ad € 99.000 (AO-01);
- Een hogere bijdrage aan het budget schuldhulpverlening Welsun ad € 148.000 (AO-03).

Een afname van de overige directe lasten als gevolg van de in de kadernota benoemde (autonome) ontwikkelingen:
- Een lagere wachtgeldverplichting Welsun ad € 5.000 (AO-05);
- Een lagere raming overschot vrijwillige mantelzorg ad € 75.000 (AO-37);
- Een lagere raming algemene voorziening consultatie teams ad € 25.000 (AO-38);
- Een lagere raming eigen bijdrage vervoersvoorzieningen ad € 35.000 (AO-39);
- Een lagere raming van het budget compensatieregeling Wtcg ad € 75.000 (AO-36).

Voor een gedetailleerdere toelichting verwijzen wij naar bijlage 2 (lasten en baten per taakveld).

Bijdrage aan verbonden partijen

Verbonden partijen *(x € 1000)*

Naam organisatie	2020	2021	2022	2023	2024
GR centrumgemeente Maastricht inkoop jeugdzorg regio Zuid-Limburg.	5.144	6.527	6.624	6.716	6.805
GR GGD ZL (Veilig Thuis)	375	393	400	407	414
GR samenwerking Informele zorg (gemeente Heerlen)	86	88	90	91	91
GR ISD BOL	20.364	20.431	20.163	20.020	20.036
GR Kredietbank Limburg	251	298	304	310	310
GR Omnibuzz	1.074	1.109	1.141	1.183	1.213
GR Werkvoorzieningschap OZL	9.865	9.067	8.513	8.043	7.494
GR Werkgevers Service Punt	1.642	1.455	1.365	1.224	1.213
Totaal	**38.803**	**39.367**	**38.600**	**37.996**	**37.577**

Toelichting bijdrage aan verbonden partijen

GR Centrumgemeente Maastricht inkoop jeugdzorg regio Zuid-Limburg
De gemeente Maastricht is centrumgemeente voor de niet lokaal en landelijk ingekochte jeugdhulp. De financiële bijdrage voorziet in crisishulp, verblijf en de gecertificeerde instellingen. In 2021 wordt dit geraamd op € 6.526.774.

GR GGD ZL (Veilig Thuis)
Zie programma 7. In 2021 wordt dit geraamd op € 393.107.

Samenwerking informele zorg (gemeente Heerlen)
Vanaf 2019 treedt de gemeente Heerlen namens Landgraaf op als de formele subsidieverstrekker voor die organisaties die mantelzorgers ondersteunen of informele zorg leveren in onze gemeente. In 2021 wordt dit geraamd op € 87.965.

GR ISD BOL
ISD BOL ontvangt een financiële bijdrage voor de beleidsvoorbereiding en uitvoering van taken met betrekking tot onderdelen van de Participatiewet. Daarnaast voert ISD BOL op verzoek van de gemeente het mantelzorgcompliment en de TCG-regeling uit. In 2021 wordt dit geraamd op € 20.431.380.

GR Kredietbank Limburg
De Kredietbank Limburg ontvangt een bijdrage voor de uitvoering van schuldhulptrajecten. Hiermee worden inwoners die in financiële problemen zijn gekomen, en die daar zonder hulp van buiten niet meer uit komen, ondersteunt. In 2021 wordt dit geraamd op € 298.088.

GR Omnibuzz
Omnibuzz ontvangt een financiële bijdrage voor de uitvoering van het collectief- en individueel vervoer van Wmo-cliënten met een indicatie. In 2021 wordt dit geraamd op € 1.108.696.

GR Werkvoorzieningschap OZL
Het WOZL ontvangt een financiële bijdrage voor de uitvoering van beschut werk en de invulling van het formeel werkgeverschap in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw). In 2021 wordt dit geraamd op € 9.066.559.

GR Werkgevers Service Punt
Het Werkgevers Service Punt ontvangt een financiële bijdrage voor de werkgeversdienstverlening ten behoeve van de doelgroep Wsw en Participatiewet én voor de uitvoering van de Wsw, met uitzondering van het formeel werkgeverschap. In 2021 wordt dit geraamd op € 1.454.735.

Bijdrage aan professionele gesubsidieerde organisaties

Professionele gesubsidieerde organisaties *(x € 1000)*

Naam organisatie	2020	2021	2022	2023	2024
JENS (inkoop ambulante jeugdzorg)	7.970	6.850	6.250	6.250	6.250
Stichting Levantogroep meldpunt ZMP	16	16	17	17	17
Stichting Meandergroep ZL *	53	0	0	0	0
Stichting MEE Zuid-Limburg	282	291	296	300	305
Calibris Advies (wijkleerbedrijf Landgraaf)	31	32	33	33	34
Stichting The Movefactory	22	22	22	22	22
Stichting Park Strijthagen (Eikske)	31	32	32	33	33
Stichting Samen Delen Regio Parkstad	10	10	10	10	10
Stichting Voedselbank Limburg-Zuid	15	15	15	15	15
Jeugdfonds Sport Limburg	94	105	107	108	109
Jeugdfonds Cultuur Limburg	27	28	29	30	31
Stichting Leergeld Parkstad	98	110	112	115	116
Stichting Consuminderhuis Parkstad	3	3	3	3	3
Vincentiusvereniging Landgraaf	3	3	3	3	3
Stichting CMWW Brunssum-Onderbanken (belbus)	35	35	35	35	35
Stichting Welsun	1.726	1.838	1.849	1.877	1.905
Stichting Kinderopvang Parkstad	403	412	419	426	432
Stichting An d'r Put	125	125	125	125	125
Stichting GIPS spelen en leren	5	5	5	5	5
Totaal	**10.948**	**9.931**	**9.360**	**9.405**	**9.450**

* vanaf 2020 naar GGD onder programma 7 jeugdgezondheidzorg

Toelichting bijdrage aan professionele gesubsidieerde organisaties

JENS

De preventieve en ambulante jeugdhulp wordt gezamenlijk met Heerlen en Voerendaal ingekocht bij JENS door middel van een jaarlijkse 'lumpsum' bijdrage. In 2021 wordt dit geraamd op € 6.850.000.

Stichting Levantogroep

Levantogroep wordt jaarlijks gesubsidieerd voor het meldpunt Zeer Moeilijk Plaatsbaren (ZMP) om problematische woonsituaties te stabiliseren en uithuiszettingen te voorkomen. In 2021 wordt dit geraamd op € 16.238.

Stichting Meandergroep ZL.

Is vanaf 2021 ondergebracht bij programma 7.

Stichting MEE Zuid-Limburg

De bijdrage aan stichting MEE voorziet in de onafhankelijke cliëntondersteuning voor inwoners van Landgraaf die minder zelfredzaam zijn en daarvoor een beroep moeten doen op zorg- en ondersteuning vanuit de Wmo. In 2021 wordt dit geraamd op € 290.680.

Stichting Calibris Advies (wijkleerbedrijf Landgraaf)
Calibris advies ontvangt jaarlijks een subsidie voor de exploitatie van het Wijkleerbedrijf Landgraaf. In 2021 wordt dit geraamd op € 32.087.

Stichting The MoveFactory
Zie ook programma 5. In 2021 wordt dit geraamd op € 22.000.

Stichting park Strijthagen (Eikske)
Zie ook programma 5. In 2021 wordt dit geraamd op € 31.682.

Stichting Samen Delen Regio Parkstad, Voedselbank Limburg-Zuid, Jeugdfonds Sport Limburg, Jeugdfonds Cultuur Limburg, Leergeld Parkstad, Consuminderhuis Parkstad, Vincentiusvereniging Landgraaf. In 2021 wordt dit samen geraamd op € 273.886.

Deze organisaties ontvangen jaarlijks een subsidie zodat zij mensen die zelf onvoldoende financiële middelen hebben kunnen ondersteunen bij hun deelname aan de maatschappij.

Stichting CMWW Brunssum-Onderbanken (Belbus)
Het CMWW ontvangt jaarlijks een subsidie voor de administratie en ondersteuning van de Landgraaf Bus (Belbus). In 2021 wordt dit geraamd op € 35.050.

Stichting Welsun
De subsidie aan Welsun is bestemd voor de uitvoering van maatschappelijk-, ouderen- en cultureel werk, de Vrijwilligerscentrale, schulddienstverlening, inloop GGZ en Landgraaf Verbindt. In 2021 wordt dit geraamd op € 1.837.988.

Stichting Kinderopvang Parkstad
De inkoop kindplaatsen is in 2019 nog gebaseerd op de oude regeling. Vanaf 1 januari 2020 is deze niet meer van toepassing gezien de inwerkingtreding van het nieuwe peuterstelsel in het kader van de Harmonisatie Peuteropvang. Hierover zal nog een apart besluit worden genomen. In 2021 wordt dit geraamd op € 412.106.

Stichting An d'r Put
Stichting An d'r Put ontvangt een financiële bijdrage voor het beheer en exploitatie van de accommodatie, met als doel het in stand houden van de accommodatie voor een duurzaam en eigentijds aanbod van sociaal maatschappelijke activiteiten, sport, spel en cultuur. In 2021 wordt dit geraamd op € 125.000.

Stichting GIPS spelen en leren
De stichting ontvangt jaarlijks een subsidie voor het uitvoeren van gastlessen op alle basisscholen over het leven met een beperking. In 2021 wordt dit geraamd op € 4.500.

Wat zijn de risico's?

(x € 1000)

Risico	Majeure risico's	Beheersmaatregel	Risicobedrag (kans * impact)			
			2021	2022	2023	2024
R03	Toename gemiddeld aantal uren Hbh na herindicatie	Zorgvuldige herindicatie uitvoeren o.b.v. het nieuwe protocol. Vanuit nieuw beleid zoeken naar goedkopere oplossingen zoals PGB, andere bekostiging, andere organisatie, afwegen tot inbesteden.	500	1.001	1.501	2.001
R05	Toename kosten jeugdhulp inbegrepen JENS	Analyseren en monitoren daadwerkelijke verschuiving van de lasten.	35	35	35	35
R07	Aanzuigende werking abonnementstarief en verhoogde instroom (vergrijzing/GGZ)	Monitoren aan de hand van daadwerkelijke cliënten.	294	516	663	733
R11	Risico op Extra bijdrage GR Omnibuzz	Rapportages GR Omnibuzz monitoren.	55	55	55	55
R22	Extra storting egalisatiereserve BUIG	Monitoren ontwikkeling baten vanuit Rijk en lasten zoals gerapporteerd door ISD BOL en tijdig bijstorten.	pm	pm	pm	pm
R27	Omvang te ontvangen budget beschermd wonen	Ontwikkelingen volgen en optimaliseren samenwerking binnen Parkstad.	0	250	250	250
		Totaal risicobedrag	**884**	**1.857**	**2.504**	**3.074**

Toelichting risico's

Toelichting risico's

R03

Uit de ramingen blijkt dat we voor wat betreft de Wmo meer dan de stelpost nodig hebben om de lasten stijging Wmo af te dekken. We ramen weliswaar de nieuwe lasten Wmo Hbh rekening houdende met de nieuwe "reële" uurprijs van € 29,57. De vraag is echter of het gemiddelde aantal uren Hbh dat cliënten nu krijgen via de Wmo Hbh Algemene Voorziening (Wmo AV) en de Wmo Hbh Huishoudelijke Hulp Toelage (Wmo HHT) bij herindicering op basis van het nieuwe per 1 jan 2021 geldende protocol meer is dan het gemiddeld aantal uren dat met nu heeft. Die eventuele toename (q) is nog niet verwerkt in de ramingen omdat niet zeker is of er een stijging van het gemiddeld aantal Hbh uren per cliënt per week aan de orde is na herijking. Op basis van het aantal te her indiceren klanten Wmo Hbh AV en Wmo HHT en het verschil v.w.b. de hulpuren per week t.o.v. de cliënten die op basis van de Wmo Maatwerk aanpak uren op basis van indicatie hebben toegewezen gekregen hebben we een inschatting gemaakt van het maximale risico. Uitgaande van de peildatum van 1 juli betreft dit 1163 te her-indiceren cliënten die nu gemiddeld 1,1 uur minder hulp hebben per week. Uitgaande van 52 weken komt dit neer op een risicobedrag ca € 2.001 duizend. Door de herindicatie geleidelijk met eigen capaciteit te doen komt dit risico naar inschatting geleidelijk op 25%, 50%, 75%, 100%. Als risico bedragen hanteren we daarom: € 500 duizend, € 1.001 duizend, € 1.501duizend en € 2.001 duizend.

R05

De kosten jeugdhulp zijn in de periode 2016-2019 met ca. 36,5% gestegen. Om aan die stijging een halt toe te roepen is in 2018 de ambulante jeugdhulp samen met Heerlen en Voerendaal Lumpsum aanbesteed m.i.v. 2019 en gegund aan de Coöperatie JENS waarbij tevens meerjarig besparingen zijn ingeboekt vanuit de gedachte dat alleen de zorgprofessionals zelf in staat zijn om te komen tot innovatieve oplossingen met behoud van kwaliteit waarmee echter tegelijkertijd de kosten binnen de perken blijven. Meerjarig zijn de geraamde lasten Jeugdhulp nu in de nieuwe begroting 2021 t.o.v. de oude meerjarige ramingen naar boven bijgesteld en op hetzelfde niveau als de Rekening in 2018 met dien verstande dat we de ambulante jeugdhulp wel Lumpsum hebben toegekend aan Jens waarbij we in 2021 rekening hebben gehouden met inverdieneffecten door JENS.

Alhoewel in 2019 en 2020 er incidenteel extra budget ter beschikking is gesteld door de HLV-gemeenten (Landgraaf 2x € 520 duizend) verwachten we dat JENS met haar perspectiefplan de transformatie kan doorvoeren en binnen de gestelde aanbestede budgetten kan blijven. In het perspectiefplan van mei 2020 houdt JENS rekening met een extra reductie bij de gemeenten a.g.v. het ambulant kunnen uitvoeren van enkele dure residentiele trajecten waardoor er een verschuiving van budget plaats vindt van de via Maastricht ingekochte residentiele jeugdhulp en de lumpsum ingekochte ambulante jeugdhulp bij JENS. JENS rekent met een verschuiving van ca. € 1,15 mln. van het budget. Het Landgraafse aandeel is ca. 30% hetgeen neer komt op ca. € 345 duizend. Indien echter geen sprake is van een vermindering van de residentiele kosten die via Maastricht lopen terwijl er wel extra budget wordt overgedragen aan JENS dan is in dat geval geen sprake van een verschuiving van kosten maar van extra kosten bij de gemeenten. We rekenen daarom met een maximale impact van € 345 duizend. We schatten de kans dat deze impact daadwerkelijk opkomt in als zeer laag (10%) omdat er alleen sprake kan zijn van een extra bijdrage aan JENS indien aantoonbaar sprake is van een verschuiving van die zorg van residentieel naar ambulant. Reden waarom een rest-risicobedrag is opgenomen van 10% van € 345 duizend. Het zou natuurlijk kunnen dat wel sprake is van een verschuiving en tegelijkertijd van een verdergaande toename van de lasten die via Maastricht lopen.

R07

Er is landelijk sprake van een algehele stijging van het gebruik van Wmo maatwerkvoorzieningen a.g.v. de aanzuigende werking van het abonnementstarief. Het aantal mensen dat een beroep doet op een Wmo-maatwerkvoorziening, is landelijk vorig jaar gestegen naar ruim 1,1 miljoen; 5 procent meer dan in 2018. In Landgraaf zijn de lasten voor de Wmo Hbh in 2019 gestegen met 11 procent t.o.v. 2018. In de begeleiding is zelfs sprake van een stijging van 19 procent t.o.v. 2018. Te betwijfelen is of het in 2019 door het Rijk toegevoegde bedrag van € 145 miljoen aan het gemeentefonds de beide effecten van het abonnementstarief; vraagtoename en vermindering eigen bijdrage, voldoende compenseert. De VNG heeft het Rijk per brief in oktober 2019 gevraagd de meerkosten bij gemeenten te compenseren. Voor landgraaf speelt daarnaast ook nog mee dat we een vergrijzende bevolking hebben. Na de eerste stijging in 2019 van 11% is het natuurlijk de vraag in welke mate de stijging verder door zal zetten a.g.v. aanzuigende werking en of verdergaande vergrijzing. We gaan voor de inschatting van de aanzuigende werking uit van een afnemend % van 3% naar 1% extra lasten aangezien dit effect zal uitdoven.
De toename a.g.v. vergrijzing schatten we in aan de hand van de gemiddelde leeftijd burgers met een wmo voorziening nu en over vier jaar. De gemiddelde leeftijd van burgers met een wmo voorziening is 68 jaar. Over de periode 20-24 stijgt het aantal 68-jarigen met 3,3%. Als we dat % stapsgewijs toepassen over de periode 21-24 dan stijgen de lasten met 0,8 % t.o.v. het voorgaande jaar. Beide effecten bij elkaar opgeteld

vormen de maximale impact. De kans inschatting van het risico schatten we in als zeer hoog uitgaande van de aanname dat verdergaande vergrijzing automatisch leidt tot een toenemend beroep op de voorzieningen Wmo. Die ontwikkeling is nagenoeg onvermijdelijk. De aanzuigende werking zal uitdoven.

R11

De belangrijkste risico's voor wat betreft onze bijdrage aan de GR Omnibuzz betreft:
1. Verminderd draagvlak en/of draagvlak bij gemeenten voor de missie en visie van Omnibuzz door politieke verschuivingen (verkiezingen) in het politieke klimaat waardoor men niet meer achter de missie en visie van Omnibuzz staat of over onvoldoende middelen beschikken om deze te realiseren, met name voor wat betreft de instroom van additionele vormen van doelgroepenvervoer.
2. Plotseling wijzigen in vervoersvolume ten gevolge van externe ontwikkeling met onvoorziene fluctuaties in de volumes. Een voorbeeld hiervan is het Coronavirus.
3. Economische kwetsbaarheid van taxibedrijven waarbij het risico op kan treden dat de vervoersbedrijven failliet gaan en de continuïteit van het vervoer in het gedrang komt.
4. Gebrek aan kennis omtrent nieuwe activiteiten, processen en/of projecten (bijvoorbeeld Wmo vervoer, leerlingenvervoer en/of jeugd). Na inschatting van de kans wordt het restrisico door de GR Omnibuzz ingeschat op € 1.308 duizend. Naar rato verdeelsleutel gemeenten is het aandeel voor Landgraaf 4,23%. In de programmabegroting 2021, programma 6, nemen we dit risico daarom op voor € 55 duizend structureel.

R22

De baten en lasten met betrekking tot de WWB (bijstandsuitkeringen) worden budgettair neutraal in de programmabegroting verwerkt. Voor zover de rijksbijdrage, de BUIG, lager is dan de lasten wordt het tekort aangevuld uit de reserve inkomensdeel WWB. Eventuele overschotten op de BUIG worden in de reserve gestort. Dat laatste is echter nog nooit het geval geweest omdat de gemeente van oudsher een "nadeelgemeente" is. Derhalve wordt de reserve op incidentele basis gevoed wanneer daar de noodzaak toe is. In 2020 en 2021 zijn nog stortingen voorzien. De Rijksbijdrage stijgt met € 600 duizend aldus de meicirculaire 2020. De ramingen van de lasten in onze begroting sluiten aan bij de actuele ramingen van de ISD BOL in het voorjaar 2020 vastgestelde begroting 2021-2024. Op basis van de huidige stand van de egalisatiereserve BUIG de daarin opgenomen stortingen en onttrekkingen voorzien we geen noodzaak om een additioneel risico nu al te benoemen. De vraag is echter wel nu of deze prognose nog actueel zijn gegeven de Corona-crisis. Alhoewel ook het Macrobudget op termijn stijgt bij verdergaande toename van het aantal Uitkeringsgerechtigden zal tijdelijk een extra beroep op de egalisatiereserve niet uitgesloten kunnen worden. Op grond van de in augustus 2020 bekende gegevens heeft een hernieuwde inschatting plaatsgevonden van de te verwachten ontwikkeling van de Baten en Lasten BUIG. Doordat de verwachting dat de Rijksbijdragen in verband met Covid-19 worden bijgesteld en de effecten voor de bekostiging en de vangnetregeling pas zichtbaar worden tijdens de periode t+2, willen dit risico wel zichtbaar houden, maar kunnen wij hier nog geen kwantitatieve cijfers aan koppelen. De meerjarige saldo van de egalisatiereserve BUIG is met de kennis van nu voldoende voorzien om schommelen op te vangen.

R27

Tot en met 2019 werd het budget bescherm wonen volledig overgedragen aan Heerlen die als Centrumgemeente verantwoordelijk was voor deze taak. M.i.v. de begroting 2020 zou dit budget decentraal ter beschikking gesteld worden aan de individuele gemeenten zo ook aan Landgraaf. Dat is

uitgesteld tot 2021. Bij deze nog door te voeren decentralisatie actie zal tevens een herverdeling plaatsvinden op basis van objectieve maatstaven die nadelig zal uitpakken voor de regio Parkstad. Dat betekent dat het nieuwe budget dat we in 2021 ontvangen voor beschermd wonen het risico in zich draagt dat het te weinig is voor het uitvoeren van deze taak. Het totale budget voor Landgraaf zal ca. € 4 mln. zijn. We gaan vooralsnog uit van een maximaal tekort van € 0,5 mln. en een kans inschatting van midden. Dit laatste omdat Heerlen in het verleden budget over hield op deze taak.

2.1.7 Programma 7 - Volksgezondheid en milieu

Structuurgegevens

Portefeuillehouder(s):
F. Janssen, A. Schiffelers, B. Smeets, R. Vlecken

Verantwoordelijke afdelingshoofden:
J. Drummen (KCC), F. Geurts (ROG), C. Goffin (MO) en W. Jongen (T&H)

Het programma Volksgezondheid en milieu omvat de volgende taakvelden:

- 710 Volksgezondheid
- 720 Riolering
- 730 Afval
- 740 Milieubeheer
- 750 Begraafplaatsen en crematoria

Programma-samenvatting

De gemeente is verantwoordelijk voor diverse (kern)taken op het gebied van volksgezondheid en milieu. Volksgezondheid en milieu hangen nauw met elkaar samen. Een groot deel van deze taken hebben we uitbesteed aan gemeenschappelijke regelingen waaronder de RD4, de RUD ZL, de GGD ZL en enkele professionele door ons gesubsidieerde welzijnsstichtingen en -instellingen zoals de Stichting Meander groep ZL en Stichting The Movefactory. Ook de investeringen en het beheer van de riolen en onze activiteiten en initiatieven in het kader van duurzaamheid vallen onder dit programma.

Volksgezondheid

Het regionale gezondheidsbeleid 2020-2023 “Zuid Springt Eruit”, op weg naar een Trendbreuk vormt de basis voor het terugdringen van de gezondheidsachterstanden de komende jaren. Wij hebben de ambitie om de gezondheidsachterstand in 2030 terug te hebben gebracht tot het Nederlands gemiddelde. Een forse opgave die vraagt om een gerichte inspanning. Vanuit de zestien Zuid-Limburgse gemeenten en binnen Parkstad met de inzet van Regiodeal zetten we in op interventies die bewezen effectief zijn en die de grootste gezondheidswinst opleveren.

Kansrijke Start

In de eerste 1000 dagen van iemands leven kan de grootste gezondheidswinst worden behaald. We zetten in op het intensiveren van een Kansrijke Start. Dat doen we door regionaal invulling te geven aan de bestaande interventies Nu Niet Zwanger, Voorzorg & Stevig Ouderschap. Daarnaast starten we met Rookvrije Start, dit zijn rookvrije kindomgevingen en Centering Pregnancy. Centering Pregnancy is een andere vorm van verloskundige zorg die positieve effecten heeft op de gezondheid van moeder en kind en die leidt tot minder vroeggeboortes. Daarnaast zetten we lokaal een extra stap door de verbinding tussen het medische en het sociale domein te versterken. Dat doen we door “knooppunten kansrijke start” te ontwikkelen. Voor de onderzoeksfase zijn we geselecteerd als pilotgemeente. Vanuit het Rijk is een

onderzoekssubsidie toegekend om een plan van aanpak op te stellen voor het vormen van een knooppunt. Met de implementatie en realisatie daarvan gaan we aan de slag.

Hoewel de gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg groot zijn, manifesteren zij zich het meest in Parkstad. Om die reden wordt vanuit Parkstad intensiever samengewerkt om Kansrijke Start versneld, verstevigd en intensiever uit te rollen. Hierbij zal worden ingezet op een brede risicoscreening en ondersteuning voor kwetsbare zwangeren, door de inzet van effectief bewezen interventies. Om de gezondheidsachterstanden in een periode van 10 jaar tijd terug te dringen tot het Nederlands gemiddelde, hetgeen substantieel verder gaat dan de 25 procent inloop die Zuid-Limburg ambieert, hebben wij via een ruimtevraag extra budget gevraagd om effectief bewezen interventies intensief en versneld te kunnen uitrollen. Met dit budget kunnen we naast de inzet van preventiemaatregelen, ook gericht interventies inzetten in de meest kwetsbare buurten.

Gezonde Basisschool van de Toekomst

Onderzoeksresultaten van de Gezonde Basisschool van de Toekomst (GBT) tonen aan dat kinderen op dergelijke scholen meer bewegen, gezonder eten en een beter gewicht hebben, hetgeen hun gezondheid ten goede komt. Tevens komen op dergelijke scholen aantoonbaar minder conflicten en pestgedrag voor in de klas.

Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG-) aanpak

We continueren de JOGG-aanpak door de inzet van een JOGG-regisseur en stimuleren we inwoners om aan de slag te gaan met hun eigen gezondheid vanuit het programma Gezond In De Stad (GIDS-uitkering van de Rijksoverheid). Met de aanpak JOGG lag de focus voorheen op het terugdringen van overgewicht bij kinderen. In Landgraaf hadden we de focus al verbreed naar een gezonde(re) levensstijl voor kinderen, ouders en omgeving. Voor de komende periode is het van belang niet alleen te richten op het gewicht, maar breder in te zetten op een gezonde leefomgeving, een gezonde leefstijl, gezonde voeding, voldoende bewegen, ontspanning en slaap. Daarmee ontwikkelt de landelijke aanpak Jongeren op Gezond Gewicht zich tot een aanpak Jongeren in Goede Gezondheid (JIGG). Deze ontwikkeling kan uiteraard niet los gezien worden van het nieuwe gezondheidsbeleid 'Zuid Springt Eruit' en daarmee van de beoogde Trendbreuk. In dat kader willen we de activiteiten van de lokale JOGG-aanpak in Landgraaf transformeren naar een lokale Trendbreuk-regisseur.

Eén Jeugdgezondheidszorg

Per 1 januari 2020 is de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) samengevoegd tot één JGZ en wordt deze onderdeel van de GGD Zuid-Limburg. In 2021 wordt de nieuwe begrotingsopzet en begrotingssystematiek voor de één JGZ afgerond. Eén Jeugdgezondheidszorg kan daarmee vanuit een stabiele basis bouwen aan de toekomst en de transformatie van de Jeugdgezondheidszorg. In Zuid-Limburg anticiperen we daarmee op een wetswijziging die meer flexibiliteit (risico-gestuurde inzet) binnen de Jeugdgezondheidszorg mogelijk maakt. Voorts zal via de Jeugdgezondheidszorg eveneens ingezet worden op de uit de Trendbreuk voortvloeiende activiteiten.

Covid-19

In 2020 hebben de werkzaamheden van de GGD Zuid-Limburg, die voor ons alle taken die wij als gemeente hebben binnen de Wet publieke Gezondheid uitvoert, vrijwel volledig in het teken gestaan van de aanpak van Covid-19. Deze noodgedwongen verschuiving van taken heeft uiteraard ook invloed gehad

op de taakuitoefening en vooraf vastgestelde doelstellingen en plannen. De consequenties hiervan worden zoveel mogelijk beperkt, maar zullen ook van invloed zijn op de uitvoering in 2021.

Ongediertebestrijding
Er is een toenemende overlast van ratten doordat riolen vaker droogvallen. Om de problematiek het hoofd te bieden worden perken waarin ratten nestelen gerooid en omgevormd naar gras. De oorzaak van de rattenoverlast is de aanwezigheid van oliehoudende vruchten van bomen in deze perken die dienen als voedsel voor ratten. Indien nodig zullen we deze oplossingsmaatregel ook in 2021 toepassen.
De eikenprocessierups is niet meer te beteugelen en de overlast zal steeds verder toenemen. Getracht wordt om de biodiversiteit dermate aan te passen dat de natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups zullen toenemen. Er wordt extra geïnvesteerd in opleidingen van het personeel om plaagdieroverlast zo vroeg mogelijk te ontdekken en de juiste weringsmaatregelen te nemen.

Riolering

Integraal Stedelijk Waterprogramma (ISW)
Het ISW bestaat uit het Integraal Waterplan (IWP) en het Watertakenplan (WTP). In het IWP zijn de visie en speerpunten (ambities) voor de regio Parkstad Limburg samen bepaald en op elkaar afgestemd. Het WTP beschrijft onze lokale gemeentelijke strategie om de ambities te bereiken en is een vertaling van het IWP. Klimaatadaptatie wordt een speerpunt in ons waterbeleid. Het ISW geeft richting aan de omvangrijke opgave op het gebied van water en riolering waarbij het klimaat een belangrijk rol speelt. In 2021 stellen we een nieuw ISW-programma op. Op basis van dit programma stellen we het nieuwe kostendekkingsplan vast. Dat plan is bepalend voor de te hanteren tarieven voor rioolheffingen.

Klimaatadaptatie
De gevolgen van klimaatverandering zijn merkbaar en zichtbaar. De laatste jaren hebben wij extreme neerslag gezien met overlast en schade tot gevolg, maar ook lange droge periodes meegemaakt waarbij onze (grond)watervoorraden slonken. We pakken de wateroverlastlocaties daar waar mogelijk versneld aan, maar uiteindelijk koersen we op een klimaat-adaptieve inrichting van onze omgeving. Naast wateroverlast treffen we ook maatregelen om hittestress te voorkomen/te beperken.

We werken al proefondervindelijk aan ‘klimaatadaptatie’. Dat doen wij o.a. in de woonbuurten “Het Eikske” en in de woonwijk “De Dormig”. De plannen om deze buurten ’klimaatproof’ te maken zijn gereed en we voeren ze gefaseerd uit.

De ervaringen die we daarbij opdoen nemen we mee in een nog te ontwikkelen gemeentelijk klimaatadaptatieprogramma. De keuzes die in dit kader gemaakt worden zijn bepalend voor de inrichting van onze woon-, leef- en werkgebieden. In het Klimaatadaptatieprogramma proberen wij benutting van duurzame energiebronnen, warmtewinning en dergelijke mee te nemen. De regionale klimaatadaptatie uitvoeringsagenda die in 2021 wordt vastgesteld speelt hierin een medebepalende rol. Daarnaast breiden wij ons grondwatermeetnet uit en onderzoeken wij de relatie van de grondwaterstand tot de waterbeschikbaarheid en verdroging van de natuur.

Regionale en bovenregionale samenwerking
In 2021 zetten wij in op het toepassen van verdergaande schaalvoordelen in de regionale samenwerking

binnen Parkstad Limburg en benutten wij bovenregionale samenwerkingsvoordelen. Hierbij sluiten wij aan op de Rijksprogramma's DHZ en DPRA.

Campagne Waterbewust: het betrekken van burgers en bedrijven
Sinds 2019 betrekken wij onze burgers, bedrijven en (zorg)instellingen in onze opgaven door middel van de campagne, "Waterbewust". Deze campagne duurt tot en met 2023. Ter ondersteuning van deze campagne is voor Parkstad Limburg een website ontwikkeld, www.waterklaar.nl . Deze website is ontwikkeld samen met de regio Limburgse Peelen, een regionaal samenwerkingsverband op het beleidsveld Water, actief in Noord Limburg.

Lopende projecten zoals "Ikgroenhet!" en onze "Subsidieverordening afkoppelen regenwater gemeente Landgraaf" zijn van kracht en dragen bij aan bewustwording bij onze inwoners dat klimaatverandering een belangrijke maatschappelijke opgave is en dat iedereen een klein beetje kan bijdragen aan oplossingen door tuinen te vergroenen en/of te ontstenen en door hemelwater af te koppelen en te infiltreren.

Data op orde
Om te komen tot accurate uitvoeringsagenda's moeten we niet alleen beschikken over kloppende datagegevens maar moeten ook verbanden worden gelegd tussen zichtbare (infra, gebouwen, groen) en onzichtbare datagevens (riolering/grondwater/infiltratie). In 2020 zijn we gestart met de inrichting van een centraal data-bronbestand dat in 2021 klaar is en dat vanaf dat moment actueel wordt gehouden.

Afval

In 2013 heeft de raad ingestemd met het Afvalbeheersplan. Dit plan is erop gericht om de hoeveelheid restafval verder te verminderen aan de bron door het scheiden van afval te verbeteren: meer herbruikbare afvalstromen en bijgevolg minder restafval. Hierbij wordt ook nadrukkelijk gekeken naar de wijze van verwerking van de vrijkomende afvalstromen.

Vanaf 2013 is de nadruk komen te liggen op het nog beter scheiden van restafval en het optimaliseren van hergebruik van afvalstromen als grondstoffen (circulaire economie). Bijgevolg is de inzameling van restafval versoberd naar eenmaal per 4 weken. Herbruikbare stromen als gft en PMD worden frequenter opgehaald (eens per 2 weken). In 2018 heeft het merendeel van de hoog- en stapelbouw, ter vermindering van de hoeveelheid restafval, de mogelijkheid gekregen om gft-afval wekelijks gescheiden aan te bieden.

Het Afvalbeheersplan voorziet in een doelstelling om te komen tot een maximum van 100 kg restafval per inwoner. Landelijk wordt als doelstelling 75% bronscheiding aangehouden. Concreet komt dit neer op maximaal 100 kg fijn én grof huishoudelijk restafval per inwoner. In de Landelijke VANG (Van Afval Naar Grondstof) doelstelling wordt voor 2025 zelfs gesproken over 30 kg!.

Met een scheidingsresultaat van 73% (2019) komt Landgraaf dicht in de buurt van de scheidingsdoelstelling. Kijkend naar de doelstelling van het Afvalbeheersplan zitten we daar nu nipt boven. In relatie tot de VANG-doelstelling moet er qua hoeveelheid fijn en grof restafval nog een slag worden gemaakt (120 kg). Het blijft zaak burgers te informeren over het belang van afvalscheiding en hergebruik van afvalstromen en meer nog het voorkomen van afval. In 2021 zal gestart worden met de uitvoering van het in 2020 opgestelde Afvalbeheersplan 2021-2025. De kosten van dit plan vertalen we door in de te hanteren tarieven voor afvalheffing in 2021.

Milieubeheer

Doorkijk naar de Omgevingswet

Dit beleidsveld wordt met de komst van de Omgevingswet flink geherstructureerd. Naast de herschikking binnen een groter kader, vindt tevens binnen de thema's "Bodem" en "Geluid" ook een beleidsvernieuwing plaats. Maar ook binnen beleidsarme thema's als "Externe Veiligheid" worden eerder landelijk ingezette veranderingen doorgevoerd. Binnen thema's als "Luchtkwaliteit" zijn in 2019 al veranderingen geïntroduceerd (zoals bv. Stikstof) deze werken uiteraard naar de toekomst door. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2022, zal de (extra) beschikbare tijd in 2021 gebruikt worden voor een zo optimaal mogelijke voorbereiding van de invullingen van de lokale beleidsruimte.

Bescherming en sanering van de kwaliteit van de bodem

Door middel van de uitvoering van onze reguliere bodemtaken werken wij aan het duurzame beheer van de (kwaliteit van de) bodem.

Het beleidskader (nota Bodembeheer2014) is in 2020 met een herberekening van de bodemkwaliteitskaart met nieuwe gegevens geactualiseerd. Hiermee kunnen in 2021 de toetsingen van bouw-, bestemmingsplannen en grondverzet weer adequaat plaatsvinden.

Medio 2019 is door de Minister voor de Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) een tijdelijk Handelingskader afgekondigd t.a.v. grondverzet van PFAS-houdende grond. In 2020 heeft een aanvulling plaatsgevonden van onze bodemkwaliteitskaart voor de stofgroep PFAS. Daarnaast zal in 2020 het definitieve handelingskader t.a.v. PFAS beschikbaar gekomen. In 2021 zal worden bezien of deze nieuwe ontwikkelingen t.a.v. PFAS-aanleiding zijn voor een beleidsbijstelling.

De aanstaande overdracht van bevoegd gezag voor het beheer van historische verontreinigingen van de Provincie naar de gemeente, de ontwikkelingen binnen de Basisregistratie Ondergrond (het verplicht verwerken van bodemkwaliteitsgegevens) en op termijn het toegankelijk maken van bodemgegevens binnen het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) vergen in 2021 extra aandacht. Een verbetering in de aanlevering en verwerking van digitale bodemgegevens en de validatie van de gegevens over beschikbare historische verontreinigingen moeten in 2021 zorgen voor toekomstbestendige bodemloketfunctie.

Naast de aandacht voor de bodemkwaliteit is er ook aandacht voor andere aspecten in bodem en ondergrond. De laatste jaren zijn de na-ijlende effecten van de voormalige kolenwinning en de omgang met gegevens over Conventionele Explosieven (CE) uit WO II prominent op de agenda gekomen. In 2021 zal — in overleg met de betrokken gemeenten — specifiek beleid hiervoor worden uitgewerkt. Een verbetering van aanlevering en verwerking van CE-gegevens zal in 2021 moeten leiden tot een bijgewerkt inzicht in deze informatie.

Bescherming en sanering van de kwaliteit van de atmosfeer

Luchtverontreiniging die veroorzaakt wordt door de mens ontstaat bij diverse bronnen: verkeer, bedrijven en burgers. Met behulp van diverse instrumenten, waaronder vergunningen en toezicht en handhaving, zorgen we ervoor dat de uitstoot van verontreinigende stoffen voldoet aan de wettelijke eisen of emissienormen.

Via de monitoringstool lucht (Wet Luchtkwaliteit) die o.a. gekoppeld is aan de geluidbelastingkaart, berekenen we aan de hand van het verkeersmodel en de verkeersintensiteiten waar qua

luchtverontreiniging als gevolg van verkeersbewegingen knelpunten ontstaan. Ook bij ruimtelijke ontwikkelingen toetsen we of de ingreep voldoet aan de wettelijke regels en of aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om het effect van de ingreep te compenseren.

Het nationaal samenwerkingsprogramma lucht (NSL) stopt met de komst van de Omgevingswet. Hiermee wordt ook de landelijke Monitoringstool Lucht beëindigd. Samen met de gemeenten in de agglomeratie Heerlen-Kerkrade, zal in 2021 worden bezien wat de consequenties hiervan zijn voor de gemeenten.

Beheersing van geluidhinder

Binnen dit taakveld werken we aan de beheersing van geluidhinder, door middel van het voorkomen dan wel saneren. Geluidhinder wordt veroorzaakt door de mens en ontstaat bij diverse bronnen: verkeer, bedrijven en burgers. Met behulp van diverse instrumenten zorgen we ervoor dat de geluidhinder voldoet aan de wettelijke eisen of emissienormen.

In 2021 starten we met het opstellen van een nieuwe geluidbelastingkaart in samenwerking met de overige gemeenten in de aangewezen agglomeratie Heerlen-Kerkrade. Ook zullen de ontwikkelingen t.a.v. de aanvullingswetgeving Geluid worden gevolgd. Wanneer hierin een zogenaamde basiskaart geluidemissie gemeentelijke wegen verplicht gesteld wordt, dan streven we ernaar om dit samen te laten lopen met het opstellen van de eerdergenoemde geluidbelastingkaart.

Voor wat betreft de projecten in het kader van sanering wegverkeerslawaai zullen de saneringsprojecten Hoogstraat-Kampstraat, Grensstraat-Kantstraat en de Streeperstraat in 2021 verder worden afgerond, voorbereid en uitgevoerd.

Externe Veiligheid

In het kader van de Omgevingswet is de belangrijkste verandering voor externe veiligheid het werken met aandachtsgebieden. In 2019 is het controleren en berekenen van de gemeentelijke aandachtsgebieden aan de RUD ZL opgedragen. Deze moeten gelijktijdig met het van kracht worden van de Omgevingswet zijn vastgesteld. We kiezen er voor dit samen met de RUD ZL in 2021 voor te bereiden. We hebben hiervoor in deze begroting een autonome ontwikkeling opgenomen ter hoogte van € 30 duizend incidenteel i.v.m. de dalende Rijksbijdrage.

Het huidige landelijke Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS) wordt vervangen door het Register Externe Veiligheidsrisico's (REV). In 2021 zal worden nagegaan of over het beheer van het Register ook nadere afspraken met de RUD ZL moeten worden gemaakt.

Energietransitie

In het regionale energietransitie document 'Parkstad Limburg Energietransitie' (PALET) is de ambitie vastgelegd om in 2040 energieneutraal te zijn. In 2016 is dit ambitiedocument vertaald naar een lokaal uitvoeringsprogramma: "Palet 3.0". Aan de uitvoering hiervan wordt gewerkt, o.a. door het blijven uitrollen van het in 2014 in Landgraaf gestarte zonnepanelenproject. In 2019 is in Landgraaf gestart met de 3e tranche van het succesvolle zonepanelenproject. Op dit moment (september 2020) hebben circa 4.400 bewoners uit Parkstad deelgenomen. Het streven is dat uiteindelijk 7.250 bewoners deelnemen.

Nederland werkt aan een energietransitie. Dat is u vast niet ontgaan. In 2019 is door de regering het Klimaatakkoord gepresenteerd; de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). Hierin is vastgelegd dat in 2030 de CO2-uitstoot met 49% verminderd moet zijn ten opzichte

van 1990. Deze forse nationale doelstelling kan alleen worden behaald als elke regio in Nederland daaraan bijdraagt. Dat vergt regionaal maatwerk en daarom wordt er een Regionale Energie Strategie (RES) ontwikkeld.

In de RES beschrijft elke regio welke energiedoelstellingen zij wil halen, op welke termijn en welke strategie zij hiervoor hanteert. Nederland is opgedeeld in 30 'energieregio's', Zuid-Limburg is er daar een van. Er is voor gekozen om in Zuid-Limburg in drie deelregio's te werken. De Stadsregio Parkstad is een van de drie deelregio's, die een deel-RES maken.

De concept RES van Zuid-Limburg is in 2020 aangeboden aan het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Op 1 oktober 2020 start PBL met onze RES-analyse (kwantitatief én kwalitatief). De PBL-analyse komt op uiterlijk 1 februari 2021 beschikbaar, samen met het advies van het nationaal programma RES. Daarna wordt de RES in de periode april, mei of juni ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad en vervolgens uiterlijk op 1 juli 2021 aan het Nationaal Programma RES.

Ook wordt met regionale partners gewerkt aan een warmtetransitievisie en een warmteplan. Dit warmteplan moet in 2021 gereed zijn. Dat wordt vervolgens vertaald op wijkniveau. Deze plannen moeten ervoor zorgen dat een transitie naar een gasloze situatie soepel verloopt.

In 2019 is gestart met de uitrol van het Duurzaam Klimaat- en Energiefonds voor inwoners, verenigingen en bedrijven; dit fonds beoogt kansrijke projecten op het gebied van CO2-reductie, energiebesparing, duurzame energieopwekking en klimaatadaptatie financieel te ondersteunen door het verstrekken van een geldlening.

Met het bedrijfsleven bekijken we de mogelijkheid om gezamenlijk aan een groot zonnepanelenproject deel te nemen waarbij de gemeente een facilitaire rol kan hebben, bijvoorbeeld bij het aanvragen van de SDE-subsidie of het verstrekken van een lening.

Het zonnepark op de voormalige stortlocatie in Abdissenbosch wordt in 2021 gerealiseerd. De mogelijkheid tot het plaatsen van drie windturbines op de voormalige stortlocatie wordt verder onderzocht. De focus ligt in eerste instantie op eventuele radarproblematiek en de vliegveiligheid. Het verduurzamen van gemeentelijke gebouwen is in uitvoering. Aan de hand van energiescans en duurzame meerjarige onderhoudsplannen wordt bekeken welke vervolgstappen er nodig zijn om te verduurzamen.

<u>Circulaire economie</u>
Hergebruik van grondstoffen, producten en onderdelen is cruciaal voor een toekomstbestendige economie en een energieneutraal Landgraaf in 2040. Dit betekent het minimaliseren van verspilling van grondstoffen en het maximaliseren van de waarde van grondstoffen en materialen. In een circulaire economie stappen we af van het idee dat producten en grondstoffen een lineair leven doorlopen van grondstofwinning via productie naar afval. In plaats daarvan stromen producten en materialen door.
We gaan in kaart brengen wat dit voor Landgraaf betekent en op welke wijze wij hieraan een bijdrage kunnen leveren. Het onderwerp circulaire economie wordt ook regionaal opgepakt. Stadsregio Parkstad is aan het onderzoeken hoe we deze samenwerking vorm kunnen geven.

<u>Toezicht en handhaving</u>
Integraal toezicht en handhaving op milieu- en milieu gerelateerde zaken vindt plaats conform het Integraal handhavingsbeleidsplan. Dit beleidsplan is in 2020 voor de periode 2020-2024 vastgesteld en

aan de raad ter kennis gebracht. Het integrale toezicht en handhaving voeren we ook in 2021 evenals voorgaande jaren zoveel mogelijk programmatisch uit op basis van het door het college jaarlijks vast te stellen Handhavingsuitvoeringsprogramma. In het programma houden we rekening met de uitgangspunten uit het door de gemeenteraad vastgestelde Integraal handhavingsbeleidsplan. De belangrijkste criteria die worden gehanteerd bij de prioritering liggen met name op het gebied van veiligheid (gevaarlijke stoffen, brandveiligheid, constructieve veiligheid) en gezondheid.

Begraafplaatsen en crematoria

De gemeente beheert en onderhoudt 3 openbare begraafplaatsen (Kleikoeleweg, Vogelzankweg en Kempkensweg) en heft leges in de vorm van grafrechten. Op grond van de wet op de lijkbezorging kunnen uitvaarten van gemeentewege plaatsvinden.

Omgevingsanalyse

Kengetal historische ontwikkeling	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
% Inwoners ouder dan 18 jaar dat gezondheid als slecht ervaart.	ParkstadMonitor	22%	---	20%	---	20%
Aantal locaties met verzamelcontainers.	Rd4	36	36	36	36	36
Aantal meldingen/klachten melddesk T&H.	Melddesk T&H	835	970	1.115	1.664	1.927

Beleidsindicatoren BBV

Beleidsindicatoren (BBV)	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
Omvang huishoudelijk afval in kg/inwoner.*	CBS	150	125	119	116	120
% Hernieuwbare electriciteit.	RWS	6,80%	6,60%	7,70%	10,70%	-- **

** Betreft restafval exclusief milieupark.*

*** Voor 2019 was bij het opmakne van de begroting nog geen data voorhanden*

Analyse historische ontwikkeling kengetallen en beleidsindicatoren

De ontwikkeling van de kengetallen geeft geen aanleiding tot opmerkingen.

Beleidskader programma

Omschrijving Kader	Actualiteit
Afvalbeheerplan 2021-2025.	2020
Parkstad Limburg Energie Transitie (PALET 1.0 en 2.0).	2015
Integraal Stedelijk Waterplan.	2016
Nota Gezondheidsbeleid 2020-2023	2020
Actieplan geluid	2018
Integraal Handhavingsbeleidsplan 2020-2024.	2020
Bodembeheersnota	2020

Wat willen we bereiken?

1. De levensverwachting in Landgraaf te brengen naar het Nederlands gemiddelde in de periode 2016-2030 door zichtbaar in te lopen op de bestaande achterstanden in de levensverwachting en in te zetten op een stijging van de ervaren gezondheid

Indicatoren

1.1.1 Opstellen plan van aanpak Trendbreuk

Norm: Afgehandeld in 2020

Prestatie-indicator in %	Norm
1.1.1 Opstellen plan van aanpak Trendbreuk	%

1.1.2 Uitvoeren Kansrijke Start

Norm: Afgehandeld in 2020

Prestatie-indicator in %	Norm
1.1.2 Uitvoeren Kansrijke Start	%

1.2.1 Uitvoeren actiepunten schoolprofielen JOGG

Norm: Afgehandeld in 2020

Prestatie-indicator in %	Norm
1.2.1 Uitvoeren actiepunten schoolprofielen JOGG	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

1.1 Uitvoeren regionale gezondheidsbeleid 2020-2023.

1.2 Uitvoeren JOGG (jongeren op gezond gewicht) en projectplannen Gezond In De Stad (GIDS).

Wat willen we bereiken?

2. Verdere afname van de hoeveelheid fijn en grof huishoudelijk restafval en toename van het afvalscheidingspercentage

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

2.1 Bevorderen van een goede afvalscheiding.

Wat willen we bereiken?

3. Betere naleving van milieuwet- en regelgeving

Indicatoren

3.2.1 Aantal integrale controles cf handhavingsuitvoeringsprogramma

Norm: Aantal 120

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
3.2.1 Aantal integrale controles cf handhavingsuitvoeringsprogramma	120

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

3.1 Burgers en bedrijven informeren en adviseren op het gebied van toezicht en handhaving.

3.2 Uitvoeren van integraal toezicht en handhaving bij particulieren, bedrijven en openbare ruimte.

Wat willen we bereiken?

4. Landgraaf is in 2040 een energie neutrale gemeente

Indicatoren

4.1.1 Uitwerken plannen voor het verduurzamen van gemeentelijke gebouwen

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
4.1.1 Uitwerken plannen voor het verduurzamen van gemeentelijke gebouwen	%

4.1.2 Zonnepanelenpark in het Kreupelbusch (voormalig stortplaats) in uitvoering

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
4.1.2 Zonnepanelenpark in het Kreupelbusch (voormalig stortplaats) in uitvoering	%

4.1.3 Uitwerken plannen windproject in het Kreupelbusch (voormalige stortplaats)

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
4.1.3 Uitwerken plannen windproject in het Kreupelbusch (voormalige stortplaats)	%

4.1.4 Uitvoeren zonnepanelenproject 3e tranche Parkstad Limburg

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
4.1.4 Uitvoeren zonnepanelenproject 3e tranche Parkstad Limburg	%

4.1.5 Opstellen een warmtetransitieplan

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
4.1.5 Opstellen een warmtetransitieplan	%

4.1.6 Uitwerken plannen voor gasloosproof wonen

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
4.1.6 Uitwerken plannen voor gasloosproof wonen	%

4.1.7 Uitvoeren Energie en- Klimaatfonds fonds voor burgers, verenigingen en mkb

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
4.1.7 Uitvoeren Energie en- Klimaatfonds fonds voor burgers, verenigingen en mkb	%

4.1.8 Uitwerken plannen voor een zonnepanelenproject voor bedrijven

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
4.1.8 Uitwerken plannen voor een zonnepanelenproject voor bedrijven	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

4.1 Uitvoeren PALET 3.0.

Wat willen we bereiken?

5. Landgraaf is in 2040 bestand tegen de effecten van klimaatverandering

Indicatoren

5.1.1 Vaststellen van een Regionale uitvoeringsagenda “Klimaatadaptatie”

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
5.1.1 Vaststellen van een Regionale uitvoeringsagenda “Klimaatadaptatie”	%

5.2.1 Beoordelen van alle ruimtelijke ingrepen op klimaatbestendigheid

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
5.2.1 Beoordelen van alle ruimtelijke ingrepen op klimaatbestendigheid	%

5.2.2 Uitvoeren Stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater private partijen

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm	Realisatie	Slotrapportage	Tussenrapportage
5.2.2 Uitvoeren Stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater private partijen	%	%	%	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

5.1 Ontwikkelen regionaal en lokaal beleid klimaatadaptatie

5.2 Kennisontwikkeling en zorgen voor bewustwording op het gebied van klimaatadaptatie.

Wat willen we bereiken?

6. Voorkomen van wateroverlast en scheiden van schoon en afvalwater

Indicatoren

6.1.1 Opstellen Watertakenplan

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
6.1.1 Opstellen Watertakenplan	%

6.1.2 Datamodel watersysteem actualiseren / Werkproces “bijhouden Datamodel” vaststellen

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
6.1.2 Datamodel watersysteem actualiseren / Werkproces “bijhouden Datamodel” vaststellen	%

6.1.3 Aanleg multifunctionele groenzone Eikske in het kader van DHZ

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
6.1.3 Aanleg multifunctionele groenzone Eikske in het kader van DHZ	%

6.1.3a. Uitvoering perceel 1: Cluysenaerstraat e.o.

Norm: Afgehandeld Q1-Q3 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
6.1.3a. Uitvoering perceel 1: Cluysenaerstraat e.o.	%

6.1.3b. Voorbereiding perceel 2: Wendelstraat

Norm: Afgehandeld Q3-Q4 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
6.1.3b. Voorbereiding perceel 2: Wendelstraat	%

6.1.3c. Uitvoering perceel 3: Blauwsteenstraat e.o.

Norm: Afgehandeld

Q1-Q2 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
6.1.3c. Uitvoering perceel 3: Blauwsteenstraat e.o.	%

6.1.3d. Uitvoering perceel 4: Groenzone, incl. Leisure Lane

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
6.1.3d. Uitvoering perceel 4: Groenzone, incl. Leisure Lane	%

6.1.3e. Uitvoering perceel 5: Oude Mijnbuurt

Norm: Afgehandeld Q3-Q4 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
6.1.3e. Uitvoering perceel 5: Oude Mijnbuurt	%

6.1.4 Ontvlechting gescheiden rioolstelsel Abdissenbosch in het kader van DHZ

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
6.1.4 Ontvlechting gescheiden rioolstelsel Abdissenbosch in het kader van DHZ	%

6.1.5 Uitvoering reconstructie Heerlenseweg

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
6.1.5 Uitvoering reconstructie Heerlenseweg	%

6.1.6 Uitvoering De Dormig fase III (Binsfeldstraat/Wentholtstraat)

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
6.1.6 Uitvoering De Dormig fase III (Binsfeldstraat/Wentholtstraat)	%

6.1.7 Uitvoering reconstructie Steenenkruisweg e.o.

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
6.1.7 Uitvoering reconstructie Steenenkruisweg e.o.	%

6.1.8 Uitvoeren van constructieve levensduur verlengende reparaties (=relinen) aan het riool

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
6.1.8 Uitvoeren van constructieve levensduur verlengende reparaties (=relinen) aan het riool	%

6.2.1 Reconstructie Kerkstraat / Burg. Pelzerstraat

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in 5	Norm
6.2.1 Reconstructie Kerkstraat / Burg. Pelzerstraat	%

6.2.2 Reconstructie cluster Unostraat, Navostraat, Briandstraat en Monnetstraat

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
6.2.2 Reconstructie cluster Unostraat, Navostraat, Briandstraat en Monnetstraat	%

6.2.3 Reconstructie cluster Karel Doormanstraat en Generaal Hodgesstraat

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
6.2.3 Reconstructie cluster Karel Doormanstraat en Generaal Hodgesstraat	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

6.1 Ontwikkelen en uitvoeren van waterbeleid.

6.2 Beheer en onderhoud watersystemen

Score effectindicatoren

Score effectindicatoren	2016	2018	2019	Ambitie	Termijn
bron: RIVM / Gezondheidsatlas GGD Zuid-Limburg.					
1.1 Gezonde levensverwachting in Landgraaf (in jaren)	81,6	---	---	81,5	2025
1.2 Inwoners die hun gezondheid als goed ervaren (Indicator)	69,40%	---	---	76%	2025
2.1.1 Omvang restafval in kg / inwoner.			120	100	100
2.1.2 Bronscheiding huishoudelijk afval.			73%	75%	75%

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Primitieve begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Primitieve begroting 2021	Meerjarenbegroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	Meerjarenbegroting 2024
Lasten								
710 Volksgezondheid	**1.479.232**	**-12.233**	**1.466.999**	**1.429.590**	**1.502.690**	**1.488.415**	**1.513.769**	**1.492.493**
720 Riolering	**3.219.385**	**-6.948**	**3.212.437**	**3.524.683**	**3.454.764**	**3.531.029**	**3.614.591**	**3.638.739**
730 Afval	**3.225.155**	**0**	**3.225.155**	**3.413.781**	**3.357.328**	**3.433.362**	**3.482.234**	**3.528.644**
740 Milieubeheer	**763.171**	**732.140**	**1.495.311**	**1.039.244**	**872.036**	**842.942**	**842.034**	**841.184**
750 Begraafplaatsen en crematoria	**58.575**	**0**	**58.575**	**63.949**	**39.250**	**40.051**	**40.738**	**41.443**
Totaal Lasten	**8.745.518**	**712.959**	**9.458.477**	**9.471.246**	**9.226.068**	**9.335.799**	**9.493.366**	**9.542.503**
Baten								
710 Volksgezondheid	**-72.399**	**0**	**-72.399**	**-4.618**	**0**	**0**	**0**	**0**
720 Riolering	**-4.763.249**	**6.948**	**-4.756.301**	**-4.819.409**	**-4.879.629**	**-4.976.799**	**-5.075.913**	**-5.328.779**
730 Afval	**-4.046.974**	**67.702**	**-3.979.272**	**-3.975.329**	**-4.220.932**	**-4.310.510**	**-4.380.860**	**-4.434.784**
740 Milieubeheer	**-32.191**	**-520.660**	**-552.851**	**-215.868**	**-32.111**	**-32.033**	**-31.955**	**-31.955**
750 Begraafplaatsen en crematoria	**-23.250**	**0**	**-23.250**	**-16.543**	**-23.250**	**-23.250**	**-23.250**	**-23.250**
Totaal Baten	**-8.938.063**	**-446.010**	**-9.384.073**	**-9.031.767**	**-9.155.922**	**-9.342.592**	**-9.511.978**	**-9.818.768**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**192.545**	**-266.949**	**-74.404**	**-439.478**	**-70.146**	**6.793**	**18.612**	**276.265**
Gerealiseerd resultaat	**192.545**	**-266.949**	**-74.404**	**-439.478**	**-70.146**	**6.793**	**18.612**	**276.265**

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Toelichting saldo 2021 versus 2020

Het resultaat op dit programma is in 2021 € 153.000 gunstiger dan de bijgestelde begroting 2020.
Dit is mede het gevolg van:

Een afname van de overige directe lasten door:
- Een lagere raming van het budget Centrum jeugd en gezin ad € 73.000;
- Een lagere bijdrage aan GR GGD Zuid-Limburg ad € 282.000;
- Een lagere raming op de mutaties voorzieningen taakveld 720 ad € 272.000;
- Een lagere bijdrage op het budget duurzaamheidsbeleid in het kader van de wamtetransitie ad € 88.000.

Een toename van de overige directe lasten door:
- Een hogere raming van het budget Jeugdgezondheidszorg ad € 411.000 (overheveling van programma 6);
- Per saldo overige nadelige verschillen op taakveld 710 ad € 3.000.
- Per saldo overige nadelige verschillen op taakveld 720 ad € 5.000;
- Een hogere raming op het budget onderhoud ad € 24.000;
- Een hogere raming op het budget stortkosten ad € 1.000;
- Een hogere bijdrage GR Gegevenshuis (inzake BAG) ad € 1.000;
- Een hogere bijdrage WML inzake kosten gemaal ad € 10.000;
- Een hogere raming op het budget advies en ondersteuning ad € 3.000;
- Een hogere bijdrage aan de GR Rd4 ad € 122.000;
- Een hogere bijdrage aan de GR BsGW ad € 8.000.
- Een hogere bijdrage aan de GR RUD Zuid-Limburg ad € 43.000.

Een toename van de baten door:
- Een hogere raming van het budget bijdrage derden ad € 10.000;
- Een hogere raming van de mutaties op de voorzieningen ad € 11.000;
- Een hogere raming van de opbrengsten rioolrecht niet-woningen ad € 5.000;
- Een hogere raming van de opbrengsten rioolrecht woningen ad € 91.000;
- Een hogere raming van de opbrengsten afvalstoffenheffing ad € 174.000.

Een toename van de overige directe lasten als gevolg van de in de kadernota benoemde (autonome) ontwikkelingen:
- Een hogere raming op het budget sanering milieubeheer ad € 30.000 (AO-23);
- Een hogere raming op het budget Ongedierte en kadavers ad € 15.000 (AO-28).

De volgende nieuwe investeringen maken deel uit van dit programma:
Het investeringsbedrag in 2021 van € 5.792.528 betreft de investeringsbudgetten riolen.

Voor een gedetailleerdere toelichting verwijzen wij naar bijlage 2 (lasten en baten per taakveld).

Bijdrage aan verbonden partijen

Toelichting verbonden partijen

Toelichting gesubsidieerde organisaties

Verbonden partijen *(x € 1000)*

Naam organisatie	2020	2021	2022	2023	2024
GR BsGW	272	288	294	301	309
GR Het Gegevenshuis (Bijdrage BAG)	57	58	59	60	60
GR GGD ZL (basispakket)	745	463	471	479	487
GR GGD ZL (jeugdgezondheidzorg) *	476	887	902	918	934
GR Rd4	3.084	3.206	3.277	3.331	3.372
GR Regionale Uitvoeringsdienst (RUD ZL)	180	223	223	223	223
Totaal	**4.814**	**5.124**	**5.226**	**5.312**	**5.385**

* voorheen uitgevoerd door Stichting Meander Groep ZL

Toelichting bijdrage aan verbonden partijen

De bijdrage aan de GR BsGW betreft de perceptiekosten voor de uitvoering van de afvalstoffen- en rioolheffingen. De bijdrage aan de GR BsGW voor uitvoering van de gemeentelijke belastingen is verantwoord op programma 0 (bestuur en ondersteuning). In 2021 wordt dit geraamd op € 287.964.

De bijdrage aan de GR Het Gegevenshuis (BAG) betreft de lasten ten behoeve van het databeheer riolen. In 2019 is een pilot gestart en het databeheer riolen zal na besluitvorming voor de komende jaren worden gecontinueerd. In 2021 wordt dit geraamd op € 58.146.

De bijdrage aan de GR GGD ZL is inclusief de lasten ten behoeve van Veilig thuis (programma 6) en draagt naast het voorkomen en aanpakken van huiselijk geweld en kindermishandeling, bij aan het inlopen van de gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg en de uitvoering van de wettelijk verplichte taken voor de gezondheidsbescherming. In 2021 wordt dit geraamd op € 463.117.

De bijdragen aan de GR Rd4 betreffen de diensten voor het basispakket (afvalinzameling en-verwerking) en het pluspakket (alle overige diensten, waaronder kolkenreiniging) en draagt bij aan het realiseren van de doelstelling tot “afname van de hoeveelheid restafval en toename van het afvalscheidingspercentage”. Zie ook programma 2. In 2021 wordt dit geraamd op € 3.205.905.

De bijdragen aan de GR RUD betreffen de door de gemeente aan de GR overgedragen handhavingstaken die moeten bijdragen tot betere naleving van wet- en regelgeving. In 2021 wordt dit geraamd op € 222.665.

GGD Zuid-Limburg inzake basispakket
Met de vaststelling van de 1e begrotingswijziging GGD ZL 2020 gaan de taken en de financiering per 1 januari 2020 die voorheen bij Meander Groep Zuid-Limburg lagen over naar Eén Jeugd-gezondheidszorg van de GGD Zuid-Limburg. In 2021 wordt dit geraamd op € 886.606.

Bijdrage aan professionele gesubsidieerde organisaties

Professionele gesubsidieerde organisaties *(x € 1000)*

Naam organisatie	2020	2021	2022	2023	2024
Stichting The Movefactory	46	46	46	46	46
Totaal	**46**	**46**	**46**	**46**	**46**

Toelichting bijdrage aan professionele gesubsidieerde organisaties

Stichting The MoveFactory.
Zie programma 5. In 2021 wordt dit geraamd op € 46.000.

Wat zijn de risico's?

(x € 1000)

Risico	Majeure risico's	Beheersmaatregel	Risicobedrag (kans * impact)			
			2021	2022	2023	2024
R04	Beëindiging decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad	Het contract met JOGG en de inzet van de JOGG-regisseur niet continueren na 2020. De aanpak gezondheidsachterstanden in Nieuwenhagen en de aanpak 'Zuid Springt Eruit' kan niet uitvoeren.	0	64	64	64
R12	Risico op Extra bijdrage GGD ZL gebaseerd op risico-inventarisatie GGD ZL	Monitoren bestuursrapportages GGD ZL	146	0	0	0
		Totaal risicobedrag	**146**	**64**	**64**	**64**

Toelichting risico's

Toelichting risico's

R04

Gemeenten met gezondheidsachterstanden ontvangen sinds 2014 jaarlijks een extra uitkering van het Rijk voor het aanpakken van de gezondheidsachterstanden vanuit het programma Gezond in de Stad (GIDS). In 2017 is besloten deze uitkering tot en met 2021 te continueren. Vanaf 2019 is de uitkering verhoogd voor de aanpak Kansrijke Start. Over een nadere verlenging is ten tijde van het opmaken van de begroting 2021 nog geen informatie bekend. De gemeente Landgraaf zet deze uitkering o.a. voor de bekostiging van de aanpak Jongeren Op Gezond Gewicht, de aanpak van gezondheidsachterstanden in Nieuwenhagen en de bekostiging van Kansrijke Start vanuit het programma 'Zuid Springt Eruit'. Als de uitkering in 2021 niet

wordt verlengd, kunnen deze programma's m.i.v. 2022 niet meer worden bekostigd. Daarnaast dient het College eind 2020 te besluiten over het verlengen van de JOGG-aanpak voor een periode van 3 jaar (2021 t/m 2023), na 2021 is het onzeker of hiertoe financiële middelen beschikbaar zijn. Daarnaast dienen we extra middelen te gaan reserveren voor de aanpak 'Zuid Springt Eruit' De omvang hiervan is onbekend, maar het licht voor de hand deze extra middelen te dekken vanuit GIDS en lokaal aan te vullen waar nodig. Vanuit voorzichtigheid schatten we de kans dat het Rijk deze bijdrage van € 85,4 duizend niet meer gaat verlengen in als hoog zodat 75% van het maximale bedrag (€ 64 duizend) meegerekend wordt in de benodigde weerstandsbehoefte. De € 85,4 duizend is exclusief de mogelijk benodigde middelen voor de aanpak Trendbreuk. Het programmabureau Trendbreuk is verzocht om inzicht te geven in de benodigde middelen per gemeente.

R12

Uit de jaarrekening 2019 blijkt opnieuw dat de GGD als gevolg van de eerdere budgettaire kortingen geen hoog weerstandsvermogen heeft. Dit betekent dat iedere financiële tegenvaller ten laste kan komen van de gemeenten. We nemen daarom in onze programmabegroting voor 2021 een risico op voor de door de GGD becijferde risico's (zie pag. 3 Financiële paragrafen begroting 2021 GGD ZL). Totaal (Kans * Impact/Hoog) van de risico's wordt geschat op € 1.300.000 voor programma GGD en € 1.025.000 voor programma VT. Na rato verdeelsleutel gemeenten is het aandeel voor Landgraaf 6,3%. In de programmabegroting 2021, programma 6, nemen we derhalve een risico op voor € 146.475. Omdat de GGD zelf al met een kans% heeft gewerkt nemen we het volledige bedrag op als risico.

2.1.8 Programma 8 - Volkhuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)

Structuurgegevens

Portefeuillehouder(s):
B. Smeets, R. Lucassen en F. Janssen

Verantwoordelijke afdelingshoofden:
J. Drummen (KCC), F. Geurts (ROG) en W. Jongen (T&H)

Het programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV) omvat de volgende taakvelden:

- 810 Ruimtelijke ordening
- 820 Grondexploitatie
- 830 Wonen en bouwen

Programma-samenvatting

De komende jaren ligt het accent op de voorbereiding van de inwerkingtreding van de Omgevingswet, de uitvoering van de gemeentelijke Woonvisie en de Nota samen slim sleutelen aan de stad 2.0, inclusief woningbouwprogramma. Samen vormen deze de basis voor de aanpak van de gevolgen van de demografische ontwikkeling (krimp) van gemeente voor de ruimtelijke structuur en het woningaanbod. De komende jaren richten we ons vooral op het verantwoord toevoegen van nultredenwoningen voor de groeiende groep senioren. Daarbij geldt dat we bij voorkeur bestaand vastgoed transformeren dan wel incourant vastgoed onttrekken en de vrijkomende locaties herontwikkelen voor woningbouw.

De door ons ingediende projecten voor de regiodeal —het “Buurtontwikkelplan Oud Nieuwenhagen en Op de Kamp” en “Lauradorp”— maken eveneens onderdeel uit van ons woningmarktprogramma, waarbij de transformatie in Oud Nieuwenhagen zich vooral richt op sloop en nieuwbouw en in Lauradorp wordt gefocust op het toekomstbestendig maken van bestaande particuliere woningen.

Ruimtelijke ordening

<u>Transformatie</u>
Sinds vele jaren investeren wij in leefbaarheid en anticiperen wij op de demografische veranderingen in onze regio. Om richting te geven aan deze opgave is voor alle drie onze wijken een wijkontwikkelingsplan opgesteld, bestaande uit een analyse, een visie en een uitvoeringsprogramma. De uitvoeringsprogramma’s zijn geactualiseerd via de Nota Samen Slim Sleutelen aan de Stad en de Nota Samen Slim Sleutelen aan de Stad 2.0, inclusief woningmarktprogramma 2020-2025.

Net als andere jaren zijn er structurele kapitaallasten (incl. BTW) ter grootte van € 100.000 in de begroting opgenomen voor het Transformatie Investeringsbudget. Rekening houdend met een afschrijvingstermijn van 35 jaar kan hiermee jaarlijks voor € 3.500.000 aan investeringen worden vlot getrokken.
Deze investeringen zijn bedoeld voor projecten in de openbare ruimte die verband houden met transformaties in de brede zin van het woord en passend binnen de ambities zoals vastgelegd in de

bovengenoemde plannen. Daarbij kan primair worden gedacht aan het herinrichten van ruimte die ontstaat bij sloop of herstructurering, maar ook aan investeringen die bijdragen aan het toekomstbestendig maken van onze accommodaties (m.n. door verbeteren bereikbaarheid, optimaliseren parkeermogelijkheden), het opwaarderen van de verblijfskwaliteit in bijvoorbeeld de centra, het vergroten van de belevingswaarde van onze buitengebieden, het aanpakken van 'rotte plekken' et cetera.

Implementatietraject Omgevingswet

De nieuwe Omgevingswet treedt in 2022 in werking en biedt een nieuw stelsel van overzichtelijke, samenhangende en efficiënte regels. Eén van de doelstellingen van de Omgevingswet is om te komen tot een wezenlijk andere manier van werken, waarbij integrale planvorming en uitvoering centraal staan. Het uitgangspunt van de nieuwe wet biedt lokale overheden meer beleidsruimte om via maatwerk de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren in samenspraak met burgers en ondernemers. De wetgever wil met de Omgevingswet nadrukkelijk meer bevoegdheden bij gemeenten leggen. Het is belangrijk om te weten dat de doelstellingen van de Omgevingswet niet alleen bereikt kunnen worden vanuit de inhoud. Een gedragsverandering is nog belangrijker. Uit onderzoek blijkt dat de impact van de Omgevingswet voor gemeenten groot is. De Omgevingswet vergt van gemeenten aandacht voor de ontwikkeling van integrale (bestuurlijke) visies en de werkprocessen veranderen. Van de medewerkers worden andere kwaliteiten gevraagd en er zijn aanpassingen nodig in de informatievoorziening. Op basis van een koersdocument is in 2019 gestart om de organisatie (en de burger) voor te bereiden op de invoering van de Omgevingswet.

Regionale Afstemmingskader Omgevingsvisie

Binnen de regio Parkstad wordt in 2021 verder gewerkt aan de totstandkoming van een Regionaal Afstemmingsdocument Omgevingsvisie (opvolger regionale structuurvisie) die voldoet aan de eisen van de nieuwe Omgevingswet. Het regionale afstemmingsdocument moet een integrale visie worden en een samenhangende beleidsmatige basis bieden voor de inzet van juridische, financiële of andere instrumenten ter realisering van de in de visie vastgelegde beleidsdoelstellingen. Het afstemmings-document wordt vastgesteld door de afzonderlijke gemeenteraden die ook in het proces van totstandkoming zullen worden betrokken. Het regionale afstemmingsdocument vormt later de basis voor de wettelijk verplichte gemeentelijke omgevingsvisie.

Internationale Bau Ausstellung Parkstad Limburg (IBA)

Medio 2016 is door de Ava het uitvoeringsprogramma van IBA Parkstad vastgesteld. Het programma omvatte 50 IBA-kandidaatprojecten. Vijf van deze projecten zijn 'Landgraafse' projecten: Wilhelminaberg, Slot Schaesberg, Surf en Leisurepark, Lauradorp en Kerkenplan Landgraaf.

Bij drie van deze projecten (Wilhelminaberg, Lauradorp en Kerkenplan Landgraaf) is de gemeente Landgraaf aangewezen als projecteigenaar. Dit geldt ook voor het project Ikgroenhet, dat na een succesvolle pilot in Landgraaf een vervolg heeft gekregen in de gemeenten Landgraaf, Heerlen en Kerkrade. Bij enkele andere projecten is Landgraaf actief betrokken en onderdelen daarvan zullen in Landgraaf worden uitgevoerd (o.a. Leisure Ring & Leisure Lane). De stand van zaken van de genoemde IBA-projecten verschilt.

In verband met de coronacrisis is de start van het IBA-expojaar uitgesteld van medio 2020 tot medio 2021. De kosten van dit uitstel zullen door de partners moeten worden opgebracht. Tijdens dit jaar zullen vele evenementen worden georganiseerd en zullen de verschillende projecten worden uitgelicht. Tot die tijd, en

eventueel ook daarna, zal de gemeente Landgraaf zich met de andere betrokkenen inzetten om de IBA-projecten tot een goed einde te brengen.

Grondexploitatie

Er is op dit moment één lopende grondexploitatie (Fresh Valley I); het is niet ondenkbaar dat in het kader van de uitvoering van de nota Samen Slim Sleutelen aan de Stad en/of de afspraken binnen de Regiodeal we in 2021 één of meerdere grondexploitaties gaan opstarten.

Wonen en bouwen

Wonen/volkshuisvesting

Op basis van de diverse onderzoeken en ons eigen woonbehoefte-onderzoek uit 2019 stellen wij vast dat Landgraaf nog steeds een aantrekkelijke woongemeente is die zich in veel opzichten positief onderscheid ten opzichte van omliggende (stedelijke) gemeenten. Dat resulteert in een relatief laag leegstandspercentage, een hoge waardering voor woning en woonomgeving, een relatief hoge gemiddelde WOZ-waarde per m2 en een relatief hoge ranking voor wat betreft de prestaties op de koopwoningmarkt.

De opgave voor de Landgraafse woningmarkt is vastgelegd in de in juni 2020 door de raad vastgestelde Nota Samen Slim Sleutelen aan de Stad 2.0, inclusief woningmarktprogramma.

Gelet op de bevolkingsontwikkeling heeft Landgraaf geen kwantitatieve woningbouwopgave. Wel is er sprake van een kwalitatieve opgave, omdat de vraag onvoldoende aansluit op het woningaanbod. De belangrijkste opgave voor de gemeente is om met het toekomstige woningbouwprogramma die woningen toe te voegen waar in de toekomst blijvend behoefte aan is. Zo neemt het aantal huishoudens de komende jaren weliswaar af, maar groeit het aantal 75-plussers. Dit maakt de bouw van levensloopbestendige seniorenwoningen noodzakelijk. Met het toevoegen van dit soort woningen wordt bovendien de doorstroming op gang gebracht, waardoor ook andere doelgroepen meer mogelijkheden krijgen om hun woonwensen te vervullen.

In de geactualiseerde Nota Samen Slim Sleutelen aan de Stad 2.0 wordt meer aandacht geschonken aan enkele bijzondere woonvormen, zoals 'tiny houses', tijdelijke woonconcepten, mantelzorgwoningen en woonwagenstandplaatsen. Voor de huisvesting van woonwagenbewoners dient de gemeente – conform het rijksbeleidskader – beleid op te nemen in de gemeentelijke woonvisie. Bij de opstelling van de nieuwe Woonvisie, waar de voorbereidingen in 2021 voor starten, wordt deze doelgroep meegenomen. Ook gaat de gemeente met de corporaties in gesprek om de woonwagenstandplaatsen over te dragen aan de corporaties. Dit vanuit het besef dat de corporaties moeten voorzien in de huisvesting van woonwagenbewoners die tot de doelgroep behoren.

In 2021 werken wij samen met corporaties en ontwikkelaars aan de volgende projecten:
1. De bouw van 12 huurwoningen aan de Caeciliahof, alsmede 5 grondgebonden huurwoningen en één koopwoning aan de Gatestraat.
2. De uitgifte van 2 / 3 bouwkavels aan de Hompertsweg waar eerder 11 woningen zijn onttrokken.
3. De sloop van 24 verouderde en verspreid liggende duplexwoningen en de herontwikkeling van deze locaties met levensloopbestendige woningen.
4. De realisering van fasen 3 en 4 van het project de Bousberg.
5. De realisering van woon-/werkeenheden in het voormalige basisschoolgebouw en de naastgelegen

apotheek op de hoek van de Stationsstraat/Hoofdstraat.
6. De realisering van appartementen voor ouderen met een zorgvraag In de voormalige basisschool Bei de Ling.
7. De sloop van leegstaand vastgoed aan de Emmastraat en de herontwikkeling van deze locatie met een zorgcomplex.
8. Aankoop en sloop van incourant vastgoed langs de Hoogstraat met als doel de Hoogstraat te transformeren van winkelstraat naar woonstraat en waarbij tevens de mogelijkheid wordt gecreëerd om de Hoogstraat vanuit verkeersveiligheid anders in te richten.
9. De realisering van 3 woningen op de voormalige parkeerplaats tegenover het voormalige Mosmuller pand.
10. Planvorming voor de locatie Kloosterstraat 1.
11. Planvorming en voorbereiding van overige plannen die zijn opgenomen in ons woningmarktprogramma, waarbij het tempo mede zal worden bepaald door o.a.
a. De snelheid waarmee locaties beschikbaar komen (aankoop en evt. sloop)
b. De ontwikkeling van de bouwkosten
c. Conjuncturele ontwikkelingen
d. Stikstof en PFAS-problematiek

Lauradorp
In het woningbouwprogramma besteden wij ook aandacht aan de belangrijkste categorie, namelijk de bestaande woningvoorraad. Het 'belangrijkst' omdat dit een gegeven is en vernieuwing van de voorraad nooit gelijke tred kan houden met de demografische ontwikkeling van de regio.
Circa 65% van de Landgraafse woningvoorraad is particulier bezit. Op het onderhoud, renovatie dan wel transformatie van deze woningen hebben wij maar heel beperkte invloed. Toch zijn we voor het behalen van resultaten op diverse maatschappelijk opgaven vaak mede afhankelijk van de particuliere woningeigenaar. Daarbij denken wij aan energietransitie, klimaatadaptatie, het levensloopbestendig maken van de eigen woning zodat langer thuis wonen mogelijk wordt. Daarnaast worden woningeigenaren nog geconfronteerd met het reguliere onderhoud van de woning. Feitelijk gaat het om de transformatie van de particuliere woningvoorraad naar een duurzame en toekomst- en levensloopbestendige woningvoorraad.

Om woningeigenaren te helpen of te stimuleren om maatregelen te treffen aan de eigen woning hebben we al diverse regelingen in het leven geroepen: de afkoppelsubsidie, het klimaat- en duurzaamheidsfonds, het zonnepanelenproject, de pilot woningisolatie en de campagne langer thuis wonen. Ons zonnepanelenproject heeft laten zien dat ondersteuning en ontzorging door de overheid ertoe leidt dat er een enorme versnelling ontstaat. Minder duidelijk, maar toch vergelijkbaar zien wij bij het 'Ikgroenhet!-project' dat bewoners hun tuinen best willen vergroenen maar dat een stuk ontzorging van de kant van de overheid helpt om die stap te zetten.

In het IBA en Regiodeal project Lauradorp willen wij ervaring opdoen die gebruikt kan worden bij de verdere doorontwikkeling van deze ambitie. Daarnaast voorziet ook de Woonwijzerwinkel in een extra mogelijkheid om onze inwoners te ondersteunen bij het verduurzamen van de eigen woning.

<u>Vergunningverlening</u>
De uitvoering van vergunningverlening geschiedt voor meer dan 95% op afspraak en nagenoeg volledig binnen de wettelijk gestelde afdoeningstermijnen.

Handhaving

Bouw- en woningtoezicht vindt plaats op basis van het jaarlijks vast te stellen Handhavingsuitvoeringsprogramma en de uitgangspunten uit het Handhavingsbeleidsplan 2020-2024. Naast de reguliere controles op verleende omgevingsvergunningen bouwen vinden er ook specifieke controles plaats onder andere naar aanleiding van meldingen en klachten waarbij de prioritering ligt op brandveiligheid, constructieve veiligheid en gezondheid en daarnaast ook steeds meer op basis van het bestemmingsplan.

Omgevingsanalyse

Kengetal historische ontwikkeling	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal woningen - eigendom.	Woonmonitor Etil	11.101	11.034	11.040	11.043	11.087
Aantal woningen - huur.	Woonmonitor Etil	6.804	6.763	6.766	6.808	6.796
Leegstandspercentage.	Woonmonitor Etil	2,8	3	3	2,6	2,3

Beleidsindicatoren BBV

Beleidsindicatoren (BBV)	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
Gemiddelde WOZ-waarde in € 1.000.	CBS	147	149	154	161	169
Aantal nieuwgebouwde woningen per 1.000 woningen.	BAG	2,9	5,4	1,8	1,1	1,1
% Demografische druk.	CBS	67,60%	69,30%	70,90%	73%	74%
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens (in euro).	Coelo	658	671	677	693	718
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens (in euro).	Coelo	743	751	756	752	774

Analyse historische ontwikkeling kengetallen en beleidsindicatoren

De gemiddelde WOZ-waarde is gedurende de laatste vijf jaren gestaag gestegen, door de krapte op de huizenmarkt. Naar verwachting zal deze stijging ook verder doorzetten in 2020 en 2021.

% demografische druk betreft de som van het aantal personen van 0-20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20-65 jaar. We zien de % demografische druk trendmatig toenemen. Die toename komt in Landgraaf voort uit de vergijzing van de bevolking. Die ontwikkeling heeft vanzelfsprekend impact op het te voeren beleid.

Wonen

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het aantal woningen in de gemeente de laatste jaren is toegenomen. De leegstand daarentegen is in diezelfde periode gedaald van 3,0% naar 2,3% (een leegstandspercentage van rond de 2% geldt als een gezonde leegstand). Dit betekent dat - ondanks de toevoeging van deze woningen - het leegstandspercentage binnen de gemeente is gedaald.

In deze begroting wordt verder melding gemaakt van het feit dat wij ook de komende jaren de ambitie hebben om nog extra woningen toe te voegen. Deze woningtoevoegingen zijn enerzijds nodig op grond van de kwalitatieve opgave die de gemeente heeft. Met name omdat het aandeel ouderen als ook het aandeel 1 en 2 persoonshuishoudens de komende jaren toeneemt. Dit vraagt om meer

levensloopbestendige woningen. Anderzijds blijkt ook dat er knelpunten zijn in de doorstroming op de woningmarkt. De bouw van levensloopbestendige nultredenwoningen is ook nodig om deze doorstroming weer op gang te brengen. Ons woningbouwprogramma voorziet hierin. De bouw van dit soort woningen heeft tot gevolg dat senioren hun (vaak te grote) eengezinswoning kunnen ruilen voor een beter passende woning en dat de vrijgekomen woningen beschikbaar komen voor starters en gezinnen. Bovendien sluit de bouw van dit soort woningen goed aan bij de uitkomsten van het vorig jaar gehouden woonbehoefteonderzoek.

Daarnaast is er wel sprake van een negatieve kwantitatieve opgave. Op basis van prognoses moeten er in de gemeente in de periode tot 2030 circa 450 woningen aan de voorraad worden onttrokken.
Het toevoegen van nieuwe woningen heeft dan ook tot gevolg dat de onttrekkingsopgave op termijn mogelijk verder wordt vergroot.
Toch is de sloop van woningen – gelet op het lage leegstandspercentage – op dit moment niet aan de orde. De laatste jaren hebben we geconstateerd dat de prognoses ten aanzien van de daling van het aantal inwoners en huishoudens een gunstiger verloop hebben gehad dan 10 jaar geleden nog werd gedacht. Ook het feit dat ons leegstandspercentage een gunstiger verloop kent ten opzichte van de omliggende gemeenten geeft ons de overtuiging dat ons woningbouwprogramma in balans is met de opgave en de behoeften op de woningmarkt. Wel zullen wij de ontwikkelingen op de woningmarkt jaarlijks monitoren en daar waar nodig ons programma bijstellen of temporiseren.
Met de bouw van kwalitatief goede woningen voor de juiste doelgroepen en met het bevorderen van de doorstroming op de woningmarkt, is het verantwoord om de komende jaren extra woningen toe te voegen. Op deze manier kunnen wij onze positie als aantrekkelijke woongemeente behouden en verder versterken.

Beleidskader programma

Omschrijving Kader	Actualiteit
Afvalbeheerplan 2021-2025.	2020
Parkstad Limburg Energie Transitie (PALET 1.0 en 2.0).	2015
Integraal Stedelijk Waterplan.	2016
Nota Gezondheidsbeleid 2020-2023	2020
Actieplan geluid	2018
Integraal Handhavingsbeleidsplan 2020-2024.	2020
Bodembeheersnota	2020

Wat willen we bereiken?

1. Versterking van de Landgraafse identiteit en van de ruimtelijke en economische structuur

Indicatoren

1.1.1 Regionale afstemmingskader omgevingsvisie

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.1.1 Regionale afstemmingskader omgevingsvisie	%

1.3.1 Vastgestelde en in voorbereiding zijnde postzegelbestemmingsplannen/ projectafwijkingsprocedures voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden verantwoord via rapportages

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.3.1 Vastgestelde en in voorbereiding zijnde postzegelbestemmingsplannen	%

1.4.1 Uitvoering starterslening 'wonen': wordt verantwoord via rapportages

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.4.1 Uitvoering starterslening 'wonen': wordt verantwoord via rapportages	%

1.5.1 IBA Parkstad: doorontwikkeling Wilhelminaberg: herinrichting top (inclusief lichtkunstwerk) en opwaardering trap: oplevering

Norm: Afgehandeld Q1 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.5.1 IBA Parkstad: doorontwikkeling Wilhelminaberg: herinrichting top	%

1.5.2 IBA Parkstad: Verduurzaming Lauradorp: realisatie twee demonstratiewoningen Heemwonen i.s.m. gemeente

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.5.2 IBA Parkstad: Verduurzaming Lauradorp: realisatie twee demonstratiewoningen Heemwonen	%

1.5.3 IBA Parkstad: Ikgroenhet!: organisatie slotmanifestatie

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.5.3 IBA Parkstad: Ikgroenhet!: organisatie slotmanifestatie	%

1.5.4 IBA Parkstad: Leasure Lane / ParQ26: in uitvoering

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.5.4 IBA Parkstad: Leasure Lane / ParQ26: in uitvoering	%

1.5.5 IBA Parkstad: Endless Summer (voortgang afhankelijk van initiatiefnemer)

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.5.5 IBA Parkstad: Endless Summer (voortgang afhankelijk van initiatiefnemer)	%

1.6.1 Implementatietraject Omgevingswet: uitvoering koersdocument, wordt verantwoord via rapportages

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.6.1 Implementatietraject Omgevingswet: uitvoering koersdocument	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

1.1 Bestemmingsplannen actualiseren

1.2 Actueel houden van wijkontwikkelingsplannen

1.3 Voeren van overige planologische procedures

1.4 Opstellen en actualiseren beleidsplannen

1.5 IBA Parkstad: ontwikkeling van, uitvoeren geven aan en bijdragen aan IBA-projecten.

1.6 Implementeren Omgevingswet

Wat willen we bereiken?

2. Behoud en versterking van de leefbaarheid in alle buurten en een op de behoefte afgestemd woningaanbod in een aantrekkelijke leefomgeving

Indicatoren

2.1.2 Aantal gerealiseerde woningen: wordt verantwoord via rapportages

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.1.2 Aantal gerealiseerde woningen: wordt verantwoord via rapportages	%

2.1.4 Aantal aan de woningvoorraad onttrokken woningen: wordt verantwoord via rapportages

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.1.4 Aantal aan de woningvoorraad onttrokken woningen: wordt verantwoord via rapportages	%

2.1.5 WOP-NL: Heiveld fase 2 - bouw en oplevering woningen

Norm: Afgehandeld Q1 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.1.5 WOP-NL: Heiveld fase 2 - bouw en oplevering woningen	%

2.1.7 Project Bei de Ling: start bouw

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.1.7 Project Bei de Ling: start bouw	%

2.1.8 Duplexwoningen Oud Nieuwenhagen: sloop 24 woningen en start bouw

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.1.8 Duplexwoningen Oud Nieuwenhagen: sloop 24 woningen en start bouw	%

2.1.9 Bousberg fase 3 en 4: mede ontwikkelen van bouwfasen 3 en 4; uitgifte bouwkavels en bouwstart mogelijk maken

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.1.9 Bousberg fase 3 en 4: mede ontwikkelen van bouwfasen 3 en 4	%

2.1.10 Vml Basisschool Schaesberg: realisering woon- werkkavels

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.1.10 Vml Basisschool Schaesberg: realisering woon- werkkavels	%

2.1.11 Nobamacare: ontwikkeling hoek Prins Bernardstraat - Emmastraat; start bouw

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.1.11 Nobamacare: ontwikkeling hoek Prins Bernardstraat - Emmastraat; start bouw	%

2.1.12 Transformatie Hoogstraat: aankopen van m.n. incourant commercieel vastgoed en herontwikkelen vrijkomende locaties voor bouw seniorenwoningen; voortgang wordt verantwoord via de rapportages

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.1.12 Transformatie Hoogstraat: aankopen van m.n. incourant commercieel vastgoed	%

2.1.13 Kloosterstraat: planvorming

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.1.13 Kloosterstraat: planvorming	%

2.2.1 Aantal onderzochte buurten, in het kader van onrechtmatig grondgebruik

Norm: Aantal 1

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
2.2.1 Aantal onderzochte buurten, in het kader van onrechtmatig grondgebruik	1

2.2.2 Aantal verkooprondes openbaar groen

Norm: 2

Prestatie-indicator	Norm
2.2.2 Aantal verkooprondes openbaar groen	2

2.2.3 Aantal te beheren civiele overeenkomsten (persoonlijk- en zakelijk)

Norm: Aantal 475

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
2.2.3 Aantal te beheren civiele overeenkomsten (persoonlijk- en zakelijk)	475

2.4.1 Vaststelling gebiedsvisie Abdissenbosch

Norm: Afgehandeld in 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2.4.1 Vaststelling gebiedsvisie Abdissenbosch	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

2.1 Uitvoeren projecten wijkontwikkelingsplannen en Nota Samen Slim Sleutelen aan de Stad 2.0, inclusief woningmarktprogramma 2020-2025.

2.2 Juridisch beheren van gemeentelijke eigendommen en uitvoeren nota onrechtmatig grondgebruik.

2.3 Ontwikkeling buitengebied Ubach over Worms.

Wat willen we bereiken?

3. Betere naleving van wet- en regelgeving in het kader van bouwen en wonen en gebruik

Indicatoren

3.1.1 Jaarlijkse afname asbesthoudende dakoppervlakte

Norm: 20%

Bron: Readaar

Prestatie-indicator in %	Norm
3.1.1 Jaarlijkse afname asbesthoudende dakoppervlakte	20 %

3.2.1 % afgehandelde vergunningaanvragen binnen de wettelijk gestelde termijn

Norm: >95%

Prestatie-indicator in %	Norm
3.2.1 % afgehandelde vergunningaanvragen binnen de wettelijk gestelde termijn	95 %

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

3.1 Uitvoeren van integraal toezicht op het gebied van bouwen en wonen en gebruik.

3.2 Het in behandeling nemen van verzoeken en meldingen en het verstrekken van producten en diensten (vergunningen) aan burgers.

Score effectindicatoren

Score effectindicatoren	2015	2017	2019	Ambitie	Termijn
(bron: Parkstadmonitor)	L	L	L	L	L
2.1 Waardering algemene kwaliteit Woonomgeving (schaalscore).	7,7	7,6	7,6	8	2022
2.2 Woningwaardering (rapportcijfer).	8,1	---	--*	8,5	2022

* laatste gepubliceerde cijfer betreft 2015

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Primitieve begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Primitieve begroting 2021	Meerjarenbegroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	Meerjarenbegroting 2024
Lasten								
810 Ruimtelijke ordening	**1.438.433**	**1.197.626**	**2.636.059**	**2.043.829**	**2.276.533**	**1.423.560**	**1.444.361**	**1.464.266**
820 Grondexpl. bedrijventerr.	**282.943**	**83.497**	**366.440**	**380.101**	**314.573**	**322.655**	**329.616**	**336.749**
830 Wonen en bouwen	**901.004**	**803.870**	**1.704.874**	**1.172.536**	**863.020**	**984.746**	**997.668**	**1.015.368**
Totaal Lasten	**2.622.380**	**2.084.993**	**4.707.373**	**3.596.465**	**3.454.126**	**2.730.961**	**2.771.645**	**2.816.383**
Baten								
810 Ruimtelijke ordening	**0**	**-527.180**	**-527.180**	**-1.434.944**	**0**	**0**	**0**	**0**
820 Grondexpl. bedrijventerr.	**-145.275**	**-59.928**	**-205.203**	**-175.560**	**-145.275**	**-145.275**	**-145.275**	**-145.275**
830 Wonen en bouwen	**-346.210**	**-47.860**	**-394.070**	**-382.004**	**-384.210**	**-577.475**	**-446.975**	**-446.975**
Totaal Baten	**-491.485**	**-634.968**	**-1.126.453**	**-1.992.507**	**-529.485**	**-722.750**	**-592.250**	**-592.250**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-2.130.895**	**-1.450.025**	**-3.580.920**	**-1.603.958**	**-2.924.641**	**-2.008.211**	**-2.179.395**	**-2.224.133**
Gerealiseerd resultaat	**-2.130.895**	**-1.450.025**	**-3.580.920**	**-1.603.958**	**-2.924.641**	**-2.008.211**	**-2.179.395**	**-2.224.133**

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Toelichting saldo 2021 versus 2020

Het resultaat op dit programma is in 2021 € 249.000 gunstiger dan de bijgestelde begroting 2020.
Dit is mede het gevolg van:

Een afname van de overige directe lasten door:
- Een lagere raming van het budget ruimtelijk beleid inzake advies en ondersteuning ad € 135.000;
- Een lagere raming van het budget IBA ad € 445.000, Dit project wordt medio 2021 beëindigd;
- Een lagere raming van subsidie aan Heemwonen in het kader van IBA-Project Lauradorp ad € 263.000, deze subsidie is niet van meer toepassing in 2021;
- Een lagere raming budget IBA-Project Wilhelminaberg voor advies en ondersteuning ad € 200.000, dit project is niet langer van toepassing in 2021;
- Een lagere bijdrage op het budget ruimtelijk beleid ad € 63.000 in het kader van het voortzetten van de starterslening en verdere deelname aan het Impulsplan starters: eigen huis;
- Een lagere raming op het budget onderhoudsreserve WWC Melchiorstraat € 24.000;
- Een lagere raming op het budget onderhoudsreserve WWC Europaweg Noord ad € 5.000;
- Een lagere raming op het budget onderhoudsreserve WWC Kleikoeleweg ad € 3.000;
- Een lagere raming op het budget onderhoudsreserve WWC Hoofdstraat ad € 2.000;
- Een lagere raming op het budget onderhoudsreserve WWC Vogelzankweg ad € 9.000;
- Een lagere raming op het budget beheer af te stoten panden ad € 144.000;
- Per saldo overige voordelige verschillen op taakveld 830 ad € 5.000;

Een toename van de overige directe lasten door:
- Per saldo overige nadelige verschillen op taakveld 810 ad € 5.000.

Een toename van de overige directe lasten als gevolg van de in de kadernota benoemde (autonome) ontwikkelingen:
- Een hogere raming van het budget bestemmingsplannen inzake Digitaal Stelsel Omgevingswet ad € 59.000 (AO-22).

De volgende nieuwe investeringen maken deel uit van dit programma:
Het investeringsbedrag in 2021 van € 3.500.000 betreft het Transformatie investeringsbudget (RVCinv-10).

Voor een gedetailleerdere toelichting verwijzen wij naar bijlage 2 (lasten en baten per taakveld).

Bijdrage aan verbonden partijen

Verbonden partijen *(x € 1000)*

Naam organisatie	2020	2021	2022	2023	2024
IBA Parkstad BV	445	0	0	0	0
Totaal	**445**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting bijdrage aan verbonden partijen

In 2020 loopt het project IBA Parkstad af. Door Covid-19 heeft het opleveren van het project vertraging opgelopen. Naar verwachting zal IBA Parkstad in 2021 worden afgerond. De aanvullende kosten van de verschuiving naar 2021 bedragen naar verwachting voor Landgraaf circa € 40.000. Deze kosten worden opgevangen binnen het reguliere budget van het programma.

Wat zijn de risico's?

(x € 1000)

Risico	Majeure risico's	Beheersmaatregel	Risicobedrag (kans * impact)			
			2021	2022	2023	2024
R18	Kortingen op subsidies herstructureringsplannen bij afrekeningen	Tussencalculaties blijven opstellen	65	65	65	65
R19	Claims agv stopzetten bouwplannen	Impact meewegen bij afweging schrappen plancapaciteit en inzetten Juridische Expert Pool van het Rijk	40	40	40	40
		Totaal risicobedrag	**105**	**105**	**105**	**105**

Toelichting risico's

Toelichting risico's

R18

Elk project kent procesverantwoordelijken die de voortgang in de projecten bewaken, zorgen voor afstemming tussen de projecten onderling met partners en zorgen dat de dossiers op orde zijn. Na afloop van een project dienen de definitieve subsidieafrekeningen en declaraties te geschieden. De impact van het risico dat een subsidiebedrag moet worden terugbetaald is fors, maar in de praktijk schatten wij de kans dat het risico zich verwezenlijkt zeer laag in omdat met de uitvoering van alle projecten uit het WOP N-L in 2015 is gestart; dit was een belangrijke subsidievoorwaarde. In 2019 is een tussencalculatie op hoofdlijnen voor Parkstad gemaakt, hieruit blijkt niet dat er een terugbetalingsverplichting te verwachten is. Vandaar de kans zeer laag (=10%). Uitgaande van een totaal subsidiebedrag van € 650 duizend en een inschatting van zeer laag (10%) tellen we € 65 duizend op bij onze weerstandsbehoefte.

R19

Door aanvulling op de regionale structuurvisie is "voorzienbaarheid" gecreëerd waardoor het risico op planschade bij schrappen van bouwtitels wordt verminderd. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de Juridische Expert Pool van het Rijk die ons adviseert omtrent het intrekken van bouwtitels. Door impact en kans op verwezenlijking van het risico mee te wegen bij besluitvorming omtrent het schrappen van plancapaciteit, wordt het risico beperkt c.q. is er altijd sprake van een ingecalculeerd risico. De kans dat het risico dus op komt in de volle omvang is zeer laag (10%). Voor wat betreft maximale impact continueren we het impactbedrag zoals we dat ook in de begroting 2019 en 2020 hebben opgenomen ter hoogte van € 400 duizend.

HOOFDSTUK 2.2 PARAGRAFEN

2.2.1 Lokale heffingen

Inleiding

Conform het BBV zijn in deze paragraaf opgenomen het beleid met betrekking tot de lokale heffingen, de geraamde inkomsten aan heffingen en leges, de mate van kostendekkendheid, het kwijtscheldingsbeleid en de lokale lastendruk (woonlasten).

Beleid

De basis voor de gemeentelijke regelgeving inzake de heffing en invordering van heffingen wordt gevormd door diverse wetten: de Gemeentewet, de Wet Waardering Onroerende zaken, de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Wet Milieubeheer, de Invorderingswet 1990 en de Algemene wet bestuursrecht.

Binnen de kaders van deze wetten heeft de gemeente beleidsvrijheid over de hoogte van de heffingen. Het coalitieconvenant vult deze beleidsvrijheid deels in. In dit convenant is afgesproken dat de opbrengsten gemeentelijke belastingen en heffingen met niet meer dan de inflatie zullen stijgen. Voor 2021 betekent dit een stijging met 1,8% ten opzichte van het jaar 2020. Voor de jaren 2022-2024 zijn deze percentages 1,7%, 1,6% en 1,5%. Deze percentages zijn gebaseerd op de indexering zoals die in de meicirculaire 2020 van het gemeentefonds is opgenomen en komen overeen met de percentages zoals die in de kaderbrief 2021 zijn genoemd. Bij de rioolheffing en afvalstoffenheffing, waarbij het uitgangspunt 100% kostendekkendheid is, kan de tariefontwikkeling uiteraard afwijken van de genoemde indexering.

Heffingen

Bij de heffingen wordt onderscheid gemaakt tussen heffingen met gebonden besteding en heffingen met niet gebonden bestedingen. Gebonden wil zeggen dat de baten alleen bestemd zijn voor het doel waarvoor zij geheven worden. De baten zijn geoormerkt en mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Niet gebonden besteding houdt in dat de baten tot de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente behoren en vrij inzetbaar zijn.

(X € 1000)

Omschrijving lokale heffing	2020	2021	2022	2023	2024
Gebonden heffingen					
Afvalstoffenheffing	4.047	4.221	4.311	4.381	4.435
Rioolheffing	4.763	4.859	4.956	5.055	5.176
Niet gebonden heffingen					
Hondenbelasting	392	399	406	412	419
Onroerende zaakbelasting	7.511	7.646	7.776	7.901	8.019
Precariobelasting	28	29	29	30	30
Toeristenbelasting	104	106	108	110	111
Totaal lokale heffingen	**16.846**	**17.260**	**17.586**	**17.888**	**18.190**

Belastingmaatregelen

Onroerende zaak belasting (OZB)

De basis voor de heffing van de OZB is de feitelijke situatie (WOZ-waarde) van het object (woning of niet-woning) per 1 januari 2021 gerekend met het prijspeil van 1 januari 2020. Jaarlijks wordt de WOZ-waarde bepaald door BsGW. Dit gebeurt op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken. De heffing wordt berekend aan de hand van een % (het tarief) van de waarde van het object. De totale opbrengst OZB is daarmee afhankelijk van de totale waarde van alle objecten.
De BsGW heeft medio oktober 2020 de bepaling van de WOZ-waarde van alle objecten (grondslag) voor het belastingjaar 2021 gereed. Op dat moment kan een exacte bepaling van de tarieven OZB plaatsvinden die vervolgens in de raadsvergadering van 10 december 2020 definitief worden vastgesteld.
Om toch een indicatief tariefpercentage te kunnen berekenen, gaan we uit van een waardestijging van 7,5% voor woningen en 2% voor niet-woningen.

Areaalmutaties

De afgelopen jaren is vanuit de Wijkontwikkelingsplannen een fors aantal woningen gesloopt. Het betrof met name woningen in de sociale huursector. Ten opzichte van 2020 is voor 2021 niet met areaalmutaties rekening gehouden.

Tariefontwikkeling

Zoals in het coalitieconvenant is vastgelegd zal de heffing met niet meer dan inflatie stijgen. Voor 2021 betekent dit een stijging met 1,8% ten opzichte van 2020. Voor de jaren 2022-2024 zijn deze percentages respectievelijk 1,7%, 1,6% en 1,5%. In de meerjarenraming stijgt de totale opbrengst OZB jaarlijks met deze percentages. Dat wil niet zeggen dat de tarieven met het inflatiepercentage zullen stijgen. Bij de bepaling van het tariefpercentage houden wij rekening met de waardeontwikkeling van de objecten. Is de waardestijging hoger dan het inflatiepercentage, dan leidt dat tot een lager tariefpercentage; omgekeerd leidt een waardestijging die lager is dan het inflatiepercentage tot een tariefstijging. Per saldo stijgt de te betalen (gemiddelde) OZB-belasting met niet meer dan het inflatiepercentage.

In onderstaand overzicht is een indicatie gegeven van de ontwikkeling van de tarieven. Wij merken daarbij op dat deze tarieven niet zijn bepaald op basis van de door BsGW verstrekte gegevens, doch op een eigen inschatting van de marktontwikkelingen: 7,5% waardestijging woningen en 2% bij niet-woningen. Andere ontwikkelingen dan prijs zijn hierbij niet meegenomen. De tarieven kunnen definitief worden berekend na 15 oktober 2020, wanneer we de definitieve WOZ-waarden (grondslag) van de BsGW hebben ontvangen. Afhankelijk van alle ontwikkelingen kunnen de definitieve tarieven afwijken van de hieronder vermelde indicatieve tarieven. De definitieve tarieven worden in de verordening onroerendezaakbelasting 2021 opgenomen. Vaststelling vindt plaats in de raadsvergadering van 10 december 2020.

De indicatieve tarieven OZB-woningen 2021 dalen ten opzichte van 2020 door de met meer dan het inflatiepercentage (1,8%) stijgende WOZ-waarden (+7,5%). De tarieven OZB niet-woningen 2021 daarentegen stijgen onder invloed van de lagere waardestijging (+2%) in combinatie met de inflatiecorrectie 1,8%. Dit leidt tot de volgende indicatieve tarieven:

Tariefontwikkeling in % van waarde	2020	2021
	Verordening	Indicatief
- eigenaren woningen	0,17%	0,16%
- eigenaren niet-woningen	0,29%	0,29%
- gebruikers niet-woningen	0,24%	0,24%

Hondenbelasting

Rond 3.975 huishoudens zijn in het bezit van één hond; circa 520 huishoudens hebben 2 of meer honden. De tarieven hondenbelasting 2021 stijgen ten opzichte van 2020 met 1,8%.

Tarieven hondenbelasting	2020	2021
- 1e hond	€ 73,60	€ 74,90
- 2e hond	€ 153,90	€ 156,70
- 3e hond	€ 274,80	€ 279,70
- 4e e.v. hond	€ 533,30	€ 542,90
Kennel	€ 1.031,70	€ 1.050,30

De tarieven zullen worden verwerkt in de Verordening hondenbelasting, die in de raadsvergadering van 10 december 2020 zal worden vastgesteld. Meerjarig (2022-2024) zijn de tarieven hondenbelasting geïndexeerd met resp. 1,7%, 1,6% en 1,5%.

Precariobelasting

In relatie tot de precariobelasting zijn geen aanpassingen aan de orde. De tarieven 2021 stijgen ten opzichte van 2020 met 1,8%. Dit betreft de inflatiecorrectie. Voor de jaren 2022 -2024 zijn de stijgingen op basis van de nu bekende indexatie percentages: 1,7%, 1,6% en 1,5%. De afzonderlijke tarieven, gebaseerd op de genoemde inflatiecorrectie, worden opgenomen in de Verordening precariobelasting 2021, die in de raad van 10 december 2020 zal worden vastgesteld.

Toeristenbelasting

Met de ondernemers in de recreatieve sector is de afspraak gemaakt het tarief om de 2 jaar te verhogen. De laatste verhoging dateert uit 2020. Dit betekent dat het tarief voor 2021 niet wordt aangepast. Sinds 2020 is er sprake van één uniform tarief.

Tarief toeristenbelasting per overnachting	2020	2021
per persoon, per overnachting	€ 1,40	€ 1,40

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een zogenaamde gebonden heffing. Dit betekent dat de heffing de desbetreffende lasten maximaal voor 100% mag dekken. Voor de raming van de lasten die worden meegenomen in de berekening van de afvalstoffenheffing zijn vooral de kosten van Rd4 bepalend; ruim 88% van de totale kosten komen voor rekening van Rd4 (ten opzichte van 89% voor begrotingsjaar 2020). Het totaal van de kosten vormt de grondslag voor de tarieven en ziet er voor 2021 als volgt uit:

Omschrijving lasten afvalstoffen	2020	2021	Verschil
Kosten Rd4 (incl. BTW vooraftrek)	€ 3.585.508,30	€ 3.732.795,55	€ 147.287,25
Directe uren eigen personeel (incl. overhead)	€ 16.180,00	€ 16.192,00	€ 12,00
Toegerekende overhead	€ 15.794,00	€ 15.772,00	€ -22,00
Toegerekende kosten BsGW	€ 136.324,00	€ 144.586,00	€ 8.262,00
Toerekening van kwijtschelding afvalstoffenheffing	€ 248.289,49	€ 266.621,88	€ 18.332,38
Kapitaallasten (incl. inzet doelreserves)	€ -	€ -	€ -
Overige lasten	€ 44.878,00	€ 44.965,00	€ 87,00
Totaal lasten afvalstoffenheffing	**€ 4.046.974,00**	**€ 4.220.932,00**	**€ 173.959,50**
Aanwending voorziening reiniging	€ -	€ -	€ 0,40
Baten	€ 4.046.973,79	€ 4.220.932,00	€ 173.959,50
Saldo	**€ -**	**€ -**	**€ -**

Onderstaand is toegelicht waardoor de verschillen in lasten tussen 2021 en 2020 worden verklaard:
1. Ten opzichte van 2020 stijgen de kosten van Rd4 voor 2021 met afgerond € 147 duizend (incl. BTW). De stijging betreft grotendeels een doorwerking van de kostenstijgingen in 2021 meegenomen in de begroting van Rd4 voor 2021.
2. Ten opzichte van 2020 stijgen de kosten van BsGW met afgerond € 8 duizend. Dit komt met name door de hogere totale begroting van BsGW. Het percentage aandeel aan afval toe te rekenen kosten BsGW is nagenoeg gelijk gebleven (3%) voor 2021 in vergelijking met 2020.
3. Het bedrag van kwijtschelding toe te rekenen aan de afvalstoffenheffing is op basis van realisatiecijfers verhoogd.

Tarieven afvalstoffenheffing 2021

De afvalstoffenheffing is een gebonden heffing en mag maximaal 100% kostendekkend zijn. Voor 2021 blijven de variabele tarieven gelijk aan de tarieven van 2020 en 2019. Dit betekent dat de stijging van afvalkosten niet uit de variabele tarieven gedekt kan worden, maar leidt tot een verhoging van het vastrecht. Het vaste tarief stijgt met 4,7% ten opzichte van 2020. De berekening van de tarieven baseren wij op de huidige en verwachte aantallen aansluitingen en aantallen ledigingen. De tarieven voor 2021 zoals deze nu zijn berekend, zijn vooralsnog indicatief. Deze tarieven kunnen nog worden bijgesteld op basis van een aantal nog door te rekenen onderdelen. De definitieve tarieven worden opgenomen bij de vaststelling van de verordeningen in december 2020:

Tarieven afvalstoffenheffing	2020	2021
Vastrecht eenpersoons huishouden	€ 156,60	€ 163,90
Vastrecht meerpersoons huishouden	€ 178,40	€ 186,80
GFT container 140 liter	€ -	€ -
GFT container 240 liter	€ -	€ -
Restafval container 140 liter	€ 6,45	€ 6,45
Restafval container 240 liter	€ 8,75	€ 8,75
Huisvuilzak	€ 1,60	€ 1,60

Rioolheffing

De basis voor de kosten met betrekking tot rioleringen wordt gevormd door het ISW (Integraal Stedelijk Waterplan) dat door de raad is vastgesteld in september 2016. Ook de grondwater- en oppervlaktewater problematiek en de maatregelen die op dat gebied worden genomen, hebben hierin een plaats. Daarnaast spelen toegerekende kosten een rol van onder andere onkruidbestrijding, straatreiniging, de personele kosten die direct toewijsbaar zijn en kosten van overhead van de eigen organisatie.

Een nieuw kostendekkingsplan riolen als financiële afgeleide van het nog door de raad vast te stellen integraal watertakenplan zal naar verwachting in 2021 gereedkomen. De financiële vertaling hiervan zullen we dan in de begroting 2022 meenemen.

De grondslag voor de tarieven rioolheffing op basis van het huidige kostendekkingsplan ziet er als volgt uit:

Omschrijving lasten riolen	2020	2021	Verschil
Onderhoud	€ 821.234	€ 839.015	€ 17.781
Overige lasten	€ 131.980	€ 134.837	€ 2.857
Beleid waterhuishouding	€ 212.534	€ 216.784	€ 4.250
Kapitaallasten	€ 926.565	€ 1.144.635	€ 218.070
Toegerekende kosten BsGW en Gegevenshuis	€ 193.728	€ 201.524	€ 7.796
Directe uren eigen personeel	€ 531.316	€ 581.572	€ 50.256
Toegerekende overhead	€ 941.333	€ 958.413	€ 17.080
Toerekening duurzame onkruidbestrijding	€ 120.000	€ 122.400	€ 2.400
Toerekening straatreiniging	€ 96.000	€ 97.920	€ 1.920
Toerekening kwijtschelding	€ 184.211	€ 228.378	€ 44.167
Totaal lasten riolen	**€ 4.158.901**	**€ 4.525.478**	**€ 366.577**
Storting voorziening riolen	€ 604.348	€ 333.037	€ -271.311
Baten	€ 4.763.249	€ 4.858.515	€ 95.266
Saldo	**€ -**	**€ -**	**€ -**

Onderstaand is toegelicht waardoor een aantal verschillen in lasten tussen 2021 en 2020 worden verklaard:

1. Het bedrag van kwijtschelding toe te rekenen aan de rioolheffing is op basis van realisatiecijfers verhoogd.

2. De baten rioolheffing zijn ten opzichte van 2020 € 95 duizend hoger. De baten volgen de kosten, waarin de in het ISW opgenomen indexering van 2%, alsook de wijzigingen in de kosten, zijn verwerkt.

Tarieven rioolheffing 2021

Evenals bij afvalstoffen mogen gemeenten de kosten voor riolen tot maximaal 100% in rekening brengen bij de huishoudens. Dit gebeurt ook in de gemeente Landgraaf. Daarmee zijn de tarieven riolen niet onderhevig aan een indexering op de heffing zelf, maar zijn deze afhankelijk van de ontwikkeling van kosten die verband houden met riolen. De tarieven rioolheffing stijgen met 3,33% ten opzichte van 2020. De berekening van de tarieven baseren wij op het huidige aantal aansluitingen.

Tarieven rioolheffing	2020	2021
Eigenarendeel:	€ 103,15	€ 106,58
Gebruikersdeel o.b.v. verbruik drinkwater		
0 - 200m3	€ 148,10	€ 153,00
201 - 400m3	€ 210,30	€ 217,30
meer dan 401m3	€ 347,90	€ 359,50
per 100m3 extra	€ 35,40	€ 36,60

Kwijtschelding

Op grond van de Verordening op de kwijtschelding gemeentelijke belastingen kunnen burgers, wanneer zij aan de eisen voor kwijtschelding voldoen, voor kwijtschelding in aanmerking komen. Indien burgers voldoen aan de eisen voor kwijtschelding ontvangen zij kwijtschelding voor:
- Rioolheffing (gebruikersdeel),
- Afvalstoffenheffing (vastrecht + variabele kosten met een maximum van € 70,-)

Voor de overige gemeentelijke belastingen en heffingen wordt geen kwijtschelding verleend.

Daarnaast komen burgers op grond van Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing in aanmerking voor vermindering van de afvalstoffenheffing, indien zij als gevolg van chronische ziekte of handicap dan wel chronische ziekte of handicap van personen die behoren tot zijn of haar huishouden, extra afval moeten aanbieden aan de gemeentelijke inzameldienst. In dat geval bedraagt de vermindering 60% van de variabele kosten met een maximum van € 95,-.

In de begroting 2021 is een bedrag van € 495.000 opgenomen voor kwijtschelding van afvalstoffen- en rioolheffing. Uit analyse van de gerealiseerde kwijtscheldingen over de jaren 2016 t/m 2019 blijkt dat van de kwijtscheldingen 54% toe te rekenen is aan afvalstoffenheffing en 46% aan rioolheffing. Met deze verdeling is in de begroting 2021 rekening gehouden: er wordt € 248.289 kwijtschelding toegerekend aan afvalstoffen en € 184.211 aan riolen. Deze bedragen zijn verdisconteerd in de tarieven rioolheffing 2021 en afvalstoffenheffing 2021.

Leges en rechten

Leges en rechten heffen we voor verstrekte diensten door de gemeente. De dienst kan bestaan uit documenten (bv. paspoort, rijbewijs), vergunningen (bv. omgevingsvergunning, toestemming voor evenement), grafrecht en dergelijke.

Omschrijving leges en rechten	2020	2021	2022	2023	2024
Omgevingsvergunning	€ 283.659	€ 283.659	€ 283.659	€ 283.659	€ 283.659
Marktgelden	€ 35.000	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000
Reisdocumenten	€ 61.600	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000	€ 200.000
Rijbewijzen	€ 204.000	€ 204.000	€ 204.000	€ 204.000	€ 204.000
Burgerzaken (GBA, huwelijken e.d.)	€ 84.025	€ 84.025	€ 84.025	€ 84.025	€ 84.025
Grafrechten en-heffingen	20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Overige leges	€ 33.808	€ 33.808	€ 33.808	€ 33.808	€ 33.808
Totaal leges en rechten	**€ 722.092**	**€ 786.492**	**€ 786.492**	**€ 786.492**	**€ 846.492**

Legestarieven mogen evenals de gebonden heffingen maximaal kostendekkend zijn. Dit betekent dat tarieven niet meer mogen stijgen dan de stijging van de daaraan gekoppelde lasten. De afzonderlijke tarieven nemen we op in de Legesverordening 2021, die we de raad op 10 december ter vaststelling zullen aanbieden.

Ontwikkeling woonlasten

Woonlasten zijn betalingen die huishoudens doen in verband met wonen. Woonlasten bestaan uit belastingen en heffingen enerzijds en marktprijzen voor bijvoorbeeld gas en elektriciteit anderzijds. In deze paragraaf beperken we de woonlasten tot de lasten die voortvloeien uit de relevante gemeentelijke heffingen:
- onroerende zaakbelasting,
- rioolheffing meerpersoonshuishouden,
- afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden.

Overige belastingen zijn niet op elk huishouden van toepassing en worden daarom niet meegenomen in vergelijking van de gemeentelijke woonlasten.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie Lagere Overheden (COELO) doet jaarlijks onderzoek naar de ontwikkeling van de gemeentelijke woonlasten en publiceert die in de “lokale lasten atlas”. Deze levert daarmee een landelijk vergelijkbaar gegeven voor wat betreft de gemeentelijke woonlasten. Die vergelijkbaarheid is niet helemaal zuiver, omdat vanwege de verscheidenheid in ophaalsystemen COELO voor wat betreft de afvalstoffenheffing een “gemiddeld” systeem hanteert. Hierdoor kunnen afwijkingen ontstaan ten opzichte van de eigen situatie. In onderstaand overzicht is het verloop voor de jaren 2017 tot en met 2020 weergegeven voor alle Parkstadgemeenten.

Overzicht woonlasten Parkstad Limburg gemeenten 2017 - 2020									
Gemeente	Gemid. WOZ	Belastingjaar							
	waarde won.2019	2017		2018		2019		2020	
Beekdaelen	€ 228.000							€ 909	
Brunssum	€ 159.000	€ 730	-0,10%	€ 750	2,70%	€ 766	2,10%	€ 791	3,30%
Heerlen	€ 148.000	€ 753	0,80%	€ 769	2,10%	€ 764	-0,70%	€ 786	2,90%
Kerkrade	€ 153.000	€ 707	1,40%	€ 726	2,70%	€ 768	5,80%	€ 829	7,90%
Landgraaf	€ 182.000	€ 756	0,70%	€ 752	-0,50%	€ 774	2,90%	€ 809	4,50%
Simpelveld	€ 193.000	€ 800	2,10%	€ 825	3,10%	€ 845	2,40%	€ 884	4,60%
Voerendaal	€ 254.000	€ 782	-4,00%	€ 791	1,20%	€ 847	7,10%	€ 967	14,20%

De (afgeronde) bedragen betreffen de som van de OZB per gemiddelde WOZ-waarde woningen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing voor een meerpersoons huishouden. De gegevens zijn gebaseerd op de COELO-Atlas.

We zien dat de gemiddelde woonlasten van alle Parkstad gemeenten in 2020 zijn gestegen ten opzichte van 2019. Landgraaf begeeft zich voor wat betreft deze stijging in het midden, waarbij Heerlen het laagste stijgingspercentage (2,9%) en Voerendaal de hoogste stijging (14,2%) heeft.
De stijging van 4,5% voor Landgraaf wordt met name verklaard door de stijging van de tarieven afvalstoffenheffing (verhoging van 20% van vaste tarieven 2020 ten opzichte van 2019).

2.2.2 Bedrijfsvoering

Organisatie & Personeel

Wat willen we bereiken?

De activiteiten/prestaties op het terrein van de PIJCOFAH vallen m.i.v. de begroting 2018 onder het taakveld overhead dat op haar beurt in Landgraaf onderdeel uit maakt van het programma bestuur en ondersteuning. Dat maakt dat de doelen, prestaties, activiteiten, middelen en risico's op dit terrein (naast alle overige overhead) eigenlijk zouden vallen onder het taakveld overhead en dus het programma (thema) bestuur en ondersteuning. We kiezen er echter voor om die informatie te bundelen in de verplicht op te nemen paragraaf bedrijfsvoering. Dit om herhaling te voorkomen. Ook in deze begroting is een volgende stap gezet om de paragraaf bedrijfsvoering qua lay-out en opbouw te laten aansluiten op de programma's. Ook wordt over de PIJCOFAH-taken Personeel, Informatievoorziening (en ICT), Juridisch, Communicatie, Organisatie, Financiën en Huisvesting gerapporteerd in deze paragraaf. Omdat de financiële middelen al volledig zijn opgenomen in het programma bestuur en ondersteuning, worden deze hier per onderwerp slechts voor een paar majeure onderdelen specifiek gepresenteerd.

Het is zaak de komende jaren oog te blijven houden voor een personeelsbestand dat zowel in kwantitatief als kwalitatief oogpunt toekomstbestendig is en blijft. Daartoe moeten investeringen worden gedaan in zowel het huidige personeel met aandacht voor mobiliteit, flexibiliteit en persoonlijke ontwikkeling, zodat de kennis en vaardigheden op peil worden gehouden of waar nodig, worden verbeterd. Maar ook moet worden geïnvesteerd in het tijdig aantrekken van personeel.

Doordat in de komende jaren veel oudere medewerkers zullen uitstromen wegens bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd (circa 35 personen in de komende 5 jaar) is het zaak om ons nu al hierop voor te bereiden omdat anders veel kennis en ervaring verloren gaat zonder dat overdracht heeft kunnen plaatsvinden. Er wordt actief vooruitgekeken en actie uit gezet waar nodig om vrijkomende vacatureruimte passend bij de ontwikkeling van de organisatie en taken op te vullen.

In 2021 willen we verder inzetten op competentiemanagement door competentiegericht te gaan sturen. In 2020 is de beleidsnotitie en het reglement over hoe de competenties toegepast kunnen worden bij functioneren en beoordelen vastgesteld. De competenties en de bijbehorende niveaus zijn al eerder vastgesteld. 2021 wordt het eerste volle jaar waarin we met competentiemanagement gaan werken.

Ook in 2021 zal er aandacht blijven voor een goede balans in de opbouw van het personeelsbestand. Op de eerste plaats dienen medewerkers de juiste competenties te hebben om hun functie uit te kunnen voeren. Echter een goede mix in leeftijdsopbouw is ook van belang. In de afgelopen jaren zijn diverse maatregelen genomen om aan verjonging en verduurzaming van het personeelsbestand te werken. Er blijft aandacht voor het aantrekkelijk positioneren van de organisatie voor jonge medewerkers. Zo is vanaf 1 september 2020 weer deelgenomen aan het traineeproject van Richting Zuid. Gedurende een periode van 2 jaar voeren drie verschillende trainees (ieder voor een periode van acht maanden) opdrachten uit voor de gemeente Landgraaf.

Naast focus op een toekomstbestendig personeelsbestand wordt in 2021 verder gewerkt aan de uitwerking van het integraal vitaliteitsbeleid. Eind 2018 hebben de vitaliteitsweken plaatsgevonden voor het

personeel. Het personeel heeft hierna ook ideeën aangedragen om de vitaliteit binnen de organisatie te bevorderen. In 2020 zijn de eerste ideeën die zowel budgettair als praktisch gezien haalbaar zijn in de praktijk gebracht. Onder andere meer beweging, maar ook gezonde voeding en bewustwording van leefstijlkeuzes hebben daarbij de aandacht. In 2020 is in dit kader een pilot van een Preventief medisch onderzoek (PMO) en Psychosociale Arbeidsbelasting (PSA) opgestart. Hiervoor is met instemming van het GO budget verkregen uit de IZA-gelden. Als deze pilot succesvol is wordt deze in 2021 verder uitgerold in de organisatie. In 2021 krijgt het vitaliteitsbeleid nog verder vorm met de ondersteuning van de vitaliteitscoördinator en een werkgroep vitaliteit en worden nog meer vitaliteitsideeën uitgevoerd.

Een ander belangrijk thema is (het terugdringen van) het ziekteverzuim. Opvallend is het hoge percentage verzuim in 2018 (6,94 %) en 2019 (7,50 %). Er is met name sprake van langduriger verzuim waarbij er een relatie ligt met de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand. Daarnaast heeft de bedrijfsarts geconstateerd dat er sprake is van een daling van de psychische klachten. Onze norm van maximaal 5% ziekteverzuim zullen we in 2021 naar verwachting nog niet gaan halen, maar we willen ons wel die ambitie opleggen. Het streven is om hier uiterlijk in 2022 weer op uit te komen. De uitvoering van het verzuimbeleid zal aandacht moeten blijven krijgen. P&O zal de leidinggevenden hierbij ondersteunen, bijvoorbeeld door het aanbieden van trainingen en signaleren op mogelijkheden.
Vanwege het beëindigen van het contract met de arbodienst in 2020 is per 1 januari 2021 een contract met een nieuwe arbodienst gesloten. In samenspraak met de arbodienst wordt gekeken welke stappen gezet kunnen worden om het ziekteverzuim terug te dringen naar maximaal 5%.

Het college heeft via de beleidsalternatieven een aantal personeel gerelateerde autonome ontwikkelingen ingediend. Dit betreft:
- Ophogen capaciteit programma control (€ 30 duizend structureel; eerste jaren € 51 duizend incidenteel)
- Kosten inhuur verplicht aan te wijzen archivaris (€ 10 duizend structureel)
- Uniformering kleding buitendienst (€ 15 duizend structureel)

Ook heeft het college via de beleidsalternatieven een aantal personeel gerelateerde ruimtevragen ingediend. Dit betreft:
- Ophogen capaciteit ontwikkelcoach (€ 121 duizend incidenteel; € 38 duizend structureel)
- Ophogen capaciteit participatiecoach (€ 68 duizend structureel)
- Ophogen capaciteit OOV (€ 76 duizend structureel)

Deze ruimtevragen zijn nog niet gedekt in deze begroting.

Omgevingsanalyse

Kengetal historische ontwikkeling	Bron	2016	2017	2018	2019
Gemiddelde leeftijd medewerkers	Personeelsadministratie	49,7	49,2	49,8	49,3
Verdeling over leeftijds-cohorten	Bedrijfsvoerings-rapportage				
< 35 jaar			10%	11%	13%
35-45 jaar			19%	16%	19%
45-55 jaar			37%	34%	28%
> 55 jaar			34%	39%	40%
Ziekteverzuim	Bedrijfsvoerings-rapportage	4,10%	5,40%	6,90%	7,50%

Doelen

1. Een toekomstbestendig personeelsbestand

Indicatoren

Gemiddelde leeftijd

Norm: ≤ 50 jaar

Prestatie-indicator in leeftijdsjaren	Norm
Gemiddelde leeftijd	50

Evenredige leeftijdsverdeling personeel

Norm: 15% jonger dan 35 en 38% ouder dan 55 jaar

Prestatie-indicator in %	Norm
Evenredige leeftijdsverdeling personeel	%

Wat gaan wij daarvoor doen in 2021?

1.1 Sturen op goede mix in het personeelsbestand (competenties, leeftijd, etc.)

1.2 Inzet trainees van Richting Zuid

Doelen

2. Een gezonde en vitale organisatie

Indicatoren

Geïmplementeerde voorstellen vitaliteitsweken

Norm: Aantal 4

Prestatie-indicator in aantallen	Norm
Geïmplementeerde voorstellen vitaliteitsweken	4

Ziekteverzuimpercentage

Norm: Percentage afnemend richting 5%

Prestatie-indicator in %	Norm
Ziekteverzuimpercentage	5 %

Wat gaan wij daarvoor doen in 2021?

2.1 Implementatie voorstellen vanuit de vitaliteitsweken

2.2 Inzetten op terugdringen ziekteverzuim

Doelen

3. Kwalitatieve advisering, ondersteuning en beleidvorming op gebied van P&O

Wat gaan wij daarvoor doen in 2021?

3.1 Advies en ondersteuning aan de gehele organisatie op vlak van P&O

3.2 Ondersteuning van de werving- en selectieprocedures

3.3 Zorg dragen voor actueel, gedegen en proactief P&O-beleid

Doelen

4. Competentiegericht sturen

Wat gaan wij daarvoor doen in 2021?

4.1 Werken met competentiemanagement

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo personeel (A-B-C-D-E-F)	**-22.501**	**-22.608**	**-23.223**	**-23.495**	**-23.756**	**-24.114**
A. Vergoeding (baten) personeel + bijdragen derden	**211**	**271**	**237**	**238**	**238**	**238**
B. Salarislasten eigen personeel	**19.297**	**20.053**	**20.590**	**20.846**	**21.126**	**21.464**
B1. Schaalsalarissen huidig personeel	*18.115*	*18.810*	*19.287*	*19.512*	*19.765*	*20.076*
B2. schaalsalarissen bestuur + voormaligen	*1.182*	*1.243*	*1.303*	*1.334*	*1.361*	*1.388*
C. Personeelslasten van derden	**2.124**	**1.597**	**1.664**	**1.687**	**1.668**	**1.688**
C1. Uitzendkrachten en detacheringen	*1.452*	*966*	*1.013*	*1.036*	*1.017*	*1.037*
C2. WSW	*672*	*631*	*651*	*651*	*651*	*651*
D. Studiekosten	**441**	**314**	**289**	**289**	**289**	**289**
E. Overige centrale personeelsbudgetten	**435**	**537**	**516**	**516**	**516**	**516**
F. Overige decentrale personeelsbudgetten	**415**	**378**	**401**	**395**	**395**	**395**

- Vanaf 2020 is op post B1 o.a. de structurele dekking team Jeugd KCC verwerkt.
- Het budget onder C1 is grotendeels bepaald uit een risico-opslag (4,7%) op het budget “Schaalsalarissen huidig personeel”. De stijging vanaf 2021 t.o.v. 2020 vloeit o.a. voort uit de inzet van trainees.
- Onder E worden de volgende budgetten verantwoord: werving & selectie, secundaire arbeidsvoorwaarden, werkkostenregeling, functiewaarderingen, intern mobiliteitsbureau, arbozaken en organisatieontwikkeling.
- Onder F wordt o.a. verantwoord: overwerkvergoedingen, beloningsdifferentiatie, overige secundaire arbeidsvoorwaarden, stagiaires, WW-lasten en ZW-inkomsten.

Wat zijn de risico's

Nr.	Majeure risico’s	Beheersmaatregel	2020	2021	2022	2023
1	Onvoldoende toekomstbestendig personeelsbestand	Tijdig werven personeel vóór uitstroom pensioengerechtigden	pm	pm	pm	pm
2	Tekort op salarissen i.v.m. raming max-1	Monitoren salaris-uitputting en gedurende het jaar tijdig bijstellen. Jaarlijks beoordelen handhaafbaarheid raming max-1 en zo nodig raming opwaarts bijstellen bij nieuwe begroting 2022	515	515	515	515
		Totaal risicobedrag	**515**	**515**	**515**	**515**

Toelichting risico's

1.

De taken van de overheid veranderen en tegelijkertijd is het niet altijd gemakkelijk om kwalitatief goed

personeel te werven voor de specifieke taken. Het is van belang om de organisatie aantrekkelijk te maken en houden voor nieuw personeel. Ook zal een relatief groot deel van het personeel de komende jaren gaan uitstromen vanwege bereiken pensioengerechtigde leeftijd. Het wordt lastig om dit verlies aan kennis en ervaring in zo'n korte tijd op te vangen. Er moet tijdig gekeken worden hoe deze plekken opgevuld kunnen worden. De gemiddelde leeftijd van het personeelsbestand binnen Landgraaf is 49,3 jaar. Zouden er geen maatregelen genomen worden dan loopt dit op naar boven de 50. Verdere actie blijft noodzakelijk (lees uitstroom ouderen en instroom jongeren), want anders neemt de gemiddelde leeftijd alsnog verder toe.

2.

Door het ramen van de salarislast op basis van max-1 (sinds begroting 2020) is er minder salaris/inhuurbudget beschikbaar van bijna € 515.000. Om de ramingen van de salarislasten consistent te laten verlopen dient max-1 op alle functies toegepast te worden. Gedurende de periode 2015-2019 is er een overschot geweest op de personele lasten van de diverse afdelingen van respectievelijk € 341.000, € 183.000, € 519.000 en € 401.000. Deze jaren had het overschot dus slechts 1x de omvang van de nu in te zetten ruimtecreatie. Hierdoor lopen we een zeer hoog risico (100%) dat we te maken krijgen met een tekort op de salarisraming, maar dit kan nog worden bijgesteld in de loop van 2021. Wij kiezen daarom voor een kans-inschatting van zeer hoog (100%). Dat is een verhoging t.o.v. 2020 omdat wij zien dat er stevig bijgestuurd moet worden om dit risico te beteugelen.

Communicatie

Wat willen we bereiken?

Het jaar 2020 heeft wat gemeentelijke communicatie betreft voor een groot deel in het teken van corona gestaan. Dit heeft een flink beslag gelegd op het team communicatie, waardoor de doelstellingen die we voor 2020 hadden, blijven staan voor 2021. We borduren dan voort op hetgeen we in 2020 op deze gebieden in gang hebben gezet, zoals doorontwikkeling naar aanleiding van de enquête over de gemeentelijke informatievoorziening.
We zetten in op:
- Doorontwikkeling van digitale en sociale media;
- Inzet op de best passende informatievoorzieningskanalen binnen het financiële kader;
- Versterken van de interactie met de inwoners;
- Profileren van Landgraaf als gemeente waar het goed leven, werken en recreëren is;
- Doorvoeren van herkenbaarheid en branding van Landgraaf in alle uitingen.

Het college heeft via de beleidsalternatieven een ruimtevraag ingediend ten behoeve van het kunnen continueren van het papieren medium Gemindezake. Dit betreft een bedrag van € 50 duizend structureel. In deze begroting is voor deze ruimtevraag nog geen dekking opgenomen. Indien hier door de raad geen ruimte voor gegeven kan worden, betekent dat dat de Gemindezake stopt met ingang van 2021 en de gemeente geen papieren communicatiemiddel meer uit kan brengen.

Doelen

1. Communicatie verzorgen naar inwoners, media en stakeholders

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

1.1 Communicatie verzorgen of ondersteunen met inzet van de best passende media binnen het financiële kader.

1.2 Contacten onderhouden met pers/media.

Doelen

2. Advisering en ondersteuning van bestuur en (beleids)afdelingen

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

2.1 Bestuur en afdelingen voorzien van gevraagd en ongevraagd advies.

2.2 Informatie die opgehaald wordt uit diverse platforms delen met de vakafdelingen ter ondersteuning van beleidsvorming.

2.3 Vergroten van bewustwording bij collega's van communicatieve mogelijkheden.

Doelen

3. Meer interactie met de inwoners bewerkstelligen via diverse platforms

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

3.1 Interactie via gewenste platforms mogelijk maken, beleggen bij de juiste functionarissen en monitoren.

Doelen

4. Investeren op profilering, doorvoeren van herkenbaarheid en branding

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

4.1 Adviseren en ondersteunen op vlak van profilering en monitoren van herkenbaarheid en branding.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Omschrijving	werkelijk 2019	verwacht 2020	raming 2021	raming 2022	raming 2023	raming 2024
A Lasten	114	116	69	69	69	69

Dit betreft met name de bijdrage aan Omroep Landgraaf, uitzendingen raadsvergaderingen, kabelkrant en uitgifte en verspreiding Gemindezaken. Het verschil vanaf 2021 komt doordat de ruimtevraag voor laatstgenoemde post nog niet in de cijfers verwerkt is.

Wat zijn de risico's

In dit onderdeel zijn geen majeure risico's aanwezig.

Juridische zaken (inclusief privacy)

Wat willen we bereiken?

Juridische zaken omvat een scala aan werkzaamheden. De belangrijkste juridische werkzaamheden betreffen interne juridische advisering op alle gemeentelijke taakgebieden inclusief privacy en de afhandeling van bezwaren, beroepen, aansprakelijkstellingen, klachten, WOB-verzoeken en ingebrekestellingen.

In de gemeentelijke beleidsontwikkeling en het besluitvormingsproces zitten vele juridische componenten die we als gemeente kwalitatief goed geborgd willen hebben. Hierin wordt de organisatie ondersteund door het team juridische zaken. Daarnaast zorgt het team voor de tijdige behandeling en afhandeling van bezwaren en klachten. Tevens vertegenwoordigen zij de gemeente bij rechtszaken. Zowel de adviezen als de afgehandelde zaken dienen de rechterlijke toets te kunnen doorstaan.
We vinden het van belang te investeren op de bewustwording van een juridische toets aan de voorkant van een besluitvormingstraject om eventuele problemen in een later stadium te voorkomen. Hiertoe zal juridische zaken zich pro-actief profileren binnen de organisatie en meer aandacht gaan besteden aan ongevraagde advisering.

De algemene verordening gegevensbescherming (AVG) is vanaf 25 mei 2018 van toepassing op de gemeentelijke bedrijfsvoering. De jaren 2018 en 2019 hebben hoofdzakelijk in het teken gestaan van het implementeren van de AVG. In 2020 heeft een verschuiving plaats gevonden richting de beheerfase. Ter ondersteuning van de beheerfase is er een privacy managementsysteem ingericht waarmee de plan-do-act-check-cyclus wordt geborgd en dat tegelijkertijd bijdraagt aan de verbetering van het privacy-volwassenheidsniveau van de gemeente. 2021 zal het eerste jaar zijn waarin het privacy managementsysteem volledig operationeel is.

Doelen

1. Er wordt kwalitatief goede juridische ondersteuning geboden op alle gemeentelijke taakgebieden.

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

1.1 Kwalitatieve adviezen leveren binnen een redelijke termijn.

Doelen

2. De juridische procedures worden binnen de wettelijke termijn afgehandeld.

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

2.1 Afhandelen van bezwaren etc. binnen de wettelijke termijn.

Doelen

3. Bewustwording van juridische aspecten binnen de organisatie wordt vergroot.

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

3.1 Pro-actief (ongevraagde) adviezen geven.

3.2 Kennis delen met collega's over Awb.

Doelen

4. De privacy is gewaarborgd (AVG).

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

4.1 In de bedrijfsvoeringsrapportage rapporteren over de status van het register van de verwerkingsactiviteiten.

4.2 In samenspraak met proceseigenaren een prioritering maken voor de maatregelen die op basis van het privacy managementsysteem moeten worden uitgevoerd.

4.3 De Functionaris voor gegevensbescherming (FG) houdt steekproefsgewijs toezicht op bepaalde werkprocessen.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024
A	**Saldo juridisch (A1-A2)**	**-103**	**-97**	**-97**	**-97**	**-97**	**-97**
A1	*Baten juridisch*	*12*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
A2	*Lasten juridisch*	*115*	*97*	*97*	*97*	*97*	*97*

Dit betreft met name proces- en advocaatkosten, vergoedingen leden commissie voor de bezwaarschriften, bijdrage nationale ombudsman, bijdrage Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC).

Wat zijn de risico's

(x € 1.000)

Nr.	Majeure risico's	Beheersmaatregel	2021	2022	2023	2024
1	Bestuurlijke boete bij niet voldoen aan AVG	Sturen op afspraken inzake werken conform regelgeving AVG	60	60	60	60

Toelichting risico's

1.

De AVG kent twee boetecategorieën. De eerste boetecategorie ziet toe op overtredingen die in strijd zijn met bepaalde AVG-verplichtingen. De maximale bestuurlijke boete die hiervoor opgelegd kan worden, bedraagt € 10 miljoen per overtreding. De tweede boetecategorie ziet toe op overtredingen die in strijd zijn met de grondbeginselen en/of grondslagen van de AVG. Deze overtredingen kunnen een stuk zwaarder worden bestraft, namelijk tot maximaal € 20 miljoen per overtreding. Op basis van jurisprudentie

is de inschatting dat voor Landgraaf het maximale risico € 600 duizend is. In het kader van deze risico-inventarisatie laten we het oude bedrag van € 10 miljoen dus bewust los. Feitelijk is € 600 duizend het maximale risico waarbij de kans dat zich dit voor doet zeer klein wordt geacht.

Ontwikkeling van de informatievoorziening

Wat willen we bereiken?

Niet alleen de overheid, maar de hele maatschappij gaat versneld digitaal. Organisaties binnen iedere sector hebben vanaf maart 2020, door het ingaan van de intelligente lockdown, een transformatie meegemaakt op het gebied van digitalisering. Geen sector en geen beroepsgroep is hierbij onaangeraakt gebleven. De revolutie die het corona virus heeft ingezet is onomkeerbaar. Onze premier voorspelde het begin april al en menig functionaris betrokken bij de informatievoorziening voelde dit al lange tijd aankomen. De digitale transformatie van de maatschappij is nu volop in beweging!
Hoe dan nu verder? Digitale informatievoorziening is de nieuwe motorolie. Meer mensen dan ooit tevoren ontdekken de voordelen van digitaal werken, digitaal bijeenkomen, digitaal ontmoeten, het digitaal informeren en het digitaal zakendoen. Digitaal is de standaard geworden van onze economie en legt een nieuwe basis onder het fundament van onze samenleving.
Waren we niet al jaren bezig met het leggen van een fundament onder de informatiehuishouding? Zeker, gemeenten werken al jaren samen aan opvolgende uitvoeringsprogramma's van de VNG om de informatiehuishouding te laten voldoen aan wet- en regelgeving, maatschappelijke en technische ontwikkelingen. De uitdagingen hierin zijn zo omvangrijk en ook overeenkomstig dat deze nu vastgelegd zijn in een meerjarenprogramma 2020-2024 onder de titel "De Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)". Ook al zijn alle 355 gemeenten uniek, veel van hun taken en opgaven zijn vergelijkbaar. Via de GGU werken gemeenten samen in de uitvoering van hun taken, met als leidend principe: collectief inspelen op nieuwe wetgeving, technologie en ontwikkelingen die alle gemeenten aangaan.

Digitalisering en optimalisering van de bedrijfsvoering en dienstverlening is een continu proces dat onder regie van aanstaande wetgeving en onder uitvoering van het meerjarenprogramma een stappen zet naar een transparante en dienstbare overheid. Zo zal de Wet open overheid (Woo) de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen. Het doel hiervan is overheden en semi-overheden transparanter te maken. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De kern van de wet is dat overheidsorganisaties verplicht zijn om diverse categorieën documenten actief openbaar te maken. Ook de nieuwe Archiefwet 2021 zal als vervanger van de Archiefwet 1995 er voor zorgen dat het digitale informatiebeheer gemakkelijk te begrijpen en toe te passen is. Hierbij zullen centrale begrippen van de huidige Archiefwet 1995, waaronder overbrenging, waardering, selectie en vernietiging alsmede goede, geordende en toegankelijke staat blijven bestaan.

Via de beleidsalternatieven is een tweetal autonome ontwikkelingen ingediend. Dit betreft:
- Het ICT-plan op gebied van archiefwet (digitale opslag, incidenteel € 10 duizend, structureel € 38 duizend) en key2control (aantonen rechtmatigheidsverklaring, structureel € 17 duizend)
- Digitaal stelsel omgevingswet: betreft noodzakelijke overstap naar nieuwe applicaties (oplopend van € 59 duizend in 2021 tot € 91 duizend vanaf 2022.

Ook heeft het college via de beleidsalternatieven een ruimtevraag ingediend. Dit betreft:
- Diverse projecten vanuit het ICT-plan (incidenteel € 10 duizend, structureel € 28,5 duizend.
Deze ruimtevraag is nog niet gedekt in deze begroting.

Doelen

1. De kwaliteit en duurzaamheid van de informatie gegarandeerd wordt (nieuwe Archiefwet)

Indicatoren

1.1 Aangesloten op e-depot

Norm: Eind 2021 gereed

Prestatie-indicator in %	Norm
1.1 Aangesloten op e-depot	%

1.3 Uitgevoerd archiefbeheer n.a.v. verkorte overbrengingstermijn

Norm: Eind 2023 gereed

Prestatie-indicator in %	Norm
1.3 Uitgevoerd archiefbeheer n.a.v. verkorte overbrengingstermijn	%

1.4 Uitgevoerd jaarplan KIDO

Norm: Eind 2021 gereed

Prestatie-indicator in 5	Norm
1.4 Uitgevoerd jaarplan KIDO	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

1.1 Aansluiten op e-depot.

1.2 Aanwijzen en inregelen rol archivaris.

1.3 Inregelen consequenties verkorting overbrengingstermijn van 20 naar 10 jaar (activiteiten over periode van 3 jaar).

1.4 Uitvoeren jaarplan KIDO.

Doelen

2. De informatiebeveiliging op orde is (ENSIA en BIO)

Indicatoren

2.1 Uitgevoerd jaarplan informatiebeveiliging 2020-2021

Norm: Eind 2021 gereed

Prestatie-indicator in %	Norm
2.1 Uitgevoerd jaarplan informatiebeveiliging 2020-2021	%

2.2 Gerealiseerde verbetermaatregelen ENSIA uit de evaluatie 2020

Norm: Eind 2021 gereed

Prestatie-indicator in %	Norm
2.2 Gerealiseerde verbetermaatregelen ENSIA uit de evaluatie 2020	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

2.1 Uitvoeren informatiebeveiligingsplan 2020-2021.

2.2 Aansluiten van het normenkader BIO op de planning en control-cyclus.

2.3 Evalueren en implementeren geconstateerde verbetermaatregelen uit de ENSIA-2020.

2.4 Uitvoeren van de risico-analyse BIO en maatregelen toepassen van de nog nader te bepalen kritische processen.

Doelen

3. De informatievoorziening actief openbaar wordt gemaakt (Woo)

Indicatoren

3.1 Opgesteld plan van aanpak implementatie Woo

Norm: Eind 2021 gereed

Prestatie-indicator in %	Norm
3.1 Opgesteld plan van aanpak implementatie Woo	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

3.1 Onderzoek naar consequenties Woo en opstellen 'roadmap' voor de implementatie.

Doelen

4. Ervaring opgedaan wordt met data-gestuurd werken

Indicatoren

4.2 Gerealiseerde sociale wijkkaart

Norm: Eind 2021 gereed

Prestatie-indicator in %	Norm
4.2 Gerealiseerde sociale wijkkaart	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

4.1 Bepalen van 2 beleidsvragen tbv de pilot van “ruimtelijke kijk in het sociaal domein”.

4.2 In samenwerking met Het Gegevenshuis vormgeven van de sociale wijkkaart op basis van de beleidsvragen.

Doelen

5. Een meerjarig ICT-plan voorhanden is

Indicatoren

5.1 Geactualiseerd ICT-plan

Norm: 1e kwartaal 2021 gereed

Prestatie-indicator in %	Norm
5.1 Geactualiseerd ICT-plan	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

5.1 Het ICT-plan uitvoeren en actualiseren conform P&C-cyclus.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo ICT	**-1.713**	**-1.737**	**-2.145**	**-2.058**	**-2.111**	**-2.092**
Baten ICT	*383*	*381*	*449*	*456*	*465*	*473*
Lasten ICT	*2.096*	*2.118*	*2.594*	*2.514*	*2.576*	*2.565*

De stijging in 2020 en 2021 zit voornamelijk in de bijdrage PIT die gebaseerd is op het nieuwe verrekenmodel en bij wie we het applicatiebeheer gaan beleggen. Daarnaast is de autonome ontwikkeling m.b.t. het ICT-plan hierin opgenomen.

Wat zijn de risico's

(x € 1.000)

Nr.	Majeure risico's	Beheersmaatregel	2021	2022	2023	2024
1	Niet voldoen aan archiefwet en -regelgeving	Maatregelen KPI-jaarplan 2021	pm	pm	pm	pm
2	Onvoldoende toegankelijkheid van overheidsinformatie	Implementatieplan actieve openbaarmaking	pm	pm	pm	pm

Toelichting risico's

1.

Het onvoldoende borgen van de duurzaamheid van de informatievoorziening kan een grote impact hebben op de dienstverlening en de bedrijfsvoering. De kans op ingrijpen door de provincie en het risico op

kostbare hersteloperaties nemen toe.

2.

Overheidsinformatie dient actief openbaar gemaakt te worden. Als je als gemeente dit niet in orde hebt voldoe je niet aan de wet- en regelgeving en ben je als gemeente ook niet transparant. Dit veroorzaakt imagoschade.

Planning & Control

Doelen

1. Een structureel en reëel meerjarig evenwicht 2021-2024.

Indicatoren

1.1 Jaarstukken 2020

Norm: Gereed 15 juli 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.1 Jaarstukken 2020	%

1.2 Begroting 2022

Norm: Gereed 15 november 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.2 Begroting 2022	%

1.3 Kadernota 2022

Norm: Gereed op 1 juli 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.3 Kadernota 2022	%

1.4 Tussenrapportage 2021

Norm: Gereed 1 september 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.4 Tussenrapportage 2021	%

1.5 Slotrapportage 2021

Norm: Gereed 30 december 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
1.5 Slotrapportage 2021	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

1. Opstellen van de diverse planning en control producten.

Doelen

2. Een weerstandsvermogen dat over de gehele periode 2021-2024 groot genoeg is om de risico's af te kunnen dekken.

Indicatoren

2. Geïmplementeerd nieuw P&C-systeem (opvolger Navigus)

Norm: Gereed 1 juni 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
2. Geïmplementeerd nieuw P&C-systeem (opvolger Navigus)	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

1. Opstellen van de diverse planning en control producten.

Doelen

3. Repressief toezicht vanuit de provincie behouden voor de komende jaren.

Indicatoren

3. Geïmplementeerde modules rechtmatigheid key2control

Norm: Gereed 1 juni 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
3. Geïmplementeerde modules rechtmatigheid key2control	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

3. Implementeren modules rechtmatigheid key2control t.b.v. rechtmatigheidsverklaring.

7. Uitvoeren onderzoeken 213A

Doelen

4. Een planning en control systeem dat in 2022 is gemoderniseerd en afgestemd op de wensen en mogelijkheden van de hedendaagse tijd.

Indicatoren

4. Verbeterde end-user faciliteit FMS

Norm: Gereed 31 december 2021

Prestatie-indicator in %	Norm
4. Verbeterde end-user faciliteit FMS	%

6.1 Verbeterd % contractenadministratie

Norm: > % 2019

Prestatie-indicator in %	Norm
6.1 Verbeterd % contractenadministratie	%

6.2 Doorlooptijd facturen

Norm: < 30 dagen

Prestatie-indicator in dagen	Norm
6.2 Doorlooptijd facturen	30

7. Achterstand 2020 ingelopen voor vaststelling jaarstukken 2021

Norm: Gereed 1 Juni 2022

Prestatie-indicator in %	Norm
7. Achterstand 2020 ingelopen voor vaststelling jaarstukken 2021	%

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

2. Invoeren nieuw P&C-systeem gekoppeld aan bestaand financieel systeem.

4. Optimaliseren bestaand financieel systeem.

5. Optimaliseren Aan- en Afwezigheidssysteem (onder voorbehoud).

6. Reguliere werkzaamheden i.h.k.v. salarisadministratie en de financiële administratie.

Doelen

5. Kwetsbaarheid financiële functie is in 2022 opgelost.

Wat willen we bereiken?

Zoals ook al in de begroting 2020 aangekondigd willen we uiterlijk in 2022 ons planning en control systeem volledig hebben gemoderniseerd. Het financieel kader is als we de gestelde targets van 2020, waaronder de nota's financiering, invordering en risicomanagement en weerstandsvermogen, halen volledig geactualiseerd.

Door omstandigheden buiten onszelf zijn we er definitief niet in geslaagd het bestaande systeem te vervangen. Wel is het gelukt ons huidige pakket in de 'cloud' te zetten waardoor we een groot risico hebben opgelost. Daarom zal 2021 volledig in het teken staan van het optimaliseren van het huidige financiële systeem in afstemming met de nieuwe eigenaar/leverancier van dit systeem en het implementeren en operationaliseren van het vervangende systeem voor de planning en control processen. Die aanbesteding is medio 2020 opgestart en zal operationeel dienen te zijn in de loop van 2021 teneinde de planning en control producten met dit systeem te kunnen opmaken. Streven hierbij is om de producten van de planning en control op termijn meer modulair en digitaal aan te bieden aan de raad zodat we

afscheid kunnen nemen van de dikke hardkopie boekwerken.
Daarnaast zal 2021 vooral in het teken staan van het inrichten van de betrouwbare rechtmatigheidsverklaring die het college in 2021 dient af te geven. Dit is m.i.v. 2021 wettelijk verplicht. Wat we verder hopen te bereiken is dat we de kwaliteit van ons risicomanagement naar een nog hoger niveau weten te tillen zodat we tijdig mogelijk dalende structurele Rijksuitkeringen a.g.v. de covid-19 crisis oppikken en de raad kunnen adviseren om bij te sturen, ook als daar structurele ombuigingen voor nodig zijn. Daarmee moet het lukken om de status van repressief toezicht te behouden ook in deze financieel onzekere tijden.

Prestatie indicatoren voor 2021

Prestatie indicatoren voor 2021		Norm
1.1	Jaarstukken 2020	15 juli 2021
1.2	Begroting 2022	15 november 2021
1.3	Kadernota 2022	1 juli 2021
1.4	Tussenrapportage 2021	1 september 2021
1.5	Slotrapportage 2021	30 december 2021
2	Geïmplementeerd nieuw P&C-systeem (opvolger Navigus)	1 juni 2021
3	Geïmplementeerde modules rechtmatigheid key2control	1 juni 2021
4	Verbeterde end-user faciliteit FMS	31 dec 2021
6.1	Verbeterd % contractenadministratie	> % 2019
6.2	Doorlooptijd facturen	< 30 dagen
7	Achterstand 2020 ingelopen voor vaststelling jaarstukken 2021	1 Juni 2022

Wat mag het kosten?

x € 1.000

	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024
A	**Saldo PenC**	**-88**	**-78**	**-79**	**-81**	**-84**	**-82**
A1	*Baten PenC*	*23*	*28*	*29*	*30*	*30*	*31*
A2	*Lasten PenC*	*111*	*106*	*108*	*111*	*114*	*113*

De baten hebben betrekking op de Financieel administratieve werkzaamheden en de PSA-werkzaamheden die voor ISD-BOL en Het Gegevenshuis worden uitgevoerd. De lasten hebben betrekking op het geldmiddelenbeheer en de salarisadministratie.

Wat zijn de risico's

(x € 1.000)

Nr.	Majeure risico's	Beheersmaatregel	2021	2022	2023	2024
1	Vertraging aanbesteding en implementatie nieuw P&C-systeem	Capaciteit vrijgemaakt om proces te trekken.	nvt	nvt	nvt	nvt
2	Vertraging aanlevering stukken in het bijzonder de JR	Sturing vanuit opdrachtgever op halen deadlines accountant.	nvt	nvt	nvt	nvt
		Totaal risicobedrag				

Toelichting risico's

1.

Door de functie van senior PenC vroegtijdig te vervangen is overlap in functiebezetting mogelijk geworden en kunnen we de extra ''eigen'' zeer ervaren capaciteit inzetten voor deze implementatie.

2.

De afgelopen jaren hebben we telkens problemen gehad om de jaarstukken tijdig op te leveren. De oorzaak hierbij lag vooral in het capaciteitstekort van de controlerend accountant en de toenemende eisen die gesteld worden door de AFM aan de dossiervorming bij de accountant. We hebben hiertoe telkens een gedetailleerde planning opgesteld in afstemming met de accountant en de auditcommissie. Desalniettemin is de planning telkens niet gehaald waardoor er enorm druk is komen te staan op de capaciteit in de P&C-afdeling. Door samen met de griffie veel strakker te sturen op de mijlpalen van de planning kunnen we herhaling voorkomen. In 2020 is dit met de nieuwe accountant wel goed gelukt. Dit risico blijft aanwezig en dus blijft extra monitoring gewenst.

Huisvesting & services

Het ambtelijk apparaat van de gemeente Landgraaf is gehuisvest op de volgende 4 locaties:
- Sweelinckplein 1
- Voltastraat 22
- Emile Erensplein 55
- Marconistraat 13

Voor deze locaties, inclusief de deelnemers van het Burgerhoes, zorgen we voor een adequate reguliere interne dienstverlening. Hierbij moet onder andere gedacht worden aan onze interne helpdesk, reprografie, catering, conciërge- en bodediensten.

Wat willen we bereiken?

Een efficiënte, effectieve en veilige werkomgeving voor alle medewerkers, met meer aandacht voor vitaliteit. Door het inzetten van modern meubilair wordt bewegen en het aannemen van een goede houding gestimuleerd. Verder pakken we de laatste knelpunten op, welke uit de RIE zijn gekomen. De knelpunten met risicoklasse hoog zijn afgerond. Er staan op dit moment nog 13 knelpunten open met risicoklasse matig. Vanaf het jaar 2017 tot aan het moment van opstellen van deze paragraaf zijn 89 zit-sta bureaus geplaatst. In 2021 zullen wij dit verder uitbreiden. In juni 2019 zijn we begonnen met een energiescan. Op dit moment wordt gewerkt aan een portaal. Hierin kunnen we het verbruik monitoren, van alle aansluitingen van de bij Facilitair bedrijf in beheer zijnde gebouwen. Aan de hand van deze resultaten kunnen we op onverwacht energieverbruik anticiperen.

Doelen

1. Duurzame huisvesting.

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

1.1 Uitvoeren van het geactualiseerde MOP (meerjarenonderhoudsplan).

1.2 Huisvestingswensen en behoeften bespreken met de afdelingshoofden.

1.3 Huisvesting waar nodig aanpassen naar Corona-situatie.

Doelen

2. Meer aandacht voor vitaliteit en stimuleren van bewegen en aannemen van een goede houding.

Indicatoren

2. Vervangen huidig meubilair, waar nodig

Norm: 35% werkplekken innovatief

Prestatie-indicator in %	Norm
2. Vervangen huidig meubilair, waar nodig	35 %

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

2. Meer gebruik maken van innovatieve werkplekken waaronder zit\sta-bureaus. Dit zal ook worden opgenomen in het arbobeleidsplan vanuit P&O

Doelen

3. Arbo-technisch goede werkplekken voor alle medewerkers.

Indicatoren

3.1 Knelpunten met risicoklasse hoog en laag zijn opgelost

Norm: 100%

Prestatie-indicator in %	Norm
3.1 Knelpunten met risicoklasse hoog en laag zijn opgelost	100 %

3.2 Knelpunten met risicoklasse matig opgelost

Norm: 50%

Prestatie-indicator	Norm
3.2 Knelpunten met risicoklasse matig opgelost	50 %

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

3. Vanuit de RIE (risico-inventarisatie en evaluatie) de resterende knelpunten met de risicoklasse matig oppakken.

Doelen

4. Inzicht krijgen in het energieverbruik, om op onverwacht energieverbruik te anticiperen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

4. Energieverbruik monitoren middels het portaal en anticiperen waar nodig.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Saldo Huisvesting & services (A+B)	**-1.458**	**-1.425**	**-1.450**	**-1.448**	**-1.450**	**-1.444**
A	**Saldo Huisvesting (A1-A2)**	**-783**	**-804**	**-806**	**-807**	**-808**	**-807**
A1	*Baten huisvesting*	*219*	*213*	*216*	*220*	*223*	*223*
A2	*Lasten huisvesting*	*1.002*	*1.017*	*1.022*	*1.027*	*1.031*	*1.030*
B	**Saldo Services (excl. ICT) (B1-B2)**	**-675**	**-621**	**-644**	**-641**	**-642**	**-637**
B1	*Baten Facilitair*	*132*	*124*	*126*	*126*	*126*	*126*
B2	*Lasten Facilitair*	*807*	*745*	*770*	*767*	*768*	*763*

Onder B worden de volgende posten verantwoord: kantoorverbruiksartikelen, telecommunicatie, inrichting, schoonmaak, catering, repro, archief, postverzorging en BHV.

Wat zijn de risico's

(x € 1.000)

Nr.	Majeure risico's	Beheersmaatregel	2020	2021	2022	2023
1	Uitval medewerkers door slechte houding en/of te weinig bewegen	Vervangen delen meubilair iom arbo-coördinator met als onderlegger het arbobeleidsplan.	pm	pm	pm	pm
2	Onvoldoende veiligheid en welzijn medewerkers	Uitvoeren RIE	pm	pm	pm	pm

Toelichting risico's

Indien niet ingespeeld wordt op de vitaliteit van de medewerkers, waarbij beweging en het stimuleren van een goede houding belangrijk zijn, kan dit leiden tot meer uitval van medewerkers.

Indien knelpunten die vanuit de RIE geconstateerd zijn niet opgelost worden, kan dit zorgen voor onvoldoende veiligheid en welzijn van de medewerkers.

2.2.3 Financiering

Algemeen

De uitgangspunten voor het financiële beleid, waaronder de financiering, zijn vastgelegd in de “Financiële Beheersverordening 2020” die de gemeenteraad heeft vastgesteld op 12 december 2019. Het college van burgemeester en wethouders heeft nadere uitvoeringsregels vastgesteld in de vorm van een “besluit beleidsregels publieke taak 2006”. Daarnaast heeft de gemeenteraad op 15 juni 2017 het "Treasurystatuut gemeente Landgraaf 2017" vastgesteld. In dit treasurystatuut zijn de beleidsmatige uitgangspunten, doeleinden, organisatorische en financiële kaders, de informatievoorziening en de administratieve organisatie op het gebied van de financiering vastgelegd. Landgraaf hanteert als algemeen uitgangspunt een risicomijdend financieringsbeleid dat volledig binnen de kaders van de wet Fido past.

In deze paragraaf worden de plannen voor de treasury- of financieringsfunctie aangegeven. Voornaamste uitgangspunt is het beheersen van risico’s. Hiervoor worden in de Wet Fido (Financiering decentrale overheden) twee kwalitatieve randvoorwaarden genoemd voor het financieringsbeleid:
- het aangaan en verstrekken van geldleningen en ook het verlenen van garanties is slechts toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak;
- tijdelijke uitzettingen en derivaten moeten een prudent karakter hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatige risico's. Dit betekent onder meer ook dat bankieren niet is toegestaan.

Risico’s genoemd in deze paragraaf, die zijn afgedekt door voorzieningen en risico’s die geen direct financieel risico met zich meebrengen, komen niet terug in de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement.

Risicobeheer

Met risico’s worden bedoeld renterisico’s, kredietrisico’s, liquiditeitenrisico’s, koersrisico’s en debiteurenrisico’s. Om het risico in algemene zin in te perken dient de uitvoering van de financieringsfunctie alleen de publieke taak. Op 12 september 2006 is daarom een “besluit beleidsregels publieke taak 2006” vastgesteld. Het beheersen van risico’s komt tot uitdrukking via het gebruik van de instrumenten kasgeldlimiet en renterisiconorm. Beide instrumenten hebben tot doel het renterisico te begrenzen dat verbonden is aan de financiering door middel van korte en lange schuld.

Renterisico op vlottende schuld

Om het renterisico op de netto vlottende schuld te beheersen mogen gemeenten voor hun financieringsbehoefte niet onbeperkt kort geld aantrekken. Het aantrekken van kort geld is normaliter goedkoper dan lang geld, maar is ook sterker aan fluctuaties onderhevig.
De maximaal toegestane netto vlottende schuld wordt bepaald door de zgn. kasgeldlimiet.
Voor 2021 bedraagt de kasgeldlimiet voor Landgraaf:
(a) Omvang van de programmabegroting per 1-1-2021: € 116.363.177
(b) Bij ministeriële regeling vastgesteld percentage: 8,5 %
Toegestane kasgeldlimiet voor 2021 (a) x (b): € 9.890.870

De kasgeldlimiet wordt aan het begin van het dienstjaar vastgesteld en geldt voor het gehele jaar.
De gemiddelde netto vlottende schuld afgezet tegen de kasgeldlimiet bedroeg de afgelopen perioden:

bedragen x € 1.000

Periode	Gemiddelde netto vlottende schuld (- = overschot)	Kasgeldlimiet	Ruimte binnen de kasgeldlimiet
1e kwartaal 2019	11.522	10.566	-956
2e kwartaal 2019	9.488	10.566	1.078
3e kwartaal 2019	8.141	10.566	2.425
4e kwartaal 2019	9.899	10.566	667
1e kwartaal 2020	7.134	9.940	2.806
2e kwartaal 2020	3.020	9.940	6.920

In de financieringsbehoefte wordt zoveel mogelijk voorzien door het aantrekken van kort geld omdat dit de goedkoopste financieringswijze is. Elk kwartaal toetsen we de werkelijke liquiditeitspositie aan de kasgeldlimiet. Als we de kasgeldlimiet gedurende twee achtereenvolgende kwartalen overschrijden melden we dit bij de provincie. Overschrijden we de kasgeldlimiet structureel dan moeten we via een plan van aanpak aantonen dat we de korte financiering terugbrengen binnen de norm van de kasgeldlimiet. Uit dit plan kan blijken dat de overschrijding maar tijdelijk is, zodat we de overschrijding zonder maatregelen kunnen oplossen. Is de overschrijding echter structureel dan zal dit moeten leiden tot het aflossen van kort geld c.q. het consolideren door middel van het aantrekken van vaste geldleningen.

In de begroting 2020 is ervan uitgegaan dat wij in de loop van 2020 een consolidatie zouden moeten doen voor vaste financiering van € 10 miljoen. Op grond van de actuele ontwikkelingen verwachten wij dat wij dit niet voor eind 2020 hoeven te doen. Belangrijkste reden hiervoor is dat wij de 4e tranche van onze beleggingen van de verkochte Essent-aandelen vervroegd hebben verkocht. De uitbetaling van deze verkoopopbrengst van de 4e tranche van bijna € 8,7 miljoen heeft in januari 2020 plaatsgevonden.

Renterisico op vaste schuld

De renterisiconorm is bedoeld om het renterisico op de vaste schuld inzichtelijk te maken. We streven naar een zodanige opbouw van de leningenportefeuille dat we het renterisico op de vaste schuld als gevolg van renteaanpassingen en herfinanciering van leningen voldoende beperken door een zo groot mogelijke spreiding van het renterisico op de vaste schuld over de jaren. Daardoor werkt een wijziging in de rentestand vertragend door op de rentelasten en rentebaten in enig jaar.

Voor het bepalen van het renterisico zijn twee variabelen van belang, n.l. de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen. De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen van vaste schuld samen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Uit de navolgende berekening blijkt, dat Landgraaf ten aanzien van het renterisico – ook in meerjarenperspectief – ruimschoots binnen de wettelijk vastgestelde norm blijft.

bedragen x € 1.000

Berekening renterisico op vaste schuld	2021	2022	2023	2024
1. renteherziening op huidige vaste schuld.	0	0	0	0
2. aflossingen op huidige vaste schuld.	1.414	1.420	1.372	1.161
3. renterisico op vaste schuld (1+2)	1.414	1.420	1.372	1.161
Berekening renterisiconorm.				
4a begrotingstotaal per 1 januari.	116.363	117.451	116.140	116.187
4b bij ministeriële regeling vastgesteld %.	20	20	20	20
4. renterisiconorm (4a*4b/100)	23.273	23.490	23.228	23.237
** Toets renterisiconorm.*				
3. renterisico op vaste schuld.	1.414	1.420	1.372	1.161
4. renterisiconorm.	23.273	23.490	23.228	23.237
5. ruimte onder renterisiconorm (4-3)	21.859	22.070	21.856	22.076

Kredietrisico's

Dit betreft de risico's op een waardedaling van verstrekte kredieten ten gevolge van het niet (tijdig) na kunnen komen van de verplichtingen door de tegenpartij. Om deze risico's te beperken worden leningen en garanties alleen verstrekt aan organisaties die voldoen aan de "uitvoeringsregels publieke taak ten behoeve van het verstrekken van leningen en garanties door de gemeente Landgraaf". In het navolgende overzicht zijn de verstrekte geldleningen weergegeven.

bedragen in €

Omschrijving verstrekte geldlening	Rente %	Boekwaarde 1-1-2021	Nieuw verstrekt	Aflossing 2021	Boekwaarde 31-12-2021	Jaar laatste aflossing
Geldlening SVN	1,00%	10.312	0	938	9.375	2031
Geldlening tennisvereniging UoW	1,00%	30.045	0	2.206	27.839	2032
Sociale Krediet- en Schuldhulpverlening.	-	59.999	0	0	59.999	Afl.vrij
Geldleningen zonnepanelen Landgraaf	2,12%	2.421.011	0	228.842	2.192.169	2030
Geldleningen zonnepanelen Parkstad	1,50%	3.689.331	1.113.800	411.046	4.392.086	2032
Geldleningen energie spaargarantie	1,00%	60.153	0	4.382	55.772	2034
Geldleningen Duurzaam	1,00%	200.594	171.444	24.854	347.185	2035
Klimaat Fonds						
Geldlening Stichting Slot Schaesberg	Nog te bepalen	588.000	311.000	0	899.000	2040
Geldlening Woonwijzerwinkel	4,00%	52.172	37.000	0	89.172	2035
Aandeelhoudersgeldlening Enexis Holding NV	2,15%	2.038.139	0	0	2.038.139	2080
Totaal		**9.149.756**	**1.633.244**	**672.268**	**10.110.736**	

- In 2015 heeft de fanfare Eendracht een geldlening verstrekt aan voetbalvereniging SVN. In het kader van het accommodatieplan Landgraaf is deze lening in 2016 aan de gemeente gecedeerd. Het raadsbesluit accommodatieplan is door de gemeenteraad vastgesteld op 4 november 2015.

- De geldlening aan de tennisvereniging Ubach over Worms is in 2018 verstrekt voor de aanschaf van energiebesparende LED-verlichting. De lening wordt in 15 jaar afgelost.

- De sociale krediet- en schuldhulpverlening betreft een in 2005 verstrekte achtergestelde lening aan de Kredietbank Limburg in verband met deelname aan de Gemeenschappelijke Regeling Sociale Kredietverlening en een aanvullende lening hiervoor in 2010. In 2011, 2012, 2014 en 2015 is op deze lening afgelost.

- In 2015 heeft de gemeente Landgraaf een project “zonnepanelen” gestart. Doel is om alle burgers de gelegenheid te bieden om zonnepanelen aan te schaffen. Voor de financiering verstrekt de gemeente leningen aan de burgers met een looptijd van 15 jaar die moeten worden afgelost in maandelijkse termijnen.

- In 2017 is het zonnepanelenproject Parkstad gestart. In navolging van het Landgraafse project worden leningen aan burgers verstrekt voor de aanschaf van een zonnepaneleninstallatie. De looptijd van de lening bedraagt 15 jaar.

- In 2017 is ook het energie spaargarantieproject opgestart. Burgers kunnen een lening aantrekken van 15 jaar. Doel van het project is om woonhuizen energiezuiniger te maken.

- In 2019 is het duurzaamklimaatfonds opgestart. Burgers kunnen zelf energiebesparende maatregelen, inclusief zonnepanelen, laten uitvoeren en hiervoor een lening aanvragen.

- Naar aanleiding van het businessplan Slot Schaesberg 2018-2026 is in 2019 besloten een achtergestelde lening met een uitgestelde aflossingsverplichting aan te gaan met de Stichting Landgoed Slot Schaesberg.

- Op 19 februari 2020 heeft de raad ingestemd met deelname in de Woonwijzerwinkel BV en het verstrekken van marktconforme leningen gedurende de eerste vijf jaren voor in totaal € 179.172.
De geldlening heeft een looptijd van 15 jaar, de aflossing is lineair beginnende op 31 december 2025 en de rente bedraagt 4% per jaar.

- Op 25 juni 2020 heeft de gemeenteraad ingestemd met het verstrekken van een hybride converteerbare aandeelhouderslening aan Enexis Holding NV voor het versterken van het eigen vermogen van Enexis ten behoeve van investeringen voor de uitvoering van het Klimaatakkoord.
De looptijd is 60 jaar tegen een rentepercentage van 2,15 %, met een rentevaste periode van 10 jaar.

Liquiditeitenrisico's

Dit betreft de risico’s van mogelijke wijzigingen in de meerjaren-liquiditeitenplanning waardoor renteresultaten kunnen afwijken van de verwachtingen. De verwachte financieringsbehoefte voor 2020-

2023 baseren we op de meerjaren-liquiditeitenplanning. Deze liquiditeitenplanning wordt periodiek geactualiseerd zodat tijdig op de te verwachten financieringsbehoefte kan worden geanticipeerd. In de meerjarenbegroting wordt voor zover nodig rekening gehouden met het aantrekken van nieuwe vaste financieringsmiddelen en de rentelasten van deze financieringsmiddelen. Volgens die meerjaren liquiditeitenplanning schatten wij de behoefte aan liquiditeiten als volgt in:

(x € 1.000)

Jaar	gemiddelde fin. behoefte	max. limiet kort geld	verwachte consolidatie nieuw lang geld	gemiddelde fin. met kort geld
2021	17.912	10.000	10.000	7.912
2022	9.179	10.000		9.179
2023	10.534	10.000		10.534
2024	6.307	10.000		6.307

In de financieringsbehoefte wordt zoveel mogelijk voorzien door het aantrekken van kort geld tot maximaal de kasgeldlimiet. Uitgangspunt is dat wij gemiddeld 80% van de kasgeldlimiet ook daadwerkelijk benutten en dus hiervoor rentelasten verschuldigd zijn. De structurele overschrijding noodzaakt ons om in 2021 verder te consolideren en een nieuwe vaste geldlening van € 10 miljoen aan te trekken. Op deze wijze kan het volgende schema worden opgesteld voor de gecalculeerde en toegerekende rentelasten en het renteresultaat in 2021-2024 overeenkomstig artikel 13 van het besluit Begroting en verantwoording (BBV):

(x €)

Omschrijving	2021		2022		2023		2024	
A. Externe rentelasten								
1 Korte termijn financiering	15.000		15.000		15.000		15.000	
2 Lange termijn financiering	287.927		331.785		297.283		273.858	
Totaal externe rentelasten		302.927		346.785		312.283		288.858
B. Externe rentebaten		-202.680		-197.406		-191.407		-184.383
Totaal door te rekenen externe rente		100.247		149.379		120.876		104.475
C. 1 Rente die doorberekend moet worden aan de grondexploitatie	0		0		0		0	
2 Rente projectfinanciering die aan taakvelden wordt toegerekend	-75.860		-69.366		-62.693		-56.266	
Saldo door te rekenen externe rente		-75.860		-69.366		-62.693		-56.266
D. 1 Rente over eigen vermogen		0		0		0		0
2 Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		0		0		0		0
De aan taakvelden toe te rekenen rente		24.388		80.013		58.182		48.209
E. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		0		0		0		0
F. Renteresultaat op het taakveld treasury		**24.388**		**80.013**		**58.182**		**48.209**
Berekend renteomslag percentage		0,028%		0,093%		0,071%		0,062%
Toegepast renteomslag percentage		0,000%		0,000%		0,000%		0,000%

Koersrisico's

Dit betreft het risico dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. De financiële vlottende activa van de gemeente omvatten rekening-courant gelden en eventueel daggelden en deposito's. De vaste financiële activa bestaan enerzijds uit aandelenbezit en deelnames in gemeenschappelijke regelingen en anderzijds uit aan derden verstrekte leningen. Onderstaand overzicht bevat de boekwaarden per 1-1-2020 van het aandelenkapitaal van de gemeente.

boekwaarde in €

Omschrijving	Aantal aandelen	Boekwaarde 1-1-2021
Bodemzorg Limburg BV.	1.000	454
NV Reinigingsdienst RD4.	3.766	17.089
NV Bank Nederlandse Gemeenten.	41.301	103.253
NV Waterleidingmaatschappij Limburg.	13	58.991
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	1	1
Enexis Holding N.V.	610.198	610.198
Vordering op Attero BV	0	0
Vordering op Enexis.	82	82
Verkoop Vennootschap B.V.	82	82
CBL Vennootschap B.V.	82	82
Claim Staat Vennootschap B.V.	82	82
WoonWijzerWinkel Zuid Limburg B.V.	2.828	2.828
Totaal		**793.142**

De aandelen zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs. Omdat er geen sprake is van op de beurs verhandelbare aandelen is het koersrisico beperkt tot een eventuele noodzakelijke afwaardering van de boekwaarde.

Bij de verkoop van het aandelenbezit Essent NV in 2009 is Landgraaf, samen met de overige aandeelhouders, ook aandeelhouder geworden van een reeks van nieuwe (tijdelijke) rechtspersonen. Deze tijdelijke BV's (Special Purpose Vehicles) kunnen geliquideerd worden omdat ze hun doelstellingen hebben gerealiseerd. De verwachting is dat dit in 2020 voor de meeste BV's gerealiseerd zal worden. De escrow van de vordering op Attero BV is in 2020 al definitief afgehandeld en met de aandeelhouders verrekend. Uiteindelijk zal Enexis Holding NV vanuit de verkoop Essent nog resteren.

Debiteurenrisico's

Dit betreft het risico dat we vorderingen op debiteuren niet kunnen innen en dus moeten afboeken. De gemeente kent duidelijk vastgelegde en vastgestelde invorderingsmaatregelen. Voor vorderingen die we, ook na aanmaning en ingebrekestelling, niet via het minnelijke traject kunnen innen, starten we een dwanginvorderingstraject. Publiekrechtelijke vorderingen (leges, marktgelden en lijkbezorgingsrechten) stellen wij in handen van de belastingdeurwaarder van BsGW. Civielrechtelijke vorderingen stellen wij in handen van een gerechtsdeurwaarder. Ter afdekking van mogelijke oninbare vorderingen hebben we een voorziening gecreëerd. Jaarlijks beoordelen we de debiteuren opnieuw en passen we de voorziening indien nodig aan. In de (meerjaren) begroting hebben we een structurele storting in de voorziening dubieuze debiteuren opgenomen.

Met betrekking tot de debiteuren Sociale Zaken vinden er bestandanalyses per debiteurengroep plaats en is een voorziening gecreëerd voor dubieuze debiteuren. Jaarlijks beoordelen we of de voorziening toereikend is om toekomstige oninbaarheid van vorderingen op te kunnen vangen.

Leningenportefeuille

Jaarlijks lichten we het gehele leningenbestand door op mogelijkheden tot vervroegde aflossing of herfinanciering tegen lagere rente. Afhankelijk van de aflossingsmogelijkheden van een lening, de rente van de bestaande lening, de boete bij vervroegde aflossing, de verwachte rente van een nieuwe lening bij herfinanciering en de ingeschatte financieringsbehoefte besluiten we een lening al dan niet vervroegd af te lossen of te herfinancieren. Het verwachte verloop van het leningenbestand is als volgt:

bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 01-01-21	Opname in 2021	Reguliere aflossing in 2021	Vervroegde aflossing 2021	Boekwaarde 31-12-2021
Leningen o/g gemeente.	18.149	10.000	1.414	0	26.735
Totaal gemeentelijke vaste financiering.	**18.149**	**10.000**	**1.414**	**0**	**26.735**

In 2021 zijn er voor het huidige leningenbestand geen extra aflossingsmogelijkheden terwijl er ook geen renteherzieningen plaatsvinden. Op grond van de geactualiseerde liquiditeitenplanning is in 2021 sprake van een toenemende liquiditeitsbehoefte, m.n. veroorzaakt door voorgenomen investeringen en de inzet van reserves. In de begroting 2021 is rekening gehouden met het aantrekken van nieuwe vaste geldlening van € 10 miljoen.

Kasbeheer

Dit betreft het beheer van saldi en liquiditeiten voor een periode korter dan één jaar. In overeenstemming met de bepalingen van het treasurystatuut worden de volgende uitgangspunten en limieten gehanteerd:
- de kasgeldlimiet wordt niet overschreden;
- de toegestane korte termijnproducten zijn: rekening-courantkrediet, daggelden en kasgeldleningen;
- vastgestelde kredietlimieten op de diverse rekening-courantrekeningen;
- renteoptimalisering door compensatie bij de rekeningen bij de BNG.

Als uitgangspunt geldt verder, dat zoveel mogelijk het contante geldverkeer wordt beperkt en de elektronische betaalvormen worden gestimuleerd. Voor het beheer van de financiële middelen houdt de gemeente Landgraaf een rekening-courant aan bij de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten en de Rabobank. De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) fungeert als huisbank. De gemeente verricht haar betalingsverkeer volledig via elektronisch bankieren bij de BNG.

Economische verwachtingen

Contactbeperkende maatregelen om de pandemie tegen te gaan, hebben in Nederland geleid tot een uitzonderlijke terugval in economische activiteiten van zo'n 10 à 15%. Om de grote onzekerheid over het verloop van de pandemie en het hersteltempo van de economie recht te doen, bevat de gepubliceerde juniraming van het Centraal Planbureau (CPB) verschillende scenario's. In de basisraming, die uitgaat van matig herstel, resulteert een bbp-daling in 2020 van 6%, gevolgd door een stijging van 3% volgend jaar. De werkloosheid verdubbelt. De overheidsfinanciën krijgen een forse tik, maar blijven uit de gevarenzone. De huidige onzekerheid stelt de overheid voor grote dilemma's. Tijdens de herstelfase is beheerst afbouwen van het steunbeleid wenselijk, maar de mate waarin de overheid kan terugtreden is afhankelijk van het

hersteltempo van de economie. Het herstel kan bespoedigd worden door internationale coördinatie in de aanpak van de crisis en door het waar mogelijk naar voren halen van investeringen, zoals in woningbouw en de energietransitie.

Indien een tweede golf besmettingen tot hernieuwde contactbeperkingen leidt, zullen bedrijven aanvullende productieproblemen ondervinden en te maken krijgen met een verder afnemende vraag naar hun producten en diensten, terwijl hun buffers toch al aangetast zijn. In zo'n scenario krimpt het bbp ook in 2021, loopt de werkloosheid op tot 10% en neemt de staatsschuld toe tot ruim 75% bbp.

Het hersteltempo kan tegenvallen door grote economische problemen bij onze handelspartners. Naarmate het herstel internationaal achterblijft kunnen banken in binnen- en buitenland in de problemen komen, hetgeen via de kredietverlening een aanvullende rem op het herstel zet. In zo'n scenario van zwak herstel blijft bbp-groei in 2021 uit, loopt de werkloosheid op tot boven de 10% en stijgt de staatsschuld tot ruim 75% bbp.

Het is ook denkbaar dat het herstel sneller verloopt, als het opheffen van contactbeperkingen tot optimisme onder consumenten leidt. Door inhaal van bestedingen bij huishoudens en investeringen van bedrijven om op nieuwe mogelijkheden in te kunnen spelen, kan de stijging van de werkloosheid beperkt blijven. In zo'n scenario van sterk herstel kan het bbp in de loop van 2021 weer boven het niveau van eind 2019 uitkomen.

Rentevisie en 1% Rente-indicator

Het monetaire beleid van de ECB blijft zeer ruim. De lange rentetarieven lopen een fractie op en blijven daardoor op een zeer laag niveau. Het leningenbestand van de gemeente bevat geen leningen waarvoor in de restant looptijden nog een renteherziening moet plaatsvinden. Voor het aantrekken van nieuwe vaste leningen is uitgegaan van lineaire leningen met een looptijd van 20 jaar en een renteniveau van 1,5 %. Een stijging van het renteniveau met 1% heeft de volgende gevolgen in de meerjarenbegroting voor de rentelasten, uitgaande van eenzelfde financieringsbehoefte.

bedragen x € 1.000

Jaar	Volume nieuwe leningen	1% Extra rentelast	Budgettaire last begrotingsjaar *
2021	10.000	100	50
2022			98
2023			93
2024			88

** Voor de rentelast in de begroting gaan we uit van een half jaar rentelasten in het jaar waarin we de lening aangaan.*

EMU-saldo

Sinds Nederland deel uitmaakt van de Economische en Monetaire Unie (EMU) wordt voor het begrotingssaldo een definitie gebruikt die binnen de gehele EMU hetzelfde is, namelijk het EMU-saldo. Met het EMU-saldo wordt het saldo van inkomsten en uitgaven van de totale overheid bedoeld. In het verdrag van Maastricht is afgesproken dat het EMU-tekort van een land maximaal 3% van het Bruto

Binnenlands Product (BBP) mag zijn. Het BBP is de totale (gelds-)waarde van alle in een land geproduceerde goederen (en diensten) gedurende een bepaalde periode (meestal een jaar).

Het EMU-saldo is gebaseerd op kasbasis. Omdat de sturing op basis van het baten- en lastenstelsel geschiedt, krijgt het EMU-saldo niet de aandacht in de begrotings- en verantwoordings-cyclus die nodig wordt geacht. Voor gemeenten is het van belang te weten of de individuele referentiewaarden van het EMU-saldo die voor de individuele gemeenten berekend zijn, meerjarig overschreden worden. Omdat het consequenties heeft als de macronorm overschreden wordt, is het voor individuele overheden van belang om meerjarig op de individuele referentiewaarden te sturen.

Landelijk is bepaald dat het gezamenlijk aandeel van gemeenten, provincies en waterschappen in het landelijk EMU-tekort (van 3 %) maximaal 0,4 % van het BBP mag bedragen. Momenteel bekijkt de minister van Financiën of de referentiewaarde van 0,4% verder verlaagd kan worden naar 0,3%. Omdat gemeenten (nog) niet afgerekend worden bij overschrijding de referentiewaarde worden vanaf 2016 geen individuele referentiewaarden per gemeenten berekend. Wel is het mogelijk ons EMU-saldo aan de hand van de begroting te berekenen. Voorheen gebeurde dat door middel van de zgn. EMU-enquête. Vanaf het begrotingsjaar 2017 schrijft het nieuwe BBV voor dat de gemeente een geprognosticeerde balans moet opstellen en hieruit in vergelijking tot de beginbalans van het jaar het EMU-saldo dienen af te leiden. De gehanteerde berekeningswijze sluit aan bij de controle zoals het CBS c.q. het ministerie van Financiën zal uitvoeren na inlevering van de IV3-rapportage.

Uit de berekening zoals opgenomen in de hierna volgende geprognosticeerde balans blijkt dat we voor 2021 tot en met 2023 een EMU-tekort verwachten en voor 2024 een overschot.

(x €)

Ontwikkeling EMU-saldo	EMU-mutatie 2021	EMU-mutatie 2022	EMU-mutatie 2023	EMU-mutatie 2024
Mutaties activa	0	0	0	0
Mutaties passiva	-14.066.801	-2.887.807	-2.338.986	7.653.884
Ontwikkeling EMU-saldo	**-14.066.801**	**-2.887.807**	**-2.338.986**	**7.653.884**

Geprognotiseerde balans

Geprognosticeerde balans *(x€)*

ACTIVA	Saldo 01-01-2021	Mutatie 2021	Saldo 31-12-2021	Mutatie 2022	Saldo 31-12-2022	Mutatie 2023	Saldo 31-12-2023	Mutatie 2024	Saldo 31-12-2024	EMU-mutatie 2021	EMU-mutatie 2022	EMU-mutatie 2023	EMU-mutatie 2024
1. VASTE ACTIVA	**Saldo 01-01-2021**	**Mutatie 2021**	**Saldo 31-12-2021**	**Mutatie 2022**	**Saldo 31-12-2022**	**Mutatie 2023**	**Saldo 31-12-2023**	**Mutatie 2024**	**Saldo 31-12-2024**	**EMU-mutatie 2021**	**EMU-mutatie 2022**	**EMU-mutatie 2023**	**EMU-mutatie 2024**
Kosten sluiten geldleningen / disagio	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Bijdragen aan activa van derden	49.853	-6.232	43.622	-6.232	37.390	-6.232	31.158	-6.232	24.927				
Immateriële vaste activa	**49.853**	**-6.232**	**43.622**	**-6.232**	**37.390**	**-6.232**	**31.158**	**-6.232**	**24.927**				
Gronden en terreinen	3.389.609	0	3.389.609	0	3.389.609	0	3.389.609	0	3.389.609				
Woonruimten	198.669	-14.191	184.479	-14.191	170.288	-14.191	156.097	-14.191	141.907				
Bedrijfsgebouwen	29.724.444	253.022	29.977.466	-2.883.873	27.093.593	-2.367.919	24.725.675	-2.169.772	22.555.903				
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	64.101.364	10.799.487	74.900.851	6.717.988	81.618.838	6.999.506	88.618.344	-2.507.954	86.110.390				
Vervoermiddelen	766.030	43.161	809.191	-39.545	769.645	-142.438	627.207	-142.438	484.769				
Machines, apparaten en installaties	5.543.220	470.431	6.013.651	-566.644	5.447.008	-553.136	4.893.871	-500.407	4.393.464				
Overige materiële activa	4.055.486	-52.390	4.003.095	-286.739	3.716.356	-330.500	3.385.856	-419.490	2.966.365				
Materiële vaste activa	**107.778.822**	**11.499.520**	**119.278.342**	**2.926.996**	**122.205.338**	**3.591.322**	**125.796.660**	**-5.754.252**	**120.042.408**				
Kapitaalverstrekkingen aan:													
a. Deelnemingen	558.279	0	558.279	0	558.279	0	558.279	0	558.279				
b. Gemeenschappelijke regelingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
c. Overige verbonden partijen	179.787	0	179.787	0	179.787	0	179.787	0	179.787				
Leningen verstrekt aan:													
a. Woningbouwcorporaties	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
b. Deelnemingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
c. Overige verbonden partijen	0	0	0	0	0	0	0	0	0				

ACTIVA	Saldo 01-01-2021	Mutatie 2021	Saldo 31-12-2021	Mutatie 2022	Saldo 31-12-2022	Mutatie 2023	Saldo 31-12-2023	Mutatie 2024	Saldo 31-12-2024	EMU-mutatie 2021	EMU-mutatie 2022	EMU-mutatie 2023	EMU-mutatie 2024
Overige langlopende leningen:													
a. Verstrekt aan openbare lichamen	59.999	0	59.999	0	59.999	0	59.999	0	59.999				
b. Overige langlopende leningen	7.051.620	960.977	8.012.597	212.259	8.224.856	-426.214	7.798.641	-512.993	7.285.648				
Overige langlopende uitzettingen met een looptijd van langer dan 1 jaar:													
a. Uitzettingen in 's Rijks schatkist	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
b. Uitzettingen in Nederlands schuldpapier	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
c. Overige uitzettingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Financiële vaste activa	**7.849.685**	**960.977**	**8.810.662**	**212.259**	**9.022.921**	**-426.214**	**8.596.707**	**-512.993**	**8.083.713**				
TOTAAL VASTE ACTIVA	**115.678.360**	**12.454.265**	**128.132.626**	**3.133.023**	**131.265.649**	**3.158.876**	**134.424.525**	**-6.273.477**	**128.151.047**				

PASSIVA	Saldo 01-01-2021	Mutatie 2021	Saldo 31-12-2021	Mutatie 2022	Saldo 31-12-2022	Mutatie 2023	Saldo 31-12-2023	Mutatie 2024	Saldo 31-12-2024	EMU-mutatie 2021	EMU-mutatie 2022	EMU-mutatie 2023	EMU-mutatie 2024
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**18.166.131**	**8.586.363**	**26.752.494**	**-1.920.084**	**24.832.410**	**-1.872.150**	**22.960.261**	**-1.660.926**	**21.299.334**				
TOTAAL VASTE PASSIVA	**80.596.878**	**6.973.827**	**87.570.705**	**-1.674.868**	**85.895.837**	**-1.052.260**	**84.843.577**	**-280.519**	**84.563.058**				
VLOTTENDE PASSIVA													
Kasgeldleningen opgenomen geld:													
a. Kasgeldleningen van openbare lichamen	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
b. Overige kasgeldleningen	7.000.000	0	7.000.000	0	7.000.000	0	7.000.000	0	7.000.000				
Bank- en girosaldi	35.126.138	5.480.438	40.606.576	4.807.891	45.414.468	4.211.136	49.625.603	-5.992.958	43.632.645	5.480.438	4.807.891	4.211.136	-5.992.958
Overige schulden	8.123.508	0	8.123.508	0	8.123.508	0	8.123.508	0	8.123.508				
Kortlopende schulden	**50.249.646**	**5.480.438**	**55.730.084**	**4.807.891**	**60.537.976**	**4.211.136**	**64.749.111**	**-5.992.958**	**58.756.153**				
Vooruitontvangen bijdragen van de EU	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk	1.228.849	0	1.228.849	0	1.228.849	0	1.228.849	0	1.228.849				
Vooruitontvangen bijdragen van de overige overheid	6.917.219	0	6.917.219	0	6.917.219	0	6.917.219	0	6.917.219				
Overige overlopende passiva	1.651.144	0	1.651.144	0	1.651.144	0	1.651.144	0	1.651.144				
Overlopende passiva	**9.797.212**	**0**	**9.797.212**	**0**	**9.797.212**	**0**	**9.797.212**	**0**	**9.797.212**				
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	**60.046.859**	**5.480.438**	**65.527.297**	**4.807.891**	**70.335.188**	**4.211.136**	**74.546.324**	**-5.992.958**	**68.553.366**				
TOTAAL PASSIVA	**140.643.737**	**12.454.265**	**153.098.002**	**3.133.023**	**156.231.025**	**3.158.876**	**159.389.901**	**-6.273.477**	**153.116.424**	**14.066.801**	**2.887.807**	**2.338.986**	**-7.653.884**

PASSIVA	Saldo 01-01-2021	Mutatie 2021	Saldo 31-12-2021	Mutatie 2022	Saldo 31-12-2022	Mutatie 2023	Saldo 31-12-2023	Mutatie 2024	Saldo 31-12-2024	EMU-mutatie 2021	EMU-mutatie 2022	EMU-mutatie 2023	EMU-mutatie 2024
										EMU-mutatie 2021	EMU-mutatie 2022	EMU-mutatie 2023	EMU-mutatie 2024
								Ontwikkeling EMU-saldo					
Ontwikkeling EMU-saldo													
Mutaties activa								Mutaties activa		0	0	0	0
Mutaties passiva								Mutaties passiva		14.066.801	2.887.807	2.338.986	-7.653.884
Ontwikkeling EMU-saldo								**Ontwikkeling EMU-saldo**		**14.066.801**	**2.887.807**	**2.338.986**	**-7.653.884**

2.2.4 Verbonden partijen

De gemeente heeft een deel van de uitvoering van het gemeentelijk beleid en taken ondergebracht bij zogenaamde verbonden partijen. Deze partijen spelen dan ook een belangrijke rol bij de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen. De gemeente blijft daarbij wel verantwoordelijk voor de uitvoering en het realiseren van het beleid en het behalen van de gemeentelijke doelstellingen. In deze paragraaf besteden wij aandacht aan deze verbonden partijen.

Wat zijn verbonden partijen?

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft.
- Van een bestuurlijk belang is sprake indien de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij, bijvoorbeeld door een zetel in het bestuur en/of door stemrecht.
- Van een financieel belang is sprake als de gemeentemiddelen aan de verbonden partij ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van die partij of wanneer financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente.

Wanneer aan beide voorwaarden is voldaan, is er conform de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) sprake van een verbonden partij. Voorbeelden zijn BV-en, NV-en, corporaties, gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Waarom samenwerkingsverbanden?

De gemeente kan diverse redenen hebben om samen te werken. Zo kan een gemeente samenwerken om bijvoorbeeld schaal- en efficiencyvoordelen te bereiken, kennis te delen, complexe en specialistische taken te laten uitvoeren, risico's te spreiden of om een maatschappelijk initiatief te ondersteunen. Ook uitbreiding van het aantal taken en de complexiteit ervan zijn overwegingen om samenwerking te zoeken en verbanden aan te gaan. Op een groot aantal terreinen, zoals sociale zaken, gezondheidszorg, brandweer en veiligheid, het sociaal domein (WMO, jeugdzorg en participatie), hebben gemeenten nadrukkelijk de samenwerking gezocht. Dit is vaak in de vorm van een gemeenschappelijke regeling.

Aan de andere kant brengt samenwerken ook risico's met zich mee. Ondanks dat de gemeente een deel van de uitvoering van haar beleid bij een partner heeft ondergebracht, blijft zij wel verantwoordelijk voor het uitgevoerde beleid. Daardoor kan de gemeente aanzienlijke maatschappelijke, financiële en fiscale risico's lopen wanneer een partij in financiële problemen komt of zijn taken niet goed uitvoert.
Het is daarom van belang dat deze verbonden partijen goed functioneren en de doelstellingen binnen de gegeven financiële én beleidsinhoudelijke kaders realiseren. Vanuit gemeentelijk perspectief is de noodzaak om de verbonden partijen goed te monitoren en zo nodig bij te sturen dan ook groot. Voor de gemeenteraad is informatie over de verbonden partijen om twee redenen van belang:
- De partijen voeren taken uit die in het verlengde van de gemeentelijke doelstellingen liggen;
- Het functioneren van de partijen heeft consequenties voor de gemeentelijke begroting.

Vanuit het financiële perspectief is monitoring van en sturing op verbonden partijen van groot belang. Voor 2021 telt de begroting van de gemeente € 116 mln. aan lasten. Daarvan gaat € 49,5 mln. (dit is 43 % van het totaal) naar verbonden partijen. In onderstaande grafiek is dit weergegeven.

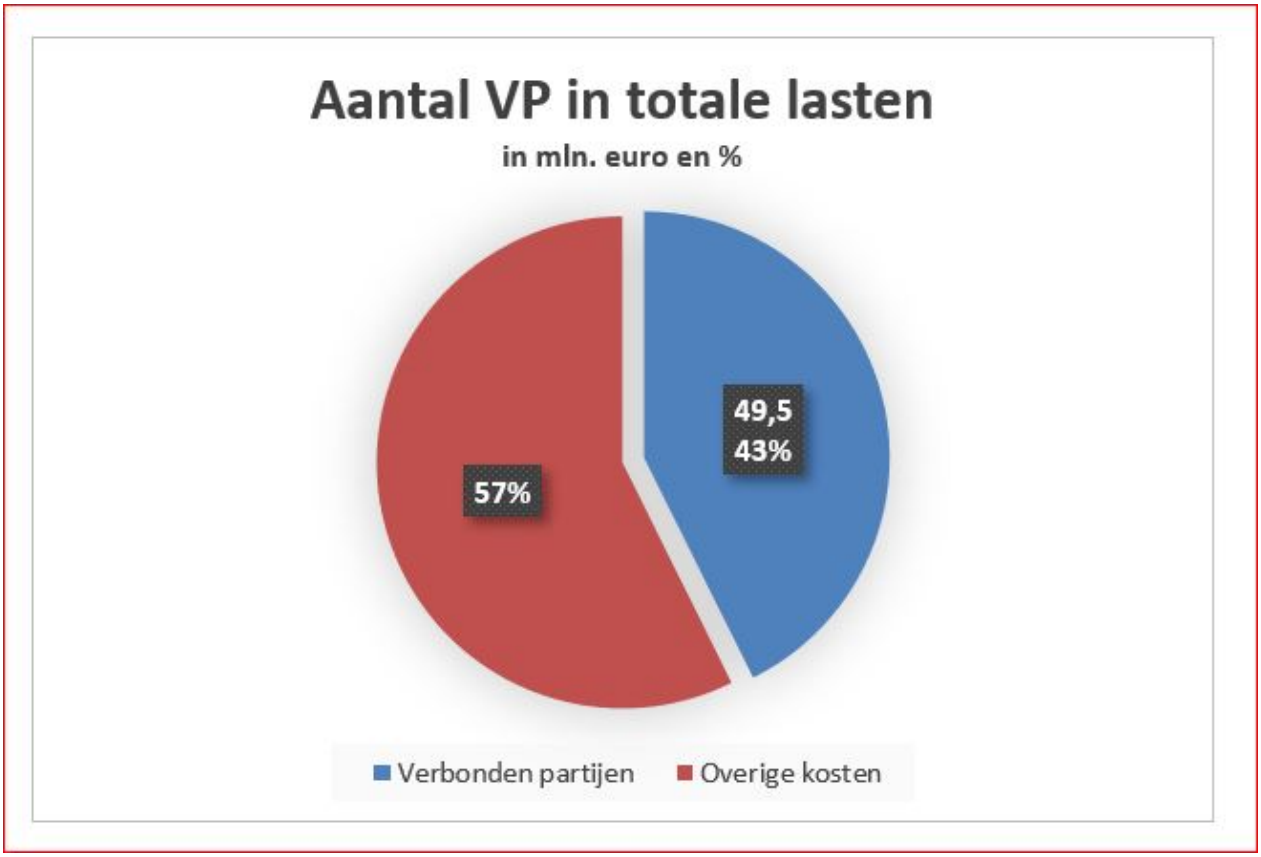

De behoefte om grip op verbonden partijen te hebben én te houden neemt toe. Dat geldt ook voor het versterken van de onderlinge samenwerking. Momenteel participeren wij, geïnitieerd door de gemeente Brunssum, in de ontwikkeling van een samenwerking met het merendeel van de Parkstadgemeenten op het gebied van monitoring en sturing verbonden partijen. Daarbij is ook aandacht voor het verder ontwikkelen van het benodigde instrumentarium om ook de gemeenteraad in stelling te brengen. Eind 2018 / begin 2019 hebben de colleges van de deelnemende Parkstad gemeenten het implementatieplan “Zo doen we dat in Parkstad – verder met verbonden partijen” en daarmee dus ook het adoptiemodel omarmt.

Invoering van het zogenaamde adoptiemodel

De GR-en, waarvan de Parkstadgemeenten gemeenschappelijk eigenaar zijn, worden over de 6 Parkstadgemeenten verdeeld conform onderstaand overzicht. Uitgangspunt is, dat een gemeente, die de voorzitter (AB/DB) levert, deze GR niet tevens adopteert.

X € 1.000

Nr.	Verbonden partij (gemeenschappelijke regeling)	Bijdrage exploitatie 2021	Programma
1	GR Anti Discriminatievoorziening (Maastricht)	16	1
2	GR BsGW	202	0
		288	7
3	GR/centrumgem. Heerlen verslavingszorg	0	
4	GR/centrumgem. Heerlen Voortijdig Schoolverl.	183	4
5	GR/centrumgem. Heerlen Opvang en beschermd wonen Wmo	0	
6	GR/centrumgem. Maastricht inkoop jeugdzorg regio Z L	6.527	6
7	GR GGD Zuid Limburg (Veilig Thuis)	393	6
	GR GGD Zuid Limburg (basispakket)	463	7
	GR GGD Zuid Limburg (jeugdgezondheidszorg)	887	7
8	GR Het Gegevenshuis	233	0
	GR Het Gegevenshuis (bijdrage BAG)	58	7
9	GR Informele zorg (gem. Heerlen)	88	6
10	GR ISD BOL	20.431	6
11	GR Kredietbank Limburg	298	6
12	GR Omnibuzz	1.109	6
13	GR Parkstad Limburg	411	0
	GR Parkstad Limburg (regionale initiatieven)	327	3
14	GR Parkstad IT - centrumgemeente Heerlen	1.307	0
15	GR Rd4	19	2
		3.206	7
16	GR Regionale Uitvoeringsdienst ZL	223	7
17	GR Veiligheidsregio Zuid Limburg	2.371	1
18	GR Werkvoorzieningschap OZ Limburg	9.067	6
19	GR WSP	1.455	6
	Totaal	**49.562**	

De adoptiegemeente specialiseert zich op ambtelijk niveau zowel inhoudelijk als financieel in de betreffende GR-en. Om commitment te borgen, ligt het voor de hand dat in betreffende gemeente op het niveau van MT/Directie hiervoor de verantwoordelijkheid ligt. Tevens worden de regionale afspraken, zoals vastgelegd in het document “Zo doen we het in Parkstad” in acht genomen. De rol van adoptiegemeente betekent het volgende:

- Vertegenwoordiging van de 6 gemeenten in het periodiek overleg met de directie van de GR (= secretaris + inhoudelijke en financiële contactambtenaar);

- Coördinatie van de (voorbereiding van) de ambtelijke en bestuurlijke overleggen (= inhoudelijke contactambtenaar);

- Zorgdragen voor een adequate afstemming met/ terugkoppeling naar de overige gemeenten en de GR-en (= inhoudelijke contactambtenaar);

- Voorbereiding producten P&C-cyclus (AFBK, zienswijze etc.) (= inhoudelijke en financiële contactambtenaar).

Een verder te ontwikkelen instrumentarium is het vervroegen van de aanlevering van de algemene en financiële beleidskaders (AFBK) door de verbonden partij. In deze AFBK geeft de verbonden partij haar visie op de beleidskaders die de basis vormen voor de begroting. Volgens de regelgeving dient dit document samen met de begroting aan de gemeenten te worden aangeboden. Door het aanlevermoment te vervroegen, worden gemeenten eerder in de gelegenheid gesteld hierover een mening te geven. Hier kan de verbonden partij dan mogelijk rekening mee houden bij het opstellen van de begroting.

De implementatie van het adoptiemodel en het AFBK vindt gefaseerd plaats en het doel is de bestuurders (college en gemeenteraden) beter in stelling te brengen bij het krijgen en houden van grip op de verbonden partijen en de samenwerking tussen gemeenten ermee te verbeteren.

Het zal duidelijk zijn dat intergemeentelijke samenwerking op het gebied van Verbonden Partijen een forse bijdrage kan leveren in het versterken van de positie van gemeenteraden. Ook de overheid heeft dit onderkend en ziet het belang van meer grip op verbonden partijen. Niet alleen de commissie BBV heeft in de notitie met betrekking tot verbonden partijen gewezen op de instrumenten voor bestuur en toezicht en het punt dat deze bij de oprichting van de GR aandacht moeten krijgen. Ook de minister van Binnenlandse Zaken heeft in de kamerbrief van 29 juni 2018 inzake versterken legitimiteit gemeenschappelijke regelingen aangegeven dat de ontstane situatie noodzaakt tot herijking van de kaders waarbinnen het bestuur is vormgegeven.

Het wetsvoorstel waarmee de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen en dus de positie van de gemeenteraden wordt versterkt is door de Raad van State op 22 april 2020 aangeboden aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en voorzien van een aantal opmerkingen. Deze hebben onder andere betrekking op de rollen die de verschillende bestuursorganen binnen – met name – de gemeente hebben te vervullen en de uitvoerbaarheid van het voorstel. Ook adviseert de Raad van State om op een meer fundamentele wijze te bezien op welke wijze de democratie op lokaal en regionaal niveau structureel kan worden versterkt. In verband daarmee is enige aanpassing van het voorstel en de toelichting wenselijk. De behandeling in de Tweede Kamer vindt nog plaats.

Beleid

Het beleid ten aanzien van verbonden partijen is geborgd in de Nota Verbonden Partijen 2020. Doelstelling van dit beleid is dat het bestuur van de gemeente Landgraaf grip krijgt en houdt op alle aan haar bestuurlijk en/of financieel verbonden partijen. Dat start vanaf het moment dat tot toetreding wordt besloten. Van belang is dat het vastgestelde beleid daadwerkelijk wordt toegepast. Dit vergt een meer of mindere mate van sturing. Naarmate er minder maatregelen geëffectueerd zijn, zal de sturings- en beheersingsrelatie met die verbonden partij minder stevig zijn. Ook de feitelijke taak die de verbonden partij uit voert, het maatschappelijke belang van die taak, de hoogte van de gemeentelijke financiële bijdrage en de daaraan gelieerde financiële risico's zijn van invloed op de mate waarop grip noodzakelijk is. Vanuit het verleden was het instellen van verscherpt toezicht een van de instrumenten om grip te

houden. In de praktijk bleek dit niet goed te werken, immers één enkele gemeente is niet in staat om een verbonden partij te “dwingen” iets te veranderen. Dat kan veel beter in gezamenlijkheid met alle of meerdere deelnemers in die verbonden partij. Daarom spreken we niet meer van verscherpt toezicht, maar wordt de oplossing gezocht in een nauwe samenwerking met de andere deelnemers. Hierbij is met name aandacht voor het gezamenlijk vroegtijdig onderkennen van en bijsturen ten aanzien van problemen.

Overzicht verbonden partijen

Op grond van het gewijzigde BBV zijn de verbonden partijen gesplitst in:

1. Gemeenschappelijke regelingen,
2. Stichtingen / verenigingen (in deze categorie heeft Landgraaf geen verbonden partijen),
3. Coöperaties / vennootschappen.

Ad 1. Gemeenschappelijke regelingen.

X € 1.000

Nr.	Verbonden partij (gemeenschappelijke regeling)	Bijdrage exploitatie 2021	Programma
1	GR Anti Discriminatievoorziening (Maastricht)	16	1
2	GR BsGW	202	0
		288	7
3	GR/centrumgem. Heerlen verslavingszorg	0	
4	GR/centrumgem. Heerlen Voortijdig Schoolverl.	183	4
5	GR/centrumgem. Heerlen Opvang en beschermd wonen Wmo	0	
6	GR/centrumgem. Maastricht inkoop jeugdzorg regio Z L	6.527	6
7	GR GGD Zuid Limburg (Veilig Thuis)	393	6
	GR GGD Zuid Limburg (basispakket)	463	7
	GR GGD Zuid Limburg (jeugdgezondheidszorg)	887	7
8	GR Het Gegevenshuis	233	0
	GR Het Gegevenshuis (bijdrage BAG)	58	7
9	GR Informele zorg (gem. Heerlen)	88	6
10	GR ISD BOL	20.431	6
11	GR Kredietbank Limburg	298	6
12	GR Omnibuzz	1.109	6
13	GR Parkstad Limburg	411	0
	GR Parkstad Limburg (regionale initiatieven)	327	3
14	GR Parkstad IT - centrumgemeente Heerlen	1.307	0
15	GR Rd4	19	2
		3.206	7
16	GR Regionale Uitvoeringsdienst ZL	223	7
17	GR Veiligheidsregio Zuid Limburg	2.371	1
18	GR Werkvoorzieningschap OZ Limburg	9.067	6
19	GR WSP	1.455	6
	Totaal	**49.562**	

X € 1.000

Nr.	Verbonden partij (vennootschap)	Bijdrage exploitatie 2021	Geraamd dividend	Programma
1	Bank Nederlandse Gemeenten NV	n.v.t.	52	0
2	Bodemzorg Limburg BV	n.v.t.		7
3	Enexis Holding NV	n.v.t.	305	0
4	IBA Parkstad BV	n.v.t.		8
5	Reinigingsdienst Rd4 NV	n.v.t.	19	7
6	Special Purpose Vehicles, bestaande uit:			
	- CBL Vennootschap BV	n.v.t.		0
	- CSV Amsterdam BV	n.v.t.		0
	- Publiek Belang Electiciteitsproductie BV	n.v.t.		0
7	Sportbedrijf Landgraaf BV	n.v.t.		5
8	Verkoop Vennootschap BV	n.v.t.		0
9	Vordering Enexis BV	n.v.t.		0
10	Waterleiding Maatschappij Limburg NV	n.v.t.		0
11	Woonwijzerwinkel BV	n.v.t.		7
	Totaal	**0**	**376**	

Detailinformatie per verbonden partij

Voor een actueel overzicht van het openbaar belang, de gemeentelijke visie op de verbonden partij, de actuele beleidsvoornemens omtrent de partij, de verwachte ontwikkelingen ten aanzien van het gemeentelijke belang en de financiële positie verwijzen wij naar de bijlage “Toelichting op de verbonden partijen”.

2.2.5 Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen die de gemeente in eigendom heeft dienen we op een dusdanige wijze te beheren dat deze kapitaalgoederen hun functie op korte en lange termijn kunnen vervullen. Op korte termijn dient voldoende aandacht te zijn voor aspecten als veiligheid en risicoaansprakelijkheid, terwijl op langere termijn de duurzaamheid van het integraal onderhoud er toe moet leider dat er geen sprake is van kapitaalvernietiging ten gevolge van achterstallig onderhoud.

We maken binnen deze kapitaalgoederen navolgend een onderverdeling in:
- Wegen
- Groen
- Riolering en waterhuishouding
- Elementenbeheer
- Reiniging
- Gebouwen

De omvang van de kapitaalgoederen wordt door onderstaande gegevens weergegeven

Soort kapitaalgoed	Omschrijving	Hoeveelheid
Wegen	Asfaltverhardingen in m2	1.029.629
	Elementenverhardingen in m2	1.097.596
Groen	Aantal bomen (straat- parkbomen)	9.007
	Openbaar groen - beplanting in m2	1.968.208
	Openbaar groen - grazige vegetatie in m2	1.523.068
	Bos en natuurterreinen in ha.	48,24
Elementenbeheer	Aantal lichtmasten	8.859
	Aantal banken en zitgelegenheden	240
Riolering	Aantal kolken	10.389
	Aantal pompen en gemalen	22
	Vrijval riool in km	217
	Persleiding in km	4,2
Reiniging	Zie de gegevens bij wegen en groen	zie wegen en groen
Gebouwen	Aantal gebouwen	
	-onderwijs	12
	-buitensport	9
	-binnensport	3
	-sociaal maatschappelijk	12

Artikel 12 van het BBV schrijft voor dat van de kapitaalgoederen moet worden aangegeven:
- Het beleidskader;
- De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- De vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Het beleidskader per kapitaalgoed

Soort kapitaalgoed	Beheerplan c.q. raadskader	Looptijd	Kwaliteits niveau	Financiële vertaling	Achterstallig onderhoud
Wegen	IBOR 2012 1)	2017	B en C	nvt	nvt
	Integrale Inspectie 2017				
		2020	B en C	Deels 2)	Nee
Groen	Bomennota 2014	2024	Regulier	Ja	Nee
	Groenstructuurplan 2017		B	Ja	Nee
	Bestuursopdracht groen 2019 3)	2025	B en C	Ja	Nee
	Bosbeheervisie 2020				
		2021	Veilig en duurzaam	Deels	Ja 5)
		2023			
Riolering	GRP 2016	2020 4)	Nvt	Ja	Nee
Elementen	Beleidsnota openbare	2020	C	Ja	Deels 6)
	verlichting 2016				
Reiniging	Bestuursopdracht groen 2019				
	3)	2021	B en C	Ja	Nee
Gebouwen	MOP's 2017	2022	Klasse 2-3 (goed tot redelijk)	Ja	Nee

1) De nota integraal beheer openbare ruimte uit 2012 geeft een kapstok waaraan de andere beheerplannen zijn opgehangen. Deze nota wordt geactualiseerd in 2021. Reden waarom deze nota niet tijdiger is geactualiseerd heeft te maken met de analyse van de huidige en toekomstige benodigde budgetten in relatie tot de afname van de WSW'ers die in Landgraaf een voorname rol spelen in het op peil houden van de beeldkwaliteit van de openbare ruimte.

2) Ten opzichte van het becijferde bedrag in de nota van 2017 is met ingang van 2020 een bedrag van € 300 duizend euro bezuinigd, de intentie is om met aanbestedingsvoordelen en slimmere combinaties van werkzaamheden (bv. combineren van werkzaamheden of wachten tot wegreconstructies aan de orde zijn) deze bezuiniging te effectueren zonder dat dit leidt tot achterstallig onderhoud.

3) In de bestuursopdracht groen hebben we voor de kwaliteit van het openbaar groen en de reiniging van de openbare ruimte via een externe schouw laten onderzoeken welke kwaliteit de openbare ruimte heeft, deze kwaliteit bleek met de beschikbare middelen hoger dan de door de raad vastgestelde kwaliteit, de vastgestelde kwaliteit varieert maar is gemiddeld hoger dan de door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus C en B, het niveau B voor de Ruggegraat en de Centra.

4) Actualisatie van het GRP in 2020 is niet haalbaar gebleken en wordt doorgeschoven naar 2021.

5) Uit de inventarisatie van de bossen blijkt dat deze klimaatbestendig gemaakt dienen te worden. De budgetten daarvoor zitten in de begroting 2021. De volgende stap in het wegwerken van het achterstallig onderhoud kan daarna (na 2021) pas gezet worden. Die bedragen zitten nog niet in de meerjarenbegroting.

6) Voor het vervangen van masten zijn minimale budgetten beschikbaar welke uitsluitend toereikend zijn om de masten die gevaar op dreigen te leveren te vervangen.

Onderhoud wegen

Jaarlijks vindt er een externe inspectie plaats naar de staat van onderhoud van de verhardingen (wegen, trottoirs, rijwielpaden, parkeerplaatsen) waarbij de CROW-systematiek wordt gehanteerd. Het vastgestelde niveau is voor de Ruggengraat en de Centra niveau B en voor de overige wegen en fietspaden niveau C. Daarnaast vindt er een jaarlijkse knelpuntenanalyse door de eigen dienst plaats. Op basis van de inspectiegegevens en de knelpuntenanalyse bepalen we het noodzakelijke onderhoud aan de verhardingen, rekening houdend met de beschikbare budgettaire ruimte en het vastgestelde kwaliteitsniveau. Dit gebeurt in nauw overleg met de andere vakdisciplines riolen, verkeersveiligheid e.d.

In haar brief van 24 maart 2015 inzake aandachtspunten begroting 2016 gaf de provincie aan dat het onderhoud wegen op de CROW norm C moeten worden uitgevoerd. Deze CROW norm betekent dat er geen sprake van achterstallig onderhoud mag zijn en dat onvoldoende onderhoud op termijn van 3-5 jaar moet worden weggewerkt. Ten einde op termijn aan die doelstelling te voldoen zijn in de begroting van 2016 en 2017 additionele incidentele middelen van € 1,175 miljoen ter beschikking gesteld.

De inspectie die we in 2017 hebben laten uitvoeren, heeft laten zien dat met deze middelen het achterstallig onderhoud onvoldoende afneemt om aan de opgave die de provincie ons gesteld heeft te kunnen voldoen. De weginspectie heeft uitgewezen dat er volgens het gehanteerde model een extra structureel budget voor onderhoud wegen nodig is van ca. € 600 duizend om uiteindelijk de kosten en het budget in evenwicht met elkaar te brengen. We denken dat er nog een correctie door de markt op de “modelprijzen” zal blijken plus we hebben het oogmerk om nog meer dan voorheen effectiever reconstructies, verkeersveiligheidsprojecten en rioolprojecten af te stemmen met het onderhoud van de bovengrondse infrastructuur. Daarom is er vooralsnog voor de jaren 2019 en 2020 een verhoging van het budget van € 600 duizend doorgevoerd waarna vanaf 2021 structureel € 300 duizend aan extra budget ten opzicht van de uitgangssituatie 2018 is doorgevoerd. Een evaluatie in 2020 zal moeten uitwijzen of hiermee het achterstallig onderhoud in voldoende mate wordt bestreden.

Om het wegenonderhoud structureel beheersbaar te houden zoeken wij overigens ook naar duurzame oplossingen, zoals het minder toepassen van asfalt in de woonwijken. Er wordt nu vaker gekozen om asfalt te vervangen door gebakken klinkers. Een rijbaan die bestaat uit gebakken klinkers behoeft slechts één keer in de 35 jaar te worden herstraat terwijl asfalt intensiever onderhoud nodig heeft. Naast het jaarlijks onderhoud door scheurvulling en reparatievakken zal eens in de 17,5 jaar de toplaag vervangen worden en om de 35 jaar de complete asfaltconstructie. De investering voor het toepassen van gebakken klinkers is ten opzichte van asfalt iets hoger, maar deze wordt terugverdiend door lagere onderhoudskosten en de restwaarde (opnieuw toepassen) van het bestratingsmateriaal. Nog een voordeel is dat reparatievakken vrijwel onzichtbaar hersteld kunnen worden.
Vanaf 2020 is er nog een andere wijziging in de begroting verwerkt. Het betreft de financiële verwerking van het vervangen van complete asfaltconstructies. Deze vervangingsinvesteringen zijn tot en met 2019 als onderdeel van het onderhoudsprogramma direct ten laste van de exploitatie gebracht in het kader van onderhoud. Vanaf 2020 worden deze investeringen, die in omvang ca. 60% van het beschikbare

totaalbudget voor onderhoud uitmaken, daadwerkelijk geïnvesteerd en afgeschreven. Er is hierdoor – zei het in afnemende mate – sprake van een ontlasting van de gemeentebegroting.

Met betrekking tot de recreatief-toeristische fietspaden in het buitengebied is vanaf de vorige begroting (2019) een extra structureel bedrag van € 65 duizend opgenomen. De eerste resultaten hiervan zijn in de loop van 2019 zichtbaar geworden en wij zullen met deze inhaalslag verder gaan.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Lasten wegen, trottoirs en fietspaden	2.015	2.068	2.084	2.101

Onderhoud groen

Het Groenstructuurplan (2003) geeft een lange termijnvisie (30 jaar, met actualisatie om de 10 jaar) op de gewenste ontwikkeling van het openbaar groen in de openbare ruimte binnen de bebouwde kom en het buitengebied van Landgraaf. Op basis van het Groenstructuurplan is door de raad in 2012 het integraal beheerplan openbare ruimte 2012-2017 vastgesteld. In het daaraan gekoppelde uitvoeringsplan is dit vertaald in twee beeld(kwaliteit)bestekken: wegbermen- en groenonderhoud. In 2017 is het nieuwe Groenstructuurplan vastgesteld met een looptijd tot 2025.

In 2014 is het bomenbeheerplan 'de bomennota' door de raad vastgesteld. Op basis hiervan wordt het volledig bomenareaal beheerd. De bossen zijn niet opgenomen in het bomenbeheerplan. Het beheer en onderhoud van de bossen is ondergebracht bij Stichting Bosbeheer Landgraaf (SBL). De mate waarin herplanting en onderhoud van de bomen kan plaatsvinden buiten de minimale vorm (monitoren boomveiligheid en de daaruit voortvloeiende noodzakelijke werkzaamheden) waarin dat nu gebeurd, is afhankelijk van de beschikbaarheid van middelen. Bij de begroting 2017 is hiervoor voor de jaren 2017 t/m 2019 jaarlijks additioneel € 50 duizend ter beschikking gesteld. Voor 2018 en 2019 zijn deze bedragen verhoogd tot € 65 duizend. Vanaf 2020 is het budget structureel met € 65 duizend verhoogd. Naast de structurele verhoging van het budget is incidenteel een bedrag van € 460 duizend verdeeld over de jaren 2018 en 2019, ter beschikking gesteld voor het wegwerken van de achterstalligheid in het beheer en de herplanting van bomen. De besteding van deze middelen kent een uitloop naar 2020.

In de begroting van 2019 zijn de areaaluitbreidingen als gevolg van de aanleg van de Buitenring Parkstad Limburg (groencompensatie) alsmede de areaaluitbreidingen als gevolg van het WOP NL verwerkt, waarmee het budgettair kader op orde zou moeten zijn.
Er zijn twee ontwikkelingen die in samenhang met elkaar zorgen voor een verontrustend beeld over het groenonderhoud in relatie tot de budgettaire kaders, te weten de afname van de instroom van WSW'ers en de verboden op het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen. Dit leek ten tijde van de begroting 2020 tot een noodzakelijke verhoging van het budget van – op termijn – € 1 miljoen te leiden. Uit deze zorg is een bestuursopdracht gevloeid waarvan de resultaten inmiddels aan de raad zijn gepresenteerd. De uitkomsten van deze bestuursopdracht laten zien dat er slechts een bedrag van € 78 duizend structureel extra benodigd is. Dit bedrag is met ingang van deze begroting dan ook in de begrotingscijfers opgenomen.

In de bossen heeft eind 2019 een inventarisatie plaatsgevonden. Deze inventarisatie laat zien dat we een inhaalslag moeten plegen om de bossen klimaatbestendig te maken en om aan de wettelijke verplichting te blijven voldoen (wet Natuurbescherming). Deze inhaalslag wordt uitgevoerd in de winters van 2020-2021 en de daarop volgende winter 2021-2022. In de eerste winter worden de risicovolle bomen aangepakt en vervangen door klimaatbestendige boom- en struiksoorten. Hiervoor is eenmalig een bedrag van € 275 duizend benodigd, dit is in deze begroting als investering opgenomen.
In de winter van 2021-2022 wordt de tweede fase van het bosherstel uitgevoerd, dit betreft het uitvoeren van dunningen. De laatste jaren heeft onderhoud voornamelijk uit calamiteitenbeheer bestaan als gevolg van het veranderende klimaat. Bomen die zich jarenlang gezond op een plek hebben kunnen ontwikkelen sterven af vanwege de droge en hete zomers. Voor de werkzaamheden in de winter 2021-2022 is eenmalig een bedrag van € 250 duizend nodig. Dit bedrag wordt als investering opgenomen voor de begroting van 2022.
Na uitvoering van de dunningen kunnen we de bossen vanaf 2023 weer beheren door uitvoering van regulier onderhoud. Voor de duurzame instandhouding van de bossen vanaf 2023 is een structurele verhoging van het onderhoudsbudget nodig. Tijdens de uitvoering van de dunningen wordt bepaald in welke mate het structureel onderhoudsbudget voor de bossen verhoogd dient te worden vanaf 2023.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Lasten openbaar groen en groen in het buitengebied	1.516	1.537	1.552	1.566

Riolering en waterhuishouding

Het onderhoud aan riolering en hieraan gelieerde voorzieningen vindt plaats op basis van het Integraal Stedelijk Waterplan (ISW). Het ISW, dat een planperiode heeft van 4 jaar (2017 -2020, is in oktober 2016 door de raad vastgesteld. Het nieuwe ISW is breder van opzet en omvat ook de hemelwater- en grondwaterproblematiek. Dit brengt in de komende jaren veel extra infrastructurele investeringen met zich mee, waardoor ook het areaal aan voorzieningen stijgt. Die inspanning is noodzakelijk gelet op vigerende wettelijke bepalingen en de ambitie van de gemeente om wateroverlast te beperken en de waterhuishouding te verduurzamen. Hierdoor neemt logischerwijs ook het noodzakelijke onderhoud meerjarig toe. Op basis van het ISW wordt een forse inspanning geleverd ten aanzien van de kwaliteit van het rioolstelsel en hieraan gelieerde voorzieningen. In het kader van klimaatadaptatie zal er een afstroomgebiedenkaart vervaardigd worden waar per afstroomgebied de maatregelen voor de afvoer van hemelwater, zowel bovengronds als ondergronds, worden voorgeschreven. Als basis voor de kostenberekening dient het aan het ISW gekoppelde Kostendekkingsplan (KDP). Voor deze begroting geldt dit KDP nog steeds als basis. Bijstelling kan plaatsvinden in de loop van 2021.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Lasten riolen en waterhuishouding	2.901	2.964	3.035	3.047

Onderhoud elementenbeheer

Onder de noemer “elementen” verstaan wij het gemeentelijke areaal aan inrichtingselementen in de openbare ruimte zoals lichtmasten, verkeersregelinstallaties, verkeersborden, paaltjes, zitbanken e.d. Onderhoud voor een aantal elementen, zoals VRI’s en openbare verlichting gebeurt op basis van onderhoudsprogramma’s.
In januari 2016 is de nieuwe beleidsnota openbare verlichting door de raad vastgesteld. Daarin zijn o.a. maatregelen en activiteiten opgenomen om noodzakelijke vervangingen van lichtmasten mogelijk te maken en versneld conventionele verlichting te vervangen door LED-verlichting. Hiervoor wordt een deel van de door de nieuwe, lagere, aanbesteding vrijgekomen middelen ingezet.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Lasten elementen (openbare verlichting, vri’s en bankjes)	504	515	516	517

Reiniging

Alhoewel reiniging geen direct onderhoud aan kapitaalgoederen betreft, is dit onderhoud noodzakelijk voor een goed gebruik van de kapitaalgoederen en ter voorkoming van overlast. De gemeentelijke kapitaalgoederen staan immers ten dienste van de burgers en moeten door hen dan ook normaal gebruikt kunnen worden.
Financiële consequenties en vertaling in de begroting

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Lasten straatreiniging en onkruidbestrijding	329	333	338	341

Onderhoud gebouwen

In de jaren t/m 2016 is er voor de financiering van het onderhoud van gebouwen gewerkt met onderhoudsreserves. De reden hiervoor lag in de vroegere ombuigingen op het onderhoud waardoor er niet meer conform meerjarenonderhoudsplannen (MOP’s) kon worden gewerkt. In haar brief van 24 maart 2015 inzake aandachtspunten begroting 2016 gaf de provincie m.b.t. het kwaliteitsniveau onderhoud kapitaalgoederen aan dat er sprake is van een ondergrens voor wat betreft het vast te stellen onderhoudsniveau van kapitaalgoederen: het minimale niveau waarop nog geen kapitaalvernietiging plaatsvindt. Daarbij werd tevens aangegeven dat de lasten van groot onderhoud op twee manieren verwerkt kunnen worden in de begroting:

- de lasten worden in het jaar van uitvoering direct ten laste van de exploitatie gebracht;
- de lasten komen ten laste van een vooraf gevormde voorziening (artikel 44 lid 1c BBV) in het geval de lasten gelijkmatig verdeeld worden over verschillende begrotingsjaren.

In 2016 is de aanpassing van de systematiek uitgewerkt. Als basis voor het onderhoud zijn voor de accommodaties nieuwe MOP's opgesteld. Het kleine, jaarlijkse onderhoud uit de MOP's is opgenomen in de exploitatie en voor het groot onderhoud zijn per accommodatie voorzieningen gevormd. Het restant van de voor onderhoud beschikbare budgetten wordt jaarlijks gestort in de onderhoudsreserve om niet-voorziene, en dus niet in de MOP's opgenomen onderhoudskosten/calamiteiten, te kunnen opvangen.
In de programmabegroting 2018 is de financiële vertaling de eerste keer tot uitdrukking gekomen. In 2019 is deze lijn voortgezet. Er is opnieuw tegen het licht gehouden welk deel van het onderhoud via de onderhoudsvoorziening dient te lopen en welk gedeelte van de onderhoudswerkzaamheden via de exploitatie moet worden afgewikkeld op basis van de regelgeving.
De verdeling tussen het jaarlijks terugkerend onderhoud en de stortingen in de voorziening voor het onderhoud wijzigde in 2019 wezenlijk maar per saldo zijn de MOP's binnen het financieel kader vertaald. Daarbij dient aangetekend dat de geprognosticeerde stand van de voorzieningen voor de accommodaties afneemt. In 2020 heeft er een evaluatie plaatsgevonden van het accommodatiebeleid en heeft de raad de nota 'Evaluatie en vooruitblik accommodatiebeleid' vastgesteld. Voor het jaar 2020 en 2021 zijn de stortingen in de voorzieningen stabiel gehouden. In de loop van 2020 zullen duurzame meerjarenonderhoudsplannen worden vastgesteld inclusief voorstellen ter verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed. Financiële consequenties en vertaling in de begroting:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Lasten accommodaties (stortingen in MOP's)	488	488	488	488

2.2.6 Grondbeleid

Beleidskader

Het gemeentelijke grondbeleid is vastgelegd in de in 2014 door de raad vastgestelde, en in 2020 te actualiseren, Grondnota. Hierin presenteren en analyseren we de ontwikkelingen op het gebied van beleid, planontwikkeling en vermogenspositie in een samenhangend geheel. Wij focussen daarbij op de volgende ruimtelijke speerpunten:
- Verbetering van de woon- en leefkwaliteit in de centra en de openbare ruimte,
- Herstructurering van buurten en bedrijventerreinen, en
- (Vrijetijds)economie en evenementen.

Grondbeleid is een belangrijk instrument om doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, economie, milieu en maatschappelijke versterking te realiseren.
De demografische ontwikkelingen en de gewenste versterking van de economische structuur voor de komende 30 jaar zijn daarbij leidend om de positie van de gemeente op de lange termijn te versterken. Het woningbouwprogramma maakt onderdeel uit van de regionale woonvisie Parkstad Limburg. Tevens zijn er binnen Parkstad afspraken gemaakt over de invulling van de herstructureringsopgave.

Een belangrijk instrument voor de uitvoering van het grondbeleid is de Grondexploitatiewet (GREX). Doelstelling van deze wet is een goede regeling voor kostenverhaal, binnen-planse verevening en locatie-eisen bij particuliere grondexploitaties. Belangrijk daarbij is dat het stelsel rechtszekerheid biedt en speculanten niet meer de kans geeft het kostenverhaal te ontwijken. De laatste jaren is een tendens zichtbaar dat de ontwikkelaars de risico's niet alleen willen dragen maar de gemeenten een aandeel nemen in de risico's. In de wet blijft vrijwillige samenwerking voorop staan, in welke vorm dan ook, omdat gebleken is dat gemeenten en particuliere eigenaren daar de voorkeur aan geven. Daarnaast zijn ook de Wet voorkeursrecht gemeenten en de Onteigeningswet instrumenten die wij wanneer nodig zullen inzetten.

Het besluit van de raad om de bestemmingsreserve gerealiseerde winsten grondexploitaties op te heffen en het saldo toe te voegen aan de Algemene Reserve heeft gevolgen voor het gemeentelijke grondbeleid, aangezien er minder financiële ruimte is voor nieuw beleid. Het saldo van voor- en nadelen van verspreide percelen worden nu verrekend met de Algemene Reserve.

De gemeente staat de komende jaren voor een grote transformatieopgave. Deze opgave vindt onder andere zijn weerslag in de door de raad vastgestelde Wijkontwikkelingsplannen, de nota Samen Slim sleutelen aan de Stad, waarin met name aandacht is voor de wijkacupunctuur en de projecten voortkomende uit de Regiodeal. Het betreft dan met name inbreidingsplannen die sluiten met een exploitatietekort. Op basis van de kenmerken van deze 'regiodeal-projecten' is het instrument van grondexploitatie het geëigende middel om deze projecten van de grond te krijgen. De ervaring leert dat de overheid de regierol op zich dient te nemen indien er sprake is van een verhoogd risicoprofiel. In dit kader is het van belang dat de gemeente ook in de toekomst over toereikende financiële middelen beschikt voor deze opgave.

Verwerving en beheer

De gemeente voert een strategisch aankoopbeleid met betrekking tot onroerende zaken. We kopen selectief aan, gericht op de realisering van ruimtelijke plannen zoals opgenomen in de wijkontwikkelingsplannen, de nota "Samen Slim sleutelen aan de Stad" en projecten voortkomende uit de

Regiodeal. Onderdeel van het aankoopbeleid is ook het op peil houden van de voorraad agrarische gronden. Bij gewenste ruimtelijke ontwikkelingen zijn agrariërs vaak alleen bereid om de door de gemeente benodigde gronden te verkopen indien zij hiervoor ruilgronden terugkrijgen. Een adequate voorraad agrarische grond is ook noodzakelijk wanneer bij ruimtelijke plannen (bijvoorbeeld aanleg infrastructurele voorzieningen) een natuurcompensatieplan dient te worden opgesteld en uitgevoerd.

In 2021 besteden wij ook verder aandacht aan het terugdringen van het onrechtmatig grondgebruik. Daarbij wordt de oude situatie hersteld of, indien de situatie dit toelaat de gronden verkocht of verhuurd. Daarnaast heeft de verkoop van openbaar groen onze aandacht.

Bij de controle van de jaarrekening 2018 zijn wij er door de accountant op gewezen dat er beter inzicht dient te komen in de omvang van onze eigendommen en de daaraan toe te rekenen waarde. We hebben deze administratie op orde gebracht en in de jaarrekening 2019 is de balanswaarde van de voorraad en de werkelijk aanwezige voorraad op elkaar afgestemd. We zien hierbij (nog) geen aanleiding om de waarde van de gronden die voor strategische doeleinden zijn aangekocht voor Parkheide Zuid alsmede gronden gelegen aan de Moltweg, Kleikoeleweg en Grensstraat aan te passen. De strategische doelen zijn nog altijd valide.

Planontwikkeling

Bij ruimtelijke plannen maken wij een onderscheid tussen herstructureringslocaties en ontwikkelingslocaties. Doelstelling van herstructurering is het kwalitatief verbeteren van de woonomgeving, de woningvoorraad en de centrum- en welzijnsfuncties. Deze locaties worden vaak gekenmerkt door een versnippering van eigendomsposities, waardoor het voeren van een eigen grondexploitatie grote risico's met zich meebrengt. In voorkomende gevallen kiest de gemeente er zo veel mogelijk voor om met een ontwikkelende partij een exploitatieovereenkomst aan te gaan. Rendement en risico van de exploitatie dragen we zo beide over aan de exploitant waarbij de gemeente de kosten voor de te treffen voorzieningen van openbaar nut toch kan doorberekenen aan de exploitant. Om planvorming in deze tijd toch mogelijk te maken nemen we in voorkomende gevallen in herstructureringslocaties (bedrijfslocaties) (deels) grondexploitaties ter hand.

Vanwege de krimpopgave en de gemaakte afspraken binnen de regionale woonvisie Parkstad Limburg zijn er nu geen (grote) ontwikkelingslocaties. Binnen een ontwikkelingslocatie heeft de gemeente veelal al een substantiële eigendomspositie of kan zij haar positie binnen deze locatie versterken door gronden aan te kopen. Het voeren van een grondexploitatie brengt dan minder risico’s met zich mee. In die gevallen kan de gemeente de grondexploitatie zelf ter hand nemen. Het ontwikkelrisico (afzet van de bouwrijp gemaakte kavels) blijft dan bij de gemeente evenals het becijferde rendement op de ontwikkeling. De financiële vertaling van het risico (afzet en/of vertraging) wordt bij het opkomen ervan aan de Raad voorgelegd middels een bijgestelde exploitatieopzet.

Financieel kader

Met betrekking tot de prijsvorming bij aan- en verkopen gaan we uit van een marktconforme benadering, met dien verstande dat de aankopen plaatsvinden binnen de vigerende wettelijke kaders. Daarbij maken wij uiteraard gebruik van de geboden (wettelijke) instrumenten.

Bij de waardering van het gemeentelijke grondbezit maken wij onderscheid tussen grondexploitaties en de zogenaamde ‘ijzeren voorraad’ gronden.
- De grondexploitaties waarderen we volgens de historische verkrijgingsprijs waarop de bewerkingskosten en de opbrengst verkopen worden gesaldeerd. Voor toekomstige grondexploitaties is de verwachting dat deze verliesgevend zullen zijn gelet op de eerder geschetste opgave. Per project zullen we bezien of de middelen die beschikbaar zijn in het kader van de transformatie-opgave ingezet (kunnen) worden.
- De overige gronden, vnl. agrarische percelen (de ‘ijzeren voorraad’) worden eveneens gewaardeerd op de historische verkrijgingsprijs. Herwaardering is conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) niet toegestaan. De boekwaarde van de grond op de balans loopt in gevallen niet in de pas met de economische waarde. Het verschil komt pas tot uiting bij verkoop waarbij de saldi worden verrekend met de Algemene Reserve.

In 2021 hebben wij nog één lopende grondexploitatie: Fresh Valley, fase 1. Deze grondexploitatie wordt gezamenlijk met LHB (Limburgse Herstructureringsmaatschappij voor Bedrijventerreinen) gevoerd. De feitelijke werkzaamheden (sanering, sloop, infrastructuur) m.b.t. de grondexploitatie zijn nagenoeg afgerond. Er dienen nog enkele kavels verkocht te worden. Naast de feitelijke afronding van grondtransacties staat 2020 en verder in het teken van de verrekeningen van de opbrengsten met LHB, die ter realisering van deze grondexploitatie een risicodragend kapitaal hebben ingebracht. Deze verrekeningen maken deel uit van de grondexploitatie. We verwachtten initieel dat de grondexploitatie een tekort zou opleveren van € 100 duizend. Hiervoor is in 2016 een voorziening gevormd ten laste van de reserve gerealiseerde winsten grondexploitaties. Op basis van de geactualiseerde prognoses ten aanzien van nog te besteden en nog te ontvangen bedragen is bij de jaarrekening 2017 de voorziening in zijn geheel vrij gevallen. Het mogelijke verlies op deze grondexploitatie is gecompenseerd door een bijdrage van € 100 duizend van Parkstad Limburg voor het verlengen van de Vogelzankweg, onderdeel van de exploitatie. Dit bedrag is gestort in de reserve gerealiseerde winsten grondexploitaties. Daarmee is de grondexploitatie feitelijk kostendekkend. De boekwaarde per 31 december 2019 bedraagt ruim € 298 duizend.

2.2.7 Weerstandvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf beoordelen wij in de eerste plaats de mate waarin de benodigde weerstandsbehoefte groot genoeg is om de geïnventariseerde risico's af te dekken. We doen dit door eerst goed uit te leggen hoe we weerstandsratio berekenen. Die wijze van berekenen is vastgelegd in de Nota weerstandsvermogen en risicomanagement 2014. De raad heeft die berekeningswijze en de daarbij te hanteren normering vastgesteld per raadsvoorstel.
Vervolgens berekenen we actuele weerstandsratio door de weerstandsbehoefte (noemer) aan de hand van de gepresenteerde 4eW in de programma's af te zetten tegen de weerstandscapaciteit (teller).
Daarna nemen we in deze paragraaf de verplichte BBV financiële kengetallen op.

Beleid weerstandsratio
De indicator aan de hand waarvan we kunnen beoordelen of we in staat zijn risico's financieel op te vangen betreft de weerstandsratio. Die ratio is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit (teller) en de weerstandsbehoefte (noemer).

$$\text{RATIO} = \frac{\text{weerstandscapaciteit}}{\text{weerstandsbehoefte}}$$

De weerstandsbehoefte is de som van de financiële restrisico's. Het restrisico stellen we vast door de maximale financiële impact van een risico te vermenigvuldigen met een kanspercentage (%). Dat is de kans dat het risico op komt en de kans dat het risico, als het op komt, ook maximaal op komt. We hanteren hierbij de volgende indeling:

(x € 1000)

Nr	Programma	2021	2022	2023	2024
0	Bestuur	1.278	2.928	3.853	5.078
1	Veiligheid	2.079			
2	Verkeer, vervoer en waterstaat				
3	Economie				
4	Onderwijs				
5	Sport, cultuur en recreatie	158	233	294	340
6	Sociaal domein	884	1.921	2.568	3.138
7	Volksgezondheid en milieu	146	64	64	64
8	Volkshuisvesting , ruimtelijke ordening VHROSV	105	105	105	105
Totaal weerstandsbehoefte programma's		4.650	5.251	6.884	8.725
Opzetpercentage voor kleine en onvoorziene risico's (20%)		930	1.050	1.377	1.745
	Totaal weerstandsbehoefte	5.580	6.301	8.261	10.470

Het inschatten van de maximale impact & kans per risico is geen exacte wetenschap. Dat betekent dat in de toelichting er een nadere onderbouwing dient te worden gegeven over de aannames die zijn gedaan om te komen tot de kans inschatting (zeer) hoog, midden of (zeer) laag. Door periodiek telkens op dezelfde systematische wijze de risico's te inventariseren en de inventarisatie te bespreken met directie, management en college proberen we de inventarisatie van de weerstandsbehoefte, die deels gebaseerd is op subjectieve aannames, zoveel als mogelijk te objectiveren.
We passen de 80/20 regel toe bij het inventariseren van de risico's. Dat betekent dat 20% van de risico's 80% van de financiële impact kan hebben. Dat betekent tevens dat 80% van de niet op papier geïnventariseerde kleinere operationele risico's 20% financiële impact kunnen hebben. Door te focussen op de 20% majeure risico's leggen we op het bestuurlijke niveau de aandacht neer waar die moet liggen. We houden er dus rekening mee dat we i.h.k.v. de berekening van de weerstandsratio 20% van de weerstandsbehoefte niet hebben geïnventariseerd en tellen die 20% dus op bij het ge-inventariseerde financiële restrisico.

<u>De weerstandscapaciteit</u>
Ook wel genoemd het weerstandsvermogen, betreft de omvang van de financieel beschikbare middelen die we in kunnen zetten om de financiële gevolgen van de daadwerkelijk opkomende risico's in enig jaar op te kunnen vangen zonder dat dit per direct impact heeft op het vastgestelde beleid. Dit betreft zowel structurele ruimte in de baten en/of lasten in de exploitatie alsook incidentele ruimte in de vorm van reserves of de post onvoorzien in de exploitatie. Omdat Landgraaf de tarieven voor leges, afval- en riolen al zo veel als mogelijk kostendekkend vaststelt beperkt de ruimte in de exploitatie zich tot de post onvoorzien die uit een jaarlijkse incidentele post bestaat van € 145 duizend en een structurele post van € 30 duizend. We hanteren in tegenstelling tot de begroting 2020, maar in lijn met de afspraken zoals die worden opgenomen in de nieuwe nota weerstandsvermogen en risicomanagement, die eind van het jaar ter actualisering aan de raad wordt aangeboden, voortaan de stand van 31 december van het jaar omdat geraamde onttrekkingen in de loop van het jaar niet meer ter beschikking staan ter afdekking van gedurende het jaar opkomende risico's.

De vermogenscomponenten die we meenemen in de berekening van de weerstandscapaciteit beperken we tot:
- De algemene reserve
- De bestemmingsreserves
- De egalisatiereserves

Stille reserves , onderhoudsreserves en afschrijvingsreserves nemen we dus niet mee omdat die of niet altijd op korte termijn effectief vrij te maken zijn (stille reserves), beklemd zijn ter dekking van de afschrijvingslasten van een investering (afschrijvingsreserves) of omdat deze op korte termijn opgeheven worden (onderhoudsreserves).

<u>De kleine (r) en de grote (R) weerstandsratio</u>.
Als weerstandsratio's hanteren we een kleine (r) en een grote ratio (R) waarbij in de kleine ratio de weerstandsbehoefte alleen wordt afgezet tegen de algemene reserve. In de grote ratio rekenen we ook de posten onvoorzien in de exploitatie en de bestemmingsreserves en de egalisatiereserves tot de weerstandscapaciteit.

De normering van de ratio's.

De kleine ratio moet zich bewegen tussen de 1 en de 2. De grote ratio tussen de 2 en de 3 aldus het Landgraafse beleid. De hoogte van de kleine (r) en grote (R) ratio kunnen dus niet los gezien worden van elkaar. Een grote ratio (R) van 4 lijkt erg hoog maar indien die gepaard gaat met een kleine ratio (r) van 0,4 is er wellicht toch reden tot zorg. Is het dan niet tijd kritisch te kijken naar de omvang en hoeveelheid van de bestemde reserves. Een grote ratio (R) van 2,5 is meer dan robuust (=2) maar niet extreem hoog.

Als dat echter samen gaat met een kleine ratio van 2,3 dan komt de vraag op of we toch niet te veel algemene reserves achter de hand houden.

Beide ratio's dienen daarom in samenhang met elkaar te worden beschouwd. Valt een score te laag of te hoog uit dan is dat in eerste aanleg reden tot nadere analyse. Of er bijgestuurd dient te worden op dat moment zal ook afhangen van de hoogte van de andere ratio. Onderstaand geven we per scenario van de ratio een **mogelijke** bijstuurmaatregel zoals we die ook hebben opgenomen in de Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement 2014.

noot 3: In de Nota weerstandsvermogen en risicomanagement 2014 staat dat we de stille reserves wel mogen meenemen maar we doen dit al enkele jaren niet meer vanwege de niet realiseerbaarheid van de vrijval van die stille reserves op de termijn waarop die ruimte nodig is i.h.k.v. risico-afdekking.

kleine ratio (r)	grote ratio (R)	analyse	mogelijke maatregel
r<1	R<2	De weerstandsratio is onder de maat	Beoordelen mogelijkheden weerstandscapaciteit te verhogen of risico's (= behoefte) te verkleinen
r>2	R>3	De weerstandsratio is boven de maat	Beoordelen mogelijkheden inzetten deel weerstandscapaciteit voor nieuw beleid
r<1	R>3	De weerstandsratio is aan de maat maar de algemene reserve is te beperkt	Beoordelen mogelijkheid aanvullen algemene reserve
r>2	R<3	De weerstandsratio is aan de maat maar de algemene reserve is mogelijk onnodig groot	Beoordelen mogelijkheid herbestemmen deel algemene reserve
1< r <2	2< R <3	De weerstandscapaciteit is aan de maat	

De ratio is berekend met veel aannames en inschattingen. Inschatten van risico's is immers geen exacte wetenschap. Dit noodzaakt tot behoedzaamheid alvorens concrete maatregelen te nemen. Door de

eenduidige systematische manier van berekenen en weergeven van de weerstandsratio zorgen we dat we opeenvolgend berekende ratio's onderling kunnen vergelijken en trends zichtbaar worden.

Berekening weerstandsvermogen 2021-2024

Totale beschikbare weerstandscapaciteit

Voor wat betreft de vermogensbestanddelen in de weerstandscapaciteit hebben we in afwijking van het beleid, dat aan geeft dat het gemiddelde moet worden gekozen tussen 1 januari en 31 december, maar in lijn met de ratio zoals opgenomen in de primitieve begroting 2020 (boekwerk) en de eind 2020 nieuw vast te stellen Nota risicomanagement, de stand per 31 dec van het betreffende jaar genomen. We zijn hiermee consistent met de ratio zoals gepresenteerd in de begroting 2020.

De totale weerstandscapaciteit bestaat zoals is aangegeven uit de vermogenscomponent en de eventuele ruimte in de exploitatie.

(x € 1000)

Weerstandscapaciteit vermogen per 31/12	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Algemene reserve	15.689	8.207	8.609	9.076	10.824	12.592
Bestemmingsreserves	13.049	11.888	11.384	11.500	11.615	11.727
Egalisatiereserves	2.863	4.700	3.968	4.077	3.955	4.429
Totaal	31.601	24.795	23.961	24.653	26.394	28.748

(x € 1000)

Weerstandscapaciteit exploitatie	2021	2022	2023	2024
Onvoorzien incidenteel	145	145	145	145
Onvoorzien structurele ruimte B	30	60	90	120
Totaal	175	205	235	265

Weerstandsbehoefte 2021-2024

De weerstandsbehoefte is per programma geïnventariseerd en in de 4eW van ieder programma toegelicht. Tellen we de som van de per programma geïnventariseerde restrisico's bij elkaar op en verhogen we dat met 20% voor de niet geïdentificeerde risico's dan hebben we het totaal van de benodigde weerstandsbehoefte.

(x € 1000)

Nr	Programma	2021	2022	2023	2024
0	Bestuur	1.278	2.928	3.853	5.078
1	Veiligheid	2.079			
2	Verkeer, vervoer en waterstaat				
3	Economie				
4	Onderwijs				
5	Sport, cultuur en recreatie	158	233	294	340
6	Sociaal domein	884	1.921	2.568	3.138
7	Volksgezondheid en milieu	146	64	64	64
8	Volkshuisvesting , ruimtelijke ordening VHROSV	105	105	105	105
Totaal weerstandsbehoefte programma's		4.650	5.251	6.884	8.725
Opzetpercentage voor kleine en onvoorziene risico's (20%)		930	1.050	1.377	1.745
	Totaal weerstandsbehoefte	5.580	6.301	8.261	10.470

Weerstandsratio 2021-2024
Zetten de weerstandscapaciteit vervolgens af tegen de weerstandsbehoefte dan hebben we de weerstandsratio. De kleine ratio beperkt zich tot de algemene reserve als weerstands-capaciteit. Bij de grote ratio worden de bestemmingsreserves en egalisatiereserves en de ruimte in de exploitatie meegeteld.

(x € 1000)

Weerstandsratio per 31/12	2021	2022	2023	2024
Weerstandscapaciteit klein	8.609	9.076	10.824	12.592
Weerstandscapaciteit groot	24.136	24.858	26.629	29.013
Weerstandsbehoefte	5.580	6.301	8.261	10.470
Kleine ratio r	1,5	1,4	1,3	1,2
Grote ratio R	4,3	3,9	3,2	2,8

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de kleine ratio zich alle jaren bevindt binnen de bandbreedte maar meerjarig wel daalt. Die daling is ondanks de langzaam meerjarig stijgende algemene reserve het gevolg van de eveneens sterk oplopende weerstandsbehoefte.

De stijging van de weerstandscapaciteit is het gevolg van de structurele storting van € 1,75 mln. De toename van de risico's meerjarig is met name toe te rekenen aan de onzekerheden over de nu geraamde baten van de algemene uitkering en de herverdeling van die middelen aan de hand van een nieuw verdeelmodel.

De grote weerstandsratio ligt in 2021 ruim boven de signaleringsbandbreedte van 2-3 maar ook die daalt in het laatste jaar tot binnen de bandbreedte. Op het moment dat er risico's in enig jaar opkomen zullen

die nagenoeg altijd gedekt dienen te worden uit de algemene reserve. Dat betekent dus ook dat de meerjarig geraamde stand van de reserves zoals weergegeven nog geen rekening houdt met die daadwerkelijk opkomende risico's. Tegelijkertijd komen er ook bijna ieder jaar voordelen op die de algemene reserve extra versterken. Ook die voordelen zijn, omdat ze nu niet bekend zijn, niet geraamd.

De voorlopige deelconclusie is dan ook dat de weerstandscapaciteit op dit moment aan de maat is maar ook dat er geen ruimte is om een deel van de structurele storting in de algemene reserve te laten vrijvallen t.b.v. de exploitatie en te dekken nieuw beleid.

Verplichte BBV Kengetallen

De set van financiële kengetallen is vastgelegd in een daartoe strekkende ministeriële regeling.
Deze ratio's zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Kengetal							Categorische indeling provincie		
	2019	*2020*	*2021*	*2022*	*2023*	*2024*	*Cat. A*	*Cat. B*	*Cat. C*
Netto schuldquote.	58,80%	48,8%	60,00%	61,60%	63,40%	56,40%	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen.	49,90%	41,7%	52,20%	53,70%	55,90%	49,40%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio.	33,30%	30,9%	27,30%	26,70%	26,90%	29,20%	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie.	3,20%	3,00%	3,00%	2,90%	2,90%	2,90%	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	-3,30%	-4,4%	0,20%	1,00%	1,50%	2,00%	begr.pos.	begr.neutr.	begr. neg.
Belastingcapaciteit	101,20%	100,8 %	107,55%	107,55%	107,55%	107,55%	<95%	95-105%	>105%

De provincie deelt de kengetallen in drie categorieën in, maar geeft hier geen kwalificatie aan, omdat de normering een eigen gemeentelijke keuze is. Wel kan over het algemeen worden gesteld, dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast t.o.v. de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Hierbij wordt verschil gemaakt tussen de schuldquote in - en exclusief doorgeleende gelden (verstrekte leningen). Onze schuldquote is t.o.v. voorgaande jaren behoorlijk gestegen maar wel nog steeds aan de maat (cat A). Dit is een direct gevolg van het meer moeten aantrekken van leningen.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onze solvabiliteitsratio daalt maar bevindt zich nog steeds in de categorie B
Dat komt omdat we meer schuld op de balans hebben staan a.g.v. het aantrekken van meer vreemd vermogen.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten. De boekwaarde van de grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. We hebben momenteel maar een grex project Fresh Valley. Ons kengetal geeft daarom zoals te verwachten aan dat hiervoor slechts een gering risico bestaat.

Structurele exploitatieruimte

Hiermee wordt aangegeven hoe groot de structurele exploitatieruimte is door de totale baten te vergelijken met de structurele baten en lasten. Op grond van artikel 19 van het BBV wordt een overzicht van incidentele baten en lasten per programma gevraagd. Deze specificatie is opgenomen in hoofdstuk 3.3.2 Dit saldo afgezet tegen de totale baten geeft het gevraagde percentage.
Zoals u ziet geeft de indicator aan dat er in 2020 nog geen sprake is van een structureel evenwicht in de begroting maar dat evenwicht wordt wel gerealiseerd in 2021 en verder. Dit is in lijn met de toelichting zoals gegeven in hoofdstuk 1 waarin wij u uitleg hebben gegeven over de ontwikkeling van ons formele en structureel, reëel exploitatiesaldo.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft een grove indicatie in welke mate de gemeente de gemeentelijke belastingopbrengsten kan verhogen om financiële tegenvallers op te vangen c.q. ruimte te creëren voor nieuw beleid. De indicatieve ruimte die de gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt berekend door de gemiddelde woonlaten van een gezin met een eigen huis in Landgraaf af te zetten tegen de gemiddelde woonlasten van een gezin in Nederland.

Geprognosticeerde balans

De wijziging van de hiervoor genoemde ministeriële regeling heeft ook betrekking op het opnemen van de geprognosticeerde begin- en eindbalans in de begroting en meerjarenraming, welke eveneens in de paragraaf moet worden opgenomen. Gelet op de sterke relatie van dit onderdeel met de paragraaf Financiering, in het bijzonder het EMU-saldo, hebben wij de berekening en specificatie van de geprognosticeerde begin- en eindbalans opgenomen in de paragraaf financiering. Kortheidshalve verwijzen wij naar deze paragraaf. De berekeningen van de meerjarige financiële kengetallen zijn, voor zover van toepassing, vanaf ook gebaseerd op de meerjarige geprognosticeerde balans, zoals weergegeven in de paragraaf financiering.

HOOFDSTUK 3: FINANCIEEL

3.1 Overzicht van baten en lasten

Met het vaststellen van de begroting autoriseert de raad het college van burgemeester en wethouders per programma tot de bedragen van het onderstaande overzicht voor het begrotingsjaar 2021. Voor de vergelijkbaarheid zijn de reële cijfers 2019 en de bijgestelde ramingen 2020 toegevoegd.

(x € 1.000)

Programma	2019			2020			2021		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0. Bestuur en ondersteuning	90.229	26.202	64.027	83.333	20.780	62.553	86.370	19.358	67.012
1. Veiligheid	386	3.658	-3.272	278	3.766	-3.488	286	3.777	-3.491
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	550	5.034	-4.484	357	4.155	-3.798	272	4.005	-3.733
3. Economie	182	498	-316	233	886	-653	127	653	-526
4. Onderwijs	234	2.502	-2.268	754	3.102	-2.348	302	2.715	-2.413
5. Sport, cultuur en recreatie	401	6.444	-6.043	274	5.861	-5.587	253	5.799	-5.546
6. Sociaal domein	17.453	68.510	-51.057	14.530	66.476	-51.946	14.982	65.028	-50.046
7. Volksgezondheid en milieu	8.738	8.905	-167	8.938	8.855	83	9.156	9.226	-70
8. Volkshuisv., RO en sted.vern.	1.546	3.928	-2.382	542	3.716	-3.174	529	3.454	-2.925
Resultaat vóór bestemming	**119.719**	**125.681**	**-5.962**	**109.239**	**117.597**	**-8.358**	**112.277**	**114.015**	**-1.738**
Toevoegingen / onttrekkingen aan reserves	**2019**			**2020**			**2021**		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0. Bestuur en ondersteuning	26.790	19.843	6.947	17.967	9.609	8.358	4.086	2.348	1.738
1. Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Economie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Sport, cultuur en recreatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Sociaal domein	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Volkshuisv., RO en sted.vern.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	**26.790**	**19.843**	**6.947**	**17.967**	**9.609**	**8.358**	**4.086**	**2.348**	**1.738**
Resultaat na bestemming	**146.509**	**145.524**	**985**	**127.206**	**127.206**	**0**	**116.363**	**116.363**	**0**

Tabel: Meerjarige ramingen van de baten en lasten 2019 t/m 2021 per programma.

(x € 1.000)

Programma	2022			2023			2024		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0. Bestuur en ondersteuning	87.574	19.618	67.956	88.159	20.040	68.119	88.681	20.373	68.308
1. Veiligheid	269	3.768	-3.499	252	3.756	-3.504	252	3.780	-3.528
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	272	4.091	-3.819	272	4.125	-3.853	272	4.158	-3.886
3. Economie	129	658	-529	131	664	-533	132	671	-539
4. Onderwijs	721	4.314	-3.593	444	3.437	-2.993	161	2.986	-2.825
5. Sport, cultuur en recreatie	235	5.893	-5.658	235	5.899	-5.664	235	5.945	-5.710
6. Sociaal domein	14.988	63.769	-48.781	14.994	63.396	-48.402	14.999	63.130	-48.131
7. Volksgezondheid en milieu	9.343	9.291	52	9.512	9.449	63	9.819	9.544	275
8. Volkshuisv., RO en sted.vern.	586	2.694	-2.108	586	2.740	-2.154	586	2.784	-2.198
Resultaat vóór bestemming	**114.117**	**114.096**	**21**	**114.585**	**113.506**	**1.079**	**115.137**	**113.371**	**1.766**
Toevoegingen / onttrekkingen aan reserves:	**2022**			**2023**			**2024**		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0. Bestuur en ondersteuning	3.334	3.355	-21	1.555	2.634	-1.079	1.050	2.816	-1.766
1. Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Economie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Sport, cultuur en recreatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Sociaal domein	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Volkshuisv., RO en sted.vern.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	**3.334**	**3.355**	**-21**	**1.555**	**2.634**	**-1.079**	**1.050**	**2.816**	**-1.766**
Resultaat na bestemming	**117.451**	**117.451**	**0**	**116.140**	**116.140**	**0**	**116.187**	**116.187**	**0**

Tabel: Meerjarige ramingen van de baten en lasten 2022 t/m 2024 per programma.

3.2 Uitgangspunten van de ramingen

Bij het samenstellen van de begroting 2021 en de meerjarenraming 2022-2024 zijn de navolgende uitgangspunten gehanteerd.

Kerngegevens

Voor het bepalen van de omvang van de algemene uitkering zijn kerngegevens als basisgegeven van groot belang. Specifiek het aantal inwoners speelt direct en indirect de belangrijkste rol daarin. Voor Landgraaf, dat al jaren een daling van het aantal inwoners laat zien, is het financieel noodzakelijk om de krimp te vertalen in de meerjarenraming van de algemene uitkering. De prognose van het aantal inwoners ontlenen wij aan de gegevens van het Etil, onderdeel NEIMED (Nederlands Expertise en Innovatiecentrum Maatschappelijke Effecten Demografische krimp). De prognoses worden jaarlijks geactualiseerd.

Per 1 januari 2021 heeft Landgraaf naar verwachting 37.287 inwoners. Ten opzichte van 1 januari 2020 (37.434) een daling van 147 inwoners. Een trend die zich de komende jaren naar verwachting verder doorzet.

Navolgend de prognoses van inwoneraantallen:

Jaar	Aantal inwoners
2015	37.456
2016	37.467
2017	37.449
2018	37.604
2019	37.508
2020	37.434
2021	37.287
2022	37.120
2023	36.935
2024	36.744

Tabel: Inwonersaantallen (per 1 januari van het jaar).

Indexering lasten

In de ramingen geldt voor het overgrote deel van de budgetten dat we die geïndexeerd hebben.
De provincie geeft zoals te doen gebruikelijk in de begrotingsbrief een duidelijke aanwijzing voor het reëel ramen van de lasten en de te hanteren loon- en prijscompensatie in de begroting 2021 en de meerjarenraming 2022-2024. We houden rekening met de budgettaire effecten van de loonstijgingen, zoals opgenomen in de mei/juni circulaire, en de overige lasten dienen ten minste geïndexeerd te zijn overeenkomstig de prijsontwikkeling bruto binnenlandsproduct (bbp) zoals gehanteerd in de toe te passen meicirculaire 2020. Onderstaand de prijsindex percentages bbp, vermeld in de meicirculaire 2020, zoals toegepast in de ramingen van deze begroting waar relevant.

Jaar	2020	2021	2022	2023	2024
CEP mrt 2020 prijsindex	1,80%	1,80%	1,70%	1,60%	1,50%

Tabel: index CEP en meicirculaire 2020.

Indexering verbonden partijen

Bij de verbonden partijen volgen we de vastgestelde meerjarige begrotingen met de daarin opgenomen indexering.

Indexering salarislasten ambtelijke organisatie

Voor de raming van de salarislasten hanteren we dezelfde meerjarige index zoals we die ook al hebben staan in de huidige meerjarenraming. Alhoewel de crisis zijn impact zal hebben op de werkelijke loonstijgingen waar we mee geconfronteerd gaan worden moeten we ook rekening houden met stijgende werkgeverspremies voor pensioenen.

Jaar	2021	2022	2023	2024
Indexering salarislasten in begroting 2021	3,00%	3,00%	2,50%	2,50%

Tabel: Toegepaste indexering salarislasten.

Omdat in het nieuwe laatste ramingsjaar de index nog niet is verwerkt heeft iedere nieuwe meerjarenraming altijd een opvallende stijging tot gevolg in het laatste nieuwe ramingsjaar. In de bijgestelde raming zijn verder een aantal kleinere mutaties doorgevoerd waaronder de doorwerking van het onderhoud functiebeschrijvingen in HR21.

Indexering professionele welzijnsinstellingen

In 2021 zijn de geraamde bijdragen in de vorm van subsidies aan de professionele welzijnsinstellingen meerjarig geïndexeerd, gebaseerd op de geactualiseerde BBP-index zoals opgenomen in de meicirculaire 2020.

Rente

Aan zowel de al gevoteerde investeringen alsmede de nog te voteren investeringen wordt geen rente toegerekend. Voor de aan te trekken geldleningen is uitgegaan van een rentepercentage van 1,5%.

Onvoorzien

Met het doel om in de begroting 2021 dekking te reserveren voor onvoorziene incidentele uitgaven is de stelpost “onvoorzien” opgenomen. Vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording is het verplicht een post “onvoorzien” op te nemen, maar de omvang van die post is vrij. Voor 2021 is een bedrag van € 117.134 geraamd. Ten opzichte van 2020 is dit onveranderd gebleven.

Voor onvoorziene structurele uitgaven is in de begroting 2021 eveneens een stelpost structurele ruimte B opgenomen. Voor 2021 is deze € 66.534 groot. Meerjarig wordt jaarlijks ca. € 30.000 bijgeraamd. Deze stelpost structurele ruimte B kunnen we inzetten voor onvoorziene structurele uitgaven, uitgezonderd kapitaallasten.

Kostendekkendheid afvalstoffen en rioolheffing

Voor zowel de afvalstoffenheffing als de rioolheffing gaan we uit van 100% kostendekking.

3.3 Financiële positie

VASTSTELLINGSBESLUIT

BIJLAGEN

1. Conversietabel programma's / Taakvelden / Producten

Taakveld nr.	Omschrijving Programma / taakveld	Product nummer	Omschrijving product
	PROGRAMMA 0 - BESTUUR EN ONDERSTEUNING		
001	Bestuur	6.00.001.001	Raad en raadscommissies
		6.00.001.002	Griffie
		6.00.001.003	Verantwoording t.b.v. Raad
		6.00.001.004	Rekenkamer(functie) algemeen
		6.25.001.001	B&W (orgaan)
		6.25.001.002	Bestuurlijke samenwerkingsverbanden
010	Mutaties reserves	6.27.010.001	Mutaties reserves taakveld 001
		6.27.010.011	Mutaties reserves taakveld 011
		6.27.010.020	Mutaties reserves taakveld 020
		6.27.010.030	Mutaties reserves taakveld 030
		6.27.010.040	Mutaties reserves taakveld 040
		6.27.010.050	Mutaties reserves taakveld 050
		6.27.010.061	Mutaties reserves taakveld 061
		6.27.010.062	Mutaties reserves taakveld 062
		6.27.010.063	Mutaties reserves taakveld 063
		6.27.010.064	Mutaties reserves taakveld 064
		6.27.010.070	Mutaties reserves taakveld 070
		6.27.010.080	Mutaties reserves taakveld 080
		6.27.010.090	Mutaties reserves taakveld 090
		6.27.010.110	Mutaties reserves taakveld 110
		6.27.010.120	Mutaties reserves taakveld 120
		6.27.010.210	Mutaties reserves taakveld 210
		6.27.010.220	Mutaties reserves taakveld 220
		6.27.010.230	Mutaties reserves taakveld 230
		6.27.010.240	Mutaties reserves taakveld 240
		6.27.010.250	Mutaties reserves taakveld 250
		6.27.010.310	Mutaties reserves taakveld 310
		6.27.010.320	Mutaties reserves taakveld 320
		6.27.010.330	Mutaties reserves taakveld 330
		6.27.010.340	Mutaties reserves taakveld 340
		6.27.010.410	Mutaties reserves taakveld 410
		6.27.010.420	Mutaties reserves taakveld 420
		6.27.010.430	Mutaties reserves taakveld 430
		6.27.010.510	Mutaties reserves taakveld 510
		6.27.010.520	Mutaties reserves taakveld 520
		6.27.010.530	Mutaties reserves taakveld 530

		6.27.010.540	Mutaties reserves taakveld 540
		6.27.010.550	Mutaties reserves taakveld 550
		6.27.010.560	Mutaties reserves taakveld 560
		6.27.010.570	Mutaties reserves taakveld 570
		6.27.010.610	Mutaties reserves taakveld 610
		6.27.010.620	Mutaties reserves taakveld 620
		6.27.010.630	Mutaties reserves taakveld 630
		6.27.010.640	Mutaties reserves taakveld 640
		6.27.010.650	Mutaties reserves taakveld 650
		6.27.010.660	Mutaties reserves taakveld 660
		6.27.010.671	Mutaties reserves taakveld 671
		6.27.010.672	Mutaties reserves taakveld 672
		6.27.010.681	Mutaties reserves taakveld 681
		6.27.010.682	Mutaties reserves taakveld 682
		6.27.010.710	Mutaties reserves taakveld 710
		6.27.010.720	Mutaties reserves taakveld 720
		6.27.010.730	Mutaties reserves taakveld 730
		6.27.010.740	Mutaties reserves taakveld 740
		6.27.010.750	Mutaties reserves taakveld 750
		6.27.010.810	Mutaties reserves taakveld 810
		6.27.010.820	Mutaties reserves taakveld 820
		6.27.010.830	Mutaties reserves taakveld 830
011	Resultaat van de rekening van baten en lasten	6.27.011.999	Gerealiseerd resultaat
020	Burgerzaken	6.20.020.001	Verkiezingen en referenda
		6.20.020.002	Lasten Burgerzaken
		6.20.020.003	Lasten huwelijken
		6.20.020.004	Lasten naturalisatie
		6.20.020.005	Lasten GBA
		6.20.020.006	Lasten reisdocumenten
		6.20.020.007	Lasten rijbewijzen
		6.20.020.010	Lasten verbetering dienstverlening
		6.20.020.102	Baten burgerzaken
		6.20.020.103	Baten huwelijken
		6.20.020.104	Baten naturalisatie
		6.20.020.105	Baten GBA
		6.20.020.106	Baten reisdocumenten
		6.20.020.107	Baten rijbewijzen
		6.21.020.001	GEO-informatie
		6.21.020.002	Basisregistratie Grootschalige Topografie
		6.24.020.001	Huisnummering + straatnaamborden

		6.26.020.001	ICT burgerzaken
		6.27.020.001	Dienstverlening Gegevenshuis
040	Overhead	6.10.040.102	DIR: personeel (incl. derden)
		6.10.040.112	DIR-MOB: personeel (incl. derden
		6.20.040.102	KCC: personeel (incl. derden)
		6.21.040.102	ROG: personeel (incl. derden)
		6.22.040.102	MO: personeel (incl. derden)
		6.23.040.102	T&H: personeel (incl. derden)
		6.24.040.102	BOR: personeel (incl. derden)
		6.24.040.103	BOR-SW: personeel (incl. derden)
		6.24.040.201	Pick-ups
		6.24.040.202	Overig materiaal
		6.24.040.203	Personenauto's
		6.24.040.204	Scooters
		6.25.040.002	Personeelswerving en selectie
		6.25.040.003	Publicaties, gemeentegids en communicatiebeleid
		6.25.040.005	Representatie college
		6.25.040.010	Bezwaar, beroep, klachten
		6.25.040.012	AVG / Privacy
		6.25.040.102	BCZ: pers. (incl. derden)
		6.25.040.201	Ondernemingsraad
		6.25.040.203	Centraal opleidingsbudget
		6.25.040.204	Functiewaarderingen
		6.25.040.205	Intern mobiliteitsburo
		6.25.040.206	Arbodienst en arbovoorzieningen
		6.25.040.326	Inkoop
		6.26.040.102	FB: pers. (incl. derden)
		6.26.040.202	Beheer Burgerhoes
		6.26.040.203	Beheer Emile Erensplein 55
		6.26.040.204	Beheer Voltastraat 22 en 22B
		6.26.040.209	Beheer Marconistraat 13 MensOntwikkelBedrijf
		6.26.040.302	Kantoorverbruiksartikelen
		6.26.040.303	Inrichting
		6.26.040.304	Telecommunicatie
		6.26.040.305	ICT Facilitaire dienst
		6.26.040.306	ICT Financiële en personeelsadministratie
		6.26.040.308	Informatiebeveiliging
		6.26.040.309	Informatiemanagement, beheer en kwaliteitszorg
		6.26.040.312	ICT concernbeleid
		6.26.040.322	Schoonmaak
		6.26.040.323	Receptie

		6.26.040.324	Catering
		6.26.040.325	Reprografie
		6.26.040.327	Archief
		6.26.040.328	Postverzorging en documentbewerking
		6.26.040.331	Bedrijfshulpverlening
		6.26.040.401	Gegevenshuis : facilitaire voorzieningen
		t/m	
		6.26.040.428	
		6.26.040.504	ISDBOL : facilitaire voorzieningen
		t/m	
		6.26.040.505	
		6.27.040.010	Invorderingen algemeen
		6.27.040.102	P&C: personeel (incl. derden)
		6.27.040.206	Secundaire arbeidsvoorwaarden
		6.27.040.208	Werkkostenregeling
		6.27.040.215	Organisatieontwikkeling
		6.27.040.217	Financieel en fiscaal advies
		6.27.040.220	Geldmiddelenbeheer en financiële administratie
		6.27.040.222	Personeels- en salarisadministratie
		6.27.040.223	Administratieve organisatie en interne controle
		6.27.040.225	Statistiek en Parkstadmonitor
		6.27.040.227	Verzekeringen W.A.
		6.27.040.229	Premiestorting WAO/WIA/WGA
		6.27.040.252	Regie in eigen hand
050	Treasury	6.27.050.001	Korte termijn financiering
		6.27.050.002	Leningen gemeente o/g
		6.27.050.011	Geldleningen + uitzettingen <1jr
		6.27.050.012	Geldleningen + uitzettingen >=1jr
		6.27.050.021	Rentevergoeding invordering
		6.27.050.022	Rentevergoeding zonnepanelenproject 1
		6.27.050.023	Rentevergoeding ZP-projecten Parkstad
		6.27.050.024	Rentevergoeding energiespaargarantie
		6.27.050.025	Rentevergoeding Duurzaam Klimaat Fonds
		6.27.050.031	BNG
		6.27.050.032	Bedrijfsterreinen
		6.27.050.033	Nutsbedrijven
		6.27.050.034	Reinigingsdienst
		6.27.050.999	Doorberekening rente
061	OZB woningen	6.27.061.001	Lasten OZB woningen eigenaren
		6.27.061.002	Lasten OZB woningen gebruikers

		6.27.061.101	Baten OZB woningen eigenaren
		6.27.061.102	Baten OZB woningen gebruikers
062	OZB niet woningen	6.27.062.001	Lasten OZB niet-woningen eigenaren
		6.27.062.002	Lasten OZB niet-woningen gebruikers
		6.27.062.101	Baten OZB niet-woningen eigenaren
		6.27.062.102	Baten OZB niet-woningen gebruikers
063	Parkeerbelasting	6.23.063.001	Baten parkeerboetes
064	Belastingen overig	6.27.064.000	Lasten heffing belastingen - algemeen
		6.27.064.001	Lasten hondenbelasting
		6.27.064.002	Lasten precariobelasting
		6.27.064.003	Lasten vermakelijkheidsbelasting
		6.27.064.101	Baten hondenbelasting
		6.27.064.102	Baten precariobelasting
070	Algemene Uitkering en	6.27.070.001	Algemene Uitkering
	overige uitkeringen	6.27.070.003	Algemene uitkering IU-WMO
	Gemeentefonds	6.27.070.004	IU-SD - Wmo deel
		6.27.070.005	IU-SD - Jeugd deel
		6.27.070.006	IU-SD - Participatie wsw
		6.27.070.007	IU-SD - Participatie reïntegratie
080	Overige baten en lasten	6.27.080.001	Onvoorziene uitgaven
		6.27.080.002	Structurele ruimte A
		6.27.080.003	Structurele ruimte B
		6.27.080.004	Kapitaallasten nog niet gevoteerde kredieten
		6.27.080.005	Stelpost reservering personele kosten
		6.27.080.006	Stelpost overige baten + lasten
		6.27.080.007	Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren
		6.27.080.008	Reservering nieuw beleid
		6.27.080.009	Verrekening BTW - Compensatiefonds
		6.27.080.010	Lasten algemene Uitkering
		6.27.080.011	Stelpost FTE-reductie
		6.27.080.020	Voormalige wethouders
		6.27.080.021	Voormalig secretariepersoneel
		6.27.080.022	TUBM
090	Vennootschapsbelasting	6.27.090.001	Vennootschapsbelasting

110	Crisisbeheersing en brandweer	6.20.110.001	Gebruiksvergunningen
		6.24.110.001	Brandkranen
		6.25.110.001	Veiligheidsregio-oranje kolom
		6.25.110.002	Veiligheidsregio-GHOR
		6.25.110.004	Veiligheidsregio-MCC
		6.25.110.005	Veiligheidsregio-veiligheidsburo
120	Openbare orde en veiligheid	6.20.120.001	Doodschouw
		6.20.120.002	APV/bijzondere wetten
		6.21.120.008	Pinkpop
		6.21.120.010	Reclamevoering
		6.22.120.004	A en B evenementen
		6.22.120.008	Dierenopvang
		6.23.120.001	Beleid handhaving
		6.23.120.002	Uitvoering T&H
		6.24.120.001	Leges herstraatwerkzaamheden
		6.25.120.001	Veiligheidshuis
		6.25.120.003	OOV – organisatie
		6.25.120.006	Anti discriminatievoorziening
		6.25.120.007	OOV – overige maatregelen
		6.25.120.009	Netwerkbudget Pinkpop

PROGRAMMA 2 – VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

210	Verkeer en vervoer	6.21.210.001	Verkeersbeleid
		6.21.210.002	Verkeersveiligheidsprojecten
		6.24.210.000	Beleid wegenbeheer
		6.24.210.001	Wegen – trottoirs – sleuven
		6.24.210.002	Fietspaden
		6.24.210.003	Wegbermen
		6.24.210.004	Inritten
		6.24.210.005	Openbare verlichting
		6.24.210.006	Straatreiniging + onkruidbestrijding
		6.24.210.007	Gladheidsbestrijding
		6.24.210.008	Verkeersregelinstallaties
		6.24.210.009	Bankjesproject
		6.24.210.010	Herstratingswerkzaamheden
		6.25.210.002	Wijkparticipatie
220	Parkeren	6.20.220.001	Gehandicaptenparkeerkaarten
		6.21.220.001	Exploitatie parkeergarages
		6.24.220.001	Parkeerplaatsen

PROGRAMMA 3 – ECONOMIE

320	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	6.21.320.010	Subsidies RES winkelconcentratie
		6.21.320.101 t/m 6.21.320.130	Grondexploitatie Fresh Valley 1
330	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	6.20.330.001	Baten marktgelden
		6.21.330.001	Voeren bedrijfsloket
340	Economische promotie	6.21.340.002	Promotie en acquisitie EZB
		6.21.340.003	Stadspromotie
		6.21.340.004	Markten en standplaatsen
		6.21.340.010	Regiobranding en beleid toerisme
		6.27.340.001	Baten toeristenbelasting
		6.27.340.002	Lasten toeristenbelasting

PROGRAMMA 4 – ONDERWIJS

410	Openbaar basisonderwijs	6.22.410.002	OBO – bewegingsonderwijs
		6.22.420.002	Acc. Harlekijn huisvesting
420	Onderwijshuisvesting	6.22.420.003	Acc. Speurneus huisvesting
		6.22.420.004	Acc. Carrousel huisvesting
		6.22.420.006	Acc. BO Op gen Hei huisvesting
		6.22.420.007	Acc. BO 't Valder huisvesting
		6.22.420.009	Acc. BO An d'r Put huisvesting
		6.22.420.010	Acc. BO Wegwijzer huisvesting
		6.22.420.011	Acc. BO PWA huisvesting
		6.22.420.012	Acc. BO Gravenrode huisvesting
		6.22.420.014	Acc. BO Schatgraver huisvesting
		6.22.420.050	Acc. SO algemeen huisvesting
		6.22.420.051	Acc. SO De Wissel huisvesting
		6.22.420.060	Acc. VO algemeen huisvesting
		6.22.420.061	Acc. VO Eijkhagencollege huisvesting
		6.22.420.062	Acc. VO Brandenberg huisvesting
430	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	6.20.430.001	Leerlingenvervoer
		6.22.430.001	SO – algemeen
		6.22.430.002	SO – bewegingsonderwijs
		6.22.430.010	OAB Beleid algemeen
		6.22.430.011	Gezonde basisschool toekomst
		6.22.430.012	LEA + REA
		6.22.430.013	Leerplicht (VSV)

		6.22.430.014	Spraakonderwijs
		6.22.430.015	VVE (voor- en vroegschoolse educatie)
		6.22.430.016	Taalonderwijs
		6.22.430.050	Beheer PSZ Schatgraver
		6.22.430.051	Acc. Strijthagerweg 4
		6.22.430.053	Acc. Pastoor Scheepersstraat 9
		6.22.430.054	Acc. An de Voegelsjtang 12

PROGRAMMA 5 -SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

510	Sportbeleid en activering	6.22.510.008	Zwem- en duiksport
		6.22.510.051	Sportbeleid algemeen
		6.22.510.052	MBVO
		6.22.510.056	Gym- en turnsport
		6.22.510.057	Bal- en racketsport
		6.22.510.059	Budo- en krachtsport
		6.22.510.060	Veldvoetbal
		6.22.510.062	Dans- en wandelsport
		6.22.510.063	Wielersport
		6.22.510.064	Denk- en behendigheidssport
		6.22.510.065	Dierensport
		6.22.510.098	Overige binnensport
		6.22.510.099	Overige buitensport
520	Sportaccommodaties	6.22.520.001	Acc. sporthal Baneberg
		6.22.520.003	Acc. sportzaal Hoefveld
		6.22.520.004	Acc. sporthal In de Bende
		6.22.520.005	Acc. sporthal Ter Waerden
		6.22.520.006	Acc. zwembad In de Bende
		6.22.520.007	Acc. binnensport divers
		6.22.520.009	Acc. tenniscomplexen
		6.22.520.011	Acc. gymzaal Heigank 1
		6.22.520.013	Acc. Park Strijthagen
		6.22.520.014	Acc. Ter Waerden - atletiekbaan
		6.22.520.015	Acc. Nieuw zwembad
		6.22.520.051	Acc. groene sportveld algemeen
		6.22.520.052	Acc. complex Strijthagen
		6.22.520.053	Acc. complex Nieuwenhagen
		6.22.520.054	Acc. complex De Streep
		6.22.520.055	Acc. complex Ter Waerden
		6.22.520.056	Acc. complex De Voort
		6.22.520.057	Acc. complex Rimburg
		6.22.520.058	Acc. complex Abdissenbosch

		6.22.520.059	Acc. complex De Kakert
		6.22.520.060	Acc. fusiecomplex Schaesberg
		6.22.520.061	BMX-baan Strijthagen ca.
530	Cultuurpresentatie,	6.22.530.001	Acc. muziekschool
	cultuurproductie en	6.22.530.002	Acc. oefenbunker
	cultuurparticipatie	6.22.530.021	Muzikale vorming
		6.22.530.022	Creatieve vorming Vazom
		6.22.530.031	Acc. Theater kerkberg 4
		6.22.530.032	Kunstzinnige activiteiten
		6.22.530.033	Instrumentale muziek
		6.22.530.035	Vocale muziek & podiumkunst
		6.22.530.036	Beeldende kunst
		6.22.530.037	Cultuurstimulering
		6.22.530.038	Cultuur
		6.22.530.051	Theater
		6.22.530.052	Toneel
		6.22.530.053	Volksfeesten
		6.24.530.001	Volksfeesten
540	Musea	6.22.540.001	Acc. Cultuur + oudheidkunde
		6.22.540.002	Acc. Jan de Witplein 10
		6.22.540.053	Heemkunde
550	Cultureel erfgoed	6.21.550.011	Monumenten
		6.21.550.012	Eerherstel slot Schaesberg
		6.22.550.001	Carnaval
		6.22.550.002	Schutterijen
		6.22.550.003	Kerkgenootschappen
560	Media	6.22.560.001	Acc. Bibliotheek
		6.22.560.002	Acc. KIA
		6.22.560.051	Bibliotheek
570	Openbaar groen en	6.21.570.001	Levensbomenbos
	(openlucht) recreatie	6.22.570.001	Natuur + milieu educatie
		6.22.570.002	IVN De Bosrand
		6.22.570.003	HSV Strijthagen
		6.22.570.004	Volkstuinen
		6.22.570.011	Gebouwen speeltuinen
		6.24.570.000	Beleid groenbeheer
		6.24.570.001	Groen in het buitengebied

		6.24.570.003	Openbaar groen
		6.24.570.012	Kermissen
		6.24.570.031	Speeltuinen
		6.24.570.032	Speelvelden en JOP's

PROGRAMMA 6 - SOCIAAL DOMEIN

610	Samenkracht en burgerparticipatie	6.20.610.001	Wmo-algemeen
		6.20.610.016	CVV (met beschikking)
		6.20.610.039	WMO-algemeen collectieve voorz.
		6.20.610.040	HHT huishoudelijke hulp toelage
		6.20.610.041	Pilot AV HbH
		6.22.610.000	Toekomstbestendige accommodatiebeleid
		6.22.610.001	Accommodatiebeleid
		6.22.610.004	Acc. Dorpscentrum
		6.22.610.005	Acc. An d'r Put
		6.22.610.006	Acc. wijkcentrum Aan de Koel, Strijthagerweg 2
		6.22.610.007	Acc. Overige gemeenschapshuizen
		6.22.610.008	Acc. An de Voegelsjtang
		6.22.610.009	Acc. De Wendelstraat 55
		6.22.610.010	Jeugdaccommodaties
		6.22.610.011	Acc. Lindestraat 10
		6.22.610.012	Multifunctionele zaal park Heigank
		6.22.610.013	Jeugdhome Nieuwenhagen
		6.22.610.014	Jeugdhome basement Abdissenbosch
		6.22.610.021	Wmo vernieuwing + innovatie + slimme arrangementen
		6.22.610.022	Burgerinitiatieven
		6.22.610.023	Verbinding en samenwerking 3D
		6.22.610.024	Vrijwilligerswerk
		6.22.610.025	WijkLeerBedrijf Landgraaf
		6.22.610.030	Gehandicaptenbeleid
		6.22.610.032	Prof. maatschappelijk werk
		6.22.610.033	Prof. ouderenwerk
		6.22.610.035	Flankerend ouderenbeleid
		6.22.610.036	Informele zorg
		6.22.610.037	Vrijwillige mantelzorg
		6.22.610.038	Pakketmaatregelen immaterieel
		6.22.610.039	Vrouwenbelangenvereniging
		6.22.610.051	Integraal jeugdbeleid
		6.22.610.052	Methodisch jeugd-& jongerenwerk
		6.22.610.053	Vrijwillig jeugd-& jongerenwerk
		6.22.610.054	Preventie Jeugdhulp
		6.22.610.060	Professioneel sociaal cultureel werk

		6.22.610.070	Jeugd GGZ maatwerk
		6.22.610.071	Digitaal jeugddossier
		6.22.610.081	Kinderopvang uitvoering ISDBOL
		6.22.610.082	Kinderopvang SMI (ISDBOL)
		6.22.610.083	Kinderopvang + peuterwerk<>accommodaties
		6.22.610.091	Minderhedenwerk
		6.22.610.101	Doorstroomlocatie Gravenrode
		6.22.610.102	Doorstroom vergunninghouders
		6.22.610.103	Begeleiding vergunninghouders
		6.22.610.110	AV consultatieteam algemene voorzieningen
		6.22.610.111	AV dorpsinloopunt Rimburg
		6.22.610.112	AV dagbesteding
		6.22.610.113	AV Slot Schaesberg
		6.22.610.120	AV wijkpunt Heereveld
		6.22.610.121	AV wijkpunt Calshof
		6.22.610.122	AV wijkpunt Harmoniezaal
		6.22.610.123	AV wijkpunt De nieuwe Dormig
		6.22.610.124	Wijkbelbus
		6.23.610.001	Keuring kinderopvanglocaties
		6.26.610.001	ICT Sociaal Domein
630	Inkomensregelingen	6.22.630.001	Uitvoeringskosten WWB ISDBOL
		6.22.630.002	WWB-I Inkomensvoorziening
		6.22.630.003	BBZ
		6.22.630.004	TOZO
		6.22.630.011	Bijzondere bijstand
		6.22.630.012	Armoedebeleid
		6.22.630.013	Kwijtschelding gemeentelijke belastingen
		6.22.630.014	Langdurigheidstoeslag
		6.22.630.015	Individuele inkomenstoeslag
		6.22.630.016	Individuele studietoeslag
		6.27.630.001	Dienstverlening aan ISDBOL
640	Begeleide participatie	6.22.640.001	Sociale werkvoorziening
		6.22.640.002	Arbeidsmarkt en projecten
650	Arbeidsparticipatie	6.10.650.001	Exploitatie MOB - intake + plaatsing
		6.10.650.002	Exploitatie MOB - begeleiding
		6.22.650.002	Participatiebudget reïntegratie
		6.22.650.003	Werkgevers Service Punt
660	Maatwerkvoorzieningen	6.20.660.003	Tegemoetkoming taxi

	(WMO)	6.20.660.004	Roerende voorzieningen
		6.20.660.005	Rolstoelen
		6.20.660.006	Woonvoorzieningen
		6.20.660.010	Vervoersvoorzieningen
		6.20.660.012	Aanpassing eigen auto
		6.22.660.001	Chronisch zieken en gehandicapten
671	Maatwerkdienstverlening	6.20.671.001	Hulp bij huishouden (mix)
	18+	6.20.671.002	Begeleiding individueel
		6.20.671.003	Begeleiding groep
		6.20.671.004	Vervoer begeleiding
		6.20.671.006	Dagbesteding
		6.20.671.007	Kortdurend verblijf
		6.20.671.008	Begeleiding individueel gedrag
		6.20.671.009	Dagbesteding gedrag
		6.20.671.010	Wmo begeleiding lumpsum
		6.20.671.020	Eigen bijdrage Wmo
		6.20.671.030	PGB HH (SVB)
		6.20.671.031	PGB BG (SVB)
		6.20.671.032	PGB materieel
		6.20.671.033	PGB immaterieel
		6.22.671.005	Overige cliëntondersteuning
		6.22.671.006	Schuldhulpverlening
		6.22.671.009	Meerkosten beperking/chronisch zieken
672	Maatwerkdienstverlening	6.20.672.001	Jeugdhulp basis
	18-	6.20.672.002	Uitvoering jeugdzorg
		6.20.672.003	Jeugd- en opvoedhulp
		6.20.672.004	Geestelijke gezondheidszorg
		6.20.672.007	Jeugdzorg plus
		6.20.672.010	Kortdurend verblijf
		6.20.672.020	PGB Jeugd (SVB)
		6.22.672.007	Zorginnovatie
681	Geëscaleerde zorg 18+	6.22.681.001	Acc. Hereweg - Op de Bies
		6.22.681.008	Opvang + beschermd wonen Wmo
		6.22.681.012	Inloopfunctie GGZ Wmo
		6.22.681.020	Wet verplichte GGZ (Wvggz)
682	Geëscaleerde zorg 18-	6.20.682.002	Jeugdbescherming / reclassering
		6.22.682.004	AMHK (Veilig thuis)

PROGRAMMA 7 - VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

710	Volksgezondheid	6.22.710.001	Gezondheidszorg algemeen
		6.22.710.002	GGD basispakket
		6.22.710.003	Collectieve preventieve GGZ
		6.22.710.004	Gezond in de stad
		6.22.710.005	Jeugdgezondheidszorg 0-4 jarigen
		6.22.710.006	Vergunninghouders GGD-ZL
		6.26.710.001	ICT centrum Jeugd en Gezin
720	Riolering	6.21.720.001	Beleid waterhuishouding
		6.24.720.002	Lasten riolering
		6.27.720.001	Baten rioolheffing
730	Afval	6.21.730.001	Lasten afvalstoffeninzameling
		6.24.730.001	Afvalbakken
		6.24.730.002	Hondenpoep
		6.27.730.001	Baten afvalstoffenheffing
740	Milieubeheer	6.20.740.001	Vergunningverlening milieu
		6.21.740.001	Sanering milieuhinder
		6.21.740.002	Duurzaamheidsbeleid
		6.21.740.003	Projectkosten zonnepanelen
		6.21.740.004	PV-project 1
		6.21.740.005	ZP-project Parkstad 1
		6.21.740.006	Energie spaargarantieproject
		6.21.740.007	Duurzaam Klimaat Fonds
		6.23.740.001	Handhaven milieu
		6.23.740.002	Voorbereiding geluidsanering Hoogstraat
		6.23.740.003	Voorbereiding geluidsanering Hoogstraat / Kampstraat
		6.23.740.004	Voorbereiding geluidsanering Grensstraat / Kantstraat
		6.23.740.005	Voorbereiding geluidsanering Streeperstraat
		6.23.740.012	Uitvoering geluidsanering Hoogstraat
		6.23.740.013	Uitvoering geluidsanering Hoogstraat / Kampstraat
		6.23.740.014	Uitvoering geluidsanering Grensstraat / Kantstraat
		6.23.740.015	Uitvoering geluidsanering Streeperstraat
		6.24.740.001	Ongedierte en kadavers
750	Begraafplaatsen en crematoria	6.20.750.001	Uitvaart van gemeentewege
		6.20.750.002	Baten begraafplaatsen
		6.24.750.001	Lasten begraafplaatsen
		6.26.750.001	ICT begraafplaatsen

PROGRAMMA 8 – VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

810	Ruimtelijke ordening	6.21.810.001	Ruimtelijk beleid
		6.21.810.002	Bestemmingsplannen
		6.21.810.003	Planschades
		6.21.810.004	Versterken centra
		6.21.810.005	IBA
		6.21.810.006	Gebiedsontwikkeling Abdissenbosch
		6.21.810.007	Implementatie omgevingswet
		6.21.810.009	WOP NL algemeen
		6.21.810.010	WOP NL Surinameplein
		6.21.810.011	WOP NL Heiveld
		6.21.810.012	WOP NL Lichtenberg
		6.21.810.013	WOP NL Bartokring
		6.21.810.014	WOP NL Gulpers
		6.21.810.015	WOP NL Mgr. Paredisstraat
		6.21.810.016	WOP NL De Voort
		6.21.810.017	WOP NL Hoogstraat
		6.21.810.018	WOP NL communicatie
		6.21.810.019	WOP NL sociale agenda
		6.21.810.030	WOP UoW – algemeen
		6.21.810.051	WOP S – vergroen.mijnb.Eikske
		6.21.810.101	IBA – project Endless Summer
		6.21.810.102	IBA – project Wilhelminaberg
		6.21.810.104	IBA – project Lauradorp
		6.21.810.105	IBA – project Leisure Lane
		6.26.810.001	ICT vastgoedadministraties
820	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	6.21.820.001	Verwerving + beheer gronden
		6.21.820.951 t/m 6.21.820.980	Openbaar groen
830	Wonen en bouwen	6.20.830.001	Uitvoeringsbeleid vergunning
		6.20.830.002	Vergunningverlening bouwen
		6.20.830.003	Beleid en regelgeving bouwen
		6.20.830.004	Leges welstand
		6.20.830.005	Leges omgevingsvergunning
		6.20.830.006	Leges vrijstellingsprocedure
		6.21.830.001	Verwerving + beheer panden
		6.21.830.003	Beheer af te stoten panden
		6.21.830.030	Welstand
		6.21.830.031	BAG

6.22.830.001	Beheer woonwagens + standplaatsen
6.22.830.010	WWC Vogelzankweg
6.22.830.011	WWC Europaweg Noord
6.22.830.012	WWC Kleikoelebergweg
6.22.830.013	WWC Melchersstraat
6.22.830.014	WWC Hoofdstraat
6.22.830.015	WW Vogelzankweg
6.22.830.016	WW Europaweg Noord
6.22.830.017	WW Melchersstraat
6.23.830.001	Handhaven bouwen
6.26.830.001	ICT omgevingsvergunningen
6.26.830.101	Verhuurd deel Emile Erensplein 55
6.26.830.102	Verhuurd deel Voltastr.11
6.26.830.103	Verhuurd deel Marc.Buss.post
6.26.830.104	Verhuurd deel Marc.Radar
6.26.830.111	Verhuurd deel KIA-politie
6.26.830.112	Verhuurd deel KIA-bibliotheek
6.26.830.113	Verhuurd deel KIA-Servicegilde
6.26.830.114	Verhuurd deel KIA-Seniorweb
6.26.830.115	Verhuurd deel KIA-omroep
6.26.830.116	Verhuurd deel KIA-ISDBOL
6.27.830.001	BLG

2. Lasten en baten per taakveld

Programma 0 – Bestuur en Ondersteuning

Financiën totale programma

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid:	90.230	83.332	86.370	87.575	88.160	88.682
– Directe salarislasten	10.284	10.100	9.546	9.661	9.730	9.768
– Overige directe lasten	15.201	9.546	8.746	8.976	8.946	8.941
– Kapitaallasten	717	1.134	1.067	931	1.070	1.156
Totaal lasten bestaand beleid:	26.202	20.780	19.358	19.568	19.746	19.865
Saldo bestaand beleid	**64.028**	**62.553**	**67.012**	**68.006**	**68.414**	**68.817**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid:	0	0	0	0	0	0
– Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
– Overige directe lasten	0	0	0	0	181	362
– Kapitaallasten	0	0	0	50	112	147
Totaal lasten nieuw beleid:	0	0	0	50	293	509
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**–50**	**–293**	**–509**
Saldo vóór bestemming	**64.028**	**62.553**	**67.012**	**67.956**	**68.120**	**68.308**
Mutaties reserves bestaand beleid						
– Onttrekkingen aan reserves	26.789	17.967	4.086	3.334	1.555	1.050
– Stortingen in reserves	19.843	9.609	2.348	3.355	2.634	2.815
Totaal mutaties reserves bestaand beleid	6.947	8.358	1.738	–21	–1.079	–1.765
Mutaties reserves nieuw						
Beleid						
– Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
– Stortingen in reserves	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
SALDO mutaties reserves	6.947	8.358	1.738	–21	–1.079	–1.765
SALDO na bestemming	**70.974**	**70.911**	**68.750**	**67.935**	**67.041**	**66.543**
Investeringen			*440*			

Taakveld 001 – Bestuur

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	1.164	1.292	1.265	1.296	1.323	1.351
- Overige directe lasten	820	728	798	801	801	803
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	1.983	2.020	2.063	2.096	2.124	2.154
Saldo bestaand beleid	**-1.983**	**-2.020**	**-2.063**	**-2.096**	**-2.124**	**-2.154**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo nieuw beleid						
SALDO taakveld	**-1.983**	**-2.020**	**-2.063**	**-2.096**	**-2.124**	**-2.154**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De toename van de overige directe lasten in 2021 met € 70.000 is het gevolg van:

- De toename van de kosten van de raad ad € 26.000 inzake budget raadsleden voorzieningen rechtspositie (AO-31);
- De hogere bijdrage aan de GR Stadsregio Parkstad Limburg ad € 51.000;
- Per saldo overige voordelige verschillen ad € 7.000.

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Taakveld 010 - Mutaties reserves

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo bestaand beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo vóór bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves Bestaand beleid						
- Onttrekkingen	26.789	17.967	4.086	3.334	1.555	1.050
- Toevoegingen	19.843	9.609	2.348	3.355	2.634	2.815
Totaal mutaties reserves bestaand beleid	6.947	8.358	1.738	-21	-1.079	-1.765
Mutaties reserves Nieuw beleid						
- Toevoegingen	0	0	0	0	0	0
- Onttrekkingen	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
SALDO na bestemming	**6.947**	**7.527**	**1.738**	**-21**	**-1.079**	**-1.765**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De toevoegingen aan de reserves zijn in 2021 afgerond ruim € 7,2 mln. lager voornamelijk als gevolg van eenmalig in 2020 primitief dan wel via begrotingswijzigingen begrote stortingen in reserves welke in de primitieve begroting 2021 vervallen c.q. voor een lager bedrag geraamd worden.

Dit betreft hoofdzakelijk de stortingen in de volgende reserves:

1. De algemene reserve voor een bedrag van afgerond € 1,7 mln. (batig saldo jaarrekening 2019, 1e

begrotingswijziging WSP/WOZL en ruimtecreaties geoormerkt voor nieuwbouw Eijkhagencollege);
2. Reserve regiodeal Oud Nieuwenhagen voor ruim € 1,2 mln.;
3. Reserve compensatie wegvallende opbrengst Essent belegging € 1,1 mln.);
4. Reserve Transformatie voor € 1 mln. (ambitieboek WOP);
5. Reserve WWB – I deel voor € 0,75 mln.;
6. Reserve preventieplan jeugd voor € 0,6 mln.;
7. Reserve toekomstbestendig accommodatiebeleid voor € 0,5 mln.;
8. Egalisatiereserve algemene uitkering voor € 0,45 mln.

De onttrekkingen aan de reserves zijn in 2021 ruim € 13,8 mln. lager als gevolg van eenmalig in 2020 primitief dan wel via begrotingswijzigingen begrote onttrekkingen aan reserves welke in de primitieve begroting 2021 niet begroot zijn dan wel voor een lager bedrag.

Dit betreft hoofdzakelijk de onttrekkingen aan de volgende reserves:
1. De algemene reserve voor een bedrag van ruim € 9,6 mln. (minder te dekken tekort begroting 2021 ten opzichte van begroting 2020, te voeden reserve compensatie wegvallende opbrengst Essent dividend, extra budget steunmaatregelen Covid 19, overheveling naar reserve WWB – I deel, overheveling naar reserve Transformatie voor ambitieboek WOP, dekking amendementen begroting 2020, dekking preventief jeugdbeleid, aanvullende bijdrage aan JeNS etc.);
2. Reserve Transformatie voor een bedrag van € 2,6 mln. (voeden reserve regiodeal Oud Nieuwenhagen, dekking aankoop panden en projecten, etc.);
3. Diverse onderhoudsreserves;
4. Reserve preventieplan jeugd.

Taakveld 020 – Burgerzaken

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	473	357	435	435	436	496
- Directe salarislasten	1.146	1.187	1.150	1.184	1.214	1.244
- Overige directe lasten	822	519	589	593	596	633
- Kapitaallasten	5	5	10	10	10	10
Totaal lasten bestaand beleid	1.974	1.711	1.749	1.787	1.820	1.887
Saldo bestaand beleid	**-1.500**	**-1.355**	**-1.314**	**-1.351**	**-1.384**	**-1.391**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid						
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-1.500**	**-1.355**	**-1.314**	**-1.351**	**-1.384**	**-1.391**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De toename van de overige directe lasten in 2021 met € 70.000 is het gevolg van:

- Kosten voor de Tweede Kamerverkiezingen ad € 34.000 (waaronder RVC-exp 33 voortzetten centraal tellen verkiezingen) Dit is wettelijk opgedragen;
- Stijging van de afdrachten reisdocumenten aan het Rijk ad € 45.000;
- Een lagere bijdrage aan GR Gegevenshuis ad € 12.000;
- Per saldo overige nadelige verschillen ad € 3.000.

De toename van de baten met € 78.000 is het gevolg van:

De stijging van de leges op de reisdocumenten ad € 78.000.

Taakveld 040 - Overhead

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	944	953	1.009	1.021	1.033	1.042
- Directe salarislasten	7.934	7.541	7.456	7.673	7.859	8.021
- Overige directe lasten	6.461	6.165	6.524	6.570	6.595	6.640
- Kapitaallasten	453	552	665	486	478	407
Totaal lasten bestaand beleid	14.848	14.258	14.646	14.728	14.933	15.068
Saldo bestaand beleid	**-13.904**	**-13.304**	**-13.637**	**-13.707**	**-13.900**	**-14.026**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	50	112	147
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	50	112	147
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**-50**	**-112**	**-147**
SALDO taakveld	**-13.904**	**-13.304**	**-13.637**	**-13.757**	**-14.012**	**-14.173**
Investeringen			*440*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De toename van de overige directe lasten in 2021 met € 359.000 is het gevolg van:
- Aanvullend budget ophogen capaciteit programmacontroller 3D ad € 82.000 (AO-15);
- Aanvullend budget ICT-plan (archiefwet en Key2Control) ad € 61.000 (AO-21)
- Aanvullend budget Archiefwet Archivaris ad 10.000 (AO-20)
- Een hogere raming budget kleding buitendienst ad € 15.000 (AO-19);
- Stijging van de lasten voor onderhoud ad € 115.000, deze lopen in verband met het jaarlijks karakter van de uitgaven niet langer via de onderhoudsreserve.
- Toename verzekeringen ad € 8.000;
- De hogere bijdrage aan de GR Parkstad IT ad € 113.000;
- Per saldo overige voordelige verschillen ad € 5.000.

De toename van de baten in 2021 met € 56.000 is het gevolg van:
- De hogere geraamde bijdrage van de GR ISD BOL ad € 113.000 inzake ICT faciliteiten van GR Parkstad IT;
- Lagere ontvangst subsidie en ontvangsten uitgeleend personeel ad € 54.000;
- Per saldo overige nadelig verschillen ad € 3.000.

Investeringen

Het investeringsbedrag in 2021 van € 439.886 betreft de investeringsbudgetten:

- Vastgoedinformatiesysteem € 76.328
- Airco's € 25.443
- Datacommunicatie € 20.354
- Bouwkundige aanpassingen € 25.443
- Werkplekken € 45.797
- Digitaal werken en licenties € 91.593
- Gedeelte wagenpark BOR € 104.043
- Rioolspuit € 50.885

Taakveld 050 - Treasury

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	2.564	1.096	720	704	686	667
- Directe salarislasten	0	-4	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	259	476	303	347	312	289
Totaal lasten bestaand beleid	259	472	303	347	313	289
Saldo bestaand beleid	**2.304**	**623**	**417**	**357**	**374**	**378**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**2.304**	**623**	**417**	**357**	**374**	**378**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

Op dit taakveld zijn bij de overige directe lasten geen nader toe te lichten verschillen.

De afname van de baten in 2021 met € 376.000 is het gevolg van:
- Vervroegde vrijval belegging VEGAL (voormalige Essent-gelden), waardoor de geraamde renteopbrengst lager zal zijn ad € 268.000;
- Een lagere geraamde dividendopbrengst BNG ad € 31.000;
- Een lagere geraamde dividendopbrengst nutsbedrijven ad € 103.000;
- Een lagere geraamde renteopbrengst van het Duurzaam Klimaatfonds ad € 4.000;

- Een lagere geraamde renteopbrengst WoonWijzerWinkel ad € 4.000;
- Hogere geraamde renteopbrengst project Zonnepanelen Parkstad ad € 24.000;
- Hogere geraamde overige renteopbrengsten ad € 10.000.

Zie verder de paragraaf Financiering.

Taakveld 061 - OZB-woningen

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	5.489	5.395	5.492	5.586	5.675	5.760
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	158	162	111	113	116	118
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	158	162	111	113	116	118
Saldo bestaand beleid	**5.331**	**5.233**	**5.381**	**5.472**	**5.559**	**5.642**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**5.331**	**5.233**	**5.381**	**5.472**	**5.559**	**5.642**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid
De afname van de overige directe lasten in 2021 met € 51.000 is het gevolg van:
De lagere geraamde bijdrage aan GR BsGW ad € 51.000.

De toename van de baten in 2021 met € 97.000 is het gevolg van:
De hoger geraamde opbrengsten OZB ad € 97.000 (eigenaren woningen).

Zie verder de paragraaf Lokale heffingen.

Taakveld 062 - OZB niet-woningen

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	1.882	2.116	2.154	2.191	2.226	2.259
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	85	74	79	80	82	84
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	85	74	79	80	82	84
Saldo bestaand beleid	**1.797**	**2.042**	**2.075**	**2.110**	**2.143**	**2.175**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**1.797**	**2.042**	**2.075**	**2.110**	**2.143**	**2.175**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De toename van de overige directe lasten in 2021 op dit taakveld is slechts marginaal.

De toename van de baten in 2021 met € 38.000 zijn het gevolg van:
De hoger geraamde opbrengsten OZB € 38.000 (eigenaren/gebruikers niet-woningen).

Zie verder de paragraaf Lokale heffingen.

Taakveld 064 Belastingen overig

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	407	420	428	435	442	449
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	-21	18	34	34	35	35
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	-21	18	34	34	35	35
Saldo bestaand beleid	**428**	**403**	**394**	**401**	**408**	**414**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**428**	**403**	**394**	**401**	**408**	**414**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De toename van de lasten in 2021 op dit taakveld met € 16.000 is het gevolg van:

- Hogere lasten doordat de BTW van de GR BsGW niet geheel kan worden doorberekend aan het BTW Compensatiefonds ad € 15.000. Dit heeft een hogere bijdrage aan de GR BsGW tot gevolg.
- Hogere bijdrage aan de GR BsGW ad € 1.000 betreffende de kosten voor de heffing hondenbelasting;

De toename van de baten in 2021 op dit taakveld met € 8.000 is het gevolg van:

- Een hogere raming van de hondenbelasting ad € 7.000;
- Een hogere raming van de precariobelasting ad € 1.000.

Zie verder de paragraaf Lokale heffingen.

Taakveld 070 - Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	72.280	72.507	76.131	77.203	77.662	78.009
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo bestaand beleid	**72.280**	**72.507**	**76.131**	**77.203**	**77.662**	**78.009**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**72.280**	**72.507**	**76.131**	**77.203**	**77.662**	**78.009**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid
De toename van de baten in 2021 met € 3.624.000 betreft de hoger geraamde algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Voor verdere toelichting verwijzen wij naar hoofdstuk 1 van de programmabegroting 2021.

Taakveld 080 - Overige baten en lasten

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	6.189	488	0	0	0	0
- Directe salarislasten	39	84	-325	-492	-666	-848
- Overige directe lasten	6.865	1.880	601	776	711	617
- Kapitaallasten	0	100	89	89	270	451
Totaal lasten bestaand beleid	6.905	2.065	365	373	315	219
Saldo bestaand beleid	**-715**	**-1.577**	**-365**	**-373**	**-315**	**-219**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	181	362
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	181	362
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**-181**	**-362**
SALDO taakveld	**-715**	**-1.577**	**-365**	**-373**	**-496**	**-581**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De per saldo afname van de overige directe lasten in 2021 met € 1.279.000 is het gevolg van:

- De daling van de stelpost Wmo/groen met € 104.000,

Van de structurele stelpost WMO/Groen voor 2020 (primitief geraamd € 900.000) resteert per medio 2020 nog € 104.000. In de begroting 2021 is deze stelpost op het onderhavige taakveld geheel afgeraamd en op de taakvelden Wmo en Groen zijn voor in totaal € 900.000 lasten bijgeraamd;

- Een lagere stelpost in verband met het incidentele krediet voor maatregelen Covid-19 ad € 1.000.000;
- De lagere verrekening van de BTW op de investeringen en diensten (lasten BTW Compensatiefonds) ad € 422.000;
- Per saldo daling van de overige producten binnen dit taakveld met € 25.000.
- De toename van het personele knelpuntenbudget met € 136.000, dit wordt veroorzaakt door een bijstelling van de raming voor het opvangen van personele knelpunten, naar het peil op basis van voorgaande jaren zijnde € 182.000;
- De toename van de ten laste van de algemene uitkering geraamde lastenstelposten met € 136.000. Door nieuwe reserveringen ten laste van de algemene uitkering betreft met name de Integratie-uitkering inburgering, Donorwet en Ambulantisering GGZ.

De afname van de baten in 2021 met € 488.000 is het gevolg van het niet in de primitieve begroting

ramen van de te ontvangen baten van het BTW Compensatiefonds (BCF). Bij begrotingswijzigingen worden gedurende het jaar zowel de lasten als de baten betreffende het BCF geraamd. In de bijgestelde begroting 2020 is een totaalbedrag van € 488.000 aan baten BCF geraamd.

Taakveld 090 - Vennootschapsbelasting (VpB)

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	10	0	10	10	10	10
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	10	0	10	10	10	10
Saldo bestaand beleid	**-10**	**0**	**-10**	**-10**	**-10**	**-10**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-10**	**0**	**-10**	**-10**	**-10**	**-10**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid
De toename van de lasten in 2021 op dit taakveld ad € 10.000 is het gevolg van:
Het opnemen van een stelpost voor de aangifte Vennootschapsbelasting.

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Programma 1 - Veiligheid

Financiën totale programma

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	386	278	286	269	252	252
- Directe salarislasten	777	865	901	928	951	975
- Overige directe lasten	2.876	2.895	2.870	2.834	2.799	2.799
- Kapitaallasten	6	6	6	6	6	6
Totaal lasten bestaand beleid	3.658	3.766	3.777	3.768	3.756	3.780
Saldo bestaand beleid	**-3.272**	**-3.489**	**-3.491**	**-3.499**	**-3.504**	**-3.528**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-3.272**	**-3.489**	**-3.491**	**-3.499**	**-3.504**	**-3.528**
Investeringen			*0*			

Taakveld 110 - Crisisbeheersing en brandweer

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	0	1	1	1	1	1
- Directe salarislasten	26	25	26	26	27	28
- Overige directe lasten	2.260	2.428	2.422	2.386	2.351	2.351
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	2.285	2.453	2.447	2.412	2.378	2.378
Saldo bestaand beleid	**-2.285**	**-2.452**	**-2.446**	**-2.411**	**-2.377**	**-2.377**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-2.285**	**-2.452**	**-2.446**	**-2.411**	**-2.377**	**-2.377**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid
De afname van de overige directe lasten in 2021 is het gevolg van:
Een lagere bijdrage aan de GR Veiligheidsregio ad € 6.000.

De toename van de baten in 2021 is het gevolg van:
Een hogere raming van de opbrengsten voor de leges ad € 1.000.

Taakveld 120 - Openbare orde en veiligheid

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	386	277	285	268	251	251
- Directe salarislasten	751	839	875	902	924	947
- Overige directe lasten	616	468	448	448	448	448
- Kapitaallasten	6	6	6	6	6	6
Totaal lasten bestaand beleid	1.373	1.313	1.330	1.356	1.378	1.402
Saldo bestaand beleid	**-987**	**-1.037**	**-1.045**	**-1.088**	**-1.128**	**-1.151**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-987**	**-1.037**	**-1.045**	**-1.088**	**-1.128**	**-1.151**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 2021 met € 20.000 is het gevolg van:

- Een lagere bijdrage aan het Veiligheidshuis ad € 16.000.
- Per saldo overige voordelige verschillen ad € 4.000

De toename van de baten in 2021 met € 8.000 is het gevolg van:

Een eenmalige hogere bijdrage van Pinkpop (AO-25) ad € 8.000.

Programma 2 - Verkeer en Vervoer

Financiën totale programma

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	550	357	272	272	272	272
- Directe salarislasten	1.252	1.016	1.257	1.295	1.329	1.362
- Overige directe lasten	3.235	2.440	2.048	2.048	2.048	2.048
- Kapitaallasten	547	681	699	699	699	699
Totaal lasten bestaand beleid	5.034	4.137	4.005	4.042	4.077	4.110
Saldo bestaand beleid	**-4.484**	**-3.780**	**-3.733**	**-3.770**	**-3.805**	**-3.838**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	19	0	48	48	48
Totaal lasten nieuw beleid	0	19	0	48	48	48
Saldo nieuw beleid	**0**	**-19**	**0**	**-48**	**-48**	**-48**
SALDO taakveld	**-4.484**	**-3.798**	**-3.733**	**-3.819**	**-3.853**	**-3.886**
Investeringen			*1.760*			

Taakveld 210 - Verkeer en vervoer

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	513	324	236	236	236	236
- Directe salarislasten	1.252	1.016	1.257	1.295	1.329	1.362
- Overige directe lasten	3.032	2.272	1.859	1.859	1.859	1.859
- Kapitaallasten	513	645	663	663	663	663
Totaal lasten bestaand beleid	4.797	3.932	3.779	3.817	3.851	3.885
Saldo bestaand beleid	**-4.283**	**-3.609**	**-3.543**	**-3.581**	**-3.615**	**-3.648**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	19	0	48	48	48
Totaal lasten nieuw beleid	0	19	0	48	48	48
Saldo nieuw beleid	**0**	**-19**	**0**	**-48**	**-48**	**-48**
SALDO taakveld	**-4.283**	**-3.628**	**-3.543**	**-3.629**	**-3.663**	**-3.697**
Investeringen			*1.760*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 2021 met € 413.000 is het gevolg van:

Per saldo nadelig door:

- Hogere stortkosten asfalt en grond ad € 22.000 (AO-16 + AO-17);
- Overige nadelige verschillen ad € 26.000;
- en hogere bijdrage aan de GR Rd4 ad € 19.000 ter voorkoming van illegale dumpingen.

Per saldo voordeling door:

- Lagere raming budget onderhoud op wegen en trottoirs ad € 116.000;
- Lagere raming budget onderhoud op fietspaden ad € 116.000;
- Lagere uitgaven t.o.v. 2020 sfeerverlichting 3 winkelcentra ad € 90.000;
- Lagere uitgaven t.o.v. 2020 inzake actieplan zwerfaval in 2020 ad € 88.000;
- Lagere uitgaven t.o.v. 2020 inzake aanleg glasvezelkabel VRI Streeperkruis in 2020 ad € 18.000;
- Lagere uitgaven t.o.v. 2020 inzake bankjesproject ad € 18.000;
- Lagere uitgaven t.o.v. 2020 inzake verplaatsen KPN-kast Moltweg ad € 15.000.

De afname van de baten in 2021 met € 88.000 is het gevolg van:

In 2020 heeft een begrotingswijziging plaatsgevonden inzake uitvoer actieplan zwerfafval ad € 88.000. Dit waren incidenteel geraamde baten uit het afvalfonds, deze incidentele baten zijn in 2021 niet meer van toepassing.

Zie ook de paragraaf verbonden partijen.

Investeringen
Het investeringsbedrag in 2021 van € 1.759.877 betreft de investeringsbudgetten:
- Reconstructie wegen/ruggengraat (RVCinv-09) € 500.000
- Verkeersveiligheidsprojecten (RVCinv-11) € 150.000
- Herinrichting/upgrading parkeerplaats bij sportpark Strijthagen (RVRinv-01) € 280.000
- Openbare verlichting - vervanging armaturen (RVCinv-07) € 230.000
- Openbare verlichting - vervanging lichtmasten (RVCinv-06) € 10.000
- Activeren vervangingsinvesteringen wegen (RVCinv-08) € 589.877

Taakveld 220 - Parkeren

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	37	34	36	36	36	36
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	203	168	189	189	189	189
- Kapitaallasten	34	36	36	36	36	36
Totaal lasten bestaand beleid	237	204	225	225	225	225
Saldo bestaand beleid	**-200**	**-171**	**-190**	**-190**	**-190**	**-190**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-200**	**-171**	**-190**	**-190**	**-190**	**-190**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid
De toename van de overige directe lasten in 2021 met € 21.000 is het gevolg van:
Hogere lasten parkeergarage door stijging bijdrage aan vereniging van eigenaren parkeergarages ad € 21.000 (AO-24).

De toename van de baten in 2021 met € 2.000 is het gevolg van:
Een hogere raming van de huren exploitatie parkeergarages ad € 2.000.

Programma 3 – Economie

Financiën totale programma

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	182	233	127	129	131	132
– Directe salarislasten	165	201	248	256	262	268
– Overige directe lasten	308	652	374	374	374	374
– Kapitaallasten	25	33	31	28	28	28
Totaal lasten bestaand beleid	498	886	653	658	664	671
Saldo bestaand beleid	**–316**	**–652**	**–526**	**–529**	**–534**	**–539**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
– Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
– Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
– Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**–316**	**–652**	**–526**	**–529**	**–534**	**–539**
Investeringen			*0*			

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	10	94	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	6	174	0	0	0	0
- Kapitaallasten	19	15	15	15	15	15
Totaal lasten bestaand beleid	24	189	15	15	15	15
Saldo bestaand beleid	**-15**	**-95**	**-15**	**-15**	**-15**	**-15**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-15**	**-95**	**-15**	**-15**	**-15**	**-15**
Investeringen			*0*			

Toelichting TV 320

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 2021met € 174.000 is het gevolg van:
- In 2020 was voor het project Stimuleren innovatief ondernemerschap in winkelkernen ad € 80.000 geraamd. In 2021 is deze raming nihil;
- In 2020 was voor Fresh Valley 1 een onvoorziene post geraamd ad € 94.000. In 2021 is geen post onvoorzien geraamd. Het project is inmiddels afgerond.

De afname van de baten in 2021met € 94.000 is het gevolg van:
Baten voor het project Fresh Valley 1 ad € 94.000. Dit project is inmiddels afgerond.

Taakveld 330 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	21	35	21	21	21	21
- Directe salarislasten	21	21	21	22	23	23
- Overige directe lasten	45	42	42	42	42	42
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	66	63	63	64	64	65
Saldo bestaand beleid	**-44**	**-28**	**-42**	**-43**	**-43**	**-44**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-44**	**-28**	**-42**	**-43**	**-43**	**-44**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid
Op dit taakveld zijn bij de overige directe lasten geen nader toe te lichten verschillen.

De afname van de baten in 2021met € 14.000 is het gevolg van:
Een lagere raming voor de leges marktgelden ad € 14.000. Deze zijn in overeenstemming gebracht met de realisatie boekjaar 2019.

Taakveld 340 - Economische promotie

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	151	104	106	108	110	111
- Directe salarislasten	144	179	227	233	239	245
- Overige directe lasten	257	436	333	333	333	333
- Kapitaallasten	7	19	16	14	14	14
Totaal lasten bestaand beleid	407	634	575	580	586	592
Saldo bestaand beleid	**-257**	**-530**	**-469**	**-472**	**-476**	**-480**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-257**	**-530**	**-469**	**-472**	**-476**	**-480**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 2021 met € 103.000 is het gevolg van:

- Een lagere raming aan subsidie voor promotie ad € 28.000;
- Een lagere raming voor advies en ondersteuning ad € 75.000.

De toename van de baten in 2021 met € 2.000 is het gevolg van:

Een hogere raming van de opbrengsten toeristenbelasting ad € 2.000.

Programma 4 - Onderwijs

Financiën totale programma

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	234	754	121	121	161	161
- Directe salarislasten	41	43	86	89	91	93
- Overige directe lasten	1.529	2.127	1.559	1.564	1.520	1.526
- Kapitaallasten	933	932	889	2.061	737	567
Totaal lasten bestaand beleid	2.502	3.102	2.534	3.714	2.349	2.186
Saldo bestaand beleid	**-2.269**	**-2.348**	**-2.414**	**-3.594**	**-2.188**	**-2.025**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	181	600	283	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	181	600	283	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	805	801
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	181	600	1.088	801
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**-805**	**-801**
SALDO taakveld	**-2.269**	**-2.348**	**-2.414**	**-3.594**	**-2.993**	**-2.826**
Investeringen			*1.850*			

Taakveld 410 - Openbaar basisonderwijs

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	5	5	11	11	11	12
- Overige directe lasten	88	94	94	94	94	94
- Kapitaallasten	2	2	2	2	2	2
Totaal lasten bestaand beleid	96	102	107	108	108	108
Saldo bestaand beleid	**-96**	**-102**	**-107**	**-108**	**-108**	**-108**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-96**	**-102**	**-107**	**-108**	**-108**	**-108**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

Op dit taakveld zijn bij de overige directe lasten geen nader toe te lichten verschillen.

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Taakveld 420 - Onderwijshuisvesting

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	19	18	11	11	51	51
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	386	313	309	310	311	312
- Kapitaallasten	925	925	882	2.054	730	559
Totaal lasten bestaand beleid	1.312	1.238	1.191	2.364	1.040	871
Saldo bestaand beleid	**-1.292**	**-1.220**	**-1.180**	**-2.353**	**-990**	**-820**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	805	801
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	805	801
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**-805**	**-801**
SALDO taakveld	**-1.292**	**-1.220**	**-1.180**	**-2.353**	**-1.795**	**-1.621**
Investeringen			*1.850*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid
De afname van de overige directe lasten in 2021 met € 4.000 is het gevolg van:
Lager geraamde kosten onderhoud van onderwijshuisvesting ad € 4.000.

De afname van de baten in 2021 met € 7.000 is het gevolg van:
Lager geraamde opbrengsten derden voor de huisvesting ad € 7.000 van de voormalige basisschool PWA.

Investeringen
Het investeringsbedrag in 2021 van € 1.850.000 betreft de investeringsbudgetten:
Huisvesting Kakertshöfke (RVCinv-16) € 1.850.000

Taakveld 430 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	214	736	110	110	110	110
- Directe salarislasten	36	38	76	78	80	82
- Overige directe lasten	1.054	1.719	1.156	1.160	1.115	1.120
- Kapitaallasten	5	5	5	5	5	5
Totaal lasten bestaand beleid	1.095	1.762	1.236	1.243	1.200	1.207
Saldo bestaand beleid	**-881**	**-1.026**	**-1.126**	**-1.133**	**-1.090**	**-1.097**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	181	600	283	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	181	600	283	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	181	600	283	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-881**	**-1.026**	**-1.126**	**-1.133**	**-1.090**	**-1.097**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 2021 met € 563.000 is het gevolg van:

- In 2020 was sprake van het eerste project 'Gezonde basisschool van de Toekomst' ad € 523.000, dit project is in 2020 afgesloten.
In 2021 krijgt dit een vervolg: zie hiervoor het onderdeel nieuw beleid.
- Een hogere raming op het budget leerlingenvervoer ad € 70.000;
- Een hogere raming voor de GR Vroegtijdig schoolverlaten (Vsv) ad € 5.000;
- Een hogere raming voor de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) ad € 5.000;
- Een lagere raming voor het budget VVE inzake kwaliteitsverhoging Movare ad € 120.000.

De afname van de baten in 2021 met € 626.000 is het gevolg van:

- Een lagere onttrekking ten laste van Onderwijs achterstandenbeleid (OAB) ten opzichte van 2020 (zie ook lagere raming VVE inzake kwaliteitsverhoging Movare) ad 120.000;
- Het afsluiten van het eerste project 'Gezonde basisschool van de Toekomst' ad € 506.000, dit project is in 2020 afgesloten.
In 2021 krijgt dit een vervolg: zie hiervoor het onderdeel nieuw beleid.

Nieuw beleid

In 2021 zal het project 'Gezonde basisschool van de Toekomst' een vervolg krijgen.

Hiervoor wordt middels het budget van het Onderwijs Achterstanden Beleid een bedrag van € 181.000 beschikbaar gesteld (Kaderbrief Tabel 2.1).

Programma 5 – Sport, Cultuur en Recreatie

Financiën totale programma

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	401	274	253	235	235	235
– Directe salarislasten	524	600	625	644	661	677
– Overige directe lasten	5.271	4.437	4.285	4.327	4.326	4.359
– Kapitaallasten	649	824	889	886	875	871
Totaal lasten bestaand beleid	6.444	5.861	5.799	5.856	5.862	5.908
Saldo bestaand beleid	**-6.043**	**-5.587**	**-5.546**	**-5.621**	**-5.627**	**-5.673**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
– Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
– Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
– Kapitaallasten	0	0	0	37	37	37
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	37	37	37
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**-37**	**-37**	**-37**
SALDO taakveld	**-6.043**	**-5.587**	**-5.546**	**-5.658**	**-5.664**	**-5.710**
Investeringen			*637*			

Taakveld 510 – Sportbeleid en activering

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	56	45	45	45	45	45
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	420	457	457	464	471	477
- Kapitaallasten	1	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	421	457	457	464	471	477
Saldo bestaand beleid	**-364**	**-412**	**-412**	**-419**	**-426**	**-432**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-364**	**-412**	**-412**	**-419**	**-426**	**-432**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

Op dit taakveld zijn bij de overige directe lasten geen nader toe te lichten verschillen.

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Taakveld 520 - Sportaccommodaties

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	287	170	170	170	170	170
- Directe salarislasten	13	13	13	13	14	14
- Overige directe lasten	1.510	1.071	797	798	799	800
- Kapitaallasten	394	549	624	623	615	615
Totaal lasten bestaand beleid	1.917	1.633	1.434	1.434	1.427	1.429
Saldo bestaand beleid	**-1.631**	**-1.462**	**-1.263**	**-1.264**	**-1.257**	**-1.258**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	32	32	32
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	32	32	32
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**-32**	**-32**	**-32**
SALDO taakveld	**-1.631**	**-1.462**	**-1.263**	**-1.296**	**-1.289**	**-1.290**
Investeringen			*362*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 2021 met € 274.000 is het gevolg van:

- Een lagere incidentele bijdrage aan de Stichting Beheer Exploitatie Zwemcentrum In de Bende. Nu incidenteel gedekt uit de algemene reserve ad € 198.000
- Een lagere structurele bijdrage in de exploitatie van het nieuwe zwembad ad € 115.000;
- Een stelpost voor overige uitgaven ad 39.000.

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Investeringen

Het investeringsbedrag in 2021 van € 362.167 betreft het investeringsbudget:

- Aanleggen asfaltverhardingen rondom natuurgrasvelden park Strijthagen (RVCinv-02) € 88.167
- Vervangen toplaag kunstgrasveld park Heigank (RVCinv-04) € 250.000
- Vervangen discuskooi park Ter Waerden (RVCinv-05) € 24.000

Taakveld 530 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	16	6	6	6	6	6
- Directe salarislasten	1	1	1	1	1	1
- Overige directe lasten	801	833	852	868	844	855
- Kapitaallasten	25	34	26	26	26	26
Totaal lasten bestaand beleid	827	868	878	895	871	882
Saldo bestaand beleid	**-811**	**-861**	**-872**	**-889**	**-865**	**-876**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-811**	**-861**	**-872**	**-889**	**-865**	**-876**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De toename van de overige directe lasten in 2021 met € 19.000 is met name het gevolg van:
De indexering van de subsidies op de vrijwilligersorganisaties ad € 19.000.

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Taakveld 540 - Musea

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	18	18	18	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	33	37	37	38	38	38
- Kapitaallasten	6	6	6	6	6	6
Totaal lasten bestaand beleid	39	43	44	44	44	44
Saldo bestaand beleid	**-21**	**-25**	**-26**	**-44**	**-44**	**-44**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-21**	**-25**	**-26**	**-44**	**-44**	**-44**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

Op dit taakveld zijn bij de overige directe lasten geen nader toe te lichten verschillen.

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Taakveld 550 - Cultureel erfgoed

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	1	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	54	55	55	57	58	59
- Overige directe lasten	93	68	67	68	69	69
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	147	122	122	125	127	129
Saldo bestaand beleid	**-146**	**-122**	**-122**	**-125**	**-127**	**-129**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-146**	**-122**	**-122**	**-125**	**-127**	**-129**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

Op dit taakveld zijn bij de overige directe lasten geen nader toe te lichten verschillen.

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Taakveld 560 - Media

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	848	865	884	899	913	927
- Kapitaallasten	176	179	176	176	176	176
Totaal lasten bestaand beleid	1.024	1.044	1.059	1.074	1.089	1.102
Saldo bestaand beleid	**-1.024**	**-1.044**	**-1.059**	**-1.074**	**-1.089**	**-1.102**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-1.024**	**-1.044**	**-1.059**	**-1.074**	**-1.089**	**-1.102**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De toename van de overige directe lasten in 2021 met € 19.000 is met name het gevolg van:
De indexering van de bijdrage aan de bibliotheek Landgraaf als gevolg van indexering ad € 19.000.

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Taakveld 570 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	23	34	13	13	13	13
- Directe salarislasten	456	531	556	573	588	603
- Overige directe lasten	1.565	1.107	1.192	1.192	1.193	1.193
- Kapitaallasten	47	55	57	55	52	49
Totaal lasten bestaand beleid	2.069	1.694	1.805	1.820	1.833	1.845
Saldo bestaand beleid	**-2.046**	**-1.660**	**-1.792**	**-1.806**	**-1.820**	**-1.831**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	6	6	6
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	6	6	6
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**-6**	**-6**	**-6**
SALDO taakveld	**-2.046**	**-1.660**	**-1.792**	**-1.812**	**-1.826**	**-1.837**
Investeringen			*275*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De toename van de overige directe lasten in 2021 met € 85.000 is het gevolg van:
- Een hogere raming voor speeltoestellen in de openbare ruimte ad € 20.000 (AO-33);
- Een hogere raming voor speeltoestellen in speeltuinen ad € 25.000 (AO-34);
- Onderzoek beeldkwaliteit groen (Kaderbrief 2021 § 1.5.3.4) ad € 78.000;
- Revitaliseren kermissen lager budget t.o.v. 2020 revitaliseren kermissen ad € 33.000;
- Per saldo overige voordelige verschillen ad € 5.000.

De afname van de baten in 2021 met € 21.000 is het gevolg van:
- Een lagere raming bijdragen van subsidies derden (Unie van Bosgroepen) ad € 10.000;
- Een lagere raming schadevergoedingen ad € 10.000;
- Per saldo overige nadelige verschillen ad € 1.000.

Investeringen

Het investeringsbedrag in 2021 van € 275.000 betreft de investeringsbudgetten:
- Klimaatbestendige bossen € 275.000

Programma 6 - Sociaal Domein

Financiën totale programma

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	17.454	14.530	14.982	14.988	14.994	14.999
- Directe salarislasten	3.451	3.986	4.292	4.343	4.376	4.491
- Overige directe lasten	64.788	62.211	60.466	59.191	58.787	58.426
- Kapitaallasten	271	278	270	234	234	213
Totaal lasten bestaand beleid	68.510	66.476	65.029	63.768	63.396	63.130
Saldo bestaand beleid	**-51.056**	**-51.946**	**-50.046**	**-48.780**	**-48.403**	**-48.132**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-51.056**	**-51.946**	**-50.046**	**-48.780**	**-48.403**	**-48.132**
Investeringen			*0*			

Taakveld 610 - Samenkracht en burgerparticipatie

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	311	397	364	369	374	379
- Directe salarislasten	1.857	2.048	2.127	2.113	2.090	2.148
- Overige directe lasten	7.229	9.099	5.158	5.187	5.337	5.339
- Kapitaallasten	250	258	249	213	213	213
Totaal lasten bestaand beleid	9.337	11.405	7.534	7.512	7.639	7.700
Saldo bestaand beleid	**-9.025**	**-11.008**	**-7.170**	**-7.143**	**-7.265**	**-7.321**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-9.025**	**-11.008**	**-7.170**	**-7.143**	**-7.265**	**-7.321**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 2021 met € 3.941.000 zijn het gevolg van:

- Een lagere wachtgeldverplichting Welsun ad € 5.000 (AO-05);
- Een lagere raming overschot vrijwillige mantelzorg ad € 75.000 (AO-37);
- Een lagere raming algemene voorziening consultatie teams ad € 25.000 (AO-38);
- Een lagere raming eigen bijdrage vervoersvoorzieningen ad € 35.000 (AO-39);
- Een lagere raming uitvoeringskosten verbinding maatschappelijk middenveld ad € 250.000;
- Een lagere raming preventieve jeugdhulp i.v.m. overschot middelen 2020 ad € 597.000;
- Een lagere raming aflopend budget innovaties WMO ad € 71.000;
- Een lagere raming pilot algemene voorziening Hulp bij Huishouden (Hbh) ad € 1.628.000;
- Een lagere raming huishoudelijke hulp toelage ad € 1.259.000;
- Een lagere raming doorstroomlocatie Gravenrode ad € 36.000;
- Een lagere raming algemene voorziening Slot Schaesberg subsidie Levanto ad € 85.000;
- Overheveling budget Jeugd GGZ Maatwerk naar budget JGZ ad € 22.000;
- Overheveling budget Digitaal Jeugddossier naar budget JGZ ad € 31.000;
- Een lagere raming WMO algemeen inzake advies en ondersteuning ad € 23.000;
- Een lagere raming budget accommodatie De Wendelstraat 55 ad € 35.000;
- Overige lager geraamde budgetten ad € 27.000;

- Een hogere bijdrage aan GR Omnibuzz ad € 185.000;
- Een hogere raming Triage Veilig Thuis Welsun ad € 78.000 (AO-04);

De afname van de baten in 2021 met € 33.000 zijn het gevolg van:
- Een lagere raming bijdragen van derden ad € 24.000;
- Een lagere raming huur accommodatie De Wendelstraat 55 ad € 14.000;
- Per saldo overige voordelige verschillen ad € 5.000.

Taakveld 630 - Inkomensregelingen

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	14.135	13.720	14.396	14.397	14.398	14.398
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	20.586	20.173	20.520	20.258	20.120	20.140
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	20.586	20.173	20.520	20.258	20.120	20.140
Saldo bestaand beleid	**-6.451**	**-6.453**	**-6.124**	**-5.861**	**-5.722**	**-5.742**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-6.451**	**-6.453**	**-6.124**	**-5.861**	**-5.722**	**-5.742**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid
De toename van de overige directe lasten in 2021 met € 347.000 is het gevolg van:
- Een hogere bijdrage aan GR ISD BOL ad € 189.000;
- Een hogere bijdrage aan GR BsGW ad € 63.000;
- Een hogere bijdrage inzake armoedebeleid ad € 95.000 (AO-35).

De toename van de baten in 2021 met € 676.000 zijn het gevolg van:
Een hogere bijdrage van het Rijk inzake inkomensvoorziening ISD Bol ad € 676.000;

Taakveld 640 - Begeleide participatie

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	46	65	0	0	0	0
- Overige directe lasten	11.178	10.071	9.122	8.569	8.099	7.549
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	11.224	10.136	9.122	8.569	8.099	7.549
Saldo bestaand beleid	**-11.224**	**-10.136**	**-9.122**	**-8.569**	**-8.099**	**-7.549**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-11.224**	**-10.136**	**-9.122**	**-8.569**	**-8.099**	**-7.549**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 2021 met € 949.000 is het gevolg van:

- Een lagere bijdrage aan GR WOZL ad € 703.000;
- Een lagere bijdrage aan het project bepaling ontwikkelbaarheid 0-30 arbeidsfit ad € 218.000;
- Een lagere raming op het budget arbeidsmarktprojecten ad € 27.000, in het kader van het bepalen van de ontwikkelbaarheid van arbeidsfitheid.

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Taakveld 650 - Arbeidsparticipatie

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	8	71	0	0	0	0
- Directe salarislasten	705	1.021	1.018	1.049	1.075	1.102
- Overige directe lasten	1.923	2.692	2.192	2.102	1.962	1.950
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	2.627	3.713	3.210	3.151	3.037	3.052
Saldo bestaand beleid	**-2.619**	**-3.642**	**-3.210**	**-3.151**	**-3.037**	**-3.052**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-2.619**	**-3.642**	**-3.210**	**-3.151**	**-3.037**	**-3.052**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 2021 met € 500.000 is met name het gevolg van:
- Een lagere raming formatie MOB t.o.v. 2020 ad € 100.000;
- Een lagere bijdrage aan GR WSP ad € 100.000;
- Het wegvallen van de uitgaven Wet inburgering ad € 71.000;
- Een lagere bijdrage inzake eenmalige pilot sociaal rechercheurs en eenmalige pilot statushouders in 2020 ad € 104.000;
- Een lagere raming inzake project ontwikkelbaarheid arbeidsfit 0-30 in 2020 ad € 125.000.

De afname van de baten in 2021 met € 71.000 is met name het gevolg van:
Het wegvallen van de inkomsten wet inburgering ad € 71.000.

Taakveld 660 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	2	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	1.054	1.635	1.120	1.137	1.152	1.168
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	1.054	1.635	1.120	1.137	1.152	1.168
Saldo bestaand beleid	**-1.052**	**-1.635**	**-1.120**	**-1.137**	**-1.152**	**-1.168**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-1.052**	**-1.635**	**-1.120**	**-1.137**	**-1.152**	**-1.168**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 2021 met € 515.000 is het gevolg van:

- Een hogere raming van het budget voor roerende voorzieningen ad € 3.000;
- Een lagere raming van het budget voor de overgangsregeling eigen auto ad € 6.000;
- Een lagere raming van het budget voor rolstoelen ad € 234.000;
- Een lagere raming van het budget voor woonaanpassingen ad € 200.000;
- Een lagere raming van het budget voor verhuizingen ad € 60.000;
- Een hogere raming van het budget voor woonvoorzieningen ad € 106.000;
- Een lagere raming van het budget voor scootmobielen ad € 244.000;
- Een hogere raming van het budget voor overige vervoersvoorzieningen ad € 195.000;
- Een lagere raming van het budget compensatieregeling Wtcg ad € 75.000 (AO-36).

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Taakveld 671 - Maatwerkdienstverlening 18+

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	219	310	190	190	190	190
- Directe salarislasten	12	16	0	0	0	0
- Overige directe lasten	5.130	4.768	8.328	8.409	8.486	8.553
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	5.141	4.784	8.328	8.409	8.486	8.553
Saldo bestaand beleid	**-4.922**	**-4.474**	**-8.138**	**-8.219**	**-8.296**	**-8.363**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-4.922**	**-4.474**	**-8.138**	**-8.219**	**-8.296**	**-8.363**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De toename van de overige directe lasten in 2021 met € 3.560.000 is het gevolg van:
- Een hogere raming van het budget hulp bij Huishouden ad € 2.752.000;
- Een hogere raming van het budget begeleiding lumpsum ad € 2.900.000;
- Een lagere raming van het budget begeleiding individueel ad € 585.000;
- Een lagere raming van het budget begeleiding vervoer ad € 104.000;
- Een lagere raming van het budget dagbesteding ad € 731.000;
- Een lagere raming van het budget kortdurend verblijf ad € 10.000;
- Een lagere raming van het budget individuele begeleiding gedrag ad € 510.000;
- Een lagere raming van het budget dagbesteding gedrag ad € 439.000;
- Een hogere raming van de subsidie MEE ad € 99.000 (AO-01);
- Een hogere bijdrage aan de GR Kredietbank Limburg ad € 40.000;
- Een hogere bijdrage aan het budget schuldhulpverlening Welsun ad € 148.000 (AO-03);

De afname van de baten in 2021 met € 120.000 is met name het gevolg van:
Een lagere raming van het budget eigen bijdrage Wmo ad € 120.000.

Taakveld 672 - Maatwerkdienstverlening 18-

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	2.739	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	832	837	1.147	1.182	1.211	1.241
- Overige directe lasten	16.528	12.588	12.746	12.229	12.309	12.384
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	17.360	13.425	13.893	13.411	13.520	13.626
Saldo bestaand beleid	**-14.620**	**-13.425**	**-13.893**	**-13.411**	**-13.520**	**-13.626**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-14.620**	**-13.425**	**-13.893**	**-13.411**	**-13.520**	**-13.626**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De toename van de overige directe lasten in 2021 met € 158.000 zijn het gevolg van:

- Een lagere raming van het budget Jeugdhulp basis ad € 600.000;
- Een hogere raming van het budget Jeugd en opvoedhulp ad € 167.000;
- Een hogere raming van het budget Jens ad € 520.000;
- Een hogere raming van het budget Jeugdzorg plus ad € 71.000.

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Taakveld 681 - Geëscaleerde zorg 18+

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	40	32	32	32	32	32
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	26	109	81	82	84	83
- Kapitaallasten	21	21	21	21	21	0
Totaal lasten bestaand beleid	47	130	102	103	104	83
Saldo bestaand beleid	**-8**	**-97**	**-70**	**-71**	**-72**	**-51**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-8**	**-97**	**-70**	**-71**	**-72**	**-51**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 2021 met € 28.000 zijn het gevolg van:
Een lagere raming op het budget Wetverplichte GGZ in verband met een lager te ontvangen decentralisatie uitkering ad € 28.000.

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Taakveld 682 - Geëscaleerde zorg 18-

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	1.134	1.075	1.198	1.219	1.239	1.258
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	1.134	1.075	1.198	1.219	1.239	1.258
Saldo bestaand beleid	**-1.134**	**-1.075**	**-1.198**	**-1.219**	**-1.239**	**-1.258**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-1.134**	**-1.075**	**-1.198**	**-1.219**	**-1.239**	**-1.258**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De toename van de overige directe lasten in 2021 met € 123.000 zijn het gevolg van:

- Een hogere raming van het budget Jeugdbescherming/reclassering ad € 105.000;
- Een hogere bijdrage aan de GR GGD Zuid-Limburg inzake Veilig Thuis ad € 18.000;

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Programma 7 - Volksgezondheid en milieu

Financiën totale programma

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	8.738	8.938	9.156	9.343	9.512	9.819
- Directe salarislasten	1.167	1.111	1.328	1.367	1.402	1.437
- Overige directe lasten	6.816	6.655	6.595	6.524	6.563	6.515
- Kapitaallasten	922	1.089	1.304	1.293	1.268	1.256
Totaal lasten bestaand beleid	8.905	8.855	9.226	9.184	9.233	9.209
Saldo bestaand beleid	**-167**	**83**	**-70**	**158**	**279**	**610**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	107	215	335
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	107	215	335
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**-107**	**-215**	**-335**
SALDO taakveld	**-167**	**83**	**-70**	**52**	**63**	**275**
Investeringen			*5.793*			

Taakveld 710 - Volksgezondheid

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	76	72	0	0	0	0
- Directe salarislasten	32	77	40	42	43	44
- Overige directe lasten	1.311	1.403	1.462	1.401	1.425	1.449
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	1.343	1.480	1.503	1.442	1.468	1.492
Saldo bestaand beleid	**-1.267**	**-1.408**	**-1.503**	**-1.442**	**-1.468**	**-1.492**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-1.267**	**-1.408**	**-1.503**	**-1.442**	**-1.468**	**-1.492**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De toename van de overige directe lasten in 2021 met € 59.000 wordt met name veroorzaakt door

- Een lagere raming van het budget Centrum jeugd en gezin ad € 73.000;
- Een lagere bijdrage aan GR GGD Zuid-Limburg ad € 282.000;
- Een hogere raming van het budget Jeugdgezondheidszorg ad € 411.000 (overheveling van programma 6);
- Per saldo overige nadelige verschillen ad € 3.000.

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Taakveld 720 - Riolering

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	4.972	4.763	4.880	4.977	5.076	5.329
- Directe salarislasten	721	531	782	805	825	846
- Overige directe lasten	2.236	1.762	1.534	1.481	1.437	1.321
- Kapitaallasten	784	927	1.140	1.140	1.138	1.138
Totaal lasten bestaand beleid	3.742	3.219	3.455	3.426	3.401	3.305
Saldo bestaand beleid	**1.230**	**1.544**	**1.425**	**1.551**	**1.675**	**2.024**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	107	215	335
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	107	215	335
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**-107**	**-215**	**-335**
SALDO taakveld	**1.230**	**1.544**	**1.425**	**1.445**	**1.460**	**1.689**
Investeringen			*5.793*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 2021met € 228.000 zijn het gevolg van:

- Een lagere raming op de mutaties voorzieningen ad € 272.000;
- Een hogere raming op het budget onderhoud ad € 24.000;
- Een hogere raming op het budget stortkosten ad € 1.000;
- Een hogere bijdrage GR Gegevenshuis (inzake BAG) ad € 1.000;
- Een hogere bijdrage WML inzake kosten gemaal ad € 10.000
- Een hogere raming op het budget advies en ondersteuning ad € 3.000;
- Per saldo overige nadelige verschillen ad € 5.000;

De toename van de baten in 2021met € 117.000 is het gevolg van:

- Een hogere raming van het budget bijdrage derden ad € 10.000;
- Een hogere raming van de mutaties op de voorzieningen ad € 11.000;
- Een hogere raming van de opbrengsten rioolrecht niet-woningen ad € 5.000;
- Een hogere raming van de opbrengsten rioolrecht woningen ad € 91.000.

Investeringen

Het investeringsbedrag in 2021 van € 5.792.528 betreft de investeringsbudgetten riolen.

Taakveld 730 – Afval

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	3.644	4.047	4.221	4.311	4.381	4.435
– Directe salarislasten	53	63	65	67	70	71
– Overige directe lasten	2.945	3.150	3.280	3.354	3.413	3.457
– Kapitaallasten	38	12	12	12	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	3.036	3.225	3.357	3.433	3.482	3.529
Saldo bestaand beleid	**608**	**822**	**864**	**877**	**899**	**906**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
– Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
– Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
– Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**608**	**822**	**864**	**877**	**899**	**906**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De toename van de overige directe lasten in 2021 met € 130.000 zijn het gevolg van:

– Een hogere bijdrage aan de GR Rd4 ad € 122.000;

– Een hogere bijdrage aan de GR BsGW ad € 8.000.

De toename van de baten in 2020 met € 174.000 is het gevolg van:

Een hogere raming van de opbrengsten afvalstoffenheffing ad € 174.000.

Taakveld 740 – Milieubeheer

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	32	32	32	32	32	32
- Directe salarislasten	339	413	414	426	437	448
- Overige directe lasten	293	328	306	276	276	276
- Kapitaallasten	67	132	153	141	130	118
Totaal lasten bestaand beleid	699	872	872	843	842	841
Saldo bestaand beleid	**-667**	**-840**	**-840**	**-811**	**-810**	**-809**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-667**	**-840**	**-840**	**-811**	**-810**	**-809**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 2020 met € 22.000 zijn het gevolg van:

- Een hogere raming op het budget sanering milieubeheer ad € 30.000 (AO-23);
- Een hogere raming op het budget Ongedierte en kadavers ad € 15.000 (AO-28);
- Een hogere bijdrage aan de GR RUD Zuid-Limburg ad € 43.000;
- Een lagere bijdrage op het budget duurzaamheidsbeleid in het kader van de wamtetransitie ad € 88.000;

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Taakveld 750 - Begraafplaatsen en crematoria

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	14	23	23	23	23	23
- Directe salarislasten	22	27	27	27	28	29
- Overige directe lasten	30	13	13	13	13	13
- Kapitaallasten	33	19	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	86	59	39	40	41	41
Saldo bestaand beleid	**-72**	**-35**	**-16**	**-17**	**-17**	**-18**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-72**	**-35**	**-16**	**-17**	**-17**	**-18**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

Op dit taakveld zijn bij de overige directe lasten geen nader toe te lichten verschillen.

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Programma 8 - Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Financiën totale programma

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	1.546	542	529	586	586	586
- Directe salarislasten	1.827	1.827	1.919	1.797	1.842	1.888
- Overige directe lasten	1.943	1.621	327	298	298	298
- Kapitaallasten	158	268	1.208	410	410	393
Totaal lasten bestaand beleid	3.928	3.716	3.454	2.504	2.549	2.579
Saldo bestaand beleid	**-2.382**	**-3.174**	**-2.925**	**-1.918**	**-1.963**	**-1.992**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	190	190	206
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	190	190	206
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**-190**	**-190**	**-206**
SALDO taakveld	**-2.382**	**-3.174**	**-2.925**	**-2.108**	**-2.153**	**-2.198**
Investeringen			*3.500*			

Taakveld 810 - Ruimtelijke ordening

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	306	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	874	656	982	832	853	874
- Overige directe lasten	1.305	1.278	177	177	177	177
- Kapitaallasten	73	177	1.117	319	319	302
Totaal lasten bestaand beleid	2.252	2.110	2.277	1.328	1.349	1.353
Saldo bestaand beleid	**-1.946**	**-2.110**	**-2.277**	**-1.328**	**-1.349**	**-1.353**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	98	98	113
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	98	98	113
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**-98**	**-98**	**-113**
SALDO taakveld	**-1.946**	**-2.110**	**-2.277**	**-1.426**	**-1.447**	**-1.466**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 2021 met € 1.101.000 zijn het gevolg van:

- Een lagere raming van het budget ruimtelijk beleid inzake advies en ondersteuning ad € 135.000;
- Een lagere raming van het budget IBA ad € 445.000, Dit project wordt medio 2021 beëindigd;
- Een lagere raming van subsidie aan Heemwonen in het kader van IBA-Project Lauradorp ad € 263.000, deze subsidie is niet van meer toepassing in 2021;
- Een lagere raming budget IBA-Project Wilhelminaberg voor advies en ondersteuning ad € 200.000, dit project is niet langer van toepassing in 2021;
- Een hogere raming van het budget bestemmingsplannen inzake Digitaal Stelsel Omgevingswet ad € 59.000 (AO-22);
- Een lagere bijdrage op het budget ruimtelijk beleid ad € 63.000 in het kader van het voortzetten van de starterslening en verdere deelname aan het Impulsplan starters: eigen huis.
- Per saldo overige nadelige verschillen ad € 5.000;

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Taakveld 820 - Grondexploitatie (niet bedrijventereinen)

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	266	147	145	145	145	145
- Directe salarislasten	262	239	270	278	285	292
- Overige directe lasten	352	45	44	44	44	44
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bestaand beleid	614	284	315	323	330	337
Saldo bestaand beleid	**-348**	**-137**	**-169**	**-177**	**-184**	**-191**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SALDO taakveld	**-348**	**-137**	**-169**	**-177**	**-184**	**-191**
Investeringen			*0*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 2021 op dit taakveld is slechts marginaal.

De toename van de baten in 2021 op dit taakveld is slechts marginaal.

Taakveld 830 - Wonen en bouwen

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestaand beleid						
Totaal baten bestaand beleid	973	395	384	441	441	441
- Directe salarislasten	691	932	667	687	704	721
- Overige directe lasten	285	298	106	76	76	76
- Kapitaallasten	85	92	91	91	91	91
Totaal lasten bestaand beleid	1.061	1.322	863	854	871	889
Saldo bestaand beleid	**-88**	**-927**	**-479**	**-412**	**-430**	**-447**
Nieuw beleid						
Totaal baten nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
- Directe salarislasten	0	0	0	0	0	0
- Overige directe lasten	0	0	0	0	0	0
- Kapitaallasten	0	0	0	93	93	93
Totaal lasten nieuw beleid	0	0	0	93	93	93
Saldo nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**-93**	**-93**	**-93**
SALDO taakveld	**-88**	**-927**	**-479**	**-505**	**-522**	**-540**
Investeringen			*3.500*			

Toelichting op de cijfermatige verschillen tussen de begroting 2021 en de bijgestelde begroting 2020

Bestaand beleid

De afname van de overige directe lasten in 201 met € 192.000 is het gevolg van:

- Een lagere raming op het budget onderhoudsreserve WWC Melchorstraat € 24.000;
- Een lagere raming op het budget onderhoudsreserve WWC Europaweg Noord ad € 5.000;
- Een lagere raming op het budget onderhoudsreserve WWC Kleikoeleweg ad € 3.000;
- Een lagere raming op het budget onderhoudsreserve WWC Hoofdstraat ad € 2.000;
- Een lagere raming op het budget onderhoudsreserve WWC Vogelzankweg ad € 9.000;
- Een lagere raming op het budget beheer af te stoten panden ad € 144.000;
- Per saldo overige voordelige verschillen ad € 5.000;

Op dit taakveld zijn bij de baten geen nader toe te lichten verschillen.

Investeringen

Het investeringsbedrag in 2021 van € 3.500.000 betreft het Transformatie investeringsbudget (RVCinv-10).

3. Investeringsplannen 2021

I. Uitbreidingsinvesteringen 2021 (excl. riolen en ICT plan)

Rente
0,0 %

Nr.	Omschrijving investering	Omschrijving programma	Taakveld nummer	Investerings-bedrag incl. B.T.W.	Afschrijvings-termijn	Structurele jaarlasten incl. B.T.W.	EN/MN *
1.	Transformatie investeringsbudget (RVCinv-10)	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	830	3.500.000	35 jr.	100.000	MN
2.	Reconstructieprojecten GVVP-ruggengraat (RVCinv-09)	Verkeer, vervoer en waterstaat	210	500.000	35 jr.	14.286	MN
3.	Verkeersveiligheidsprojecten (RVCinv-11)	Verkeer, vervoer en waterstaat	210	150.000	25 jr.	6.000	MN
4.	Klimaatbestendige bossen (RVCinv-15)	Sport, cultuur en recreatie	570	275.000	50 jr.	5.500	MN
5.	Herinrichting / upgrading parkeerplaats bij sportpark Strijthagen (RVRinv-01)	Verkeer, vervoer en waterstaat	210	280.000	20 jr.	8.000	MN
6.	Aanleggen asfaltverhardingen rondom natuurgrasvelden park Strijthagen (RVCinv-02)	Sport, cultuur en recreatie	520	88.167	20 jr.	4.408	MN
7.	Huisvesting Kakertshöfke (RVCinv-16)	Onderwijs	420	1.850.000	20 jr.	11.000 #	EN
	Totaal uitbreidingsinvesteringen 2021			**6.643.167**		**149.194**	

De per saldo structurele lasten bestaan uit lasten wegens: kapitaallasten (€ 92.500), huurderving inkomsten slot Schaesberg (€ 18.000), meerjarig onderhoud (€ 10.000) en belastingen en verzekeringen

(€ 4.500) en baten wegens: huurpenningen (€ 95.000) en overige baten (€ 19.000)

* EN = economisch nut

MN = maatschappelijk nut

II. Vervangingsinvesteringen 2021 (excl. riolen en ICT plan)

Rente
0,0 %

Nr.	Omschrijving investering	Omschrijving programma	Taakveld nummer	Investerings-bedrag incl. B.T.W.	Afschrijvings-termijn	Structurele jaarlasten incl. B.T.W.	EN/MN *
1.	Vastgoedinformatiesysteem	Bedrijfsvoering	40	76.328	5 jr	15.266	EN
2.	Airco's	Bedrijfsvoering	40	25.443	10 jr	2.544	EN
3.	Datacommunicatie	Bedrijfsvoering	40	20.354	5 jr.	4.071	EN
4.	Bouwkundige aanpassingen	Bedrijfsvoering	40	25.443	6 jr.	4.240	EN
5.	Werkplekken	Bedrijfsvoering	40	45.797	15 jr.	3.053	EN
6	Digitaal werken en licenties	Bedrijfsvoering	40	91.593	5 jr.	18.319	EN
7.	Gedeelte wagenpark BOR	Bedrijfsvoering	40	104.043	7jr.	12.720	EN
8.	Rioolspuit	Bedrijsvoering	40	50.885	10 jr.	5.089	EN
9.	Vervanging OV-armaturen (RVCinv-07	Verkeer, vervoer en waterstaat	210	230.000	20 jr.	11.500	MN
10.	Vervanging OV-lichtmasten (RVCinv-06)	Verkeer, vervoer en waterstaat	210	10.000	40 jr.	250	MN
11.	Vervangen toplaag kunstgrasveld park Heigank (RVCinv-04)	Sport, cultuur en recreatie	520	250.000	10 jr.	25.000	EN
12.	Vervangen discuskooi park Ter Waerden (RVCinv-05)	Sport, cultuur en recreatie	520	24.000	10 jr.	2.400	EN
13.	Vervangingsinvesteringen wegen (RVCinv-08)	Verkeer, vervoer en waterstaat	210	589.877	35 jr.	16.854	MN
	Totaal vervangingsinvesteringen 2021			**1.543.763**		**121.306**	

Deze activering is in de Kadernota 2020 gepresenteerd als een ruimtecreërend beleidsalternatief.

De kapitaallasten van deze investering worden daarom niet gedekt uit de "geoormerkte" vaste kaptaallastruimte voor investeringen, maar uit de wegvallende exploitatiekosten voor wegonderhoud.

* EN = economisch nut
MN = maatschappelijk nut

III. Investeringen riolen en ICT plan 2021

Rente
0,0 %

Nr.	Omschrijving investering	Omschrijving programma	Taakveld nummer	Investerings-bedrag incl. B.T.W.	Afschrijvings-termijn	Structurele jaarlasten incl. B.T.W.	EN/MN *
1.	Riolen	Volksgezondheid en milieu	720	5.520	15 jr.	368	EN
2.	Riolen	Volksgezondheid en milieu	720	4.108.101	50 jr.	82.161	EN
3.	Riolen	Volksgezondheid en milieu	720	1.678.907	70 jr.	23.984	EN
	Totaal riolen en ICT plan investeringen 2021			**5.792.528**		**106.513**	

* EN = economisch nut
MN = maatschappelijk nut

IV. Ruimtevragende beleidsalternatieven 2021

Rente
0,85 %

Nr.	Omschrijving investering	Omschrijving programma	Taakveld nummer	Investerings-bedrag incl. B.T.W.	Afschrijvings-termijn	Structurele jaarlasten incl. B.T.W.	EN/MN *
1.	Nieuwbouw Eijkhagencollege - bouwkosten	Onderwijs	420	26.912.160	50 jr.	766.997	EN
2.	Nieuwbouw Eijkhagencollege - grond	Onderwijs	420	1.350.000	n.v.t.	11.475	EN
	Totaal ruimtevragende beleidsalternatieven 2021			**28.262.160**		**778.472**	

* EN = economisch nut
MN = maatschappelijk nut

4. Reserves en voorzieningen 2021-2024

Bijlage 4A - Verloop reserves en voorzieningen 2021

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2021	Vermeerdering in 2021	Vermindering in 2021	Saldo per 31-12-2021	Vermeerdering tlv exploitatie Bedrag	Programma	Vermindering tgv exploitatie Bedrag	Programma
RESERVES								
ALGEMENE RESERVE	**8.206.916**	**1.751.309**	**1.349.418**	**8.608.807**	1.751.309	Bestuur en ondersteuning	1.175.000	Bestuur en ondersteuning
							174.418	Volkshuisv, RO en stedel. vern.
EGALISATIERESERVES								
Reserve egalisatie bouwleges	476.291	0	0	476.291				
Reserve omgevingswet	737.446	0	0	737.446				
Reserve inkomensdeel WWB	1.067.303	0	331.382	735.921			331.382	Sociaal domein
Reserve wegenonderhoud	67.197	0	0	67.197				
Reserve compensatie opbr. Essentbeleggingen	1.092.707	0	268.174	824.533			268.174	Bestuur en ondersteuning
Reserve egalisatie algemene uitkering	1.259.534	150.416	283.275	1.126.675	150.416	Bestuur en ondersteuning	283.275	Bestuur en ondersteuning
Subtotaal egalisatiereserves	**4.700.477**	**150.416**	**882.831**	**3.968.062**				
AFSCHRIJVINGSRESERVES								
Reserve ondergrondse afvalcontainers	22.502	0	11.700	10.802			11.700	Volksgezondheid en milieu
Reserve Knopen lopen	40.315	0	4.032	36.283			4.032	Verkeer, vervoer en waterstaat
Reserve regiodeal oud Nieuwenhagen	1.086.600	0	0	1.086.600				
reserve Hoogstraat 28-32	173.400	0	173.400	0			173.400	Volkshuisv, RO en stedel. vern.
Reserve Kloosterstraat 1/1A	260.100	0	0	260.100				
Reserve invest. binnenklimaat gebouwen	211.716	0	70.572	141.144			70.572	Onderwijs

Reserve toplaag kunstgras Strijthagen	143.664	0	26.584	117.080		26.584	Sport, cultuur en recreatie
Reserve sportkooi Brandenberg	97.774	0	13.704	84.070		13.704	Sport, cultuur en recreatie
Reserve renovatie kantine Heigank	600.000	0	0	600.000			
Reserve kunstgras Heigank	500.000	0	25.000	475.000		25.000	Sport, cultuur en recreatie
Reserve natuurgras Ter Waerden	474.909	0	20.479	454.430		20.479	Sport, cultuur en recreatie
Reserve accommodatie Sport & Leisure	217.500	0	14.500	203.000		14.500	Sport, cultuur en recreatie
Reserve accommodatie Sport & Leisure - dak	50.000	0	0	50.000			
Reserve accommodatie nieuw zwembad	3.702.366	0	180.974	3.521.392		180.974	Sport, cultuur en recreatie
Reserve vervanging hekwerk Strijthagen	27.227	0	1.496	25.731		1.496	Sport, cultuur en recreatie
Reserve Kennis Informatie en Adviesplein	5.668.711	0	160.875	5.507.836		160.875	Sport, cultuur en recreatie
Reserve buurtontmoetingsplek Ter Waerden	21.991	0	4.262	17.729		4.262	Sport, cultuur en recreatie
Reserve accommodaties voor de 21e eeuw	950.899	0	38.397	912.502		38.397	Sociaal domein
Reserve afschrijving toekomstbest. accom	99.965	0	9.812	90.153		9.812	Sociaal domein
Reserve stimul. verbinden en samenwerken	637.587	0	0	637.587			
Reserve onvoorz. kosten Accommodatieplan	34.669	0	0	34.669			
Reserve doorstroomlocatie Gravenrode	81.238	0	36.489	44.749		36.489	Sociaal domein

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2021	Vermeerdering in 2021	Vermindering in 2021	Saldo per 31-12-2021	Vermeerdering tlv exploitatie Bedrag	Programma	Vermindering tgv exploitatie Bedrag	Programma
Reserve accommodatie wijkcentrum Eikske	1.472.814	0	115.324	1.357.490			115.324	Sociaal domein
Reserve herinrichting buitengebied An de Koel	162.043	0	6.752	155.291			6.752	Volkshuisv, RO en stedel. vern.

Reserve voetbalcomplex VV Schaesberg	371.344	0	75.066	296.278			75.066	Sport, cultuur en recreatie
Reserve LED-informatiewagens	21.001	0	3.000	18.001			3.000	Verkeer, vervoer en waterstaat
Reserve speelplek Veeweg	6.077	0	1.493	4.584			1.493	Sport, cultuur en recreatie
Reserve politievleugel	507.976	0	73.099	434.877			73.099	Volkshuisv, RO en stedel. vern.
Subtotaal afschrijvingsreserves	**17.644.388**	**0**	**1.067.010**	**16.577.378**				
ONDERHOUDSRESERVES								
Reserve onderhoud af te stoten panden	78.756	42.780	19.000	102.536	42.780	Volkshuisv, RO en stedel. vern.	19.000	Volkshuisv, RO en stedel. vern.
Reserve onderhoud peuterspeelzalen	1	18.149	0	18.150	18.149	Onderwijs		
Reserve onderhoud sociaal-culturele accom.	0	91.224	5.200	86.024	91.224	Sociaal domein	5.200	Sport, cultuur en recreatie
Reserve onderhoud woonwagencentra	220.544	36.808	0	257.352	36.808	Volkshuisv, RO en stedel. vern.		
Reserve onderhoud binnenring	522.517	106.554	106.554	522.517	106.554	Verkeer, vervoer en waterstaat	106.554	Verkeer, vervoer en waterstaat
Subtotaal onderhoudsreserves	**821.818**	**295.515**	**130.754**	**986.579**				
OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES								
Reserve activiteiten Mensontwikkelbedrijf	81.763	0	0	81.763				
Reserve project verbetering dienstverlening	87.578	0	0	87.578	80.000	Volkshuisv, RO en stedel. vern.		
Reserve transformatie	2.550.392	80.000	0	2.630.392	24.200	Veiligheid	24.200	Veiligheid
Reserve evenementenfonds	16.983	24.200	24.200	16.983				
Reserve randweg Abdissenbosch	3.356.901	0	0	3.356.901				

Reserve eerherstel kasteel Schaesberg	5.090	0	0	5.090				
Reserve instandhouding religieus erfgoed	6.372	6.846	6.846	6.372	6.846	Sport, cultuur en recreatie	6.846	Sport, cultuur en recreatie
Reserve monumentenbeleid	138.500	12.778	0	151.278	12.778	Sport, cultuur en recreatie		
Reserve klimaatbeleid	164.982	0	0	164.982				
Reserve project 1 zonnepanelen	143.249	26.540	0	169.789	26.540	Volksgezondheid en milieu		
Reserve leader projecten	45.555	0	0	45.555				
Reserve invulling pers taakst bestem.plannen	87.856	0	0	87.856				
Reserve project Hoogstraat - Emmastraat	740.000	0	625.000	115.000			625.000	Volkshuisv, RO en stedel. vern.
Reserve rood voor groen	20.950	0	0	20.950				
Reserve afboeking vastgoed Europaweg Noord	1.400.000	0	0	1.400.000				
Reserve taalonderwijs	36.263	0	0	36.263				
Reserve combinatiefuncties	50.311	0	0	50.311				
Reserve NASB	32.621	0	0	32.621				
Reserve toekomstbestendig Accom.beleid	980.953	0	0	980.953				
Reserve jeugdpreventieplan	815.647	0	0	815.647				
Reserve inburgering	87.566	0	0	87.566				
Reserve gezond in de stad	177.590	0	0	177.590				

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2021	Vermeerdering in 2021	Vermindering in 2021	Saldo per 31-12-2021	Vermeerdering tlv exploitatie Bedrag	Programma	Vermindering tgv exploitatie Bedrag	Programma
Reserve woonwagens	117.430	0	0	117.430				
Reserve IZA	285.777	0	0	285.777				
Reserve ICT-plan	458.080	0	0	458.080				
Subtotaal overige bestemmingsreserves	164.982	0	0	164.982				

TOTAAL RESERVES	**43.262.010**	**2.347.604**	**4.086.059**	**41.523.555**				
VOORZIENINGEN								
VOORZIENINGEN VOOR VERPLICHTINGEN								
VERLIEZEN EN RISICO'S								
Voorziening frictie professionele Welzijnsorg.	3.206	20.000	21.368	1.838	20.000	Sociaal domein	21.368	Sociaal domein
Voorziening oninbaar Kredietbank	33.315	0	0	33.315				
Voorziening assurantie eigen risico	42.008	18.151	18.151	42.008	18.151	Bestuur en ondersteuning	18.151	Bestuur en ondersteuning
Voorziening wethouders pensioenen	4.218.007	0	0	4.218.007				
Voorziening wachtgeld wethouders	163.740	0	55.200	108.540			55.200	Bestuur en ondersteuning
Voorziening WAO/WIA/WGA	656.624	0	91.853	564.771			91.853	Bestuur en ondersteuning
Subtotaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	**5.116.901**	**38.151**	**186.572**	**4.968.480**				
ONDERHOUDSVOORZIENINGEN								
Onderhoudsvoorz. Acc.sporthal Baneberg	62.472	43.581	43.581	62.472	43.581	Sport, cultuur en recreatie	43.581	Sport, cultuur en recreatie
Onderhoudsvoorz. Acc.sporthal Hoefveld	183.388	53.411	53.411	183.388	53.411	Sport, cultuur en recreatie	53.411	Sport, cultuur en recreatie
Onderhoudsvoorz. Acc.sporthal Ter Waerden	148.114	65.430	65.430	148.114	65.430	Sport, cultuur en recreatie	65.430	Sport, cultuur en recreatie
Onderhoudsvoorz. Acc.compl. Strijthagen	138.804	52.822	52.822	138.804	52.822	Sport, cultuur en recreatie	52.822	Sport, cultuur en recreatie
Onderhoudsvoorz. Acc.compl. Nieuwenhagen	72.078	24.451	24.451	72.078	24.451	Sport, cultuur en recreatie	24.451	Sport, cultuur en recreatie
Onderhoudsvoorz. Acc.compl Ter Waerden	35.827	12.136	12.136	35.827	12.136	Sport, cultuur en recreatie	12.136	Sport, cultuur en recreatie
Onderhoudsvoorz. Acc. compl.Schaesberg	19.952	0	0	19.952				

Onderhoudsvoorz. Acc.Ter Waerden atletiekbaan	21.107	2.871	2.871	21.107	2.871	Sport, cultuur en recreatie	2.871	Sport, cultuur en recreatie
Onderhoudsvoorz. Acc.Sport & Leisure	0	23.663	23.663	0	23.663	Sport, cultuur en recreatie	23.663	Sport, cultuur en recreatie
Onderhoudsvoorz. beeldende kunst	58.901	14.724	14.724	58.901	14.724	Sport, cultuur en recreatie	14.724	Sport, cultuur en recreatie
Onderhoudsvoorz. Acc.theater Kerkberg 4	72.012	22.756	22.756	72.012	22.756	Sport, cultuur en recreatie	22.756	Sport, cultuur en recreatie
Onderhoudsvoorz. Acc.oefenbunker	59.103	27.647	27.647	59.103	27.647	Sport, cultuur en recreatie	27.647	Sport, cultuur en recreatie
Onderhoudsvoorz. Acc.MFC Voegelsjtang	261.787	59.031	59.031	261.787	59.031	Sport, cultuur en recreatie	59.031	Sport, cultuur en recreatie
Onderhoudsvoorz. IVN De Bosrand	2.602	2.511	2.511	2.602	2.511	Volkshuisv, RO en stedel. vern.	2.511	Volkshuisv, RO en stedel. vern.
Onderhoudsvoorz. HSV Strijthagen	3.828	10.354	10.354	3.828	10.354	Volkshuisv, RO en stedel. vern.	10.354	Volkshuisv, RO en stedel. vern.
Onderhoudsvoorz. Acc.dorpscentrum	213.854	55.256	55.256	213.854	55.256	Sociaal domein	55.256	Sociaal domein
Onderhoudsvoorz. Acc.An d'r Put	100.593	30.364	30.364	100.593	30.364	Sociaal domein	30.364	Sociaal domein
Onderhoudsvoorz. Jeugdhome Nieuwenhagen	85.939	9.842	9.842	85.939	9.842	Sociaal domein	9.842	Sociaal domein

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2021	Vermeerdering in 2021	Vermindering in 2021	Saldo per 31-12-2021	Vermeerdering tlv exploitatie Bedrag	Programma	Vermindering tgv exploitatie Bedrag	Programma
Onderhoudsvoorz. Jeugdh. Basement Abdiss.	56.158	8.824	8.824	56.158	8.824	Sociaal domein	8.824	Sociaal domein
Onderhoudsvoorz. Acc.Hereweg-Op de Bies	16.203	5.886	5.886	16.203	5.886	Sociaal domein	5.886	Sociaal domein
Onderhoudsvoorz. verkeersregelinstallaties	22.600	11.300	11.300	22.600	11.300	Volkshuisv, RO en stedel. vern.	11.300	Volkshuisv, RO en stedel. vern.
Onderhoudsvoorz. Raadhuisplein 1 + 2	1.783.236	301.093	382.071	1.702.258	301.093	Bestuur en ondersteuning	382.071	Bestuur en ondersteuning
Onderhoudsvoorz. Emille Erensplein 55	329.337	48.775	15.379	362.733	48.775	Volkshuisv, RO en stedel. vern	15.379	Volkshuisv, RO en stedel. vern

Subtotaal onderhoudsvoorzieningen	**3.747.894**	**886.728**	**934.310**	**3.700.312**				
VOORZIENINGEN MET RELATIE HEFFINGEN								
Voorziening riolen	9.323.709	333.037	11.115	9.645.631	333.037	Volksgezondheid en milieu	11.115	Volksgezondheid en milieu
Voorz. stimuleringsreg afkoppelen regenwater	138.564	0	0	138.564				
Voorziening reiniging	10.206	0	0	10.206				
VOORZIENINGEN MET RELATIE HEFFINGEN	**9.472.479**	**333.037**	**11.115**	**9.794.401**				
TOTAAL VOORZIENINGEN	**18.337.273**	**1.257.916**	**1.131.997**	**18.463.192**				
TOTAAL GENERAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	**61.599.283**	**3.605.520**	**5.218.056**	**59.986.747**				

Bijlage 4B – Verloop reserves en voorzieningen 2022-2024

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2022	Vermeerdering in 2022	Vermindering in 2022	Saldo per 31-12-2022
RESERVES				
ALGEMENE RESERVE	**8.608.807**	**1.751.212**	**1.284.510**	**9.075.509**
EGALISATIERESERVES				
Reserve egalisatie bouwleges	476.291	0	0	476.291
Reserve omgevingswet	737.446	0	0	737.446
Reserve inkomensdeel WWB	735.921	0	45.865	690.056
Reserve wegenonderhoud	67.197	0	0	67.197
Reserve compens. Opbr. Essentbelegging	824.533	0	167.967	656.566
Reserve egalisatie algemene uitkering	1.126.675	1.160.079	836.897	1.449.857
Subtotaal egalisatiereserves	**3.968.062**	**1.160.079**	**1.050.729**	**4.077.412**
AFSCHRIJVINGSRESERVES				
Reserve ondergrondse afvalcontainers	10.802	0	10.801	1
Reserve Knopen lopen	36.283	0	4.032	32.251
Reserve Regiodeal oud Nieuwenhagen	1.086.600	0	0	1.086.600
reserve Hoogstraat 28-32	0	0	0	0
Reserve Kloosterstraat 1/1A	260.100	0	0	260.100
Reserve invest. binnenklimaat gebouwen	141.144	0	70.572	70.572
Reserve toplaag kunstgras Strijthagen	117.080	0	26.584	90.496
Reserve sportkooi Brandenberg	84.070	0	13.704	70.366
Reserve renovatie kantine Heigank	600.000	0	0	600.000
Reserve kunstgras Heigank	475.000	0	25.000	450.000
Reserve natuurgras Ter Waerden	454.430	0	20.479	433.951
Reserve accommodatie Sport & Leisure	203.000	0	14.500	188.500
Reserve accommodatie Sport & Leisure - dak	50.000	0	0	50.000
Reserve accommodatie nieuw zwembad	3.521.392	0	180.974	3.340.418
Reserve vervanging hekwerk Strijthagen	25.731	0	1.496	24.235
Reserve Kennis Informatie en Adviesplein	5.507.836	0	160.875	5.346.961
Reserve buurtontmoetingsplek Ter Waerden	17.729	0	4.262	13.467
Reserve accommodaties voor de 21e eeuw	912.502	0	38.397	874.105
Reserve afschrijving toekomstbest. accom	90.153	0	9.812	80.341
Reserve stimul. verbinden en samenwerken	637.587	0	0	637.587

Reserve onvoorz. kosten accommodatieplan	34.669	0	0	34.669
Reserve doorstroomlocatie Gravenrode	44.749	0	0	44.749
Reserve accommodatie wijkcentrum Eikske	1.357.490	0	115.324	1.242.166
Reserve herinr. buitengebied An de Koel	155.291	0	6.752	148.539
Reserve voetbalcomplex VV Schaesberg	296.278	0	75.066	221.212
Reserve LED-informatiewagens	18.001	0	3.000	15.001
Reserve speelplek Veeweg	4.584	0	1.493	3.091
Reserve politievleugel	434.877	0	73.099	361.778
Subtotaal afschrijvingsreserves	**16.577.378**	**0**	**856.222**	**15.721.156**

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2022	Vermeerdering in 2022	Vermindering in 2022	Saldo per 31-12-2022
ONDERHOUDSRESERVES				
Reserve onderhoud af te stoten panden	145.316	42.780	0	278.811
Reserve onderhoud peuterspeelzalen	18.150	18.149	0	36.299
Reserve onderhoud sociaal-culturele accom.	86.024	91.224	5.200	172.048
Reserve onderhoud woonwagencentra	257.352	36.808	0	294.160
Reserve onderhoud binnenring	522.517	106.554	106.554	522.517
Subtotaal onderhoudsreserves	**986.579**	**295.515**	**111.754**	**1.170.340**
OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES				
Reserve activiteiten Mensontwikkelbedrijf	81.763	0	0	81.763
Reserve project verbetering dienstverlening	87.578	0	0	87.578
Reserve transformatie	2.630.392	80.000	0	2.710.391
Reserve evenementenfonds	16.983	24.200	24.200	16.983
Reserve randweg Abdissenbosch	3.356.901	0	0	3.356.901
Reserve eerherstel kasteel Schaesberg	5.090	0	0	5.090
Reserve instandhouding religieus erfgoed	6.372	6.846	6.846	6.372
Reserve monumentenbeleid	151.278	12.778	0	164.056
Reserve klimaatbeleid	164.982	0	0	164.982
Reserve project 1 zonnepanelen	169.789	24.379	0	194.168
Reserve leader projecten	45.555	0	0	45.555
Reserve invulling pers taakst bestem.plannen	87.856	0	0	87.856
Reserve project Hoogstraat - Emmastraat	115.000	0	0	115.000
Reserve rood voor groen	20.950	0	0	20.950
Reserve afboeking vastgoed Europaw. Noord	1.400.000	0	0	1.400.000

Reserve taalonderwijs	36.263	0	0	36.263
Reserve combinatiefuncties	50.311	0	0	50.311
Reserve NASB	32.621	0	0	32.621
Reserve toekomstbestendig Accom.beleid	980.953	0	0	980.953
Reserve jeugdpreventieplan	815.647	0	0	815.647
Reserve inburgering	87.566	0	0	87.566
Reserve gezond in de stad	177.590	0	0	177.590
Reserve woonwagens	117.430	0	0	117.430
Reserve IZA	285.777	0	0	285.777
Reserve ICT-plan	458.080	0	0	458.080
Subtotaal overige bestemmingsreserves	**11.382.728**	**148.203**	**31.046**	**11.499.885**
TOTAAL RESERVES	**41.523.555**	**3.355.009**	**3.334.261**	**41.544.303**

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2022	Vermeerdering in 2022	Vermindering in 2022	Saldo per 31-12-2022
VOORZIENINGEN VOOR VERPLICHTINGEN VERLIEZEN EN RISICO'S				
Voorziening frictie prof. welzijnsorganisaties	1.838	0	1.467	371
Voorziening oninbaar Kredietbank	33.315	0	0	33.315
Voorziening assurantie eigen risico	42.008	18.151	18.151	42.008
Voorziening wethouders pensioenen	4.218.007	0	0	4.218.007
Voorziening wachtgeld wethouders	108.540	0	42.900	65.640
Voorziening WAO/WIA/WGA	564.771	0	86.242	478.529
Subtotaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	**4.968.480**	**18.151**	**148.760**	**4.837.871**
ONDERHOUDSVOORZIENINGEN				
Onderhoudsvoorz. Acc.sporthal Baneberg	62.472	43.581	43.581	62.472
Onderhoudsvoorz. Acc.sporthal Hoefveld	183.388	53.411	53.411	183.388
Onderhoudsvoorz. Acc.sporthal Ter Waerden	148.114	65.430	65.430	148.114
Onderhoudsvoorz. Acc.compl. Strijthagen	138.804	52.822	52.822	138.804
Onderhoudsvoorz. Acc.compl. Nieuwenhagen	72.078	24.451	24.451	72.078
Onderhoudsvoorz. Acc.compl. Ter Waerden	35.827	12.136	12.136	35.827
Onderhoudsvoorz. Acc.compl. Schaesberg	19.952	0	0	19.952

Onderhoudsvoorz. Acc. Ter Waerden Atl.baan	21.107	2.871	2.871	21.107
Onderhoudsvoorz. Acc. Sport & Leisure	0	23.663	23.663	0
Onderhoudsvoorz. Beeldende kunst	58.901	14.724	14.724	58.901
Onderhoudsvoorz. Acc. Theater Kerkberg 4	72.012	22.756	22.756	72.012
Onderhoudsvoorz. Acc. Oefenbunker	59.103	27.647	27.647	59.103
Onderhoudsvoorz. Acc. MFC Voeëgelsjtang	261.787	59.031	59.031	261.787
Onderhoudsvoorz. IVN De Bosrand	2.602	2.511	2.511	2.602
Onderhoudsvoorz. HSV Strijthagen	3.828	10.354	10.354	3.828
Onderhoudsvoorz. Acc.dorpscentrum	213.854	55.256	55.256	213.854
Onderhoudsvoorz. Acc. An d'r Put	100.593	30.364	30.364	100.593
Onderhoudsvoorz. Jeugdhome Nieuwenhagen	85.939	9.842	9.842	85.939
Onderhoudsvoorz. Jeugdhome Basement Abd.	56.158	8.824	8.824	56.158
Onderhoudsvoorz. Acc. Hereweg-Op de Bies	16.203	5.886	5.886	16.203
Onderhoudsvoorz. Verkeersregelinstallaties	22.600	11.300	11.300	22.600
Onderhoudsvoorz. Raadhuisplein 1 & 2	1.702.258	301.729	118.352	1.885.635
Onderhoudsvoorz. Emille Erensplein 55	362.733	48.775	107.317	304.191
Subtotaal onderhoudsvoorzieningen	**3.700.312**	**887.364**	**762.529**	**3.825.147**
VOORZIENINGEN MET RELATIE HEFFINGEN				
Voorz. riolen	9.645.631	241.357	11.115	9.875.873
Voorz. stimulering afkoppelen regenwater	138.564	0	0	138.564
Voorz. reiniging	10.206	0	0	10.206
Subtotaal voorzieningen met relatie heffingen	**9.794.401**	**241.357**	**11.115**	**10.024.643**

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2022	Vermeerdering in 2022	Vermindering in 2022	Saldo per 31-12-2022
TOTAAL VOORZIENINGEN	**18.463.192**	**1.146.872**	**922.404**	**18.687.660**
TOTAAL GENERAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	**59.986.747**	**4.501.881**	**4.256.665**	**61.063.427**

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2023	Vermeerdering in 2023	Vermindering in 2023	Saldo per 31-12-2023
RESERVES				
ALGEMENE RESERVE	**9.855.978**	**1.750.000**	**1.170**	**11.604.808**
EGALISATIERESERVES				
Reserve egalisatie bouwleges	476.291	0	0	476.291
Reserve omgevingswet	737.446	0	0	737.446
Reserve inkomensdeel WWB	690.056	104.408	0	794.464
Reserve wegenonderhoud	67.197	0	0	67.197
Reserve compens. Opbr. Essentbelegging	656.566	0	133.461	523.105
Reserve egalisatie algemene uitkering	1.449.857	338.194	431.929	1.356.122
Subtotaal egalisatiereserves	**4.077.412**	**442.602**	**565.390**	**3.954.624**
AFSCHRIJVINGSRESERVES				
Reserve ondergrondse afvalcontainers	1	0	0	1
Reserve Knopen lopen	32.251	0	4.032	28.219
Reserve regiodeal oud Nieuwenhagen	1.086.600	0	0	1.086.600
reserve Hoogstraat 28-32	0	0	0	0
Reserve Kloosterstraat 1/1A	260.100	0	0	260.100
Reserve invest. binnenklimaat gebouwen	70.572	0	70.572	0
Reserve toplaag kunstgras Strijthagen	90.496	0	26.584	63.912
Reserve sportkooi Brandenberg	70.366	0	13.704	56.662
Reserve renovatie kantine Heigank	600.000	0	0	600.000
Reserve kunstgras Heigank	450.000	0	25.000	425.000
Reserve natuurgras Ter Waerden	433.951	0	20.479	413.472
Reserve accommodatie Sport & Leisure	188.500	0	14.500	174.000
Reserve accommodatie Sport & Leisure - dak	50.000	0	0	50.000
Reserve accommodatie nieuw zwembad	3.340.418	0	180.974	3.159.444
Reserve vervanging hekwerk Strijthagen	24.235	0	1.496	22.739
Reserve Kennis Informatie en Adviesplein	5.346.961	0	160.875	5.186.086
Reserve buurtontmoetingsplek Ter Waerden	13.467	0	4.262	9.205
Reserve accommodaties voor de 21e eeuw	874.105	0	38.397	835.708
Reserve afschrijving toekomstbest. accom	80.341	0	9.812	70.529
Reserve stimul. verbinden en samenwerken	637.587	0	0	637.587
Reserve onvoorz. kosten accommodatieplan	34.669	0	0	34.669

Reserve doorstroomlocatie Gravenrode	44.749	0	0	44.749
Reserve accommodatie wijkcentrum Eikske	1.242.166	0	115.324	1.126.842
Reserve herinr. buitengebied An de Koel	148.539	0	6.752	141.787
Reserve voetbalcomplex VV Schaesberg	221.212	0	75.066	146.146
Reserve LED-informatiewagens	15.001	0	3.000	12.001
Reserve speelplek Veeweg	3.091	0	1.493	1.598
Reserve politievleugel	361.778	0	73.099	288.679
Subtotaal afschrijvingsreserves	**15.721.156**	**0**	**845.421**	**14.875.735**

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2023	Vermeerdering in 2023	Vermindering in 2023	Saldo per 31-12-2023
ONDERHOUDSRESERVES				
Reserve onderhoud af te stoten panden	278.811	42.780	0	321.591
Reserve onderhoud peuterspeelzalen	36.299	18.149	0	54.448
Reserve onderhoud sociaal-culturele accom.	172.048	91.224	5.200	258.072
Reserve onderhoud woonwagencentra	294.160	36.808	0	330.968
Reserve onderhoud binnenring	522.517	106.554	106.554	522.517
Subtotaal onderhoudsreserves	**1.303.835**	**295.515**	**111.754**	**1.487.596**
OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES				
Reserve activiteiten Mensontwikkelbedrijf	81.763	0	0	81.763
Reserve project verbetering dienstverlening	87.578	0	0	87.578
Reserve transformatie	2.772.892	80.000	0	2.852.892
Reserve evenementenfonds	16.983	24.200	24.200	16.983
Reserve randweg Abdissenbosch	3.356.901	0	0	3.356.901
Reserve eerherstel kasteel Schaesberg	5.090	0	0	5.090
Reserve instandhouding religieus erfgoed	6.372	6.846	6.846	6.372
Reserve monumentenbeleid	164.056	12.778	0	176.834
Reserve klimaatbeleid	19.982	0	0	19.982
Reserve project 1 zonnepanelen	194.168	22.181	0	216.349
Reserve leader projecten	45.555	0	0	45.555
Reserve invulling pers taakst bestem.plannen	87.856	0	0	87.856
Reserve project Hoogstraat - Emmastraat	115.000	0	0	115.000
Reserve rood voor groen	20.950	0	0	20.950
Reserve afboeking vastgoed Europaw. Noord	1.400.000	0	0	1.400.000
Reserve taalonderwijs	36.263	0	0	36.263

Reserve combinatiefuncties	50.311	0	0	50.311
Reserve NASB	32.621	0	0	32.621
Reserve toekomstbestendig Accom.beleid	980.953	0	0	980.953
Reserve jeugdpreventieplan	815.647	0	0	815.647
Reserve inburgering	87.566	0	0	87.566
Reserve gezond in de stad	177.590	0	0	177.590
Reserve woonwagens	117.430	0	0	117.430
Reserve IZA	285.777	0	0	285.777
Reserve ICT-plan	458.080	0	0	458.080
Subtotaal overige bestemmingsreserves	**11.417.385**	**146.005**	**31.046**	**11.532.344**
TOTAAL RESERVES	**42.375.767**	**2.634.122**	**1.554.781**	**43.455.108**

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2023	Vermeerdering in 2023	Vermindering in 2023	Saldo per 31-12-2023
VOORZIENINGEN				
VOORZIENINGEN VOOR VERPLICHTINGEN VERLIEZEN EN RISICO'S				
Voorziening frictie prof. welzijnsorganisaties	371	0	0	371
Voorziening oninbaar Kredietbank	33.315	0	0	33.315
Voorziening assurantie eigen risico	42.008	18.151	18.151	42.008
Voorziening wethouders pensioenen	4.218.007	0	0	4.218.007
Voorziening wachtgeld wethouders	65.640	0	0	65.640
Voorziening WAO/WIA/WGA	478.529	0	86.423	392.106
Subtotaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	**4.837.871**	**18.151**	**104.574**	**4.751.448**
ONDERHOUDSVOORZIENINGEN				
Onderhoudsvoorz. Acc.sporthal Baneberg	62.472	43.581	43.581	62.472
Onderhoudsvoorz. Acc.sporthal Hoefveld	183.388	53.411	53.411	183.388
Onderhoudsvoorz. Acc.sporthal Ter Waerden	148.114	65.430	65.430	148.114
Onderhoudsvoorz. Acc.compl. Strijthagen	138.804	52.822	52.822	138.804
Onderhoudsvoorz. Acc.compl. Nieuwenhagen	72.078	24.451	24.451	72.078
Onderhoudsvoorz. Acc.compl. Ter Waerden	35.827	12.136	12.136	35.827
Onderhoudsvoorz. Acc.compl. Schaesberg	19.952	0	0	19.952

Onderhoudsvoorz. Acc. Ter Waerden Atl.baan	21.107	2.871	2.871	21.107
Onderhoudsvoorz. Acc. Sport & Leisure	0	23.663	23.663	0
Onderhoudsvoorz. Beeldende kunst	58.901	14.724	14.724	58.901
Onderhoudsvoorz. Acc. Theater Kerkberg 4	72.012	22.756	22.756	72.012
Onderhoudsvoorz. Acc. Oefenbunker	59.103	27.647	27.647	59.103
Onderhoudsvoorz. Acc. MFC Voeëgelsjtang	261.787	59.031	59.031	261.787
Onderhoudsvoorz. IVN De Bosrand	2.602	2.511	2.511	2.602
Onderhoudsvoorz. HSV Strijthagen	3.828	10.354	10.354	3.828
Onderhoudsvoorz. Acc.dorpscentrum	213.854	55.256	55.256	213.854
Onderhoudsvoorz. Acc. An d'r Put	100.593	30.364	30.364	100.593
Onderhoudsvoorz. Jeugdhome Nieuwenhagen	85.939	9.842	9.842	85.939
Onderhoudsvoorz. Jeugdhome Basement Abd.	56.158	8.824	8.824	56.158
Onderhoudsvoorz Acc. Hereweg-Op de Bies	16.203	5.886	5.886	16.203
Onderhoudsvoorz. Verkeersregelinstallaties	22.600	11.300	11.300	22.600
Onderhoudsvoorz. Raadhuisplein 1 & 2	1.885.635	301.729	655.590	1.531.774
Onderhoudsvoorz. Emille Erensplein 55	304.191	48.775	14.092	338.874
Subtotaal onderhoudsvoorzieningen	**3.825.147**	**887.364**	**1.206.542**	**3.505.969**
VOORZIENINGEN MET RELATIE HEFFINGEN				
Voorz. riolen	9.875.873	157.265	11.115	10.022.023
Voorz. stimulering afkoppelen regenwater	138.564	0	0	138.564
Voorz. reiniging	10.206	0	0	10.206
Subtotaal voorzieningen met relatie heffingen	**10.024.643**	**157.265**	**11.115**	**10.170.793**

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2023	Vermeerdering in 2023	Vermindering in 2023	Saldo per 31-12-2023
TOTAAL VOORZIENINGEN	**18.687.660**	**1.062.780**	**1.322.231**	**18.428.209**
TOTAAL GENERAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	**61.063.427**	**3.696.902**	**2.877.012**	**61.883.317**

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2024	Vermeerdering in 2024	Vermindering in 2024	Saldo per 31-12-2024

RESERVES				
ALGEMENE RESERVE	**11.604.808**	**1.767.589**	**0**	**13.372.397**
EGALISATIERESERVES				
Reserve egalisatie bouwleges	476.291	0	0	476.291
Reserve omgevingswet	737.446	0	0	737.446
Reserve inkomensdeel WWB	794.464	104.408	0	898.872
Reserve wegenonderhoud	67.197	0	0	67.197
Reserve compens. Opbr. Essentbelegging	523.105	0	133.461	389.644
Reserve egalisatie algemene uitkering	1.356.122	503.921	0	1.860.043
Subtotaal egalisatiereserves	**3.954.624**	**608.329**	**133.461**	**4.429.492**
AFSCHRIJVINGSRESERVES				
Reserve Knopen lopen	28.219	0	4.032	24.187
Reserve regiodeal oud Nieuwenhagen	1.086.600	0	0	1.086.600
reserve Hoogstraat 28-32	0	0	0	0
Reserve Kloosterstraat 1/1A	260.100	0	0	260.100
Reserve invest. binnenklimaat gebouwen	0	0	0	0
Reserve toplaag kunstgras Strijthagen	63.912	0	26.584	37.328
Reserve sportkooi Brandenberg	56.662	0	13.704	42.958
Reserve renovatie kantine Heigank	600.000	0	0	600.000
Reserve kunstgras Heigank	425.000	0	25.000	400.000
Reserve natuurgras Ter Waerden	413.472	0	20.479	392.993
Reserve accommodatie Sport & Leisure	174.000	0	14.500	159.500
Reserve accommodatie Sport & Leisure - dak	50.000	0	0	50.000
Reserve accommodatie nieuw zwembad	3.159.444	0	180.974	2.978.470
Reserve vervanging hekwerk Strijthagen	22.739	0	1.496	21.243
Reserve Kennis Informatie en Adviesplein	5.186.086	0	160.875	5.025.211
Reserve buurtontmoetingsplek Ter Waerden	9.205	0	4.262	4.943
Reserve accommodaties voor de 21e eeuw	835.708	0	38.397	797.311
Reserve afschrijving toekomstbest. accom	70.529	0	9.812	60.717
Reserve stimul. verbinden en samenwerken	637.587	0	0	637.587
Reserve onvoorz. kosten accommodatieplan	34.669	0	0	34.669
Reserve doorstroomlocatie Gravenrode	44.749	0	0	44.749
Reserve accommodatie wijkcentrum Eikske	1.126.842	0	115.324	1.011.518
Reserve herinr. buitengebied An de Koel	141.787	0	6.752	135.035

Reserve voetbalcomplex VV Schaesberg	146.146	0	75.066	71.080
Reserve LED-informatiewagens	12.001	0	3.000	9.001
Reserve speelplek Veeweg	1.598	0	0	1.598
Reserve politievleugel	288.679	0	73.099	215.580
Subtotaal afschrijvingsreserves	**14.875.735**	**0**	**773.356**	**14.102.379**

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2024	Vermeerdering in 2024	Vermindering in 2024	Saldo per 31-12-2024
ONDERHOUDSRESERVES				
Reserve onderhoud af te stoten panden	321.591	42.780	0	364.371
Reserve onderhoud peuterspeelzalen	54.448	18.149	0	72.597
Reserve onderhoud sociaal-culturele accom.	258.072	91.224	5.200	344.096
Reserve onderhoud woonwagencentra	330.968	36.808	0	367.776
Reserve onderhoud binnenring	522.517	106.554	106.554	522.517
Subtotaal onderhoudsreserves	**1.487.596**	**295.515**	**111.754**	**1.671.357**
OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES				
Reserve activiteiten Mensontwikkelbedrijf	81.763	0	0	81.763
Reserve project verbetering dienstverlening	87.578	0	0	87.578
Reserve transformatie	2.852.892	80.000	0	2.932.892
Reserve evenementenfonds	16.983	24.200	24.200	16.983
Reserve randweg Abdissenbosch	3.356.901	0	0	3.356.901
Reserve eerherstel kasteel Schaesberg	5.090	0	0	5.090
Reserve instandhouding religieus erfgoed	6.372	6.846	6.846	6.372
Reserve monumentenbeleid	176.834	12.778	0	189.612
Reserve klimaatbeleid	19.982	0	0	19.982
Reserve project 1 zonnepanelen	216.349	19.817	0	236.166
Reserve leader projecten	45.555	0	0	45.555
Reserve invulling pers taakst bestem.plannen	87.856	0	0	87.856
Reserve project Hoogstraat - Emmastraat	115.000	0	0	115.000
Reserve rood voor groen	20.950	0	0	20.950
Reserve afboeking vastgoed Europaw. Noord	1.400.000	0	0	1.400.000
Reserve taalonderwijs	36.263	0	0	36.263
Reserve combinatiefuncties	50.311	0	0	50.311
Reserve NASB	32.621	0	0	32.621
Reserve toekomstbestendig Accom.beleid	980.953	0	0	980.953

Reserve jeugdpreventieplan	815.647	0	0	815.647
Reserve inburgering	87.566	0	0	87.566
Reserve gezond in de stad	177.590	0	0	177.590
Reserve woonwagens	117.430	0	0	117.430
Reserve IZA	285.777	0	0	285.777
Reserve ICT-plan	458.080	0	0	458.080
Subtotaal overige bestemmingsreserves	**11.532.344**	**143.641**	**31.046**	**11.644.939**
TOTAAL RESERVES	**43.455.108**	**2.815.074**	**1.049.617**	**45.220.565**

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2024	Vermeerdering in 2024	Vermindering in 2024	Saldo per 31-12-2024
VOORZIENINGEN				
VOORZIENINGEN VOOR VERPLICHTINGEN				
VERLIEZEN EN RISICO'S				
Voorziening frictie prof. welzijnsorganisaties	371	0	0	371
Voorziening oninbaar Kredietbank	33.315	0	0	33.315
Voorziening assurantie eigen risico	42.008	18.151	18.151	42.008
Voorziening wethouders pensioenen	4.218.007	0	0	4.218.007
Voorziening wachtgeld wethouders	65.640	0	0	65.640
Voorziening WAO/WIA/WGA	392.106	0	88.122	303.984
Subtotaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	**4.751.448**	**18.151**	**106.273**	**4.663.326**
ONDERHOUDSVOORZIENINGEN				
Onderhoudsvoorz. Acc.sporthal Baneberg	62.472	43.581	43.581	62.472
Onderhoudsvoorz. Acc.sporthal Hoefveld	183.388	53.411	53.411	183.388
Onderhoudsvoorz. Acc.sporthal Ter Waerden	148.114	65.430	65.430	148.114
Onderhoudsvoorz. Acc.compl. Strijthagen	138.804	52.822	52.822	138.804
Onderhoudsvoorz. Acc.compl. Nieuwenhagen	72.078	24.451	24.451	72.078
Onderhoudsvoorz. Acc.compl. Ter Waerden	35.827	12.136	12.136	35.827
Onderhoudsvoorz. Acc.compl. Schaesberg	19.952	0	0	19.952
Onderhoudsvoorz. Acc. Ter Waerden Atl.baan	21.107	2.871	2.871	21.107
Onderhoudsvoorz. Acc. Sport & Leisure	0	23.663	23.663	0
Onderhoudsvoorz. Beeldende kunst	58.901	14.724	14.724	58.901

Onderhoudsvoorz. Acc. Theater Kerkberg 4	72.012	22.756	22.756	72.012
Onderhoudsvoorz. Acc. Oefenbunker	59.103	27.647	27.647	59.103
Onderhoudsvoorz. Acc. MFC Voeëgelsjtang	261.787	59.031	59.031	261.787
Onderhoudsvoorz. IVN De Bosrand	2.602	2.511	2.511	2.602
Onderhoudsvoorz. HSV Strijthagen	3.828	10.354	10.354	3.828
Onderhoudsvoorz. Acc.dorpscentrum	213.854	55.256	55.256	213.854
Onderhoudsvoorz. Acc. An d'r Put	100.593	30.364	30.364	100.593
Onderhoudsvoorz. Jeugdhome Nieuwenhagen	85.939	9.842	9.842	85.939
Onderhoudsvoorz. Jeugdhome Basement Abd.	56.158	8.824	8.824	56.158
Onderhoudsvoorz Acc. Hereweg-Op de Bies	16.203	5.886	5.886	16.203
Onderhoudsvoorz. Verkeersregelinstallaties	22.600	11.300	11.300	22.600
Onderhoudsvoorz. Raadhuisplein 1 & 2	1.531.774	301.729	484.598	1.348.905
Onderhoudsvoorz. Emille Erensplein 55	338.874	48.775	20.138	367.511
Subtotaal onderhoudsvoorzieningen	**3.505.969**	**887.364**	**1.041.596**	**3.351.737**
VOORZIENINGEN MET RELATIE HEFFINGEN				
Voorz. riolen	10.022.023	0	142.696	9.879.327
Voorz. stimulering afkoppelen regenwater	138.564	0	0	138.564
Voorz. reiniging	10.206	0	0	10.206
Subtotaal voorzieningen met relatie heffingen	**10.170.793**	**0**	**142.696**	**10.028.097**

Alle bedragen in €

Omschrijving	Begroot saldo per 01-01-2024	Vermeerdering in 2024	Vermindering in 2024	Saldo per 31-12-2024
TOTAAL VOORZIENINGEN	**18.428.209**	**905.515**	**1.290.565**	**18.043.159**
TOTAAL GENERAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	**61.883.317**	**3.720.589**	**2.340.182**	**63.263.724**

Bijlage 4C - Omschrijving reserves en voorzieningen

Bijlage 4C - Omschrijving reserves en voorzieningen

RESERVES

ALGEMENE RESERVE

Concernbuffer voor onverwachte tegenvallers, mede gebaseerd op de kans dat geschatte risico's zich daadwerkelijk voordoen.

EGALISATIERESERVES

Reserve egalisatie bouwleges

Egaliseren van opbrengsten in de tijd en het matchen van opbrengsten en uitgaven.

Reserve omgevingswet

Dekking van de opkomende kosten verband houdend met de implementatie van de Omgevingswet in de komende jaren.

Reserve inkomensdeel WWB

Buffer voor tekorten op het inkomensdeel WWB als gevolg van schommelingen in het toegekend budget.

Reserve wegenonderhoud

Het inlopen van achterstallig onderhoud wegen.

Reserve compensatie wegvallende opbrengsten Essentbelegging

Egalisatiebuffer met als doel de wegvallende rentebaten wegens versnelde aflossing van de beleggingen van de Essentgelden

Reserve egalisatie algemene uitkering

Egalisatiebuffer met als doel de schommelingen in de algemene uitkering op te vangen.

AFSCHRIJVINGSRESERVES

Reserve ondergrondse afvalcontainers

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering in ondergrondse afvalcontainers gedurende de jaren 2013 tot en met 2022.

Reserve Knopen lopen

Dekking van de afschrijvingslasten van het wandelknooppuntensysteem.

Reserve regiodeal oud Nieuwenhagen

Dekking van de kosten van het Buurtontwikkelplan Oud-Nieuwenhagen en Winkelcentrum op de Kamp.

Reserve Hoogstraat 28-32

Deze reserve, die is gevormd uit de reserve Transformatie, is ingesteld om de afschrijvingslasten te dekken zolang de objecten in eigendom zijn en nog niet zijn gesloopt. Zodra de sloop aan de orde is dient deze reserve om het waarschijnlijke tekort op de binnenstedelijke herstructurering op te vangen.

Reserve Kloosterstraat 1/1A

Dekking van de herontwikkeling van de locatie Kloosterstraat 1/1A.

Reserve investeringen binnenklimaat gebouwen

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investeringen: binnenklimaat Harlekijn, binnenklimaat Speurneus, renovatie De Wissel 2011, luchtbeh. zwembad In de Bende 2011

Reserve toplaag kunstgras Strijthagen

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering toplaag kunstgras Strijthagen.

Reserve sportkooi Brandenberg

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering sportkooi Brandenberg.

Reserve renovatie kantine Heigank

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering kantine Heigank.

Reserve kunstgras Heigank

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering kunstgras Heigank.

Reserve kunstgras Ter Waerden

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering kunstgras Ter Waerden.

Reserve accommodatie Sport & Leisure

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering accommodatie Sport & Leisure.

Reserve accommodatie Sport & Leisure - dak

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering dak Sport & Leisure.

Reserve accommodatie nieuw zwembad Landgraaf

Dekking van de afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering nieuw zwembad Landgraaf.

Reserve vervanging hekwerk Strijthagen

Dekking van de afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering vervanging hekwerk Strijthagen.

Reserve Kennis-, Informatie- en Adviesplein

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering KIA.

Reserve buurtontmoetingsplek Ter Waerden

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering buurtontmoetingsplek Ter Waerden.

Reserve accommodaties voor de 21e eeuw

Reserve ter dekking van de afschrijvingslasten van het MFC An de Voeëgelsjtang en basisschool 't Valder.

Reserve afschrijving toekomstbestendige accommodaties

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit investeringen in relatie tot toekomstbestendig accommodatiebeleid.

Reserve stimulering verbinden en samenwerken

Dekking van innovatieve projecten op het gebied van samenwerking binnen het sociaal domein.

Reserve onvoorziene kosten accommodatieplan

Dekking onvoorziene uitgaven ter uitvoering van toekomstbestendig accommodatiebeleid.

Reserve doorstroomlocatie Gravenrode

Dekking van afschrijvingslasten van de doorstroomlocatie Gravenrode.

Reserve accommodatie wijkcentrum Eikske

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering wijkcentrum Eikske.

Reserve herinrichting buitengebied wijkcentrum An de Koel

Dekking van de afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering herinrichting buitengebied wijkcentrum An de Koel.

Reserve voetbalcomplex VV Schaesberg

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit aanpassing van complex VV Schaesberg.

Reserve LED-informatiewagens

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering 2 LED informatiewagens.

Reserve speelplek Veeweg

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit de investering speelvoorziening aan de Veeweg.

Reserve politievleugel

Dekking van afschrijvingslasten voortvloeiend uit de aankoop van de politievleugel.

ONDERHOUDSRESERVES

Reserve onderhoud af te stoten panden

Dekking van onderhoud aan af te stoten panden.

Reserve onderhoud peuterspeelzalen

Dekking van het jaarlijks uit te voeren correctief onderhoud aan peuterspeelzalen.

Reserve onderhoud sociaal-culturele accommodaties

Dekking van het jaarlijks uit te voeren correctief onderhoud aan sociaal culturele accommodaties.

Reserve onderhoud woonwagencentra

Dekking van het jaarlijks uit te voeren correctief onderhoud aan woonwagencentra.

Reserve onderhoud binnenring

Financiële afdekking van de onderhoudskosten van de Euregioweg (binnenring).

OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES

Reserve activiteiten Mensontwikkelbedrijf

Dekking voor het ontwikkelen van activiteiten ter bevordering doorstroming naar de arbeidsmarkt van kandidaten van het Mens-Ontwikkelbedrijf.

Reserve project verbetering dienstverlening

Als gevolg van vertraagde start project lopen kosten over de jaargrens heen, waardoor budgetoverschotten naar volgende boekjaren moeten worden overgeheveld.

Reserve transformatie

Reserve ter mede bekostiging van de herstructureringsopgave en de daaraan gerelateerde vraagstukken.

Reserve evenementenfonds

Dekking van kosten ten behoeve van subsidieaanvragen voor A- en B-evenementen.

Reserve randweg Abdissenbosch

Reserve ten behoeve van de aanleg van de randweg Abdissenbosch.

Reserve eerherstel kasteel Schaesberg

Het dekken van de projectkosten "Eerherstel Slot Schaesberg", bestaande uit onderzoek en communicatie.

Reserve instandhouding religieus erfgoed

Instandhouding van wegkruisen, kappelletjes en ander religieus erfgoed.

Reserve monumentenbeleid

Het nastreven van het behoud van monumenten in goede kwaliteit middels subsidiëring en informatievoorziening.

Reserve klimaatbeleid

Reserve ten behoeve van de uitvoering van projecten in het kader van het klimaatuitvoeringsprogramma Landgraaf 2009-2012.

Reserve project 1 zonnepanelen

Reserve ter afdekking van het debiteurenrisico voortvloeiend uit de verstrekte geldleningen in het kader van het project zonnepanelen.

Reserve leader projecten

Reserve ter dekking van kosten voortvloeiend uit de actieve ondersteuning van plaatselijke initiatieven voor de sociale en economische ontwikkeling van het platteland, die tevens bijdragen aan de kwaliteit van het unieke landschap.

Reserve invulling personele taakstelling bestemmingsplannen

Dekking van een bestaande (oude) taakstelling op de personele lasten van de afdeling ROG, jaarlijks ingevuld door het afwikkelen van bestemmingsplannen in opdracht van derden.

Reserve project Hoogstraat – Emmastraat

Deze reserve, die is gevormd uit de reserve Transformatie, is ingesteld om de afschrijvingslasten te dekken zolang de objecten in eigendom zijn en nog niet zijn gesloopt. Zodra de sloop aan de orde is dient deze reserve om het waarschijnlijke tekort op de binnenstedelijke herstructurering op te vangen.

Reserve rood voor groen

Het stimuleren van groen- en natuurontwikkeling ter compensatie van toegenomen bebouwingsdichtheid.

Reserve afboeking vastgoed Europaweg Noord

Het stimuleren van groen- en natuurontwikkeling ter compensatie van toegenomen bebouwingsdichtheid.

Reserve taalonderwijs

De reserve wordt ingezet ter bestrijding van laaggeletterdheid.

Reserve combinatiefuncties

Reserve ter financiering van activiteiten in het kader van de implementatie van combinatiefuncties.

Reserve NASB

Reserve ten behoeve van activiteiten in het kader van het uitvoeringsprogramma sport 2011-2014.

Reserve toekomstbestendig accommodatiebeleid

Dekking van incidentele kosten c.q. afschrijvingslasten voortvloeiend uit investeringen in relatie tot toekomstbestendig accommodatiebeleid.

Reserve jeugdpreventieplan

Ter voorkoming van verhoogd gebruik van zwaardere vormen van jeugdhulp.

Reserve inburgering

Dekking van toekomstige kosten re-integratie en participatie in verband met dalende rijksbijdragen.

Reserve gezond in de stad

Financiering van de vier programmaonderdelen (JOGG, Gezond in Nieuwenhagen, Informele zorg en continueren van sport- en beweeginitiatieven in het voorliggend veld) die bijdragen aan het verminderen van gezondheidsachterstanden door een brede benadering en integrale aanpak.

Reserve woonwagens

Reserve gecreëerd naar aanleiding van door de gemeenteraad vastgestelde nota "woonwagenbeleid". De reserve wordt aangewend om invulling te geven aan de doelstellingen die in dit beleidskader zijn gesteld.

Reserve IZA

Veiligstellen van terugontvangen vermogen IZA Nederland i.v.m. liquidatie.

Reserve ICT-plan

Dekking van kosten voortvloeiend uit de uitwerking van het gemeentelijk ICT-plan.

VOORZIENINGEN

VOORZIENINGEN VOOR VERPLICHTINGEN, VERLIEZEN EN RISICO'S

Voorziening frictie professionele welzijnsorganisaties

Financiering van frictiekosten voortvloeiend uit de professionalisering van welzijnsorganisaties.

Voorziening oninbaar Kredietbank

Dekking van de oninbaarheid van verleende kredieten.

Voorziening assurantie eigen risico

Dekking van WA-claims beneden het eigen risico van € 2.269 die niet door de verzekeraar gedekt worden.

Voorziening wethouders pensioenen

Dekking waardeoverdrachten van pensioenen van wethouders en nabestaanden in voorkomende gevallen.

Voorziening wachtgeld wethouders

Dekking van wachtgeld t.b.v. voormalige wethouders.

Voorziening WAO/WIA/WGA

Dekking van kosten in verband met eigen risico WAO, WIA en WGA.

ONDERHOUDSVOORZIENINGEN

Voor diverse accommodaties en gebouwen zijn meerjarige onderhoudsplannen gemaakt.
De onderhoudskosten komen ten laste van vooraf gevormde onderhoudsvoorzieningen.
De onderhoudslasten worden hiermee gelijkmatig verdeeld over de verschillende begrotingsjaren.

VOORZIENINGEN MET RELATIE HEFFINGEN

Voorziening riolen

In 2014 gevormde voorziening ter voorkoming van te grote schommelingen in de rioolbelastingtarieven. Op basis van oude BBV-richtlijnen werd tot en met 2013 gewerkt met een egalisatiereserve riolen.

Voorziening stimuleringsregelen afkoppelen regenwater

Gedurende de looptijd van de stimuleringsregeling "afkoppelen regenwater van private verharding" de opkomende kosten hier uit te dekken.

Voorziening reiniging

In 2014 nieuw gevormde voorziening met als doel verwachte kostenstijgingen geleidelijk naar de burgers door te voeren via tarifering. Het verschil tussen uitgaven en inkomsten wordt via deze voorziening gedekt. Op basis van de oude BBV-richtlijnen werd hiervoor een reserve reini

5. Algemene uitkering 2021-2024

Bijlage 5 - Algemene uitkering

Nr.	Maatstaven	2021	2022	2023	2024
A.	UITGAVENMAATSTAVEN WAAROP UITKERINGSFACTOR VAN TOEPASSING IS (UITKERINGSBASIS)				
1 e	OZB waarde van de niet-woningen	112.533	113.597	114.661	114.661
2	Inwoners	5.982.326	5.961.472	5.931.392	5.899.984
3 a	Éénouder huishoudens	1.147.750	1.074.234	1.074.652	1.074.652
3 b	Huishoudens	1.680.177	1.680.177	1.680.177	1.680.177
3 c	Eenpersoonshuishoudens	314.797	314.615	314.127	313.517
3 d	Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	19.550	19.550	19.538	19.538
3 e	Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	69.195	69.195	69.153	69.153
3 f	Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	55.150	55.150	55.117	55.117
3 g	Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	544.268	497.418	497.684	497.684
3 h	Ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	858.330	778.451	773.832	766.343
3 i	Medicijngebruik met drempel	3.365.791	3.348.505	3.325.215	3.300.576
3 j	Bedden	92.364	92.364	92.364	92.364
4 a	Jongeren < 18 jaar	4.163.280	3.913.853	3.889.729	3.852.085
4 b	Inwoners< 65 jaar	116.158	114.516	112.702	110.904
5	Ouderen > 64 jaar	977.648	999.835	1.024.124	1.047.173
5 a	Ouderen >74 en < 85 jaar	81.651	86.201	90.538	94.056
5 b	Ouderen 65 t/m 74 jaar	1.059	1.062	1.072	1.082
5 c	Ouderen 85 jaar en ouder	196	204	209	218
7	Huishoudens met lage inkomens	193.210	193.210	193.210	193.210
7 c	Huishoudens met lage inkomens met drempel	3.079.669	3.078.688	3.076.103	3.072.672
7 d	Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	105.820	105.820	105.746	105.746
7 e	Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	254.287	254.292	254.119	254.119
7 f	Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	141.024	141.026	140.930	140.930
7 g	Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	247.900	224.834	223.502	221.338
7 h	Gemiddeld gestandaard. inkomen (huishoudens)	-1.256.425	-1.148.294	-1.148.910	-1.148.910
7 i	Gemid. gestand. inkomen (huish. met kinderen)	-983.865	-899.152	-899.624	-899.624
7 j	Gemid. gestandaard. inkomen 65 t/m 74 jaar	216.946	216.946	216.798	216.798
7 k	Gemid. gestandaard. inkomen 75 t/m 84 jaar	521.787	521.798	521.431	521.431
7 l	Gemid. gestandaard. inkomen 85 jaar en ouder	289.770	289.774	289.569	289.569
8 a	Bijstandsontvangers	2.186.847	2.186.481	2.186.481	2.186.481
8 b	Loonkostensubsidie	1.954	1.954	1.954	1.954
8 c	Bijstandshuish. met minderjarige kinderen	185.121	169.184	169.273	169.273
8 d	Bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	466.401	426.235	426.459	426.459

8 e	Re-integratie klassiek	1.029.153	1.028.700	1.028.270	1.027.827
11 a	Uitkeringsontvangers	405.195	405.195	405.195	405.195
11 b	Uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	3.912.276	3.637.410	3.637.336	3.635.419
11 c	Wajong	778.748	777.979	775.956	773.334
12	Minderheden	290.736	290.718	290.718	290.718
13	klantenpotentieel lokaal	1.727.078	1.726.704	1.726.329	1.725.579
14	Klantenpotentieel regionaal	816.507	816.507	816.507	816.507
15 b	Extra groei leerling VO	54.699	54.699	54.699	54.699
15 d	Leerlingen (V) SO	47.065	47.065	47.065	47.065
15 e	Leerlingen VO	608.213	608.213	608.213	608.213
15 j	Basisonderw.leerl. met leerlingengewicht 0,3	-226.956	-207.444	-207.556	-207.556
15 k	Basisonderw.leerl. met leerlingengewicht 1,2	-225.743	-206.327	-206.438	-206.438
16	Land	101.032	101.032	101.032	101.032
18	Land * bodemfactor gemeente	66.149	66.149	66.149	66.149
19	Binnenwater	228	228	228	228
21	Oppervlakte bebouwing	127.676	127.676	127.676	127.676
22	Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor	630.256	630.256	630.256	630.256
22 a	Oppervlakte bebouwing woonkern	466.132	466.132	466.132	466.132
23	Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfact.	18.300	18.300	18.300	18.300
23 a	Oppervlakte bebouwing buitengebied	23.062	23.062	23.062	23.062
24 b	Woonruimten	1.058.263	1.058.263	1.058.263	1.058.263
25 b	Woonruimten * bodemfactor woonkernen	942.307	942.307	942.307	942.307
29	Historische woningen in bewoonde oorden	80.829	80.829	80.829	80.829
31 a	Investeringsbudget Stedelijke vernieuwing	7.684	7.684	7.684	7.684
31 b	Investeringsbudget Stedelijke vernieuwing	6.185	6.185	6.185	6.185
32 b	Omgevingsadressendichtheid (OAD)	1.579.190	1.579.730	1.580.540	1.581.351
34	Oeverlengte * bodemfactor gemeente	2.192	2.192	2.192	2.192
35 a	Oeverlengte * bodemfactor * dichtheidsfactor	16.456	16.382	16.301	16.217
36	Meerkernigheid	27.215	27.215	27.215	27.215
36 a	Kernen met 500 of meer adressen	60.296	60.291	60.279	60.263
37	Meerkernigheid * bodemfactor buitengebied	44.635	44.635	44.635	44.635
38	Bedrijfsvestigingen	190.067	190.067	190.067	190.067
39	Vast bedrag per gemeente	250.082	250.082	250.073	250.073
	Totaal maatstaven waarop uitkeringsfactor van toepassing is - uitkeringsbasis (A)	40.147.880	39.561.311	39.499.025	39.411.406
B.	UITKERINGSFACTOR	1,656	1,7	1,726	1,751
C.	UITKERINGSBASIS * UITKERINGSFACTOR (A*B)	66.484.890	67.254.228	68.175.317	69.009.373

D.	UITGAVENMAATSTAVEN WAAROP UITKERINGS-FACTOR NIET VAN TOEPASSING IS				
56 d	Suppletie uitkering integratie sociaal domein	774	774	774	774
E.	INTEGRATIE- EN DECENTRALISATIEUITKERINGEN WAAROP UITKERINGSFACTOR NIET VAN TOEPASSING IS				
71	Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches	121.239	121.239	121.239	121.239
103	Gezond in de stad	85.403			
170	Decentralisatie provinciale taken vergunning-verlening, toezicht en handhaving	75.396	75.396	75.396	75.396
205	Voorschoolse voorziening peuters	56.066	56.066	56.066	56.066
223	Armoedebestrijding kinderen	205.888	205.888	205.888	205.888
260	Integratie-uitkering voogdij/18+	1.962.795	1.962.795	1.962.795	1.962.795
261	Integratie-uitkering participatie	10.241.220	9.786.429	9.394.006	8.991.906
308	Inburgering	49.564	110.158	121.187	121.187
	Totaal integratie- en decentralisatieuitkeringen	12.797.571	12.317.971	11.356.801	11.534.477
F.	INKOMENSMAATSTAVEN				
1 a	Waarde woningen eigenaar	-433.961	-438.412	-441.750	-446.201
1 c	Waarde niet-woningen eigenaar	-2.422.317	-2.495.287	-2.569.688	-2.646.950
1 f	Waarde niet-woningen gebruiker	-295.953	-298.613	-301.303	-304.890
	Totaal inkomensmaatstaven (F)	-3.152.201	-3.232.312	-3.312.741	-3.398.041
G.	ONDERUITPUTTING BCF	0	0	0	0
H.	**TOTAAL ALGEMENE UITKERING (C+D+E+F+G)**	**76.131.035**	**76.340.662**	**76.799.927**	**77.146.583**
Algemene uitkering in vorige meerjarenbegroting (I)		73.073.098	72.527.344	73.565.818	73.565.818
Absolute verhoging/verlaging t.o.v. vorige meerjarenbegroting		**3.057.937**	**3.813.318**	**3.234.109**	**3.580.765**

Reserveringen in de meerjarenramingen		2021	2022	2023	2024
	Stelposten lasten begroting 2021				
	Loon-en prijscompensatie 2021		50.000	50.000	50.000
	Loon-en prijscompensatie 2022			50.000	50.000
	Loon-en prijscompensatie 2023				50.000
	Loon-en prijscompensatie 2024				

	Toezicht en handhaving kinder- en gastouderopvang en peuterspeelzalen	26.670	26.670	26.670	26.670
	Ambulantisering GGZ	67.074	78.720	80.642	80.642
	Integratie-uitkering Inburgering	49.564	110.158	121.187	121.187
	Donorwet	12.779	12.963	13.232	13.232
	BBZ levensvatbaarheidonderzoeken	22.600	23.015	23.594	23.594
	Saldo reserveringen en correcties in jaarschijf	**178.687**	**301.526**	**365.325**	**415.325**
Af	Reserveringen vorige meerjarenbegroting	121.042	196.042	271.042	271.042
	Mutaties reserveringen t.o.v. meerjarenbegroting 2021-2024	57.645	105.484	94.283	144.283
C:	**BUDGETTAIR EFFECT**	**3.000.292**	**3.707.834**	**3.139.826**	**3.436.482**
	Gebruik egalisatiereserve algemene uitkering				
	Storting algemeen		335.079		165.727
	Onttrekking algemeen	273.463		431.929	
BUDGETTAIR EFFECT incl. gebruik egalisatiereserve		**3.273.755**	**3.372.755**	**3.571.755**	**3.270.755**
	Functionele vertaling naar begroting 2021-2024				
	Invoering verplichte zorg GGZ inrichting (verlaging decentralisatie-uitkering)	-29.000	-30.000	-31.000	-32.000
	Brede impuls combinatiefuncties/sportcoaches (verhoging decentralisatie-uitkering)	2.755	2.755	2.755	2.755
	Lasten jeugddeel social domein	1.400.000	1.500.000	1.700.000	1.700.000
Resterend budgettair effect op (lopende) begroting		**1.900.000**	**1.900.000**	**1.900.000**	**1.600.000**

Verloop egalisatiereserve algemene uitkering	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Stand per 01-01	1.259.534	1.126.675	1.449.857	1.356.122
Stortingen eerdere meerjarenbegroting	150.416	0	338.194	338.194
Stortingen nieuwe meerjarenbegroting 2021 - 2024	0	1.160.079	0	165.727
Onttrekkingen eerdere meerjarenbegroting	9.812	836.897	0	0
Onttrekkingen nieuwe meerjarenbegroting 2021 - 2024	273.463	0	431.929	0
Begroot ultimo	**1.126.675**	**1.449.857**	**1.356.122**	**1.860.043**

6. Toelichting verbonden partijen

Onderdeel I. Gemeenschappelijke Regelingen

1. Anti-discriminatievoorziening - Centrumgemeente Maastricht

Besluit tot deelneming	Collegebesluit van 3 maart 2009 (toestemming raad 9 april 2009)
Juridische rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling (2 centrumgemeenten)
Programma	1. Veiligheid
Bestuurlijk belang	Provincie breed uitvoeren wettelijke verplichting ADV
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: M. Broekmans (Bestuurlijke en Concern Zaken) Financieel: R. Swelsen (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

Het doel van de Regeling is het aan de inwoners van de deelnemende gemeenten bieden van toegang tot een antidiscriminatievoorziening en het daardoor (laten) oprichten en het in stand houden van de AntiDiscriminatieVoorziening Limburg (ADV-Limburg).

Actieve informatieplicht

N.v.t.

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

De meest efficiënte gezamenlijke invulling van deze wettelijke verplichting.

Ontwikkelingen

De ADV Limburg ontwikkelt zich mede door de gezamenlijke aanpak verder tot expertisecentrum voor de gehele provincie en creëert draagvlak voor een effectieve en duurzame aanpak van discriminatie.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

Geen bijzonderheden.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	n.v.t.	n.v.t.
- structureel dividend		n.v.t.
- structurele bijdrage in exploitatie		€ 16
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t.
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t.
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar		n.v.t.

De jaarlijkse gemeentelijke bijdrage wordt betaald aan de centrumgemeente Maastricht, naar rato van het aantal inwoners per 1-1 van het lopende begrotingsjaar (bron: CBS).

(Financiële) Risico's

Geen Bijzonderheden.

2. Bestuursovereenkomst informele zorg - Gemeente Heerlen

Besluit tot deelneming	Bestuursovereenkomst samenwerking informele zorg
Juridische rechtsvorm	Publiekrechtelijk. Gemeenschappelijke regeling
Programma	6. Sociaal domein
Bestuurlijk belang	Via stuurgroep WMO: wethouder A. Schiffelers
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: F. Zijlstra (Maatschappelijke Ontwikkeling) Financieel: M. Theunissen (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

Het gezamenlijk subsidiëren van de instellingen.

Actieve informatieplicht

N.v.t.

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

De bestuursovereenkomst is in 2019 aangegaan. Hiermee heeft gemeente Landgraaf de subsidiering van Cizop, Buddyzorg en Levanto vrijwilligers overgedragen aan gemeente Heerlen. Dit met als doel om te besparen op de administratieve lasten van zowel de gemeente als de instellingen. Zij hoeven nog maar op 1 plek hun aanvraag en verantwoording in te dienen. Daarnaast kunnen de deelnemende gemeenten, middels een periodiek overleg, eenduidiger inhoudelijk sturen op de te behalen resultaten en ontwikkelpunten, die enkele lokale verschillen daargelaten, voor alle gemeenten hetzelfde zijn.

Ontwikkelingen

In overleg met de instellingen zijn subsidievoorwaarden opgesteld. Middels regionale voortgangs-overleggen wordt de voortgang op deze voorwaarden gemonitord. Daarnaast is in de

bestuursovereenkomst een evaluatie van de regionale samenwerking ten behoeve van de subsidiering van de organisaties voorzien begin 2021.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

Geen bijzonderheden.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	n.v.t.	n.v.t.
- structureel dividend		n.v.t.
- structurele bijdrage in exploitatie		€ 88
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t.
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t.
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar		n.v.t.

(Financiële) Risico's

Geen bijzonderheden.

3. BsGW (Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen) - Roermond

Besluit tot deelneming	Opgericht in 2011
Juridische rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam
Programma	0. Bestuur en ondersteuning 7. Volksgezondheid en milieu
Bestuurlijk belang	Wethouder C. Wilbach vertegenwoordigt de gemeente Landgraaf in het Algemeen Bestuur
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: M. Ubachs (Planning en Control) Financieel: M. Ubachs (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

De BsGW draagt zorg voor het heffen en innen van alle lokale belastingen en beheert de basisregistratie WOZ (administratie en waardering).

Tot het takenpakket horen:
- Advisering en opstellen van conceptverordening(en);
- De opbouw van benodigde basisregistraties;
- Het opleggen en innen van de aanslagen tot en met de
- Dwanginvordering en oninbaar verklaring;

- Afhandeling van klantreacties gedurende al deze processtappen.

De BsGW doet dit tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs/prestatie verhouding gekoppeld aan een optimaal niveau van dienstverlening. In het kader van efficiency hoort hierbij ook de uitbouw van de samenwerking als groeimodel gericht op uitbreiding met andere deelnemende gemeenten.

Actieve informatieplicht

BsGW stelt jaarlijks een begroting op waarover de gemeente haar zienswijze mag kenbaar maken. Verder worden 4 bestuursrapportages en uiteindelijk het jaarverslag en de jaarrekening opgesteld ter verantwoording. Daarnaast ontvangt elke gemeente per kwartaal een uitvoeringsrapportage waarbij over de te ontvangen belastingen en heffingen wordt gerapporteerd.

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

In de begroting 2017 zijn op basisverordeningen de tarieven voor belastingen en heffingen vastgesteld. BsGW draagt zorg voor het innen van de opbrengsten belastingen en heffingen voor de komende jaren. Van BsGW wordt verwacht dat zij dit tegen een zo laag mogelijke prijs doen in combinatie met de verwachte kwaliteit zoals deze in de dienstverleningsovereenkomst is vastgelegd.

Ontwikkelingen

BsGW telt inmiddels 30 deelnemende gemeenten en 2 waterschappen. Slechts 3 Limburgse gemeenten nemen niet deel in BsGW. BsGW zal deze gemeenten niet meer actief benaderen voor deelname, maar de komende tijd vooral nadruk leggen op het verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening richting de deelnemende gemeenten en kostenreductie. Daarvoor is er en ondernemingsplan opgesteld dat in de komende jaren wordt uitgevoerd.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

De gemeente Landgraaf heeft de uitvoeringsaken belastingen en heffingen in zijn geheel overgedragen aan BsGW. De gemeente Landgraaf blijft verantwoordelijk voor het vaststellen van de tarieven via de verordeningen. Het beleid daartoe wordt jaarlijks vastgesteld door de raad.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€ 0	€ 0
- structureel dividend	€ 0	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 490	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij *	€ 1.190	€ 1.190
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij *	€ 5.630	€ 5.628
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	€ 0	

(Financiële) Risico's

BsGW voert een eigen risicomanagement uit en op basis daarvan houden zij een weerstandscapaciteit aan

waarmee ze de majeure risico's kunnen opvangen, mochten deze opkomen. Op dit moment speelt bij BsGW een belangrijk risico: proceskosten WOZ-bezwaren. In de begroting is het bedrag voor proceskosten geraamd, hierbij is de laatste jaren echter sprake va neen onderschrijding. De Raad heeft bij het vaststellen van de jaarrekening 2019 en meerjarenbegroting 2021-2024 een zienswijze ingediend om de teveel geraamde kosten terug te betalen aan de gemeenten.

4. Bureau VSV (leerplicht) - Centrumgemeente Heerlen

Besluit tot deelneming	Besluit bestuursovereenkomst in 2003
Juridische rechtsvorm	Publiekrechtelijk, aan het college van de gemeente Heerlen opgedragen taak.
Programma	4. Onderwijs
Bestuurlijk belang	Stuurgroep: wethouder A. Schiffelers
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: F. Kettenis (Maatschappelijke Ontwikkeling) Financieel: R. Swelsen (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Stuurgroep VSV

Openbaar belang dat wordt behartigd

Het uitvoeren van de leerplichtwet, regionaal meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten.

Actieve informatieplicht

De sturings- en beheersingsdocumenten die periodiek worden voorgelegd aan de gemeente zijn:

1. Begroting.
2. Kwartaalrapportages.
3. Jaarrekening en jaarverslag

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

Op 14 juli 2020 is het college akkoord gegaan met de vernieuwde Bestuursovereenkomst 2020, inzake Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten. Voor 1 augustus 2020 zullen alle Parkstadgemeenten deze overeenkomst ondertekenen. Ook met de nieuwe overeenkomst heeft de gemeente Landgraaf haar taken op dit gebied overgedragen aan het Bureau VSV dat onderdeel uitmaakt van de gemeente Heerlen. Het doel is het realiseren van een sluitende regionale aanpak ter voorkoming van voortijdig schoolverlaten en regionale samenwerking voor de uitvoering van de leerplicht wet.

Ontwikkelingen

Gekoppeld aan de nieuwe bestuursovereenkomst is de meerjarenbegroting vanaf 2020 gedeeld. Deze meerjarenbegroting zal de overgedragen taken waarborgen.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

De afspraak is om de projecten 'Schoolcoach' en 'Kwetsbare jongeren' door te voeren. Deze zijn vanaf 2021 vertaald in de begroting.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t
- aandelenkapitaal	n.v.t.	n.v.t.
- structureel dividend		n.v.t.
- structurele bijdrage in exploitatie		€ 183
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t.
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t.
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar		n.v.t.

(Financiële) Risico's

Het verlagen van de bijdragen door gemeenten en andere financiers, waardoor de exploitatie van bureau VSV op termijn onder druk komt te staan.

5. Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad opvang en beschermd wonen WMO 2015 - Centrumgemeente Heerlen

Deelname besluit	Besluit Raad Gemeenschappelijke Regeling
Juridische rechtsvorm	Publiekrechtelijk. Gemeenschappelijke Regeling
Programma	6. Sociaal Domein
Bestuurlijk belang	Wethouder A. Schiffelers
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: R. Dautzenberg (Maatschappelijke Ontwikkeling) Financieel: M. Theunissen (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

De centrumregeling regionale samenwerking Parkstad opvang en beschermd wonen Wmo 2020 is in het leven geroepen om de taak opvang en beschermd wonen binnen de Wmo binnen Parkstad uit te voeren. De verantwoordelijkheden voor de taak liggen bij de deelnemende gemeenten. Het Rijksbudget wordt verstrekt aan de centrumgemeente Heerlen.

Actieve informatieplicht

De sturings- en beheersingsdocumenten die periodiek worden voorgelegd aan de gemeente zijn:
1. Begroting.
2. Jaarrekening en jaarverslag

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

Binnen Parkstad Limburg worden taken in toenemende mate gemeenschappelijk uitgevoerd. Bij deze taak moeten de centrumgemeente en de andere Parkstadgemeenten samenwerken omdat ze samen de

verantwoordelijkheid en het budget hebben. Maar ook vanuit de inhoudelijke noodzaak omdat bij opvang en beschermd wonen de individuele gemeenten een belangrijke rol spelen in het voortraject en de nazorg.

Ontwikkelingen

In 2018 is Parkstadbreed de toekomstvisie maatschappelijke opvang en beschermd wonen vastgesteld. In 2019 is gestart met de eerste uitvoeringsagenda als voorbereiding op de verdere decentralisatie opvang en beschermd wonen. Uitgangspunt hierbij is dat elke gemeente verantwoordelijk is en de financiële middelen ontvangt voor het beschermd wonen en op termijn maatschappelijke opvang van haar inwoners en dat deze zorg zoveel mogelijk in de eigen omgeving moet worden geleverd. Dit betekent dat de centrumgemeente constructie wordt herzien en dat er nieuwe afspraken over financiering en verantwoordelijkheden worden gemaakt. Uitgangspunt is dat regionale voorzieningen ook regionaal bekostigd blijven. De decentralisatie voor beschermd wonen gaat in op 1 januari 2020 met een ingroeipad van 10 jaar. Het besluit over de decentralisatie van de maatschappelijke opvang is uitgesteld tot 2024.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

De gemeente bewaakt via de stuurgroep Wmo Parkstad de uitvoering van de centrumregeling via de jaarlijkse rapportages en het voorbereiden van de begroting.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	n.v.t.	n.v.t.
- structureel dividend		n.v.t.
- structurele bijdrage in exploitatie		€ 0
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t.
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t.
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar		n.v.t.

Naast rijksmiddelen die de gemeente Heerlen rechtstreeks ontvangt, geven de deelnemende gemeenten een bijdrage naar rato van het inwonersaantal indien de rijksmiddelen ontoereikend zijn. Voor 2020 wordt verwacht dat de rijksmiddelen toereikend zijn.

(Financiële) Risico's

N.v.t.

6. GGD Zuid-Limburg - Geleen

Besluit tot deelneming	Besluit Raad 15-12-2005 Gemeenschappelijke Regeling GGD Zuid-Limburg
Juridische rechtsvorm	Publiekrechtelijk. Gemeenschappelijke Regeling
Programma	7. Volksgezondheid en milieu
Bestuurlijk belang	Lid Algemeen Bestuur: wethouder A. Schiffelers Plv. lid Algemeen Bestuur. Burgemeester R. Vlecken
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: N. Offermans (Maatschappelijke Ontwikkeling) Financieel: M. Theunissen (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

De GGD heeft een taak op het gebied van preventieve gezondheidszorg. Een aantal taken is vastgelegd in de Wet Publieke Gezondheid.

Actieve informatieplicht

De sturings- en beheersingsdocumenten die periodiek worden voorgelegd aan de gemeente zijn:
1. Begroting.
2. Jaarrekening en jaarverslag

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

De GGD wordt beschouwd als een instituut dat hoogwaardige kwaliteit levert en is een belangrijke partner in de realisatie van het gezondheidsbeleid. De komende jaren is het streven erop gericht om de Trendbreuk te realiseren en wordt gewerkt aan een nieuw basispakket voor de Jeugdgezondheidszorg

Ontwikkelingen

Het algemeen bestuur van de GGD heeft het Meerjarenperspectief 2020-2023 vastgesteld. Dit betekent dat de inhoudelijke en financiële kaders de komende jaren onderwerp van gesprek zijn met de 16 Zuid-Limburgse gemeenten. Daarnaast is het regionale gezondheidsbeleid geactualiseerd en eind 2019 door de gemeenteraden vastgesteld. Daarbij wordt naast de wettelijke taken ingezet op het realiseren van de Trendbreuk in 2030, waarbij de focus wordt gelegd op de jeugd als gezonde generatie. De uitvoering is belegd bij het programmabureau Trendbreuk dat bij de GGD is ondergebracht.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

De gemeente bewaakt dat de GGD de hoogwaardige kwaliteit blijft leveren en onderneemt activiteiten die er op gericht zijn om meer inzicht in de begroting en exploitatie van de GGD ZL te verkrijgen. Voor wat betreft de ontwikkeling van de GGD, als netwerkpartner binnen het gehele sociaal domein geldt dat de gemeente en de GGD samen zoeken naar antwoorden op de inhoudelijke ambities. Hierbij wordt gezocht naar slimme verbindingen op inhoudelijk, organisatorisch en financieel vlak.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	n.v.t.	n.v.t.
- structureel dividend	n.v.t.	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 1.743*	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij	€ 1.814	€ 1.814
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij **	€ 21.496	€ 28.967
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	-/- 350	

** Inclusief bijdrage Veilig Thuis. Per 1 januari 2015 is Veilig Thuis op verzoek van alle gemeenten in Zuid-Limburg ondergebracht bij de GGD Zuid-Limburg en als zodanig ook verwerkt in de begroting van de GGD.*

*** Wij beschikken niet over een begrote balans. Voor wat betreft het verwachte vreemd vermogen in 2021 is uitgegaan van het vreemd vermogen per 31 december uit de jaarrekening 2019.*

(Financiële) Risico's

De financieel kwetsbare positie van de GGD is tweeledig: enerzijds is in de exploitatie onvoldoende ruimte om tegenvallers c.q. risico's op te vangen en anderzijds is ook de vermogenspositie onvoldoende om financiële risico's te dekken. Hierdoor is het weerstandsvermogen (de verhouding tussen weerstandscapaciteit en risico's) te laag.

De algemene reserve (onderdeel GGD) binnen de GGD ZL bedraagt momenteel € 1.813.808 (stand per 31 dec. 2019).

Door deelnemende gemeenten is gekozen om geen weerstandsvermogen op te bouwen bij de GGD. Mogelijke verliesbijdragen worden naar rato inwonertal door de gemeenten gedragen. Vanaf 2020 gaat de GGD de taken van de Jeugdgezondheidszorg van 0 tot 18-jarigen uitvoeren. Doordat tot 2020 elke gemeente individueel budgetafspraken en dienstverleningsafspraken hebben gemaakt met de jeugdgezondheidszorg aanbieders 0 tot 4-jarigen, is bij harmonisatie van deze afspraken binnen de Gemeenschappelijke Regeling GGD het mogelijk dat herverdelingseffecten per individuele gemeente ontstaan.

De GGD ZL geeft in de begroting en in de opgenomen consequenties van het meerjarenperspectief 2021-2024 inzicht in de financiële positie. Uit de opgenomen risico-inventarisatie blijkt dat indien deze risico's maximaal zullen opkomen, gemeenten zullen moeten bijspringen. Zie risicoparagraaf (4e W) voor het risico (Kans*Impact) voor Landgraaf.

7. Het Gegevenshuis - Landgraaf

Besluit tot deelneming	Februari 2015, College
Juridische rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam
Programma	0. Bestuur en Ondersteuning
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de GR bestaat uit een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. In beide gevallen wordt Landgraaf vertegenwoordigd door burgemeester R. Vlecken.
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: K. Collaris (FB), B. Schiffers(ROG) Financieel: R. Swelsen (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

“Het Gegevenshuis” heeft tot doel het ontzorgen van de deelnemers op het gebied van het opzetten en het beheren van object- en ruimtegerelateerde (Basis-)registraties en geometrie, alsmede het daarmee samenhangende beeldmateriaal.

Actieve informatieplicht

De sturings- en beheersingsdocumenten die periodiek worden voorgelegd aan de gemeente zijn:

1. Begroting.
2. Kwartaalrapportages.
3. Jaarrekening en jaarverslag

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

De schaalgrootte van de gemeente Landgraaf rechtvaardigt niet altijd een solitaire manier van werken. Bovendien streeft de Rijksoverheid ook naar grotere gemeenten om zo de taken die aan gemeenten worden gedecentraliseerd beter te borgen. Het samenwerken met andere (Parkstad) gemeenten zoals in de GR Gegevenshuis, is een manier om hieraan tegemoet te komen.

Ontwikkelingen

Het Gegevenshuis streeft naar het uitbreiden van dienstverlening naar de huidige deelnemers. Daarnaast zal ook het aantal deelnemers moeten toenemen om zodoende een schaalgrootte te verwerven die kostenbesparingen bij de deelnemende gemeenten mogelijk moet maken. Zo is naast de toetreding van het Waterschap Limburg op 1 januari 2017 ook de gemeente Eijsden-Margraten 1 januari 2018 toegetreden. De gemeente Sittard-Geleen is in juni 2020 toegetreden.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

Het inwinnen, beheren en leveren van data ontwikkelt zich steeds meer naar een specialisme dat nodig is om de digitale overheid vorm te geven. In 2020 zijn door Het Gegevenshuis (in navolging op de eerdere stappen de al vanaf 2017 vorm krijgen) weer nieuwe stappen gezet om de deelnemers in stelling te brengen om de slag naar datagestuurd werken te maken. Data die betrekking hebben op ruimte, bouwen, bodem, lucht, water, natuur, geluid, cultuurhistorie etc. moeten in onderling verband gebracht worden, waarbij de koppeling via de geometrie voor de hand ligt.
Er loopt in Landgraaf een traject waarbij we het ruimtelijk databeheer binnen Landgraaf synchroniseren en harmoniseren. We werken aan een systeem van eenmalige inwinning, eenmalig registreren en meervoudig gebruik. Dit leidt tot een betere efficiëntie en een verbetering van onze data.

Vanuit dit traject zijn we opties aan het bekijken die eventueel mogelijk zijn om databeheer over te brengen naar Het Gegevenshuis.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€ 0	€ 0
- structureel dividend	€ 0	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 291	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij	€ 114	€ 57
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij *)	€ 287	€ 217
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	0	

** Deze structurele bijdrage is voor de basisdeelname aan de GR en de bijdrage t.b.v. databeheer riolen.*

(Financiële) Risico's

Vooralsnog worden geen (financiële) risico's onderkend.

8. Inkoop jeugdzorg regio Zuid-Limburg – Centrumgemeente Maastricht

Besluit tot deelneming	Besluit Raad Gemeenschappelijke Regeling d.d. 23 september 2014. Besluit Raad Wijziging centrumregeling d.d. 24 september 2015. Besluit Raad Gemeenschappelijke Regeling 2019-2022 d.d. 27 september 2018.
Juridische rechtsvorm	Publiekrechtelijk. Gemeenschappelijke Regeling.
Programma	6. Sociaal Domein
Bestuurlijk belang	Wethouder A. Schiffelers
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: I. de Jel (Maatschappelijke Ontwikkeling) Financieel: M. Theunissen (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

De gemeente Maastricht is als centrumgemeente in samenwerking met de regiogemeenten verantwoordelijk voor het realiseren van een aantal voorzieningen voor jeugdhulp en het bevorderen van ketensamenwerking.

Actieve informatieplicht

De sturings- en beheersingsdocumenten die periodiek worden voorgelegd aan de gemeente zijn:
1. Begroting en uitvoeringsplan.
2. Kwartaalrapportages.

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

Binnen Zuid-Limburg wordt samengewerkt op het gebied van jeugdhulp. Het gaat daarbij om afstemming tussen de 16 gemeenten in Zuid-Limburg.

Ontwikkelingen

M.i.v. 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp. Voor de inkoop van deze jeugdhulp hebben de 16 gemeenten in Zuid-Limburg voor de niet landelijk c.q. lokaal ingekochte jeugdhulp gekozen voor gezamenlijke inkoop door middel van een centrumgemeente constructie. Er is sprake van een basispakket en een keuzepakket. Hierbij fungeert Maastricht als centrumgemeente. Deze centrumregeling is in september 2018 door de raad vastgesteld voor de periode 2019-2022. Bij deze centrumregeling hoort een Service Level Agreement. Conform de centrumregeling stelt Maastricht jaarlijks een uitvoeringsplan op, waarin de uit te voeren werkzaamheden door de centrumgemeente nader zijn uitgewerkt. De stuurgroep Jeugd ZL zal het uitvoeringsplan voor 2021 vaststellen. Het uitvoeringsplan wordt jaarlijks geactualiseerd. Ieder kwartaal wordt een actuele voortgangsrapportage verstrekt door de centrumgemeente.
Landgraaf heeft besloten alleen het basispakket af te nemen. Dit basispakket behelst de inkoop van crisishulp, verblijf en de gecertificeerde instellingen (jeugdbescherming en jeugdreclassering). De inkoop basishulp jeugd (ambulante begeleiding en behandeling) is vanaf 2019 vormgegeven op de schaal van Heerlen, Landgraaf en Voerendaal en aan JENS gegund. Inhoudelijk wordt wel inzake doelgroep arrangementen onderwijs-jeugd op regionale schaal samengewerkt.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

Samenwerking continueren en zorgen voor optimale afstemming tussen landelijke, (sub)regionale en lokale activiteiten.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	n.v.t.	n.v.t.
- structureel dividend		n.v.t.
- structurele bijdrage in exploitatie		€ 6.527
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t.
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t.
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar		n.v.t.

(Financiële) Risico's

Zie programma.

9. ISD BOL (Intergemeentelijke Sociale Dienst Brunssum, Onderbanken en Landgraaf) - Brunssum

Besluit tot deelneming	Raad: 14 december 2006, op voorstel van college d.d. 7 november 2006
Juridische rechtsvorm	Publiek, Gemeenschappelijke Regeling
Programma	6. Sociaal Domein
Bestuurlijk belang	Dagelijks Bestuur: Wethouder C. Wilbach Algemeen Bestuur: Wethouder C. Wilbach Raadsleden P. Willemsen-Nadenoen en M. van Caldenberg
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: F. Zijlstra (Maatschappelijke Ontwikkeling) Financieel: M. Ubachs (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

openbaar belang dat wordt behartigd

De drie deelnemende gemeente hebben op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen de beleidsvoorbereiding en uitvoering van hun taken met betrekking tot onderdelen van de Participatiewet overgedragen aan de ISD BOL.

Actieve informatieplicht

De sturings- en beheersingsdocumenten die periodiek worden voorgelegd aan de gemeente zijn:
1. Begroting.
2. 1e en 2e bestuursrapportage
3. Jaarrekening en jaarverslag

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

Het primaire doel van de gemeente is het beschikken over een uitvoeringsorganisatie die op betrouwbare, effectieve, efficiënte, professionele en innovatieve wijze uitvoering geeft aan de haar opgedragen taken. De eigen verantwoordelijkheid van de burger moet hierbij centraal staan. De dienst dient haar taken zo uit te voeren dat steeds zo min mogelijk mensen afhankelijk zijn of worden van een uitkering en daar waar mensen dit toch worden de tijd dat ze een beroep moeten doen op een uitkering zo kort als mogelijk te houden. Voor wat betreft de mensontwikkeling en de uitstroom naar werk zijn het gemeentelijk Werkbedrijf en het regionale Werkgeversservicepunt belangrijke partners.
De organisatie heeft ook een rol in het signaleren van mogelijke problemen op andere terreinen en daar waar aan de orde te zorgen voor een adequate doorverwijzing dan wel het zelf organiseren van de noodzakelijke ondersteuning.

Ontwikkelingen

Door de economische recessie is in de afgelopen jaren sprake geweest van een toename van het aantal personen met een WWB-uitkering. Deze toename is zowel in 2013 als in 2014 onder de prognose gebleven, waardoor we in beide jaren “voordeelgemeente” zijn geweest. Na jaren waarin we uit eigen middelen hebben moeten toeleggen op de uitkeringen is in deze jaren een klein positief resultaat gerealiseerd. Met ingang van 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Daarnaast worden vanaf deze datum de middelen van de gebundelde uitkering (BUIG) verdeeld op basis van een ander

verdeelmodel. De invoering van dit nieuw verdeelmodel, dat voor 2016 jaarlijks nog aangepast is, heeft een forse verlaging van het beschikbare budget als gevolg gehad. Dit, in combinatie met het niet dalen van het aantal mensen dat een beroep doet op de uitkering heeft vanaf 2015 een tekort opgeleverd op de BUIG. In 2017, 2018 en 2019 is wel sprake geweest van een daling van het aantal mensen met een bijstandsuitkering. Toch was het rijksbudget onvoldoende. Ondanks alle acties die ingezet zijn om de negatieve gevolgen van het nieuwe model ook meerjarig in positieve zin te beïnvloeden heeft dit niet geleid tot aanpassingen van het verdeelmodel die gunstig voor Landgraaf hebben uitgepakt. Aan de inkomstenkant is het dan ook niet de verwachting dat de verdeling van de BUIG voor de komende jaren positiever zal uitvallen. Zeker wanneer we rekening houden met de gevolgen van de COVID-19 crisis. Daar waar de cliëntenaantallen afgelopen jaren met ca. 2% gedaald zijn, is in 2020 (t.m. juni 2020) een stijging van ruim 6% zichtbaar. Zonder adequate compensatie van het Rijk zijn grote tekorten te verwachten.

Bij de bijzondere bijstand lijken we nu een stabilisatie te zien. Daar waar in 2018 nog flinke stijgingen waren, is dit voor 2019 en verwachting 2020 gestabiliseerd. De grootste kostenpost bewindvoering blijft op dit moment ca. € 1,5 mln.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

Het beleidskader voor de uitvoering van de participatiewet ligt in het meerjarenbeleidsplan “iedereen doet mee naar vermogen” en de nota “Landgraaf maakt werk van participatie”. In de laatste nota wordt de focus gelegd op toeleiding naar de arbeidsmarkt, ook van kandidaten met een afstand tot deze arbeidsmarkt. In 2018 is een plan opgesteld waarin gekomen is tot een verdere taakverdeling tussen de betrokken partijen. Hierin is afgesproken dat de kandidaten met een ontwikkelpotentieel alleen nog voor inkomensondersteuning een beroep doen op ISD BOL. Ook wordt de groep met een ontwikkelbaarheid van 0-30% gescreend en daar waar ontwikkel potentieel is overgeheveld naar het mens ontwikkelbedrijf.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	n.v.t.	n.v.t.
- structureel dividend	n.v.t.	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 20.431	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij	€ 0	€ 0
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 5.151	€ 5.315
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	€ 0	

** Voor wat betreft het verwachte vreemd vermogen in 2021 is uitgegaan van het saldo vreemd vermogen per 31 december 2021 uit de meerjarenbegroting 2021.*

(Financiële) Risico’s

Zie programma 6 Sociaal Domein, onder “Wat zijn de risico’s”.

10. Kredietbank Limburg - Geleen

Juridische rechtsvorm	Publiekrechtelijk, Gemeenschappelijke Regeling
Programma	6. Sociaal Domein
Bestuurlijk belang	Lid Dagelijks Bestuur en lid Algemeen Bestuur: wethouder C. Wilbach
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: R. van Ginneken (Maatschappelijke Ontwikkeling) Financieel: M. Ubachs (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

De Kredietbank Limburg is een gemeenschappelijke regeling die ten doel heeft:
- het op sociaal/maatschappelijk verantwoorde wijze verstrekken van krediet;
- het verrichten van activiteiten in het kader van regelen van schulden;
- het bieden van hulp aan personen die in financiële problemen zijn geraakt of dreigen te geraken; daaronder wordt mede verstaan het geven van voorlichting;
- het verrichten van financiële diensten evenals verdere handelingen die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

In het kader van de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSPN) kan de Kredietbank Limburg bewindvoeringstaken uitvoeren. De Kredietbank Limburg heeft geen winstoogmerk.

Actieve informatieplicht

De sturings- en beheersingsdocumenten die periodiek worden voorgelegd aan de gemeente zijn:
1. Begroting.
2. Kwartaalrapportages.
3. Jaarrekening en jaarverslag
4. Begrotingswijziging, voor zover noodzakelijk

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

Belangrijke doelstelling van de gemeente is het welzijn van haar burgers. Door de inzet van de Kredietbank Limburg wordt, door middel van schuldhulptrajecten, ondersteuning gegeven aan inwoners die in financiële problemen zijn gekomen en die daar zonder hulp van buiten niet meer uit dreigen te komen. De Kredietbank heeft hierbij niet alleen een rol naar de inwoners maar is ook een belangrijke samenwerkingspartner voor de gemeente en haar andere partners in het kader van vroegsignalering.

Ontwikkelingen

Door de deelname aan het Dagelijks en Algemeen Bestuur van de portefeuillehouder Armoedebeleid en Schuldhulpverlening, is directe beleidssturing bij de Kredietbank geborgd. In de afgelopen jaren is enerzijds ingezet op beheersing van de kosten, en dan met name de bijdrage in het exploitatietekort, en het optimaliseren van de dienstverlening. Dat heeft zijn beslag gekregen in de de visie ‘KBL 2.0 Anders Denken, Anders Doen’ De werkwijze vanuit deze visie is in de afgelopen jaren grotendeels uitgerold, hetgeen bijvoorbeeld geleid heeft tot uniformering van werkprocessen. Achtergrond is het willen realiseren van optimale dienstverlening tegen zo laag mogelijke kosten. Daarom is inmiddels ook een nieuwe agenda opgesteld met de aandachtspunten voor de komende jaren. De backoffice van de KBL is sinds 2014 in Geleen. De klantcontacten zijn nog steeds dicht bij de klant bij de ketenpartners (in Landgraaf bij Welsun).

Hierdoor blijft het mogelijk om aan te sluiten bij lokale ontwikkelingen en steeds te zoeken naar de beste manier om de samenwerking lokaal vorm te geven.
Om financiële tegenvallers zo veel als mogelijk te voorkomen wordt vanaf 2019 gewerkt met hogere tarieven die ervoor moeten zorgen dat de exploitatie sluitend is. Omdat gemeenten betalen op basis van realisatie kan ook bij deze hogere tariefstelling sprake zijn van een tekort indien gemeenten minder afnemen dan begroot.

Belangrijke aandachtspunten voor 2021 zijn de te verwachte hogere instroom als gevolg van een grotere groep mensen die door de coronacrisis in de financiële problemen komt. De NVVK verwacht een toename met 30% van het aantal mensen met schulden. Dit zal ongetwijfeld leiden tot een toename van het aantal mensen dat een beroep doet op ondersteuning door de KBL.

In 2021 gaat de wijziging van de Wet gemeentelijks schuldhulpverlening in. Door deze wetswijziging krijgen we als gemeente meer mogelijkheden om gegevens uit te wisselen om op die manier mensen met financiële problemen eerder te traceren. Hieraan zijn ook aan aantal verplichting voor de gemeente gekoppeld. Onder meer de termijn waarbinnen een persoon een aanbod voor schuldhulpverlening moet krijgen en termijn waarbinnen de beschikking, met daarin het plan van aanpak, afgegeven moet worden. De verwachting is dat ook door deze wetswijziging het aantal personen dat gebruik maakt van schuldhulpverlening stijgt.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

De gemeente Landgraaf is bij de oprichting van de gemeenschappelijke regeling Kredietbank Limburg in 2005 toegetreden. De Kredietbank Limburg levert diensten met betrekking tot: Sociale Kredietverlening, Schuldhulpverlening, Budgetbeheer, Beschermingsbewind en WSNP. In Landgraaf vormt de KBL de 2e lijn. De poort tot schulddienstverlening wordt gevormd door Welsun, waarbij aan de poort de dienstverlening integraal vorm gegeven wordt. Uitgangspunt is steeds om die ondersteuning in te zetten die voor de persoon nodig is, waarbij geldt zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. Door bijvoorbeeld meer in te zetten op saneringskredieten kan voorkomen worden dat bewindvoering nodig is. Naast de Kredietbank wordt samengewerkt met andere partners zoals de Intergemeentelijke Sociale Dienst, de woningvereniging en WML. 2021 zal vooral in het kader staan van uitwerken van de gevolgen van de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de overige wetswijzingen op dit gebied. Daarnaast zal ook antwoord gevonden moeten worden op het oppakken van de grotere toestroom als gevolg van de crisis.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	n.v.t.	n.v.t.
- structureel dividend	n.v.t.	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 298	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij	€ 0	€ 0
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*)	€ 12.404	€ 11.273
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	€ 0	

** Wij beschikken niet over alle benodigde gegevens om het verwachte vreemd vermogen te bepalen. Het verwachte vreemd vermogen in 2021 is bepaald aan de hand van het vreemd vermogen uit de jaarrekening 2019 en de geprognotiseerde balans 2021.*

(Financiële) Risico's

Voor 2021 is op basis van het verleden, trends en ambities van de GR-gemeenten een inschatting gemaakt over de in te zetten schuldhulpverlening voor KBL als totaal. De KBL heeft dit in de begroting 2021 nog niet vertaald naar een bijdrage per gemeente. Voor 2021 en verdere jaren is in onze begroting rekening gehouden met een bijdrage, die procentueel gelijk is aan ons aandeel in de kosten van 2019. Zowel als gevolg van de wetswijziging als de crisis wordt een toename verwacht van het aantal personen dat een beroep gaat doen op schuldhulpverlening. De omvang hiervan is nu nog niet te voorzien. Zeker is in dat het nu in de begroting opgenomen bedrag niet voldoende zal zijn.

In 2008 is een voorziening van € 2,4 mln. gevormd voor de afboeking van oninbare kredieten. Met de jaarrekening 2019 is deze voorziening, mede naar aanleiding van de bijdrage in de afschrijving op oninbare kredieten, op peil gebracht.

11. Omnibuzz - Sittard

Besluit tot deelneming	26 mei 2016: GR gepubliceerd en in werking getreden 19-2-2020: Raad akkoord met wijziging GR 21-4-2020: wijziging GR bekrachtigd door college
Juridische rechtsvorm	Publiekrechtelijk, Gemeenschappelijke Regeling
Programma	6. Sociaal Domein
Bestuurlijk belang	Lid Algemeen Bestuur: wethouder A. Schiffelers
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: I. de Jel (Maatschappelijke Ontwikkeling) Financieel: M. Theunissen (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

31 Limburgse gemeenten hebben de inkoop, aansturing van en regie over het doelgroepenvervoer ondergebracht bij de GR Omnibuzz.

Actieve informatieplicht

De sturings- en beheersingsdocumenten die periodiek worden voorgelegd aan de gemeente zijn:

1. Begroting.
2. Kwartaalrapportages.
3. Jaarrekening en jaarverslag

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

Centrale opdracht is de aanbesteding en organisatie van het doelgroepenvervoer, waaronder het huidige Regiotaxi Wmo-vervoer, door de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz namens de 31 deelnemende gemeenten. Een efficiënt, integraal en kwalitatief goed doelgroepenvervoer moet vorm krijgen middels het vormgeven aan een regiecentrale. De visie staat beschreven in de twee door de gemeenten vastgestelde regionale visies van Zuid- en Noord- en Midden-Limburg.

Ontwikkelingen

Het contract met Veolia voor de uitvoering van de Regiotaxi is beëindigd op 10 december 2016. De gemeenten hebben meer taken in het vervoer gekregen door de decentralisaties terwijl de budgetten beperkt zijn. Gemeenten hebben de ambitie om het doelgroepenvervoer toekomstbestendig te organiseren met een nadrukkelijke aansluiting op het openbaar vervoer. Daarbij is gekozen voor:

a. Het regiemodel t.b.v. de uitvoering van vervoer voor doelgroepen;
b. Een publiekrechtelijke inrichting van het regiemodel op Limburgse schaal;
c. Een gefaseerde instroom van de vervoerssoorten, te starten per 11-12-2016 met Regiotaxi en later mogelijk met Wmo-begeleid vervoer en nog later met leerlingenvervoer;
d. Andere vervoersstromen kunnen eveneens worden toegevoegd.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

De GR Omnibuzz richt zich op het uitvoering geven aan de door de gemeenten vastgestelde beleidskaders, het beleid voor het doelgroepenvervoer ligt en blijft bij de gemeenten. De uitvoering van het beleid bestaat uit de rit-aanname, de planning van de rit en de rit-uitvoering. Rit-aanname en planning komen in één hand, het zogenaamde regiemodel. De rit-uitvoering wordt aanbesteed.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	n.v.t.	n.v.t.
- structureel dividend	n.v.t.	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 1.109	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij	€ 760	€ 749
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 2.121	€ 2.012
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	€ 0	

** Wij beschikken niet over een begrote balans. Voor wat betreft het verwachte vreemd vermogen in 2021 is uitgegaan van het saldo vreemd vermogen per 31 december 2019 uit de jaarrekening 2019.*

(Financiële) Risico's

Omnibuzz heeft een inventarisatie gemaakt van de belangrijkste risico's waar de GR mee kan worden geconfronteerd. Voor deze risico's zijn vervolgens ook maatregelen benoemd om deze maximaal te beheersen. Op basis van deze risico-inventarisatie en de bijbehorende beheersmaatregelen is een inschatting gemaakt van de financiële impact en de kans dat de risico's zich voordoen. Dit vormt de basis voor het bepalen van het weerstandsvermogen. De belangrijkste geïdentificeerde risico's zijn: bezuinigingen van de gemeenten, uittreden van de gemeenten uit de GR, beheersbaarheid van het vervoer, decentralisatie van taken naar gemeenten (instroom overige vervoersstromen), uitvoering van taken omtrent Regie en Planning, beperkte bezetting leidt tot kwaliteitsrisico's, kennis van het personeel, continuïteit risico t.g.v. server beheer, inkoop en kwaliteit van informatie vervoerders.
Rekening houdende met de beheersmaatregelen die beschikbaar zijn om deze risico's te mitigeren en de mate waarin de risico's al in de begroting zijn doorgerekend wordt de maximale impact geschat op €1.308.000 voor Omnibuzz als geheel. De gemeente Landgraaf participeert voor een percentage van 4,23% in Omnibuzz. Derhalve is een risico opgenomen voor een bedrag van circa € 55.000 zijnde het aandeel van Landgraaf.

12. Parkstad IT (PIT) - Centrumgemeente Heerlen

Besluit tot deelneming	Raadsbesluit 2014
Juridische rechtsvorm	Publiekrechtelijk, Gemeenschappelijke regeling
Programma	0. Bestuur en Ondersteuning
Bestuurlijk belang	Burgemeester R. Vlecken
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: C. Reijnders (Facilitaire Bedrijf) Financieel: B. Raven (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

N.v.t.

Actieve informatieplicht

N.v.t.

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

Parkstad IT is het initiatief van de gemeenten in de stadsregio Parkstad Limburg om een gemeenschappelijke ICT-dienst voor het technisch beheer van ICT middelen te ontwikkelen. Vanaf 1 januari 2015 is Parkstad IT operationeel als zgn. lichte gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeente. De gemeente Heerlen heeft de rol van centrumgemeente en herbergt de uitvoeringsorganisatie.

Ontwikkelingen

Vanuit de DVO en de beheerorganisatie inzake automatisering wordt gekoerst op een bredere samenwerking op het gebied shared services (SSC ZL).

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

N.v.t.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t
- aandelenkapitaal	n.v.t.	n.v.t.
- structureel dividend	n.v.t.	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 1.307	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij	€ 0	€ 0
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij	€ 0	€ 0
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	€ 0	

** Deze bijdrage is inclusief het deel voor isdbol. Hier staat een even grote baat vanuit isdbol tegenover*

(Financiële) Risico's

De financiële verdeelsleutel binnen de GR is gebaseerd op het aantal accounts dat elke deelnemer afneemt. Dit wordt elk jaar opnieuw bepaald (peildatum) en kan in de komende jaren tot een mutatie (plus of min) in de bijdrage aan PIT leiden.

Isdbol neemt via Landgraaf deel aan PIT. De lasten die hierop betrekking hebben worden doorberekend. Indien isdbol dit niet binnen haar eigen begroting kan opvangen zal dit gedeeltelijk een extra last worden voor Landgraaf, via een verhoogde bijdrage aan de Gemeenschappelijke regeling isdbol.

13. Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg (RUD) - Maastricht

Besluit tot deelneming	20 december 2012 heeft de raad ingestemd met voorstel
Juridische rechtsvorm	Publiekrechtelijk, Gemeenschappelijke regeling
Programma	7. Volksgezondheid en milieu
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: Burgemeester R. Vlecken
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: W. Jongen (Handhaving en Toezicht) Financieel: M. Ubachs (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

De gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg is ingesteld ter behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van de uitvoering van taken van vergunningverlening, toezicht op en handhaving van het omgevingsrecht.

Actieve informatieplicht

De sturings- en beheersingsdocumenten die periodiek worden voorgelegd aan de gemeente zijn:
1. Begroting.
2. Kwartaalrapportages.
3. Jaarrekening en jaarverslag

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

De RUD zal voor Landgraaf alleen de wettelijke basistaken uitvoeren.

Ontwikkelingen

De gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg is op 1 januari 2013 in werking getreden. Voor Landgraaf betekent dit dat de wettelijke basistaken zijn overgegaan naar deze uitvoeringsdienst. Het betreft hoofdzakelijk een aantal milieutaken.
Vanaf 1 juli 2013 is de RUD Zuid-Limburg daadwerkelijk operationeel en vanaf januari 2018 zijn alle medewerkers geplaatst in de RUD Zuid-Limburg. De zogenaamde wettelijke basistaken worden dus nu uitgevoerd vanuit de RUD waarbij de bevoegdheden overigens bij het college van burgemeester en wethouders blijven.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

N.v.t.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t
- aandelenkapitaal	n.v.t.	n.v.t.
- structureel dividend	n.v.t.	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 223	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij*	€ 676	€ 611
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 2.274	€ 2.343
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	€ 0	

** Wij beschikken niet over alle benodigde gegevens om het verwachte vreemd vermogen te bepalen. Het verwachte vreemd vermogen in 2021 is bepaald aan de hand van het vreemd vermogen uit de jaarrekening 2019.*

Financiële risico's

N.v.t.

14. Reinigingsdiensten Rd4 - Heerlen

Besluit tot deelneming	B&W Nota d.d. 26 augustus 1997 Raadsbesluit d.d. 2 oktober 1997
Juridische rechtsvorm	Publiek, Gemeenschappelijke Regeling
Programma	7 Volksgezondheid en milieu
Bestuurlijk belang	Algemeen Bestuur: Wethouder F. Janssen
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: R. Roos (ROG) Financieel: M. Ubachs (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

Reinigingsdiensten Rd4 is de inzameldienst voor huishoudelijke afvalstoffen voor de regio Parkstad Limburg en de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Vaals. Naast de inzameling van het huishoudelijk afval beheer en exploiteert Rd4 tevens de regionale milieuparken en het Kringloopbedrijf en de bijbehorende -winkels. Deze hoofdactiviteiten vormen het Basispakket van de GR.
Daarnaast verricht Reinigingsdiensten Rd4 via een pluspakket optionele diensten in het kader van het reinigen van de openbare ruimte: straatreiniging, kolkenzuigen, gladheidbestrijding etc. Deze pluspakket diensten worden in de verdere beschouwing van de verbonden partij niet betrokken omdat dit een facultatieve deelname betreft vergelijkbaar met de uitbesteding van werkzaamheden. Hiermee is de GR Reinigingsdiensten Rd4 een belangrijke schakel bij de uitoefening van de publieke taak.
Het eigenaarschap van de gemeenten voorziet in een directe gemeentelijke betrokkenheid op bestuursniveau van de GR Reinigingsdiensten Rd4: het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

Actieve informatieplicht

De GR Rd4 stelt jaarlijks een begroting op en vraagt de raden van de deelnemende gemeenten hun zienswijze te geven. Verantwoording gedurende het jaar vindt plaats middels kwartaalrapportages. Eindverantwoording middels jaarrekening/jaarverslag.

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

De GR Reinigingsdiensten Rd4 heeft als doel het door middel van een openbaar lichaam behartigen van de belangen van de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van het (doen) inzamelen en bewerken van afvalstoffen afkomstig uit de deelnemende gemeenten, het reinigen van de openbare ruimte en daarmee samenhangende taken alsmede het bestrijden van gladheid in het gebied.
Hiermee wordt voldaan aan de wens om via samenwerking de belangen van het op een milieu-hygiënische verantwoorde wijze inzamelen van afvalstoffen te behartigen met in acht name van het door de overheid gevoerde afvalstoffenbeleid.

Ontwikkelingen

Binnen de GR Reinigingsdiensten is, in nauw overleg met de betrokken gemeenten, in 2013 een Afvalbeheersplan vastgesteld. De basis van de inzameling van afval is in de afgelopen jaren gerealiseerd, doch afvalbeheer is meer dan inzamelen alleen. Vandaar dan ook dat de laatste jaren nader gekeken wordt naar het totale beheer van de afvalketen alsmede het stimuleren en verleiden tot een 'gewenst afvalgedrag'. Op termijn zullen grondstoffen schaarser worden hetgeen betere scheiding van afvalstromen noodzakelijk maakt. Betere afvalscheiding, meer preventie en verdere duurzaamheid van afvalbewerking en verwerking vormen de bouwstenen van het nieuwe Grondstoffenplan 2021-2025.
Nadruk komt nog meer te liggen op het (nog) beter scheiden van restafval en het optimaliseren van hergebruik van afvalstromen als grondstoffen (circulaire economie). Het huidige afvalbeheersplan voorziet in een doelstelling om te komen tot een maximum van 100 kg restafval per inwoner. Landelijk wordt zelf de doelstelling gesteld op 75% bronscheiding. Dit percentage zal zelfs in de toekomt nog hoger komen liggen. Concreet komt dit op neer maximaal 100 kg fijn én grof huishoudelijk restafval per inwoner. In de Landelijke VANG (Van Afval Naar Grondstof) doelstelling wordt voor 2025 zelfs gesproken over 30 kg! In het nieuwe grondstoffenplan zal daar ook gevolg aan gegeven worden.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

Rekening houdend met de wijze waarop de GR Reinigingsdiensten Rd4 de, de gemeente bij wet opgelegde verplichte, inzameltaken voor huishoudelijk afval alsmede de overige haar opgelegde taken behartigt, is het beleid erop gericht om de relatie blijvend te onderhouden waarbij gestreefd zal worden naar een zo'n meest optimaal mogelijk milieu- en kostenresultaat.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t
- aandelenkapitaal	n.v.t.	n.v.t.
- structureel dividend	n.v.t.	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 3.225	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij*	€ 2.751	€ 2.139
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 40.622	€ 38.193
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	€ 276	

** Wij beschikken niet over alle benodigde gegevens om het verwachte vreemd vermogen te bepalen. Het verwachte vreemd vermogen in 2021 is bepaald aan de hand van het vreemd vermogen uit de jaarrekening 2019.*

Financiële) Risico's

De variabele kosten, van het aanbieden per keer dat een container aan de weg staat of elke keer dat een zak in de container wordt gegooid, wordt deels gebruikt om ook vaste kosten te dekken. Maar als op een bepaald moment het scheiden van afval zó goed gaat dat de variabele inkomsten dalen zullen de vaste kosten omhoog moeten. Er is namelijk vaak voor gekozen die variabele kosten wat hoger aan te houden, om de burger te prikkelen zo weinig mogelijk aan te bieden. Maar de vaste kosten moeten wél betaald worden. Dus gaat de afvalstoffenheffing weer omhoog.
Een ander belangrijk financieel risico welk sinds de intreding van de recessie ook daadwerkelijk een financiële impact heeft gekregen betreft de afzetprijs van grondstoffen. De hoogte van de o.a. papier-, hout- en metaalprijs op de wereldgrondstoffenmarkt bepaalt voor een deel het resultaat van de GR. De prijzen worden in de begroting zo goed mogelijk ingeschat, doch de markt kan (zelfs gedurende het lopende jaar) sterk fluctueren. Hiermee ontstaat er een bepaald risico binnen de begroting. We schatten echter in dat dit risico veeleer beperkt van omvang is waarbij we bovendien zelf in onze reservepositie nog voldoende middelen hebben zitten om een mogelijk risico binnen de reserve reiniging op te vangen.
Dit risico kan nog deels worden opgevangen uit de voorziening reiniging, maar kan er ook voor zorgen dat de tarieven zullen stijgen.

15. Stadsregio Parkstad Limburg - Heerlen

Besluit tot deelneming	18 maart 2014 (B&W en Raad, wijziging GR), (Laatste wijziging GR per 1 januari 2016)
Juridische rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Programma	0. Bestuur en ondersteuning
Bestuurlijk belang	In het Dagelijks Bestuur en in het Algemeen Bestuur wordt Landgraaf vertegenwoordigd door burgemeester R. Vlecken.
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: Diverse medewerkers Financieel: R. Swelsen (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

Voor een aantal belangrijke problemen waar alle gemeenten mee worden geconfronteerd, is samenwerking de manier om de problemen op een efficiënte en doelmatige manier aan te pakken.

Actieve informatieplicht

De sturings- en beheersingsdocumenten die periodiek worden voorgelegd aan de gemeente zijn:
1. Begroting.
2. Kwartaalrapportages.
3. Jaarrekening en jaarverslag

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

De gemeente Landgraaf is van mening dat de samenwerking van groot belang is voor de aanpak van problemen in de regio.

Actieve informatieplicht

Parkstad stelt jaarlijks een begroting op en vraagt de raden van de deelnemende gemeenten hun zienswijze te geven. Verantwoording gedurende het jaar vindt plaats middels minimaal een bestuursrapportage. Eindverantwoording middels jaarrekening/jaarverslag.

Ontwikkelingen

In 2014 is besloten om de taken van de organisatie Parkstad Limburg voor een groot deel af te bouwen en terug te brengen tot de kernagenda, aangevuld met een flexibele schil.
Met het wijzigen van de GR Parkstad (23 juni 2014) en de daaraan voorafgaande afsplitsing van de GBRD thans onderdeel van de BsGW (belastingheffing en inning), resteerde als uitvoeringsdeel enkel nog het BAG GEO deel. Per 24 juni 2015 is de Gemeenschappelijke regeling 'Het Gegevenshuis' opgericht en per 1 juli 2015 zijn de activiteiten en de medewerkers van BAG GEO overgedragen.
Met de oprichting van Het gegevenshuis en daarmee gepaard gaande overgang van taken, contracten, budgetten en personeel, is het laatste restant van de GBRD als onderdeel van de Stadregio Parkstad Limburg opgeheven.

De gemeenteraad heeft bij herhaling aangedrongen op het op peil brengen van de organisatie van Parkstad. Dit in het licht van de welbekende brief van minister Ollongren aan de regio alsmede de regierol die het regiobureau vervult bij de uitvoering van de Regiodeal. Hiertoe wordt een takendiscussie gevoerd

binnen de organisatie van Parkstad, de bestuurscommissies en het DB/AB. Ultimo 2020 zullen de uitkomsten van deze takendiscussie vaste vorm aannemen en zal de raad een voorstel tot wijzigen van de begroting worden voorgelegd. In deze meerjarenbegroting 2020-2023 zit de vertaling van deze takendiscussie nog niet.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

Met het wijzigen van de GR in 2014 is een nieuwe organisatie neergezet. In de komende jaren zal moeten blijken of verdere aanpassingen noodzakelijk c.q. wenselijk zijn.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€ 0	€ 0
- structureel dividend	€ 0	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 738	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij	€ 4.314	€ 5.933
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 5.886	€ 5.150
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	€ 13	

** Wij beschikken niet over een begrote balans. Voor wat betreft het verwachte vreemd vermogen in 2021 is uitgegaan van het saldo vreemd vermogen per 31 december 2019 uit de jaarrekening 2019.*

*** Inclusief de bijdrage in het kader van regionale Initiatieven (Economie en Toerisme).*

(Financiële) Risico's

N.v.t.

16. Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Juridische rechtsvorm	Publiekrechtelijk, Gemeenschappelijke Regeling
Programma	1. Veiligheid
Bestuurlijk belang	Lid Algemeen Bestuur, Burgemeester R. Vlecken
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: M. Broekmans (Bestuurlijke en Concern Zaken) Financieel: R. Swelsen (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

De Veiligheidsregio Zuid-Limburg is een samenwerkingsverband dat werkt voor de 18 deelnemende gemeenten in Zuid-Limburg. Deze is ingesteld per 1 januari 2012 en verantwoordelijk voor de professionalisering, efficiency, uniformering en bestuurlijke geconcentreerde aansturing van alle diensten betrokken bij incident- en de rampenbestrijding in de regio (regionale brandweer, geneeskundige hulpverlening, politie, gemeenten en de meldkamer).

Actieve informatieplicht

De sturings- en beheersingsdocumenten die periodiek worden voorgelegd aan de gemeente zijn:

1. Begroting.
2. Jaarrekening en jaarverslag

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

De Veiligheidsregio is een wettelijk verplichte vorm van regionale samenwerking. Daarop gebaseerd participeert de gemeente in de verdere regionalisering en verhoging van de efficiëntie.

Ontwikkelingen

Op 1 oktober 2010 is de Wet op de Veiligheidsregio's inwerking getreden. De doelstelling van de Wet is gericht op professionalisering, efficiency, uniformering en bestuurlijke geconcentreerde aansturing van alle bij de risicobeheersing betrokken partijen. De Wet noodzaakt om Brandweer, GHOR en meldkamer in één regionaal verband onder te brengen onder één bestuur (GR) en ook de gemeentelijke kolom daar als volwaardige partner bij rampenbestrijding een plaats te geven en een samenwerking te borgen met de politie. Ingaande 1-1-2012 is dat geschied. Ook de wettelijk verplichte plannen (beleidsplan, risicoanalyse en regionaal crisisplan) zijn vastgesteld. De komende jaren zal verder gewerkt worden aan de monodisciplinaire samenwerking (regionalisering en professionalisering van de gemeenten binnen de Oranje Kolom) en de multidisciplinaire samenwerking (samenwerking van de Oranje Kolom met de veiligheidspartners brandweer, GHOR en politie), opleiding en training. In 2017 zijn onverwachte substantiële tekorten ontstaan welke hun doorwerking hebben naar 2018 én de meerjarenbegroting 2019 e.v. Er is een maatregelenpakket in gang gezet welk er, in combinatie met de inzet van de eigen reservepositie van de brandweer, voor moet zorgen dat er zo min mogelijk additionele bijdragen van gemeenten gevraagd worden.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

In deze begroting is het nieuwe meerjarenbeleidsplan 'Een solide basis voor de toekomst' financieel en beleidsmatig vertaald. Bovendien is de kostenverdeelsystematiek herijkt en middels een ingroeiscenario in deze meerjarenbegroting verwerkt waarbij in 4 jaar stapsgewijs deze nieuwe verdeelsystematiek wordt verwerkt.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	n.v.t.	n.v.t.
- structureel dividend	n.v.t.	
- structurele bijdrage in exploitatie*	€ 2.371	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij	€ 8.236	€ 8.861
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij	€ 22.110	€ 35.111
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	€ 0	

** De structurele bijdrage aan de GR Veiligheidsregio is met inbegrip van de kosten van FLO die integraal onderdeel uitmaken van de bijdrage in de veiligheidsregio. De structurele bijdrage loopt in de komende jaren terug als gevolg van het ingroeien in de nieuwe kostenverdeelsystematiek waarbij Landgraaf voordeel-gemeente is.*

(Financiële) Risico's

N.v.t.

17. Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL) - Heerlen

Besluit tot deelneming	Besluit bestuursovereenkomst in 2003
Juridische rechtsvorm	Publiekrechtelijk, Gemeenschappelijke regeling
Programma	6. Sociaal Domein
Bestuurlijk belang	Algemeen Bestuur: Wethouder C. Wilbach Algemene vergadering Aandeelhouders WOZL 1 B.V.: Wethouder C. Wilbach
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: R. van Ginneken (Maatschappelijke Ontwikkeling) Financieel: M. Ubachs (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Verscherpt

Openbaar belang dat wordt behartigd

De elf deelnemende gemeente hebben op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen hun uitvoerende taken voor zover het de uitvoering van beschut werk en de invulling van het formeel werkgeversschap in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) betreft overgedragen aan het Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL).

Actieve informatieplicht

De sturings- en beheersingsdocumenten die periodiek worden voorgelegd aan de gemeente zijn:

1. Begroting.
2. Kwartaalrapportages.

3. Jaarrekening en jaarverslag
4. 2 begrotingswijzigingen, voor zover noodzakelijk

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

De basis voor de ontwikkeling van WOZL vormt het Iroko-rapport 'Samen verder'. Kern hiervan is dat de van-binnen-naar-buiten-beweging' onverkort wordt voortgezet door middel van het zoveel als mogelijk organiseren van groepsdetacheringen bij opdrachtgevers. De publieke groenwerkzaamheden worden vanaf 2015 door gemeenten zelf uitgevoerd waarbij de hierbij betrokken Wsw-medewerkers door WOZL bij gemeenten zijn gedetacheerd. Vanaf 2017 is de detacheringstak van Wozl geïntegreerd in het WerkgeversServicePunt Parkstad Limburg (WSP) en concentreert WOZL zich op de uitvoering van Beschut Werk. WOZL is de formele werkgevers van de Sw-ers.

Ontwikkelingen

Door de invoering van de Participatiewet in 2015 is geen nieuwe instroom meer mogelijk in de Wsw. Voor inwoners met een Wsw-dienstverband blijft de eerdere regelgeving van kracht. Gevolg is dat de omvang van de Wsw-populatie afneemt. Voor Landgraaf hebben we in 2019 een in verhouding hoge uitstroom gezien, die doorwerkt naar de komende jaren.
Het Wsw-budget is vanaf 2015, met de gemeentelijke reïntegratiemiddelen, samengevoegd tot één ongedeeld re-integratiebudget. Alhoewel het marcobudget als gevolg van de verwachte afname van de totale WSw-populatie afneemt hebben we in de afgelopen jaren gezien dat door een landelijke snellere afname van het aantal WSW-er en de toevoeging van een compensatie voor loon- en prijsontwikkeling het budget voor Landgraaf hoger is dan waarmee rekening was gehouden. Dit heeft ertoe geleid dat de tekortbijdrage in de afgelopen jaren lager is geweest dan waarmee in onze begroting rekening gehouden was.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

Met de overdracht van detacheringen naar het Werkgeversservicepunt Parkstad zijn de uitvoeringsactiviteiten van WOZL teruggebracht tot Beschut Werken. Deze activiteit zal in de komende jaren een dalend personeelsbestand Sw kennen. Onderzocht zal moeten worden op welke wijze de beschutte werkomgeving in de toekomst voor de medewerkers het meest efficiënt kan worden georganiseerd.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t
- aandelenkapitaal	n.v.t.	n.v.t.
- structureel dividend	n.v.t.	
- structurele bijdrage in exploitatie*	€ 9.067	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij*	€ 771	€ 216
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij *	€ 11.028	€ 12.684
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	€ 102	

(Financiële) Risico's

WOZL is verantwoordelijk voor de uitvoering van Beschut Werk. De rijksbijdrage is ontoereikend, waardoor aanvulling vanuit de gemeentelijke middelen noodzakelijk is. De hoogte hiervan is jaarlijks afhankelijk van een aantal onzekere factoren zoals het bedrag per arbeidsjaar, de loon- en prijsontwikkeling, de gerealiseerde inkomsten vanuit detacheringen en de omvang van het aantal arbeidsjaren. Omdat deze factoren pas lopende het jaar inzichtelijk worden kan vooraf het resultaat maar moeilijk voorspeld worden, zowel in positieve als negatieve zin.

18. Werkgevers Service Punt (WSP) - Heerlen

Besluit tot deelneming	Instemming met deelname door Raad op 30 november 2017. Besluit tot oprichting door college van B&W op 12 december 2017.
Juridische rechtsvorm	Publiekrechtelijk, gemeenschappelijke regeling
Programma	6. Sociaal domein
Bestuurlijk belang	Algemene bestuur: C. Wilbach Dagelijks bestuur: C. Wilbach
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: R. van Ginneken (Maatschappelijke Ontwikkeling) Financieel: M. Ubachs (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Verscherpt

Openbaar belang dat wordt behartigd

WSP Parkstad BV verzorgt voor de 7 aandeelhoudende gemeenten de werkgeversdienstverlening ten behoeve van de doelgroep Wsw en Participatiewet.

Actieve informatieplicht

De sturings- en beheersingsdocumenten die periodiek worden voorgelegd aan de gemeente zijn:
1. Begroting.

2. Kwartaalrapportages.
3. Jaarrekening en jaarverslag
4. 2 begrotingswijzigingen, voor zover nodig

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

Het WSP is verantwoordelijk voor de werkgeversdienstverlening voor de doelgroep Wsw en Participatiewet. Binnen de keten van in- door en uitstroom is het WSP Parkstad de partner die primair verantwoordelijk is voor de uitstroom naar werk van de doelgroep Participatiewet. Hierbij geeft het WSP ook vorm aan samenwerkingsprojecten met werkgevers, in de vorm van arrangementen of leer-werk trajecten. Het WSP werkt hierbij nauw samen met ISD BOL en het Mens Onwikkel Bedrijf. Daarnaast is he WSP verantwoordelijk voor de detachering van de medewerkers in het kader van de Wsw.

Ontwikkelingen

In de loop der jaren is de organisatiestructuur van de (GR) WSP vereenvoudigd, een proces dat in 2019 is afgerond. Daarnaast is gekeken naar mogelijke optimalisatie van de ketensamenwerking. Dit heeft geleid tot een plan van aanpak voor 2020. Gelet op de crisis in 2020 zal dit plan van aanpak in ieder geval niet volledig tot uitvoering zijn gekomen, alleen al omdat de dienstverlening van de diverse partners beperkt geweest is en werkgevers grotendeels ook niet openstonden om nieuwe mensen naar binnen te halen. De verwachting is dat in 2021 de mogelijkheden tot plaatsing op werk zeker in de sectoren die het in 2020 zwaar gehad hebben beperkt zijn. Ook is het de verwachting dat de uitstroommogelijkheden van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt kleiner worden. Reden hiervoor is de toename van het aantal mensen met kleinere afstand tot de arbeidsmarkt. Regionaal is het WSP-partner in de uitvoering van het plan “perspectief op werk”, waarbij op Zuid-Limburgse schaal ingezet wordt op beter in beeld krijgen van de arbeidsfitte kandidaten en het plaatsen op banen. Zowel op Parkstadniveau als op het niveau van Zuid-Limburg wordt gekeken naar aanpassingen die in deze aanpak nodig zijn in relatie tot de crisis. Kijken naar kansrijke sectoren, arbeidsfit houden van mensen die nu nog niet geplaatst kunnen worden en scholing zijn hierbij drie aandachtspunten.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

De opgave van het WSP zal nog meer dan in het verleden vorm moeten krijgen door samenwerking met de andere ketenpartners in de keten van in- door- en uitstroom. Belangrijk is dat het volledige bestand aan mensen die kunnen werken ontsloten wordt via een systeem waarin ook de match met vacatures gemaakt kan worden. Naast het plaatsten van kandidaten op vacatures zal de rol van het WSP ook steeds meer moeten liggen in het geschikt maken van vacatures voor de kandidaten die een baan zoeken. Voor 2021 zal het accent vooral moeten liggen op het vormgeven van de dienstverlening in relatie tot de afgenomen en deels verschoven vraag op de arbeidsmarkt. Het spreekt voor zich dat hiervoor een goede samenwerking binnen de keten noodzakelijk is.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij	n.v.t.	n.v.t
- aandelenkapitaal	n.v.t.	n.v.t.
- structureel dividend	n.v.t.	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 1.455	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij*	€ 1.185	€ 1.508
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 7.889	€ 9.621
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	€ 1.508	

(Financiële) Risico's

Het WSP ontvangt alle bijdragen voor de mensen die in het kader van de Wsw werkzaam zijn en daarnaast ook de middelen voor de invulling van de werkgeversdienstverlening in het kader van de Wsw en de Participatiewet. Met name in de uitvoering van de Wsw is sprake van een financieel risico omdat de rijksbijdrage ontoereikend is, waardoor aanvulling vanuit de gemeentelijke middelen noodzakelijk is. De hoogte hiervan is jaarlijks afhankelijk van een aantal onzekere factoren zoals het bedrag per arbeidsjaar, de loon- en prijsontwikkeling, de gerealiseerde inkomsten vanuit detacheringen en de omvang van het aantal arbeidsjaren. Omdat deze factoren pas lopende het jaar inzichtelijk worden kan vooraf het resultaat maar moeilijk voorspeld worden, zowel in positieve als negatieve zin.

Onderdeel II. Coöperaties/Vennootschappen

1. Bank Nederlandse Gemeenten - Den Haag

Deelname besluit	Betreft besluiten voormalige gemeenten Schaesberg, Ubach over Worms en Nieuwenhagen tot deelname en aankoop aandelen.
Juridische rechtsvorm	Privaatrechtelijk, Naamloze Vennootschap (N.V.)
Programma	0. Bestuur en ondersteuning
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente Landgraaf op de aandeelhoudersvergaderingen.
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: R.E.H. Huntjens (Planning en Control) Financieel: R.E.H. Huntjens (Planning en Control)
Toezichtvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van

maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De BNG bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van deze elementen heeft de BNG een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.

Actieve informatieplicht

De sturings- en beheersingsdocumenten die periodiek worden voorgelegd aan de gemeente zijn:

1. Begroting.
2. Kwartaalrapportages.
3. Jaarrekening en jaarverslag.

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan de BNG zeer beperkt is.
Gelet op de wijze waarop de BNG het openbaar belang behartigt en de visie die de gemeente op de BNG heeft, is het beleid erop gericht om het aandelenbezit duurzaam in stand te houden en het hiermee te behalen resultaat in de vorm van dividend ten gunste te laten komen van de exploitatie van de gemeente.

Ontwikkelingen

Het resultaat wordt nog steeds jaarlijks nadelig beïnvloed door maatregelen van de ECB. Maatregelen die weliswaar de risico's in het bankwezen moeten beperken maar die handen vol geld kosten op het niveau van de individuele banken. Ondanks deze ontwikkeling is de BNG onzeker over de toekomstige ontwikkelingen. Het coronavirus zal verregaande gevolgen hebben voor iedereen in de samenleving en dus ook voor de BNG en haar klanten.

Naar aanleiding van de jaarstukken 2019 is in de AVA van 2020 aan de aandeelhouders voorgesteld, conform het kapitalisatie- en dividendbeleid, om 50% van de nettowinst uit te keren als dividend aan de aandeelhouders. Op aanbeveling van de ECB is tevens besloten om uitbetaling van het dividend over 2019 voorlopig uit te stellen tot in elk geval 1 oktober 2020.

Beleidsvoornemens

Het behoud van substantiële marktaandelen in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders is het beleidsvoornemen van de VNG. Voorwaarden hiervoor zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en een zo effectief mogelijke bedrijfsvoering.
De continuïteit van de bedrijfsvoering vraagt om handhaving van deze situatie en dus om het behoud van de aan de BNG toegekende AAA-rating.

Deelnemende partijen

Aandeelhouders in de vorm van gemeenten, provincies en de staat.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€ 103	€ 103
- structureel dividend	€ 52	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 0	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij*	€ 4.887.000	€ 4.968.000
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 144.802.000	€ 144.884.000
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar*	€ 163.000	

** Wij beschikken niet over een begrote balans. Uitgegaan wordt van de meest recente gegevens uit de jaarrekening 2019. Voor wat betreft het verwachte resultaat in 2021 is uitgegaan van het laatste bekende resultaat van de jaarrekening 2019*

(Financiële) Risico's

Risicovrije kredietverlening is en blijft de kernactiviteit van de BNG. Decentrale overheden, woningcorporaties en instellingen in de zorg zijn daarbij de belangrijkste kerngroepen. In de meeste klantengroepen van de BNG vindt ook kredietverlening plaats die niet geheel risicovrij is. Voorbeelden zijn publiek private samenwerking in bijna alle sectoren en de eigen verantwoordelijkheid voor huisvesting bij instellingen in de zorg en het onderwijs. Voorts wordt ook als gevolg van wijzigingen in de regelgeving ook een hoger kredietrisico aanwezig geacht bij klantengroepen die voorheen als risicovrij golden zoals bijvoorbeeld de universiteiten.

2. Bodemzorg Limburg B.V. - Maastricht

Besluit tot deelneming	Opgericht in 1998
Juridische rechtsvorm	Besloten vennootschap, aandeelhouders zijn Limburgse Gemeenten en de Provincie Limburg (50/50)
Programma	7. Volksgezondheid en milieu
Bestuurlijk belang	Burgemeester R. Vlecken vertegenwoordigt de gemeente Landgraaf op de aandeelhoudersvergaderingen.
Ambtelijke contractmanagers	Financieel: M.A.M. Ubachs-Rouwet (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

Bodemzorg Limburg helpt gemeenten met het vinden van duurzame oplossingen voor gesloten stortplaatsen en andere verontreinigde locaties. Hun dienstverlening bestaat onder meer uit:
- Ondersteuning bij opdrachten naar externe onderzoeksbureaus, het opstellen van een programma van eisen, selectiecriteria en meer;
- Risicoberekeningen, monitoring en management risicobeheersing van verontreinigde locaties, zodat deze veilig voor andere toepassingen geschikt kunnen worden gemaakt;
- Controle op verwijdering en verwerking van verontreinigde grondstromen;

- Inrichting en beheer van verontreinigde locaties,
- Inclusief het beheer van databestanden.

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

Bodemzorg Limburg B.V. verzorgt de nazorg van 10 voormalige stortlocaties in de provincie Limburg, waaronder het voormalige stort Ubach over Worms.

Actieve informatieplicht

Bodemzorg Limburg stelt jaarlijks een jaarrekening/jaarverslag op en legt dit in de algemene aandeelhoudersvergadering voor aan de aandeelhouders ter vaststelling.

Ontwikkelingen

Nazorg Limburg treft voorbereidingen voor het aanleggen van zonneparken op enkele voormalige stortplaatsen

Het resultaat van Bodemzorg Limburg BV over 2019 bedroeg € 3,6 miljoen batig. Dit resultaat is toegevoegd aan het eigen vermogen.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

Ten aanzien van Bodemzorg Limburg BV zijn geen wijzigingen in het huidige beleid voorzien.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€ 0,50	€ 0,50
- structureel dividend	€ 0	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 0	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij*	€ 5.493	€ 9.093
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 28.883	€ 28.883
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	€ 3.600	

** Wij beschikken niet over een begrote balans. Uitgegaan wordt van de meest recente gegevens uit de jaarrekening 2019. Voor wat betreft het verwachte resultaat in 2021 is uitgegaan van het laatste bekende resultaat van de jaarrekening 2019.*

(Financiële) Risico's

De middelen nodig voor de nazorg van diverse oude stortplaatsen zijn op de balans terug te vinden onder de voorziening nazorgverplichting. Deze bedraagt per eind 2019 € 26 miljoen.
Deze middelen zijn enkele jaren geleden voor 70% belegd in vastrentende en 30% in aandelen. De rente op vastrentende waarde is bijzonder laag. Daarom is in 2013 de nadruk verschoven naar aandelenfondsen met een brede spreiding. Dit alles binnen de kaders van de wet Fido.

De nazorgvoorziening dient voldoende groot te zijn om de toekomstige verplichtingen af te kunnen dekken Er blijft een risico bestaan dat de nazorgvoorziening onvoldoende groot is. Een minimaal

rendement is vereist van 4,5%. Met de gewijzigde beleggingsstrategie wordt getracht meer rendement te halen. Dat kan ondanks een goede spreiding een risico zijn.
Op basis van de huidige informatie is de Nazorgvoorziening voldoende groot voor de toekomstige verplichtingen.

3. Enexis Holding N.V. - 's Hertogenbosch

Deelname besluit	Als gevolg van de uitvoering van de Splitsingswet is het netwerkbedrijf van Essent N.V. afgesplitst. Per raadsbesluit van april 2009 heeft de raad ingestemd deel te nemen in deze N.V.
Juridische rechtsvorm	Enexis Holding is een N.V. waarbij het volledige aandelenkapitaal in het bezit is van overheden (gemeenten en provincies). Onder deze holding hangen nog enkele BV's specifiek naar werkgebied.
Programma	0. Bestuur en ondersteuning
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente Landgraaf op de aandeelhoudersvergaderingen.
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: R.E.H. Huntjens (Planning en Control) Financieel: R.E.H. Huntjens (Planning en Control)
Toezichtvorm	Via de aandeelhouders vergadering wordt algemeen toezicht gevoerd.

Openbaar belang dat wordt behartigd

Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.
De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren.

Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën:
- Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld;
- Betrouwbare energievoorziening;
- Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten;
- Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren;
- Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen.

De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.

Actieve informatieplicht

Jaarlijks wordt door de onderneming een jaarrekening/jaarverslag opgesteld dat aan de aandeelhouders wordt voorgelegd.

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

In de commerciële markt waarin de energiebedrijven tegenwoordig opereren bestaat het risico dat de winst het belangrijkste is. Dit kan ten laste gaan van het beheer van de infrastructuur waardoor de kwaliteit en betrouwbaarheid achteruitgaan. Gevolg: uitval van elektriciteit of gasvoorziening. Met de overdracht van het netwerkbedrijf naar de overheid kan de kwaliteit beter gewaarborgd worden.

Ontwikkelingen

Energievoorziening is een basisbehoefte. Dit is een van de belangrijkste redenen van het Rijk om netwerken en productie van energie van elkaar te scheiden. Het maatschappelijk belang van een goed netwerk is groot. Voor Enexis is dat de basis van haar activiteiten en het vertrekpunt voor haar strategische doelstellingen. Enexis identificeert vier speerpunten, die de kwaliteit van het functioneren van de onderneming bepalen, uitgedrukt in de woorden betrouwbaar, betaalbaar, duurzaam en publieksgericht. Het totaal van de activiteiten en producten moet op die vier punten hoog scoren. Dan maakt Enexis haar ambitie waar om zich te ontwikkelen tot de leidende netbeheerder in Nederland en zal het bedrijf ook door anderen als zodanig erkend worden.

In landelijk, Europees en mondiaal verband zijn afspraken gemaakt om onder andere de energievoorziening te verduurzamen. Voor de plannen en projecten tot 2030 is daarvoor in Nederland het Klimaatakkoord opgesteld.
Het energienetwerk behoort tot de vitale infrastructuur. In Nederland heeft Enexis samen met de andere regionale netwerkbeheerder de wettelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid voor een veilig, betaalbaar en betrouwbaar energienetwerk.

Enexis staat daarmee aan de vooravond van een periode van forse groei. Op steeds meer plaatsen moet het elektriciteitsnetwerk worden verzwaard of uitgebreid. Op sommige plaatsen wordt in de komende twee jaar net zoveel geïnvesteerd in het netwerk als in de afgelopen 30 jaren.
Als de werkzaamheden geleidelijk verdeeld kunnen worden over de komende 10 jaren dan is de uitvoering van het Klimaatakkoord voor Enexis haalbaar. Enexis verwacht dat de eigen investeringen tot 2030 jaarlijks met € 170 miljoen zullen toenemen, tot een totaal van € 1,9 miljard.

Enexis heeft een beroep gedaan op haar aandeelhouders om kapitaal ter beschikking te stellen om zo gezamenlijk, in het belang van de samenleving, de noodzakelijke verduurzaming mogelijk te kunnen maken.
Landgraaf heeft in 2020 besloten tot de gevraagde deelname ad € 2 miljoen in een aandeelhouderslening van totaal € 500 miljoen van alle aandeelhouders.

Deelnemende partijen

Landgraaf is samen met 87 andere gemeenten en 4 provincies aandeelhouder van Enexis.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€ 610	€ 610
- structureel dividend	€ 305	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 0	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij*	€ 4.112.000	€ 4.379.000
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 2.893.000	€ 4.047.000
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar*	€ 210	

** Wij beschikken niet over een begrote balans. Uitgegaan wordt van de meest recente gegevens uit de jaarrekening 2019. Voor wat betreft het verwachte resultaat in 2021 is uitgegaan van het laatste bekende resultaat van de jaarrekening 2019.*

(Financiële) Risico's

Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook).
De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V.
Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap' die loopt tot ultimo 2019, levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis.

Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.

4. IBA Parkstad B.V. - Heerlen

Besluit tot deelneming	Instemming met deelname door Raad op 28 oktober 2013. Besluit tot oprichting door college van B&W op 18 februari 2014.
Juridische rechtsvorm	Privaatrechtelijk, besloten vennootschap
Programma	8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiger in AVA: wethouder B. Smeets
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: F. Geurts (Ruimtelijke Ontwikkeling en Grondzaken) Financieel: R. Swelsen (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

De Internationale Bau Ausstellung (IBA), 100 jaar geleden begonnen als een bouwtentoonstelling is inmiddels uitgegroeid tot een creatieve aanpak met een bewezen economische, sociale en culturele impuls

voor het gebied waarin deze plaatsvindt. Met de IBA willen de Parkstadgemeenten de transformatiekracht van de regio inzetten om de economische structuur van de regio te versterken. Belangrijk is dat Parkstad een attractieve regio blijft, dynamisch en met veel veerkracht.

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

IBA Parkstad richt zich primair op twee gebiedseigen opdrachten uit het Regioprogramma: Herstructurering en economische structuurversterking. Hieraan wordt invulling gegeven door fysiek-ruimtelijke projecten sterker te maken en de uitvoering van nieuwe projecten te stimuleren, die bijdragen aan een duurzame en vitale regio. Kenmerkend voor IBA Parkstad is de open innovatie-gedachte. Ondernemers, overheden, maatschappelijke instellingen én (wijk)bewoners: ze worden zonder uitzondering uitgenodigd om kleine of grote IBA-projecten voor te stellen die de verbouwing van Parkstad slimmer, sneller en zichtbaarder maken. IBA Parkstad staat voor de transformatie van Parkstad en leidt tot een structureel beter woon-, werk- en leefklimaat. Een IBA is een grote ingreep die past bij een omvangrijke uitdaging.
IBA Parkstad bestaat uit een reeks spraakmakende, vernieuwende projecten die bijdragen aan de transformatie van Parkstad. De projecten komen tot stand doordat IBA:
- Een platform creëert voor het uitwisselen van ideeën en het ontwikkelen van projecten die bijdragen aan een duurzame en vitale regio;
- 'Open innovatie' centraal stelt: gebiedspartners bundelen gezamenlijk hun kennis en kunde en binnen het platform is ruimte om te experimenteren;
- Mensen en middelen bij elkaar brengt om projecten uit te voeren en mogelijk financieel te ondersteunen.

De resultaten van de IBA Parkstad liggen in de realisatie van IBA-projecten zoals deze worden ingediend met een uiteindelijk totaalvolume van minimaal drie keer de inleg van publiek en private aandeelhouders. De projecten dragen bij aan het realiseren van de Regionale Transformatieopgave.

Ontwikkelingen

Medio 2016 is door de AvA het uitvoeringsprogramma van IBA Parkstad vastgesteld. Het programma omvat 50 IBA-kandidaatprojecten. Zes van deze projecten zijn "Landgraafse" projecten: Wilhelminaberg, Ikgroenhet, Slot Schaesberg/Slotlab, Endless Summer, Lauradorp, kerkenplan. Bij enkele andere projecten is Landgraaf actief betrokken en onderdelen daarvan zullen in Landgraaf worden uitgevoerd (IBA-routes en Leisurering).

Bij vier van deze projecten (Wilhelminaberg, Ikgroenhet, Lauradorp en Kerkenplan Landgraaf) is de gemeente Landgraaf aangewezen als projecteigenaar en voor deze projecten zijn ook IBA-subsidies toegkend. Het project Ikgroenhet heeft —na een succesvolle pilot in Landgraaf— een vervolg gekregen in de gemeenten Landgraaf, Heerlen en Kerkrade. De uitvoering in 2020 is in de eerste helft van het jaar uitgesteld als gevolg van het coronavirus. Het project dingt landelijk mee naar twee prijzen: de Gouden Zwaluw en de Steenbreektrofee. Voor het project Lauradorp heeft uw raad in 2020 een deel van het uitvoeringsbudget beschikbaar gesteld; dat budget wordt aangevuld met een projectsubsidie vanuit IBA. De plannen voor de doorontwikkeling van de Wilhelminaberg zijn in 2020 voorbereid en aanbesteed en met de uitvoering is gestart. De werkzaamheden worden in 2021 volledig opgeleverd. Bij enkele andere projecten is Landgraaf actief betrokken en onderdelen daarvan zullen in Landgraaf worden uitgevoerd (o.a. Leisure Ring & Leisure Lane).

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

In verband met de coronacrisis is de start van het IBA-expojaar uitgesteld van medio 2020 tot medio 2021. De kosten van dit uitstel (geraamd op € 600.000) zullen door de partners moeten worden opgebracht. Tijdens het expo-jaar zullen vele evenementen worden georganiseerd en zullen de verschillende projecten worden uitgelicht. Tot die tijd, en eventueel ook daarna, zal de gemeente Landgraaf zich met de andere betrokkenen inzetten om de IBA-projecten tot een goed einde te brengen.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€	
- structureel dividend	€ 0	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 0	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij*	€ 693	€ 693
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 15.165	€ 15.165
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	€ 0	

** Wij beschikken niet over een begrote balans. Uitgegaan wordt van de meest recente gegevens uit de jaarrekening 2019. Voor wat betreft het verwachte resultaat in 2021 is uitgegaan van het laatste bekende resultaat van de jaarrekening 2019.*

(Financiële) Risico's

N.v.t.

5. Reinigingsdienst Rd4 N.V. - Heerlen

Besluit tot deelneming	De raad van de gemeente Landgraaf heeft oktober 1997 besloten om deel te nemen in de zowel de gemeenschappelijke regeling Rd4 alsook de N.V. Reinigingsdiensten Rd4.
Juridische rechtsvorm	De N.V. Rd4 komt voort uit de gemeenschappelijke regeling Rd4 die de verantwoordelijkheid van een aantal gemeenten uitvoert voor het huishoudelijk afval. De activiteiten voor het bedrijfsafval zijn geen overheidstaak, vandaar dat deze in de N.V. zijn ondergebracht.
Programma	De doelstellingen van N.V. Rd4 hebben geen directe relatie met een programma. Wel indirect in relatie tot programma 7 Volksgezondheid en milieu waaronder het afvalbeleid ressorteert. De baten uit het dividend worden onder de algemene baten en lasten van programma 0 Bestuur en ondersteuning verantwoord.
Bestuurlijk belang	Burgemeester R. Vlecken vertegenwoordigt de gemeente Landgraaf op de aandeelhoudersvergaderingen.
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: M.A.M. Ubachs-Rouwet (Planning en Control) Financieel: R.E.H. Huntjens (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

De NV Reinigingsdiensten Rd4 heeft tot doel het tot stand brengen van een doelmatige inzameling en

vooral verwerking van bedrijfsafvalstoffen en het adviseren op het gebied van milieubeleid. Een en ander gebeurt met inachtneming van het provinciale milieubeleidsplan en het door de overheid gevoerde afvalstoffenbeleid.

Actieve informatieplicht

NV Reinigingsdienst Rd4 stelt jaarlijks een jaarrekening/jaarverslag op en legt dit in de algemene aandeelhoudersvergadering voor aan de aandeelhouders ter vaststelling.

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

De NV Rd4 komt voort uit de gemeenschappelijke regeling Rd4. De middelen die nodig zijn om het huishoudelijk afval op te halen en te verwerken kunnen eveneens worden ingezet in het kader van bedrijfsafval. Die activiteiten dienen echter wel fiscaal gescheiden te worden uitgevoerd. Het bedrijf is grotendeels afhankelijk van ontwikkelingen op de afvalmarkt en de economie.

Ontwikkelingen

De markt waarin Nv Rd4 opereert blijft onzeker. De overcapaciteit bij verbrandingsovens is opgevuld met het verbranden van buitenlands afval. Als nadeel heeft dit hogere verbrandingstarieven op de spotmarkt. Over 2019 heeft de NV Rd4 een positief resultaat gerealiseerd van € 224 duizend. De coronacrisis gaat ook aan de NV Rd4 niet voorbij. Er wordt rekening gehouden met omzetdaling en de hierbij te verwachten kostenontwikkeling. Daarom is besloten om uitbetaling van het dividend over 2019 uit te stellen tot in elk geval oktober 2020, wanneer er meer bekend zal zijn over de effecten van de coronacrisis.
Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij
Ten aanzien van NV Rd4 zijn er op dit moment geen beleidsvoornemens bekend.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€ 17	€ 17
- structureel dividend	€ 18	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 0	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij*	€ 812	€ 812
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 4.020	€ 4.244
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar*	€ 224	

** Wij beschikken niet over een begrote balans. Uitgegaan wordt van de meest recente gegevens uit de jaarrekening 2019. Voor wat betreft het verwachte resultaat in 2021 is uitgegaan van het laatste bekende resultaat van de jaarrekening 2019.*

(Financiële) Risico's

De afvalmarkt blijft zeer in beweging en daarmee is het onzeker of het geprognosticeerde resultaat wordt gehaald. Het te ontvangen dividend is echter structureel laag ingeschat.

6. Special Purpose Vehicles - 's Hertogenbosch

Deelname besluit	In mei 2009 heeft het college als voortvloeisel van de verkoop van Essent PLB (productie leveringsbedrijf) besloten tot deelname in deze tijdelijke constructies. Het betreft diverse SPV's (Special Purpose Vehicles) die in 2009 zijn opgericht i.r.t. de verkoop van Essent PLB en met name juridisch van aard zijn. Vestigingsplaats is niet relevant.
Juridische rechtsvorm	Het betreffen drie afzonderlijke BV's - CBL Vennootschap B.V. (Cross Border Leases), - CSV Amsterdam B.V., - Publiek Belang Electriciteitsproductie BV
Programma	0. Bestuur en ondersteuning
Bestuurlijk belang	De Burgemeester vertegenwoordigt de gemeente Landgraaf op de aandeelhoudersvergaderingen.
Ambtelijke contractmanagers	Financieel: R.E.H. Huntjens (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Via een gecombineerde aandeelhoudersvergadering zal algemeen toezicht worden uitgeoefend.

Openbaar belang dat wordt behartigd

De onder deze SPV's vallende BV's hebben een tijdelijk karakter en diverse doelstellingen. Indirect behartigen deze doelstellingen het openbaar belang. Het verschilt echter per B.V. als volgt:

CBL Vennootschap

De functie van deze vennootschap was de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent te vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en te fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds.
Voor zover na beëindiging van alle CBL's (CBL: Cross Border Leases) en de betaling uit het CBL Escrow Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingvergoedingen nog geld was overgebleven in het CBL Escrow Fonds, is het resterende bedrag in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en verkopende aandeelhouders.

CSV Amsterdam BV

In 2014 is de naam Claim Staat Vennootschap BV gewijzigd in CSV Amsterdam BV met de volgende doelstellingen:
- namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat;
- namens de verkopende aandeelhouders van Essent eventuele schadeclaimprocedures voeren tegen Waterland Equity inzake de verkoop van Attero;
- geven van instructies aan de escrow-agent m.b.t. het beheer van het bedrag dat op de escrowrekening is gestort n.a.v. de verkoop van Attero.

Publiek Belang Electriciteitsproductie (PBE) B.V.

De doorlevering van PBE aan RWE als onderdeel van de verkoop Essent heeft pas in 2011 plaatsgevonden.

PBE heeft nog tot doel om de verkoop af te wikkelen (escrow beheer) en de verplichtingen i.h.k.v. het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele.

Actieve informatieplicht

De belangen van de aandeelhouders worden behartigd door de aandeelhouderscommissie (AHC). De raad van bestuur zal desgevraagd tijdig alle inlichtingen en gegevens verstrekken die deze voor de vervulling van haar taak redelijkerwijs nodig heeft.
Jaarlijks wordt een jaarrekening/jaarverslag opgesteld en voorgelegd aan de aandeelhouders(commissie).

Gemeentelijke visie op verbonden partij

De betreffende B.V.'s hebben tot doel het afhandelen van een specifiek onderdeel van het verkoopproces Essent. Een gemeentelijke visie is hierop niet van toepassing.

Ontwikkelingen

Zie financieel

Deelnemende partijen

40 (Limburgse) gemeenten en provincies, waaronder de provincie Limburg.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

Naar verwachting zullen met betrekking tot de SPV's gecombineerde aandeelhoudersvergaderingen worden gehouden, waarin over voortgang van het proces zal worden gerapporteerd.
Zodra de verplichtingen zijn afgehandeld volgt direct liquidatie van de SPV's.

CBL Vennootschap

Eind juni 2016 is het CBL Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap.
Ondanks dat het CBL Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.

CSV Amsterdam BV

De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims worden afgewikkeld.
Eventuele claims kunnen door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) worden ingediend.
Na afwikkeling van deze eventuele claims van Waterland zal de escrow-rekening kunnen worden opgeheven en het restant op deze rekening kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.
Naar verwachting zal de vennootschap in 2020 kunnen worden geliquideerd.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.
Financieel

Onder de SPV's zijn o.a. garantiefondsen waarin geld van de aandeelhouders is gestort i.r.t. de afhandeling van het verkoopproces Essent PLB. Eventuele opbrengsten/resultaten zullen worden ingezet ter dekking van advieskosten.

CBL Vennootschap

Medio 2016 is het CBL Escrowfonds geliquideerd en is het restantbedrag dat CBL Vennootschap nog in beheer had uitbetaald. Wel is nog ca. € 1 miljoen achter gehouden ter dekking van eventuele na-ijlende administratie- en advieskosten. Wat daarvan nog over is zal dan alsnog worden uitbetaald.
De verwachting is dat de vennootschap eind 2020 zal kunnen worden ontbonden en/of zal kunnen fuseren met één van de andere vennootschappen die bij de verkoop van Essent zijn opgericht.

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€ 0,08	€ 0
- structureel dividend	€ 0	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 0	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij*	€ 125	€ 0
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 5	€ 0
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar*	€ 0	

** Wij beschikken niet over een begrote balans. Uitgegaan wordt van de meest recente gegevens uit de jaarrekening 2019 en een definitieve vereffening in 2020/2021.*

CSV Amsterdam BV

De verwachting is dat in 2020 Attero zal zijn geliquideerd. Het eigen vermogen is nagenoeg nihil en is gefinancierd via de rekening-courant van de Verkoop vennootschap BV.

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€ 0,08	€ 0
- structureel dividend	€ 0	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 0	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij*	€ 452	€ 0
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 84	€ 0
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar*	€ 0	

** Wij beschikken niet over een begrote balans. Uitgegaan wordt van de meest recente gegevens uit de jaarrekening 2019 en een definitieve vereffening in 2020/2021.*

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd (naar verwachting eind 2020.

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€ 0,00	€ 0
- structureel dividend	€ 0	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ 0	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij*	€ 1.590	€ 0
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 455	€ 0
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar*	€ 0	

** Wij beschikken niet over een begrote balans. Uitgegaan wordt van de meest recente gegevens uit de jaarrekening 2019 en een definitieve vereffening in 2020/2021.*

(Financiële) Risico's

CBL Vennootschap

Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.
Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.81 BW

CSV Amsterdam BV

Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven en tot het maximale bedrag van afgerond € 8 mln. op de escrow-rekening en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.
Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V

Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.
Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).

7. Sportbedrijf Landgraaf B.V. - Landgraaf

Besluit tot deelneming	De raad van de gemeente Landgraaf heeft op 7 mei 2020 besloten tot oprichting van een BV Sportbedrijf Landgraaf
Programma	5. Sport, cultuur en recreatie
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Financiën vertegenwoordigt de gemeente Landgraaf op de aandeelhoudersvergaderingen
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: C.H.M. Goffin (Maatschappelijke Ontwikkeling) Financieel: R.E.H. Huntjens (Planning en Control)
Toezichtvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

Het Sportbedrijf Landgraaf BV is opgericht ten behoeve van in eerste aanleg de exploitatie, het beheer en het onderhoud van doelgroepenbad In de Bende.

Actieve informatieplicht

Jaarlijks wordt door de B.V. een jaarrekening/jaarverslag opgesteld dat via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders aan de aandeelhouders ter vaststelling wordt voorgelegd.

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

De gemeente treedt richting de B.V. op als aandeelhouder en opdrachtgever. Als aandeelhouder oefent de gemeente blijvend invloed uit op de wijze waarop de B.V. haar taak vervult met het oog op het maatschappelijk belang van deze voorzieningen voor de inwoners van de gemeente. Als opdrachtgever sluit de gemeenteovereenkomsten met de BV voor de uitvoering van de taken voor onderhoud, beheer, verhuur en exploitatie van het zwembad.

Ontwikkelingen

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen bekend.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

De gemeente is beleidsbepaler en bepaalt daarmee het beleid op het gebied van ontwikkeling, exploitatie, beheer en onderhoud.

Deelnemende partijen

De gemeente Landgraaf is enig aandeelhouder.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€ nnb	€ nnb
- structureel dividend	€ 0	
- structurele bijdrage in exploitatie	€ nnb	
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij *	€ nnb	€ nnb
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij *	€ nnb	€ nnb
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar*	€ nnb	

** Wij beschikken niet over een begrote balans. Uitgegaan wordt van de meest recente gegevens verstrekt bij de oprichting van de B.V.*

Financiële Risico's

N.v.t.

8. Verkoop Vennootschap B.V. - 's Hertogenbosch

Deelname besluit	Gevolg van het besluit om Essent N.V. aan RWE te verkopen. Dat besluit is april 2009 genomen.
Juridische rechtsvorm	Privaatrechtelijk, besloten vennootschap
Programma	0. Bestuur en ondersteuning
Bestuurlijk belang	De Burgemeester vertegenwoordigt de gemeente Landgraaf op de aandeelhoudersvergaderingen.
Ambtelijke contractmanager(s)	Financieel: R.E.H. Huntjens (Planning en Control)
Toezichtvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

In het kader van de verkoop in 2009 van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap.
Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in het General Escrow Fonds werd aangehouden.
Daarmee was de functie van Verkoop Vennootschap B.V. dus tweeërlei:
- namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RWE;
- het geven van instructies aan de escrow agent (JP Morgan) wat betreft het beheer van het bedrag dat in het General Escrow Fonds is gestort.
Het General Escrow Fonds wordt belegd conform de FIDO/RUDDO-regels, die gelden voor decentrale overheden.
Het vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln.
Voor zover na beëindiging van alle claims van RWE en de betaling uit het General Escrow Fonds nog geld

was overgebleven in het General Escrow Fonds, is het resterende bedrag uitgekeerd aan de verkopende aandeelhouders.

Actieve informatieplicht

De belangen van de aandeelhouders worden behartigd door de aandeelhouderscommissie (AHC). De raad van bestuur zal desgevraagd tijdig alle inlichtingen en gegevens verstrekken die deze voor de vervulling van haar taak redelijkerwijs nodig heeft. Jaarlijks wordt een jaarrekening opgesteld en voorgelegd aan de aandeelhouders(commissie).

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

De betreffende B.V.'s hebben tot doel het afhandelen van een specifiek onderdeel van het verkoopproces Essent. Een gemeentelijke visie is hierop niet van toepassing.

Ontwikkelingen

Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap.
Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.
De verwachting is dat de vennootschap eind 2020 zal kunnen worden ontbonden en/of zal kunnen fuseren met één van de andere vennootschappen die bij de verkoop van Essent zijn opgericht.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

Niet van toepassing. Zodra de verplichtingen zijn afgehandeld volgt direct liquidatie van de SPV's.

Deelnemende partijen

De deelnemende partijen zijn gelijk aan de deelnemende partijen in Essent N.V. Dat wil zeggen een mix van diverse provincies en gemeenten.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€ 0,08	€ 0
- structureel dividend		€ 0
- structurele bijdrage in exploitatie		€ 0
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij *	€ 71	€ 0
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij *	€ 16	€ 0
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar*		€ 0

** Wij beschikken niet over een begrote balans. Uitgegaan wordt van de meest recente gegevens uit de jaarrekening 2019 en een definitieve vereffening in 2020/2021.*

(Financiële) Risico's

Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.

9. Vordering Enexis B.V. - 's Hertogenbosch

Deelname besluit	Gevolg van de afsplitsing van het netwerkbedrijf Enexis en de financiering van Enexis middels aandeelhoudersleningen.
Juridische rechtsvorm	Privaatrechtelijk, besloten vennootschap
Programma	0. Bestuur en ondersteuning
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente Landgraaf op de aandeelhoudersvergaderingen.
Ambtelijke contractmanager(s)	Financieel: R.E.H. Huntjens (Planning en Control)
Toezichtvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

Enexis BV beheert na de afsplitsing de netwerken. Enexis B.V. moet een solide bedrijf zijn en blijven. In eerste instantie heeft Enexis een bruglening meegekregen van Essent N.V. ter grootte van € 1,8 mld. Na de verkoop zou Enexis een eigen financiering moeten aantrekken om vervolgens aan de aandeelhouders uit te keren. De krapte op de kapitaalmarkt alsmede de wens van de minister van economische zaken om een onderneming met voldoende eigen vermogen te laten ontstaan, heeft ertoe geleid dat de uitbetaling (herfinanciering) is gefaseerd (periode van 10 jaar). Bovendien blijft een extra € 0,5 mld. als eigen vermogen achter bij Enexis B.V. De infrastructuur nodig voor het transport van energie is belangrijk voor de leveringszekerheid. Zonder een goede infrastructuur kan de energie niet of slecht bij de burgers worden geleverd. De manier waarop nu de herfinanciering is vormgegeven biedt de beste basis voor een solide netwerkbedrijf.

Actieve informatieplicht

De belangen van de aandeelhouders worden behartigd door de aandeelhouderscommissie (AHC). De raad van bestuur zal desgevraagd tijdig alle inlichtingen en gegevens verstrekken die deze voor de vervulling van haar taak redelijkerwijs nodig heeft. Jaarlijks wordt een jaarrekening opgesteld en voorgelegd aan de aandeelhouders(commissie).

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

De BV heeft tot doel afhandelen van het verkoopproces Essent, specifiek de aan Enexis verstrekte aandeelhoudersleningen en de afspraken ten aanzien van de aflossingen. Een gemeentelijke visie is hierop niet van toepassing.

Ontwikkelingen

De oorspronkelijke € 1,8 mld. was verdeeld in 4 tranches met verschillende looptijden. Drie tranches zijn inmiddels afgelost. De 3e tranche is vervroegd afgelost in april 2016. De 4e tranche heeft een looptijd tot

30 september 2019 en mag niet vervroegd afgelost worden. Op basis van aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is deze tranche van € 350 miljoen geoormerkt als mogelijke toekomstige conversie naar eigen vermogen.
Naar verwachting zal de vennootschap eind 2020 geliquideerd kunnen worden.
Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij
De vennootschap zal in 2020 kunnen worden ontbonden nu de aflossing van de 4e tranche op 30 september 2019 heeft plaatsgevonden.
Het bestuur van de vennootschap zal in een Algemene Vergadering van Aandeelhouders in 2020 een besluit tot vereffening en definitieve ontbinding voorleggen.

Deelnemende partijen

De deelnemende partijen zijn gelijk aan de deelnemende partijen in Essent N.V. Dat wil zeggen een mix van diverse provincies en gemeenten.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€ 0,08	€ 0
- structureel dividend		€ 0
- structurele bijdrage in exploitatie		€ 0
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij*	€ -9	€ 0
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 356.324	€ 356.324
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar*		€ 0

** Wij beschikken niet over een begrote balans. Uitgegaan wordt van de meest recente gegevens uit de jaarrekening 2019 en een definitieve vereffening in 2020/2021.*

(Financiële) Risico's

De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet -tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.
Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20 duizend), art 2.:81 BW.

10. Waterleiding Maatschappij Limburg N.V. (WML) - Maastricht

Juridische rechtsvorm	WML is een N.V. waarbij het volledige aandelenkapitaal in het bezit is van de provincie Limburg en Limburgse gemeenten.
Programma	0. Bestuur en ondersteuning
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente Landgraaf op de aandeelhoudersvergaderingen.
Ambtelijke contractmanagers	Financieel: R.E.H. Huntjens (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

WML N.V. is verantwoordelijk voor de drinkwatervoorziening in de provincie Limburg. Een verantwoordelijkheid die zij hebben overgenomen van diverse gemeentelijke waterleidingbedrijven.

Actieve informatieplicht

Jaarlijks wordt door de onderneming een jaarrekening/jaarverslag opgesteld dat aan de aandeelhouders wordt voorgelegd.

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

Indirect blijft de gemeente verantwoordelijk voor de kwaliteit van het drinkwater. Vanuit de doelstelling van het bedrijf wordt gestreefd naar een optimale drinkwaterkwaliteit tegen een betaalbare prijs. Om die reden wordt geen dividend uitgekeerd.

Ontwikkelingen

Het streven van WML is en blijft om voor de komende planjaren én daarna een acceptabele en consistente tariefstructuur te bewerkstelligen, gebaseerd op een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten. Hiertoe heeft WML de afgelopen jaren naast de reguliere inflatiecorrectie een aantal tariefwijzigingen doorgevoerd om te anticiperen op de verwachte demografische ontwikkelingen in de Provincie Limburg. Het laatste deel van deze tariefwijzigingen betrof de verhoging van het particuliere vastrecht in 2012 naar een kostendekkend niveau en het evenredig verlagen van het variabele drinkwatertarief.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

Als deelnemende gemeente zal Landgraaf erop toezien dat tariefsverhogingen voor de burgers beperkt blijven.

Deelnemende partijen

Andere deelnemende partijen zijn de provincie Limburg en 33 Limburgse gemeenten.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€ 59	€ 59
- structureel dividend		€ 0
- structurele bijdrage in exploitatie		€ 0
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij*	€ 215.305	€ 221.205
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 395.345	€ 395.345
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar*		€ 5.900

** Wij beschikken niet over een begrote balans. Uitgegaan wordt van de meest recente gegevens uit de jaarrekening 2019. Voor wat betreft het verwachte resultaat in 2021 is uitgegaan van het laatste bekende resultaat van de jaarrekening 2019.*

Financiële Risico's

Het aandelenbezit WML N.V. levert geen risico's op voor de gemeente vanwege het feit dat er geen meerjarig dividend in onze begroting is opgenomen.

11. Woonwijzerwinkel B.V. - Kerkrade

Besluit tot deelname	De raad van de gemeente Landgraaf heeft op 19 februari 2020 besloten tot deelname in de Woonwijzerwinkel BV
Programma	7. Volksgezondheid en Milieu
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder duurzaamheid vertegenwoordigt de gemeente Landgraaf op de aandeelhoudersvergaderingen
Ambtelijke contractmanagers	Beleidsinhoudelijk: R.P.H. Bouwers (ROG) Financieel: R.E.H. Huntjens (Planning en Control)
Toezichtsvorm	Algemeen

Openbaar belang dat wordt behartigd

De Woonwijzerwinkel BV heeft als doel om zoveel mogelijk particuliere woningeigenaren in Parkstad te helpen hun woning te verduurzamen door het aanbieden van ontzorging, uitgewerkt in een businessplan.

Actieve informatieplicht

Jaarlijks wordt door de BV een jaarrekening/jaarverslag opgesteld dat via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders aan de aandeelhouders ter vaststelling wordt voorgelegd.

Gemeentelijke visie op de verbonden partij

Uitgaande van een gemiddelde investering gericht op isolatie van de woning en een conversie bij 15.000 woningen, draagt Woonwijzerwinkel substantieel bij aan de PALET-doelstellingen: energiebesparing en duurzame energieopwekking.

Ontwikkelingen

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen bekend.

Beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij

Een actieve rol van de gemeente ten aanzien van communicatie is cruciaal om de beoogde conversie te bewerkstellingen.

Deelnemende partijen

Deelnemende partijen zijn de gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal.

Financieel

(x 1.000)

Omschrijving financiële informatie	1 jan. 2021	31 dec. 2021
Financieel belang van de gemeente in de verbonden partij		
- aandelenkapitaal	€ 3	€ 3
- structureel dividend		€ 0
- structurele bijdrage in exploitatie		€ 0
Verwacht eigen vermogen van de verbonden partij*	€ 20	€ 20
Verwacht vreemd vermogen van de verbonden partij*	€ 657	€ 864
Verwacht fin. resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar*		€ 0

** Wij beschikken niet over een begrote balans. Uitgegaan wordt van de meest recente gegevens verstrekt bij de oprichting van de B.V.*

Financiële Risico's

Indien de financiële reservering door de gemeenten voor de leningen negatief afwijkt van de prognose, moeten er afspraken worden gemaakt voor de verdere gemeentelijke bijdragen om het financiële verschil op te vangen.

7. Onderzoeken 213A

Op grond van de gemeentewet (art. 213A) is de gemeente verplicht om periodiek onderzoek te verrichten naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde beleid.

In 2021 gaan we zelf geen aanvullende 213A onderzoeken uitvoeren. In 2021 zetten we de capaciteit voor 213A onderzoeken in om de rechtmatigheidsverantwoording over het boekjaar 2021 adequaat in te richten. Het opstellen van frameworks per proces heeft prioriteit. Dit betreft al die processen met een grote financiële impact en die op grond daarvan essentieel zijn voor het aantoonbaar kunnen afgeven van een rechtmatigheidsverklaring door het College.

8. Lijst van afkortingen

AFKORTING	VERKLARING
ABW	Algemene Bijstandswet
Alt MAA	Aangewezen Luchtvaartterrein Maastricht Aachen Airport
AMHK	Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling
AmvB	Algemene Maatregel van bestuur
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AvA	Algemene vergadering van aandeelhouders
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BANS	Bestuursakkoord Nieuwe Stijl
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandverlening zelfstandigen
BCF	BTW compensatiefonds
BDU	Brede doeluitkering
Bibop wet	Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BLG	Bouwfonds Limburgse Gemeenten
BLS	Besluit Locatiegebonden Subsidies
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BO	Basis Onderwijs
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOP	Buurtontmoetingsplek
BOS	Buurtontwikkeling Onderwijs en Sport
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BUIG	Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan gemeenten
BWS	Besluit Woninggebonden Subsidies
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CER	Compensatieregeling Eigen Risico
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
DHW	Drank en Horecawet
DigiD	Digitale identiteit
Dubo	Duurzaam Bouwen
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
ESF	Europees Sociaal Fonds
Fido	Financiering decentrale overheden
FTE	Fulltime-equivalent
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GBRD	Gemeenschappelijke Basis- en Registratiedienst

GDU	Gebundelde Doeluitkering
Geo	Geografische (ruimtelijke) informatie
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen
G!DS	Database met informatie over organisaties op het sociale en culturele vlak
GIPS	Stichting Gehandicapten Informatie Project
GOA	Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid
GR	Gemeenschappelijke Regeling
HALT	Het Alternatief
HHT	Huishoudelijke Hulp Toelage
HHV	Huishoudelijke Verzorging
IBA	Internationale Bau Ausstellung
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ID-kaart	Identiteitskaart
ID-banen	In- en Doorstroombanen
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en Gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en Gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Gewezen Zelfstandigen
ISD BOL	Intergemeentelijke sociale dienst Brunssum- Onderbanken- Landgraaf
ISP	Integrale Schuldhulpverlening Parkstad
ISV	Investeringsimpuls Stedelijke Vernieuwing
ISW	Integraal Stedelijk Waterplan
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
JOP	Jeugdontmoetingsplek
KCC	Klant Contact Centrum
KIA	Kennis-, Informatie- en Adviescentrum
LIEC	Landelijk Informatie en Expertise Centrum
LIOF	Limburgs Investerings- en OntwikkelingsFonds
MFC	Multifunctioneel Centrum
MO	Maatschappelijke Ontwikkeling
MOP	Meerjarenontwikkelingsprogramma / Meerjarenonderhoudsplan
NASB	Nationale Actie Sport en Bewegen
NME	Natuur en Milieu Educatie
NIBUD	Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting
NUP	Nationaal Uitvoeringsprogramma
OAB	Onderwijs Achterstandenbeleid
OALT	Onderwijs in Allochtone Levende Talen
OBD	Onderwijsbegeleidingsdienst
OBO	Openbaar Basis Onderwijs
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OZB	Onroerende Zaakbelasting
OZL	Oostelijk Zuid-Limburg

PALET	Parkstad Limburg Energie Transitie
PGB	Persoonsgebonden Budget
PLB	Productie Leveringsbedrijf
PSL	Parkstad Limburg
Rarap	Raadsrapportage
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
RD4	Reinigingsdienst
RIEC	Regionaal Informatie en Expertise Centrum
ROA	Regeling Opvang Asielzoekers
RSU	Regeling Specifieke Uitkering
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
Ruddo	Regeling Uitzetting en Derivaten Decentrale Overheden
RVVP	Regionaal Verkeers- en Vervoersplan
SBOZL	Stichting Basisonderwijs Zuid-Limburg
SVOPL	Stichting Voortgezet Onderwijs Parkstad Limburg
SMI	Sociaal-medische Indicatie
SMK	Stichting Muziekschool Kerkrade
SO	Speciaal Onderwijs
SPV	Special Purpose Vehicles
Stado	Stads- en dorpsvernieuwing
SWM	Streekgewest Westelijke Mijnstreek
VaVo	Voortgezet algemeen Vormend onderwijs
VAZOM	Vrije Academie Zuid Oostelijke Mijnstreek
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VRI	Verkeersregelinstallatie
VROM	Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu
VSV	Vroegtijdig Schoolverlaten
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVTV	Voorlopige Vergunning Tot Verblijf
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WGR	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
WgW	Wijkgericht Werken
WIJ	Wet Investering in Jongeren
WIN	Wet Inburgering Nederland
WIW	Wet Inschakeling Werklozen
WKO	Wet Kinderopvang
WM	Wet Milieu
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOP	Wijkontwikkelingsplan
WOZ	Wet Onroerende Zaken
WOZL	Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg

WSNP	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening /Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WVG	Wet Voorziening Gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWnV	Wet Werken naar Vermogen
WWZ	Wonen Welzijn en Zorg
Z-L	Zuid-Limburg